

پاشا سینه

ناتوون
گهرانه وهی خودای

گرستین ژاک و هوارد فاست

وهرگیرانی: عیمران هاواری

کرستین ژاک و هوارد فاست

پاش پینو هه

گه پانه وهی خودای ئاتون

ابو علي الكردی
تایبه ت- مندی اقرأ الشقافی

وه رگێرانی: عیمران هاواری
به رگی سینه م

چاپی یه کم

2011

له‌بلا و کراوه‌کانی خانە‌ی چاپ و په‌خشی رێنما زن‌جیره: (٣٤٨)

ناسنامه‌ی کتێب

پاش سینووه / گه‌رانه‌وی خودای ئاتون

- نویسنی: کرس‌تین ژاک و ه‌وارد فاست
- بابەت: رۆمانی میژویی
- وەرگیرانی: عیمران هاواری
- بابەت: رۆمانی میژوویی
- نه‌خشە‌سازی و بەرگ: فواد که‌و‌ن‌ۆسی
- بەرگ: بەرگی سییه‌م
- نۆیەت و سالی چاپ: یه‌که‌م ، ٢٠١١
- شوینی چاپ: چاپخانه‌ی که‌نج
- تیراژ: ١٠٠٠

له‌به‌ر ئۆمه‌به‌رایه‌تی گشتی کتێبخانه‌گه‌شتیه‌کان ژماره‌ سپاردنی: ١٣٨٧ ی سالی ٢٠١١ ی
پێدراوه.

ناونیشان: سلیمانی — بازاری سلیمانی — به‌رامبه‌ر بازاری خه‌فاف.
ژماره‌ی مۆبایل: (٠٧٧٠١٥٧٤٢٩٣), (٠٧٥٠١١٩١٨٤٧)

پیرست

- ۷..... پونکردنه ویهه له باره ی فیرعه ونه کانه وه
- ۸..... روداوکی میژوویی:
- ۱۶..... میوانی ناوهخت
- ۲۱..... سینۆه به چ شیوهیهه پازی بوو
- ۲۵..... ناوچه ی کپ
- ۲۹..... "چهند نفر" دهرده که ویت!!
- ۳۹..... موتیه له باتی سینۆه
- ۴۰..... "شنار و رامسیس" کوپه کانی "ست هوس" له گۆره پانی تاقیگادا
- ۵۰..... موسا و رامسیس
- ۵۸..... ئیزت یه که مین عیشقی رامسیس
- ۷۶..... موسا له باره گای گه شه دا
- ۸۱..... جهنگی نیوان رامسیس و موسا له گۆره پانی تیر هاویشتندا
- ۸۴..... دیداری ئاشقانه و تۆله ی پکا به ریا نه
- ۹۰..... رامسیس له پله ی نوسه ری "کاتب" فره مانژه واییدا
- ۹۴..... ئیزت وه لای نه خیر ده دات به شنار
- ۱۰۰..... دلنه وایی رامسیس و دهسته لات نواندنی موسا
- ۱۰۶..... موسا و کاهینی کۆشک
- ۱۱۳..... کچیک به ناوی "نفر تاری"
- ۱۳۰..... فیرعه ون لایه نگری "رامسیس" ی کرد
- ۱۳۳..... جیگری سه روک درکیکه له چاوی "شنار" ی برایدا
- ۱۶۶..... موسا و جیهانیکی نوی
- ۱۷۳..... هاتنی داگیرکهری "ترووی" بو میسر
- ۱۸۲..... خودای ست یان نه هریمه ن

۱۸۴.....	ناشکراکردنی نهینیهکانی "نخاس نامون"
۱۹۱.....	داگیرکهری "تروی" و شنار له پلانگیریدا
۱۹۵.....	نفر تاری و "رامسیس" ی جینشین
۱۹۸.....	ئهو دیعه نهی "موسا" ی راوه شاند
۲۰۴.....	فیرعه ونی نوی
۲۰۶.....	جهنگی شمشیر و گوچان
۲۱۵.....	موسا دور ده خریته وه
۲۳۵.....	موسا له شار و بازاردا
۲۴۶.....	پوشتن به رهو "کوش"
۲۶۶.....	بزیسکه یه که له کوتایی شه ودا
۲۸۸.....	کاتی که دوو نامۆ به یه کتر ناشنا دهین
۳۰۶.....	موسا له ولاتی "کوش" دا
۳۱۸.....	گه پانه وه
۳۴۳.....	شاری زیهرین
۳۵۸.....	موسا و مالی "موسا ناتون" ی پزیشک
۳۷۴.....	له پایتهخت و له کوشکی فه رمانره واییدا
۳۹۳.....	له نیشتمانی دایکدا
۴۰۴.....	کاتی که موسا پویه پروی فیرعه ون ده بیته وه
۴۲۸.....	موسا و ژیانیکی نوی
۴۳۵.....	فیرعه ون له ترۆپکی خوینخواریدا
۴۵۱.....	کۆیله کان میسر به جی ده هیلن

رونگردنه وه یهك له باره ی فیرعه ونه گانه وه:

فیرعه ون نازناوی پادشایانی کۆنی میسره که زنجیره ی یه که می له پرنی "رامسیس" ه وه بنیاتنرا تا پوخانی دواين فیرعه ونی زنجیره ی سییه م له سهرده م ی "بتاسه" دا.

میسریه کۆنه کان ناوی پادشاکانیان به فیرعه ون بانگ ده کرد و دهشیان په رستن، له م جوړه پادشایانه سی زنجیره فهرما په وایی خو یان به پړیو برد وه که ئه مه ی لای خواره وه:

زنجیره ۱ و ۲: ۳۲۰۰ - ۲۹۸۰ ی پ. ز، زنجیره ی سییه م: ۲۹۸۰ - ۲۹۰۰ پ. ز، زنجیره ی چواره م: ۲۹۰۰ - ۲۷۵۰ پ. ز، زنجیره ی پینجه م: ۲۷۵۰ - ۲۶۲۵ پ. ز، زنجیره ی شه شه م: ۲۶۲۵ - ۲۴۷۵ پ. ز، زنجیره ی هه وته م تا زنجیره ی ده یه م: ۲۴۷۵ - ۲۱۶۰ پ. ز، زنجیره ی یانزه یه م ۲۱۶۰ - ۲۰۰۰ پ. ز، زنجیره ی سیانزه یه م تا زنجیره ی هه فده یه م: ۱۷۸۸ - ۱۵۸۰ پ. ز، زنجیره ی هه ژده یه م: ۱۵۸۰ - ۱۳۵۰ پ. ز، زنجیره ی نۆزده یه م (ئه و سهرده مه ی که سینۆهه ی تیدا ژیاوه): ۱۳۵۰ - ۱۲۰۵ پ. ز. { ههروه ها سهرده می دوا ی سینۆهه ش په یگیری ده که یین }.

زنجیره ی بیستم: ۱۲۰۵ - ۱۰۹۰ پ. ز، زنجیره ی بیست و یه که م: ۱۰۹۰ - ۹۴۵ پ. ز، زنجیره ی بیست و دووهم: ۹۵۵ - ۷۴۵ پ. ز، زنجیره ی بیست و سییه م، و چواره م و پینجه م ۷۴۵ - ۶۶۳ پ. ز، زنجیره ی بیست و نۆیه م: ۳۹۸ - ۳۷۹ پ. ز، و زنجیره ی سییه م: ۳۷۹ - ۳۴۲ پ. ز.

روداویکی میژووی:

ناوم "موتی" یه، هاوپی "ست" ی هاوسه ری "ست هوس" ^۱م که به فیرعمون بانگ ده گریٔ، "ست" ه له میسر دا به و که سانه دهوتریت که پیس و نه فرهت لیٔکراون به واتا ئه و که سه ی کوپ یان نه وه ی نه هریمه نه، به لام بوچی فیرعمونه کان که هه میشه ناوی خودا کانیا ن له خو یان ناوه و هه لگری ناوی خودا کان بون ناوی "ست هوس" یان لی ناوه؟ چونکه شیوازی ئه م ناو لیٔنانه له گه ل ئه و روداوانه ی که من ده مه ویٔ لیٔره دا باسیان بکه م، هه روه ها له گه ل پالٔنر و هوکاری نویسینی ئه م یادگاریانه دا په یوه ندیه کی زور به هیزیان له گه ل یه کتری دا هه یه که ناچارم لیٔره دا ئامارٔه ی پیبده م. بو په ییردن به ږه گ و پیشه ی ئه م روداوانه پیویست به وه ده کات که میٔک بکه ږیمه وه بو دواوه و نه وه ی له زږ دایکه که م "موتی" وه بیستومه لیٔره دا باسی بکه م. سه رته تا ئامارٔه به وه بده م که ناوی من له ناوی زږ دایکه که مه وه سه رچاوه ده گریٔ، له راستیدا ئه و منی "به کیپا" بانگ ده کرد، چونکه له خو شی خاوه نه که یه وه ئه م ناوه ی لی ناوم، هه لٔبه ت بؤنه وه ی به هه لده نه چن و وا نه زانن که دایکم که نیزه ک بووه، ده بیٔت بلیم ئه و - به واتا موتی - خزمه تکار و یار و هاوپی پزیشکی کی پایه به رز بووه که چه ندین قؤناخ و سه رده می فه رمانږه وایی فیرعمونه کانی بینیه و پؤلیکی گرنگی شی له ژیا نیاندا گیږاوه. ئه و که سه ش "سینوهه" ی زږ باوکی منه. ئه و ناوه به واتا "سینوهه" ئه ویش زږ دایکه که ی ئه و ناوه ی لیٔناوه: "کیپا" ناوی دایکی هه مان ئه م "سینوهه" یه بووه. "سینوهه" به "موتی" خزمه تکاری ده لیٔت:

^۱ به واژه و زارواوه و چه مکی ئه م سه رده مه "ست هوس" واتای "نه هریمه ن زاده" ده گیه نیٔت.

ھەزەكەم ناوى خۆت لەم كچە بنىيت، چونكە تۆش وەك "كېپا" بەسۆز و مېھربان و ھەستىارىت و ئەوھش مافى خۆتە كە ناوى تۆ لەم كچە بنىيت و ناوت بۆ ھەمىشە لەسەر زمانم بىمىنىتەو، بۆئەوھى كاتىك "موتى" ى كچم بانگ بكەم تۆم بخاتەوھ بىر.

"موتى" زېردايكىشم ھەرگىز سەرپىچى فەرمانەكانى "سىنۆھ" ى نەكردوھ بۆيە بى ئەملاولا فەرمانەكەى جىبەجى دەكات و ناوى "موتى" م لى دەنن! بەلام من بەچ شىوھىەك "موتى" و "سىنۆھ" م بەجى ھىشت، ئەوھش بۆ خۆى پوداوىكە لەدوايىدا باسى دەكەم.

بابەتىكى تر پەيوەستە بەناوى "ست ھوس" ى {ئەھرىمەن زادە} ھوھ كە من بەناونىشانى ھاوپى و ھاودەم لەخزمەتى ھاوسەرەكەيدا بوم و لەمبارەيەشەوھ دەبىيت ئاماژە بدەم بە گوتەكانى "موتى" زېردايكەم: زېردايكەكەشم لەشەوھ درىژەكانى ھەرزى زستاندا داستانگەلىكى زۆرى بۆ دەگىرامەوھ بۆئەوھى خەوم لى بكەويت. بەكورتىەكەى ئەو چىرۆكانەى كە بۆى دەگىرامەوھ ھەموويان راستەقىنە بون و ئەوانەى پۇلىيان لەم داستانانەدا دەبىنى بەلایەنى كەم ھەموويان لەژياندا بون. زېردايكەكەشم گووى لەم داستانانە دەگرت و لەكۆتايى داستانەكەشدا ھەندىكىانى بۆ راست دەكردمەوھ و دەويت: بۆئەوھى نەوھك ھەرزى ئەم كچە پىر بىت لەبابەتگەلى نادروست و ھەندىكاتىش لەدواى ئەم قسانەى قاقا پىدەكەنى.

"موتى" زېردايكىشم و لىكى دەدايەوھ كە "سىنۆھ" بەجۆرى گىرانەوھى داستانەكانى ئەو پىدەكەنىت و دەويت: مەگەر خۆت ئەم بابەتەت بۆ نەگىرامەوھ؟ خۆ من ھىچ تىھەلكىش نەكردوھ.

"سىنۆھ" ى زېردايكىشم لەوئامدا پىنى وت: نەخىر وانىە موتى! تۆژنىكى بىوينە و ھۆشيارىت و تەواوى ئەو بابەتانەى من لەپەرتوكى يادگارەكانەدا ياداشتم كەردوون زۆر بەباشى دەيانھىيتەوھ ياد خۆت، ھىچ گومانىكىشت لەمن نەبىت چونكە من بەرپۆزگار پىدەكەم، لەبىرمە كاتىك زېردايكەكەم "كېپا" - كە ھىچ كەسىك لەگىرانەوھى چىرۆك و داستانەكاندا ناكاتە ئاستى ئەو - ھەندىك جار چىرۆكگەلىكى بۆ دەگىرامەوھ كە و دەھاتە بەرچا و ئەفسانەيى و زىادەپۆيى زۆرى

تیدا کراییت و باوکیشم که پزیشکی هه ژاران بوو په خنه ی زوری لیده گرت و دهیوت
 ئەم جوړه چیرۆکانه بو ئەم کوپه مه گیره ره وه! نه وه کو هزری پر بیت له بابته گهلی
 نادر وست.

زپ باوکه کهم دهیویست ئاماژە بهو بابته بدات که ئەکریت بابته گهلی زور
 دهگمه نیش ئەگهری دوباره بونه وه یان ههیه، نمونه ی ئەو جوړه پوداوه
 بهرجه ستانهش شیوازی دۆزینه وهی "سینۆهه" و منه له سهه پو باری "نیل" ه که دوا ی
 شیکردنه وه و باسکردنی ناوی "ست هوس" و هۆکاری ناو لیانی بۆتانی باس
 ده کهم.

ناوی "ست هوس" شازاده "باکتامون" له کوپه که ی خۆی ناوه، "ست هوس" یش
 کاتی که بوو به فیرعه ون، خوشی به دوا ی هۆکاری ئەم ناو لیان هدا گهرا و په یگیری
 کرد و دوا ی ئەوه ی زانی چ پوداویکی سهیر و شه رمه یته ره له ژیر په رده ی ئەم
 پوداوه وه شاردر اوه ته وه ناوی خۆی گوپی به "ورزای داگیره کهر".

"ورزای کیوی" جوړیک گایه که بو نمایشی زوران بازی گا په روه رده یان ده کهن.
 گیانه وه ریکی زور به میز و شه په نگیزه. "ست هوس" ناوی خۆی گوپی به "ورزا"
 بوئه وه ی خه لکی "تبس" ناوه راسته قینه که ی فره امۆش بکهن، به لام سه ره پرای
 نه وه ش خه لکی "تبس" هه رگیز کۆشکی به ردینی "باکتامون" یان فره امۆش نه کرد،
 "باکتامون" به هۆی ئەو رقه ی له به رام بهر باوکی "ست هوس" به واکا "هورم هب" دا
 هه یبوو، ئاماده نه بوو له گه لیدا بخه ویت و هه مان ئەم پزیکریه ی "باکتامون" یش،
 "هورم هب" ی- فیرعه ونی ئەو سه رده مه- که به میزترین فره مان په وای میسر بوو
 تامه زووتر ده کرد و گه شته ئەو راده یه ی له به رنه وه ی له بیداریدا نه یده توانی له گه لیدا
 هاوخه و بیت، ناچار به ده ر خواردانی جوړیک ده رمانی خوه میته ره له کاتی کهدا که
 خه وی لیکه وتوو له گه لیدا پای ده بوارد و هه مان ئەم "ست" هه ش به واکا "ورزای
 داگیر کهر" به ره می ئەم جوړه په یوه ندی هه. "باکتامون" که هه ره شه ی ئا بر و بردنی
 له باوکی "ست هوس" به واکا هورم هب کرد بوو، قسه ی خۆی هی نایه جی و
 به نه ندازه ی پزیره ی ئەو به ردانه ی که له کۆشکی کهدا به کار ده می نریت پیاوانی
 په لکیشی جینگه خه وه که ی خۆی ده کات و له گه لیاندا ده خه ویت و پوداوی

بىياتنانى كۆشك و ھۆكارى بەرپابونى ئەو كۆشكەى دوبارە بۇ "ھورم ھب" دەگىرېتەۋە.

"ھورم ھب" ىش لەدووپيانى نىۋان ئىرەيى و فەرمانپەرۋايدا گىر دەخوات و بەر كىردەى كە لەكەمەرىۋە ھەلىدەكىشىت دەيەۋىت "باكتامون" بىكوزىت، كاتىك "ھورم ھب" بەدوۋ دلىەكەۋە دەپواتە پىنشەۋە بۇئەۋەى بىكوزىت، "باكتامون" ئەۋەى دەھىنئىتەۋە يىر: لىيدە، بەلام دەبىت دەستەلات و فەرمانپەرۋاىى لەھزى خۆت پاك بىكەيتەۋە و فەرماۋشى بىكەيت! چونكە بەھۋى ئەۋەى ژيانى ھاۋسەرىت لەگەل "باكتامون" ى سازانە و فەرەۋن زانەدا پىك ھىناۋە دەتوانىت لەپرى ياساىيەۋە بىت بە فەرمانپەرۋا و فەرەۋنى مىسر.

زې دايكەكەم ھەندىك وردەكارى تىرى لەمبارەيەۋە بۇ گىرپامەۋە و وتى: "ھورم ھب" دۋاى دوو سال جەنگ لە دەۋر و بەرى باشورى مىسردا بەدەستكەۋتىكى فراۋانەۋە گەپرايەۋە بۇ "تبس" و لەو دەستكەۋتانەى كە بەدەستى ھىنابوۋ دىارى پىشكەشى خەلكەكەى خۆى دەكات كە پەشپىست بون و بەبۇئەى گەپرانەۋەى "ھورم ھب" بۇ "تبس" بەناۋنىشانى سەركرەيەكى سەرگەۋتوۋ و داگىركەرى مەزن دە شەو و پۇژ ئاھەنگيان بۇ گىرا و لەۋماۋەيەدا "تبس" نوقمى عەيش و نۆش و خۇشەكان بو، سەربازە مەستەكان لەبەيانىەۋە تا ئىۋارە و لەشەۋەۋە تا سىپىدەى بەرەبەيان لەگەل ژئانى "تبس" دا لەعەيش و خۇشى و بىئاگايدا تىپەراند. لەئەنجامدا لەسالى دۋاىيدا ژمارەيەكى زۆر لەمندانلى دوو پەگ لەو شارەدا بەدى كرا. "ھورم ھب" دىارىگەلىكى گرانبەھى بۇ "باكتامون" ى ھاۋسەرى ھىنابوۋ كە باسكردنى ئەو دىارىانە كاتىكى زۆرمان لى دەگىت-لەپەرى "نەعامە" ۋە بگرە تا بەردى بەنرخ و گرانبەھا و دەگەمەن-بەلام سازانە خانم بگرە سەيرى دىارىەكانى نەكرد و وتى:

ئەگەر من ئەم دىارىانەت لى ۋەرگرم خەلكى ۋا دەزانن من ھاۋسەرى تۇم! من ھەر ئەۋەى كە كوپىكم بۇ ۋىناۋىت بەلامەۋە بەسە، چىتر لەمەۋدۋا جارىكى تر لەم ژورەى مندا چاۋم پىت نەكەۋىت، چ بگات بەۋەى بتەۋىت لىم نرىك بىتەۋە و بەخەيالى خاۋت لەگەلئەدا ھاۋخەۋ بىت، ئەۋەشت لەبىر بىت ئەۋەى پىشتەر لەگەل تۇدا كردم نەفرەتباۋى بوو نەك عىشقباۋى. ئەگەر جارىكى تر ۋەك ئەو شەۋەى

له پهرستگا بتهوئیت بهزور لهگهلمدا رابوویری، بهشیوهیهک تۆلهی خۆمت لێ دهکه مهوه که نه توانریت له میژودا هاوشیوهی تۆمار بکریت، له بهرئوهی زور رقم لیته و بینینت ههستی هیئنجدانم پیده بهخشیت.

به رنگاربونهوهی شازاده خانم "هورم هب" ی تامه زروتر دهکرد، ئهوکات داوی له "سینۆه" ی زرباوکم کرد دهرمانیکی خهو هیئهری پیدبات زرباوکه کهشم ئهو داوایه ی روت کردهوه، بهلام "هورم هب" دهرمانی خهوهیئهر له پزیشکهکانی تر وهردهگریت و بیئهوهی "باکتامون" بزانیت بهشیوهیهک دهرخواردی دهدات داوی ئهوه باکتامون خهوی لیده کهوئیت و "هورم هب" یش لهوکاتهی که خهوی لیکهوتوه لهگهڵ جهستهی بیئهست و بیناگی "باکتامون" دا راده بویریت. کاتی که شازاده له خهوه لدهستیت پهی بهوه دهبات که "هورم هب" په نای بۆ فیلێک بردوه بۆیه له جاران زیاتر پرسی له "هورم هب" ده بیتهوه و له وهش خراپتر شازاده خانم "باکتامون" داوی چهند ههفتهیهک پهی بهوه دهبات سکی پره. داوی ئهوهی ئهو مندالهی بوو ناو "ست هوس" لێ نا! و داوی ئهوهش ئههریمه ن زاده یان "ست هوس" یش ناوی خۆی گوپی به "هرزای داگیرکر"، ئیستاش کاتی ئهوه هاتوه له بارهی نهئیه کهوه بهواتا له بارهی خۆمهوه هه ندیک شت بنوسم:

ههروهک پیشتر ئاماژهم پیدام من "موتی" م و هه لگری ناوی زردایکه کهی خۆم. زردایکی من "موتی" به گهواهی زرباوکه کهم یهکی که له ههستیارترین و وهفادارترین مروءه که باوکم تا ئهوکاته ناسیویهتی. ئهویش بهراستی خاوه نه کهی خۆی بهواتا "سینۆه" ی بهمه موو بونا یه تیه کیه وه خوش دهو یست، ئهم خوشه ویستیه شی گهشته رادهیهک که ئاماده بوو ژبانی خۆی له دورخراوه دا له پینا و "سینۆه" دا بکاته قوربانی بۆئوهی ئهو ته نها نه بیئت. شاینی باسه زرباوکه کهشم بهسزای مهره بان ی و خزمت و وهفاداری دورخرایه وه، ئهوهیش له پئی پیاوی کهوه که هیچ په سه نایه تیه کی خیزانی نیه، له باتی قهره بوی وهفا و خوشه ویستی و هاو پئییه تی "سینۆه" که هه ر له سه ره تای چونه ناو ژبانی و بگره له سه ر ته ختی فرمان په وایی، بی هیچ گومانیک ئهو کاتانهش که له سه ر ته ختی فرمان په واییدا دانیشته بوو پشتی به هاو پئییه تی بیخه وش ی ئهو ده به ست، بهلام "هورم

ھب "پىسىيەتى و ئارەسەنى خۇي لەبەرامبەر پىشتىكردنە ھارپىيەتى "سىنۆھە" وە نىشان دا.

زىباوگەكەشم دەيوت: "ھورم ھب" بگرە لەگايەكى كۆيىش دېرەندەتر و بىسۆزترە. "ھورم ھب" دواي ئەوھى دەستەلاتى فیرعەونى بەدەست ھىنا زىباوگەكەمى بۆ شۆيىنىكى دور دورخستەو، بۆئەوھى بەگوتەى خۇي بەتەواي فەرامۇشى بکات، بەلام بىناگا لەو راستىيەى كە رەوتى پوداوەكان سەيرترین شت لەخۆ دەگرن، چەنىك باش دەبوو گەر تەنھا بۆ ساتىكىش بىت ئەو بەيىنىتەو ياد خۇي كە تەنھا يەك شەھىن بەلاسەريەو لەحالى فەرىندا بوو كاتىك خۇي كەرد بەناو شارى "تبس" دا و ئەم زىباوگەكەشم نەيىئەلا بىكوژن. "ھورم ھب" كە بىنەرى نەخۇشى پەركەمى فیرعەون بوو بەپىي ياساى فەرمانرەوايان دەيىت يەكسەر بىريارى مەرگى بەسەردا بدريت، بەلام بەھوى دەست تىوۋەردانى زىباوگەكەمەو لەمەرگىكى راستەقىنە پزگارى دەيىت. لەدوايىشدا بەھوى ھەندىك كارەسات و پوداوەو زىر و زىو و گەنمى لەباوكم و نۆكەرە پىشەوگەى بەقەرز وەرگرت. من لەوباوۋەرەدام بەو شىوۋەى زىباوگەكەم دەيگىرپىتەو "كاپتا" راستى دەكرد چۈنكە ئەو ئەم كابرا كۆي و ئارەسەنەى باش دەناسى و پىي لەسىنۆھە دەگرت ھاوكارى ئەم پىاوۋە بکات.

ھەلبەت "كاپتا" لە دوايىدا لە "تبس" دا ژيانىكى فیرعەونى و شكۆمەندى بۆخۇي پىكەنىنا و كۆشكەكەى لەپال كۆشكى "ھورم ھب" دا بوو و لە "تبس" يشدا لایەنگرانىكى ھەبوو كە بەيەك ھىماي پەنجەى ئازاۋەيەكى لەناو شاردا دەنايەو، "ھورم ھب" لەم كاريگەريانەى زۆر دەترسا. بەلام "كاپتا" بەو ھەموو دەستەلاتەو بۆچى پىي لەدورخستەوھى "سىنۆھە" نەگرت؟ ئەم بابەتەش بەسەردەمانىكەو پەيوەست دەكرىت كە "كاپتا" لە "تبس" دا ئەو دەستەلاتەى ئىستاي نەبوو، لەلایەكى تریشەو "ھورم ھب" خۇي بۆ دەستەلاتى فیرعەون ئامادە دەكرد و ئاوبانگى داگىركەرى سەرکەوتوۋى لەخۇي نابوو. لەدوايىدا كەمىك گۆرپانكارى بەسەر ئەم ھاوسەنگيانەدا ھات، ھەرۋەھا ھەندىك گۆرپانكارى بەسەر بارودۇخى "تبس" يشدا ھات و كەمىك لەجاران باشتەر و گونجاوتر بوو، بۆيە "كاپتا" ھەولى ئازاد كەردنى خاۋەنەكەى دەدا و ھەر بەوشىوۋەى خۇي باسى دەكرد، بگرە بۆ

ساتیکیش "سینۆه" ی فهراموش نه کردوو، بگه شهوانهش نه و کاتانه ی دهیوست
 بجه ویت به بهرجهسته کردنی پو خساری "سینۆه" وه خهوی لیده که وت، بگه
 زورجاریش پوژانه ده پوشته هه مان ئه شوینه ی که "سینۆه" یان له ئاودا-
 له بهشی "نیل" ی خوارو - گرتبوه وه.

نۆكەرى پيشووى زېباوكەم بەمشيويه بۇ زېدايكەكمى باسەدەكرد:
 -كاتىك بەسەر بەرزاىيەك كە زالّ بوو بەسەر پوبارى "نيل" دا دروست لەبەرامبەر
 ھەمان ئەو شويىنەى كە "سينۆھە" دەيوت-لەناو سەبەتەيكە كە گرىئى پەرەسىلكە
 بازەكانى پىوھ بووھ گرتويانەتەوھ-دادەنیشتم و تەماشای خىرايى و توانای پەوتى
 پوبارى "نيل" م دەكرد، لەوكاتەدا سەرم لەوھ سوپمابوو كە ئەو مندالە بەچ شيۆەيك
 توانيويه تى لەم ئاوھ پزگارى بىيىت و نەبووھ تەژمە خوڤراكى تيمساحە چليىسەكانى
 ئەو پوبارە! بەلام پوژيكيان سەرەپراى ئەوھى دەمزانى گريان زيانم پيىدەگەيەنيىت،
 لەبەرئەوھى تەنھايەك چاوم ھەبوو، بەئارەزوى دلى خوم گريام، لەوكاتەدا
 شەرايىكى زورم خواردبويهوھ و بەنۆكەرەكانم وت: ھەر ئيىستا كەژاوھەكم بۇ نامادە
 بكەن.

ئەوانىش وتيان: گەرەم بۇ كۆي بېزىن؟

وتە: بۇ بەشى خواروى پوبارى "نيل" ھەندىجار چىتر نەمدەتوانى بەرگەي خەمى دورى كە - لە نەبىنىنى گەورەم "سىنۆھ" ھە سەرچاۋەي دەگرت - بگرم، بۆيە پىۋىستەم بەكەسىك يان شوئىنك بوو كە بەگىرپانەۋەي يادگارى سەردەمى پابردوو يان سەردانى شوئىنك كە يادگارى سەردەمى پابردوم بەيئىتەۋە ياد، بۆيە سەردانى گەپرەكى ھەژارانى پزىاۋكەكەم "سىنۆھ" ۋە دۋاى ئەۋە سەردانى شوئىنى نىشتەجى بونى "سىنۆھ ۋە موتى" ى خزمەتكارە بەۋەفاكەي بكەم ھەروەھا بەبىنىنى پوبارى "نيل" ئەۋ شوئىنەي كە "سىنۆھ" ۋە تىبۋى ئەۋيان لەھەمان ئەۋ شوئىنەدا گرتۋەتەۋە، پەيۋەندىيەكى پۇخى ۋە سۆزدارىم لەگەندە بەرقەرار كىردبوو، كەمىك لەخەمەكانم لەۋىدا بېرەۋىنمەۋە. مەن زۆر بەم خەيال ۋە بەرجەستەكردن ۋە پەھايىيە پراھاتبوم ۋە تا ئەۋكاتەي پۇژىكىيان لەكاتى خۇرئاۋابوندا، كاتىك سەبەتەيەك كە بەھەمان شىۋەي ئەۋ سەبەتەيەي كە "سىنۆھ" بۆي باسكردبوم - سەبەتەيەكى

مىۋانى ناۋەخت

دۋاي ئەۋەي "كاپتا" مىندالەكەي بەۋژنە "دايەنە" سىپارد، يەككە لەنۆكەرەكانى كە ناۋى "ئاتوم" بوۋ بانگكرد و پىيى وت: دەمەۋىت كارىكى گرىنگت پىي بسپىرم، ھەرچەنك ئەۋ كارە گرىت ئامىز دىتەبەرچاۋ، بەلام تا ئىستا ئەۋە پۈينەداۋە كارىك بەتۈ بسپىرم و تۈ بۆم ئەنجام نەدەيت، تۈ توانايەكت ھەيە كە چەندجاريك نوقمى ھزرى خۆم دەكەيت و لەدلى خۆمدا دەلىم "ئاتوم" بەچ شىۋەيەك تۋانى چارەسەرى گرىتتىكى ئاۋا بىكات.

"ئاتوم" ىش وتى: نۆكەرەكەت تۈي خۆش دەۋىت، ھەموو كارىك پىگەچارەيەكى ھەيە و منىش دەگەرپىم بۆئەۋەي پىگەچارەيەك بدۆزمەۋە.

"كاپتا" وتى: پىشتىر پزىشكىكم دەناسى نۆكەرەكى ۋەك تۈي ھەبوۋ كە ھىچ كاتىك خۆي لەھىچ كارىك نەدەدزىۋە و لەكۆتايىدا لەئەنجامدانى ئەۋ كارەشدا سەرگەۋتنى بەدەست دەھىنا. - "كاپتا" ناسنامەي نۆكەرەيەتى خۆي لەكەنيز و نۆكەرەنى خۆي شارەبۈيەۋە و بە بەرپاكردىنى پەيكەرەكەي ناسنامەيەكى تازەي بۆ خۆي داپشتىبوۋ - بۆيە باسى ئەمانەم بۆ كرىدى بۆئەۋەي لەكاتى پودانى ھەر گرىتتىكىدا باسى ھىچ شىتەك نەكەيت.

"ئاتوم" سەرى راتەكاند و چاۋەپىي كرىد. دۋاي ئەۋە "كاپتا" بۆي پونكرەۋە: سالاھىيە "سىنۆھە" م نەبىنيۋە، بەلام ئىستا پىۋىست بەۋە دەكات چاۋم پىيى بىكەۋىت، لەبەرئەۋەي "ھورم ھب" مەھالە پىم پىيدات سەردانى ئەۋ دورخراۋەيە بىكەم، بىگرە ئەگەر بىشپۆم ئەۋا پىيى گەرپانەۋەم لەۋ چوارچىۋەيە لى دەگرىت، دەمەۋىت بەشىۋەيەك كەسىك بىنيرمە ئەۋ دورخراۋەيە كە بچوكتىن جى پىي لەدۋاي

خۇي بۇ سەربازەكانى "ھورم ھب" بەجى نەھىلەيت. تۆ دەتوانى بە بەدەست ھىنانى مۆلەتى چۈنە دەرەۋە لە "تبس" ۋ چۈنە ناۋ دورخراۋەكەۋە ئەم خواستەم بەدى بەيئىت، لەبارەى زىر و زىۋىشەۋە بەھىچ شىۋەيەك نىگەرەن مەبە، سەرمایەكەى ھەرچەنىك بىت من لەئەستۆى دەگرم و بۆتى دابىن دەكەم. ئىستاش بەۋ كەسايەتى و ھارپىيانەى كە ھەتە دەتوانى ئەۋ داۋايەم بەدى بەيئىت.

"ئاتوم" ھەردو دەستى خستە سەر ئەژنۆى و سەرى بۆى دانەۋاند و وتى: لەئىستادا ناتوانم ھىچ قسەيەك بكەم، بەلام ئومىدى بەدى ھىنانى ھەيە، ئەگەر لەبىرت بىت ئەۋ كاتەى "ھورم ھب" لەسەردەمى "نەخئاتون" دا پىش شۆرشەكان لەپلەۋپايەكەى لايان برد و لەباتىدا "پىپىت" ئەۋ پياۋە قەلەۋەيان لەجىگاكايدا دانا كىلىلى ئەم گىرقتەيە.

"كاپتا" پىرسى: مەگەر تۆ ئاشنايەتت لەگەل ئەۋ پياۋە كۆتر باز و بالندەبازەدا ھەيە، ئەۋ لەپلەۋپايەكەدا نىە كە تۆ بتوانى چاۋپىكەۋتنى لەگەلدا بكەيت.

"ئاتوم" وتى: گەۋرەم تۆ راست دەكەيت، "پىپىت" فەرماندەى دورخراۋە لەكارەكانى بەۋ تالانىەى كە لەپەرسىتگاكانى "ئامون" دا كىردى باخچەيەكى ئازەلانى خۇشى لەتەنىشت مائەكەى خۇيەۋە دروست كىردوۋە، منىش ھەر لەسەردەمى مندالىيەۋە سەروكارم لەگەل ئازەلدا ھەبوۋە و بەۋ ھۇيەۋە بومەتە ھارپىنى نۆكەرەكەى و چەندجاريكىش پىنى شكاۋى چەند ئاسكىنك بۇ گىرتوۋەتەۋە و چەند بالندەيەكىشى كە دانىان نەدەخوارد پىشكىنى چىلەدانىانم بۇكىردن و بەدەرخوارد دانى كەمىك پۇنى تايبەت بەۋ جۆرە نەخۇشيانە چارەسەرم كىردن، بۇيە "پىپىت" لەپىنى نۆكەرەكەيەۋە جارناجاريك بۇ ئەم جۆرە گىرقتانە بانگم دەكات، لەۋانەيە لەپىنى ئەم فەرماندە كۆترىباز و بالندەباز و دورخراۋە لەپلەۋپايە و كارەكەيەۋە بتوانىن كاريك ئەنجام بەدىن.

ئەم پىشەكەيەى "ئاتوم" بو بە مايەى دەستخۇشى "كاپتا" و دوبارە لىنى پىرسىيەۋە: ئەمە نىۋەى رىگاكاكى ئىمەيە، لەبەرئەۋەى تا ئەۋ شۆيىنەى ئاگادارم ئەۋىش خراۋەتە ژىر چاۋدىرىيەۋە، بەلام بەھۇى دژايەتى كىردنى لەگەل "ھورم ھب" دا ھاركارى ئىمە دەكات.

"ئاتوم" وتی: دەبیئت ئەوەش بە خاوەنە مەزنەکم پراگەیهەم کە "پیپیت" لە "تبس" دا خاوەنی مەزترین سۆزانیخانیە و خەڵکانیکی جۆراوجۆر سەردانی ئەم مەیخانەیه دەکەن و سۆزانیەکانیش لەپێناو دوو یان سێ ئەنگوستیلەدا دەتوانن مەزترین و گەرفتنامیزترین گریمان بۆ بکەنەوه.

لەوکاتەدا "کاپتا" هەناسەیهکی ئاسودەیی هەڵکێشا و وتی: ئیستا خەیاڵم بەتەواوی لەوه ئاسودە بوو کە بەدەنیاییهوه تۆ لەدورخراوه لەتەنیشت "سینۆه" دا دەبینم کە پەیاپی مەنی پێ دەگەیهینیت، بەشەکانی تری ئەم کارە دواي ئەوهی مۆلەتەکەت بەدەست هێنا پێت پراگەیهەم.

بەییانی ئەو پۆژه "ئاتوم" پۆشت بۆلای "کاپتا" ی خاوەنی و وتی: مژدە مژدە دەستم کەوت، هەر بەوشیوهی پێم پراگەیانندی ئەو سۆزانیخانیە نێوەندی کۆبۆنەوهی پیاوگەلیکی جیاوازه، بەتاییبەت جینگای کۆبۆنەوهی دەریاوان و ئەفسەرانی لەنگەرگایە، یەکیک لەو ئەفسەرانی چاودێری هات و چۆی کەنارەکانە کە خوشی هەندێجار لەشویینی دورخراوهکە "سینۆه" وه تێدەپەریت، دیل و شەیدای یەکیک لەژنە سۆزانیەکانی ئەو سۆزانیخانیە "پیپیت" ه، ئەم زانیاریە نوکەرەکە "پیپیت" پێ پراگەیاندم.

"کاپتا" وتی: لەوه باشتەر نابیئت، هەم دەتوانی مامەلە لەگەڵ ئەو ئەفسەرەدا بکەیت، هەم مامەلە لەگەڵ ژنی سۆزانی ئەو سۆزانیخانیەدا.

"ئاتوم" وتی: لەپێی ئەو ژنە سۆزانیەوه باشتەر دەتوانین بەمەبەستی خۆمان بگەین، خۆم ئەم کارە پێک دەخەم، بۆئەوهی خاوەنی مەزن و بەرپۆرم لێم پازێ بیئت. "ئاتوم" چەند پۆژیک دیار نەما، دواي چەند پۆژیک بە "پاپیرۆس"^۲ یکی لولکراوهوه بەوڕۆژانیکیهوه هات بۆلای "کاپتا": سلاو لەخاوەنی گەوره و بەرپۆرم، هەم مۆلەتەکەم بەدەست هێنا و هەم نەخشەي شویینی پراگرتن یان هەمان ئەو دورخراوهیه.

^۲ بەکاغەزی ئەو سەردەمەي میسر و تراوه "پاپیرۆس".

دوای ئەوەی "پاپیروس" ەکەى کردەوه و ئاماژەى بەمۆلەتى سەردانى ئەو شۆینە کرد، وتى: نۆکەرىكى بچوک و هیچى وەك من خۆیندەوارى نیه بۆیه وەك کوپىر وام، بەلام دەزانم تۆ دەتوانیت بخۆینیتەوه و بزانیى چى لەو لاپەرەیهدا نوسراوه!!

دەنگى قاقای پێکەنینى "کاپتا" ناتومى نۆکەرى نیکەران کرد و واى زانى لێى بەگومانە بووه، بەلام کاتێک "کاپتا" بەسەختى ھەولێ ئەوەى دەدا خۆى لەپێکەنین بپارێزێت وتى: ئەگەر تۆ بەھەردوو چاوى تەواوى خۆت دەلێیت نابینا، من کە لەچاویک زیاترم نیه چى بلیم!

"ناتوم" بەسەرسۆرمانەوه وتى: ئەى ئەو ھەموو پەیکەرە زۆرەى لەکۆشکەکەدا کە تۆ لەحالى نوسین و خۆیندەنەوه و ئەنجامدانى ئەم جورە کارانەدا نیشان دەدات ھەموو ساختەیه؟

"کاپتا" وتى: پەیکەرەکان نەخێر، تەنھا ئەم پەیکەرەنە خۆیندن و نوسین دەزانن نەك من! ئێستا دەیت کەسێک بەدەست بەیئین بۆئەوهى لەخۆیندنى ئەم لاپەرەیهدا ھاوکاریمان بکات.

"ناتوم" وتى: گەر و بەرێزم: تۆ چەند نوسەریکت ھەیه...

"کاپتا" وتى: بەشیوەیهك چوبومه ژێرکاریگەرى گوتەکانتەوه، ئەوهم لەبیرچوبوو چەند نوسەریكى لێتاتوم ھەیه کە بگرە ئاشنای بوار و ژینگەى جوگرافیاىیشتن، دوای ئەو بانگى کرد: پافسا! پافسا! پوداونوسى تایبەتى "کاپتا" بوو، لەو پۆژەوهى "سینۆه" نێردراوتە ئەو دورخراوەیەوه، بەفەرمانى "کاپتا" پوداوەکانى یاداشت دەکرد.

"کاپتا" بە "پافسا" ی وت: چاویک بەم مۆلەتنامە و نەخشەیهدا بخشینە و راست و دروستى نامە و نەخشە و شۆینەوارى دورخراوەکەمان بۆ بخەرە پوو.

"پافسا" وتى: ئەو کەسەى ئەم بەلگەنامەیهى پێداون بەرپرس بووه، چونکە "مۆر" ەکەى مۆرى فەرماندەییە، ھەروەھا نەخشەکەش زۆر بەباشى کێشراوه و زۆر بەئاسانى پێنمایى ئەو کەسە دەکات کە پێى دەپوات.

"کاپتا" پویکردە "ناتوم" و وتى: ئێستا نۆرەى تۆیە، ھەركاتێک ویستت بپۆیت ئاگادارم بکە بۆئەوهى ئەمانەتێكى تایبەت پێى پاسپێرم، بۆئەوهى لەوى بیدەیت

بە "موتى" خزمەتكار "سىنۇھە"، ھەروھە پەيامىكى ژيانبەخشىش بگەيەنەت بە "سىنۇھە"

ئەوھى بەشاراۋەيى مایەۋە جۇرى پىكەۋەتنى نىۋان ئەفسەرى بەرپەرسى مۇلەتنامە و "ئاتوم"ى ئۆكەرى كاپتا بوو. "ئاتوم"لىھاتۋانە نەيھىلا "كاپتا"بە ھەموو زىرەكەۋە سەر لەم پىكەۋەتنە دەربەيىنەت، تەنھا ئەوھى بە "كاپتا"وت: ئامادەى پۇشتن و جىبەجىكرەدىنى فەرمانەكەى تۆم.

"كاپتا"بىرىك زىپ و پىۋىستىيەكانى تىرى دا بە "ئاتوم" و وتى: لەپىدا پىۋىستىت بەم بىرە زىپە دەيىت، ئەم پىۋىستىيەنەش پىشتىر "سىنۇھە" لىيى داۋا كىرەبوم، لەبەرئەوھى كەسىكەم بەدەست نەھىنا كە لەپىيەۋە ئەم پىۋىستىيەنەى بۇ بىنىرم تائىستا لەلاى خۇم ھەلمگرتوۋە، تۆ ئەمانە بدە بە "سىنۇھە" مندالەكەش بىسپىرە بە "موتى" و پىيى بلى جگە لەناردنى ئەم مندالە بۇ لاى تۆ ھىچ پىگەچارەيەكى تىرم بەدەستەۋە نەبوۋە.

"ئاتوم"پەرسى: ئايا تەۋاۋى ئەم ھەۋلانە تەنھا لەپىناۋ گەيانەدىنى ئەم منالە بەدەستى "موتى" خزمەتكارى "سىنۇھە"لەدورخراۋەدا ئەنجام درا؟ ئەگەر تەنھا گىرفتى تۆ ئەم مندالەيە، زۆر بەئاسانى دەمانتۋانى لەپىيى ياساۋە ئەم كارە ئەنجام بدەين.

"كاپتا"وتى: ئەم مندالە تەنھا بىيانۋىيەكە، تۆ دەپۇيت بۇ ئەۋى بۇئەۋەى "سىنۇھە" بەيىنەتە سەر ئەم باۋەرەى كە لەم دورخراۋەيە ھەلىيەت.

"ئاتوم"لەجىيى خۇي پادەشا و وتى: ئەم بابەتەيان لەپىزى فەرمانەكانى تۆدا نەبوو، لەم باۋەرەدا نىم ئەفسەرى لەنگەرگا بەۋە پارىيىت.

"كاپتا"لەۋكاتەدا بەدەنگىكى بەرز پىكەنى و وتى: چارەسەركرەدى گىرفتى ئەم پىشنىيارەش بىسپىرە بەم ئەنگوستىلە زىپرانە، تا ئىستا چەندجارىك پىم وتويت كە لەم ۋلاتەدا زىپ ھەموو گىرفتىك چارەسەر دەكات.

سىنۆھە بەچ شۆۋەك رازى بوو بەۋەى دورخراۋەكەى بەجى بهيلىت؟

دو ھۆكار بوو بەھۆى ئەۋەى "سىنۆھە"ى سەرسەخت بەيلىتە سەر ئەۋ باۋەپرەى دورخراۋەكەى بەجى بهيلىت، يەكەم: ئەۋ مندالەى كە لەپوبارى "نيل" گىراۋەتەۋە كەسەردەمى مندالى دەھيلىتەۋە بىرى "سىنۆھە"، دوۋەم: ئەۋەى "ئاتوم" لەبارەى شوينى نىشتەجىبۇنى سىنۆھە باسى "كلكى تىمساح"ى بۇكرد و پىي پراگەياند كە باشتىن شوينە تىيدا نىشتەجى بىيىت: مەيخانەى "كلكى تىمساح" لە "تبس" دا ھىمىتىن و ئارامتىن شوينى نىشتەجىبۇنە، چونكە ئەم مەيخانەيە نەك تەنھا مەيخانەيە، بەلكو لەھەمانكاتدا ميوانخانەشە! "سىنۆھە" بەيلىستنى ئەم ھەۋالە بەسرسوپمان و لەرزەۋە "مرىت"ى ھاۋسەرى ھىنايەۋە ياد كە پىي وتبۇو، شىۋازى دروستكردنى مەيى "كلكى تىمساح" ۋەك مىراتىك لەباۋكىيەۋە بۇى ماۋەتەۋە!

"سىنۆھە" لەدلى خۇيدا وتى: تۆ بلىى "مرىت" كەس و كار و خۇشك و براى ھەيىت كە ئەۋانىش بەھەمان شىۋەى خۇى شىۋازى دروستكردنى مەيى "كلكى تىمساح" يان لەباۋكىيەۋە بۇ مابىتەۋە، ئەگەر بەپىۋبەرى مەيخانەى "كلكى تىمساح" ىش بىت ئەۋا بەدلىيايىيەۋە خوشكى "مرىت"ە.

"سىنۆھە" پرسى: كى بەپىۋبەرى مەيخانەى "كلكى تىمساح"ە؟

"ئاتوم" وتى: راستىيەكەى ئەۋەيە ماۋەيەكى زۆر بەسەر كىردنەۋەى مەيخانەى "كلكى تىمساح" دا تىدەپەرىت، چونكە خۇم يەكىكم لە كىرپارە سەرسەختەكانى مەيخانە و زۆر سەردانى ئەم جۆرە مەيخانانە دەكەم، ئەم مەيخانەيە لەسەرەتادا ناۋى "ستە ھوس" بوو، بەلام لەدوايىدا بەھەلۋاسىنى تىمساحىكى وشك كە

چاویکی سوری هەیه بەدوو ناو ناویانگی دەرکرد، "کلکی تیمساح" کە شەرابیکی زۆر قورس و مڕۆڤە وەک مردوو لێدەکات و بوو تە ھۆی ئەوێ ئەو مەخانە یە ھەموو شەویەک پەر بێت لە کەپاران کە خاوەنە کە ی بانگەوازی ئەو دەکات ھەرکەسیەک بێھوێت بێت بۆ مەخانە ی "کلکی تیمساح" دەبێت سەرەتا پێشوەخت شوێن بوخۆی بگرێت.

"سینۆھە" بەسەختی کەوتە گومانەو و چیتەر دانیابوو لەوێ خاوەنی ئەو مەخانە یە خوشکی "مریت" ە کە بەزانینی شیوازی ئامادەکردنی ئەو شەرابە تایبەتە مەخانە ی "کلکی تیمساح" ی دوبارە زیندوو کردووەتەو.

ئەوێ بوو بەھۆی ئەوێ مەخانە ی "ستە ھوس" -کە لەبنەچەدا بەواتای ئەھریمن زادە دیت- ناویکی تری لەپال ئەم ناوەدا ھەبێت، دەرگەپێتەو بۆ ئەو پلانە ی -خاوەنی مەخانە کە ئاگادار چالاک ی ھەلھاتنی "سینۆھە" بوو- داپرشت و بەھۆی ئەو ئاشنایەتیە ی کە لەگەڵ "ئاتوم" دا ھەیبوو پێی وتبوو: تۆ تەنھا بەیەک پێگا دەتوانیت "سینۆھە" لەدورخراوە کە ی بجولینیت و وای لێ بکەیت ئەوێ بەجی بەیلت.

"ئاتوم" وتی: ئەگەر بتوانم کاریکی ئاوا ئەنجام بدەم ئەوا خاوەنە کە م نوقمی زێر و زیوم دەکات.

خاوەنی مەخانە ش وتی: بۆیە ئەگەر دەرگەپێت ئازادی و زێر و زیو بەدەست بەیلت، ئەوا ھەموو ئەو مەییە ی کە لەگەنجینە کەیدا کۆیکردووەتەو بەھەر نرخێک بێت بۆم بکڕیت. "کاپتا" دوا ی داخستنی مەخانە ی "کلکی تیمساح" پڕیکی ناکووتا مەیی "کلکی تیمساح" لەناو گۆزە ی تایبەتدا گواستووەتەو بۆ کۆشکە کە ی خۆی.

"ئاتوم" پێکەنی و وتی: بەپێکەوت ھەر لەم ماوەیەدا خاوەنە کە م پێی وتم، کاتیکی شەوانە سەردانی مەخانە کان دەرگەپێت ئەگەر خوازیاری "کلکی تیمساح" ن پێیان بلی پڕیکی زۆرمان ھەیه. ئێستاش "کاپتا" ی خاوەنە م بە بیستنی ئەم ھەوالە زۆر خوشحال دەبێت و تۆش بەمەبەستی خۆت دەرگەپێت، کاتیکی خاوەنی مەخانە مەیی "کلکی تیمساح" ی بەدەست ھێنا تیمساحیکی وشک کە چاوەکانی سور و بریسکەدار بوو بەسەر مەخانە کە یەو ھەلواسی، دوا ی ئەو وەرە وەرە

مەخانىە "كلكى تيمساح" بەھۆى ئەو پېشىنە پاوشىنەى لەپاڧر دودا ھەيىو زۆر بەزويى لەنىو مەيخۆراندە ناوبانگى دەکرد، بەلام كەسانىكى زۆر كەم چاويان بەخاوەنى مەخانىە كە دەكەوت، ئەو مەخانىە كچىكى لاو بەناوى "ستە ھوس" بەھاوکارى چەند پياويكى كەتە و بەھىز بەرپۆھ دەبرا. وردە كارىەكانى مەخانىەى "كلكى تيمساح" و ناردنى ئەو مەندالە تازە لەدايك بسووە بۆ دورخراوەكەى "سینۆھە" بەتايبەت "موتى" خزمەتكارى بەتەواوى سەرسوپماند و واى لىكرد پۆبجىتە بىر و ھزرى خۆيەو، "سینۆھە و موتى" بەلایەنى كەم لەگەل ئەو ژىنگەيەدا راھاتبون و جوړىك ژيانى ئارام و دور لە دەنگە دەنگيان تىدەپەراند. ئەو ھىزە سەربازىيەى كە لەو دورخراوەيەدا بەناونيشانى پاسەوانى خزمەتيان دەکرد بەپراڊەيەكى زۆر بە "سینۆھە و موتى" خزمەتكارەكەيەو پەيوەست بوون ھەروەھا ژيانىكى زۆر خوشيان ھەبوو، بۆيە ئارەزووى ئەوھيان دەکرد "سینۆھە" و خزمەتكارەكەى ھەر لەو ناوچەيەدا بمىننەو. ئەوانە بەپراڊەيەك ھەستيان بەھىمنى و ئارامى و خوشگوزەرانى كردبوو كە بوو ھۆى ئەوھى خىزانەكانيشان بگوازنەو بۆ ئەو شوپىنەى خزمەتى تىدا دەكەن.

چىتر ئىستا نۆرەى ئەوھىە باسى "موتى" بكەين كە بە ئەزمون و ھونەرەكانى كارىگەرەيەكى تەواوى خستبوو سەر بارودۆخى ناوھكى كەسانى دەوروبەرى: نانى شىرىن و جوړەكانى تىرى شىرىنەكان، بى لە شىوازي لىنانى جوړەكانى خواردن بەرنامەى پۆژانەى فيركردنى ژنانى پاسەوانەكان بوو كە وەك كەنيزەك بى ئەملاولا فەرمان و پىنمايىيەكانى "موتى" ان جى بەجى دەكرد. خودى "موتى" مەشقى لەسەر نوسىن و خویندن دەكرد. بەكورتىەكەى ئەو كۆمەلە خەلكە لەشىوھى كۆمەلگايەكى بچوكدا ھەموو ھىوايەكيان "سینۆھە و موتى" بوو، كە بەبىستنى ئەو ھەوالەى ئىمە ناچارىن ئەو دور خراوەيە بەجى بەيلىن ھەمويان لەنيوان دورپانىكدا گىريان خواردبوو. پياوھەكانى "ھورم ھب" كە بەلایەنى كەم لەو ناوچەيەدا بەفەرماوشى سپىدرايوون، لەبەرئەوھى پىيوستيان بەموچەى بەردەوامى دەولەت نەبوو، بگرە خويان چەند نۆكەريكيان بۆ كاروبارى كشتوكال كړىبوو بۆيە لەو پوھە ھىچ نىگەرانيەكيان نەبوو، لەلایەكى ترەوھە حەزيان نەدەكرد "سینۆھە" و

خزمەتكارەكەي "موتى" ئەو دورخراۋىيە بەجى بەيئەن، ھۆكارىكى تىرىش ھەندىكىيانى ئازار دەدا و ئەو ھۆكارەش ئەۋەيە كە پۇژىك دىت پۇشتى "سىنۆھە" لەدور خراۋە ئاشكرا دەيىت و دەيىت لەلەيەن دەۋلەتەۋە لىپرسىنەۋەيان لەگەلدا بىرىت.

بەلام "سىنۆھە" زۆر بەباشى پەيى بەم حالەتە بىردىۋو بۇيە وتى: نامەۋىت پۇشتى و ئازادى من بەبەھاي گىرىتارى ھىچ يەك لەئىۋە كۇتايى بىت، بۇيە سەرەپراي ئەۋەي دەتوانم بىرۇم، بەلام كارىكى وام نەكرد، چۈنكە رىگەچارەيەكى باش بەھزىمدا ھاتۋە كە ھەم ئەم مىندالە تازە لەدايك بوۋە بەئاستىك بگەيەنم كە بەشىۋەيەكى باش پەرۋەردە بىرىت و ھەلگىرى ھەلومەرجگەلىكى باشتى بىت و ھەم ئىۋەش بەھۋى ئىمەۋە لىپرسىنەۋەتان لەگەلدا نەكرىت، ھەۋالىكى تىرمان پىيە كە "ھورم ھب" دەيەۋىت ئىمە لەكۆل خۇي بىكاتەۋە، لەۋانەيە چەند كەسىك بۇ لەۋابىردىنمان بىئىرىت بۇ ئىرە. ھەر لەبەرئەۋەش باشتىن رىگا ئەۋەيە بىيانخەيتە نىۋان ترس و ئومىدەۋە: پىيان بلىن خۇ ئىمە كۆت و زىجىرمان لەدەست و پىيى دورخراۋەكان نەبەستۋە، ھەر ئەمپۇ بەيانيەكەي دىار نەمان. بۇيە بەھۋى ئەو دانپىيانانەتەۋە بەھىۋاي دۆزىنەۋەمان لەئىۋە دەبورن.

ئاۋچەي كې: فېرگاي كەسە دوڭمەندەگان و دەمى تىمساح

مەيخانەي كەسە پايتە بەرزەگان....

فېرگاي كې KAP لەو سەردەمانەي مەن لەخمەتى ھاسەرى فېرەوندا بوم لەپىزى پىڭخراۋە زانستىيە ديارەكانى ۋەك "مالى ژيان" دا بوو، بەلام خويندكارانى مالى ژيان بەئەنقەست ۋانەي پىزىشكيان دەخويند، بەلام لە فېرگاي "كەپ" ۋانەي جۇراۋجۇرۇشيان دەۋتەۋە. ۋاژەي "كەپ" ۋاتاي شۇيىنكى داخراۋ دەگەيەنيت، لەو ئاۋچەيەدا كۆمەنلىك فېرگاي پىسپۇرى جياۋاز ھەبوو كە تەنھا كورانى كەسايەتتە سىياسى و بلىند پايتەكانى دەۋلەت پىيان پىدەدرا لەو شۇيىنەدا بخوينن، بەتايىبەت مندالى كەسە خانەدانەكانى فېرەون ھەروەھا خىزم و ۋابەستەكانيان. ئەم شۇيىنە ياسا و بېيارگەلى تايىبەت بەخۇي ھەبوو، بىگرە كارى كىردىۋو ھەبوو سەر ژىنگەي دەۋرۋبەرىشى، كارىگەرەكەشى گەشتىۋو ۋادەيەك كە چەند سالىك لەۋەۋپىش تاكە مەيخانەي ئەو ئاۋچەيەيان بەھۇي ئەۋەي دراۋسىي فېرگاي "كەپ" بوو داخست. ئەو مەيخانەيە لەئاۋچەيەكى چىر و پىر لەدرەخت و لەدەيدگايەكى دىلپىندا لەسەر تەپۇلكەيەك كە دەپروانىيە پويارى نىل بىيات نرابوو و شەۋانى خەون ئاسا و فەرامۇشەنەكراۋى لەھزى مەيخۇراندە دروست دەكرد. لەسەردەمى فەرمانىۋەيى "ئامى" خەسۋى "ئەخناتون" دا "تبس" دوچارى ئاۋاۋەيەكى زۇر مەزن بوبو، بۆنمۈنە مەيخانەگان ھەر لەيەكەمىن ھىرشىدا كەۋتنە بىر پىلارى ھىرشبەران، مەيخانەي "كەپ" بەھۇي دورى و دور لە پىلار و پەلامارەگان بەپارىزراۋى مايەۋە، سەرەپاي ئەۋەي مەيخانەيەكى ئاچالاك و بەۋشىۋەيەش بازاپى نەبوو، دۋاي ئەۋەي "ھورم ھب" بەناۋنىشانى فېرەون ھاتە سەركار لەناكاۋ ئەو مەيخانەيە

دوباره زیندوو بۆیهوه و بازاری گەرم بوو. سەرلەبەیان پوژیکیان دەرگای مەزنی ئەو مەیخانە یە لەگەڵ دەنگی چیرەییەکی وشکدا کرایەوه، چەندین کرێکار و ئەندازیار خۆیان کرد بەژوردا. چیتەر دواى ئەو دراوسى پەنجەژمێرەکانى ئەو مەیخانە یە بینەری چالاکی و هەولێ بەرچاوی کرێکار و وەستادیوار و کرێکارەکانى تر بون کە بەشیوەییەکی شکۆمەندانه سەرقالی نوژه نکردهوێ ئەو مەیخانە یە بون، تا ئەوێ چاویان بەتابلۆییەکی مەزن کەوت کە وینەى ئەهریمەنیکی لەسەر کیشرابوو بەناوی "ستە هوس" -بەواتا ئەهریمە زاده- کە بەسەر دەرگای مەیخانەکەوه هەلواسرابوو. ئەم مەیخانە یە هەم مەیخانە و هەم میوانخانە بوو. هەرۆهە بە مەزترین و جوانترین مەیخانە یە تبس ناوبانگی دەرکردبوو، بەلام خۆشەویستی و ناوبانگی خێرا و برق ئاسای مەیخانە سەردەمانێک بریسکە ی دایەوه کە لاشە ی تیمساحیکی وشکراویان لەتەنیششت تابلۆ ی ئەهریمەن زاده "ستە هوس" دا هەلواسی و ئەو بادە نایابە ی ناو "کلکی تیمساح" ه مەیخانە ی پەرکرد لەکریان، بەلام "ستە ی کچی خاوەن مەیخانە بەفەرمانی دایکی تەنها پیشوازی لەپزێشیەکی کەم دەرکرد کە پیشووەخت جیگیان بوخۆیان گرتبوو، "ستە" جوانیەکی بیوینە ی هەبوو کە شەوانە لەژێر پوناکی چرای مەیخانە دا ئەوێندە ی تر کریانەکانی شەیدای خۆی دەرکرد. شیۆه سەرنجپراکیشەکانی مەیخانە کە لەتختە دارێکی تایبەت تاشرابوو لەگەڵ ئەو دارانە ی لەبنیاتنانی ئەو تەلارە دا بەکار هاتبوو تێهەلکیش و هونەرێکی تایبەت بەخۆی لەخۆ گرتبوو، تەختە دارەکانیان لەپاشماوێ کەشتیە نوعمبووه کان کە دواتر هەلیانوه شاندبون نامادە کردبوو کە هەم زۆر توندوتۆڵبون هەم زۆر گران و بەرگەییەکی زیاتر دەرگرت. پوناکیە ناویزانە کان "سورەیا" و پەردە ی پەنگاوپەنگ و کاسە ی مەیخانە کە هەریەکیکیان لەجۆرایەتی خۆیدا تەنها هاووشیۆه ی لەکۆشکی فیرعەوندا بەدی دەرکا، بگرە هەندیک بەشی ئەو مەیخانە یە لەکۆشکی فیرعەونیشدا بەدی نەدەرکا. شیوازی ناولینانی "مەیخانە" هەریەوشیۆه ی ئاماژە ی پێدرا، لەناوی "ستە هوس" ی کچی خاوەنی مەیخانەکەوه وەرگیراوه، ئەم کچەش سەرەرای تەمەنی لایەتی زۆر هوشیار و چالاکیوو و دایکیشی تەواوی کارەکانی بەو سپاردبوو،

سەرەپاي ئەۋەي لەدورەۋە چاۋدىرى كاروبارى ناو مەيخانەكەي دەکرد و لەپراستىشدا بېرىرى كۆتايى ھەركارىك خودى خاۋەن مەيخانە دەيدا، بەتايىبەت دەربارەي ئەو ميوئانەي كە دەيانويست لەميوانخانەي "ستەھوس" دا بىمىننەۋە وردىبىنەكەي زۆرىيان لەسەر دەکردن، تەنھا ئەو كەسانەي بەناۋىشان دەھاتن بۆ ئەۋى دەيانتوانى شەۋى تىدا بەسەر بەرن. ھەرلەبەرئەۋەش نىردراۋەكانى "كاپتا" كە سوارى كەژاۋەيەك بوبون و لەبەردەم "ستەھوس" دا دابەزىن ئاۋمىد لەۋەي نەيانتوانى جىگايەكەي تايىبەت بۆ "كاپتا" بگرن پىگاي كۆشكىيان گرتەۋە بەر و گەرەنەۋە.

"كاپتا" پرسى: پىيان نەۋتن بۇچى شوئىنكىيان بۆ ميوئانەكانم بەئىۋە نەدا؟
نۆكەرەكان وتىيان: پىيان وتىن دەبىت خودى سەرگەرەكەتان بىت و شوئىنكى بۇخۇي بگىرت، بۆيە پىۋىست بەبونى ئىۋە ناكات. "كاپتا" لەدوايىدا شىۋازى مامەلەكەردنى خۇي و خاۋەن مەيخانەكە و چۆنايەتى ھەۋلەدان بۆ بەدەست ھىنانى شوئىنكى باش و ئارام بەم شىۋەيە بۆي باسكردم:

كاتىك نۆكەرەكان بە "كاپتا" دەلەين پىيان پراگەياندىن دەبىت خودى خاۋەنەكەتان بىت، سەرەتا وىستى پىشتگويى بخت، بەلام كاتىك ئەۋەي ھاتەۋە ياد يەكەك لەو ھۆكارانەي كە بۈۋە ھۇي ئەۋەي "سىنۆۋە" دورخراۋەكەي بەجى بەيلىت ناۋى ھەمان ئەم "كلكى تىمساح" بۈۋە، ھەر لەبەرئەۋە فەرمان دەدات بەكەژاۋەيەك بىبەن بۆ مەيخانەي "كلكى تىمساح" ھەر ئەۋكاتەي خۇي دەكات بەمەيخانەدا "كاپتا" ۋەك ئەو كەسانەي ھەرە بروسكە لىيداۋن لەجىي خۇيدا وشك پادەۋەستىت، بۆ ساتىك سەرى بۆ دواۋە ۋەردەگەرپىنىت و تەماشايەكەي چواردەۋرى خۇي دەكات بۆئەۋەي بزانىت ئايا لەناۋچەي "كەپ" ئەو شوئىنە دورەدايە يان لە لەنگەرگا و مەيخانەكەي خۇيدايتى، ھەمان بۆن، ھەمان پوناكى، ھەمان تەختەدار و ھەمان مەيى "كلكى تىمساح" تەنھا جىاۋازى مەزنى نىۋان پابردو و ئىستاي "كاپتا" دا ئەۋەبۈۋە كە نەيدەتوانى ئەو جۆرە مەيە بخواتەۋە "كاپتا" پۈبەپۈي ژنىك بۈيەۋە كە ناۋى چەند "نەر" يىكى لەخۇي نابۈۋا سەرەتا ۋاي دەزانى خزمەتكارى مەيخانەكە دەلىت: دەتەۋىت چاۋت بەچەند كەس بگەۋىت.

"كاپتا"ش لەو ڤلامدا وتى: من كارم بەتەنھا كەسكە و ئەویش خاوەنى ئەم مەيخانەيە.

بىستى كەسكە وتى: فەرموو گەرەم جەنابى "كاپتا"!! من ھەمان ئەو چەند "نفر"م.

كاپتا بەھۆى ئەو ڤى خاوەنى مەيخانەكە دەيناسى سەرى سوپما، بە ڤام "چەند نفر" ئەوى لەو گومانە پزگار كرد و وتى: سەرت سوپ نەمىنى گەرەم! لەشارى "تبس" دا كەسكە بەدى ناكريت "كاپتا" كە خاوەنى كۆشكەكە كەسەرى دەدات لە كەشكەلانى فەلەك نەناسيت. بۆچى بەنۆكەرەكانت نەوت كە تۆ پيوستت بەشوينكە؟

"كاپتا"ش وتى: من پيوستم بەشوين نيه، تۆ خۆت دەزانى خاوەنى كۆشكەكى مەزەم، چەند ميوانكەم ھەيە كە دەيانەوئيت بۆماوەيەك، لەوانەشە بۆماوەيەكى دريژخايەن، لەم ميوانخانەيەدا نيشتەجى ببن.

"چەند نفر" يەكسەر وتى: بەخىر بىن ھىچ ريگريەكم لەھاتنيان نيه. "كاپتا" كونجكاوانە پرسى: بۆچى چواردەورى ئەم مەيخانەيە ئەو ڤەندە پاسەوانى چەكدار و كاربەدەستى دەولەتى لىيە، بونى ئەم جۆرە كەسانە زيان بەجوانى ئەم مەيخانەيە دەگەيەنيت.

"چەند نفر" وتى: نەخىر بەلكو بەھۆى بونى ھەمان ئەم كەسانەو ھەيە كە كپيارەكانم بى ھىچ ختوكە و ئاسودەخەيال ھەرچى خويان ھەزى لى بكن لەم شوينە دور خراوەدا ئەنجامى دەدەن، ئەم جۆرە كەسانە ئاسايشى ئەم ناوچەيە داين دەكەن، مەگەر خۆت تيبينى ئەو ناكەيت كە "كەپ" شوينكى دورخراوەيە؟

"كاپتا" يەكسەر لايەنگرى ئەو قسەيەى كرد و وتى: تۆ راست دەكەيت منيش سەردەمانكە لە لەنگەرگايەكدا مەيخانەيەكم ھەبوو كە بادە و خواردنەو ڤى خۆڤام دەدا بەپاسەوانى مەيخانەكەم، تەنھا بۆئەو ڤاريزگارى لەمەيخانەكەم بكن.

"چەند نفر" دەردە گەوت!!

"کاپتا" خۆشحال بوو بەوەی سەرکەوتنی لەپزگارکردنی خاوەنە کۆنەکیدە بەدەست هێناوە و بەبیینی لەشوێنێکی نامۆ و دورخراوەدا ئەوی هێناوە گریان.

"موتی"وتی: "کاپتا" مەگري نەینێك لەپشت ئەم کارەوێه.

"ئاتوم"وتی: ئەگەر گەرەم پێگام پێدات من ئەم نەینێه ئاشکرا دەکەم، چونکە لەم مەخانیەدا ئەوەم بەرگوي کەوتوو کە هەرکەسێک بەدوای ئاشکراکردنی نەینێ "ستە"دا بگەریت توشی بەلایەك دەبیت.

"موتی"وتی: لەوانەیه لەبەرئەوێ "ستە"واتای ئەهریمەن دەگەیهنیت، ناوی کۆپەکەي هورم هب "ست" ه - ئەهریمەن زاده-یه.

"ئاتوم"وتی: بەرپێکەوت ناوی "ستە"ش هەمان ستە هوسی "ئەهریمە زادهیه" شەوی پێشوو بیستم کە کەسێک ئەوی بە "هوس" بانگکرد!! دوای ئەوێ بەگالتەوێه وتی: لەوانەیه دایکی "ستە هوس"یش لەگەڵ پیاوگەلیکی زۆردا خەوتبیت و دایکیشی لەباوکی منداڵەکەي زۆر بێزار بویت، هەرلەبەرئەوێه ناوی "ستەهوس"ی لێنایت!

بێدەنگیەکی قول دواي ئەو قسە گالتەنامێزە بالی بەسەردا کێشان.

"ئاتون"وتی: خۆم ئەو نەینێه بەپرێک زێر ئاشکرا دەکەم، مەگەر "کاپتا"نەبوت لە "تبس"دا هەموو گرفتێک بەزێر چارەسەر دەکریت.

"کاپتا"وتی: لە "مفیس"دا زیو بەئەندازەي زێر دەستەلاتی هەیه، بەلام لەبەرئەوێ ئەم بابەتە پڕ بەهایه، هیچ زیانیك نابینی گەر لەپێناویدا زێر بەفێرۆ بدەیت.

"ئاتوم" لەشەویکی تردا بەداواکردنی گۆزەییەکی بچوک "کلکی تیمساح" -کە لەچەند پیاڵەییەک زیاتر ناگریت- لەنزیك پێشخوانی مەیخانەکەوێ دانیشیت و زێڕیکی گەورەیی خستە ناومشتی "ستە" وە. "ستە" ش سەرسوڤماو لەو بەخشندەییە بەدەم ڕاکردنەوێ خۆی کرد بەژۆریکی ئەو مەیخانەییەدا، بەلام بەپوخساریکی گومانای و دڵگرانەوێ هاتەوێ پشت پێشخوانەکەیی بێئەوێ تەماشای پوخساری "ئاتوم" بکات. "ئاتوم" یش سەرسوڤماو لەگۆڤانی حالەتی دەرونی "ستە" ویستی ھۆکارەکەیی لێ پرسی. "ستە" ش دواي ماوێیەک لە "ئاتوم" نزیك بویەوێ بەگەرمیەکەوێ کە لێی چاوەڕێ نەدەکرا پرسى: تۆ لە "تبس" وێ دیت؟

"ئاتوم" وتی: بەلێ، بۆچی؟

دواي ئەوێ لێی پرسى: تۆش لەگەڵ ئەو ژنەدا هاتویت کە منداڵیکی بچوکی لەباوەشدايە؟

"ئاتوم" وتی: من نۆکەری نۆکەری خاوەنی ئەو ژنەم!

"ستە" لەوکاتەدا بەدەم بژەییەکەوێ وتی: لەباتی نەینێک بوبە چەند نەینێک.

"ئاتوم" وتی: دەتوانم پیرسم ئەم مەیخانەیی ھى کێیە؟

"ستە" وتی: ئەم مەیخانە و میوانخانەیی ھى "چەند نفر" - بەاتا ھى نفر نفر نفر -

!

"ئاتوم" سەریکی ڕاوەشان و وتی: ئاوا، وام لێکەدایەوێ کە... دواي ئەوێ بەرتیلیکی تری دا بە "ستە" گەرایەوێ بۆلای ھاوڕێکانی و وتی: ئەم مەیخانە و میوانخانەیی ھى "چەند نفر" ە.

"سینۆھە" پرسى: لەکوێوێ زانیت؟

"ئاتوم" وتی: ئەو کچەیی کە بەرپۆھەبەری ئەم مەیخانەیی پێی وێ.

"کاپتا" وتی: من قسەم لەگەڵدا کرد بەلام لەوکاتەدا پوخساری داپۆشیبوو،

بەراستی سەرم لەوکارەیی زۆر سوڤماوو.

له وشه وه پېر پوداوه دا "سته" به وه رگرتنی چهند نه نگوستیله یه کی زیر که له "تبس" دا خمرجی مانگانه ی چهند خیزانیکه، داوای له "ئاتوم" کرد سبه ی شو له میوانخانه دا میوانی نهو بیت.

کاتیک "ئاتوم" گوی له میوانداریه بوو پاره شا و وتی: ئایا من و تو.....

"سته" پیکه نی و وتی: هاوړیکانت و من و "چهند نفر" ی خاوه نی مه یخانه! شوی دوا یی "کاپتا" و موتی و سینوه "به پرنمای" "ئاتوم" له باشترین و پازاوه ترین ژوری مه یخانه دا دانیشن. پازانه وه ی ته لار به لای "سینوه" وه زور سهیر دهاته بهرچاو، سه رستونه کانی "نامون" ی و له مه مووی گرنگتر به سه ر ته لاره که شه وه په یکه ری ره شی "خودای به دی هی نه ری ئاره زووه کان" که سه ری له شیوه ی پشيله هه لکولرابوو.

له وکاته دا "موتی" به "کاپتا" ی وت: تو نه مړو ده بیت خوشحال بیت که توانیو ته خاوه نی پیشوت پزگار بکه یت و مندالیک تازو له دایک بوشت وه نهو له ناو گرتووه ته وه و تیکه لی ژیا نی ئیمه ت کردوه.

له وکاته دا "سینوه" هیچ قسه یه کی نه ده کرد و بیده نگ پوچوبوه هزی خویه وه. "موتی" زپدایکیشم پرسى: مه گهر خاوه نی مه زم خوشحال نه، هیچ نه بیت له پیناو ناینده ی نه م منداله خوشحال به.

"سینوه" وتی: له راستیدا دلگرانی ناینده ی نه م مندالم، من که له لای که سانی وه ک فیرعون زاده، پزیشکی تایبه تی فیرعون، هروه ها که سیکى دوله مه ند وله گهل چهند هاوړییه کی وه "کاپتا" و موتی و مریت "دا بوم، به لام ئیستا ته ماشا که توشی چ پوژیکى رهش بوم، له بهر نه وه ی خوشم وه نه م منداله نوزادیکى سه ر پى بوم، هروه ها کوپ بوم، به لام ئیستا کوپ به سه ری نه م که بیده ره تانه.

"کاپتا" وتی: من تادوا ین نه نگوستیله ی زیر و مسم خمرجی خوشبه ختی "موتیه" ده کم.

"سینوه" له نا کاو سه ری هه لپری و وتی: من نیگه رانی نه م گواسته نه وه و هه لاته نه م، چونکه له وانه یه پاسه وانه کانی که نار ده ریای پوژه لات به بونه ی ئیمه توشی سزا بین.

"کاپتا" وتی: گه وره ی به پزیم له باره ی نیکه رانی پاسه رانه کانیه وه خه یالی ناسوده بیټ، چونکه دوا ی نه وه ی ئیوه ئه ویتا به جیهیشت، بۆنه وه ی نه وه کو "هورم هب" نازاریان بدات بۆنه وه ی راستیه کانیان بۆ بگرینه وه، من شوینکیکی پر دهرامه تم له سوریدا بۆ دیاری کردون و به ناو نیشانی کارگوزار و خزمه تکار ناردونم بۆ نه و ی، چونکه ده مزانی له وانه یه خاوه نه به پزیمه کهم نیکه رانیان بیټ.

"سینۆه" وتی: ئیستا که میك خه یالم ناسوده م، ئیستا با به رۆین له و مه یخانه بخۆینه وه که ده لێن مه یی "کلکی تیمساح" ده دن به کپیاره کانیان، سه ره پای نه وه ی پر بوم به لام به باشی ده توانم تامی "کلکی تیمساح" جیا بکه مه وه و ده ست نیشانی بکه م، هه روه ها ده مه ویت بزانه چ که سیك ئه م مه یه ی هیناوه بۆ ئیره و زۆریش حه ز ده که م خاوه نی ئه م مه یخانه یه که ده لێن ژنه ببینم.

"موتی" وتی: ده توانم بیرسم پێداگری خاوه نی به پزیم بۆ چاوپێکه وتن له گه ل خاوه نی مه یخانه دا که ناوی "سته" یه چیه؟

"سینۆه" ده لیت: یه کییان له به رنه وه ی بیرسم بۆچی ناوی "سته" یان له م مه یخانه یه ناوه، دووه میان ئه م مه یی "کلکی تیمساح" ده ی له کو ی ئاشکرا کردوه.

"کاپتا" که بینی "سینۆه" سوره له سه ر کاره که ی خۆی، وتی: ئه گه ر نۆکه ر له یه ک کاتدا وه لامی هه ردوکیان بداته وه، سه ره پای نه و وه لامه ش هه ر سور ده بیټ له سه ر نه وه ی چاوپێکه وتن له گه ل خاوه نی مه یخانه دا بکه ییت؟

"سینۆه" وتی: ته نها کاتیك که بزانه خوشکی "مریت" نیه، چونکه ته نها خوشکی "مریت" ده توانیت مه یی "کلکی تیمساح" ئاماده بکات.

"کاپتا" وتی: کاتیك نۆکه ر وه لامی نه و دوو پرسیاره ی دایه وه، خۆی له خۆیدا ئه م نه نیه ئاشکرا ده بیټ.

"سینۆه" ش که ئه م بابته به لایه وه سه رنج راکیش بوو، وتی: هیچ کاتیك وه ک ئیستا به وشیه وه نه نیه ی پارێز نه بویت ده زوو پیم بلی، بۆنه وه ی بزانه به چ شیوه یه ک نه و هه موو بابته ئالۆزانه م بۆ چاره سه ر ده که ی.

"کاپتا" وتی: له باره ی مه یی "کلکی تیمساح" وه ده بیټ خه یالی خاوه نی به پزیم ناسوده بکه م کاتیك دروستکه ره که ی ئاگری گرت و بوبه خۆله میش، شیوازی

دروستکردنى ئەم جۆرە مەيەشى لەگەل خۆيدا بىرە گۆرەو. ئەم مەيى "كلكى تيمساح"ە من لەناو خەزىنەكەمدا ھەلمگرتبوو و بۆ پەلکىشکردنى تۆ بۆ ئىرە پىشكەشى خاوەنى مەيخانەكەم کرد بۆئەوئى ناوى "كلكى تيمساح" بەسەر مەيخانەكەو ھەلواسن بۆئەوئى والەتۆ بکات جارىكى تر سەرئىجت بەلای "ئامون" دا پەلکىش بکرىتەو!

"سىنۆھە" وتى: بەرپاستى پىشەكەكى كاریگەر بوو. كەواتە ھىچ دروستكەرىك بونى نىە كە خوشكى "مریت" بیئت! بەلام لەبارەى ناوى "ستە"، ئەم ناوہ بۆچى لەكچى خاوەنى مەيخانە نراوہ و ناوبانگى جوانى لەناوشاردا بلۆ بووہتەوہ و دەلین لەجوانیدا وینەى نىە.

ھەرودھا "سىنۆھە" وتى: ھەر لەبەرئەوہش زیاتر خوازیارى ئەوہ بوم چاوم بە "ستە" و مەيخانەكە بکەوئیت، دەبیئت نەینىەك لەپشت ئەم ناوہوہ شاردرابیتەوہ... سەرەپای ئەوئى ناوى "ست" ھزرى "سىنۆھە" ى سەرقاڵکردبوو، وتى: ئەم سەرى پشیلەيەم لەشوئىنكىدا بینىوہ، بەلام لەبەرئەوئى نەیتوانى بیھىنیتەوہ یاد لە "ستە" ى پرسى: سەرى پشیلەى "خودای بەدى ھىنەرى ئارەزوہكان" م لەشوئىنكىدا بینىوہ.

"ستە" وتى: نازانم تۆ سەرى ئەم پشیلەيەت لەكوئىدا بینىوہ، دواى ماوہيەكى تر "چەند نفر" بۆتى پوندەكاتەوہ.

"سىنۆھە" وتى: مەبەستت خاوەنى مەيخانە و میوانخانەكەيە.

"ست" وتى: ئەگەر بۆماوہيەك دان بەخۆتاندا بگرن پەى بەھەموو ئەو نەینىانە دەبەن، ئىستاش پىم پىبەدەن بۆ زیاتر کردنى سەرسورمانتان چراكان خامۆش بکەم، ھەركاتىكىش وتم چاوتان بکەنەوہ، چراكانىشتان بۆ دادەگىسىنم، دواى ئەوہ دەتوانن چاوتان بکەنەوہ.

ئەو بیدەنگیە كە لەو ماوہ كورتەدا بەلای "سىنۆھە" و موتى "كە مندالەكەى بەباوہشەوہ بوو ھەرودھا" كاپتا" كە بەدلەپراوكیوہ چاوەرپى بینىنى "چەند نفر" و "ئاتوم" كەواى دەزانى "ستە" ى شوخ و شەنگ ھزرى لىكردوہ، بەدەنگى ترپەى پىی ژنانە شەقا، دواى ئەوہ بیستیان كە كەسىك وتى: چراكان داگیرسىننەوہ و

"نفر نفر" یش وتی: داستانی دور و دریزی پیاویکه که عاشقی ژنیک دهیئت و ژنیش لهوکاته‌دا چهند مهرجیکی بو دانا و پیاویش یه‌کسەر هه‌مووی جیبه‌جیکرد.

"سینۆهه" وتی: تاوانی ئەم ژنه بوو که ئەو پیاوه‌ی هانی ئەو جوړه کارانه دا.
 "نفر نفر" وتی: پیاوانی به‌هیز و توانا ژنان ورد و هان ده‌کەن، مه‌گەر هەر "هورم هب" نه‌بوو له‌یه‌که‌مین مه‌رجدا ده‌رگای ماله‌که‌می به‌له‌قه کرده‌وه و به‌دهم جنیودانه‌وه بی‌نه‌وه‌ی هیچ گرنگیه‌کم پیدبات به‌جیی هیشتم، بگره ئەنگوستیله‌یه‌ک میسشی پینه‌دام، چ بگات به‌گوڤری دایک و باوکی. من له‌هه‌موو مامه‌له‌یه‌کدا مه‌رجم له‌گه‌لدا ده‌به‌ستی، تۆم له‌خۆم دور ده‌خسته‌وه، به‌لام بگره تۆ ئەم نۆکه‌ره‌شت پی' فروشتم، ئیستاش له‌پروی یاساییه‌وه ده‌توانم هەر ئیستا بانگه‌شه‌ی مە‌ک‌داری "کاپتا" بکه‌م و بیکه‌مه‌وه به‌نۆکه‌ری خۆم بو‌ئه‌وه‌ی پاک و خاوینی مه‌یخانه‌که‌م له‌ئه‌ستۆ بگریئ و به‌رده‌وام گسکی بدات! له‌ئیستادا ئەو به‌نۆکه‌ریکی هه‌له‌هاتو له‌قه‌لەم ده‌دریئ و منیش به‌های ئەوم به‌خاوه‌نه‌کی داوه.

"کاپتا" ش که خاوه‌نی کۆشکیکی مه‌زن بوو، به‌م قسانه زۆر دل‌گران بوو و وتی:
 له "تبس" دا "هورم هب" یش ناتوانیئ بی' مۆله‌ت خۆی بکات به‌ناو کۆشکه‌که‌مدا، چ بگات به‌وه‌ی تۆ به‌وه‌یئ من بکه‌یت به‌هی خۆت.

"نفر نفر" وتی: له "تبس" دا به‌لی تۆ راست ده‌که‌یت، به‌لام ئیستا تۆ له‌مال و مه‌یخانه‌ی من و له‌نیو پاسه‌وانه‌کانی مندایت، بی‌هوه به‌پرسیارگه‌لی بی‌نه‌ما خۆت له‌م راستیانه مه‌دزهره‌وه، چونکه ده‌زانم "سینۆهه" زۆر تامه‌زروی ئەوه‌یه بزانیئ له "مردوخانه" دا چی پویداوه و به‌چ شیوه‌یه‌ک له‌ئیستادا لی‌ره‌م! چونکه ناگاداری ئەوه‌بوم کاتی‌ک که‌که‌م "سته" منی بادایکی خۆی بانگکرد، له‌وکاته‌دا کونجکاوانه ته‌ماشایه‌کی ئەوی کرد و هەر له‌وساته‌دا بی‌نده‌نگی بالی به‌سەر ئەو ژوره‌دا کیشابوو، دوا‌ی ئەوه "نفر نفر" بی‌په‌رده هه‌موو به‌سهراته‌کانی له‌به‌رده‌م که‌که‌ی خۆی "سته هوس" دا باسکرد:

ئەو شه‌وه‌ی تۆ منت به "مردوخانه" سپارد، به‌پیی خواستی تۆ، ئەوه‌ی تۆ پیئت پیوتن له‌وه خراپ‌تریان به‌سەر مندا هیئا و چه‌ندین مانگ هه‌موو پوژ و شه‌وی‌ک

تەۋايى كرىكارەكانى مردووخانە ۋەك كەرەستەى يارىكرىدن لەگەل خۇياندا دىانبردمە جىگەخەۋەكەيان يان بەسەر بەردىكى مۇميايى يان ھەرشوئىنىك كە خۇيان ھەزىيان لىبىت لەگەلما پاياندا بواردا، بەكورتىكەى..... ئەم ھالە بەردەوام بوو تا ئەۋكاتەى سىم پىروو، كاتىكىش سىم پىروو، ويستم خۇم بكوژم، بەلام كاتىك ئەۋەم بەھزدا ھات گەر ئەم كۆرپەيە لەسكىدا بپارىزم دەتوانم خۇم لەم نەھامەتە پىزگار بىكەم، بۆيە لەھەمان ئەۋ شوئىنەدا بپارىمدا ھەم خۇم لە مردووخانە پىزگار بىكەم ۋ ھەم تۆلەى خۇم لەتۆ بىكەمەۋە، لەۋكاتەدا ھەستى تۆلەكرىدنەۋەم زۆر بەھىزىوو، ئالىرەدا بووكە چىتر فىل ۋ تەلەكەى ژئانە ۋ ھۆكارى سەرنچراكىشى پياۋانم بەدەستەۋە نەمايوو بۆيە پەنام بۆ زىپ ۋ زىو بىرد. سەرنجى سەرنچەرىشتى مردووخانەكەم بەلای خۇمدا پاكىشا ۋ پىم وت: بەدوۋ مەرج بىرىك كانزاي زەرد، ھەروەھا يەككە لەكەنىزەكانى خۇمت پىدەدەم بۆئەۋەى بەئارەزۋى خۇت لەگەلىدا رابوئىرىت، يەكەم ئەۋەى من لەم مردووخانەيە بىيەتە دەرەۋە، دوۋەم بەلگەنامەى مەرىگم كە مۆرى پىزىشكى پىۋەيە بەدەيتەۋە بەخۇم، بۆئەۋەى سىكالا دىرى بەرز بىكەمەۋە. سەرنچەرىشتى كرىكارەكانى مردووخانە كە تۆى باش دەناسى ۋ زۆرىش خۇشى لەتۆ نەدەھات، منىش لەھەمان ئەۋكاتەدا چاۋىم بە زىپ ۋ زىو بەست ۋ بەلگەنامەى مەرىگەكەمى دايەۋە بەخۇم، منىش يەكسەر پۇشتىم بۆ لای "ھورم ھب" ۋ وت: ئامادەم ھاۋكارى دارايى بىكەم بەمەرىجك تۆ بۆ شوئىنىك دور بختەۋە كە نەتوانى ھەناسەش بەدەيت!

"ھورم ھب" ىش وتى: من قەرزارى "سىنۆھە"م، چۈنكە ئەۋ پياۋىكى مېھرەبانە ۋ سودىكى زۆرىشى بەمن گەياندوۋە.

منىش پىم وت: منىش دەتوانم سودت پى بگەيەنم ۋ زىپرت پىدەدەم، ھەروەھا بۆئەۋە ھاتوم بۇلات كە سىكالاى خۇمت لا بىكەم، تۆ دەبىت لەدىدى دەستەى پىزىشكان ۋ دادوۋەرانى دادگاۋە "سىنۆھە" لەپىزىشكى بىبەش بىكەيت، دواى ئەۋەى بەلگەيەكى مۆركراۋى كەسىكى مردوم خستە بەردەستى وت: بەناۋى ژنىك سىكالاى لەپىزىشكى تايبەت ھەيە!... بەبۇچونى من سوكتىن سزاي بەسەرتۇدا سەپاندوۋە ۋ سزايەكى ئاسانى ۋەك ئەۋ دورخستەۋەيە لەبەرامبەر كارىك لەبەرامبەر مىندا

ئەنجامت دا بەسەر تۆدا سەپنراوە. بۆچی؟ چونکە تۆ لە ئاستی پەقە بەرایەتی و لاوازیدا بە زۆری دەستەلاتت تۆلەت لیکردومەتەو، ئەو خالە ی زۆر دوپاتم کردەو و وام لە "هورم هب" کرد بپاری کۆتایی لەسەر ئەم کێشە بدات، ئەو بوو پاسەوانانی ئەو شەو شەم دۆزیەو کە تۆ بە ناوی "هورم هب" و بە فەرمانیکی ساختە هانت دابون ئەو تاوانە لە بەرامبەر مندا ئەنجام بدەن. "هورم هب" یش بە بیستنی ئەم قەسە یە زۆر تورە بوو و وتی: چیت ئەم بابەتە یان بە هیچ شیوە یە ک ناتوانیت چاویوشی لیبکریت، بە لایەنی کەم لە بەر ئەو ی سینۆهە هەلومەرجی هاوڕێیەتی منی قۆستوو ئەو بۆ کاری تایبەتی خۆی، دەبێت بە سزای خۆی بگات.

نابێت ئەو شەو فەرمانۆش بکەیت دوا ی دورخستنه و شت پیاوێ کەم چاودیریان دەکردی، تەواری گواستنه و ئەو کەسانە ی هاوکاریان کردن هەروەها ئەم "ئاتوم"ە ی لە تەنیشتهو دانیشتهو، بۆ "چەند نفر" کاریان کردووە، بەواتا "یە ک نفر" بەواتا "نفر نفر نفر" من "کاپتا" دەبەخشم و ئازادی دەکەم! ئیستا دەبێت بە پەلە دوربارە هەلبێتەو، جاری پیشوو لە "تبس" هەلەات، ئیستا بە پیچەوانەو دەبێت بەرەو "تبس" هەلبێت. "سینۆهە" ش دوا ی چەند ساتیکی تر بە کەژاوە کە ی پوانە ی لای پیاوێ کانی "هورم هب" ی دەکەم بۆ ئەو ی بە پیی یاسا مامەلە ی لە گەلدا بکەن، بەلام "موتی" و ئەم منداڵە تازە لە دایک بوو دەتوانن لە هەمان ئەو ژورە ی کە بە کریتان گرتوو و کریکە یان راستەخۆ داو بەژین، چونکە دیار نیە چارەنوسی "سینۆهە" ی هەلەاتوو چی دەبێت، تۆ لە ئیستادا بە وێرەو و چاودیری لەو منداڵە بکە، بە چاوی خۆت دەبینی "نفر نفر نفر" بە زۆر هیچ شتێک بەسەر هیچ کەسیکدا ناسەپینیت! ئەگەر ویستت بمینیتەو ئەو هەموو پیویستیە ک بۆ ئەم منداڵە ش دابین دەکەم، ئەگەر حەزیش ت نەکرد بمینیتەو، ئەو دوا ی ئەو ی "هورم هب" بپاری دا بە چ شیوە یە ک پەفتار لە گەل "سینۆهە" دا بکریت و شوینی دور خستنهو ی دەستنی شان کرا دەتوانی پە یو هندی پیو بەکەیت، خۆزگە "سینۆهە" کتیبە کە ی تەواو نەکردایە و ئەم بە سەر هاتە شی بۆ زیاد بکردایە...

موتیه لهباتی سینۆه

ناوم "موتیه"یه، من نه دایک و نه باوکی پاسته قینه م خۆم بینیوه، بهلام لهسهردهمی مندالیمدا زپدایکه کهم که ئهم ناوهی من -ناوی ئهو بووه- و بهداوای زپباوکه کهم ئهو ناوهی لیناوم، من پوداوهکانی سههردهمی مندالی تا دهگات قوناخهکانی سههردهمی لایهتیم زانیاریهکی پڕواییکراوم ههیه، دهزانم لهسههردهمی مندالیمدا لهگهڵ زپدایکه کهمدا گواستراوه بو مهیخانهیهک، لهو شوینهدا کچی خاوهنی مهیخانهکه گرنگیهکی زۆری پێدهدام، و من و ئهو پهیهوست بونیکی زۆر بههیز لهنیوانماندا دروست بوو، ههروهها منیش بومه هۆی ئهوهی ئهو ببیته هاوسهری جینشینی فیرعهون که له دوایدا بوو به فیرعهون. "سته" که نهیده توانی بهرگهی دوریم بگریت، ههفتهیهک دواي ئهوهی ژیانی هاوسهری پێک هینا منی لهگهڵ خۆیدا برد بو بارهگای فیرعهون و لهپێویستیهکانی بارگا بۆنمونه مامۆستایانی پله یهک وانهیان پێدهوتمهوه، ههروهها "سته" کهزی دهکرد یادگار پاسته قینهی ئهو بارهگایه بهیاداشتکراوی بهمینهتهوه و منیش بهپێی خواستی ئهو دهستم کرد بهنوسینی بابتهکانی پۆژانه...

کهسایهتیه سهیرهکانی میژوو³

³ ناوی "ژان فرانسوالیون" له میژوودا بهجاویدانی بهمینهتهوه، چونکه ئهو بههرهگیرانی شیوازی نویسی "هیروگلیفی" پۆشنییرانی به نوسراوه ههڵگۆلراوهکانی میسری دێرین ئاشناکرد.

پهیهوهندی هاوسهری "سته هوس" و "سته هوس" ئههریمه زاده لهگهڵ ئههریمه زاده "دا لهوشوینهی که پهوتی پوداوی دور و درێژی ئهم بهسههاته که لهگهڵ ئهم پێک هینانی ژیانی هاوسهریه سههرده دهگیردریتمهوه، بهکورتی دهبیت بزانه که "سته" له تبهسدا له "کهپ" دا که ئهیهوهندی زانسته دهخویند و شهوانه بهدزیهوه دمپۆشت بۆ "کهپ" و عاشقی "سته هوس" دهبیت و ژیانی هاوسهری لهگهڵ یهکدا پێک دههینن، لهو قوناخهدا "موتیه" ش کچیکی لاو بوو و "سته هوس" زۆر پێیهوه پهیهوست بوو، بۆیه ئهویش لهگهڵیدا دمپۆت بۆ بارهگای فیرعهون، "سته هوس" ی شارن "موتیه" دهبیت به هاوهم و هاوپی... "سته هوس" سی مندالی له "سته هوس" بوو کچیک بهناوی "دولانت" دور کوریش بهناوی "شنار و پامسیس"

"سنا و رامسیس" کوپه گانی "ست هوس" له گوپه پانی تاقیگادا

گای کیوی "وهرزای" چاوی له "رامسیس" ههله ده بپری، گیانه وه ریکی نه ندام که ته و زل و به هیز و هیزشبه که لاقیکی وه پایه ی هه بوو، گوپه کانیشتی دریز و پان و به لایه کدا شوپ بوبون، له لایه که وه چاوانیکی گه وره و پاماو، شاخه کانیشتی هینابوه خوار و له جیی خویدا نه ده جولا، ته نها ته ماشای ده کرد. نه ژادی "وهرزای کیوی" له لای ته وای پاوچیه کان ئاشکراو و توقینه ر بوو. "گای کیوی" ترسناک و شه په نگیز و زور هه ستیار له گه ل له شیکی بزوینه که له پلار و ته کانیکی شیتانه دا خوی بو هیزشکردن ئاماده ده کرد، کلکی زور له سه رخو نه مبه ره وه بری پی ده کرد. له مه و دایه کی زور کورتدا له نیوان باوک و کوپی نیگه رانیدا، نیگه ران له چاوه رپوانی به رگری تاقیکردنه و ده دا چاویان له گا کیویه که هه لئه ده بپری: فیرعون له سه رده می "ست هوس" و کوپه که ی "رامسیس" بۆماوه یه که له هه لومه رچی به رگری کاریدا ساتر میریان ده کرد. "ست هوس" که له سه ر بنه مای چه ند به لگه یه کی نه خوازاو و شومدا ناوی "ست هوس" یان لینابوو، به لام ئه و ناوی "وهرزای داگیرکه ر" له خوی نابوو، فیرعون کوپه که ی له گوپه پانیکی راسته قینه دا له به رامیه ر پاکابه ریکی به هیز و پی داگردا پاگرتبوو. "رامسیس" که گایه که له به رامیه ریدا راوه ستابوو و باوکیشی له پشتیه وه بوو، به بارودوخیکی ده رونی و جه ستیه ی سه خندا تی ده په ری. کوپه نه ی ده توانی له جیگای خوی ته کان بخوات، چونکه "گا" کیویه که سه د مه تر لییه وه دور بوو، له ناگا و به په له هیزشی بۆ برد. "ست هوس" - وهرزای داگیرکه ری- میسر که هه مان پوکار و بونایه تی ئاماده ی به س بوو بۆنه وه ی دژمه نه که ی به یئنیته له رزین، له پشتی "رامسیس" وه راوه ستا و ته ماشای

دەکرد. دەیزانی جولەیهکی ھەلە ئەکریت بگۆردریت بەکارەساتیکی چاوەپوان نەکراو. "ست ھوس" گۆرا بوو بە ئەندامیکی باریک، پوخساریکی جدی، نیوچەوانیکی درێژ و کەسایەتیکەى شکۆمەند، بەشیوہیکە کە کەسانی چوارەوری زیاد لەگا کێویەکە لێی دەترسان. لەو ساتەدا ئەم پرسیارە ھات بەھزری "رامسیس" دا کە ئایا "ست ھوس" زیاتر دلی مرقۆ دەھینیتە لەرزین یان ئەم گا کێویە؟ چونکە "ست ھوس" یش وەك ئەو گا کێویە ھەمان ئەم دلەپراوکییەى لەدلی مرقۆدا دروست دەکرد. "رامسیس" ی لاو بەدودلیەکەوہ بیرى لیکردەوہ کە ناییت بترسیت، لەوکاتەدا ئەوہى ھاتەوہ یاد کە "ساری" راھینەرەکەى پیتی وتبوو گای کێوی گیانەوہریکی ئاسانە، ئاگرى ئەو جیھانەکەى تر لەجەستەیدا لەحالی خرۆشاندايە و ھارپیتی خودایانە! زیان بە فیرەوون و فیرەوون زادەکان ناگەيەنیت! بەلام ئەمانە تەنھا گوئەگەلیک بون کە راھینەرەکان بۆ بەرزکردنەوہى و رہى نەوجەوانان بەگوییاندە دیانچرپاند. گای کێوی لەپڕپەوی خۆیدا فیرەوون و کەسوکار و خوداکانى نەدەناسى، "رامسیس" لەپروى ئەزمونەوہ پەيى بەم پاستیە برد و زۆر ئاگای لەخۆی بوو و چاوەروانى ھیرشى خیرا و لەناکاوی گا کێویەکەى دەکرد بۆئەوہى ھەلى بیئاگایى نەقوزیتەوہ. "رامسیس" دەربرینیکی بەگویندا چرپاند: ئەوہ چ گایەکی کێو و "وہرزای" مەزنە! و دەنگیکیش پرسى: ئەى تۆ چۆنیت؟ "رامسیس" مات و خافلگیر و بیدەنگ مایەوہ، لەوکاتەدا گا کێویەکە بەدەستى چەپی دەستى کرد بە سمکۆلان و زەوى بەردەمی کێلا و تەپ و تۆزی بەئاسماندا بلاوکردەوہ شکۆمەندى و دەنگى خرۆشانى گای کێوی بالندە ماسیخۆرەکانى چوارەوری ترساند و بەخیرایى دەستیان کرد بەفرین و سەکۆی نمایشیان چۆلکرد. دەنگى "ست ھوس" دوبارە پرسیاریکی تری کرد: تۆ ترسنۆکترى یان کوپى فیرەوون؟ دوای ئەوہى "ست ھوس" لەھزرى خۆیدا لەو پرسیارە پام، نیگاكانى وەك نیگای مار کوپى لاوى ئەفسوناوى کرد.

"رامسیس" وتی: دەمەوێت لەگەلیدا بجەنگم.

"ست" وتی: لەم جوړە گۆرەپانانەدا پیاوی ئازا و بەتوانا لە ترسنۆک و لاوازەکان جیادەکرێنەوہ، بەلام فیرەوونەکان پەھەندى ئەم ھیزانەن، ئەگەر توانا و دەستەلات

پوبەپۇي يەكتەر بېنەۋە، لەم جۆرە حالەتەندە نايىت پېشېنى بابەتى چاۋەرۋاننەكراۋ بىكەيت، نايىت بىر لەدەستەلاتت بىكەيتەۋە، سەرەتا دەبىت پال بەم ھېرشە زووتىپەرەۋە بىئىت. لەسەردەمى فەرمانرەۋايىدا ئالەم جۆرە ھېرشە لەناكاۋانە زۆر، ھىچ تاقىكرەنەۋەيەك نايىت تۆ بىرسىننىت، ئىستىا دوۋرېگات لەبەردەستادايە، يان دەبىت لەگەل ئەم گا كىۋىدە بىجەنگىيىت يان پاشەكشە بىكەيت، دەستەلاتى ھەلېژارنەن لەدەستى خۆتدايە.

پامسىس ھەۋلى دا بەسەر خۆيدا زال بىت. لەۋكاتەدا ھەموو توانايەكى بەپېكانى بەخشى و خۆي ئامادەي پۆشتەن كەرد و ھەنگاۋىكى بەرەۋ پېشەۋە نا و وتى: دەرپۇم بەلام تۆ پەرۋانەي مەرگم دەكەيت، چۈنكە دەزانى ھېرشى ئەم گا كىۋىە، گابازە بەھىزەكانيان پەرۋانەي مەرگ و نابوتى كەردۋە، چ بگات بەمەن كە لەباتى مەشق تەنھا فېرى جۆرىك دەرپېرنيان كەردۈم كە گاي كىۋى دۈستى فېرەمەن و خۇداكانە.

"ست ھوس" وتى: پۆژىكيان "ھورم ھب" ي باۋكم پىي وىم، كۆپەكەم ۋەك گاي كىۋى بەھىز و شاخىكى تىژ و دلىكى ئازاي ھەيە، چاۋنەترس بە تا ئەۋكاتەي چۆك بەھەموو دىرمەكانت دادەنەۋىننىت، ئىستاش مەن ئەۋەت بۆ دۇيات دەكەمەۋە: تۆ "پامسىس" كۆپى "ست ھوس" كۆپى "ۋەرزاي داگىركەر" خۆت ۋەك "ۋەرزاي" يەك لەدايك بويت، دەزانى ئايندەي مىسر لەدەستى تۆدايە، بۆيە دەبىت ۋەك خۆر لەپىناۋ خەلكىدا ھەلېيىت و پوناكيان پىي بېخىشەت بۆنەۋەي لەتىشكى پوناكيەكانت بەھرەمەند بن. تۆ تا دۈيىنى ئەستېرەيەك بويت لەپىشت ھەرەكانەۋە شاردرابويەۋە، بەلام ئەمپۇلەم ئاسمان و بارەگاي تاقىكرەنەۋەيەدا يان دەرەۋشىيەۋە يان خامۇش دەبىت.... بەلام لەۋكاتەدا دەنگى بۆپەي گاي كىۋى ئاگاداريەك بوو كە ئاراستەي "ست ھوس و پامسىس" كرا، ۋەك بلىي "گا" لەتىكەل بونى فېرەمەن و فېرەمەن زادە تۈپە و دىگەران بويت، بۆيە بەخىرايى دەستى كەرد

⁴ پامسىس لەبەر ئالەبارى ناۋەكەي و ھۇكار ناۋاننى ناۋ خۆي گۆپى بە "ۋەرزاي داگىركەر"، "ۋەرزاي" جۆرىك گايە كە زىياتر بۆ زۇرانبازى گا پەرۋەردە و ئامانە دىكرىت، كاتىك دەلىت تۆ ۋەك "ۋەرزاي" يەك لەدايك بويت مەبەستى ئەۋەيە تۆش ۋەك ئەۋ گايە بەھىز و دېرەندە و چاۋنەترسى... ۋەركېز

به‌پراوه‌شان‌دنی کلکی و بانگه‌وازی جه‌نگی ده‌ست پیکرد. "رامسیس" یش بریاری دا به‌پینی گوته‌کانی باوکی "ست هوس" یان بدره‌وشیتته‌وه یان خاموش بیت. هه‌لبه‌ت "ساری" پراهنه‌ری "رامسیس" به‌شیوه‌یه‌کی سه‌رزاره‌کی یان هه‌ندی‌جار خوی پۆلی گای کیوی ده‌بینی و هونه‌ری زۆرانبازی گای فی‌ری "رامسیس" کردبوو، به‌لام نه‌و لاهه‌په‌رتی لایه‌تیدا به‌هیچ شیوه‌یه‌ک پوه‌پوی دیعه‌نیکی ئاوا جدی له‌به‌رام‌به‌ر گایه‌کی کیوی تو‌په‌دا نه‌بووه‌ته‌وه.

"سته هوس" گوریسیکی دا به‌"رامسیس" و تی: ئاگات له‌خۆت بیت هه‌موو هی‌ز و توانای نه‌و گا کیویه له‌سه‌ر و شاخه‌کانیدا چ‌رده‌بیتته‌وه، ده‌توانی نه‌م هی‌زه به‌گرتنی شاخه‌کانی پوچه‌لی بکه‌یتته‌وه. ده‌بیت هه‌ولی بده‌یت ده‌ستت بگاته شاخه‌کانی.

"رامسیس" سه‌ره‌پای نه‌وه‌ی ته‌مه‌نیکی که‌می هه‌بوو به‌لام به‌هه‌لدانی گوریس نامۆ نه‌بوو هه‌روه‌ها بالایه‌کی که‌میک کورت به‌لام جه‌سته‌یه‌کی وهرز‌شه‌وان و ماسولکه‌داری به‌هۆی چ‌هند وهرزش و مه‌شقیکی زۆر قورسه‌وه لایکی شایسته‌ی و خیرای لیدمه‌رچوبوو، به‌تایبه‌ت له‌کاتی لی‌خو‌پینی که‌می "به‌له‌م" له‌ده‌ریا‌چه‌ی کۆشکدا، پۆژی ده‌یان جار مه‌شقی له‌سه‌ر چۆنایه‌تی جو‌ری به‌کاره‌ینانی گوریس کردبوو.

"ست هوس" به‌گو‌یی "رامسیس" دا چ‌رپاند و وتی: هه‌ر ئه‌وکاته‌ی گوریسه‌که به‌ده‌سته‌وه بسوپ‌یت، ده‌نگی نه‌و گوریسه‌ گای کیوی ده‌بزوینیت، چ‌یت‌ر چاوه‌پ‌ری هی‌چ شتیکی تر ناکات، بۆیه ده‌بیت ئاگات له‌هی‌رشکردنی بیت. تو ده‌بیت ته‌نها و ته‌نها یه‌کجار نه‌و چ‌هند ساته‌ ماوه‌ت هه‌یه خۆت به‌شاخه‌کانیه‌وه هه‌ولواسی و هه‌مان نه‌و هی‌زه‌ی که‌ پیم وتی له‌سه‌ریدا کۆبووه‌ته‌وه گیرۆده‌ بکه‌یت، نه‌گه‌ر یه‌که‌مین هه‌لت له‌ده‌ست بده‌یت، چ‌یت‌ر دوا‌ی نه‌وه‌ی هی‌چ هه‌لیکی تروت بو ناره‌خسیت، ئه‌وکات نۆره‌ی گا کیویه‌که‌یه بوئه‌وه‌ی به‌و شاخه‌ تیژ و هی‌زه ویرانه‌که‌ره‌یه‌وه به‌یه‌ک قوچ له‌ناوت ببات. "رامسیس" زۆر به‌وردی گو‌یی له‌پ‌رته‌ماییه‌کانی باوکی "ست هوس" ده‌گرت، سه‌ره‌پای نه‌وه‌ی گا کیویه‌که‌ی له‌باره‌گای هی‌رش بردندا بینی. له‌وکاته‌دا "رامسیس" توند گوریسه‌که‌ی له‌ده‌ستیدا گو‌شی بوئه‌وه‌ی نه‌گه‌ر گا

کیویه که ی دیلی دهستی کرد گوریسه که له ناو دهستیدا توند بگریئت و له دهستی دهرن په پزیت و به هه موو هیژ و توانایه کی پوبه پوی گای غولپه یکه ربیته وه. "رامسیس" دهیزانی له کاتی گرتنی نه و گا کیویه دا توانای گیروده کردن و پوبه پوبه ونه وهی نه و گایه ی نیه به لام هیچ پینگه چاره یه کی تری له به رده ستدا نه بوو، به گوته ی "ست هوس" یان ده بیئت بدهره وشیتته وه یان خاموش بیئت، "رامسیس" یش لی ورد بویه وه دوا ی نه وه هیژشی بۆبرد. "رامسیس" هیچ کاتی که به چاوی خوی نه وه ی نه بینیبوو که گای کیوی چ خیراییه کی هیه، له چاو تروکانیکدا گاکه ی له دوری یه ک دوو ههنگاو یکدا له به رامبه ر خۆیدا بینی، "رامسیس" به سه ختی واقعی له م خیرایی و خافلگیریه و پرما و به خیرایی نه و گوریسه ی که به ده ستیه وه دهیسورانه وه یه کسه ر بوی هه لدا، گوریسه که له پشتی گا کیویه که وه هاته خوار، له کو تای ی نه م جولانه شیدا پیی خلیسکا و که وت. هه مان نه م که وتنه ی بویه وه ی نه وه ی شاخی نه و گایه له باتی نه وه ی به چیه تته جهسته یه وه ته نها به روشانی به شیک له سینیه ی کو تای ی بیئت، به لام "رامسیس" به چاو کراوه یی ته ماشای گاکه ی ده کرد. نه و گا کیویه ش بۆ دوا یین هیژشی و قوچی به جولیه یه کی سه ربازانه که میک گه پرایه دوا وه بۆ نه وه ی بتوانیئت خیراییه کی زیاتر به پیکانی به خشیئت، له م ماوه یه دا "رامسیس" به خیراییه کی چاوه پروانه کراو هه ستایه سه ری و ته ماشای نیوچه وانی گا کیویه که ی ده کرد، به تیژی بینی چاوه کانی ناگاداری نه وه بوو که گوریسه که له شاخه کانی پیچراوه و گیری کردووه و گاکه ش هه موو هه ست و ناگاییه کی خوی ته رخانی لی کردنه وه ی نه و گوریسه له شاخی کردبوو، بویه سه ری به خیرا به لای راست و چه پدا ده سوړاند. بۆ ماوه یه ک گوږه پانی زۆرانبازی و پرکابه ر که ی له به رچاو نه گرت، هه مان نه م چه ند ساته ش بۆ "رامسیس" به س بوو که به خیراییه کی چاوه پروانه کراو خوی بگه یه نیئتته لای سه ری کی نه و گوریسه ی له سه ر زه وی که وتبوو بۆ نه وه ی به توندی رایکی شییئت. "ست هوس" له م کاته دا بۆ شله ژاندنی گا کیویه که پوشته ناو گوږه پانی زۆرانبازی هه که وه و به شیوه یه ک پراوه ستا که گا کیویه که پوو له و بکات. "ست هوس" له و کاته دا هاواری کرد: کلکی گاکه بگره! په روه رده کاری گاگان به شیوه یه ک کلکی گاگان یان ده تاشی که ته نها له کو تای ی

بە "ست" ئەهریمەن زادە لەلایەن دایکیەوه ئەو ناوەی لێنرابوو، بەلام ناوی "ست" ی گۆڕی بە "وەرز" بۆئەوهی هەم توانای خۆی پیشانی هاوسەرەکی بدات، هەم ئەو ناو پۆخڵە و پیسەیی خۆی بگۆڕیت^۵.

"ساری" پاهینەری "پامسیس" بەهیچ شیوەیەك ئاگاداری پوداوەکانی ئەو پۆژە نەبوو، چونکە لەپراستیدا بەپیتی بەرنامەیی ئەو پۆژە "پامسیس" لەوساتەدا دەبوو لەپۆلدا لەوانەیی بیرکاریدا ئامادە بووایە، بەلام "ساری" ئاگاداری ئەوەیە کە "پامسیس" نە لە پۆل و نە قوتابخانەدا، نەگەرانی تەواوی ئەو شوێنانە بوو کە ئەگەری ئەوهی هەیه "پامسیس" لەویدا ببینیت، سەردانی ئەو شوێنانە کرد بەلام "پامسیس" ی لەویدا نەبینی. "ساری" لەدوو پووه لەبارەگای کۆشکی فیرعەوندا بونایەتیەکی تەواوی خۆی دەسەلماند، یەکیکیان ئەوهی پاهینەری "پامسیس" بوو دووهمیان هاوسەری خوشکە گەرەکی "پامسیس" بەناوی "دولانت" بوو، لەبەرئەوهش هەولێ دەدا ئەو تایبەتمەندیانەیی کە لەکۆشکی فەرمانرەواییدا بەدەستی هێناو بەئەنجامدانی هەلەیک لێی زەوت نەکریتەوه. هەلبەت "ساری" لە "دولانت" زۆر گەنجتر بوو، "ست" هوس "بەناویشانی فیرعەون لەبارەگادا دەست تیوهردانی لەشیوازی نەریتی پەرورەکردنی مندالەکانیدا نەدەکرد، بەلکو ئەو تەنها چاوەڕێی پۆژیکێ دەکرد کە "پامسیس" لە هەرزەکاریەوه ببیت بەپیاویک، بۆئەوهی تاقی بکاتەوه و ببیاتە گۆرەپانی تاقیکردنەوهوه و بزانییت ئایا "پامسیس" توانای بەرپۆبردنی کاروباری ولات یان بەلایەنی کەم سەرکردایەتی لەشکری هەیه! لەو کاتەدا براگەرەکی "پامسیس" بەواتا "شنار" جینشینیی فیرعەون بوو. سەرەپای ئەوهش فیرعەون حەزی دەکرد مندالەکانی بەشیوەیەك پەرورە بکات کە هەردوکیان توانای بەردەوامی و بەرپۆبردنی دەولەتیان هەبیت. لەدیدیی پاهینەری بارەگای فیرعەون بەواتا ساری "پامسیس" بونەوهریکی ماندونەناس و بەتوانا و شایستەیی جینشینیی فیرعەونە، چونکە "پامسیس" لەپۆی گەشەیی هەزیووه گەشتبووه ئاستی گەشەیی جەستەیی و "ساری" پاهینەریش لەخۆی دەپرسی: ئایا

^۵ هەلبەت خۆنەرانی پۆشنیر ئاگاداری ئەم بابەتەن، ئەوهی لە برگی ئەم کتێبە و کتێبەکی "سینۆه" دا نوسراوه، واژە و ناوی ئەهریمەن نەهاتوو و بونی نیە و واتا ئەهریمەن نزیکترین واتایە لە واژە "ست" هوه.

تۇ بلىيىت پۇژىك بىت "پامسىس" ى سەركىش و ئائىرام دىيى و مالى بىكىت؟
چونكى "پامسىس" زۇر بىزىو و پىرسىاركەر و سەركىش بوو. شازنى مىسر "ستە
هوس" زىاد لە "شئار" گىرنگى دەدا بە "پامسىس" "ستە هوس" شازنىكى ھۇشيار و
قولبىن و زانا بوو و ئاشنايەتتەكى تەواۋى لەگەل فەرمانپەرويانى خوپەشت باشدا
ھەبوو، "ستە هوس" ى شازن ھىز و دەستەلاتىكى زۇر بەرۋاروانى بۇ خۇى
دەستەبەركىدبوو، بەتايەت بەسەر كەسانى خانەدانى دەۋلتدا دەستەلاتىكى
نىكولى لىنەكراۋى ھەبوو.

لەو پۇژەدا تەنھا گومانى سارى لەبارەى ونبونى "پامسىس" لە "ستەھوس" ى
شازن دەترسا، بۇيە بەھاورىكەى وت: لەدەستدانى كارەكەم بەلامەوە وەك
كارەساتىك وايە، چونكى مەن لەبارەگاي فەرمانپەروايى دەردەكەن دواى ئەوەى بۇ
دايىنكىردنى بىزىۋى ژيانم دەبىت لەمالاندا جەل بۇ خەلكى بىشۇرم. ھاسەرەكەم
"دولانت" ىش لىم جىادەبىتتەو، بۇيە دەبىت بەھەر شىۋەيەك بوو
"پامسىس" بدۇزمەو.

بەلام دواى تىپەپونى دوو پۇژى تىرىش "پامسىس" نەدۇزرايەو. ترس
سەرتاپاي "سارى" پرايەنەرى "پامسىس" داگرت و بۇ دوايىن جار پۇشت بۇ شوينى
ھەمىشەيى خۇى-بەواتا فىرگەكەى- و چاۋەكانى داخست و لەدلىدا خۇزگەى
ئەوەى دەخواست جارىكى تر "پامسىس" لەھەمان شويندا بىيىت! "سارى"
دەستەپاچە و داماو چاۋەكانى داخست و ئارەزوى دوو شتى كرد يان دۇزىنەو
"پامسىس" يان مەرگى خۇى، دواى ئەو بەدەنگىكى بەرز بەخۇيى وت: يان مەرگ
يان پامسىس، لەوكاتەدا گوى لەدەنگىك بوو وەلامى دايەو: سارى، نەخۇشى؟
سارى وتى: ئاى خوايە گيان شازادە ئەو توى؟ نەخۇشم نىم وىزانم شىت بوم.
لەكوى بويت؟

"پامسىس" ىش وتى: تاقىگاي جىنشىنى. باوكم بۇ پەلى جىنشىنى
تاقىكىردمەو. ئەو مەنى لەگەل گايەكى كىۋىدا بەشەر دا ، نەمتوانى بەتەواۋى ئەو
گا نىرە گىرۋدە بىكەم بەلام لەگەلىدا جەنگام. بۇيە باوكم وتى: تۇ چىتر بويت بەپىاو،

له فرمانرہ واییدا ئەم جوړه هیزشه له ناکاوانه زۆرن، دەبینی ئەو ئاماژەیی بۆ دەستەلاتی من کرد.

"ساری" که هیور بوبویه وتی: بەلام ئەوەی هەمووان بەباشی لێی ئاگادارن ئەوەیە که "شنار"ی برات جینشینە!

"رامسیس" پرسی: تۆ که فێرکاری و ئاگاداری هەموو کاروباریکی ئیمەیت، ئایا تائیسنا "شنار" لەگەڵ گای کیویدا تاقیکراوەتەو؟

ساری وتی: تا ئەو شوینە ئاگادار بێ "شنار"ی برات بەم ئەزمونەدا تینەپەرێوە، تۆش تینتەپەراندوو چونکە "ست هوس"ی باوکت ویستویەتی لەنزیکەو تۆ پوبه‌پوی گۆرەپانی جەنگ و هەپەشەکان بکاتەو.

"رامسیس" وتی: تۆ وا دەزانی باوکی فیرعەونم کاتەکانی بەم کارە پەر و پوچ و بێنرخانەو تیدەپەرینت.

"ساری" وتی: خەیاڵ پلاوی بۆ خۆت دروست مەکه، ئەم گەمژەییەت وەلاوە نی! "رامسیس" دلگران لەبیستنی دوبارەکردنەوێ وشە، گەمژەیی؟ خروشا و وتی: "ساری" دەزانی که لەکۆشکی فرمانرہ واییدا نە ئەوەندە خوشەویستی و نە ئەوەندەش پزێت لێدەگیرت، زۆریش پەخنت لێدەگرن.

"ساری" وتی: پەخنتی جیم لێدەگرن، دەتوانی پیم بلیت؟

"رامسیس" کەمیک ماتی کرد، دواي ئەوە وتی: پەيوەندی تۆ بە خیزانەکەي ئیمەو پەيوەندیەکی نالەبارە، تۆ هیشتا ئاشنایەتی تەواوت لەبارە نەریتی کۆشکی فرمانرہ واییه‌و نیە، هیشتا لەهەمان چوارچیوێ ژيانی ئاساییدا ژيان بەسەر دەبەیت، بون بەزاوای فیرعەون پیویستت بەچاودی‌ری کردنی هەندیك خالە که تۆ پەچاویان ناکەیت یان هەر نایزانیت.

ساری وتی: بەدلنیاپییه‌و نایزانم بۆیە لەپەرەفتار و گوتارەکاندا پەچاویان ناکەم، بەلام دەمەوێت فیرم بکەیت!

رامسیس وتی: بەلام تۆ یینەوێ لەگوتەکانت وردبیتەو دەیانەینیتە زمان.

ساری وتی: هەندیك لەگوتەکان بەلای هەندیك خەلکەو لەبەرئەوێ خوشیان لەبیستنی نایەت بە بیبنەما لێکی دەدەنەو، بەلام من لایەنگری ئەو خالە دەکەم که

تۆ گونجاو نيت بۆئەۋەي فەرمانزەۋايى و دەستەلات بگريته دەست، "شئار"ى برات
 كه چەند سائىك لەتۆ گەرەترە، بۆ بە دەست هېئانى ئەم دەستەلاتە سائەيە مەشق
 دەكات و خەلكى ئەو بە جىنشىن لەقەلەم دەدەن و لەهەموو گرنگترىش بەرپزەۋە
 گوى لە گوتەكانى دەگرن!

پامسىس پرسى: دەتوانى مەبەستى خۆت پوتتر بگەيتەۋە؟
 سارى وتى: تۆ دەتەۋىت دەست و پەنجەت لەگەل گايەكى نىردا نەرم بگەيت،
 گەر "شئار" لەخۆت ھاندەبەيت دەم و دەست لەناوت دەبات، مەن ھاۋرپى تۆم ھەز
 بەچاكە و خۆشيت دەكەم، بۆيە داۋات لىدەكەم خۆت لە "شئار" دور بگرە.
 لەو پۆژەدا "شئار" ئارەزۋىەكى تىرى لەسەردا بوو، بۆماۋەيەك لەگەل ھاۋرپى
 نزيكەكانىدا گەتوگۆي كرد، بابەتى گەتوگۆيان ئەۋەبوو كە بەچ شىۋەيەك خۇيان
 لەپاسەوانەكانى "كەپ" دەرياز بگەن و بپۆن بۆ مەيخانەى "كلكى تىمساح". كلكى
 تىمساح لەسەرتاسەرى "تبس" دا بەتايبەت لەنيو مامۇستايانى نيۋەندى
 زانستى "كەپ" دا ئاۋابانگىەكى نمونەيى پەيدا كردبوو و گەشتبۈۋە پادەيەك كە
 ھەركەسىك لەشەۋدا داۋاي ئاۋانىشانى مەيخانەيەكى بگردايە يەكسەر
 مەيخانەى "كلكى تىمساح" يان پىندەدا. مەيخانەى "كلكى تىمساح" پىشتەر
 ئاۋى "ستە ھوس" ى شارنى ھەبوو، بەلام لەدوايىدا "كلكى تىمساح" ىشان بۆ ئەو
 ئاۋە زياد كرد، بەلام بەھۆى ئەو مەيە تايبەتەۋە زياتر بەو ئاۋەۋە ئاۋابانگى دەركرد.
 "پامسىس" پرسىياريك لەھزىدا ەك چەكوش دەنگى دەدايەۋە، دەيوست لەگەل
 ھاۋرپى نزيكەكانىدا لەگۆشەيەكى خەلۋەتى ەك مەيخانەى "ستە ھوس" دا
 گەتوگۆيان لەگەلدا بگات. شەو بپرياربوو ھەريەككىيان بەشىۋەيەك لەخەۋگاي
 قوتابخانەكەيان ھەلبىن و لەكاترەمىريكى دىياريكراۋدا لە "كلكى تىمساح" دا كۆ
 ببنەۋە ئۆرى "پامسىس" لەنھۆمى يەكەمى ئەو تەلارەدا بوو، بەلام لەخوار
 پەنجەرەۋەكەۋە باخچە و خۆلىكى نەرم بوو، "پامسىس" لەسەر خۆ خۆى شۆپ
 كردهۋە و بەجولەيەكى لىھاتوانە بازى دايە سەر خۆلە نەرمەكە، گەلای باخچە و
 نەرمى خۆل پىي لەدەنگى كەوتنە خوارەۋە گرت. لەسەرخۆ لەسەر پەنجەي پىكانى
 دەپۆشت تا ئەۋكاتەى گەشتە بەردەم دەركاي پاسەۋانى. بەسنگەخشى

تەماشايەكى شوۋىن و بارودۇخى پاسەوانەكانى كىرد، بىي لىدوو كەس كە زۆر بەسەختى سەرگەرمى زارزارىن بون، ئەوانى تر خەويان لىكەوتبوو. "پامسىس" دواى ماوۋىيەك پۇشتىن خۇي گەيانىدە بەردەم دەرگاي چۈنە دەرۋە و بىنى سەگى ھەوشارى قوتابخانەكە لەبەردەم دەرگاگەدا پاكشاۋە. ناۋى ئەو سەگە "بىدار" بوو، "پامسىس" ھەموو پۇژىك پاشماۋەى خواردنەكەى دەھىنا بۇ "بىدار" ى جوان و ھۇشيارى قوتابخانەكەى و بۇماۋەيەكىش يارى لەگەلدا دەكرد. ئەو شەۋە "بىدار" ھەر ئەۋەى چاۋى بەيىدار كەۋت دەستى كىرد بەكلكە لەقى و سەرى خستە سەرزەۋى و خۇي بۇيارى ئامادە كىرد، "پامسىس" بەپەلە پۇشتە پىشەۋە و دەستى ھىنا بەسەر "بىدار" دا و لەگەل خۇيدا بىردى بۇ لاي دەرگاي چۈنە دەرۋە. "پامسىس" ملوانكەى چەرمى پان و سۈرى "بىدار" ى بەدەستەۋە بوو، بۇئەۋەى نەۋەك بۇ يارىكىردن تەكانىك بەخۇي بدات و بىيىتە ھۇي ئەۋەى سەرنجى پاسەوانەكان بەلاى خۇيدا پاكىشىت. دەرگاي چۈنە دەرۋەى "كەپ" كە كوپى تەۋاۋى كەسە مەزنىەكانى مىسر لەۋىدا پەرۋەردە دەكران، لەسەرخۇ كرايەۋە و "پامسىس" سەركەۋتوانە لەقوتابخانەى "كەپ" ھەلەت! بۇئەۋەى بېرات بۇ مەيخانەى "كلكى تىمساح" شار لەۋ ساتى شەۋەدا چۆل بوو. شارىك كە نىۋەندى زانكۇكان و كۆمەلگاي زانستى ئەۋ سەردەمەى مىسر ھەرۋەھا "كەپ" ى شازادە و كەسە مەزنىەكانى تىدا بىيات نرابوو. ئەۋ شارەش "تبس" بوو: تبس بەكۋىترىن پايتەخت لەقەلەم دەدرا. لە "تبس" دا بوو كە شازادە و كەسانى تر بۇ بەدەست ھىنانى پلەۋپايەك ناويان تۆمار دەكرد، ھاپرىكانى "رامىسس" ىش لەكەسە ۋەجاخزادەكان بون. پۇشتىن ئەۋ لاۋانە بۇ مەيخانەى كلكى تىمساح لەۋ تەمەنەدا قەدەغە بوو، بەلام ئەمانە بەئاگاداربون لەۋ سنوردارىتە بەلپەتۋىيەكى زۆرۋە خۇيان دەكرد بەناۋ ئەۋ مەخانەيەدا و لەشوۋىنىكى تارىكدا دادەنىشتن، يەكەمىن كەس "پامسىس" بوو كە بەۋ كالاۋە گەۋرەى بەسەريەۋە بوو زۆر خىرا خۇي كىرد بەناۋ ئەۋ مەيخانەيەدا. بۇنى شەراب، بۇنى غەرەقى خورما، بۇنى ئاۋجۇ، گۆزە فريودەرەكان كە لەدەلتاي يۇنانەۋە دەھات، ھەموويان چاويان لەۋ كوپە لاۋە دەگرت، خزمەتكار ھات بۇ لاي مېزەكەى "پامسىس" و پىرسى: چى دەۋىت؟

رامسیس وتی: له ئیستادا هیچ ناوێت، چونکه چاوه‌پێی هه‌ندی که‌س ده‌که‌م.
 خزمه‌تکاریش وتی: چ چاوه‌پێ بکه‌یت یان نا ده‌بی‌ت داوای شتی بکه‌یت،
 سه‌ره‌رای نه‌وه‌ش له‌به‌ر نه‌وه‌ی که‌سیکی بیانی‌ت ده‌بی‌ت پێشوه‌خت پاره‌ ده‌یت.
 "رامسیس" ده‌سه‌بندی زی‌پینی گرانبه‌های خۆی کرد به‌گیرفانی خزمه‌تکاره‌که‌دا و
 وتی: ئیستا نه‌کریت چاوه‌پێ بکه‌م و هه‌رکاتی که‌م به‌وه‌یت بانگت بکه‌م؟

خزمه‌تکار نا له‌و جو‌ره‌ ده‌سته‌بندانه‌ی ته‌نها له‌ده‌ستی دۆله‌مه‌نده‌کاندا بینیبوه،
 به‌گومانیکه‌وه به‌رجه‌سته‌ی کرد و وتی: دل‌نیا‌یت له‌وه‌ی ده‌ته‌ویت له‌به‌رامبه‌ر به‌های
 خواردنه‌وه‌دا خه‌رجی بکه‌یت؟

رامسیس له‌وکاته‌دا ته‌نها به‌هیمای ده‌ستی پێی وت: بپۆ و له‌هه‌مان له‌وکاته‌دا
 چاوی بریبووه ده‌رگا‌که و چاوه‌پێی هاتنی هاو‌پێکانی ده‌کرد. خزمه‌تکار له‌وکاته‌دا
 سور که‌وته‌وه، به‌لام زۆر زوو به‌گۆزه‌یه‌ک ئاوجۆ گه‌رایه‌وه و وتی: تۆ له‌پێی ئه‌م گۆزه
 ئاوجۆیه‌ی که‌ پێشکه‌شتی ده‌که‌م ده‌تئیرم بۆ ئاسمان. ئه‌م ئاوجۆیه‌ باشت‌ترین و
 ده‌گه‌م‌ترین ئاوجۆیه‌ هه‌روه‌ها له‌گه‌ل ته‌مه‌نی تۆدا زۆر ده‌گونجیت، ته‌نها زیاده‌په‌وی
 تیدا مه‌که‌! رامسیس که‌می که‌ ئاوجۆی پرشته‌ ناو کاسه‌یه‌که‌وه و خسته‌یه
 به‌رده‌م "بیدار" سه‌گی قوتا‌بخانه‌که‌یان له‌وکاته‌دا پۆزه‌ی پاره‌شاند و چه‌زی لێ
 نه‌ده‌کرد. له‌هاوه‌یه‌کی کورته‌دا هاو‌پێکانی دانه‌ دانه‌ خۆیان کرد به‌ناو مه‌یخانه‌دا
 ستائو، ئه‌مه‌نی، عاشه‌ و دوا‌یین که‌سیشیان "موسا" بوو... هه‌رپێنجیان ده‌ستیان
 کرد به‌خواردنه‌وه‌ی ئاوجۆ و "رامسیس" ده‌ستی کرد به‌باسکردن و پرسیارکردنی
 بابه‌ته‌ تایبه‌ته‌که‌ی خۆی: به‌چ شیوه‌یه‌ک ده‌سته‌لاتی راسته‌قینه‌ به‌ده‌ست دیت؟

"نامنه‌" که‌ شاره‌زای بواری ئه‌ده‌ب هه‌روه‌ها شاره‌زای ناسینه‌وه‌ی نو‌سین بوو
 وتی: شاره‌زایی له‌بواری نو‌سینی "هیروگلیف"یدا، به‌واتا ده‌سته‌لات له‌دانا‌ییدایه.
 "ستائو" پێکه‌نی و "نامنی" له‌پێکه‌نینه‌که‌ی په‌ریشان بوو و پرسى: به‌بۆچونی تۆ
 ده‌سته‌لات له‌چیدا به‌دی ده‌کریت؟

عاشه‌ وتی: ده‌سته‌لاتی راسته‌قینه‌ی ولات، له‌بواری پامیاریدایه، هه‌رله‌به‌ر نه‌وه‌ش
 ده‌مه‌ویت گه‌شت بۆ ولاتانی تر بکه‌م.

"موسا" تا ئەو کاتە بێدەنگ بوو و ئەویش پویکەردە "رامسیس" و وتی:
 ھەزدەکەم گۆیم لەبۆچونەکانی تۆ بێت.

"رامسیس" وتی: باوکم من بۆ فیرعەون بون ئامادە دەکات.
 "عاشە" وتی: مەگەر "ست ھوس" ی باوکت برا گەرەکەتی بۆ جێنشینی
 ھەلنەبژاردوو؟ کەواتە بەچ شێوەیەک تۆ دەکات بە فیرعەون؟

"رامسیس" وتی: باوکم ئەگەر بیویستایە برا گەرەکەم ببێت بە فیرعەون، ئەوا
 ئەوی دەبەردە گۆرەپانی تاقیکردنەوە و لەگەڵ ئەو گایەدا دەیدا بەشەر.
 "موسا" وتی: نەھێڵیت خەیاڵپلۆیەکانت بەسەرتدا زال بن، "ست ھوس" ی
 باوکمان ھێشتا ھیچ کەسیکی دەستنیشان نەکردوو.

"رامسیس" پرسى: دەمویست بزانم ئیوە لایەنگری کامان دەکەن؟
 "ستائو و ئامنی" وتیان: ئێمە لایەنگری تۆین.
 بەلام "عاشە" وتی: من لایەنگری فیرعەون دەکەم، بەواتا ھەرکەسێک ببێت بە
 فیرعەون بەرگری لێدەکەم!

"موسا" ھیچی نەوت بەلام بەھیمای سەری لایەنگری کرد.
 سبەى ئەو شەو تەواوی قوتابخانەى "کەپ" پڕ بوو لەپروپاگەندە و گوتەگەلێکی
 جوژاوجۆر لەبارەى پیشیلکردنى یاسای کوپى ھەلبژێردراو. تا ئەو بەرھوارە ھیچ
 کەسێک نەیدەویژا شەوانە پى بنیتە دەرەوێ قوتابخانەى "کەپ" ەو، چ بگات
 بەوێ خۆی لەمەرخانەى "کلکی تیمساح" دا ببینیتەو! ئەم پەفتار و دوو پوژ
 ونبونی "رامسیس" ساری پراھینەری قوتابخانەى بەسەختی خستبوو تەنگانەو
 بۆیە بە "رامسیس" ی وت: ئەو پەفتارەى تۆ نواندت شایستەى فیرعەون زانە و
 کەسێک کە لەئایندەدا لەمیسردا پەرپرسیاریەتى لەئەستۆ دەگریت نیه.

رامسیس لى دەپرسیت: لەسەر چ بنەما و بەلگەیک ئەم قسانە دەکەیت؟
 پراھینەر و سەرپەرشتى "کەپ" دەلێت: لەبەرئەو گەلییت لى دەکەم کە شەوانە
 ئەو کاتانەى لەساتیکی دیاریکراودا دەبێت ھەموو خۆیەندکاریک بەشداری لە
 نانخواردنى ئیوارەدا بگات و بەیانى ئەو شەو لەکاتى خۆیدا لەخەو ھەستى، تۆ و
 چەند کەسیکی تر دەپۆن بۆ شوینیک کە پوشتنتان بۆ ئەو قەدەغە، بەبۆچونی

من ئىۋە لەيەك كاتدا دوچارى چەند تاوانىك بون... دواى ئەۋە وتى: ئەۋىش لەچ كاتىكدا؟ لەكاتىكدا كە "موسا" ى برات لەمالى ميرئور "MER ur" كە دەكەۋىتە تاۋچەى "فايوم" ئەۋە ۋەك بەرپۈبەر دامەزراۋە، ئەم ئەرەكە بۇ كوپىكى لاۋى ۋەك ئەۋ بەۋىتەۋىيەش ئاسان نىە.

رامسىس وتى: "موسا" ى برام لەۋ تاۋچەيەدا كاريگەرى خۇى نىشان دەدات. دواى ئەۋە "سارى" بەردەۋامى دا بەقسەكانى: "ئامنى" ىش بەرپرسىيارىيەتيەكى قورسى پىدەسپىندىرت ئەۋىش ئەنجامدانى كاروبارەكانە لە لەنوسىنگەى كۆشكى نوسەران، بەلام "ستائو" بەرپرسىيارىيەتى كۆكردنەۋەى ژەهرى پىدەبەخشم بۆنەۋەى نەرمانى لى' دروست بكن، ئەۋىش ئەگەر سزاكان پىمان پىيدات. رامسىس وتى: ئەى ھىچ برىارىكت لەبارەى "عاشە" ۋە نەداۋە؟ بوارى ۋەرگىپرەم لە "بىبلوس" دا بۇ لەبەرچاۋ گرتوۋە، بەلام دواى فىربونى زمانى "لىبىيائى و شامى" ۋ بگرە...

رامسىس پرسى: چ كەسىك ئەم زمانانە فىرى "عاشە" دەكات؟ سارى وتى: من ۋ مامۇستاكانى قوتابخانەى "كەپ"، بەلام سەرەتا دەبىت برىارىك لەبارەى ئەم پەفتارە ھەلەيەى كە ئەنجامتان داۋە دەرېكەم. رامسىس وتى: بەيئە لەبارەى ئەۋ ھەلەيەى من ۋ براكەم ۋ ھارپىكانەم ئەنجاممان داۋە بەشىۋەيەكى دادپەرۋەرانە مامەلەى لەگەندە بكن. لەراستىدا ھۆكارى سەرەكى ئەم پوداۋە من بوم، ئەۋە من بوم موساى برام ۋ ھارپىكانەم بانگىشتى مەيخانەى كلكى تىمساح كرد ھەرۋە ھەۋە من بوم كە بە بەخشىنى دەسبەندىكى زىرپىن خزمەتكارى مەيخانەكەم ھاندا ئاۋجۇمان بۇ بەيئىت. خودى من ئەۋ پلانانەى داپشت ۋ سەپاندم بەسەر ئەۋانىشدا، ئەگەر من يەككە بوايەم لە خويندكارە ئاسايىيەكانى قوتابخانەى "كەپ"، ئەۋا بەدلىيائىيەۋە ھارپىكانەم لەگوئىيان نەدەگرتەم، لەبەرئەۋەى كوپى فىرەۋن بوم ئىۋە لەگوئىتان كردەم. سارى وتى: لەئىستادا ھەۋالى باش ۋ بەرپرسىيارىيەتيەكانىيان پى' پراگەيەنە، بۆنەۋەى برىارىك لەبارەى پەفتارە ھەلەكانت دەرېكەن.

⁶ سەد كىلومەتر دەكەۋىتە باشورى خۇزناۋاى مىسرەۋە.

"پامسیس" به پیتی ئەو پراویژەیی شورای پەرۆردەیی فیزگاکە لەنیوان خۆیاندا ئەنجامیان دا لە ماوەی پشودا لە قوتابخانەدا دەمینیتهوه بۆ ئەوەی لەو ماوەیەدا وانەی بیرکاری و وێژە بخوینیت. سەرەرای ئەم سنۆرداریەتیەش "پامسیس" ماوەی نەبوو لە تەویلهکان نزیک ببیتەوه. ئەمە بە واتایە دیت لەهاویندا لە جەژنی سالی نویدا- لە جەژنی هەلچونی پوباری نیل کە لەلایەن فیرعەونی ئەو سەردەمەوه ئەنجام دەدا- کە لەو سەردەمەدا "ست هوس" بوو نەیدەتوانی ئامادە بیت. لەوانەیە ئەم تەمە و ئامادە نەبۆنە لەو ئاھەنگەدا بەوشیۆەییەش گرنگ نەبیت، بەلام بۆ "پامسیس" کە پکابەری لەگەڵ براکەیدا "کوس" دەکرد بۆ ئەوەی پلەوپایەیی جینشینی فیرعەون بە دەست بهینیت، ئەم ئامادە بون و خۆنۆندنەش بەلای ئەوهوه گرنگیەکی لەپراوە بە دەری هەبوو، بە نەبوونی "پامسیس" و بە سود وەرگرتن لە ئامادە نەبوونی بە ناو سزا، "شنار" لە تەنیششت "ست هوس" هەلومەرجی خۆی هەنگاوێک بەرەوپێش دەبات و ئامادە نەبوونی پامسیس پەلەی ئامادەبوونی ئاشکرای "شنار" لە تەنیششت فیرعەون و کەسە مەزنەکانی میسردا بەرز دەکردهوه.

پیش دەستپێکردنی قوناخی گۆشەگیری پامسیس، "ساری" پراھینەری "کەپ" وتی: پیت پی دەدەم مائناوایی لەهاورپیکانت بکەیت.

"نامنی" بەوشیۆەییەش دڵگران نەبوو، چونکە شوینی کاری ئەو لە "تبس" دا لە تەنیششت دورخراوە کە "پامسیس" دا بوو بۆیە بە "پامسیس" ی وت: سەرەرای ئەوەی ناھیلن سەردانت بکەم، بەردەوام لەبیری تۆدام.

"موسا" ش تەنھا خۆی بە لە ئامیزگرتنی "پامسیس" ی برای پازی کرد و وتی: نیگەرانی من مەبە میرنور "MER-ur" بۆمن وەك جۆریك مەشق و تاقیکردنەوه وایە.

بەلام هاورپیکەیی تری "پامسیس" بەواتا "عاشە" کە لەو باوەڕەدا بوو ھەرکەسیك ببیت بە فیرعەون ئەو بەرگری لیدەکات، پەفتاریکی زۆر سارد و وشکی لەخۆی نواند. "ستائو" ش زۆر ئاسایی مامەلەی لەگەڵ ئەو سزایەدا کرد و بە "پامسیس" ی وت: دواي تەواو بونی ئەم تەمییە یەکتەری دەبینینەوه.

پامسىس سەرەتا قۇناخى گۆشەگىرىيەكەى بەساردى ۋ دانبەخۇداگىرىيەكەو
دەست پىگىرد و وتى: سەرئەنجام دەبەمە فىرەئون... دواى ئەو ە بۇ ھارپىكەنى
پونكرەو: باوكم ھىچ كارىك لەخۇيەو ەنجام نادات.

سەرەپاى ئەو ەش "سارى" ئەو ەوالەى بە "پامسىس" پاگەيانند: بەلایەنى كەم
ناوت لە لەكۆشكى فرمانرەوايىدا ەرامۆش كراو، "شئار" چىتر تۇ بەركابەرى
پاستەقىنەى خۇى نازانىت.

ئەو بە بەردەوامى سەردانى "پامسىس" ى دەكرد تا ئەو كاتەى شەوى
ئازادبونى "پامسىس" نرىك بويەو، "سارى ۋ پامسىس" -پاھىنەر ۋ شاگرد-
لەتەلارى قوتابخانەدا لەسەر مېزىك پىكەو نانپان خوارد، ئاوجوى سارد ۋ ماسى
سوېر ۋ پاقلەى ئاويتە بەدەرمانە جۇراوجۇرەكان ژەمى ئىوارەيان بوو.

سارى وتى: خۇپاگىرىيەكەت شايەنى ستايش كىرنە.
پامسىس وتى: دەزانم كە سەرئەنجام سەرکەوتن بەدەست دەھىنم ۋ شىكست
بە "شئار" ى بىرام دەھىنم.

دواى ئەو "پامسىس" لىنى پرسى: چ پلەوپايەيەكەيان بۇ دەستنىشان كىردوم؟
سارى بەيىستنى ئەم قىسە دىگىران بوو ۋ وتى: وتپان با بۇماوہيەك شازادە
بەويتەو.

پامسىس پىداگىرىيەكى زياترى كىرد ۋ وتى: پرسىم دەبىت چ كارىك ئەنجام بەم؟
سارى وتى: بەپىنى ئەو فرمانەى دەرکراو ھىچ!
پامسىس پرسى: كى ئەو فرمانەى دەرکروو؟
پاھىنەرەكەش بەدلىيايەكەو ەلامى دايەو: بەفرمانى فىرەونى باوكت "ست
ھوس"

پامسىس لەيەكەمىن ەلى دەرچونىدا پۇشت بەدواى "ستائو" دا، ستائو
شارەزايەكى تەواوى لەمار ۋ دژە ژەر ۋ ژەر ناسىدا ەبوو ۋ پىشنىارى ئەو ەى
كىرد لە "پامسىس" كە: دەتەوئت ئاشناى چەند ھىمايەكت بىكەم كە چىتر مارەكان
نەتوانن ھىچ زىانىكت پى بگەينن.

پامسیس پرسى: مەگەر مار ھۆش و ئەقلى ھەيە، مەگەر مار سەگە تا بتوانىت
خاوەنەكەى بناسىت، مار چاوى بە ھەر كەسنىك بکەوئت دەيگەزئت.

ستائو وتى: منىش دەمەوئت پىگىرى لە ھەمان شت بکەم، دەرمانىكت دەرخوارد
دەدەم بۆئەوھى ئەگەر ماریك تۆى گەست، بەگەستنى ئەو مارە ژەھرەوى نەبیت.
دواى ئەوھى خواردنەوھەكى تال و بىتەم كە لەپیشكى گىاى گەزە نامادەكرابوو
پیشانى "پامسیس" دا و وتى: ئەم خواردنەوھە سوپى خوئىن خاوەنەكەتەو و بۆ
ھەندىك كەسىش دەبىتە ھۆى پاوەستانى سوپى خوئىن. ئەگەر پىرشىنیتەو دەبىتە
ھۆى لەناو چونت، ئایا دەتوانى بەرگەى تالیەكەى بگىرت تا من برك لەو دەرمانەت
دەرخوارد بەدەم، ئەم كارەمان وەك ئەزمونىك واىە. بىخۆرەو!

"پامسیس" یش پىكەكەى لە دەستى گرت و وتى: سەرەتا تامى دەكەم! پامسیس
كەمىك لەو ئاویتەيەى خواردەو و وتى: لەسەر تاپاى جەستەم ھەست بەسەرما
دەكەم، دلم خەرىكە لەسینەم بىتە دەرەو.

ستائو وتى: تۆ كە دەتەوئت ببیتە فیرەون دەبىت لەم تاقىكردنەوھەدا
دەرچیت، خۆت پابگرە!

"پامسیس" یش وتى: پىخۆلەكانم پىچ دەخۆن، ھەست دەكەم خەرىكە
دەرشىمەو.

ستائو وتى: دان بەخۆتدا بگرە، چاوەكانت بکەرەو، ئەھىلە چاوەكانت
دابخرىن.

ورە وەرە ئازارى پامسیس كەم بویەو و دواى ماوھەك دوبارە گەرايەو بارى
ئاسایى خوئى و پرسى: ئایا لە تاقىكردنەوھى ژھرى مارەكەدا سەرکەوتنم بە دەست
ھینا.

ستائو وتى: بەراستى تۆ كەسنىك بەھىز و چاوەنەترسى، بەلام بەھىچ شىوھەك
بەكەلكى فیرەون بون نایەیت.

پامسیس دلگران بوو و وتى: متمانەم پىت ھەبوو بۆیە دژە ژەھرەكەم
خواردیتەو.

ستائو وتى: ھەر لەبەرئەۋەش پىت دەلېم بەكەلكى فېرەۋنى ئايەيت، چونكە
ھىمىۋنى بەم ئاۋىتەيە ژھراۋىت بىكەم و بتكوژم، لەم جۆرە خالەتەندە فېرەۋنىك
تەيىت مەتەنەي بەھىچ كەسىك ھەيىت.

پامىسىس وتى: تۆ ھاۋپىيى منى، ھاۋپىيەكىش دەيىت مەتەنەي بەھاۋپىكەي تىرى
بىكات، بەپىنچەۋانەي ئەم خالەتەۋە چىتر دۇستى پى ناۋترىت.

ستائو وتى: ئەي پامىسىس تۆ شازادەي و بانگەشەي ئەۋە دەكەيت بىيىتە
فېرەۋن، لەكوئەۋە زانىت مەن دۇستى تۆم؟
پامىسىس وتى: دەزانم. دۋاي ئەۋە لە "ستائو"ي پىرسى: بەبۇچۈنى مەن مارەكان
جىي مەتەنە نىن.

ستائو وتى: لەبەرئەۋەي تۆ مارەكان ئاناسىت لەخۇتەۋە ئەم قىسانە دەكەيت،
مارەكان تەنھا پەيپەۋى لەسروشتى خۇيان دەكەن، بىگرە بەئەندازەي گەردىكىش
نەرمۋى سىروشتى خۇيان لا نادەن، بەلام مەۋۋەۋانەي كەسىكى ھەمىشە گۆرا و
مەتەنەي پى نەكراۋ و بەردەۋام بەدۋاي بەرژەۋەندىەكانى خۇيدا دېرەۋات.
پامىسىس پىرسى: ئايا تۆش بەۋ شىۋەيەيت؟

ستائو وتى: لەباتى قىسەكرد ۋەرە با بىتەم بۇ بىبابان، بۇئەۋەي بەچارى خۇت
بىيىنى بىبابان لەشەۋدا چ جۆر شوپىنكە..... دۋاي ئەۋە كراسىكى تايىبەتى دا بە
پامىسىس و ھەردۈكىيان پۇشتىن بۇ ئەۋ شوپىنەي ستائو باسى كرد. ئاسمان سايەقە
و بەمانگ پوناك بويۋەۋە. ستائو دارىك بەدەستىۋە بوو و بەردەۋام بەۋ دارە دەيدا
لەزمۋى و بەرەۋ تەپۇلكەيەك پۇشتىن كە بەبەردى بچوك ھەلچىنرابوو. "پامىسىس" ىش
بەيىنەنگى بەدۋاي ستائو دا ھەنگاۋى دەنا، "ستائو"ش دەرمانىكى دژە ژەھرى
بەكمەريەۋە ھەلۋاسىبوو. ئەۋ لەبنى ئەۋ تەپۇلكەيەدا پراۋەستا و وتى: گەۋرەي مەن
لېرەدا ژيان بەسەر دەبات! خۇي لەيىگانەكان شاردۋەۋەتەۋە. سەرەتا لەبەرامبەر
بارەگاي نادىاردا نزا بىكەين، بەشكەم ماريكەمان بۇ ئاشكرا بىكات. "ستائو و
پامىسىس" چەمانەۋە و لەسەر زەۋى دانىشتىن.

ستائو پىرسى: ھەست بەچ دەكەيت؟

پامسىس وتى: ھەست بەسۈكى و خوشى دەكەم، ھەۋاي بىبابان ۋەك دەرمانى پۇجىبەخش ھەلدەمژم و لەقەفەس و دىۋارى فېرگاي "كەپ" پزگارىم بوۋە و ھەست بەئازادى دەكەم، لەناكاۋ لەم كاتەدا شتىكى ئەلقە ئەلقەدار دەرگەوت: مارى كوبرا، بەدرىژى مېتر و نىۋىك و بەپولەكەيەكى دەرەوشاۋە داپۇشراۋو. سەرى لەسەرخۇ بەلقەلەق ھىنايە دەرەۋە، تريفەي مانگ ئەۋەندەي تر شكۆمەندترى دەكرد، سەرى بۇچەند جارىك پراۋەشانند و خۇى بۇ ھىرش و گەستىن ئامادە كرد. ستائو لەسەر خۇ بەرەۋ پوى پۇشت، كوبراى پەشيش بەزمانى كىفەكىفكى ترسناكى دەكرد. لەوكاتەدا "ستائو" وتى بە پامسىس لەجىي تەكان نەخوات، ماريش لەوكاتەدا كونجكاۋ بوۋ و لەجىي خۇيدا بى جولە مايەۋە.

ستائو وتى: دەيەۋىت يەكىكمان ھەلبىژىرت، من يان تۋا! بەلام تۋ ھەر لىرەدا بىمىنەرەۋە، منىش دوۋ ھەنگاۋ بۇ پىشۋازى كوبرا دەرۋمە پىشەۋە... دۋاي ئەۋە لەدورى يەك متر لەبەرامبەر كوبراكەدا پراۋەستا و بە "پامسىس" ى وت: دەقاۋدەق لەدۋاي منەۋە پراۋەستە و وىرد و نزاىەكى دە جار دۋبارە كردهۋە و دۋاي ئەۋە بە "پامسىس" ى وت: تۋش لەدۋاي من بىللىرەۋە! ئاۋازى وىرد خويندنى ئەۋ دۋانە مارى لەحالەتى ھىرش بىردن پاشەكشە پىكرد، بەلام دۋاي چەند ساتىك دۋبارە خۇى بۇ ھىرش و گەستىن ئامادە كردهۋە و سەرى سۈپاندهۋە، لەنزىك پوخسارى "ستائو" دا پاشەكشەي كرد، "ستائو" ش دەستى خستە سەر سەرى كوبراكە بەلام كوبراكە ھىچ جولەيەكى نەكردا پامسىس بەسەر سۈپمانەۋە بىستى كە ستائو پىي وت: ئىستا نۆرەي تۋيە. لەھەمان ئەۋ كاتەدا "پامسىس" ىش دەستى درىژكرد، بەلام كوبرا پەلامارى "پامسىس" ىي دا. پامسىس لەوكاتەدا ھەستى بەۋەكرد كە كوبراكە گەستىتتى، بەلام بۋنى پىياز ھىرش بەرى بەپادەيەك ئازاردا كە بگرە نەشى توانى دەمىشى دابخاتەۋە!!

ستائو وتى: مەترسە دەست بخەرە سەر سەرى! كوبراش لەوكاتەدا پاشەكشەي كرد... ستائو بەخىرايى "پامسىس" ى كىشايە دۋاۋە و ماريش ھىرشىكى لەناكاۋى بۇكرد، بەلام لەباتى ئەۋەي بەريەكىكيان بگەۋىت بەھاۋا و بۇشايدا فېرى، چونكە لەوكاتەدا ئەۋدۋانە زۆر بەخىرايى پاشەكشەيان كردبوۋ.

ستائۇ وتى: ھاۋپى بەرپزەكەم زۆر بەخاۋى جولايىتەۋە، نايىت ئەۋە قەرامۇش
بىكەيت كە ھىز و تۈنە تارىكەكان بەھىچ شىۋەيك شىكست ناخۇن،
مەگەر "ئورايوس"⁷ بەسەرە تاجى فىرەۋنەۋە نىيە، ئەگەر كەمىك درەنگەر
بجولايەيتەۋە بەدلىنپايىيەۋە ئىستە زىندوۋ نەبۇيت.
رامسىس لەۋكاتەدا ھەناسەيەكى ھەلگىشا و تەماشى ئاسمانى كىرد و بىستى:
ھىچ دژە ژەھىرىك بۇ ژەھرى ئەم مارە نىيە، بۇيە تۇ بەختىكى زۆر مەزنت ھەبۇو.

⁷ئورايوس: رەگەزى مىيىنەى مارى كوبرايە و لەمىسى كۇندا ھىماى ھىز و دەستەلاتى مىسر بوۋە.

موسا و رامسیس

رامسیس بی له شنار "موسا" ش برای بوو. "ست هوس" ی فیرعون ژنیکی زوری هه بوو، دایکی "رامسیس" هر بهوشیوهی دهزانین "سته هوس" به واتای "ئههریمه زاده" دیت سی مندالی له رامسیس بوو "دولانت و شنار و رامسیس"، هه لبت ئه م سی مندالی له هاوسهره جوان و خوشه ویسته که ی بوو، فیرعون تا دوایین ته مهنی نزیکه ی سه د کوپ و کچی هه بوو. "موسا" ی کوپی فیرعون له کوشکی فرمانپه واییدا ده ژیا له گه ل منداله کانی تری فیرعوندا له پری شیوه و ناسنامه وه جیاوازیه کی زوری هه بوو، له پری په فتار و شیوازی بیرکردنه وه و شیوازی ژیان، به هیچ شیوه یه که له منداله کانی تری فیرعون نه ده چوو. له ته مهنی ده سالدیدا ئه و به قژیکی په ش و بالایه کی بهرز و پیک ههروه ها تایبه تمه ندیه کی بهرجه سته ی هه بوو ئه ویش ئه وه یه که لوتیکی دریژ و چه ماوه و گه وری هه بوو. به هاوسهنگی ئه م لوته ی گه شه و گه وریه بونی جه سته یی "موسا" ش زور به خیرایی ده رده که وت، ئه ویش بهراده یه که سه ره پای ئه وه ی ته مهنی ده سالان بوو، به لام به کوپیکی سیانزه سالان یان چوارده سالان ده هاته بهرچاو. دایکی "موسا" ی هاوسهری فیرعون زوربه ی کاته کان سهردانی پزیشکه تایبه ته که ی خوی ده کرد، په یوه ست بونیکی زوری له گه ل پوکاری ده ره وه ی جه سته ی خویدا هه بوو و بهر ده وام گله یی له وه ده کرد که خهریکه پیر ده بیت، بویه "سنی" پزیشکی ده خسته ته نگانه وه بؤنه وه ی پیگری له پیشپه وه ی پیریه که ی بکات. ناوی پزیشکی تایبه تی هاوسهره که ی فیرعون "سنی" بو، سنی که سیکی بالاکورت، قه له و و که ته بوو ههروه ها شیوه یه کی لادیانه ی هه بوو، ئه وناوه ی که له خوی نابوو له په سه نایه تی و

رەچەلەكى خۆيەۋە تارادەيەك دور بوو، چونكى "سنى" لەمىسىرى كۆندا بەناۋىكى گىرگى لەقەلەم دەدرا بۆيە لادىيىەكان ئەم جورە ناۋە بۇ مندالەكانيان ھەلئابزىرن، لەكاتىكدا كە پزىشكى تايبەتى دايكى فىرەون "سنى" لادىيى بوو. ھەلبەت مايەى سەرسوپمانە كە بەچ شىۋەيەك لەو سەردەمەدا كە لادىيىەكان تواناى خويندنيان نەبوو، بەلام "سنى" توانى نەك تەنھا بىيىتە پزىشك، بەلكو جىگەيەكى لەكۆشكى فەرمانپەرۋايدا بۆخى كىردەۋە. ھۆكارى ئەم پوداۋە دەگمەنە پەيۋەندى يەككە لەكاھىنەكانى بە دايكى "سنى" ۋە بوو و لەگەلدا ھاۋخەو بوو و ژنىش بەھۆى ئەم پەيۋەندىەۋە سكى پەر دەبىت، بەلام دواى لەدايك بونى مندالەكەى دەمرىت. جەستەى دايكى "سنى" بەپىچەۋانەى نەرىتى زۆر بەھىز و پاىەدارى مىسر بىئەۋەى مۇميا بىرىت بەخاك دەسپىردىت، مندالىش بەۋاتا كۆپى كاھىن و ژنى كۆچكردوۋ لەئەستۆى كاھىندا دەمىنئەۋە، ئەۋىش ئەو مندالە دەسپىرىت بەدايەنك، بۆئەۋەى گەۋرە و پەرۋەردەى بكات، دواى ئەۋە كاھىن ناۋى "سنى" لەباشترىن قوتابخانەدا تۆمار دەكات. سنى ھاۋكات لەگەل گەشەى زانستى پزىشكىدا دەيزانى كە مەۋە لەھەژارەۋە بىگرە تا دۆلەمەند بونەۋەرىكى لەناۋچوۋە و ئەم مۇميا دۆلخۆشكەرەش ھەمىشەىى و جاۋىدان نىە.

ئەو بەدايكى موساى وت: تۆ ھەلەيت كە ۋاھەست دەكەيت پىر بويت، ھەرنىستا مەفرەغى ئاۋىنەكە بەدەستەۋە دەگىرم بۆئەۋەى باش تەماشاي خۆت بكەيت و بۆت دەردەكەۋىت جوان و لاو و تەپ و تازەيت.

دايكى فىرەۋ وتى: دەزانم كە جوانم، بەلام تۆ كە پزىشكى تايبەتى منى دەمەۋىت دەرمانىكم بۇ ديارى بكەيت كە ۋەك كچى پانزەسالە پىستم لوس و ساف و گەرمى جەستەشم سوتىنەر بىت.

پزىشكى دايكى فىرەۋن بۆى دەركەۋت جگە لەۋەى دەرمانى ساختەى پىبىدات ھىچ پىگەچارەيەكى لەبەردەستدا نەماۋە و وتى: بۆ ئەۋ دەرمانەى كە شارژن داۋاى دەكات دەبىت مەلھەمىكى تايبەت دروست بكەم بۆ ئەم كارەش پىۋىستم بەكاتىكى زۆرە.

دايكى فيرعونىش بەپىنداگرى و بىئۇقرەيىيەكەوۋە پرسى: بۇنمۇنە پىئويستت بەچەنىك كاتە؟

پزىشك وتى: بەلەينى كەم تا بەيانى ئەم مەلھەمە پىئويستە كارى لەسەر بىكرىت، ئىستاش ھەرچى زوتەرە بېرۇم بۇئەوۋى بتوانم زوتەر ئەم مەلھەمەت بۇ دروست بىكەم. دايكى فيرعونىش لەوكاتەدا فرمانى دا ميوۋى تازەى بۇ بەيىن، لەمەمان ئەم كاتەدا "موسا" ى كوپى ھات، دايكىش گلەيى ئەوۋى لىكرد: بۇچى ئەوۋەندە درەنگ درەنگ سەردانم دەكەيت؟ بەو خىرايىيە دايكت فرامۇش كىرد؟ موساش بەزمانىكى نەرم و ئاوازيكى پەوشتانەوۋە بەدايكى وت: ھەر ئەوۋى ھەلىكەم بۇ بېرەخسىت سەردانت دەكەم.

دايكىشى وتى: باشە وەرە و ماچم بىكە! موسا كەمىك سور وەرگەپرا و لەجىي خۇي ھەستايە سەرىي...

دايكى زانى كەموسا ئىستا جىاوازي نىوان ژن و پىاو بەباشى دەستنىشان دەكات، ھەرلەبەرئەوۋەش دوپاتى كىردەوۋە: من دايكى تۆم وەرە با ماچىكت بىكەم. دواى ئەوۋە ژنى فيرعون-ئىخاس ئامون-پۇشتە پىشەوۋە و كوپرەكەى ماچ كىرد.

پىشتەر باسى ئەوۋە كىرا كە فيرعون ژنىكى زۆر ھەبوو، بەلام لەبەرئەوۋەى ئەم شاژنەى مىسر بەواتا "ستە ھوس و ئىخاس ئامون" پەيوەندىان لەگەل ئەم بەسەرھاتەى ئىمەدا ھەيە بۇيە زىاتر باسى ئەوان دەكەين، ئىستا موسا بۇچى گومانى لەماچ كىردنى "ئىخاس ئامون" دا ھەبوو؟ ئەمە خۇي بۇخۇي بابەتلىكى زۆر گىرنگە، چۈنكە موسا لەخەلكى "تبس" ى بىستىبوو كە ئەو كوپى فيرعون نىيە! ھەروەھا "ئىخاس ئامون" ىش دايكى نىيە، فيرعون بەيەك يان چەند ژنىك پازى نەبوو و زۆرى ژنەكانى بوبە وىردى زمانى ھەموو خەلكى. ژمارەى ژن و مندالەكانى فيرعون "وەرزاى داگىركەر" خەلكى مىسر بەھىلانە مۇريانەيان شوپھاندبوو، لەناو ھىلانەى مۇريانەدا ھەموو مۇريانەكان لەيەك دايك دەبن و ست ھوس-ورزاى داگىركەر-ىش دەيەوئە ئەوۋى داھاتوى مىسر ھەموى لەخۇي بىت، فيرعون بەپادەيەك مندالى ھەبوو كە ناوى ھەندىكىيانى نەدەزانى، بىگرە پوخسارى ھەندىكىيانىشى نەدەناسىيەوۋە، ئەو بەردەوام ژمارەى مندالەكانى لەزىاد بوندا بوو.

ھەلبەت لەبەرئەوھى "شئار و رامسىس" لەھاوسەرى يەكەم و سەردەمى لاوئەتى
 فیرەون بوو، ھەلومەرجى ئەوان لەوانى تر زۆر جىاوازتر بوو. بەپىچەوانەى "شئار
 و رامسىس" كە پەيوەست بونىكى زۆریان بەفیرەونى باوكیانەو ھەبوو، موسا زۆر
 پقى لەفیرەون بوو، بەلام سەرھەرای ئەوھش ناچار بوو لەتەمەنى دە سالىدا بپوات
 بۆ لاى فیرەون. پقى موسا لەفیرەون دەقاودەق لەبەر لەخۆبايى و توندوتىژى
 ئەوھو سەرچاوەى دەگرت، فیرەون "ست ھوس" كە ناوى گای كىوى داگیركەرى
 لەخۆى نابوو، لەپراستیدا ھەمان ئەو ترس و پقى كە گای كىوى لەمروڤدا دروستى
 دەكات لەدلى مىسرىەكاندا دروستى كردبوو. لەمیسردا لەترسى فیرەون خەلكى
 ھەولیان دەدا ناوى خوداكان لەمنداڵەكانیان بنیڤ. مىسرىەكان كاتىك ناوى
 فیرەونیان دەھینا ھەردو ناوھەیان دەھینایە زمان، بەدەنگىكى بەرز و
 سەرزەرەكى دەیانوت: "خودا پادشا" بەلام لەدلىاندا دەیانوت "خوداى شەر" موسا
 بگەر بەشیوھەكى سەرزەرەكىش ئەو ناوھى نەھینایە زمان، موسا لەوباوھەدا
 نەبوو یان بەھىچ شیوھەك ئەوھى پەسەند نەدەكرد كە فیرەون باوھەرى بەخودا
 ھەبىت و ئەم نكولى كردنەش لەنەفرەتیکەوھ سەرچاوەى دەگرت كە لەبەرامبەر
 فیرەوندا ھەیبوو، بەئەندازەى ئەم نكولىەش خوداى فیرەونى موسا نەیدەویست
 ناوى خودا لەدايكى بنىت. موسا براھەكى زۆرى ھەبوو، بى لە "شئار و رامسىس"
 كە فیرەون پىزىكى زۆرى لى دەگرتن كۆپەكانى تری بۆ نمونە خودى موسا بەو
 شیوھەش گرنكى پى نەدەدان. لەسەردەمى منداڵیەوھ بەم منداڵانەیان وتبوو كە
 فیرەون و منداڵەكانى فیرەون نامرن، بەلام چەند پۆزىك پىش ئەوھى موسا
 بەبۆنەى گەشتنى بەتەمەنى دەسالى بپوات بۆ لاى فیرەون، لەگەل چەند براھەكى
 تریدا لەتەلارى كۆشكدا یاریان دەكرد و یەكەك لەوانە پىشنىاری ئەوھى كرد چ
 كەسەك دەتوانىت بەم پایە بەرزەندا سەركەوئە؟ پایەكانى كۆشك زۆر بەرزبوون و
 بەرزیان بەلايەنى كەم دەگەشتە سیانزە یان چواردە مېتر، موسا لەوكاتەدا كەشایە
 دواوھ بەلام یەكەك لە كۆپەكان بەسەر یەكەك لەپایەكاندا سەركەوت، بەلام لەنیوھ
 پىدا ماندووبوو، دەستى بەردا و سەرەوخوار كەوتە سەرزەوى و لەھەمان
 ئەوكاتەدا مرد.

موسا كاتىك پەنجەي لە دەمىدا بوو وتى: كەواتە ئەوئەي كە دەلىن فەرعەونەكان نامەن درۆيە، ئەم خۇداي ئايندەيە بەكەوتنە خوارەوئەيەك كۆچى دوايى كرد. ئەوانەي لەكۆشكدا نىشتەجى بون بەھۆي مەرگى فەرعەون زادەو زۆر دالتەنگ بون و ماتەمىنيان بۆ گىپرا، بەلام فەرعەون بەھىچ شىئەيەك گىرگى پىندەدا. موسا لەو پۇژەدا كەلە لاي دايكى بوو ئەو پۇداوئەي گىپرايەو بۆ دايكى، دايكىشى بەيىستنى ئەو ھەوالە دەستى كرد بەگىران.

موسا وتى: بەھىچ شىئەيەك كە تۆ دايكى ئەو كۆپە نىت بۆي دەگىت، بەلام فەرعەون كە باوكى ئەو كۆپە بوو ھىچ گىرگىيەكى پىندەدا!

دايكى نەيھىلا موسا بەردەوامى بەم قسانە بدات و وتى: سبەي سەرتاشە تايەتەكەم دەنىرم بۆئىرە بۆئەوئەي ئارايشتى قىزەكانت بكات، و گەردى زىر بەسەر قىزەكانتدا بىژنىت بۆئەوئەي پەنگى قىزى ئالتونى دەرىكەوئەي، ملوانكەيەكى ئالتونىشم ھەيە دەيكەمە ملت، چونكە تۆ چىترگەرە بويت و بويت بەپىا، لەدوايىشدا دەسبەندى "ئامون" ت بۆ دەنىرم، ئەو دەستبەندەش لەلايەن دايكەوئە بۆم ھاتوئە، دوايەوئەش پىلاوى زوينىشت لەپى دەكەم دواي ئەو پىكەوئە دەپۆين بۆلاي فەرعەون..... موسا لەو كاتەدا بىدەنگ بوو.

ئىخاس خاتون پرسى: خۆشحال نىت بەوئەي دەپۆين بۆ لاي باوكت؟

موسا دۇبارە بىدەنگ بوو.

ئىخاس خاتونىش وتى: ئايا دەزانى وەلام نەدانەوئەي پرسىياري دايكىك بە بىپىزى لەقەلەم دەدرىت، لەوانەيە تۆ منت خۆش نەوئەي.

موسا نەيتوانى خۆي بگىت و وتى: مەن تۆم خۆش دەوئەي، بەلام لەچونم بۆ لاي فەرعەون دەترسم چونكە لە خۇداپادشا دەترسم.

ئىخاس خاتونىش پرسى: بۆچى لەفەرعەون دەترسىت، پىم بلى بۆئەوئەي دايكىشت بزانىت.

موسا وتى: دەترسم خۇداپادشا دۇجار بەمخاتە ئا و پۇبارى نىلەو!

ئىخاس خاتون لەرز كەوتە گىانيەوئە و بە ترەترىكەوئە وتى: تۆ ئەم قەسەيەت

لەكى بىستوئە؟

موسا وتى: مەپرسە لەكىم بىستوو.

ئىخاس خاتون بەتورەيى و دەنگىكى بەرزەوە وتى: ئىستا دەزانم چ نەفرەت لىكراۋىك ئەم درۆيەي بۇ كىرەيت، بىگومان كاهىنى مەزى ئەم درۆيەي بۇ كىرەيت.

موسا وتى: لەخۇپا خەلىكى تاوانبار مەكە.

چىتر دواي ئەو ئىخاس خاتون ئۇقرەي لىپرا و پەلامارى موساي دا، بەلام لەناكاو تورەيەكەي گۇپا بەنەوازش و وتى: كوپم تەماشام كە خەلىكى قسەي بىھودەي دەكەن، تۇ چىتر گەرە بویت.

موسا وتى: ئەگەر مەن گەرە بوم كەواتە تۇ راستىكەم پى بلى!

ئىخاس خاتون بەپەرىشانىكەوە وتى: تۇ تىكەلەۋى كەسانىكت كىرەوۋە كە مىشكتيان بەوشىۋەيە تىكداۋە.

موسا وتى: تۇ كە دايكىم خەرىكە مىشكى مەن تىكەدەيت چ بگات بەخەلىكى!

ئىخاس خاتون وتى: قسەي پىاۋانە و بگرە لەتەمەنى خۇت گەرە تر دەكەيت.

موسا وتى: خۇت وتت كە مەن بوم بەپىاۋ.

ئىخاس خاتون ھىچ پىگەچارەكە تىرى بەدەستەۋە نەما و وتى: مەن تا ئەم ساتە نەپنىكەم لەتۇ شارەۋەتەۋە، ئەو نەپنىش ناسنامەي باۋكتە، بەلام بەھەموۋ كەسىكم وتوۋە تۇ كوپى سىت ھوس "ئەھرىمە زانە"ى كە نازناۋى وىزاي داگىركەرى لەخۇي ناۋە، بەلام ئىستاش پىت نالېم باۋكت كىيە، لىم دىگىران مەبە، چۈنكە ھۇكارىكم بۇ ئەم نەگوتنەم ھەيە كە ھەم لەبەرژەۋەندى تۇ و ھەم لەبەرژەۋەندى مەندايە. ئىستا دەتۋانى بېۋىت و ھەريارىك كە خۇت ھەزىت لىيەتى بىكەيت! بەلام موسا نەپۇشت.

ئىخاس خاتون وتى: مەگەر پىم نەوتى بېۋى يارى بكە.

موسا وتى: دواي ئەۋەي ۋەلامى پىسىارەكەمت دايەۋە ھەرچىم پى بلىيت ئەنجامى دەدەم.

ئىخاس خاتون بىدەنگ بوۋ و موسا پىسى: دەمەۋىت بزانم ئايا ئەو فىرەۋنەي ھاسەرى تۋىە، ھەمان ئەو باۋكەي مەن؟

ئىخساس خاتونى وتى: تەنھا شىتېك تۆ دەپىت لەمبارەيەو بىزانىت ئەوئە
جاريكى تر ئەم پىرسىارەم لى ئەكەيت، بەلام ئەو بزانە كە من دايكى راستەقىنەي
تۆم، ھەر ئەو بۆتۆ بەسە، لەم كۆشكەدا ئەو تەنھا مەن پارىزگارى لەتۆ دەكەم.
ئىستا لەكانگاي دلمەو ھەز دەكەم تەنھا بىم.

موسا يىدەنگ لەر ژورە پۆشتە دەرەو و بەكىنە و دىلگىرەكەو پۆشتە ھەيوانى
كۆشكەو بۆئەوئە كەمىك پىياسە بىكات و دىنگىك بانگى كرد: موسا! موساش
تەماشاي دواوئەي كرد و كاھىنى كۆشكى بىزى كە بەدەم زەردەخەنەو دەلىت:
بۆچى دەموچاوت داو بەيەكدا شازادەي مۆن!

موسا وتى: ئەي كاھىنى پىرۆز تىكات لىدەكەم بەم ناوە بانگ مەكە.
كاھنىش وتى: تۆ چىتر مەكەسى پىرۆز بانگ مەكە، چۈنكە تەنھا
بەمردووەكان دەلىن پىرۆز، ئەوئە مەردوئەي كە جەستەي بۆ ھەتاهەتايى و
جاويدانى مۆيا كرايىت، ناوم "نامون تپ"ە.

"نامون تپ"وتى: مەن "ئىخساس" خاتونم پىش ئەوئە شوو بەفەرەون بىكات
دەناسى، ئىمە پىكەو پەيوەندىكە دۆستانەمان لەگەل يەكدا ھەبوو، لەبەرئەو
ھەموو نەيىنەكى خۆتەم بۆ بگىرەرەو!

موسا وتى: تۆ وتت لەپاردوودا دايكىم دەناسى ھەرەھا دەشزانى كە شوى
كرد بەفەرەون، ئايا دەتوانى بەروارى لەدايك بونم بەيىر بەيىنەتەو؟
"نامون تپ"ى كاھن سور وەرگەرا و بەدلىگىرەكەو وتى: بۆچى تۆ مەن
بە "مامان" دەزانى، ئەو چ پىرسىارىكى مەنالا ئەم لى دەكەيت!

موسا زۆر لەم شىۋازى مامەلەيە دىلگىرەن بوو، پۆشت بۆئەوئە پلىكانەي كۆشك
بېرات خوارەو، بەلام لەو كاتەدا دوبارە دىنگى كاھىن بەرز بويەو: موسا پراوئەستە.
لەو كاتەدا خۆي گەياندە لاي موسا و وتى: مەن ئەم نەيىنەت لەكاتى خۆيدا بۆ
دەگىرەمەو.

موسا پىرسى: بۆچى ئىستا پىم نالىيت، لەكاتى خۆيدا چ كاتىكە كە تۆ و دايكىم
دەستنىشانان كرەو!

كاھىنى كۆشك دەستى خستە سەرشانى موسا و لەچاۋەكانى موسا پاماسا و
بەجىگىر و يەكلایى كەرەۋە وتى: پىداگىرى مەكە، كاتىك كاتى خۇي بىت ناچارم
پىت بلىم، بگرە ئەگەر خۇشت حەز نەكەيت. لەوكاتەدا موسا گوتەي "ئامون
تب" بەجدى ۋەرگرت و چىتر دواي ئەۋە پىداگىرى نەكرد.

ئیزت یه کهمین عیشقی رامسیس

"رامسیس" ی کوپی فیرعهون، بهناونیشانی کوپی دووهم بۆ بهدهست هیئانی پلهویایهی فیرعهون لهسهردهمی نیوجهوانیدا دهبیئت پراکابهی لهگه‌ل برا گهره‌که‌ی "شنار" دا تیپه‌پینیت، بی لهو تاقیکردنه‌وانه‌ی که ساتی نا ساتیک له‌لایهن فیرعهونه‌وه نه‌نجام دهریت، خودی خوشی بۆ نه‌م تاقیکردنه‌وه‌یه مه‌شقی ده‌کرد. سه‌ول لیدان له‌نیو نیجه‌واناندا که خودی "رامسیس" پیکسی خستبوو، نه‌ویش له‌نیو کچانی جواندا که چاویان بریبوو سه‌ول لیدهره‌کان، بۆ رامسیس - که به‌گوتهی فیرعهون بووه به‌پیاو و ئاره‌زوی ره‌گه‌زی به‌رامبه‌ر له‌ودا دهرکه‌وتبوو- لیوانلیوی ورژان بوو. له‌کاتی‌که‌دا ئه‌وانی تر بۆ خۆن‌واندن له‌به‌رامبه‌ر ئه‌و کچه‌ جوانه‌ ته‌ماشایانه‌دا هانی پیش‌پرکی ده‌دا، رامسیس دوو پالنه‌ری هه‌بوو نه‌ویش یان په‌هه‌ندی سیکسی یان خۆ نواندن بوو، نه‌و ده‌یویست خۆی تاقیبکاته‌وه. رامسیس له‌و پیش‌پرکییه‌دا سه‌رکه‌وتنی به‌دهست هیئا و هه‌ر ئه‌وه‌ی له‌"گه‌می"⁸ که‌ی دابه‌زی، کچیکی جوان و بالابه‌رز و پیستیکی قاوه‌یی و نزیکه‌ی پازره‌ سالانه‌ هاته‌ پیشه‌وه و پارچه‌یه‌کی خسته‌ سه‌رشانی رامسیس و نه‌م رسته‌یه‌ی هیئایه‌ زمان:

⁸ گه‌می: وشه‌یه‌کی پاراوی کوردیه که هه‌م به‌واتای به‌لمه‌ی گهره "کeshi" دیت و هه‌م به‌واتای قه‌یاخ و به‌لمه‌ی بچوکیش دیت، به‌که‌شته‌یه گهره‌کان ده‌وتریت گه‌می باری و به به‌لمه‌ی بچوکشکانیش ته‌نها ده‌وتریت گه‌می" له‌کتیپی سه‌ره‌نجامی "ئه‌مه‌لی حق" دا که کتییی پیروزی ئه‌و نایه‌یه و له‌سالی ۱۳۱۶ بۆ ۱۳۱۷ زاینی به‌زمانی هه‌ورامی سه‌ری هه‌لداوه و ئوسراوه‌ته‌وه، کeshi و به‌لمیان به وشه‌ی "گه‌می" تۆمار کردبووه، وشه‌یه‌ک که به‌لایه‌نی که‌م چه‌وسه‌د سال ته‌مه‌نی بیئت جینی ستایشه به‌ریزه‌وه مامه‌لی له‌گه‌لدا بکرت و له‌ئوسراوه‌ میژویی و نه‌ده‌یه‌کانماندا به‌کاری به‌یئین.... وهرگێ.

سلوا له شازاده رامسیس، ئارقت کردووه پێبده بهم پارچهیه داتیۆشم بۆئهوئی
سهرمات نهییت.

رامسیس زهردهخه نهیهکی کرد و تهماشایهکی کچهی کرد و پرسى: ناوت چیه؟
کچهش وتى: ناوم "ئیزت"ه. زۆر خوشحال بوم بهوهی تو لهم پيشپركینهدا
یهکه میت هیئا، به خوشی ئەم سهرکهوتنه تهوه ئەمشهوه له گهل هاوړپکانهدا
ناههنگیک بهرپا دهکهه بۆئهوئی پالنهوانی مهزنی سهول لیدان نهو شهرفهیان پی
بیه خشریت.

رامسیس وتى: سهره پای ئهوئی دهزانم نهو ئاههنگه زۆر سهرنج پراگیش دهییت،
به لام دهییت داواى لیپوردن بکهه.

ئیزت وتى: من لهو شوینهدا مائیکم هیه - دواى ئهوئی ناو نیشانی مالهکهی
پیدا - پیتی وت ئیمه لهوئ ئاههنگیک بهرپا دهکههین ئهگهر پات گوپی په یوه ندیمان
پنوه بکه، دواى ئهوه به دهه زهرده خه نهوه دور کهوتهوه و چیت دواى ئهوهی
تهماشای دواى خوی نه کرد.

"دولانت" خوشکی رامسیس له ته نیشته "ساری" هاوسهری له باخی مالهکه یاندا
له ژیر سینهری درهختی ههنجیرکی عهره بی گهره و بهر زدا خهوتبون.
"رامسیس" یش لهو دوروبه ردها پیاسه ی ده کرد و جار جار یکیش تهماشای نهو
کورسیه درێژهی ده کرد که "دولانت" ی به سهرهوه پراکشابوو. دولانت ژنیکی نه
جوان و نه ناشیرین، تهنها شتیکیش که بیرى لیده کردهوه ئاسوده یی و
خوشگوزهرانی بوو. هاوکات له گهل هه لومه رجی "ساری" هاوسهری که سهروکی
قوتابخانه ی "کهپ" ههروه ها له بهر نهوهی کچی فیرعه ونه داواى هه رچی بکر دایه
دهیانخسته به رده ستی. "دولانت" کچیکى بالا بهرز به لام پیستیکی چه وری هه بوو
هه ر له بهر نه وهش هه موو پوژیک مه لهه مگه لیکى جوژا و جوژى ده دا له جهسته ی و
به بهر ده وامی چاودیری پیستی ده کرد.

دولانت شانازی به وه وه ده کرد که ئاگاداری هه موو نهینییهکی خیزانه
وه جاخزاده کان بوو. له وحاله ته دا چاوی به رامسیس ده که ویت و به دهه
زهردهخه نهوه وتى: له خزمه تی برا خوشه ویسته که مدام.

رامسیس وتی: ئایا تا ئیستا ناوی "ئیزت" ت بهرگویی نه که وتوو؟
 دولانت وتی: که میك باسی نهوم بۆ بکه و بۆم پونبکه ره وه! دواي نهوه وتی:
 به ئی نهو کچیکی جوان و به نازه، ده ئین له "تبس" دا له جوانیدا بیوینهیه، سهره پرای
 نهوه ی ته مه نیککی که می هیه به لام خوازیینی زۆره.

رامسیس وتی: نهی هیچ شتیك له باره ی خیزانه که یه وه ده زانیت؟
 دولانت وتی: به ئی نهو توانی بلییت خیزانیکی پر به واتی وشه دۆله مهندن، چه ند
 نهوه یه کی وه جا خزاده که یان له م کۆشکه دا بۆ چه ند جار یك پيشوازیان لیكراوه،
 ده توانین بلیین خیزانیکی وه جا خزاده ن. دواي نهوه بهردهوام بوو: به دلنیا ییه وه
 تۆی خستوو ته ته له وه؟

رامسیس وتی: نه مړۆ کاتیك له "که می" که م پیاده بووم کچیك پارچه یه کی دا
 به شانمدا و دواي گفتوگۆیه کی کورت نه مشه و میوانداری کردم.

دولانت وتی: نهو هه موو شه ویك میوانداری هیه، هه موو شه ویك له ماله که ییدا
 ئاهه نگ ده گزیت، ئه ری به راست سهرنجی پراکشاییت؟
 رامسیس وتی: منی وروژاندوو.

دولانت وتی: سهره پرای نهوه ی جیاوازیه کی نهو تۆتان له گه ل یه کدا نیه، به لام نهو
 له م جوړه بوارانه دا زۆر لیها توه، به دلنیا ییه وه تۆ سهرنجت پراکشایه وه نه گینا
 میوانداری نه ده کردی، به دلنیا ییه وه به شداری نهو میوانداریه ی بکه.

میوانداری "ئیزت" میوانداریه کی ئاسایی نه بوو، له و میوانداریه دا کچانی
 وه جا خزاده که له سه مادا لیها توو بون، چه ند سه مایه کی به کۆمائیان که به لای
 "رامسیسه" وه چوست و چالاکیه کی نو ی بوو نه نجام دا. گروپیکیش گۆرانیان
 دهوت و گروپیکیش ده یانژهنه دا "ئیزت" له ته نیشت "رامسیس" وه پاره ستابوو و
 تازه دهستی له سه مایه کی هه ناسه پر هه لگرتبوو، به ده م هه ناسه پرکیوه و
 به شیوه یه ک خوی به "رامسیس" وه چه سپاند که رامسیس گوئی
 له هه ناسه پرکیکه ی بوو. کچانیش به شیوه ی میسریه کان نیوه پوت سه مایان ده کرد.
 ئاهه نگ تا نیوه شه و بهردهوام بوو و "ئیزت" کاتیك ورده ورده ده وروبه ری به چۆلی

يىنى، بەدوۋ پىڭ مەيەۋە خۇي لەرامسىس نىزىك كىردەۋە و لىيى پىرسى: ئىيىستا پىم بلى كام يەك لەم كچانە زىياتر سەرنجى پاكىشايت.

رامسىس لەوكاتەدا شەرم گىرتى و سەرى دانەۋاند، بەلام "ئىزىت" كە ۋەك ئەۋەى لەگەل ماردادى يارى بىكات زەردەخەنەيەكى كىرد و وتى: پىكىك مەى كەمىك لەم شەرمەت كەم دەكاتەۋە.

دوای ئەۋە ۋەك مامۇستايەكى لىياتوۋ پىكە شەرابەكەى بەچۋاردەۋرى سەرى "رامسىس" دا سوۋپاندەۋە و كوپى لاۋى ئەفسون كىرد، دوای ئەۋە پىكە شەرابەكەشى نا بەلىۋىيەۋە و وتى: بىخۆرەۋە بۆئەۋەى شەرابى تىرت پىبىدەم.

رامسىس نەيدەزانى بەچ شىۋەيەك ئەم كچە بەسەرىدا زال بوۋە، ۋەك مىندالىكى دىيى فەرمانەكانى جىبەجى دەكرد، دوای ئەۋە دەستى "رامسىس" ى گىرت و وتى: پىم بلى چ كچىك لەمانە زىياتر سەرنجى پاكىشايت بۆئەۋەى مژدەيەكى مەزىت پىبىدەم.

رامسىس كە سەرى بە مەى گەرم وروژانى لەسەرتاپاى بونايەتىدا ھىنابوۋە جۇش وتى: لەكچى دەريا كە نىۋە تىرى كىردم.

"ئىزىت" داى لەقاقاى پىكەنن، دوای ئەۋە قىزە دىرژەكانى كىردەۋە، بەلام لەناكاۋ پىسارىك بەھىزى "رامسىس" دا ھات: بىستومە كە تۆ دەستگىرانى "شئار" ى بىراى مەنى.

"ئىزىت" ىش كە چىتر خۇي ھەلدابوۋە باۋەشى "رامسىس" ۋە تەماشايەكى چاۋانى كىرد و وتى: لەئىستادا سەرتاپاى بونايەتىم ھى تۆيە، تىنۋى خۇت بىشكىنە! دەستگىراندارى قەرزە و تىنو شكاندن و تىربونىش نەقەدە...

رامسىس بۆ يەكەمىن چار تامى عىشقى كىرد، خەۋن نەبو، بۆماۋەيەك لەدلى خۇيدا قسەى لەگەل خۇيدا دەكرد، لەۋانەيە خەۋم بىنىبىت، بەلام ھەموو ساتەكانى لەبىندارى رابردوۋ و ئىستاش لە تەۋىلەدا ناچار بوۋ ھەندىك فەرمانى "سارى" راھىنەرى قوتابخانەى "كەپ" ئەنجام بدات. ئەۋ كەسە بەتەمەنانەى كە لە تەۋىلەدا كارىان دەكرد لەبەر خۇيانەۋە گالتەيان بەۋ دەكرد كە يەكىك لە ۋەجاخزادەكان بوۋەتە پاككەرەۋەى تەۋىلەى ئەسپەكان! سەبەتەيەكى پىر لە پەين و قەرسەقولى

ئەسپ و گویدرێژەکان بەسەر سەری یەکیەک لە ھاوڕێکانی "رامسیس" ھوہ بوو کە بەو
پادەییەش جەستەیی بەتوانا نەبوو، ئەوی زۆر بیزار کرد، "رامسیس" ییش لێی نێزک
بویەو و "ئامنی" ھاوڕێی ناسیەو!

رامسیس بانگی کرد: ئامنی؟ دواي ئەو بە دەم ھاوار و توپەییەو و تی: کێی
وای لەتۆ کردوو!

لەناکاو دەستیکی بەیژ شانی رامسیس گرت: تۆ کێیت کە بێ مۆلەت دەست
لەکاروباری ئێمەو و ھەردەدەیت؟ ئەم تەویلەخانەییە لەژێرچاودیتری جێنشینی
فیرەونی ئایندە "شنار" دا بەرپۆ دەبریت.

رامسیس بێئەوێ سەرزەرەکیانە وەلامی بداتەو بەھەموو ھێز و تواناییەکی
ئارنجیک دەدات لەسینەیی کابرا و تەختی ناو تەویلەکەیی دەکات.

پیاویش ھەستایەو سەریی و ھاواری کرد: ئەم کۆرە لاو دەبییت تەمێ بکریت!
ھاوڕێیانی سەرپەرشتیاری تەویلەکان بێ هیچ ترسیک پەلاماری "رامسیس" یان دا،
"رامسیس" ییش فەرمانی دا بە "ئامنی": ھەلێی و خوشی بەپەلە لەتەویلەکان
پۆشتە دەرەو. یەکیەک لەکرێکارەکان لەدەرەوێ تەویلەکان توانی خۆی بگەییەنیتە
رامسیس، بەلام لەناکاو رامسیس پادەستا و پاشەقۆلەییەکی دا لەو پیاو و تەختی
زەوی کرد. ھاوڕێیانی کابرای کرێکاری تەویلەکان خۆیان گەیانە ئەو شوینە و
"ئامنی" ش پادەستا. پیاو و ھاوڕێکانی کە شەش کەس دەبون تیخی چەقویان
بەدەستەو گرت.

ئامنی ھاواری کرد: ئەوانەو کەسەشانزادە "رامسیس" ە!
لەوکاتەدا "شنار" ییش گەشتە ئەوێ و پرسى: رامسیس دوبارە لیڤرەیت؟ وەك
بلیی ئەو گیانەو ھەرانە باشتەین ھاوڕێی تۆ بن؟

رامسیس پرسى: "شنار" یی بڕام لیڤرەدا چی دەکەیت؟
شنار وتی: بەفەرمانی فیرەون سەرقالی پشکنینم، فیرەونی ئایندە دەبییت
رێڤەوێ خۆی باش بناسییت! من فیرەونی ئایندەم، بۆیە فەرمان بەتۆش دەدەم نەك
تەنھا چواردەوری ئەم ناوچەییە و نە دەورو و خولی ئەو کچە بدەیت! چونکە ئەو
ھاوسەری ئایندەیی منە.

پامسیس پیکه‌نی و وتی: نه تۆ ده‌بیته‌ی فیرعه‌ونی ئاینده و نه "ئیزت" ده‌بیته هاوسه‌ری ئاینده‌ت. چونکه له‌گه‌ل مندا هاوخه‌و بووه!

"شنار" به‌دلگرا‌نیه‌که‌وه هاواری کرد: ئه‌م قسه‌ هه‌له‌ق و مه‌له‌قانه چین ده‌یکه‌یت؟ پامسیس وتی: ئه‌مانه‌ قسه‌ی هه‌له‌ق و مه‌له‌ق نین، به‌لکو پاستیه‌کی حاشاه‌لنه‌گره، "ست هوس" ی باوکم ئه‌و مرده‌یه‌ی پێبه‌خشیم که من ده‌بمه‌ فیرعه‌ون، شه‌وی پابردوش "ئیزت" له‌لای من بوو...

سته‌ هوس-ئه‌هریمه‌ن زاده-که هاوسه‌ری "ست هوس" و به‌ دایکی "شنار و پامسیس" له‌قه‌له‌م ده‌درا خۆی وه‌ک فیرعه‌ونیکی فه‌رمانه‌ره‌وای په‌های میسر له‌قه‌له‌م ده‌دا. ئیمه‌ که ئاشنا‌یه‌تیه‌کی ته‌واومان له‌پیشینه‌ی "سته" هیه و ده‌زانین "نفر نفر" ی دایکی له‌و شه‌وه‌ ترسناکه‌دا که به‌فه‌رمانی "سینۆهه" بیهۆش سپێدرا به‌ مردووخانه و له‌و هه‌موو کرێکاری مردوخانه‌یه نه‌یزانی له‌کامیان سکی پێ بووه، کچیکی ده‌بیته‌ که ناوی "سته‌ هوس" به‌واتا -ئه‌هریمه‌ن زاده-ی لینا. ده‌قاده‌ق وه‌ک "ست هوس" ی هاوسه‌ری که دیار نه‌بوو شازاده "باکتامون" له‌نیۆ ئه‌و هه‌موو پیاوه‌ی به‌ردیان بۆ ده‌هینا بۆنه‌وه‌ی له‌گه‌لیدا پابوێرن له‌کامیان سکی پێ بووه. له‌پاستیدا "شنار و پامسیس و دولانت" سی ئه‌هریمه‌ن زاده‌ی پێ به‌واتای وشه‌ بوون. "سته‌ هوس" ی شارژن به‌هۆی بی‌شهرمی و هه‌ندیک تایبه‌تمه‌ندی تایبه‌ت به‌خۆیه‌وه له‌کۆشکدا ده‌سته‌لاتیکی تایبه‌ت به‌خۆی هه‌بوو، ئه‌و به‌له‌ش و لاریکی باریک و چاویکی بادامی و تیژ و کاریگر و لوتیکی جوان و ناسک و به‌له‌خۆباییه‌ک که هیچ که‌سیک نه‌یده‌توانی بۆساتیکیش به‌رگه‌ی بگریته‌ ترس و تۆقان و ده‌پراوکی ده‌خسته‌ نیۆ دلی خه‌لکیه‌وه. "سته‌ هوس" له‌پرا‌نه‌به‌در به‌ "پامسیس" وه‌ په‌یوه‌ست بوو و له‌وساته‌دا "پامسیس" ی زۆر به‌دلگرا‌نی بی‌نی، ئه‌ویش به‌م دیه‌نه‌ زۆر دلگران بوو بۆیه‌ هۆکاری دلگرا‌نیه‌که‌ی لیپرسی...

له‌وکاته‌دا پامسیس به‌پێژ و مه‌زنیه‌که‌وه دایکی له‌نامیز گرت.

دایکی وتی: دایکت زۆر باش ده‌توانیت هه‌ست به‌وه بکات که کوپه‌که‌ی دلگرانه.

ئایا دوباره له‌گه‌ل "شنار" ی براتدا شه‌رت بووه؟

پامسیس وتی: هیچ کاریکم به‌وه‌وه نیه.

سته هوس-ئههریمهن زاده-وتی: شنار لهتۆ دهترسیئت.

پامسیس وتی: ئەو فەرمانی ئەوهم بەسەردا دەدات کە دەبیئت یەکسەر "تبس" بەجی بهیئم.

سته هوس وتی: وادیاره هۆکاره کەشی "ئیزت" بیئت، تۆ بهقۆرخ کردنی "ئیزت" و "ئیزت" یش بەبەخشینی پەردە کچینی بەتۆ توپەیی و کینهی "شنار" ی وروژاندییئت!

پامسیس بەسەر سوپمانه وه پرسی: چۆن بهو خیراییه ئاگادار ئەم نهینیه بویت؟ سته هوس وتی: "ئیزت" یهکیکه لهکچه خانه دان و وه جازاده کان، لهم کوۆشکه دا همرکه سیك هه ناسه یه ک بدات من یه که مین کهس ده بێم که ئاگام لهو هه ناسه یه ده بیئت. ئەم نزیک بونه وهی تۆ و "ئیزت" بو "شنار" که ده یه ویئت "ئیزت" بهیئیت سەر شوپیه، به لām تۆ که نیازی ئەو هت نیه ژیا نی هاوسەری له گەلدا پیک بهیئنی؟

پامسیس دوپاتی کردوه: به هیچ شیوه یه ک ژیا نی هاوسەری؟ مه حاله! به لām دایکی وتی: تا ئەو شوینه ی من "ئیزت" بناسم، له بهرئه وهی پەردە کچینی بهتۆ به خشیوه، بهم زویی و ئاساییه ده ستبه ردارت نابیئت.

پامسیس دهستی دایکی گرت و وتی: ته نها که سیکی ت که دل نیام خیانه تم لی ناکهیت، ده مه ویئت کار و بهر پر سیاریه تیه ک به دیت به "نامنی" هاو پریم. سته هوس-ئههریمهن زاده-وتی: ئایا به نوسەری باره گای فەرمانه وایی پازی و خوشحال ده بیئت؟

پامسیس پرسی: چ که سیك ده بیئت بهر پویه ر و ئەو دهسته لاتە ی پی ده به خشریت که "نامنی" نوسه ره که ی بیئت.

سته هوس کوپه که ی ماچ کرد و وتی: لهم ساته به دوا وه تۆ بهر پویه ری و ئەو دهسته لاتە به تۆ ده به خشریت و ده توانی "نامنی" هاو پریت به ناو نیشانی نوسەری باره گای فەرمانه وایی هه لبرژیریت، به لām بوئه وهی ببیته بهر پویه بهری دهسته لات به ناچاری ده بیئت به چه ند ئەزمون و تاقیکردنه وه یه کدا تیپه پریت، بویه برۆ و خۆت ناماده ی تاقیکردنه وه کان بکه، به لām پی به ترس مه ده پۆ بچیته ده رونته وه، تۆ هه لده برژیرد ریئت.

پامسیس بۇ تاقیکردنه وهکان خوی به بهړیوه بهری دهستلآت و فرمانپروایی ناساند، به لآم ئه و به پئی پیویست ئاماده نه بوو. ئهزمون و تاقیکردنه وهکان له ژوری بهر پر سه که دا ئه نجام دهدرا. مراسیمی تاقیکردنه وهی بهړیوه بهری له هه یواندا ئه نجام دهدرا، ده بوو که پریان بۇ ئاماده یوان ئاماده بکړایه، بۇئوهی له پوناکی و گهرمی خور پاریزراو بن. له تاقیکردنه وهیه دا بهړوکه ش هیچ جیاوازیهک له نیوان پامسیس و خۆبه خشهکانی تردا به دی نه ده کړا، له راستیدا پامسیس زانیاری پیویستی بۇ تیپه پراندنی ئه و تاقیکردنه وهیه نه بوو. په نجا که س له لاوانی ئاماده بۇ تاقیکردنه وه به شداری له م ئه زمونه دا کرد، له م په نجا که سه ته نها دوو که س ده یانتوانی ئه و پله یه به ده ست به یئن. پیرمیردی به ته مه ن، بهړیوه بهری باره گای فرمانپروایی سهر و ته خته یه کی دا به هریهک له و لاوانه-ته خته یه کی له داری "ئاقاقیا"ی دا به هر یه کیکیان که پرووشی تو یژژکی که چی کرابوو و له ناوه راستی ئه و ته خته یه دا چالیک هه بوو که پیئوسیکی قامیشیان تیدا دانا بوو. تاقیکردنه وه که له چهند نه یئیهک پیک دهات: پامسیس له نه یئنی چواره میاندا گیری کرد، نه یئیه که ش ئه وه بوو که به چ شیوه یهک مهرگ بگوپن بۇ ژیان پامسیس بیرى بۇ هیچ شتیک نه ده پوشت، نه یقوانی هیچ شتیک له مباره یه وه بنوسیټ...

دهنگیک به گویندا چرپاند: بهړیوه بهر به تیغیک که له ره گهزی له لایه کی ئه و ته خته یه هه ندیک شتی له سهر نوسراوه ده تاشیت بۇئوهی ته خته یه کی نوئ ئاماده ی نوسین بکات، ئه م کارهش پئی پیده دات به سود وه رگرتن له ته خته، ته خته له حاله تی مهرگ وه بگوپیت بۇ حاله تی ژیان.

دوای ئه وه پامسیس له "نامنی" هاوپئی نزیک بویه وه و وتی:

-من گه ناوم "پامسیس" ه وهک فرمانپروایهک تۆ ده که م به نوسه ری خۆم.

موسا لەبارەگای گەشەدا

لەوکاتەدا دەبوو موسا و دایکی لەلایەن فیڕعەونەوه پێشوازیان لی بکرایه. فیڕعەون لەو ساتەدا لەسنوری چل سالی تیپەریبوو، لەبەشیکی ئەو کۆشکەدا پێشوازی لە موسا و دایکی کرد کە موسا تا ئەو ساتە چاوی بەو شوینە نەکەوتبوو. موسا خۆی کرد بەناو تەلاردا بەبیینی زۆر تۆقا، زەوی ئەو تەلارە بەبەردی ڕەشی ناوچەیی میسری سەر داپۆشراوو، درێژی و پانی ئەو تەلارە زۆر فراوان بوو، تەختی فیڕعەون لەسەروی ئەو تەلارەدا دانراوو، لەهەردوو لای تەختەکەوه دوو پایەیی درێژ و زۆر ئەستور هەبوو کە بەسەر ئەو پایانەوه باسی جەنگ و داگیرکاریەکانی فیڕعەونی لەسەر تۆمار کرابوو. لەپشتی ئەو تەختەشەوه وینە جەنگەکانی لەسەر کیشراوو. موسا چاوی بەفیڕعەون کەوت کە بەسەر تەختەکیەوه دانیشتبوو و ناو تەلارەکەش پڕبوو لەخەلکی. هەموو ئامادەبوونیش بەپێی پلەو و پایە و هەلومەرجیان لەپال یەکتەدا دانیشتبوون. موسا بەبیینی کەسانی جیاوازی، بگرە کەسە بیانیەکانیش بیری لەوه کردەوه کە دایکی بۆچی لەپۆژیکی ئاوادا کۆپەکەیی هیناوه بۆ لای فیڕعەون، ئەو پۆژە پۆژی هەموو کەسیک بوو. سەیرترین شت جلۆبەرگی فیڕعەون بوو کە هیچ کەسیک وەك ئەو جلی سادەیی لەبەر نەکردبوو. فیڕعەون چاوی بە "ئەخاس نامون"ی هاوسەری کەوت، هەروەها چاوی بە "موسا"ش کەوت. فیڕعەون بەدەستی ئامازەیی بەوەدا کە ژن و کۆپەکەیی بپۆن بۆ لای. لەهەمان ئەم ساتەشدا ئەو کاهینەیی کە لەگەڵ فیڕعەوندا سەرقالی گەفتوگۆ بوو لەخۆی دور خستەوه و چیتەر دواي ئەوه خۆی بەتەنهایی مایەوه و

لەسنوړی دوری شەش مەترەوه هیچ کەسیک ماوهی ئەوهی نەبوو لەوه زیاتر لەفیرعون نزیکت بېیتەوه. "ئىخاس ئامون" دەمی لەگوێی موسا نزیك كردهوه و وتی: کاتیک گەشتینه شوینی دیاری کراوی فیرعون کړنوشی بۆ بەره. "موسا"ش کړنوشی برد و فیرعون بەدایکی دەلێت: ئەی شارن تۆ هیشتا جوان و چوست و چالاکی.

شارن "ئىخاس"یش سوپاسی کرد و ئاماژەى بۆ موسا کرد و وتی: ئەمە کوپی ئیمەیه کە ئەمڕۆ تەمەنى بوو بە دەسال، ئەوم لەبەرئەوه هیناوه بۆ ئێره تا پادشا بەرەکەتی پێ ببەخشیت.

فیرعون تەماشایەکی سەراپای "موسا"ی کرد، وەك بلیی پوڤەپوێ کوپێکی بیگانه بوو، تەوه، چونکە ئەوه یەكەمین جار بوو فیرعون چاوی بە موسا بکەوێت.... دواى ئەوه پرسى: ناوی چیه؟

"ئىخاس" خانمیش وتی: ناوی "موسا"یە.

فیرعون وتی: موسا هەر ناو نیە.

"موسا"ش ھاتە گۆ و وتی: ئەگەر موسا ناو نیە، ئەی کەواتە چیه؟

فیرعون وتی: کوپەكەمان زمانى وەك بووبول وایە، دواى ئەوه لەو لāmى موسا دا وتی: موسا نیوهی ناوه و بەواتای "بەخشراو" دیت! بۆ نمونە ئەگەر ناوت ئامون موسا "بەواتا خودا بەخش" بوايە ئەو کات پون و ئاشکرا دەتزانى واتای چى دەگەیهنیت.

ئىخاس ئامون وتی: ئەی فیرعون تۆ ناویك لەم کوپەمان بنی!

فیرعون وتی: چیت بۆ گۆپینی ناوی درەنگە، شازادەیهك کاتیک لەسەر تەختی فرمانرەوایی دادەنیشیت دەتوانیت ناوی بگۆپیت، بۆ نمونە خۆم ناوم لە "ست هوس" هوه گۆپی بۆ "وهرزای داگیرکەر"، هەر وەها کاتیک کە تەرمی مومیاکراوی پەوانەى جیهانى خۆراوا دەکړیت دەتوانیت ناوی بگۆپیت. دواى ئەوه بە موسای وت: وەرە پێش! و دەستی خستە سەر سەرى موسا و وتی: من بەرەکەتت پێ دەبەخشم و لەبەرئەوهی بەرەکەتت پێ بەخشراوه ئەگەر نێزەیهك بۆ ملت بهاوێژن بەهیچ شیوہیەك بەرت ناکەوێت، هەرکاتیکیش خەنجەرێك بەدن لەسینەت ئەو

خەنجەرە بە هیچ شیوەیەك كارت تێناكات، ئەگەر هەلیشت دەنە ناو بیریکەو
ناخنکییت، هەرکاتیکیش ماریك پەلامارت بدات یەكسەر لەهەمان کاتدا پاشەکشە
دەكات و ناتگەزێت، ئەگەر بکەویتە ناو پووباری نیلەو و تیمساحەکانی نیل
چاویان پێت بکەویت پەلامارت نادەن، من کە پادشا و فیرەو نی میسرم تۆ
لەبەرامبەر هەموو بەلایەك دەپاریزم و بەرکەتی خۆم پێ بەخشیت.

دوای ئەوەی لەکۆشکی فەرمانرەوا هاتنە دەرەوە "ئەخاس" بەخۆشحالی و
لەخۆباییەکەو بە "موسا"ی کوپی وت: چاوت بەمەزنی فیرەمەن کەوت؟

موسا هیچی نەوت: جیاوازیەك لەنیوان هەلومەرجی ژێانی کچان و کوپانی
فیرەمەندا هەبوو. ئەم جیاوازیەش پەیوەست دەکرا بەخۆشەویستی و کاریگەری
دایکیان لەسەر فیرەمەن. کاتیك کەنیزەکیك سکی لەفیرەمەن پێ دەبوو و لەدایک
دەبوو لەکۆشکی فەرمانرەوا ییدا جێگیر دەکرا. شوێنی خەوتنی ئەم جۆرە دایکانە
و ئەوانی تر لەیەك شوێندا بوون، شەوانیش لەیەكێك لەتەلاری کۆشکە مەزنەکاندا
دەخەوتن. ئەگەر ئەو مندالەیی لەدایک دەبێت کوپ بوايە، دایکی تا تەمەنی حەوت
سالی لەلای خۆی دەیهێلایەو، دوای ئەوە دەسپێدرا بەیەكێك لەکاھینەکان
بۆئەوەی بەچاودیاری کردنی کاھین پەرورەدە بکریت، بەلام ئەگەر ئەو مندالەیی
لەدایک دەبێت کچ بێت، ئەوا لەم حالەتەدا دایک نەیدەتوانی مندالەکەیی لەلای خۆی
بهێڵیتەو، چونکە مندالەکیان دەسپارد بەدایەنێك تا ئەو کاتەی گەرە دەبوو،
بەلام ژنەکانی فیرەمەن هەریەکیکیان جێگایەکی تایبەت و سەربەخۆیان هەبوو و
مندالەکانیشیان لەگەڵ ئەواندا دەژیان، هەلبەت لەپۆژدا لەلای دایکیان نەبوون،
بەتایبەت کوپەکانیان چونکە دەبوو فێری زانستی جۆراوجۆر و وانەگەلیکی
جۆراوجۆر بونایە، هەرەها فێری بەکارهێنانی چەکە جۆراوجۆرەکان بونایە،
بەدریژایی پۆژ لەقوتابخانەدا و شەوانیش لەلای دایکیان دەمانەو. پلەیی دایکی
موسا "ئەخاس" خانم پلەوپایەییەکی دیاری هەبوو، پاستە کە شارژن "ستە
هوس" یۆخۆی فیرەمەنێك بوو و کوپەکانی "شنار و پامسیس" لەسەروی هەموو
کوپەکانی ترەو بوون، بەلام لەچا و ژنەکانی تردا بەخۆشەویست و هەلبژاردە لەقەلەم

دەدرا. لەبەرئەوێ "ئىخاس ئامون" لەكەسانى نزیكى فیرعەون بوو، پلەوپایەییەكى تایبەتى ھەبوو زۆریش موسای خوش دەویست.

بەلام موسا دەیوت: دەبیئت ئەو نەیینە ئاشکرا بکەم! چونکە کاهینی مەزنى كۆشك باسی شتیکی بۆ کردم...

موسا لەنیو کۆپەکانی فیرعەوندا سەرەرای ئەوێ کەسیکی بێدەنگ و مات بوو، بەلام زۆر ئازا و بەهیز بوو، لەچەند مەشقیکی جیاوازدا ئەم تواناییەى خۆی نیشان دەدا. لەناو كۆشكدا شوینیکی تایبەتیان بۆ مەشقی بواری جەنگ دیاری کردبوو، کۆپەکان لەو گۆپەپانەدا مەشقیان دەکرد و کچەکانیش لەدەرەوێ ئەم گۆپەپانە تەماشای ئەم دیمەنیان دەکرد، مەشقەکانی جەنگ تا نیوەرۆ بەردەوام بوو. دواى تەواوبونی مەشقەکانیان کۆپەکانی فیرعەون بەفەرمانی پراھینەر خویان ھەلەدایە ناو ھەسێرەوێ⁹ بۆئەوێ پاك خویان بشۆن، دواى ئەوێ پاك خویان شۆری، نۆرەى خواردنی نانی نیوەرۆ دەھات. نانی نیوەرۆی شارازادەکان بریتی بوو لە ھەنجیر، تری، گویزی ھندی تازە و خواردنەوێ. لەقوتابخانە و مەشقەکاندا خواردنەوێ باوی میسری بۆنمۆنە ئاوجۆیان بە شارازادەکان نەدەدا. یەکیك لەپراھینەرانى سەرداری جەنگ کە لەگەڵ دەستیاریەکانیدا کە لەچەند ئەفسەریك پیک ھاتبون مەشقیان بە کۆپەکانی فیرعەون دەکرد. ئەم دەستیاریە زۆر سەختگیر و بەرپادەیک وردبین بوو کە کۆپەکانی فیرعەونی لەکاتی مەشقددا بیزار دەکرد و دەیگریاندن، بەلام سەرەرای ئەوێش نەیان دەتوانی ناپەزایی خویان دەرپن، چونکە ئاگاداری ئەوێبوون فیرعەون دەستەلاتیکی تەواوی دابوو بە پراھینەرەکان و گوتە و فەرمانی پراھینەر دەقاودەق وەك گوتە و فەرمانی فیرعەونە. ئەم پشەتگیریە دەستی پراھینەرانى بۆ ئازادی کارکردن دەکردەوێ. لەبابەتیكدە ھەستی کرد کە کۆپەکانی فیرعەون بەدواى ھۆکاری ئەم سەختگیریەدا دەگەرپن بۆیە پیی وتن: ئیوێ دەبیئت پیشوازی لەم سەختگیریانە بکەن و خوشحال بن، چونکە ئەم جۆرە مەشقانە و ئامادە بون بۆ جەنگ، بۆتان دەسەلمیئیت کاتیك دەپۆنە گۆپەپانی جەنگەوێ نوکی

⁹ ھەسیر: وشەیکى پاراوی کوردی پەتیە کە بەواتای "حەوز" دێت، ھەرۆما لەمەندیک ئاوجە کورد نیشینەکاندا دەلین "ئەستیل" ... وەرگیر.

تیرۆی نێزەیهەک هیچ جیاوازیەک لەنیوان سینەى سەربازىکى ئاسایى و فیرەمونیکدا ناکات، چونکە بەشیوەیهکى یەکسان پۆدەچیتە هەردوو سینەکەوه، شازادە و هەژار زادەیهک لەگۆڤەپانى جەنگدا بونى نیه، ئەگەر لەگۆڤەپانى جەنگدا ئاگاتان لەخۆتان نەبیت سنگتان بەنوکى چەقۆ هەڵدەدەن! نوکى شمشیرێک بێئەوهى مۆمیا بکریڤ پەوانەى جیهانى خۆرئاواتان دەکات، چونکە جەستەتان لەپیناوا نامێرە پازاوهکان هەڵدەدەن و پارچە پارچەى دەکەن! موسا ئەم گوتانەى کە پراهنەریکى لیهاوتوو باسى گۆڤەپانى جەنگى بۆ دەکردن، لەگەڵ گوتەکانى ئەو پۆڤەى فیرەمون کاتێک بەرکەتى پى بەخشى هەلسەنگاندا لەبەرئەوهى فیرەمون زۆر حەزى لە تیرهاویشتن بوو، لەکاتى مەشقدا تیروکەوانى بەیەکیک لەچەکە هەستیارەکان لەقەڵەم دەدرا. میسرێهەکان لەبارەى تیرهاویشتنەوه بىروباوەریکى تایبەتیان هەبوو و پراهنەرى کۆڤەکانى فیرەمونیش لەمبارەیهوه هەموو هەولێکیان دەخستە گەڕ. موسا لەم مەشقانەدا زۆر لیهاوتوو بوو و تەنها پامسیس دەیتوانى لە موسا باشتەر تیر بهاوێژیت، هەرکاتێک تیرى موسا بەهەلدا برۆشتایە، پامسیس قەرەولێ لەو نیشانەیه دەگرت و بى هیچ ئەملاولایەک دەپینکا.

جەنگى نيوان رامىسىس و موسا لەگۆرەپانى تير ھاويشتندا

پيشەنگى رامىسىس لە موسا لەبوارى تيرھاويشتندا وردە وردە گۆپا بەجۆرىكى تىرى لايەنى نەينى ئامىزى نيوان ئەو دوانە، چونكە ئەو دوانە بەھۆى ھەرزەكارى و لايەتى و ھەولدايان بۆئەھى يەككىيان بېيتە پيشەنگى ئەوتريان كە ئەمەش ھەلگىرى جۆرىك پوبەروبونەھى تايبەت بەو تەمەنەيە كە ناچار دەيىت بەو شيۋەيە رەفتار بكن.

راھىنەرى تيرھاويشتن كە ناوى "ستى ھوپ" بوو بەخويندكارە فيرخوازەكانى وت: جوان لىنى ورد بئەھە، مەن تەنھا شىۋازى كەوان گرتن و كەوان كىشانقان دەكەم، بەلام قەرەولگرتن و پىكەنى ئامانچ دەكەيىتە ئەستۆى ئىۋە ھەروەھا پەيوەستە بەئامادەكارى و تواناى بەھەرى ئىۋەھە. دەيىت ئەوئەندە تىر بەاويژن تا دەبەنە تىر ھاويژنىكى لىھاتوو. موسا بەوردى و دانبەخۇداگىريەكەو تىر ئەندازى دەكرد، بەلام رامىسىس بەپەلە تىرەكانى دەھاويشت.

"ستى ھوپ" بۆى دوپاتكردنەھە: خىرايى تيرھاويشتن دەستپيشخەرى خۆى لەدەستپىكردنى جەنگدا دەكات، لەگۆرەپانى جەنگدا تيرھاويژنىك بەزىندويى دەمىنىتەھە كە پيش ھەمويان تىرى خۆى بەاويژنىت. موسا لەكارى تيرھاويشتندا زۆر خاۋ بوو، لەو پۆژەدا تىرىكى ھاويشت كە ئاسايى ۋەك جاران كەمىك خوارى گرت و ئامانجى نەپىكا. رامىسىس بەخىرايى كەوانەكەى كىشا و قەرەولى خۆى گرت، بۆئەھى بيسەلمىنىت لەكەوان كىشان و تيرھاويشتندا چەنىك خىرايە، لەھەمان ئەو كاتەى رامىسىس كەوانەكەى كىشا مىندالىك لەبەرامبەرىدا سەرى دەرھىنا. مىندالى كەنيزەكان لەوبەرى گۆرەپانەكەو چاودىريان لى دەكرا و سەرپەرشتيك لەو نزيكانەدا چاودىرى لىدەكردن بۆئەھى لەسنورى گۆرەپانەكەمان

نزیک نه بنه وه، به لām نهو مندالّه هاره خۆی له نیشانهی تیر هاویشتنه که نزیک کرد بویه وه، موسا که بیر و ههستی له لای نیشانه که بوو بینى نهو مندالّه ی به سهر درخته که دا سهر که وت و له پال نیشانه که دا خۆی راگرتووه، له وانه یه به هۆی تیری "پامسیس" ی برایه وه تهختی زهوی بکریّت، بۆیه به خیرایی و به هه موو توانایه که یه وه مشتیکى دا له که وانه که ی پامسیس، نهو لیّدانه نه که ته نها بو به هۆی نه وه ی که وانه که له دهستی پامسیس بکه ویتّه سهر زهوی، به لگو خوشی به هۆی نهو لیّدانه له ناکاوه تهختی زهوی بوو!! نهو که وتن و دیمه نه تهواوی ته ماشاچیان که کچانی فیرعمرن ههروه ها کوپانی فیرعمرنی سهرگردان کرد.

پامسیس ههستایه سهرپی و به توپه ییه وه وتی: موسا نه وه چیت کرد؟
موسا وتی: مه بهستی نه وه نه بوو سوکایه تیت پی بکه م، ته نها شتی که بویه هۆی نه وه ی بیناگایانه ری له تیرهاویشتنن بگرم بونی یه کی که له مندالی که نیزه که کان بوو به سهر یه کی که له دره خته کانی نزیک نیشانه که، نه گهر تیره که ت به هه له دا پرۆشتایه به دنیا ییه وه نه وه ده کوشت...

هه موویان گوئیان له م گفتوگو یه ده گرت و چاوه رپی کاردانه وه ی پامسیس بوون. وه لām دانه وه ی موسا به هه مان نه ندازه ی که وتنی که وانی تیر و کوپی فیرعمرن چاوه پروانه کراو و سهر بوو! چونکه خستنی کوپی فیرعمرن - که سی که ئومیدی نه وه ی لی ده کرا بیته فیرعمرنی ناینده - سوکایه تیه کی نه به خشرابوو، نه گهر که سی کی ئاسایی نهو کاره ی بکر دایه یه کسهر بریاری مه رگی به سهر دا ده درا، به لām له بهر نه وه ی له لایه ن برا که ی پامسیس "موسا" وه نهو هه له یه نه نجام درا نهو با به ته که به شیوه یه کی تر لی کدانه وه ی بۆ ده کریّت. موسا پوخساری سپی و مه رگه را، چونکه تازه ئاگاداری نهو بوو که چ هه له یه کی نه نجام داوه، له کاتی که دا هیچ که سی که نه یه ده توانی بگه ره ماوه شی نه بوو به هۆی نهو ره فته ره یه وه لی کۆلینه وه ی له گه له دا بکات، به لām پامسیس که هه موانی له چواره وری گوپه پانه که دا بینى له بهر امبه ر نهو ره فته ره ی موسا نواندی زله یه کی به هیزی کی ش با پوخساری موسای برایدا. "موسا" ش له دوا ی نهو زله یه سور و مه رگه را و زۆر توپه بوو، به لām بۆنه وه ی به سهر خۆیدا زال بیتّه وه چاوه کانی داخست و بۆ ماوه یه که نه یکردنه وه، به لām دوا ی

ئەۋەى چاۋى كىردەۋە لەو گۆرەپانەدا بى' لە راھىنەرى تىرھاۋىشتن "ستى ھوپ" ھىچ كەسىك لەۋىدا بەدى نەدەكرا. "موسا" ش بۆلەۋەى راھىنەركەى چاۋى بەفرمىسكەكانى نەكەۋىت پىشتى تىكرىد.

"ستى ھوپ" ىش لەسەرخۇ بەرەۋ پوى موسا پۇشت و لىي پىرسى: شازادە موسا لەبىرى كە، زۇر خۇشحال بوم بەۋەى بىنىم توانىت بەسەر تورەيى خۇتدا زال بىت. ئەۋەت بۇ سەلمانم كە تۇ شايسىتەى فەرمانرەۋايىت، بەلام تەنھا پىرسىارىك ماۋە لىتى بىكەم ئەۋىش ئەۋەىە بۇچى لەپىناۋ گىانى مندالى كەنيزەيەكدا نامادە بویت شازادە تەختى زەۋى بىكەيت؟

موسا وتى: من مەبەستم رامسىس نەبوو، بەلكو وىستم كەۋانەكەى لى' ۋەرگىرم و پىنەدەم تىرەكەى بەاۋىژىت.

"ستى ھوپ" ھەستى بەۋەكرد لەۋانەىە دژايەتى نىۋان ئەۋ دوانە بارودۇخى گۆرەپانى مەشقى تىرھاۋىشتن تىكىدات، بۆيە كىردى بەدوۋ بەشەۋە و لەدوۋ كاتى جىاۋازدا مەشقى پىدەكردن.

موسا لەناۋچەيەكى شار بەناۋى "شارى رامسىس" كە دەكەۋىتە ناۋچەى باكور نىزىك دەلتاى پوبارى نىل-نەزىك قاھىرەى ئىستا-نىشتەجى' بوو. كۆشكى فەرمانرەۋايى "شارى رامسىس" بەيەكىك لە كۆشكە مەزنەكانى مىسر لەقەلەم دەدرا، "موسا" ش ھەموو سەر لەئىۋارەيەك لەكاتى خۇرئاۋابوندا لەناۋ كۆشكدا پىياسەى دەكرد: كاتىك تىشكى خۇر بەر ستونى كۆشكى بەردىنە سواقدرۋەكان دەكەۋت، دىمەنىكى ئەفسونۋاى دروست دەكرد، موسا بۇماۋەيەك تەماشاي ئەۋ دىمەنەى دەكرد، تا ئەۋ كاتەى بەتەۋاۋى ئاۋ و ھەۋا تارىك دەبوو. ئەم تەماشاكردنە يەكىك بوو لەكاتى خۇش بەسەر بىردنەكانى پۇژانەكانى موسا.

دەيدارى ئاشقانى و تۆلەي رىقابەرىيە

لەكەنار گىلگەيەكى گەنمدا لەناو "كەيەل" ۱۰ "يىكى قامىشى و چۆل و دوردا ژوانى شەوانەي رامسىس و "ئىزىت" بوو.

رامسىس لىي پىرسى: ھۆكارى ئەوئەي تۆ مەنت ھەلېژارد چى بوو؟ مەن لەئىستادا نوسەرى فەرمانەرەوايىم، ھەر لەبەرئەوئەش ئاتەوئىت بۆنمەنە لەگەل جىنشىنى بىرامدا ژيانى ھاسەرى پىك بەئىت؟

"ئىزىت" وتى: تۆ فەرەردى ئايندەي مىسرىت! سەرەراي ئەوئەش سەرەتا مەن و شىنار نىوانمان بەوشىوئەش باش نىيە، كاتىك ئەوئە دەھىنمە بەرچاوم كە دەيەوئە دەستەم لىيىدات، زۆر دىلگەن دەيم، بەلام شىنار كەسىكى ئاشق و ھەرەشە ئامىزە...

"شىنار" بەسەر كەژاوەكەيەو كە كۆلېرەكان بەسەر شانىان ھەلىانگرتېو سلاوى لەو پراوچىيەنە دەكرد كە خۇيان ئامادەي پۇشتىن بۇ پراو دەكرد. دواي ئەوئە رامسىس سوارى گالىسكەيەكى تارادەيەك سوك بوو كە سەربازە كۆنەكان لىيان دەخوپى، بەخۇشئالەو پىگاي بىبابانى گرتەبەر. "شىنار" بەچاوەكانى كەوتە شوئىنى بەلام خۇي بەشدارى لەو پراوئەدا نەكرد. بەرنامەپىژى لەئەستۆي مىرى پراوچىيەندا بوو. سەگە پراوئەكەكان بەچاوەدەورى گالىسكەكەدا پراياندەكرد. ھەموو كەرەستەيەكى چەند پۇژ پراوگەن بىگرە چادىرىشيان لەگەل خۇياندا بۇ خەوتەن ھىنابوو.

لىخوپى گالىسكەكە لە "رامسىس" ي پىرسى: ئايا دەتەوئە بەگورىس نىچىرەكانت گىرەفتار بىكەيت يان دەيانكوئىت؟

¹⁰ كەيەل: وشەيەكى كوردى پەتتە كە كەواتاي "خانە باخ" دەكەيەنئىت ئەو ژورە يان ئەو خانووە بچوكەي لەپال يان لەناو باخىكدا دروست دەكرىت پىي دەوترىت "كەيەل" ... وەرگىز.

رامسیس وتی: ئه وه به باش دهزانم که نیچیره کهم به گوریس بگرم.
 لیخوپری گالیسکه که وتی: که واته گوریس که ت به ده سته وه بگره.
 له وکاته دا رامسیس سی گه له ناسکی له دوره وه بینی، نه و گالیسکه وانه که
 که وتنه دوی گه له ناسکه که و سی دانه له ناسکه کان که به ته من و بیهیز بون له
 که که یان جیا بونه وه، به لام گه له ناسکه که به خیرایی خویان کرد به نیو دولیکی
 تاشه به ردیندا، گالیسکه که راهستا و گالیسکه وانه که پیشنیاری کرد: چیر نابیت
 به گالیسکه برۆین، به لکو ده بیت به پی دویان بکه وین.

رامسیس لی پرسی: بوچی به پی؟
 گالیسکه وانه که وتی: به هوئی ناله باری و ناریکی زهوی، نه به رده لانه ده بیت
 هوئی شکاندنی چهرخی گالیسکه کان.

رامسیس وتی: بهم شیوه به ناتوانین خومان بکه یه نینه گه له ناسکه کان.
 گالیسکه وانه که وتی: زور باش شاره زای نه ناوچه یه، نه ناسکانه په نا بو
 نه شکه ویک ده بن له مکاته دا که وتونه ته دوی نیمه وه. نزیکي تا نیوه پو ریان کرد
 بوئه وهی خویان بکه یه ننه گه له ناسکه کان. قورسی چهک و که لوپه له کانیان توانای
 لی بریبون، به لام فشاری تاوی کهرما له ماندویه تیه که یان زیاتر بوو، ناچار بوئه وهی
 که میک به وینه وه پالیان دا به تاشه به ردیکه وه.

گالیسکه وانه که پرسی: ماندوو بویت؟ نه کهر چهز ده کهیت به رده وای پیده دهین
 نه کهر چهزیش ناکهیت ده کهر پیینه وه.

رامسیس وتی: به رده وای پیده دهین، به لام هیچ بونه وهریک بگره مار و
 دوشکیش لهم بیابانه دا ناریت چ چۆله وانی و ویرانه یه کی سهیره!
 له ناکاو گالیسکه وانه که وتی: پیی چه پم به هوئی برینیکی کۆنه وه نازارم ده دات،
 نه کهر رازی بیت که میک به وینه وه؟

نه و دوانه له وشوینه دا مانه وه تا شه داهات. گالیسکه وانه که وتی: تو بخه وه،
 چونکه نه م برینه م ناهیلیت به و ناسانیه خه وم لی بکه ویت، نه کهر ویستیشم
 بخه وم، نه و هه لته ده ستینم.

پامسیس خەوت، دواى کاترۆمیریک چاوى کردەوه، خۆى بەتەنهایی بینى. گالیسکەوانەکه خۆى بەکەسیکی بیهز و توانا نیشان دابوو، بەلام هەلەاتبوو! ئەو بەتەنها خۆى نەپۆشتیوو بەلکو چەك و شتومەکەکەشى لەگەڵ خۆیدا بردبوو، پامسیس بى خواردن و چەك لەبیابانى تاریکدا مایەوه!

پامسیس وتى: پلانگیرى "توطئة" دەیانەوێت بەرپرکردن و بیخواردن لەم بیابانەدا لەناوم ببەن! پامسیس ئەو پەییوەندیەى ھاتەوه یاد کە لەسەرتای پۆشتیاندا لەنیوان گالیسکەوان و "شنار" دا بەرقەرار بوو، بیگومان "شنار" لەچاوەپروانى مەرگی ونبویەکی بیاباندا سات ژمیری دەکات. پامسیس ھەولێ دا ئەو پرێگایەى کە لێیەوه ھاتبوو بەبیر بەیئیتەوه، لەناکاو ئاسکێک لەبەردەمیەوه ھەلەات، پامسیس بۆى دەرکەوت دەبیئت لەم ناوچەیدا سەرچاوەى ئاوێکی لیبیئت، باشتەر وابوو متمانە بە گیانەوەرەکان بکات، بۆیە دواى ئاسکەکە کەوت تا خۆى گەیانە گەلەکیان و لەو شوێنەدا درختێکی خورما سەرنجی پراکیشا، دار خورمایەکی بیابانى کە بەرزیکەى نزیکەى دە متریك دەبوو لەدورەوه خۆى دەنواند. ئەم جوړە دار خورمایە بەلەق و پۆپی پزۆبلاو و توێکلیکی خۆلەمیشى، ھەرودھا گولگەلیکی بچوک و بۆندار و زەردباوى مەیلەو سەوز جوانیەکی تاییبەتی بەخۆى دەبەخشی. پامسیس بەرەو پوی درختە خورماکە پۆشت، زۆر لەسەرخۆ ھەنگاوى دەنا بۆئەوێ دوچاری بیتوانایی و ماندویەتی نەبیئت، بەلام کاتیك گەشتە لای دار خورماکە پیاویکی لەویدا بینى کە پالى دابوو بەدرەختەکەوه! بەسەرسوڕمانیکی تەواوئە لێى نزیک بویەوه و چاوى بە سەرپەرشتیاری تەویلەخانەکان کەوت- ھەمان ئەو کەسەى لە تەویلەخانەکەدا شەپى لەگەڵدا کردبوو- لەوکاتەدا سەرپەرشتیاری تەویلەکان سلاوى لیکرد. "پامسیس" یش لەتینواندا لیوى لکابوو بەیەکدا بۆیە نەیتوانى وەلامى سلاوێکەى بداتەوه و چاوى تەنها مەشکە ئاوى کابرای دەبینى کە لەتەنیش پییەوه لەسەر زەوى دانرابوو.

کابرای سەرپەرشتیاری تەویلەخانەکە وتى: تینوتە؟ بەلام من ئەم ئاوە بۆ کەسیك کە بپرێارە لەناو بچيئت بەفپۆ نادەم. تۆ زۆرباش منت لەبەردەم کریکارانى تەویلەخانەکەدا پرسوا کرد؟

پامسىس وتى: ئايا لەبەرئەو دەتەوئىت بىمكوزىت، يان بەفەرمانى "شئار" گە لەدەروازەى شار چاوەپى مەرگى مە، ھاتوئىت بۇ ئىرە؟

كابرەى سەرپەرشتىياری تەويلەخانەكە پىكەنى و وتى: بىگومان خواستى خۆشم يەككە لەو ھۆکارانەى منى پەلکىشى ئىرە کردووە و چەقۇ بەدەست ھەستايە سەرپى. پامسىس يەكسەر دەستى دوزمنى خويندەو و زانى كابرەى سەرپەرشتىياری تەويلەخانەكە لەزۆرانبازىدا لىھاتووە و دەيەوئىت بەشىوہيەكى ھونەرى لىيىدات و تەختى زەوى بکات، پامسىس بى لەکۆکردنەوہى ھەموو توانايەكى خۆى بۆئەوہى نەکۆزىت ھىچ پىگەچارەيەكى ترى لەبەردەستدا نەبوو. لەناکاو ھەموو توانايەكى لەقوپگىدا کۆکردەو و بەھەموو توانايەكى قىراندی و بەشىوہيەكى خافلگىرانە خۆى ھەلدا بەسەر كابرەى سەرپەرشتىياری تەويلەخانەكەدا بۆئەوہى نەتوانىت سود لەچەقۆكەى دەستى وەرگىت، ئەم پەلامار و لىدانەى پامسىس كابرەى سەرپەرشتىياری سەرەوژىرکرد و چەسپاندی بەخورماکەدا: ئەو درەختە دىرکىكى گەورە و بەئەندازەى چەقۆيەكىش تىژ ھەبوو....

خۆر لەنىوہندى ئاسماندا بوو، پراوچىەکان سەرگەردان و نىگەران بەھۆى ون بونى پامسىس لەھەموو شوئىنىك بەدوايدا دەگەرەن و ئائومىدانە خۆيان بۆ گەرەنەو و ئاگادارکردنى "شئار" ئامادە کرد، لەوکاتەدا لەدورەو خىوئىك دەرکەوت: شەرپەرشتىياری پىر وای دەزانى چاوى بەجنۆكە کەوتووە، ھەموويان سەرتاپا چاو تەماشای ئەو خىوہيان دەکرد، بەلام لەناکاو دەنگىك ھاوارى کرد: "من" پامسىس "م"، لەگوريسى پراوچى خۆم دەرباز کردووە! بەراستى پراوکردن شوئىنىكى باشە بۆ تاقىکردنەوہ....

ئاراپىشکەرەکان لەچواردەورى "شئار" لەکۆشکە تايبەتەکەيدا سەرقالى ناخون و ئاراپىشتى قىژى بون. شئار گىرنگىەكى تايبەتى بەخۆى و شىوآزى ژيان و تىپەراندنى تەمەنى دەدا. بەھۆى ئەوہى خاوەنى سەرەوت و سامانىكى زۆر بوو ھەميشە خاۆياری باشتىرین ژيان بوو. جوانى و ئاراپىشتى تايبەت و شوئىنىكى تايبەتى لەژيانى وەجاخزادەکاندا ھەبوو. کاتىك ئاراپىشتکەرەکان پۆنىكى

بۆنداریان لەجەستەى شنار دەمالی، شنار لەژێر دەستى ئارایشگەرەکاندا ھەستى بەئارامى دەکرد و فەرمانى دەدا لەچواردەورىدا بێدەنگى بپارێزن، ئەو پۆژە وەکو جاران خەریكى عەترمالینى شنار بون لەناکاو دەنگەدەنگىك ھێمنى كۆشكى ھەژاند و بەدەم ھاوارەو كەسیك وتى: من دەمەوێت پاستى ئەم بابەتە بەدەست بەینم... لەناو ئەو كۆشكەدا دەنگى دایەو و خۆى كرد بەناو ھەمامەكەى "شنار" دا و دوبارەى كردەو: دەمەوێت بزانم، ھەر ئیستا!

شنار كە پەشوى دەستەلاتى خۆى لەدەست داو بو بەلەرزەو ئارایشگەرەكانى چواردەورى كردە دەرەو و ھاوارى كرد: برا بچوكەكەم ھێور بەرەو، چیت دەوێت؟ ئەوە باسى چى دەكەیت؟

پامسیس بەگالتەپێكردنەو وتى: خۆت وا نیشان دەدەیت كە ئاگادارى ھیچ شتێك نیت، چەند كەسیك بەكرى گرتبوو بۆئەو ھى بمكوژن. شنار وتى: كى ئەم قسە ھیچ و پوچانەى پى وتویت، ھەر ئیستا ئەو كەسانەم پى نیشان بدە!

پامسیس پێكەنینىكى ژھراوى كرد و وتى: خۆیان، خۆم ئەو گوتانەم لى دەرکیشان، ئەگەر دەتەوێت ببینیى بپۆ تەماشای بكە چەسپاندومە بەدار خورمايەكى بیا باند! یەكەمیان مردوو و دووھمیشیان دیار نەماو، گالیسكەوانەكەش!

"شنار" كاتیك زانى چیت جێى نكوێكردن نەماو، ھەولیدا بەنەرم و نیاى پەفتارى لەگەڵدا بكات و وتى: ھیچ كاتیك ئەو فەرامۆش نەكەیت كە من براى تۆم. "پامسیس" یش وتى: منیش ئەركى براى تەى خۆم بەجى دەھێنم.

لەوكاتەدا شنار دەستى خستە سەرشانى پامسیس و وتى: سەرھەرای ئەو ھى بیروبۆچون و سەلیقەمان بەیەك ناخوات ھەروەھا چەند ئاكۆكیەكمان لەگەڵ یەكتردا ھەبە، بەلام سەرھەرای ئەو ھى ھیچ كاتیك ھەز ناکەم لەناو بجیت.

پامسیس وتى: كاتیك گالیسكەوانەكە پەیدا بویەو بۆمان دەرەكەوێت ئەم گوتانەت چەنێك پاستن.

رامسیس دواى ئەم گەفتوگۆيانە پۆشت بۆلای "نامنى"، "نامنى" ش پىى وت:
لەگەرانهوت دلىابوم.

شەو کاتىک رامسیس پۆشت بۆ ئەو "کەیل"ەى کە بەقامیش دروست کرابوو،
شونىنیک کە ھەموو شەویک چاپىکەوتنى لەگەل "ئیزت" دا دەکرد و لەوى چاوەرپى
کرد. ماوەیک تىپەرپى و بىنى "ئیزت" لەسەرخۇ خۇى کرد بەناو کەیلەکەدا و وتى:
خۆشەویستەکەم ھاتم، "شنار" ى برات خەریکە شىت دەبىت.

رامسیس وتى: ھەر لەبەرئەوھش ویستی لەکاتى پراوکردنەکەمدا بەکوشتەم بدات،
ئىستا کاتى ئەم جۆرە قسانە نیه، وەر بۆئەوھى کەمىک نەوازشت بەکم.

"ئیزت" یش سەرى خستە باوەشنى رامسیس و دەستى کرد بە نەوازشکردنى
پىکانى. کاتىک سپیڤەى بەرەبەیان ھەلھات دەستى بەقزى "ئیزت" دا دەھیناو و
نەوازشى دەکرد و "ئیزت" یش وتى: وتیان کەسىکت لەکاتى پراوەکەتدا کوشتوو.

رامسیس وتى: چونکە فەرمانى پیدرابوو بمکوژیت.

"ئیزت" یش وتى: منیش دەبىت تۆ بکوژم، چونکە واھەست دەکەم تۆش نیازى
کوشتنى منت ھەیه.....

پامسىس لەپلەي نوسەرى "گاتب" فەرمانرەوايىدا

كاتىك پامسىس بىستى: ئىستا بەرى دەكەين! نەيتوانى باوەر بەو بەكات بەم زوانە بەفەرمانى فېرەمەن يەكەمەن ئەركى لەپەلەي نوسەرى فەرمانرەوايىدا دەست پىدەكات، پامسىس لەگەل "ئىزت" لە كەيەلەكەدا بوو، چىتر نەيدەتوانى بەپىنى ئەو فەرمانە شەوانى لەلەي خۆشەويستەكەيدا تىپەپىننىت، بۆيە دەبىت زىاتر لەگەل پاپىرۇسدا تا ئەو لەگەل جەستەي "ئىزت" جواندا بژىت. پامسىس يادگارى گەشتەكەي لە دەفتى پۇژانەكەيدا دەنوسى، ھەرەھا نەيدەتوانى دىمەنى جوانى سەر پىگاي گەشتەكەي لەبەرچاۋ نەگىت. ئەو شوپنەي بۆي دەپۇشتن زنجىرە چيا "جىل سىلسە" بوو. پامسىس بەدرىژايى گەشتەكەي نەيتوانى چاۋى بەفېرەمنى باۋكى بکەۋىت، چەندىن پۇژ ھەر بەوشىۋەيە تىپەپى و دەفتەرى ياداشتەكەي پېرەو لەنوسىن. تائىستا بە شەشەمىن سالى فەرمانرەوايى "ست ھوس" لەقەلەم دەدرا كە بەبۇنەي ئەم شەشەمىن سالىۋە بەردتاشەكان پىژەي ھەزار بەردتاشى دەرياۋانىان لە "زنجىرە چيا" دا زىاد كىرد بۇنەۋەي بەردەكان بگۈزەۋە بۇ ناۋ كەشتىەكان. بەردتاشەكان تاۋىرە مەزەكانىيان دۋاي ئەۋەي درزىكىان دەخستە نىۋ تاشەبەردەكانەۋە دەريان دەھىنان، ۋەستا و بەردناسەكان شان و پەگى بەردەكانىيان دەستنىشان دەكرد دۋاي ئەۋە ھىمايەكى تاييەتياڭ لەسەر بەردەكان دەكىشا، دۋاي ئەۋە نەخشەكىشەكان بەكىشانى چەند وىنەيەكى جۇراۋجۇر بەردەكانىيان ئامادەي ھەلكۈلەين دەكرد بۇنەۋەي بەردتاشەكان كارى لەسەر بکەن.

له دهفتهری یاداشته کهیدا تۆمار کرد. له وکاته دا سهرقانی نوسین بوو بیستی:
بیستومه که سینکت کوشتوو؟ دهنگی فیرعهونی باوکی بوو!

پامسیس وتی: ته نه باهرگریم له خۆم کردوو، ئه و به چه قویه که وه دهیویست
بمکوژیت، هه ئه بهت به فرمان "شنار"!

فیرعهون وتی: که واته توانای کوشتن ههیه، که واته بۆ ئه وهی بگهیته پله و پایه
فیرعهون ده بیئت توانای کوشتن هه بیئت، بهردیک هه لگره و یه کسه ر بیکیشه به و
سه گهی دوات که وتوو!

پامسیس وتی: ئه م تاقیکردنه وهیه تا وانه، ئه گه ر ئه وهی تۆ باسی ده کهیت
پینگای به ده ست هیئانی فیرعهون بون بیئت، ئه و "شنار" له گوژی ئه م جوړه کارانه
دیت و ده توانیئت ئه و پله و پایه به ده ست به نیئت، چونکه من ناتوانم هیچ که سینک
بکوژم، ئه و که سه ش به هۆی بهرگری کردن له خۆم کوژا.

فیرعهون وتی: ملکه چی فرمانه کان به!

پامسیس وتی: له توانای مندا نیه ناتوانم، مه گه ر ئه وهی ئه م سه گه ش به فرمانی
که سینکی تر وه که ئه و پیاوه بهیوئیت بمکوژیت، منیش ناچار بهرگری له خۆم بکه م.

"ست هوس"ی فیرعهون وتی: ئایا ئاگاداری ده ر ئه نجامی ئه م سه رکیشهی
خوتیت؟

پامسیس یه کسه ر وتی: چه ز ده که م بچه ریزی بهر دتاشه کانه وه و هه رگیز پی
نه نیمه خاکی میسه ره وه!

فیرعهون پرسی: ئایا تۆ ئاماده ییت له پینا و سه گیکدا چاوپۆشی له فیرعهون بونت
بکه ییت؟

پامسیس وتی: ئه م سه گه متمانه ی به من ههیه، منیش ناچارم له بهرام بهردا
بهرگری لیبکه م... دوا ی ئه وه پویکرده سه گهی "بیدار" و وتی: وه ره با پڕۆین!

"ست هوس"ی فیرعهون و پامسیس و سه گه که ی هه ر سیکیان به پیکه و تن،
له نیوندی پینگاکه یاندا فیرعهون وتی: ئه گه ر ئه و سه گه ت بکوشتایه ئه و نفروترین و
پسواترین پیاوت لیدهر ده چوو، به م په فتاره ت سه لماندت ییرو بیا وه پیکي مه زنت
ههیه.

رامسيس له خوشياندا پاره ستا و وتی: منیش جگه له و گوته یه چاوه پښی هیچ
شتیکي ترم له فیرعه ونی باو کم نه ده کرد... دواي شه و تې: ده توانم له
کانه کانه زایه دا له لای کریکاره کان بمینمه وه.
ست هوس وتی: فیرعه ونی ناینده کارگه لیکي گرنکتر له مانه وهی له کانه کانه زاکان
چاوه پښی ده کات.

ئیزت وەلامی نەخیر دەدات بە شنار

"ئامنی" بەناونیشانی نوسەری تایبەتی فەرمانپەرەوایی سەرقالی پێگخستنی زانیاریەکان بوو، دیاربوو جیگری رامسیس لەکارەکەی پرازی بوو. لەوکاتەدا سەرقالی چاوپیاخشاندن بوو بە تەختەقوڕە نوسراوەکاندا و لەناکاو "ئیزت" خۆی کرد بەناو بارگاکی "رامسیس" دا و بەهەموو هیژیکی دەرگاکی کردەوه و پرسى: رامسیس لەکوێیە، زوو پێم بڵێ!

ئامنی وتی: نازانم.

ئیزت وتی: چۆن نازانی لەکاتیکیدا ناگاداری هەموو نەینیەکی "رامسیس" ی.

ئامنی وتی: لەناکاو دیار نەماوە کەس نازانیت بۆ کۆی پۆشتوو، باوەرم پێبکە راستیەکەت پێ دەلێم.

ئیزت وتی: دەلێن مەحالە رامسیس نەینیەک لەتۆ بشاریتەوه.

ئامنی وتی: وایە بەلام بێناگام لەوهی بەچ شیوەیەک لەناکاو دیار نەماوە، بگرە بۆ خوشحاکردنیشیت ناتوانم درۆت لەگەڵدا بکەم.

ئیزت وتی: ئەگەر وایە چۆن نیگەرانی نابیت؟

ئامنی وتی: بۆچی نیگەرانی بم؟

ئیزت وتی: کەواتە تۆ دەزانیت لەکوێیە و پێم نالێیت!

ئامنی وتی: ئەگەر بێشەرمی نەبییت جەنابتان بێهۆدە من تاوانبار دەکەیت، دەتەوێت درۆت لەگەڵدا بکەم، نایکەم، بەلام دەزانى لەهەركۆی بییت بەم زوانە دەگەرێتەوه. لەوانەشە "شنار" پلانیکی نوێی بۆ داڕشتبێت، چونکە تازە

لەئىشقىدا شکستى خواردوو و دەيه ویت تۆلەى خۆى بکاتهو، بېرۆ بەدوای ئەودا بگهپى لەوانەيه دەرئەنجامىكى باشتەر بەدەست بهینیت.

"شنار" تازە دەستى لەنانى نیوهرۆ هەلگرتیوو، ژمى نیوهرۆشى گۆشتى "پۆر"ى برژاو بوو. "ئیزت" بەتوهرەيهوه خۆى کرد بەژورەکیدە "شنار" یش بەنەرم و نیانیەکهو بەخیرهاىتى کرد: "ئیزت" ى جوان، سەربرزت کردم. فەرموو لەسەر ئەم حەریرە دانیشه بۆئەوهى پیکهوه نان بخۆین.

ئیزت توند و خیرا لى پرسی: ئیستا پىم بلى رامسیس لەکوئیه؟

شنار وتى: ماوهيه که ئاگادارى هیچ هەوالىكى رامسیس نیم.

ئیزت وتى: هەمان ئەم پستەيه درۆکانتى ئاشکرا کردوو، پىم بلى رامسیس لەکوئیه.

شنار وتى: سەرەتا فەرموو دانیشه و پیکهوه قسە بکەین بۆئەوهى بزانم "رامسیس" یان ناردوو بۆ کو؟

ئیزت دانیشت و گوئى لىگرت. شنار کاتیک چاوى بریبهو ئەو وتى: تۆ بۆچى لەقە لەبەختى خۆت دەدەیت، لەباتى ئەوهى ببیتە هاوسەرى نوسەرىكى فەرمانەرەوا ببە بە هاوسەرى فیرەونى داهااتوو، بۆ ئایندە برۆانە، ساتى هەنوکە لەبیر بکە.

ئیزت پرسی: چ ئایندەيه؟

شنار وتى: ژيانىكى خوش و بریسکەدار لەتەنیشت فیرەونى داهااتودا.

ئیزت هەولیدا خۆپاریز بیئت بۆیه بیدەنگ بوو و بیستى: بەراستى دەتەوێت بزانیت رامسیس لەکوئیه؟

ئیزت دوبارە هیچى نەوت و شنار بەردەوام بوو: ئەگەر پیت بلىم دىگران نابیت.

ئیزت وتى: خۆم بۆ خراپترین شت ئامادە کردوو.

شنار وتى: ئەوم ناردوو بۆ باشور بۆ ئاوا کانه کائزاکان، بەشیوهیهک سەرقالم کردوو کە ماوهیهکی زۆرى دەوێت تا بتوانیئت خۆى بەتۆ بگەيهنیت. پىشتەر ئاگادارم کردى. ئیستا هەلبێژرە، دەبینى ئەوه من فەرمان دەرەکم... شنار پۆشتە پىشەوه و دەستى "ئیزت" ى گرت.

ئیزت دەستى کیشایە دواوه و وتى: بەریدە.

شئار وتى: تۆ شەق لەبەختى خۆت دەدەيت.

ئيزت وتى: دالم بە "رامسىس" ەو پەيوەست كراو.

شئار وتى: تۆ دەبىتە ھاوسەرى فېرەئون دەست لەكارى شىتقەنەو مەدە.

ئيزت وتى: جەنابتان فېرەئونى خۆتانن، من بىرئارى خۆم داو.

لەنگەرەگاي "تبس" زۆر قەرەبالخ بوو، پياوانى زەحمەتكىش، كەشتىگەلىكىش لەحالى ھات و چۆى كۆلبەرانى بار لەكۆل و گەشتياران كەخۆيان بۆ كۆچ نامادە دەكرد، كەشتى فېرەئون بەرەو باكور دەپۆشت، كەشتى بە جىيەشتىنى "مفيس" خۆى كرد بەناو "دەلتا" دا، رامسىس بەسەرگەردانىيەكەو تەماشاي چواردەورى دەكرد. ھەموو شوپىنىك ئاو بوو. بالندەى ئاوى و مراوى و ماسىخۆرەكان ولاتىكى بەر فراوانيان ھەبوو. كەشتى بەپىي فەرمانى كەشتىەوان كە ئاشناى دەريا بوو پىگايەكى تاييەتى گرتە بەر، فېرەئونى مىسر لەسەكۆى كەشتى و كوپى فېرەونىش بىدەنگ لەپال باوكيدا راوەستابوو. "ست ھوس" بىدەنگ نوقى بىروەزى بوبو، "رامسىس" ىش پابەندى ئەم بىدەنگىيە بوو، لەناكاو فېرەئون ھاواری كرد: رامسىس ئەو! بەئاسمانەو بەلندە كۆچەريەكان لەشىوہى ژمارە ھەوت دەفېن، ئەو دوانە بۆماوہىەك لەوبارەيەو قسەيان لەگەل يەكتردا كرد و شەويش بەھۆى درەوشانەوہى ئەستىرەكان فېرەئون زانستى ئەستىرەناسى فېرى رامسىس دەكرد: وىنەى فەلەكەكان، جۆلەى كاكىشانەكان، مانگ، خۆر و چەمكى ھەريەك لەمانە... دواى ئەو پرسى: فېرەئون نايىت دەستەلاتى بگەيەنیتە ترۆپكى ئاسمان؟

رامسىس لەمالىنى پۆنىكى تاييەت زۆر ناپەرەت بوو، بەلام كاتىك بىنى مىش و مىرو ھىرشيان بۆ دەبات بەھۆى ئەو بۆنە تاييەتەو نايانگەزن و پاشەكشە دەكەن، چىتر دواى ئەو چاوپۆشى لەو بۆنە ناپەرەتە كرد، كەشتى دواى ئەوہى خۆى كرد بەناو دەرياچەيەكدا كە دەكەوتە نىوان دورگەى بچوكەو و لەشارىك نزيك بونەو كە فېرەئون بەمشىوہىە بۆ "رامسىس" ى پونكرەوہ: شارە پىرۆزەكانى "رپ و دپ"

"پامسیس" یش ته ماشای شاری پیروزی کرد، له بهرام بهر پرستگایه کی بچو کدا پوچووه هزری خوځه وه و وتی: بهرنامه ی فیرعون نه وه یه سه رته تا بیته خزمه تکاری خودایان، بهراستی جگه له زورداریکې سیر هیچ شتیکی تر نه. فیرعون به درېژایی نه و گه شته به "پامسیس" ی وت: تو م له بهر نه وه هینا یه نه م ناوچه یه وه بو نه وه ی ناشنای بونایه تی خو ت بیت و جیهانی سه رده می مندالیت به جی بهیلت... نه وه هه مان په یامی فرمان په وایی و جینشین مننه بو تو. دوا ی نه وه که شتی گه پرایه وه بو "مفیس" و له دوره وه شار دهر که وت.

"ست هوس" ی فیرعون پوشت بو لای "سته هوس" ی هاوسه ری. کاتیک شاژنی مهنن قسه ی له گه ل بهر یوبه ری ئاسایش ده کرد ئاگادار هاتنه ژوره وه ی فیرعون بو، نه وه ی به بهر یوبه ری ئاسایش وت: وا بزانه ئاگاداری نه وه یت که کریکاریکی ته ویله خانه کان هه ولی کوشتنی "پامسیس" ی دابوو؟ بهر یوبه ری ئاسایشیش وتی: به لئ گه وره م.

دوا ی نه وه لئی پرسى: تو ده زانیت که ده بیته یه کسه ر گالیسکه وانه که په یدا بکه یت، هه مان نه و که سه ی له گه ل پامسیس دا بوو؟ هه مو و له مانه کان به: به لئ گه وره م ده درایه وه...

پرسیاری نه وه ی لیkra: نه و که سه ت دوزیوه ته وه که ده ستی له م پلانه دا هیه. سه روکی ئاسایش سه ری دانه واند و بیستی: به دلنیا ییه وه له راستی و گه ران و پشکنین ده ترسیت؟

بهر یوبه ری ئاسایشیش وتی: گه وره م خو یان نه و پلانه یان دارېژاوه... سته هوس وتی: که واته نه وه ی بیستومه راسته؟ بهر یوبه ری ئاسایشیش به سه ر له قانندن وه لامی به لئی دایه وه...

ئیزت له شه وی سه ری سالی نو ی و ئاههنگی هه لچونی پوباری "نیل" دا نه یتوانی دان به خو یدا بگریت، سه ره پای ناپازی بون و پریگری پامسیس، پوشت بو نه و هه یوانه ی که پامسیس و سه گه که ی "بیدار" ی لیبوو. بیدار وه ری "پامسیس" یش ئاگاداری هاتنی که سیکی بیگانه بو و "ئیزت" ی له تهنیشت خوځه وه بینى.

رامسیس بۆگۆیدانە هیچ شتێک تەماشایەکی کرد و "ئیزت" نێگەرانی بوو و پرسى:
چى پۆیداوه؟

رامسیس وتى: هیچ نەبووه تەنھا دەمەویت تەنھا بم.
ئیزت تەکای لى دەکرد: قسە بکە.

رامسیس ئارام و لەسەر خۆ وتى: تەماشای "نیل" بکە!
ئیزت وتى: دەتوانم لەتەنیشتەوه دانیشم؟ و بێنەوهی مۆلەتی پێبدات دانیشت،
بەلام بێدەنگ.

رامسیس وتى: ئەستێرە "سوتیس" لەناو تاریکیدا لەحالی هەلەتندایە، ئەم
ئەستێرەیه سبەى لە پۆژەهلەت هاوکات لەگەڵ خۆردا هەلدی، ئەوکات هەلچونی
پوباری نیل دەست پێدەکات!

ئیزت پرسى: هەموو سالیکی کاتێک ئەمە پوو دەدات، ئەوەندەش شتێکی سەیر
نیه.

رامسیس وتى: بەلام ئەمسال سالیکی زۆر جیاوازه، باوکم منى لەبەرامبەر
خۆیدا داناه.

ئیزت وتى: مەبەستت چیه؟

ئەویش وتى: دەبێت ئەو پێگایەى بۆی هەلبراردوم بیکرمە بەر.

ئیزت وتى: بەلامەوه گرنگ نیه چى پوو دەدات، تەنھا تۆ بەلامەوه گرنگی.

ئاهەنگی هەلچونی پوباری "نیل" -وەکوو جاران بەدەنگی خودای "ئیزیس"
خودای جیهانی ژێرەوهی دۆزیووتەوه- دەستی پێکرد. کەمێک دواى سپێدەى
بەرەبیان بنەوانى ئاویان کردەوه، ئەم بنەوانە ئاوی باخچەى شارى پى دەدیرا.
جموجولێک لە کۆشکدا بەدی دەکرا، فیرەون لەسەروى ئەم مراسیمەوه
پێشکەشکردنیکی لەئەستۆدابوو. دیار نەبوو کەسایەتیهکان چ پلەوپایەیهکیان
لەشورادا پى بەخشاوه. شنار بۆ چەندەمین جار لەخزمەتکاری تایبەتی پرسى،
نازانی چ پلەوپایەیهکیان بۆ دەستنیشان کردوم؟ وەلامى کابراش نەخیر بوو...

ئیزت خۆی به گەردنی رامسیس دا هەلۆاسی و باوەشی پێدا کرد و وتی: هیچ
 نەبێت کەمێک لەباتی ئەو سەگە یە هەمیشە باوەشی پێدا دەکەیت کەمێک باوەش
 بەمنیشدا بکە. دەمەویت نەینیهکت پی بلیم. بەمەرجیک ماچم بکەیت!
 رامسیس "ئیزت" ی ماچ کرد و وتی: توانیم "دولانت" ی خوشکت پازی بکەم
 بۆئەو ی بانگیشتی ماله هاوینه کەیانم بکات، بەم شیوەیە هەم تۆ زیاتر لەگەڵ
 کەسوکار تدا دەبییت و هەم دەنگوباسی پیکهینانی ژیاانی هاوسەری من و تۆ
 بەهیزتر دەبییت و بەنیو خەلکیدا بلاو دەبیتهوه.
 لەوکاتەدا رامسیس لەنامیزی گرت و لەهەیوانە کەو تیی پەراند و وتی:
 بەفەرمانی فیرەون دەبییت گەشتیک بکەم، بەشی یەکەمی ئەم گەشتەم بەکەشتی
 دەبییت و بەشی دووهمیشی بەپیی دەپۆم، تەنھا ئەو دەزانم و بەس...

دلنه‌وایی رامسیس و ده‌سته‌لات نواندنی موسا

باره‌گای فره‌مان‌پره‌وایی "میرئور" -ئیشقی مه‌زن- ده‌که‌ویته شوینی چونه ناو "ئالفه‌یوم" وه. ئه‌لفه‌یوم شاریکی سه‌وز بوو که خودای "تماحوش" -روبک- فره‌مان‌پره‌وایی نه‌ویی ده‌کرد. باره‌گای "میرئور" چه‌ندین هیکتار ۱۲ فراوان بوو و له‌لایه‌ن باخه‌وانه شاره‌زاکان چاودی‌ری لی ده‌کرا. به‌له‌به‌رچا و گرتنی شوینی نه‌و باره‌گایه و وردیینی باخه‌وانه‌کانی باره‌گای "میرئور" به‌جوانترین و دل‌فریانتترین ناوچه له‌قه‌له‌م ده‌درا. له‌م کاته‌شدا ژنانی جوان بوو کارکردن له‌کارگه‌ی چنینه‌دا، له‌قوتابخانه‌ی شیعر و موزیک و سه‌مادا په‌سه‌ند ده‌کران. باره‌گای "میرئور" وه‌ک که‌نوی "سه‌ره‌ک" ی هه‌نگ ده‌هاته به‌رچاو که بو‌ساتی‌کیش له‌ده‌نگ ده‌نگ نه‌ده‌که‌وت. رامسیس پیش نه‌وه‌ی خۆی به‌پاسه‌وانی باره‌گای "میرئور" بناسینی، نه‌و پارچه‌یه‌ی که له‌که‌مه‌ری پینچابوو گوپی و کورسی په‌رستگا‌که‌ی پینداپۆشی. پاسه‌وانه‌که پینی وت: بۆ چونه ناو ده‌ییت نوسراویک له‌گه‌ل خۆتدا به‌ییت. رامسیس وتی: له‌وباوه‌ردام پیویستم به‌نوسراو نه‌ییت. کابرای پاسه‌وان به‌سه‌رسوپرمانه‌وه پرسى: بۆچی پیویستت به‌نوسراو نیه؟ رامسیس وتی: له‌به‌رته‌وه‌ی کوپی "ست هوس" ی فیعه‌ونی میسرم. پاسه‌وان وتی: گالته ده‌که‌یت! کوپی فیعه‌ون به‌ته‌نهایی ناپوات بۆ هیچ شوینی‌ک.

رامسیس وتی: ئەم سه‌گه‌ی له‌گه‌لمدا بۆ من به‌سه. سه‌ره‌پای نه‌وه‌ش پاسه‌وانه‌که پینی چونه ژوره‌وه‌ی لی‌گرت.

¹² هه‌ر "هیکتارێک" ده‌هه‌زار متر چوار گۆشه‌یه... سه‌رچاوه "فره‌هنگی عمید"... وه‌رگیز.

به لām رامسیس هاواری به سهردا کرد بۆئه وهی بپواته که ناره وه!
پاسه وانه که پرسى: ناوی براکهت که ده ته ویت چاوپیکه وتنى له گه لدا بکهیت
چییه؟

رامسیس وتى: براکهم ناوی "موسا" یه.
پاسه وان وتى: بۆما وهیه چاوه پى بکه، دواى ئه وه موسا به په له ئاماده بوو
و "رامسیس" ی له ئامیز گرت و بانگیشتی ژوره وهی کرد. به و پیره وهی که
سه نگه ریش کرابوو و به ناو دره ختی هه نجیری عه ره بیدا تیده په پری و به هه سیړیک
کو تایی پیده هات تیپه پین. له و پیره وهدا له سهر کورسیه ک دانیشتن.
موسا وتى: به راستی بهم هاتنهت پاتوه شاندم. ئایا هیچ کاریکت هه بوو ناوا
سهردانی ئیرهت کردوه؟

رامسیس وتى: ته نها بۆ بینینی براکهم سهردانی "میرئور" م کردوه.
موسا وتى: به ته نهایی هاتویت، بى هیچ پاسه وان و نه فسهریک؟
رامسیس وتى: بۆچی به لاتره سهیره؟
موسا وتى: هه لبت به لامه وه سهیر نیه که رهفتارگه لیکی ناوا له رامسیس
بوه شیته وه؟ به هه حال دواى په رته وازه کردنی گروپه پینچ که سیه که چیت کرد؟
رامسیس بهم شیوهیه بۆ موسای پنگرده وه: بومه نوسه رى فه رمانه وهایی،
ئه مه ش واتای ئه وه ده گه یه نیت پیشه کهیه که بۆئه وهی فیره ون بمکاته جینشینى
خۆی.

موسا پرسى: ئایا شنار پازى بوو؟
رامسیس وتى: موسا، شنار به لامه وه گرنگ نیه، توانا و هیژیک ده مینوینیت و
که رمیم پیده به خشیت که به چ شیوهیه ک برژین؟
موسا وتى: ئه وه پرسیاریکه که خوشم له خۆمى ده کهم. تۆ به چ شیوهیه که وه لāmى
ئه م پرسیاره ده ده یته وه؟

رامسیس وتى: به هه مان ناخوشیه کانی تۆ.
موسا وتى: له ئیستادا یه کیکم له نوینه رى کار به ده ستانی ئه م باره گایه. ئه و
کارگایه ی کارى تیدا ده کهم کارگای چنینه، هه روه ها گۆزه گه ریش ده کهم. شوینی

نىشتە جىبۇنم خانوويەكە لەپىنچ ژور و باخچەك و ئەوھى پىيويست بىت،
 ھەروھە ھەموو جۇرە خوارىنىك، ئەوكاتانەش كە ھىچ كاريكم نىە لەكتىبخانەدا
 خۇم فىرى زمانى "عبرى" دەكەم بۇئەوھى زياتر ئاشناى ھەرھەنگى دۆلەمەندى
 مىسر بىم. ئەم كارانە دەقاودەق ھەمان ئەو كارانەن كە بەسەختى سەرنجيان
 پاكىشاوم.

پامسىس پرسى: ھىچ ژنىكى جوان شك دەبەيت؟
 موسا زەردەخەنەيەكى كرد.

دواى ئەوھ پامسىس وتى: ئەرى بەراست لىرە ژن دەست دەكەوئىت؟
 موسا وتى: ئاشقى؟ بەلىلى ژنگەلىكى جوانى تىدا بەدى دەكرىت، بەلام وەك بلىلى
 ئاشق بوئىت.

پامسىس وتى: نازانم، بەتەواوى نازانم، ئاشقم يان نە؟ لەوانەيە.
 موسا وتى: ئاشقى كى بوئىت؟
 پامسىس وتى: ئىزت.

موسا وتى: بىستومە كە ئىزت زۆر جوانە، بەراستى جوانىەكەى وام لى دەكات
 ئىرەيىم لەبەرامبەرتدا بوروژىت، بەلام بۇچى دودلى، ئىشق و خوشەويستى ھىچ
 دودلى و دلەپراوكتىيەك لەخۇ ناگرىت.

پامسىس وتى: موسا خۇت دەزانى كە ئىزت كچىكى بىيۇنەيە، تىگەشتىنىكى
 تەوا لەنىوانماندا ھەيە، بەلام دەقاودەق ناتوانم بانگشەى ئەوھ بەكەم كە ئاشقم،
 چونكە بەدىدىكى جياواز دەپوانمە ئىشق، بەبۇچونى من ئىشق دەبىت زۆر گەرم و
 پەنگاوپەنگ و پراوھىيىن بىت.

موسا وتى: زۆر پەلە مەكە، پەى بەھەنوگەى خۇت بىە.

پامسىس وتى: ئەى تۆ چى موسا تائىستا ئاشق نەبوئىت؟

موسا وتى: ئاشق؟ من بەشىۋەيەكى تر بىر لەئىشق دەكەمەوھ، ئەم جۇرە
 ئىشقانە بەوشىۋەيەش پازىم ناكەن، لەدلەمدا ھەست بەئىشقىك دەكەم كە
 دەمسوتىنىت، زەمانم لەبەرامبەر پىناسەكردنى ئەم ئىشقەدا لال دەبىت، نازانم
 بەردەوامى پىبىدەم يان ھەرامۇشى بەكەم، منىش وەكو تۆ دودلم.

رامسیس وتی: موسا دهیینی که ئیمه له ههلبژاردنی ئیشقدا بیدهسته لآتین و هیچ ههلبژاردنی کمان له بهردهستدا نیه.

موسی پرسى: تۆ وادهزانی ئه مه جیهانی پوناکیه؟

رامسیس وتی: پوناکی له جیهاندا دهبینم، که واته پوناکی له جیهاندا بونی هیه.

موسا سهری بهرزکرده وه و تهماشای ئاسمانی کرد.

رامسیس پرسى: تۆ وایکی دهدهیته وه که پوناکی له دهرونی خۆردا شاردراره ته وه؟

موسا ههروه کو پیشوو ته مشای ئاسمانی ده کرد.

رامسیس بهردهوامی پێدا: خۆریش - که پیشتر ئاماژه ی پێدا - نه گهر که میك لیی را بمینیت کویرت دهکات.

موسا وتی: ده مه ویت نه وه ی شاردراره ته وه به دهستی بهیتم. له م نیوه نه ده دا له ناکاو هاواریک گو شه یه کی گفتوگو که یانی له ت کرد. دو که س له ژنانی چنن به ده م قیزه و دله راوکی و ترسه وه پایانه کرد و له بهر خویانه وه ده یانوت مار مار و له و کاته دا خویان گه یانده لای رامسیس و موسا.

موسا وتی: ئیستا نۆره ی منه که تۆ به شتیك پاره وشینم، له گه لم وهره بۆ نه وه ی بزانه کی نازاری ئه م ژنه داماوانه ی داوه.

که سیکی دلگران و تیکده ر که به هیچ شیوه یه ک هه ولی هه لاته نی نه دا و زۆر به نارامی هه ردوو نه ژنۆی خسته سه رزه وی و ماریکی سه وه زباوی ترسناکی له زه ویدا هه لگرت بۆ نه وه ی بیخاته ناو توره که که یه وه.

رامسیس هاواری کرد: ئاه استا ئوا ستا ئوا! نه وه تۆی؟

ستا ئو هیچ کار دانه وه یه کی له خۆی نیشان نه دا، به لام رامسیس پۆشته پیشه وه و لیی پرسى: لییه چی ده که ییت؟

ستا ئو وتی: سلاو له موسا، سلاو له "رامسیس" ی فیرعه ونی ئاینده، من ژه هری مار به تاقیگای باره گای "میرئور" ده فروشم، خۆشحالم به وه ی تۆ لییه دا ده بینم.

موسا وتى: ئىستى نۆزەي مەنە، ھەربە وشىۋەي پىم وتى، دەمەۋىت بەشتىك پات
 ۋەشىنم، ئىرە گۆرەپانى مەشقى تىر ھاۋىشتن نىە كە دوبارە ھەلەيەكم لى
 بوەشتەۋە، بەھەر حال چاۋەكانت دابخە! ئىستى بىكەرەۋە!
 رامسىس بىنى موسا لەسەر ھەردوۋ پىي پاۋەستاۋە و دارىكى جوانى لەپرەنگى
 داربەپروى بەدەستەۋەيە.

رامسىس وتى: باشە، دواى ئەۋە؟

موسا وتى: ئىستى جوان تەماشام بىكە... لەناكاۋ دار دەستەكەي گىيانى تىكەوت
 و ەك لى دەرختىك كەۋتە لەرزىن، دواى ئەۋە بوۋە ماريك و موسا لەسەر زەۋى
 بەرەلەي كىرد... ستانۋ يەكسەر مارەكەي ھەلگىرت...

رامسىس وتى: ئەم كارە چاۋبەسى و جادوگەرەكەي ئاسايى نەبوۋ، بەراستى
 رايۋەشاندم، بەدلىنبايىۋە كۆرەكەي فیرەۋنى سەرسوپماۋ كىرد. موسا بەچ
 شىۋەيەك ئەم كارەت ئەنجام دا؟

دواى ئەم پىرسىيارە ھەرسىكىان خۇيان كىرد بەناۋ باخىكى ميوەداردا
 و "ستانۋ" ش لەگەل مارەكانىدا دەستى كىرد بەياری تەپدەستى. لەۋ باخەدا كچانى
 جوان و بالە بەرز سەرقالى مەشقى سەماكىردن بون، ھەرىكە لەكچەكان پارچە
 قوماشىكىان لەكەمەريان پىنچابوۋ و نيوەي جەستىيان پوت، لەسەر سىنەشيان چەند
 نەۋارىكى پەنگاپرەنگ بەدى دەكرا، قىزىشيان بۇ دواۋە و پىكەرە چەند جۈلەيەكى
 ھاۋسەنگيان ئەنجام دەدا. رامسىس زۆر خۇشحال بوۋ بەسەماي كچەكان و
 ئامادەبونى موسا كە خودى كچەكانىش گىرگىيەكى زۆريان پىدەدا، بەلام خودى
 موسا خۇشحال نەبوۋ، بەلكو سەرتاپاي خەم دايگىرتىبوۋ! "ستانۋ" ش لەجىھانى
 مارەكاندا دەژىيا و زۆر گىرگىيە بەچۋاردەۋرى نەدەدا. ژىيانى بەردەۋامى لەگەل
 مارەكاندا كاريكى زۆرى تىكەردىبوۋ و بوۋوۋە ھۆي ئەۋەي جىھان بەشىۋەيەكى تر
 بىيىنىت. جگە لەگەستنى ماريك و ژەھرىكى لەناۋبەر بىرى لەھىچ شتىكى تر
 نەدەكردەۋە... موسا خەزى دەكرد ەكو ستانۋ ھەمان ئەۋ ژىيانە تاقي بىكاتەرە،
 بەلام بۇ سەۋكايەتى بارەگاي "مىرئور" ھەلپىزىردىراۋو.

لەناكاۋ موسا وتى: پۇژىك دىت دەست لەھەموۋ شتىك ھەلدەگىرم.

رامسیس وتی: موسا باش له مه به سست تینه گه شتم.
موسا وتی: بازانم ئەم ژیا نه له بهرچاوم تا دیت ته نگتر ده بیت، ناتوانم بهرگه ی
بگرم. کچه کان نزیک بونه وه و بانگیشتی خواردنی نانی ئیواره له که نار هه سیاره که دا
لیکردن. کچه کان به ناو نیشانی فیرعه ونی داهاتوو چهند پرسیاریکیان لیکرد،
"رامسیس" یش وه لامي پرسیاره کانی نه ده دانه وه. کچانیش نا ئومید له به ده سست
هینانی وه لامي پرسیاره کانیان وا خویمان ده نواند که له گه ل یه کدا سهرقالی
گفتوگو کردن، به لام له م ئیوه نده دا ته نها کچیک بیده نگ بوو.

موسا و كاهىنى كۆشك

ئىۋارەيەكيان لەكاتى خۇرئاۋا بوندا ۋەكۈۋ جاران موسا پىياسەى دەكرد، پالى بەستونىكى بەرزەۋە دابوۋ و خۇى سەرقالى نەمىشى ئاۋابونى خۇر دەكرد. لەناكاۋ دەنگىكى بىست كە پىى دەۋت: شازادە چ تىپروانىنىكى لەبارەى ئەم جوانىەرە ھەيە؟

موساش لەكاتەدا سەرى ۋەرگىپرا و كاهىنى كۆشكى فەرمانپرواىي "ئامون تپ" ى بىنى و لەۋەلامى پرسىارەكەيدا وتى: بى وىنەيە. كاهىن وتى: بەلام بەبۇچونى من ئەم دىمەنە تەنھا بۇ فرىودانى ئىمەيە. ھەركاتىك زۇر تەماشاي ئەم دىمەنە بىكەم نەخۇش دەكەوم.

موسا وتى: زانىارىم لەبۋارى پزىشكىدا نىە، بەلام دەزانم تەماشاكردنى دىمەنىكى ئاۋا بەھىچ شىۋەيەك نابتە ھۇى نەخۇش كەوتنى ھىچ مۇۋفەك، بەپىچەۋانەى بۇچونەكەى تۆۋە، جوانى و دىمەنەكان دەبىتە مايەى خۇشچالى و تەندروستى مۇۋە... لەكاتەدا خۇر ئاۋابوۋ و ئاۋ و ھەۋا بەتەۋاۋى تارىك بوۋ.

كاهىن وتى: كەۋاتە بەبۇچونى تۆ ھەرشىتىك بىتە مايەى چىژ ۋەرگرتن بەسۋدە؟ موسا وتى: نەخىر، نەموت ھەرچى چىژ بەمۇۋە بگەيەنىت باش و بەسۋدە، بەلكو وىم جوانى و دىمەنەكان دەبىتە مايەى خۇشچالى مۇۋە.

كاهىن كە لەسەرىيەكىك لەپلىەكانەكان دانىشتىبوۋ ھەستايە سەرىپى و دەستى موساى گرت و وتى: ۋەرە با كەمىك لەباخچەكەدا پىياسە بگەين. ئەۋ باخچەيە ناۋىكى تاييەتى نەبوۋ، بەلام بەبەرد دروستيان كىردبوۋ و ناۋى فەرەۋنىان لى نابوۋ-فەرەۋن بەۋاتتا خانۋىەكى مەزنا كاهىن و موسا بۇماۋەيەك بىدەنگ

لەباخچەكەدا پىياسەيان كرد، تا ئەوكاتەى كاهىن ھاتە گۆ و وتى: ماوھىەك دەمويست پرسىيارىكت لىبكم، بەلام ئەو ھەلەم بۆ نەرخسا.

موسا وتى: ئىستە ئەو ھەلەت بۆ پەرخساو، پرسىيارەكەت بكە!

كاهىنى كۆشكىش وتى: چى لەنىوان تۆ و پامسىس دا پويداو كە ناچارى كردوو بىت بۆلات و دلنەوايىت بكات؟ چى بوو ھۆى ئەوھى زلەت لى بدات.

موسا وتى: دەزانى؟ پامسىس بۆ دلنەوايى كردنم تەنھا و بى پاسەوان ئەركى كىشاو و ھاتوو بۆ ئىرە، منىش بەخشىم و ئەو پوداوشم بەفەرامۆشى سپارد، چىتر نامەوئەت لەمبارەيەو ھىچ شتىك بىيستم.

ئامون تپ وتى: بەھىچ شىوھىەك مەبەستم شەر و تۆلە سەندنەو و ئەم جۆرە قسانە نىيە، تەنھا ھۆكارى پەلاماردانەكەى تۆ لەبەرامبەر فیرعەوندا بەلاى منەوە گرنگە، ئايا راست دەكەن تەنھا لەپىناو پزگارکردنى گيانى مندالى كەنیزەيەك ئەو كارەت كردوو؟

موسا وتى: بەلى؟

كاهىن وتى: من گۆرەپانى مەشقى تىرھاوئىشتنم بىنيو و دەزانم كە نىشانەكان لەسەر دیوار ھەلدەواسن، ھەرۈھا دەزانم لەپىشتى ئەو دیوارەو درەختىكى بچوك ھەيە كە مندال و كەنیزە زادەكان بەسەرىدا سەردەكەون، ئەو درەختە بەو پادەيەش لەدیوارەكەو نزيك نىيە كە تىرئەنداز ئەو درەختە لەگەل نىشانەكەدا بەھەلە بگىرت و لەيەكيان جيا نەكاتەو، سەرەراى ئەوھش پامسىس لەنىو لاوكاندا بەباشترین تىرئەنداز لەقەلەم دەدرىت، بەو پادەيەش ناشى نىيە كە درەختىك ئەوھندە لەنىشانەكەو دورە لەگەل خودى نىشانەكەدا بەھەلە بگىرت.

موسا وتى: تۆ راست دەكەيت، نەك تەنھا پامسىس كە باشترین تىرئەندازە، بەلكو مەحالە ناشىترین تىرئەنداز لەباتى نىشانەى سەر دیوارەكە درەختى چواردەورى نىشانەكە بپىكىت، بەلام ئەوھى من ئاگادارى بوم ئەوھبو لەناكاو بىنىم پامسىس بۆ نىشانەگرتن لە مندالى سەر درەختەكە كە نۆكەر زانەبوو، كەوانەكەى كەمىك بەرزتر كردوو و قەرەولى لەو گرت، خوشم دەستى تىرئەندازىم ھەيە و دەزانم ئەو دەستنىشان بكەم كە تىر بەرەو چ ئاراستەيەك دەروات، گۆشەى

کەوانەکە کە من هەمیشە لەوێوە قەرەوێم لە نیشانەکە پێدەگرت دروست
لەبەرامبەری شانمدا بوو، بەلام نوکی تیرەکە ی پامسیس پێک قەرەوێ لەدرەختەکە
دەگرت، بێگومان بەو لێهاتوییەکی کە پامسیس لەتیرهاویششتندا هەیبوو دەقارودەق
قەرەوێ لەکەنیزەک زاده یان مندالەکە گرتبوو... "ئامون تپ" بەهیچ شیوەیەک
سەری لەقسەکانی موسا سوڕ نەما، چونکە نیشانەگرتنی نوکەرزادیەک لەلایەن
فیرعەون زادیەکەو پێویست بەهیچ لێکۆڵینەوەیەک ناکات.....

بەلام ئامون تپ بەموسای وت: خۆ ئەو پۆژە ئەو نیشانەکی لەنوکەر زادهکە
نەگرتبوو کە ببێتە هۆی ئەوێ بەوشیوە توندە پەفتار لەگەڵ براکەتدا بکەیت و
لەبەرچاو ئەو هەموو خەڵکەدا سوکایەتی پی بکەیت.

موسا وتی: تەنها مەبەستم ئەو بوو ئەو مندالە پرزگار بکەم، نەک سوکایەتی
کردنی "پامسیس" ی بڕام.

ئامون تپ وتی: کەواتە بەپێی لێکدانەوەکانت براکەت مەبەستی کوشتنی ئەو
مندالەکی هەبوو؟

موسا وتی: بێگومان وابوو.

ئامون تپ وتی: بۆچی نەتەیششت تیرەکە ی بهاوێژیت، گریمان بەری مندالەکەش
بکەوتایە هیچ کێشەیهک دروست نەدەبوو.

موسا وتی: لەوانەیە بەبۆچونی "پامسیس" ی بڕام ئەم کارە بەلایەوێ چێژبەخش
بێت، هەروەها لەدیدێ کاهینی کۆشکیشەوێ کوشتنی مندالێک کێشە نەبێت، بەلام
ئەم کارە لەدەستەلاتی مندا نەبوو، نەمدەتوانی بینەری کوشتنی مندالێکی
نوکەرزاده بێ.

کاهین بابەتی گفتوگۆکە ی گوپی و وتی: دەزانی دایکت لەئێستادا لەکۆییە؟ خۆ
درەنگت پی نەبوو تا چاوەرپێت بکات؟

موسا وتی: دایکم لەئێستادا لەکەنار پوباری "نیل" دا دانیشتوو و چاوەرپێ
هەلەاتنی مانگ دەکات، ئەو حەز دەکات مانگ لەناو پوباری "نیل" دا ببینێت.

ئامون تپ وتی: دایکت لەسەردەمی لاویەتیدا مانگی سەر زەوی بوو، باش
لەبیرمە کە پیاوگەلێکی زۆر شەیدای بوبون، ئەو بەپراوەیەک جوان بوو کە کاتێک

لەشۋىننىكەۋە تېدەپەرى خەلكى دەستيان دەخستە سەر ئەژنۇيان و كېرنوشيان بۇ دەبرد، ھەرگىز لەجىھاندا خودايەك بەجوانى دايكت لەدايك نەبوۋە.

موسا پرسى: ئەي "ئامون تپ" تۆش يەككە بویت لەو كەسانەي كاتىك چاوت بەدايكم دەكەوت سەرى پىزىت بۇ دادەنۋاند؟

ئامون تپ وتى: ئەي موسا تۇ پرسىارگەلىكم لى دەكەيت كە چىتر ناتوانم لەم تەمەنى پىرىەمدا بەبىريان بەيئەۋە، ئەرى بەراست دەزانى شوینى چاودیرى لەكوئىيە؟...

موسا دەيزانى كاھىن نايەۋىت لەمبارەيەۋە باسى ھىچ شتىك بكات، بۆيە ۋەلامى پرسىارەكەي دايەۋە و وتى: بەلى، بۆچى پرسىارى شوینى چاودیركردنەكەم لى دەكەيت؟

ئامون تپ وتى: تائىستا بەشەۋدا لەشوینى چاودیرىكردنەكەۋە تەماشای ئاسمانت كردۋە چەنىك ۋورژىنەرە.

شوینى چاودیرىكردنى كۆشكى فەرمانرەۋايى مىسر منارەيەكى زۆر بەرزى ھەبو، بۆنەۋەي بگەيتە سەر ئەو منارەيە دەبىت چەندىن پلىكانە بېرىت، لەبەرئەۋەش كاھىن بەھۋى پىرىەۋە كەۋتە ھەناسە بركى، بەلام موسا زۆر بەخىرايى خۇي گەياندە تروپكى منارەكە. پىش ئەۋەي بگاتە تروپكى منارەكە لەمەردوۋ لاي بەشى سەرەۋەي ئەو منارەيەۋە دوۋ پەيكەر سەرنجى موسا پاكىشا.

كاھىن بۇ موسا پونكردەۋە: ئەم دوانە يەككىيان "ئىزىس" ە كە يەككە لەخوداكانى مىسر و ئەۋىترىان "ئوزىرىس" ى ھاۋسەريەتى، "ئوزىرىس" ى ھاۋسەرى "ئىزىس" خوداى نابوتى و مەرگ و جىھانى خۇرئاۋايە. لەتروپكى ئەو منارەيەدا دەنگى كاھىنانى چاودیرىخانەكە "زەبور" يان دەخوئند و بەچواردەۋرى ئەو منارەيەدا دەنگى دەدايەۋە.

موسا كە گوئى لەو ئاھەنگە بوو وتى: ناۋى ئەم ئاھەنگە "زەبورى شەۋە" كاھىن وتى: دەبىت چاۋەرپى بكەين تا كۆتايى بەئاھەنگەكە بىت، دۋاي ئەۋە بۇ تەماشاكردن دېۋىنە تروپكى ئەو منارەيە. بەسەر ئەو منارەيەۋە سەربانىكى تارادەيەك فراۋانى تىدايە كە چۈار لەكاھىنەكانەكان لەۋىندا دانىشتىبون. ئەمانە

سرودىيژانى "شەۋى زەبۇر" بون. كاهىنەكان لەيەكەمىن تەماشاكردندا سەرۆكەكەيان "ئامون تپ" يان ناسىيەۋە، بەلام "موسا" يان نەناسىيەۋە بۇيە لەبارەيەۋە دەستيان كىرد بەگفتوگۇ و بەزمانى ھىماكان لەكاهىنەكەيان پرسىياری ئەويان لىكرد.

ئامون تپ وتى: ئەم مەنزادەيەي كە بەلاتانەۋە كەسىكى نامۇيە، بەلام ئىستا بزانن كە كوپى شارازادە "ئىخاس ئامون" ى شارنى مىسرە. كاهىنەكان ھەمويان پىكەۋە بەخىرھاتنىان لىكرد. تروپكى منارەكە بنمىچ و كەپرى نەبوو و لەۋيۋە مانگ كە كەمىك بەرز بوبويەۋە بەپونى دەبىنرا.

ئامون تپ بەھىمانى دەستى داۋاي پونكردنەۋەي لىكرد و وتى: دەزانى ناۋى چىيە؟

موسا ۋەلامى دايەۋە: مانگ، خوداي "ئىزىس" ە.

كاهىن وتى: تۇ كە ئەۋەندە شارەزايە بەدلنئايىيەۋە ناۋى خۇرىش دەزانى چىيە؟
موسا وتى: ناۋى خۇر، خۇرە.

ئامون تپ وتى: ۋەلامەكەي تۇ ۋا دەگەيەنئىت كە دەبىت بلنم ﴿مانگ مانگ﴾! ئايا دەتۋانى ناۋىكى تىرى خۇرم پى بلنئىت... موسا ۋەلامى نەخىرى دايەۋە و كاهىنى مەزن وتى: ئەي موسا! خۇر ناۋىكى تىرى ھەيە كە بە "ئامون" بانگ دەكرىت، بەچ شىۋەيەك تۇ ئاگادارى ئەم ناۋە نىت.

موسا وتى: لەبەرئەۋەي خۇر بى لەناۋى خۇر ھىچ ناۋىكى تر لەخۇ ناگرىت، ئەم ناۋەيان بۇ دروست كىردۋە، نەفرەت لە "ئاتون"!

كاهىنى مەزن پرسى: بۇچى نەفرەت لە "ئاتون" دەكەيت؟

موسا وتى: لەبەرئەۋەي "ئاتون" تاۋانبار و ستەمكار بوۋە و تەۋاي خوداكانى مىسرى نابوت كىردۋە.

كاهىنى مەزن پرسى: كى ئەم قسانەي بۇ كىردۋىت؟

موسا وتى: لەمامۇستاكانم بىستۋە.

كاهىنى مەزن وتى: ئەۋانەي بۇيان باسكىردۋىت پاست نىن.

موسا وتى: تۆلەبىۋاپەرەدايت نابىت نەفرەت لە "ئاتون" بىكرىت و ئەو خوداكانى مىسرى لەناو نەبردۈۋە؟

ئامون تپ بۆي پونكرەۋە: تۆ خۆت باش دەزانى خودايانى مىسرى يىشومارن و لەئەنجامدا كوشتىيان بەوشىۋەيەش ئاسان نى، سەرەپاي ئەۋەش "ئاتون" بكوژ و تاوانبار نەبوۋە!

موسا وتى: كەۋاتە مامۇستاكەنم درۆيان لەگەندە كىردوم؟
كاھىنى مەزن وتى: مامۇستاكەنم يىروبۇچونى "ۋەرزاي داگىركەريان" بۇ گىراۋىتەتەۋە، دەقاۋدەق ئەمە بۇچونى فىرەۋنە.
موسا وتى: مەگەر تۆ چاۋت بە "ئاتون" كەۋتۈۋە، كە بەر دۇنيايىيەۋە باسى دەكەيت؟

ئامون تپ وتى: ئاتون نەبىنراۋە.
موسا پرسى: ئەگەر ئاتون نەبىنراۋ بىت، دەي كەۋاتە بەچ شىۋەيەك دەلىت "ئەخناتون" ى فىرەۋنى مىسرى خەلكى دەيانپەرست. منىش ھەرنىستا "ئىزىس" لەئاسماندا دەبىنم و دەزانم بەچ شىۋەيەك، بەلام كاتىك نەتوانرىت "ئاتون" بىبىنرىت بەچ شىۋەيەك دەپەرست؟
ئامون تپ وتى: ئەي موسا راستىيەكانى ئەم جىھانە نەبىنراۋن، ئەۋەي دەبىنرىت تەنھا شتە لاۋەكەيەكان.
موسا وتى: تىناگەم.

ئامون تپ وتى: تىناگەيت لەبەرئەۋەي ھىشتا بچوكى، لەدوايىدا كاتىك تەمەنى گەنجىتەيت تىپەراند لەمەبەستەم تىدەگەيت، بەلام بى لەبچوكى و ھەرزەكارى و كەم تەمەنەيت، لەبەرئەۋەي بەردەۋام پەيكەرى خودايانى مىسرىت بىنىۋە، ۋادەزانى ھەموو خودايەك دەبىت قالب و شىۋەيەكى ديار و ناسراۋى ھەبىت. ئايا كاتىك بەنىۋ ئەم باخەدا پىاسە دەكەيت و بۆنى عەترى گولەكان دەكەيت دەتوانىت خودى ئەو بۇنە بىبىنەيت؟ "ئاتون" ىش دەقاۋدەق ۋەك ئەو عەترە ۋايە.

موسا وتى: جەنابى ئامون تپ ھىشتا مەن بەھەرزەكار دەزانى، بەلام ھىچ نەبى دەزانم سەرەپاي ئەۋەي ھەندىك لەشتەكان بىنراۋ و ھەندىكىشىيان بىستراۋ و

بۆندارن، بونیشیان ههیه، ئەم "ئاتون"ەى که نه‌بینراوه‌ پهیوه‌ست ده‌کریت به‌کامیه‌ک
له‌م سى به‌شه‌وه و چ هیمایه‌کیان هه‌یه‌؟

ئامون تپ وتی: لیڤه‌دا ده‌بیئت په‌نا بۆ هززمان ببه‌ین و داواى هاوکارى لى
بکه‌ین.

موسا وتی: تۆ به‌چ شیوه‌یه‌ک داواى هاواکارىت له‌ئه‌قلت کرد؟
ئامون تپ وتی: ئەقلم پیم ده‌لیت "ئاتون" بونی هه‌یه.
موسا وتی: ئەمه‌ گالته‌جاپیه، تۆ که باوه‌رت به‌بونی "ئاتون"ه‌ بۆچی
ناوت "ئامون"ه‌؟

ئامون تپ وتی: دایک و باوکم ئەم ناوه‌یان بۆ هه‌لیژاردوم، نه‌ک خۆم.
موسا وتی: هه‌م دایکم و هه‌م مامۆستاکانم پێیان وتوم "ئاتون" تاوانبار بووه
و "ئامون هوتپ" ی چواره‌م داواى ئەوه‌ی پله‌وپایه‌ی فیرعه‌ون ده‌گریته‌ ده‌ست ئەو
خودایه‌ی بۆخۆی دروست کردووه، به‌واتا له‌پاستیدا دایک و باپیره‌ی ئەم فیرعه‌ونه
خودای "ئاتون" یان دروست کردووه و وایان له‌خه‌لکی کردووه باوه‌ری پى به‌ینن،
"ئامون هوتپ" یش ناوی گوپری به‌ "ناخن ئاتون" که به‌ئه‌خاناتون بانگیان کردووه و
بووه‌ هۆی پرشتنى خوینی خه‌لکی میسر.

کاهینی مه‌زن وتی: ئەوه‌ی دایک و باوک و مامۆستاکان له‌سه‌رده‌می مندالیدا
فیری منداله‌کانی ده‌که‌ن، کاتیك گه‌وره‌ بون زۆر به‌سه‌ختی ده‌توانریت میشکیان له‌و
فیرکاریه‌ هه‌له‌یه پاک بکه‌یته‌وه، به‌لام ئەوه‌ی پێشتر باست کرد که دایکی فیرعه‌ون
خودای "ئاتون" ی دروست کردووه داستانیکی دورودریژه، ناوی ئەم ژنه‌ "نفر تی
تى" بووه و تا ئەوسه‌رده‌مه‌ هه‌ی ژنیك له‌میسردا به‌ئه‌ندازه‌ی ئەو جوان نه‌بووه...
ئێستا به‌لێنم پێبده‌ ئەم گفتوگۆیه‌مان بۆ هه‌ی که‌سیك نه‌گیریته‌وه.
موسا وتی: به‌لێنت پێده‌ده‌م.

کچیک به ناوی "نفر تاری"!

ئەم کچە لە کچەکانی تر جواتر بوو. قزیکێ پەش و چاوی سەوز و پوخساریکی سەرنج پراکێشی هەبوو.

پامسیس لە موسای پرسی: ئەو کچە ناوی چیە؟
موسا وتی: ئەو کچە ناوی "نفر تاری"ە.

پامسیس دوبارە لە موسای پرسی: بۆچی "نفر تاری" ئەوەندە شەرمە؟
موسا وتی: "نفر تاری" لە خێزانیکی ئاساییە و بەم تازەییانە لە بارەگای "میرنور" خراوەتە سەرکار، بەلام لە ماوەیەکی کورتدا لەتەواوی کچەکانی ئەم بارەگایە لێهاوتەر و خێراتر و ناسکتر کارەکانی خۆی ئەنجام دەدات، هەر لەبەر ئەوەش سەرنجی هەموو کەسیکی دەورووبەری بەلای خۆیدا پراکێشاوە و هەر ئەم کارەش بووەتە هۆی ئەوەی زۆریک لە کچە وەجاخزادەکان ئیرەیی پی ببەن. لەم کاتەدا چەند کچیک بۆ سەرنج پراکێشان چواردەوری "موسا" و "پامسیس"یان دا و پرسیاری دەنگۆی پیکهینانی ژبانی هاوسەر لەگەڵ "ئیزت"یان لێکرد، بەلام پامسیس بێر و هۆشی لەلای "نفر تاری"بوو و دواجار دان بەخۆداگری خۆی لە دەست دا و پوشت لەتەنیشتیەو دانیششت و وتی: هیوادارم نەبویتمە مایەیی دەردیسەریت... "نفر تاری"شلەژا، لەوکاتەدا تەنها توانی بەسەر سوپمانەو تەماشای نیوچەوانی پامسیس بکات.

پامسیس وتی: بۆچی بەتەنها دانیشتوی؟
نفر تاری وتی: لەبەر ئەوەی پۆچومەتە ناو هزری خۆم و لەحالی بیکردنەو دەدام.

ناياب و خواردنگەلىكى خوشىش چىژە جەستەيەكانى پى دەبەخشىن. فیرەون تەنھا چەند ساتىك لەو ئاھەنگەدا ئامادە بوو.

"پامسىس و موسا و ستائو" ش بانگىشى ئەم ميوانداریە كرابون. ستائو پۆشاكنىكى جوان و شكۆمەند كە پامسىس پى بەخشىبوو لەبەردا بوو.

ھەرئەوھى بەرپۆبەرى كارەكانى شنار چاوى بە ستائو كەوت بەرەو پوى پۆشت و پى وت: بۆچى مارت كەردبووھ ناو گۆزە شىرەكانەوھ؟

"ستائو" ش بەدەم پىكەن و گالتەجاریەوھ لى پىرسى: ترسای؟
بەرپۆبەرى كارەكانى "شنار" یش وتى: ئەگەر شنار ئاگادارى ئەم پەفتارانەت بىت، ئەگەر مارەكان لەگۆزەكان سەر دەرپەینن، بگومان برىارى لەناوبردنت بۆ دەرەكات.

ستائو وتى: ئاسودە خەيال بە ئەو مارانە گەر سالىكىش لەو گۆزەيەدا بن بۆ ھىچ شوینىك ناپۆن، چونكە برىك سىر و ماسى بۆگەنم لەبەردەمى دەرگاگەياندا داناو، ئەو گيانەومەرە داماوھش مەحالە لەدەرگای ئەو گۆزەيە نزىك بىتەوھ...
دواى ئەوھ دەستى برد بۆ گىرفانى و ماریكى سورى دەرھىنا. بەرپۆبەرى كارەكانى "شنار" یش يەكسەر دور كەوتەوھ، پامسىس و موسا پىكەنن.

ستائو وتى: خەلكى زانىاریەكى ئەوتۆيان لەبارەى مارەوھ نى، تەماشای ئەم مارە بكن ھىچ كاتىك زيان بەھىچ مرقىك ناگەيەنیت. دەتوانى پەى بەحەوانەوھ و ئاسودە خەيالى ببەیت، سەرەپای ئەوھش چىزى نى، ئەم مارە ژەھراوى نى و دەتوانم ھەرئىستا بەبەرچاوى ئیوھوھ بەنجم بۆمە ناو دەمىوھ.

موسا كە جارىكيان توانای خۆى لەگۆپىنى دار دەستىك بۆ مار پىنیشان دابوو بىئەوھى ھىچ گرنگىە بە قسەكانى بدات وتى: مار گيانەوھرىكى بىئازار و بىزىانە، تەنھا نایىت پى بەكلكىاندا بنىن... لەمەمان ئەو كاتەدا چەند كچىكى جوان چواردەورى "موسا" يان دا و بەردەوام وەسفى ئەو و "پامسىس" ى برايان دەكرد.
پامسىس و "موسا" ش كاتىك بىنيان ناتوانن بەئامادەبونى ئەم كچانە لەم ميوانداریەدا ئاگايان لەخۆيان و چواردەورىان بىت، بۆيە ھەلى نىوان دوو سەمايان

قۆستەوه و خۆیان خزانده ژێر درهخته کانهوه. له مکاته دا رامسیس به موسای وت:
گویت له گۆته کانی شنار بوو؟

موسا وتی: به هۆی به شداری کردنی له فلان جهنگدا بانگه شهی داگیرکرد و
سەرکرده یه کی مه زنی بوخۆی ده کرد، به لام هه موو ئەم قسانه له خۆویستی و
له خۆباییه کانیه وه سەرچاره ده گریت.

رامسیس وتی: ئەه موسا ئەم برایه مان دهیه ویت میسر بکاته ولاتیکی ملکه چ و
ویرانه. ولاتی فیرعه ونه کان ولاتیکی تره. کاتیک ئاسیاییه کان میسریان داگیرکرد که
لاواز و کهسیکی خوشباوه پریان لی ده رچوو، به لام ئیمه ده بیت هه ولی خۆمان
بدهین.

گهرمی رامسیس و بوو به مایه ی سهرسوهرمانی موسا و وتی: نه وه ی تۆ ئیستا
باست کرد گۆته ی سهرکرده یه که، بۆیه له گه ل تۆدا هاوهرام، به لام هه موو کاریک
پێگایه کی تایبەت به خۆی هیه.

رامسیس وتی: ئەه موسا پاراستنی تهواوی میسر ههروه ها بۆته وه ی تهواوی
خوداکان له م ولاته دا بمیننه وه، جگه له جهنگ هیه پێگایه کی ترمان به دهسته وه
نیه.

موسا ته ماشایه کی "رامسیس" ی کرد و پرسى: به بۆچونی تۆ خوداکان
بونایه تییه کی ده ره کیان هیه. شهوی پابردوو له سه ر مناره ی چاودێرگا که دا
ته ماشای "ئیزیس" م ده کرد، چ خودایه کی سهیره! ئەو مانگه به خودا بانگ ده که ن!
رامسیس وتی: موسا مه به سستی خۆت پونتر بکه ره وه، خوداکان، خوداکان،
هه زاران ساله میسریه کان له گه ل ئەم خودایانه دا ده ژین، به لام تۆ بوچونیکی
جیاوازه هیه؟

موسا نه ی توانی وه لامی رامسیس بداته وه، چونکه کچانی ئەو میوانداریه
به شیوه یه ک چواره وریان دابوون و پرسیا ریان له باره ی ئاینده و هه ندیک بابته ی
تایبەت لی کردن که بوو به هۆی نه وه ی بابته ی گفتوگۆکه یان بگۆین.

لەۋكاتەدا "ئىزىت" لە رامسىس نىزىك بويەۋە ۋەتى: شىنارى بىرات مەنى پاكىرتىۋو ۋ پىشنىيىرى پىكەينىنى ژىيانى ھاۋسەرى لىكردىۋوم ۋەتى: دەبىتە ھاۋسەرى ئاينىدە مىسر، ئايا بەرەستى ئەۋ دەبىتە فىرەۋنى ئاينىدە مىسر؟
رامسىس زەردەخەنەيەكى كىرد ۋەتى: ئەۋە بۇمەن ۋەك مۇدەيەك ۋايە، تۇ دەبىتە شازنى مىسر ۋە مەنىش دەبە خىزمەتكارى.

ئىزىت بەم گوتانەي دىگىران بوو ۋەتى: رامسىس گويىم لى بگرە، مەن تۇم لەبەرخوت دەۋىت، ئىتر فىرەۋن بىت يان كارىكى ئاسايىت لە كۆشكى فىرمانەرەۋايدا پى بسپىرن، ھىۋادارم لەگوتەكانم تىگەشتى.

رامسىس ۋەتى: تۇش دەبىت تىگەيت لەۋەي چى بەھىزىدا تىدەپەرىت.

ئىزىت ۋەتى: خۆزگە دەمزانى بىر لەچى دەكەيتەۋە؟

رامسىس ۋەتى: پىش ئەۋەي بىمە ھاۋسەر ۋە باۋكى مەندالەكانت، دەبىت ۋەنەيەكى پونى مىسر كە لەئىستادا بەدۋاي ئەۋ ۋەنەيەدا دەگەرىم لەھىزىدا بىكىشم ۋە كىشەنى ئەم ۋەنەيەش كاتىكى زۆرى دەۋىت، بەچاۋى خوت دەبىنى كە لەناۋ خىزانەكەمدا پىكەرىم ھەيە ۋە بىئەۋەي شايستەي ئەۋ پەلەۋپايە بىت خۇي بە فىرەۋنى ئاينىدە مىسر لەقەلەم دەۋات، بۇيە لەئىستادا دەبىت ھىز ۋە ھۆشم تەرخانى ئەم پىكەرىم خىزانە بىكەم بۇئەۋەي نۆرەي قۇناخى ئاينىدە بەۋات پىكەينىنى ژىيانى ھاۋسەرى ۋە ئەم جۆرە بابەتەنە بىت، بۇيە دىنەيە لەئىستادا ھىزىم ھەزىك¹³ بەكلىكى ئامانجەكەيەۋە نابەستىت.

لەۋ شەۋە ۋەتراۋ ۋە بۇندارەدا بىدەنگىيەكى قولۋالى بەسەر "رامسىس ۋە موسا ۋە ئىزىت" دا كىشا، دەنگى ژەنىنى ژەنىار ۋە گۇرانى بىزەكانى ناۋ كۆشك زۆر بەباشى دەبىسترا، بىدەنگى باخ بە ھاۋارىكى دىلپوشىن ھەزىنرا ۋە رامسىس بەپەلە خۇي گەياندە ناۋ كۆشك ۋە تىگشەت كە ئەۋ ھاۋارە لەچىتخانەدا بوۋە ۋە بىنى بەرپۆبەرى كارەكانى شىنار بەمقاشىك دەۋات لەپىياۋىكى بەتەمەن. رامسىس يەكسەر بەرەۋ پوى كارەدەستەكەي شىنار پۇشت ۋە دەستى گىرت ۋە مقاشەكەي لىسەند ۋە لىي پىرسى: چى پويىداۋە.

¹³ ھەزىك: بەلقە دارىك دەۋرىت كەچل ۋە پۇپىكى زۆرى پىۋە بىت ... ۋە ھەزىك.

کاربه دهسته که ی "شنار" یش وتی: ئەم پیاوه هەلەات و ویستی لەنیو خزمەتکارەکاندا خۆی بشاریتەوه.

موساش لەمکاتەدا خۆی لەم بابەتەدا هەلقور تاند و وتی: خەریک بوو ئەو پیاووت دەکوشت چ کاریکی ناشایستی کردووه تا بەوشیووه سزای بەدەیت؟ ئەو پیاووش وتی: ئەم پیاوه یەکیکە لەدیلەکانی "حیتا"، بەکورێهەکی دیلە! موسا لەوکاتەدا شەژا و لێی پرسی: ئایا تۆ بەو شیووه پەفتار لەگەڵ هەموو دیلیکدا دەکەیت؟

کاربه دهسته که ی "شنار" یش وتی: تەنھا لەگەڵ دیلەکانی "حیتا" دا بەوشیووه پەفتار دەکەم!

رامس لەوکاتەدا ئۆقرە ی لێبڕا و قژێ کاربه دهسته که ی شناری گرت و توند سەری کێشا بەزەویدا و وتی: ئەم پیاوه شایستە ی ئەو نیه لە بارەگای کۆشکی فەرمانپەر واییدا کار بکات، ئەو دیلانە ی کە لەمیسردا کار دەکەن دژمن نین..... لەم کاتەدا "شنار" ی براگەرە ی رامسیس گەشتە ئەو ی وتی: قسە ی زل زل دەکەیت!

موسا وتی: شایەتی ئەو دەدەم کە بەرپۆبەری کارەکانت پەفتاریکی نەشیاو ی لەبەرامبەر ئەم پیاوهدا نواندووه!

رامسیس بە موسای وت: ئەم کاربه دهسته ببە و بیسپێرە بە "ستائو" بۆئەرە ی سبە ی دادگایی بکەین..... "شنار" یش ناچار دەبیّت خۆی بدات بەدەستەوه چونکە لەو شوێنەدا بەپێی پێویست گەواھیدەر هەبووه، دوا ی ئەو بە "رامسیس" ی وت: پێش ئەو ی پەنا بۆ ئەم کارە ببەیت دەبوو داوای هاوکاریت لەمن -کەلەئاینەدا دەبەم فیرعەونی میسر- بکەردایە. تۆ دەبوو ئەم پێزەت لەبەرچاو بگرتایە، سبە ی کاتیک بوم بە فیرعەونی میسر پە ی بەم گوێهە ی من دەبەیت.

رامسیس وتی: جاریکی هیشتا سبە ی نەهاتووه... دوا ی ئەم قسە یە ی لەگەڵ موسادا لەو شوێنە دور کەوتنەوه.

موسا بە "رامسیس" ی وت: شنار کەسیکی بەهێز و هەرەشە نامێزە، دەبیّت ناگات لەخۆت بیّت.

پامسىس وتى: بگرە بەئەندازەى گەردىكىش لىيى ناترسم... بەھەرھال
بگەپرىنەۋەى سەر بابەتەكەى خۇمان، دەتويست لەبارەى خودايانەۋە باسى چى
بگەيت؟

موسا وتى: لەپراستىدا خوشم نازانم، بىرگەلىكى سەير بەھزردا تىدەپەرت، ئەم
جۆرە بىرۆكانە پۇج و جەستەم ئازار دەدەن. تا پەى بەنھىنەكانيان نەبەم ناتوانم
ھىۋر بېمەۋە، بەپراستى خەرىكە دەمسوتىنىت.

پامسىس بەھۋى ئەۋەى موساى براى لەبارەگاي "مىر ئور" ۋە بۇ كارىكى تايبەت
بانگ كىرەبىو زۆر دىگىران و توپە بوو. موسا لەماۋەى نىشتەجى بونى
لەبارەگاي "مىر ئور" دا ھىچ ھەلەيەكى لى ئەۋەشاۋەتەۋە، تەۋاۋى كارمەندان و
كانزاگىران و سەربازان بگرە ئەو دىلانەش كە بىنگارىيان پىدەكەن لەشۋەى
بەپرىۋەبىردنى كارگىپى "مىر ئور" خوشحال و پازى بون. موسا لەلەى ئەم جۆرە
كەسانەدا زۆر خوشەۋىست بوو و ئەم خوشەۋىستىش خەلكى ناشايستى ئازار
دەدا و دەبىۋە ھۋى ئەۋەى ئىرەى پى بېەن، بەلام بوختان و لەپشت ملەۋە
قسەكردن ھەر بەردەوام بوو.

پامسىس بە "ئامنى" ھارپۇلى قوتابخانەى وت: بەھىچ شىۋەيەك نىگەرانى موسا
نېم، چونكە ئەزمون و تاقىكردنەۋەكان لەباتى ئەۋەى بىزار و لاۋازى بگەن لىھاتوو
تر و بەھىزترى كىردوۋە. موسا زۆر خۇپاگرە، بەلام بۇچى دوبارە بانگىشتى
كۆشكىان كىردوۋە، ئەم كارە نىگەرانى كىردوم... پامسىس بەچۋاردەۋرى كۆشكدا
بەنىگەرانى و دلەپراۋكىۋە پىاسەى دەكرد، تا سەرئەنجام نىزىكى نىۋەرۇ موسا
لەكۆشك، لەھەمان ئەو شۋىنەى بانگىشتيان كىرەبىو ھاتە دەرەۋە و پامسىس بەرەو
پوى پۇشت و لىيى پىرسى: چى پويداۋە؟

"موسا" ش وتى: بەپىرسىيارىەتى كاروبارى دروست كىردنى تەلار و كۆشكى
فەرمانپەرۋاىيان پى سپاردووم.

پامسىس وتى: چىتر ھىچ كارىكت لە بارەگاي "مىر ئور" دا ئەماۋە؟

موسا وتى: دەبىت لەكاروبارى دروست كىردنى كۆشك و پەرسىتگاكاندا بەشدارى
بىكەم و بېرۇم بۇ شار بۇئەۋەى چاۋدىرى و پىشكىنىنى ئەوكارانه بىكەم كە دەستاكەن
ئەنجاميان داۋە.

پامسىس وتى: ئايا تۇش ئەم پىشنىارەت پەسەند كىرد؟

موسا وتى: ھىچ كاتىك ھىچ بەرپىسىارىيەتەك پەت ناكەمەۋە و پەسەندى دەكەم.

پامسىس وتى: ئەمشەۋ من و تۇ و ئامنى و ستائو لەشۋىنىكىدا كۆ دەبىنەۋە.

دو فىرەۋن زادە "پامسىس و موسا" لەگەل ھاۋپىيانى
قوتابخانەى "كەپ" شەۋىكى خۇشيان لەگەل سەماكەرانى لىھاتوو بەجل و پۇشاكى
تايىبەتيان و خىزمەتكارەكانىش بەجۆرەھا خۇراك كە ۋەك ئاھەنگىكى تايىبەت ۋابوو
تېپەراند. ستائو لەسەر سەكۆ بەمارەكانى دەستى بەنمايش كىرد و كچە جوانەكانى
بەرادەيەك ترساند كە قىزەيان لى بەرز بويەۋە.

موسا پىش ئەۋانى ترەستە و وتى: دەبىت يەكەمىن كەس لەكارگاي
بىناسازيەكاندا ئامادە بىم بۇئەۋەى ئاشنايەتى لەگەل ئەۋانەدا پەيدا بىكەم كە لەۋىدا
كار دەكەن، لەبەرئەۋە پىۋىست بەۋە دەكات ئەمشەۋ باش بىخوم.

پامسىس وتى: ھەر ئەۋەى ھەلىكەم بۇ پەخسا سەردانت دەكەم.

شازادەكانى مىسر بەشۋەيەكى ئاسايى مەشقى مەلەكردن بەبەشىكى
جىانەكراۋەى فىركارىيەكانيان لەقەلەم دەدا. لەسەرەتاي دەستپىكىردنى شارستانى
مىسر ھەموو شارەكان چ بچوك و گىرنگ نەبن يان گەۋرە و گىرنگ بن لەكەنار
پوبارى "نيل" دا دروست دەكران، بۇئەۋەى پوبارى نيل تىنويان بىشكىنىت و سود
لەتايىبەتەندىيەكانى ۋەرگىرن. شازادەكان لەبەر دوو ھۆكار خۇيان فىرى ھونەرى
مەلەكردن دەكرد، يەكەم لەترسى لافاۋ و ھەلچونى پوبارى نيل و لەكاتىكى دىيارى
نەكراۋ و چاۋەرۋان نەكراۋدا نوقم بون، دوۋەم لەبەرئەۋەى لەپوبارى نيلدا خۇيان
بىشۋرن و لەۋەرنى ھاۋىندا خۇيانى تىدا فىنك بىكەنەۋە. لەپۇژدا كەم كەسانىك
دەيانۋىرا پى بىننە پوبارى نيلەۋە، چونكە پەلامارى تىمساحەكان بۇ ئەۋانەى مەلە
دەكەن بەگەۋەرترىن ھەرەشە لەقەلەم دەدرا، بەلام دۋاي خۇر ئاۋا بون ھەرئەۋەى ئاۋ
ۋ ھەۋا تارىك بوو تىمساحەكان لەپوبارەكە دىنە دەرۋە بۇئەۋەى لەقەراخ پوباردا

بجه وينه وه، مهله وانه كان بهئاسوده يي خويان هله دهنه ناو پوباري بي تيمساح وه. له شه وه كاندا بهتاييهت كاتيک بريار بوو وه جازاده و شازاده كان له ناو ئاوي پوباري نيلدا مهله بكن، كهشتي فرمانره وايي باره گاي فرمانرواياني كوشكيان دهرده شوينكي ئه پوباره كه پانتاييه كي زياتري له خو دهرت و له وشويندا جله كانى بهريان داده كند و خويان هله دايه ناو پوباره كه وه. موسا شه ويكيان له گهل خوشك و برا و وه جازاده فيرعه و نيه كانى تردا كاتيک له ناو پوباري نيلدا خهريكي مهله كردن بون بيني كچيكي جوان كه ناوي "نيفرو ئيزيس" بهئه نقهست خو لي نزيك دهكاته وه، موسا دهيزاني كچان له ته مهني چوارده سالي دا دهگوزرينه وه ي بؤ مالى هاوسه ره كيان، بگره هه نديك له ته مهني سيانزه ساله كانيش به هو ي گه شه ي خيرا و ئا و هه واوه خواز بينيان هه بوو، "نفيرو ئيزيس" يش هه مان ئه و ته مهني هه بوو كه باسمان كرد به چوارده وري موسادا ده سوپايه وه و له ته نيشت كچي كه وه دهستي كرد به قسه كردن و په يوه ست بوني خويان بؤ يه كترى دهربري، "موسا" ش سه ره راي ئه وه ي له كوشكي فرمانره واييدا ده ژيا به پيچه وان ه ي زور به ي ئه وان ه ي له كوشكي فرمانرواييدا نيشته جي بون زور شهرمن بوو و زور به كه مي مامه له ي له گهل كچاندا ده كرد، به لام ئه و شه وه په فتار و جواني و بي شهرمي ئه و كچه بووه هو ي ئه وه ي موسا به سه ر شهرمني خويدا زال بيت و له كه نار پوباردا ئه حوالپرسی لي بكات. ئه و دوانه بؤ ماوه يه ك په يوه نديان له گهل يه كتردا هه بوو تا گه شته راده يه ك موسا برياري دا به "نيفرو ئيزيس" بلنت ده مه وي ت بيمه خواز بينيت، به لام زور به زويي بؤ ي دهر كه وت كه "نيفرو ئيزيس" ده ستگيرياني يه كي ك له دهسته لاتداراني ميسره و زور زوو موساي به ته نها جي هنيشت، موسا به م پوداوه خه مگين بوو و ئه م دلگران ه ي گه شته راده يه ك كه بؤ ماوه يه كي زور له گو شه يه كي باخي كوشكي فرمانره وايي هه مان ئه و شوينه ي

¹⁴ موسا كه له م برگه يدا باسي ده كم ئه وه مان لمير نه چيت تهاوي ئه م پوداوانه له زماني "موتيه" ئه و كچه ي له پوباري نيلدا له ناو سه به ته يه كدا به هه مان شيوه ي سينۆه له پوباري نيل گرتويانته وه، دواي ئه وه دهگوزرينته وه بؤ كوشكي فرمانره وايي دهگيردريته وه، ئه و كاتانه ي واژه ي "من" له گيرانه وه ي ئه م به سه رها تاندا ده كه ويته بهرچاوتان له باتي "موتيه" به كار هينراوه، كه هه نديجار له وان ه يه به هو ي گيرانه وه ي په وتي پوداوه كان ناوي كه مينك كال بويته وه بؤ به باتي ناوه كه ي "من" مان به كار هيناوه.

قەسەى لەگەل^{۱۵} "نەفرۆ ئیزیس" دا کردبوو دادەنیششت و ئەو پوژانەى دەهینایەرە یاد خۆى. موسا بەرپادەیک گۆشەگیر بوو کە "ئامون تپ" کاهینی مەزنیش ئاگادارى بارى دەرونى فیرەون بوو. لەوشەوێ کە لەسەر تروپكى منارەى چاودێرى ئەستیرەکانى ئاسماندا دەربارەى هەندیک بابەتى جۆراوجۆر گفتوگۆیان لەگەل یەکدا کردبوو، کاهینی مەزنى فیرەون بەواتا "ئامون تپ" بەشیۆهەیکى تر تەماشای موسای دەکرد و ئەوى بەکەسیكى شایستە و بەتوانا و جیى متمانە بینى. سەرەپای ئەوێ "ئامون تپ" ناوی "ئامون" بوو و بەپێى گوتەکانى خۆى دایک و باوکی ئەم ناوەیان لێنابوو، بەلام ئەو "ئاتون" پەرستى دوو بریسکە بوو^{۱۶}. "ئامون تپ" باسى "ئاتون" ی بۆ موسا کردبوو کە میسر بەهۆى دەرکەوتنى ئەو و لەناوبردنى "ئامون" سوتینرا، بەلام لەدوايیدا لەبەرئەوێ خەلکى خوشیان لەم خودا ساختەیهش نەهاتبوو لەناوبرا و بۆ جارێكى تر "ئامون تپ" لەبارەى ئەو خوداوهەزرى موسا پەر دەکات.

ئامون تپ بەمشێۆهەیکى بۆى پوندەکاتەرە: ئەى موسا ئاگات لەخۆت بێت "ئاتون" خودایەیکى نەبێنراوه، هیچ کەسیک ناتوانیت چاوى پێى بکەویت و گویش ناتوانیت گوتەکانى بپیسیت. "ئاتون" هیمای هەیه و هیمای ئەو خودایەش خۆرە، هەر لەبەرئەوێش لەپراوردودا خۆریان بە "ئاتون" بانگ دەکرد، بەلام دەبێت ئاگادارى ئەوێش بێت کە خودا لەگەل "ئاتون" دا جیاوازه. بۆ چەندین هەزار سال هەمان ئەم "ئاتون" بەکارگیرەیکەرە تەماشای میسرى دەکرد و دلگراى خەلکى میسر بوو کە بۆچى خەلکى میسر دەبێت خودا بچوکهکان پەرستنا هەرۆها بۆچى "ئامون" ی خودای درۆینه بەوشیۆهەیکى دەپەرستن و قوچەکیەکانیان بۆ ئەم جۆرە خودایانە دروست کرد؟! فیرەونەکان لەباتى پەرستنى خودای نەبێنراو بەواتا "ئاتون" دواى "ئامون" کەوتن!

^{۱۵} خۆنەرانى پەرێز بەدلتایەرە ئەوەیان لەبەرە کە هەم ئامون و هەم ئاتون بگرە سەدان خودای جیاوازان، کاهینەکانى بۆچەند مەبەستى تاییبەتى خۆیان دروستیان کردووه و مراندونیان. "ئاتون" ییش "نەر تی تی" و "ئامی" کاهینى، مەزنى پەرستگای "ئامون" بۆ میسریەکان دروستیان کردووه.

دواى نهوه كاهينى مهزن بهم شيوه بهردهوامى دا به قسه كاني: تو
 كه "موسا" يت ده بيت نهوت له بير بيت "ئاتون" ي خوداى نه بينراو كوپنكي ههيه
 به ناوى "شاي" كه به واتاي چاره نوس ديت. كوپي "ئاتون" جياوازه له هه موو
 كوپه كاني تر، هر بهوشيوه خوداي "ئاتون" نه بينراوه كوپه كه ي "شاي" -
 چاره نوس- يش به هه مان شيوه نهو نه بينراوه. له سهردهمى "نامون هوتپ" ي
 چواره مدا "ئاتون" ناگاداري نهوه بوو كه "نامون هوتپ" پادشايه كه ناماده كاري
 نهوه ي تيدا به باوه پي پي بهيئت و بيپرستيت، له بهر نهوه ش فرماني
 به "شاي" كوپي دا ناويته جهسته ي فیرعه ونى ميسر بيئت و "ئاتون" ي خوداي
 تاك و ته نها بهو بناسيئت. فیرعه ونى ميسر يش به ناويته بوني پوحي كوپي خودا
 له جهسته يدا تواني خو ي بناسيته وه و ناييني "ئاتون" پرستي بلاو بكاته وه، دواى
 نهوه ي. ناوي خو ي نا "ئاخن ئاتون" به واتا- خوشه ويستي ئاتون- كه
 به "نه خناتون" بانگ ده كرا. نهو پوداوه خو يني نه له سهردهمى "نه خناتون" دا پويده
 و دواى نهوه به هر شيوه به بوو كوچي دوايي كرد. كاهينه كاني "نامون" به كوچي
 دوايي "نه خناتون" نهوه له هه يان بوو په خسا چونكه نهوانيان له پرستگان
 دهركردبوو، دوباره گه رانه وه سر ته ختي دهسته لاتيان و دوباره كيسه كانيان پر
 له زيپر و زيو كرده وه.

كاهينى مهزن باسي نهوه ي بو موسا كرد كه لايه نگراني خوداي "ئاتون" چيني
 كه ساني ناسايي و هه ژار نه بوون، هه روه ها ناتوانن نهوه بهيئنه بهرچاو خو يان كه
 خودايه ك بوني ههيه كه جهسته ي نه بيت ادواى نهوه نامون پرسته كان كه وتنه
 گياني "ئاتون" پرسته كانه وه و جهنگيكي ناوخوي بيويئنه له ميسردا دهستي
 پيكره. تهواوي كاهيناني "ئاتون" پرست دهستيان گرت به سهر سهروه و
 ساماني "ئاتون" پرسته كاندا، چير هيج كه سيك نه يده ويرا ناوي "ئاتون" بهيئته
 زمان.

موسا وتي: ئيستا تو مه بهستت له گيرانه وه ي نهه به سهراته چي بوو.
 كاهينى مهزن وتي: دهه ويئت دواي كوچي دوايي "ست هوس" ي فیرعه ون ئيستا
 له سهردهمى فرمانه روايي "پرامسيس" ي كوپي كه ده زانم ده بيته جي نشيني باوكي

و لە ئیستاشدا بە ناو نیشانی جیگری سەرۆکی حکومەت دەستەلاتیکی فراوانی هەیه، "ئاتون" ی خودای نەببەراو زیندوو بکەینەوه و هیواداریشم تۆ بەردەوامی پێبدهیت.

شەش مانگیك له تەمەنی سیانزە سالی موسا تێدەپەریت و چیتەر دەبیئت لە شوینەکە ی خۆی بگوازیتەوه، چونکە لەو شوینە ی کە نیشته جی بوو شوینی تایبەتی هەرزەکاران بوو و موسا لەم تەمەنی لاویەتیەیدا بەکەسیکی بەلخ لەقەلەم دەدرا. لە هەمان ئەوکاتەدا خۆیندنیشی تەواو کرد، چیتەر ناچار نەبوو هەموو پۆژیک ژبانی لەلای مامۆستاکانیدا تێپەرینیت، چیتەر دوا ی ئەوه مەشق و خۆیندن بە ئارەزو ی خۆی بوو ئەنجامی بدات یان نە، ئەو لەبارەگای پیاو بووندا گەشتبوووه قوناخی بەلخ بون. یەکیك له تایبەتەندیەکانی بەلخ بون سنوردار نەکردنی کاتی دەرچون و گەرانهوی بوو بۆ کۆشکی فەرمانرەوایی، بەواتا کۆشکی فیرعەون، هەروەها پێی پێدەدرا چەک هەلگریت، سود وەرگرتن لە خەنجەر، شمشیر، تیروکەوان، قەلخان و نیزە بۆ موسا چیتەر قەدەغە نەبوو. والاترین تایبەتەندی ش لەپەنجەکردنی ئەنگوستیلە ی فەرمانرەوایی بوو کە لە دەستی فیرعەون و جینشینە کەیدا -ئیتەر هەركەسیك بیئت- بەدی دەکرا. هەركەسیك ئەنگوستیلە ی فەرمانرەوایی لەپەنجەدا بوایە هەلگری هیزی فەرمانرەوایی بوو: ئەو ئەنگوستیلە ی، ئەنگوستیلە یەك بوو کە وشە ی "هو" ی لەسەر هەلکۆلرابوو.

موسا بە پێی غەریزە ی گەنجیەتی بەسەرتاپا چەکەوه پۆشت بۆ لای دایکی "ئنجاس ئامون" لە شوینە تایبەتە کەیدا کاتی خۆی بەسەر دەبرد و موسا بۆ مائاوا یی دەبیئت بەسەرتاپا چەکەوه بەنیو کۆشکدا تێپەریت، ئەوانە ی دەیانبینی وایان دەزانی موسا بۆ جەنگ دەهوات! هەر ئەوکاتە ی موسا خۆی کرد بە ژۆرە کە ی دایکید "ئنجاس ئامون" ی بە دەم گریانەوه بینی.

موسا لێی پرسى: دایکە بۆ دەگریت؟

ئنجاس ئامون وتی: ئەمە گریان ی خوشحالیە، دەبینم بویت بە لاویکی شایستە، هەمیشە ئارەزو ی ئەو دە کرد کۆپکی وەك تۆم هەبیئت، ئیستاش بەو ئاواتە ی

خۇم گەشتوم، ھەر لەبەرئەوھش خۇشحالم. تۆ ئىستا كوپىكى تەواۋى، بەلام شىتكت كەمە.

موسا پرسى: دايە گيان لەدىدى تۆۋە چ كەم و كورتىەكم ھەيە.
دايكى-وتى: كەموكورتىت ئەۋەيە كە خاۋەنى ئەنگوستىلەيەك نىت كە
ۋشەي "ھو"ى لەسەر ھەلكۆلرايىت!

موسا وتى: تۆ خۆت باش دەزانى كە دوو كەس لەسەرتاپاي مىسردا دەتوانىت
ئەۋ ئەنگوستىلەيە لەپەنجەيان بىكەن كە ناۋى "ھو"ى لەسەر ھەلكۆلرايىت،
يەككىيان فىرەون و ئەۋىترىان جى نشىنەكەيەتى كە ھەردوكيان تەندروسىت و
لەسەر تەختى فەرمانزەۋايىدا دانىشتوۋە و ئەنگوستىلەيەك كە ناۋى "ھو"ى لەسەر
ھەلكۆراۋە لەپەنجە كىردە.

ئىخاس نامون وتى: جى نشىنەكەي تىرى فىرەون كىيە؟
موسا وتى: فىرەون نىزىكەي چەند سەد كوپىكى ھەيە.
ئىخاس نامون وتى: بەلام تۆ لەسەروى ھەموو كوپەكانى تىرى فىرەونى، تۆ
شايسىتەي ئەۋەي ئەۋ ئەنگوستىلەيە لەپەنجەت بىكەيت!
موشا وتى: بەلام.... دواي ئەۋە گوتەكەي تەۋاۋ نەكرد.

ئىخاس نامون وتى: بەلام چى، بۆچى گوتەكەت تەۋاۋ نەكرد؟
موسا وتى: بەلام تائىستا ديار نىيە ئايا من كوپى فىرەونم يان نە، چۈنكە
گومانم لەۋە ھەيە كە كوپى فىرەون بىم.

ئىخاس نامون وتى: بۆچى دۇنيا نىت، ئايا ھىچ كەسەك باسى ئەم بابەتەي بۆ
كردىت.....

موسا ۋەلامى نەخىرى دايەۋە، لەدوايىدا ئەمەي بۆ زياد كرد: بەلام خەلكى لەنىۋ
خۇياندا ۋەك دەنگۆيەك بۆ يەكتىرى باس دەكەن، بەھەر حال ئەمانىش لەكەسانى
تريان بىستوۋە.

ئىخاس نامون لەسەر تەختە خەۋەكەي پاكشا و وتى: ئەۋەي من ئاگام لىنى بىت
تۆ كوپىكى ژىر و پاستىبىنى و لەبەردەم بارەگاي پىياۋ بونقدا پراۋەستاۋىت، لەۋە

زىياتر نامەۋىت لەھالى گومان و دودلىدا بتهيلمەۋە، راستە ئەۋەى بىستوتە راستە، فيرعون باۋكى تۇنىە.

موسا وتى: ئەگەر فيرعون باۋكم نەيىت، كى باۋكمە؟

ئىخاس ئامون وتى: لەئىستادا ناتوانم ئەم نەيىتەت بۇ ئاشكرا بكم، بەلام لەكاتى خۇيدا خۇم پىت دەلىم كە باۋكت كىيە.

موسا وتى: بەلىنم پى دەدەيت ئەم نەيىنەم پى بلىيت؟

ئىخاس ئامون وتى: بەلىن بەكۈرەكم دەدەم لەكاتى خۇيدا ئەم نەيىنەى بۇ ئاشكرا بكم... لەمكاتەدا موسا ئەژنۇى چەماۋەى لەئامىزگرت و پۇچۈۋە ھزى خۇيەۋە.

ئىخاس ئامون لىى پرسى: بۇچى خەمگىن و پۇچۈيتەتە ھزى خۇتەۋە؟

موسا وتى: بەھەرھال ئىستا من كۈپى فيرعون نىم، مانەۋەشم لەكۇشكى فەرمانپەرۋايدا ھىچ واتايەكى نىە، بۇيە باشتەر وايە كۇشك بەجى بەيلىم و بېرۇم بۇ شۈيىنىكى تر، لەبەرئەۋەى شازادە و فيرعون زادە نىم تا ۋەك ئەۋانى تر لەكۇشكدا بېزىم.

ئىخاس ئامون وتى: ئەۋە راستە كە پىم وتى تۇ كۈپى فيرعون نىت، بەلام خۇ كۈپى منىت و منىش خۇدايەكم، ھەرلەبەرئەۋە تۇش بەشازادە لەقەلم دەدرىيت، ئىتر چ بتهۋىت يان نەتەۋىت لەئىستادا بەيەكىك لەدۇلەمەندەكانى مىسر لەقەلم دەدرىيت، لەبەرئەۋەى ھەموو سەرۋەت و سامان و دارايىيەكم ھى تۇيە، ئەگەر بزانى چەنىك كىلگە و چەند سەرگا و چەنىك زىر و زىوم ھەيە، چەند كەشتىم ھەيە، ئەۋكات دەزانى كە خاۋەنى چ سەرۋەت و سامانىكىت. ئىخاس ئامون سەرى موساى ئەۋازش كرد لەبەرئەۋەى لەۋكاتەدا موسا دەگريا!

ئىخاس ئامون وتى: بۇچى دەگريت؟

موسا وتى: لەبەرئەۋەى دەبىنم دايكم دلگرانە.

ئىخاس ئامون وتى: دلگران نىم، بەلكو ماندوم و پىۋىست بە كەمىك ھەۋانەۋە و بىركردنەۋەيە، تۇش ئازادى بېرۇ بۇ ھەرشۈيىنىك كە خۇت ھەزى پى دەكەيت، ئايا تا ئىستا خەلكى كۈچە و بازارەكانت بىنيۋە.

موسا وتى: لەبەرئەوھى نەيانھىلاوھ گەفتوگۆ و مامەلە لەگەل خەلکانى ئاسايىدا بکەم زۆر ھەز دەکەم پېرۆمە ناو خەلکى و بەوردى گوى لەگەفتوگۆکانيان بگرم...
دواى ئەوھ کاتىک بىنى دايكى پاكشاوھ بۆئەوھى کەمىک بھەيتەوھ، بەتەنھايى لەکۆشک پۆشتە دەرەوھ و بەمەبەستى پياسەکرد پىگای شارى گرتە بەر.

لەکەنار پوبارى نيلدا لەنگەرگايەکیان دروست کردبوو ئەم لەنگەرگايە کارى ھاتوچۆى کەشتیەکانى ئاساتر دەکرد، لەکەنار ئەم لەنگەرگايەشدا بازارىكى مەزن و قەرەبالخ کە جۆرەھا شتومەکی تیدا بەدى دەکرا ھەبوو. لە لەنگەرگادا نەتەوھ و ھىماگەلىكى بەرجەستە دەبينرا و بەھاوسەنگى ئەم کەرەستە جۆراوجۆرانەش بەلېشاو بۆ کپرن و فروشتن ئالوگۆپيان پىدەکرا: لەخواردن و ميوەکانى ولاتەوھ بگرە تا پارچەى کەتان، کاسەى زىوى، سدر، بىبەر، دارچىن، و دەرمانگەلىكى تری جۆراوجۆر، خواردەمەنى، ميوەى پەنگاوپەنگ، ماسى دوکەلى، ١٦، خواردنى وشکە، خورماى وشک، بگرە گيانەوھەرگەلىكى وھ شىر و پلنگ و يوزپلنگىش لەو بازارەدا ئالوگۆپى پىدەکرا. موسا بۆ تەماشاکردن ھاتبوو بۆ ئەو بازارە و مەبەستى کپرنى ھىچ کالايەکی نەبوو، لەبەرئەوھش لەبازارى کۆيلە فروشى دەرچوو بۆئەوھى سەردانى شۆيئەکانى تر بکات.

زۆرىک لەو شتەنە بەلای موساوە سەرنج پاکىش بوو، لەو پۆژەدا موسا بۆ يەکەمین جار وینەيەکی پونى خەلکى ميسرى لەھزى خويدا کيشا. خەلکى نەخۆش و پەك کەوتە، شپپۆش و سەرگەردان، بەتايبەت مندالەکان. موسا بەدەم پياسەوھ سەردانى بازارى ميوە فروشەکانى کرد و چاوى بەدوو جۆر ميوە کەوت کە دايكى زۆر ھەزى لىى بوو، بەلام لەبەرئەوھى قورس بوو و نەیدەتوانى بەتەنھايى ھەليگرىت باربەرىكى بۆ ھەلگرتن بەکرى گرت. باربەرەکان شتومەکەکانى موسايان تا بەردەم دەرگا بۆ ھەلگرت و بۆيان بىردە ژورىشەوھ. ئىخاس ئامون لەوەرگرتنى ميوە و ئەو گولانەى بەديارى پىنى دابوو لەخوشياندا سەرتاپا موساى کۆپى نەدەناسیەوھ. ئىخاس ئامون کەمخۆر بوو، بەلام ئەو پۆژە بۆ

¹⁶ جۆرىک ماسیە کە بىبنىچى ژورىنگدا ھەلیدەواسن و ئاگرى تیدا دىکەنەرە و تەنھا بەھەلم و دوکەلى ئەو ئاگرە ماسیەکە دەبرىنت... وەرکێز.

خۇشخالىكىنى كۆپەكتەي فەرمانى دا يەككە لە خربزەكانيان بۇ لەت بىكەن، دواى ئەو بەئارامى بۇ ھاندان و پىزانىنى موسا لەو خربزەيەي چەشت و بۆي دەرگەوت زۆر شىرىنە و زۆرىش ئەو خربزەيەي لا پەسەند بوو.

پامسىس بە بىنىنى موساى براى لەكارگاي بىناسازيەكى مەزندا كە بۇ چاودىرى كىردنى كاروبارى ئەو كارگايە دامەزرايو، ھاوارىكى كرد موسا! موسا! و موساش دەستى لەچاودىرى كىردنى گروپى بەردتاشەكان ھەلگرت و پۇشت بۆنەوہى پىشوازي لە پامسىس بىكات و پىي وت: سلاو لە "پامسىس"ى خۇشەويست... ئەويش لەلامدا وتى: سلاو لەموسا.

پامسىس وتى: دەبىنم بەسەختى سەرگەرمى كارەكەي خۇتى و زۆرىش بەسەريدا زالى، پىرۆز بايىت لى دەكەم. "موسا"ش وتى: منىش پىرۆزبايت لى دەكەم.

پامسىس خۇي بەيىناگا نىشان دا و وتى: پىرۆزيايى چىم لى دەكەيت. لەوكتەدا موسا "پامسىس"ى لەنامىزگرت و وتى: ئىستا پىت دەلىم، دواى ئەو ەك بەرپۆبەرىك پۇشتە دواوہ و سەرى پىزى بۇ دانەواند و وتى: سلاو لەجىگىرى فەرمانپروايى حكومت!

پامسىس قاقا پىكەنى و لىي پىرسى: سەرقالى چ كارىكىت؟ موسا وتى: دروست كىردنى خشت و تاشىنى بەرد، ئەو كارانەي لەكەنارەكانى خۇرئاوادا فىرى بوم. ئىمە دەبىت تەلارىكى ستوندار و فراوان كە ھەموو سەر ستونىك لەشىوہى گولى "پاپىرۆس" دروست بىكەين. بۆنەم كارەش پىويستم بەچەند بەرد تاشىكى لىھاتوو و شارەزايە بۆنەوہى دەستكەوتەكانى مىسر بەسەر بەردەكانەوہ ھەلكۆلن.

پامسىس وتى: وىبازنم بەم كارەوہ زۆر پەيوەست بوپىتى. موسا وتى: دروست كىردنى پەرىستگايەك ەك دروست كىردنى كاسەيەكى زىپىن وايە، دەتوانى تەواوى شتە سەيرەكانى تىدا بىكىشىت، بەراستى ناشقى ھونەرى تەلارسازىم، چونكە خۇم لە بوارى تەلار سازىدا دۇزىوہتەوہ... دواى ئەوہ وتى:

وەرە با ئاشناي بەش بەشى ئەم كارانەت بىكەم، بەرپاگايەكى بنمىچدار و سەرداپوشراودا تىپەرى كە "ئامەن ھوتىپ"ى سىيەم ھاۋكات لەگەل ستونگەلىك بەبەرزايى بىست مەتر بنىياتى نابوو كە ھىشتا بۆ مەزن پراگرتنى ئەو كۆشكە بەس نەبوو، چونكە لەچەرە ستونىك كە مەودايەكى كەم لەنيوانياندا ھەبوو و لەپرى چەند پەنجەرەيەكەو پوناكى بۆ دەپۆشت پىك دەھات. بەبۆنەى بەرپاكردى مەراسىمى خوداگان پەيكەرى ئەوان و خودى فیرەون بەسەر ستونەكانەو ھەلدەكۆلین. ئەم بەردانە پوناكى سەرتايى كە مىسر لەپرى ئەو ھەو خۆراكى خۆى پەيدا دەكات لەناو خۆیدا دەپارىزىت. موسا ئەو بابەتانەى بۆ باس كرد كە بەخۆپاگرى كەرەستەكانەو پەيوەست دەكرا و وتى: بېرىارە بەفەرمانى فیرەون لەژىر دەستى وستاكارى "بارەگای پاستى" لە گوندى "ویرالمدینە" و كەنارەكانى خۆرئاواى نیل، فیری نھینى پىشەيەك بىم و ئەنجامىشى بىدەم... لەم كاتەدا چیتىر كاتى نانى ئىوارە بوو، كرىكارەكان كەرەستەى كارەكانیان كۆكردەو و خۆیان ئامادەى پۆشتن كرد، دواى ماوہیەكى كەم شوینى كار بەتەواوى چۆل و ھۆل بوو.

پامسىس وتى: دەپۆم بۆنەوہى خۆم بۆ سەردانى "چاوى شار" ئامادە بىكەم.

موسا وتى: لەگەل كیدا دەپۆیت؟

پامسىس وتى: لەگەل فیرەوندا.

فیرەھون لایەنگری "رامسیس" ی کرد

لەناو جەرگە ی شار ی پیروزی "چاوی شار" دا پەرستگای مەزنی "رع" پوناکی یەزدانی، خودای پۆج بەخش خۆنوینی دەکرد. خەریک بوو وەرزی زستان دەهات بۆیە لەکاتەکانی شەودا هەوایەکی ساردی هەبوو و کاهینەکانیش خۆیان بۆ ئاھەنگی "ئزیریس" ی هیما ی نەینی "رع" بون.

فیرەھون بە "رامسیس" ی وت: تۆ "تبس" دەناسی و ئیستاش دەبیئت ناشنای "چاوی شار" بیئت. پیروەز ی باوبا پیرانمان لە "چاوی خۆر" دا پێژاوه. بەرزپاگرتنی "چاوی خۆر"، ئەم پێبوارە هەموارە لەهەرتدا تۆمار بکە، چونکە بنیاتنەری زنجیرە یەک لەدوای یەکەکانی دەستەلاتی بەشیوەیەکی یەکسان لەنیو کاهینە مەزنەکانی "چاوی خۆر" دا دابەش کردوو، لەبەرئەوێ مەن پێزی لەم پیروەزە دەگرم، تۆش دەبیئت پێزی لی بگرییت، لەئایندەدا نابییت فەرمانی هیچ کاهینێک جێبەجێ بکەیت، بەلکو دەبیئت وەک پەییوەندی ئەلقە ی زنجیریەک پەفتار بکەیت کە هەم ئەوان بەیەکگرتویی بەیئیتەوێ لەهەمان کاتیشتا بەبەردەوامی بەیەکیان ببەستیتەوێ.

"رامسیس" ییش بەباوکی وت: بەلام شاری "ست" ١٧ بەلای مەوێ گرتگرتە. فیرەھون بە "رامسیس" ی وت: چیتەر هەلبێژاردنی تۆم بۆ جێنشینی جێگیرکرد، بگەرێزەوێ بۆ هەمان شار "شاری ست" و پەییوەندی بەو دەستەلاتە نەینی ئامیزەوێ بکە، هەلبەت لەوکاتە ی کە تۆ دەپۆیت منیش دەگەرێمەوێ بۆ نیشتمانی خۆرئاوا و بەمۆمیا کراوی زیندو دەمیئەمەوێ!

¹⁷ شاری ست: شاری خۆنپێژی، شاری ئەهریمەن و شەرەنگیزی و نۆرداریه.

پامسیس وتی: باوکە گیان تۆ ھەرگیز نامریت!..... فیرەون لەمکاتەدا پینەکنی بەلام پوختساری شیوہ گالتەجاریەکی لەخۆگرت. فیرەون پینمایى "پامسیس"ی کرد و بردیە ناو پەرستگای "رع"، ناو ئەو پەرستگایە زۆر فراوان و ستونگەلیکی شیوہ قوچەکی ھەبوو، نوکی ھەریەك لەو قوچەکیانە پوچۆشی زیڕ کرابوو و سەری لە ئاسمان دەخشاند بۆئەوێ کارێگەرێە زیانبەخشەکان کم بکاتەوہ. ھیمای ئەم بەردە سەرەتاییە لە "شنار" دەچوو کە بونایەتی خۆی- لە سەرەتای ئوقیانۆسی بەرەبەیانى دروست بونەوہ ھەلدیٹ و دواچار بەرەو وشکانی دەپوات-دەنواند. فیرەون "پامسیس"ی بەخەم و پەژارەیکەوہ بەردە ژێر درەختی "ئەقاقیا" سۆرەکانەوہ کە دوو کاهین لەشیوہی "ئیزیس و نفتیس" سەرقالی ستایش کردن بون. فیرەون-ست ھوس- بەم شیوہیە بۆ "پامسیس" باس دەکات: خودای نەبیئراو فیرەونی لەم "درەخت" ھوہ ھینایە دنیاوہ، دواى ئەوہ بەشیری ئەستیرەکان بەخیوی دەکات و ناویکی تایبەتی لى دەنیت..... پامسیس سات لەدواى سات سەرسوڤماویەکانى زیاتر دەبوو تا ئەوکاتەى گەشتە ژوری نزاکردن: بېرێك زیڕ و زیوی زۆر لەدار "مرمرین" بەپانی نزیکەى دوو متر و بەرزایی کەمێك لەدوو متر زیاتر لەژوری نزاکردندا بەدی دەکرا، بەسەر ترازى شەھینیکەوہ مەیمونیک لەئالتون دانرابوو. وەرزای داگیرکەر-فیرەون- وتی: ئەم مەیمونە ھیمای خودای "تھوت" ە، خودای "تھوت" مامۆستای "ھیرۆگلیف و پیوھرەکانە"

پامسیس پرسى: ئایا ئەم ترازووہ بەکار دەھینریت.

وەرزای داگیرکەر وتی: بۆ تۆ کە ئومیدی ئاینەدى فیرەونی میسرت لیدەکریت زانین و ئاگایی بەکارھێنانى ترازوی "چاوی خۆر" زۆر پیویستە. ترازوی "چاوی خۆر" پیوانەکردن و کیشانی پۆح و دل لەئەستۆ دەگریت، ئەم ترازووہ دەتوانیت کیشانەى ھەموو شتێك بکات! دواى ئەوہ دەستەکانى ئارستەى ئەو ترازووہ کرد و وتی: ئومیدی ئەوہ دەکریت "مات" کەھیمای "ست" ە، بەردەوامی ئیلھامبەخشى پەفتار و کردارەکانت بێت.

سەر لە ئىۋارەي ئەو پۇژە رامسىس بەباۋكى وت: ئىستا كە منت ئاشناي "چاۋى
خۇر" كەرد، پىم پىيىدە بېۋم بۇ كارگايەك كە شارەزام لەكويىيە، بۇئەۋەي بەردى بىيات
نانى پەرستگاي داھاتويان پى پاسبىرم.

جىڭرى سەرۆك دېڭىكە لەچاۋى "شئار" ى برايدا

پۇژى لەدايك بونى كچى فىرەون "دولانت" بىيانويەك بوو بۇئەۋەى مىواندارى كاربەدەستە مەزنەكانى دەۋلەت بانگىشتى ئەو يادە بىكەن و كۆيان بىكەنەۋە، ئەمانە لەم دانىشتنەدا ئاشنايەتيان لەگەل چەند پوخسارىڭدا پەيدا كرد، سەرەپراى ئەۋەى پىشتىر بىنىبويان، بەلام لەم مەراسىمى پۇژى لەدايك بونەدا پوبەپروى ئالوگۇپىكى سىياسى و ژيانى بونەۋە، رامسىس لەپلەى جىڭرى سەرۆك و "شئار" ىش پلەى سەرۆكى مەزنپراگرتنى پى بەخشرا، "رامسىس" ئەم بەرپرسىيارىيەتيەى بە "شئار" بەخشى بۇئەۋەى يەكەمىن كوتەكى فەرمانپرەۋايى خۇى پىشان بدات، رامسىس دەيزانى فىرەونى باوكيان بىگومان لەم مەراسىمەدا بەۋى سالىپۇژى لەدايك بونى كچەكەى بەشدارى دەكات، لەبەرئەۋە ئەم كارەى بە "شئار" سپارد، چونكە نەيدەتوانى چاوپۇشى لى بىكات، فىرەون بەگوتەكانى "رامسىس" ى لەبەردەم ھەمواندا ۋەك جىڭرى سەرۆك پىنى ناساندن و وتى: دەيىت بەناچارى گويپرايەلى فەرمانەكانى بن، بگرە ئەم فەرمانە خودى "شئار" ى برايشى دەگرتەۋە. ھاوسەرى "دولانت" بەۋرگىكى زلەۋە بەدەم پىكەنىنەۋە لە رامسىس نىك بويەۋە و بەدەم خىرھاتن و كەمىك دەم لوسىيەۋە وتى: ئامادە بونى جىڭرى سەرۆك خۇشالمان دەكات، منىش دەيىت ھەم خۇشحال و ھەم خەمگىن بم!

"موسا" ش لى پىرسى: تۇ ھۆكارى خۇشحالبونى خۇتت دەرپى بەلام بۇچى خەمگىنى؟

راھینەری قوتابخانەى "کەپ" و زاواى فیرعەون راھینەری تابیعتى پامسیس وتى:
چیتەر لەمەڕۆ بەدواوە مامۆستای جیگری سەرۆکی حکومەت ئەمەڕۆ و خویندکاری
خۆشەویستی دوینیم نیم.

پامسیس وتى: تۆ لەقوتابخانەى "کەپ" دا دەیان خویندکارت ھەیە.
سارى وتى: بەلى وایە، بەلام پامسیس بۆ من وەك گولێكى بۆنخۆش و بیویئە
وابوو.

پامسیس وتى: پیروزیایی پۆژی لەدايك بونی ھاوسەرکەت لی دەکەم، بەبۆنەى
ئەم سالتەڕۆزە دەمەوێت دیاریەکت پیشکەش بکەم، ئایا کاریکی نویت لەبەرچاو
نەگرتوو بۆئەوێ پیتی ببەخشم؟

سارى وتى: دەبیئت ئەوەت ییپراگەینم کە بەپررسیاریەتى بەرپۆبردنی
خەزینەکانم لەبەرچاو گرتوو، ئەم کارەش ئەو ھەلەم پێدەبەخشیت لەدولانتی
ھاوسەرم زیاتر نزیک ببمەو، دەزانیت کە "دولانت" پەیوەندیەکی تابیعتى
بە "پامسیس" ەو ھەیە. لەمکاتەدا "دولانت" ى خوشکی پامسیس بەھیمایەکی
دەستی سارى خۆی گەیانە لای ھاوسەر و براکەى. دولانت بەپراڤەیک ئارایشت و
خشل و زێپى لەبەرکردبوو کە دە سال لەتەمەنى خۆی گەرەتر دەھاتە بەرچاو.
لەمکاتەدا سارى ھاوسەرى ئەو دوانەى بەتەنھایی بەجی ھێلا.

"دولانت" یش براکەى ماچ کرد و لیى پرسى: ئایا ھاوسەرکەم قسەى لەگەڵدا
کردیت؟

پامسیس وتى: بەلى.

دولانت وتى: بویتە مایەى خوشحالى من چونکە توانیت "شنار" لەگۆرەپانى
پکا بەرى بگەیتە دەرەو. ھەرچەند "شنار" یش برا مە بەلام دەبوو لەباتى "شنار"
ناوى "شرەت" یان لی بنایە.

پامسیس وتى: شنار چ زیانیکی بەتۆ گەیاندوو؟

دولانت وتى: نامەوێت لەم کاتە خۆشەدا جیگری سەرۆکی حکومەت دلتەنگ
بکەم، ئەو بەلای منەرە گرنگ نیە، گرنگ ئەوێ تۆ پەى بەھاوینکانت ببەیت.

رامسىس وتى: تۆ و ھاوسەرەكەت لەبارەى دەستەلاتەكانى منەو بەھەلەدا
چون.

دولانت پرسى: چ ھەلەيەك؟

رامسىس وتى: من دەست تىووردان لە لاڤردن و دامەزراندنى ھىچ كەسكەو
نادەم، ھەموو ھەولەيەك بۆ بەرپۆردنى ولات تەرخان دەكەم، ھەروەك چۆن
فیرەونىك ولات بەرپۆو دەبات، ھەول دەدەم ئەم جۆرە بەرنامانە لەژياندا جىبەجى
بكەم.

دولانت وتى: ئەمانەى باست كرد بىرگەلەكى راستەقىنە نىن، بەلكو خەيال
پلاوێ. تۆ توانای ئەنجامدانى ھەموو كاریكەت ھەيە، تۆ دەبیت سەرەخۆیى كار
لەخۆتدا نیشان بگەين، جىگىرى سەرۆك واتای ھەنگاویك دور لە فیرەونەو
دەگەيەنیت، من و ھاوسەرەكەم "سارى" دەمانەوێت لەپىزى كەسانى نزیك و نەيىنى
پاریزى فیرەونى ئاینده و "رامسىس" ی برامدا بىن. ئێمە دەمانەوێت لەزۆر بابەتدا
وەك چا و گویت ئەوێ لەچارەدەورتدا پوودەدات پیت ھاگەيەنن، بەراستى ئێمە
توانای ئەنجامدانى ئەم كارەمان ھەيە.

رامسىس وتى: خۆشكى بەرپۆم، بەداخەو تۆ بابەتەكان لەدیدگای خۆتەو
ھەلەسەنگىنى، ميسر بەم جۆرە ساختەكارى و فریوكارى بەرپۆو نابرىت، بەلكو
دەبیت بەكردار ئاشنای ھاگ و پىشەى گرتەكان بىم و لەكەنار فیرەوندا ئاشنای
ئالۆزى و پىچ و پەتەى كاروبارەكان بىم، من لەئىستادا لەحالى فیربوندام، بارەگای
فەرمانرەوايى بۆ من وەك قوتابخانەى "كەپ" دیتە بەرچاوم، لەقوتابخانەى "كەپ" دا
وانەى تیوریەمان دەخویند، بەلام لێرەدا وانەكان كەردارىن.

دولانت وتى: بەھىچ شىوێەك گوتەكانتم بەدل نىە، تۆ دەبیت بزانیەت فیرەون
بون پىووستى بە پلەوپایە خوازیە، ئەگەر بقیەوێت پەپرەوى ژيانى راستەقىنە بىت
لەناو دەچیت.

لەگۆشەيەكى ئەو تەلارەدا "شنار" بىر و ھەستى لای رامسىس بوو. پیاوێكانى
زانبارى وردى ئەملا و لای ئەو تەلارەيان بۆ دەھینا و شنار لەو دُنیا بوو كە دواى
كوچى دوايى كەردنى فیرەون "رامسىس" دەبیتە جىنشینی. گوزارشى "چاوى

خۆر "ئەوێ خستە پوو کە فرەمەن دواىن قوناخی گواستەوێ دەستەلات بەرامسەیس دەسپێرێت. بەپێی یەکیک لەو گوزارشتانەى کەبە "شنار" یان گەیانەبوو، پامسەیس لەسەر بنەمای ئەو گوتانەى کە لەلایەن یەکیک لەکاهینەکانی پەرستگا "چاوی خۆر" باسی کردبوو، پوبەپۆی ترانزوی "چاوی خۆر" بووئەو. چیتەر هیچ ماوەیەک بۆ "شنار" نەماوێو، دەبێت هێرشى بۆ بکات، هێرش بردن لەدەروەنەو بۆ ئەو بەس نەبوو، ئەو پیرۆکانەى بەهزرى "شنار" دا هات بۆ "عاشە" ی دۆستى -دۆستى پامسەیس و سیخوپى شنار- گێراپەو، "عاشە" ش لەرز گرتى و وتى: ئەم تۆلە سەندنەوێ زۆر ترسناکە.

شنار وتى: هەرچى بێت نیازى پاشەکشەکردنم نیە.

بەسەر پوبارى نیلەو چارۆکە سپیەکان بەسەر کەشتیەکانەو دەشەکانەو و بەبچوکترین شەنى با شەپۆلانیان دەدا. شنار لەژۆرى بچوکى کەشتیدا دور لەپوناكى خۆر بۆئەوێ خۆی لەسوتانى پێستى بپاریزێت خزابوو کونجیکى ئەو ژۆرەو. "عاشە" لەبەرامبەرىدا بوو و ئاوى "خەنوب" ی دەخواردەو: هیوادارم لەکاتى هاتنم بۆ ناو ئەم کەشتیە هیچ کەسیک چار بەمن نەکەوتبێت... بەپێى پێویست نامادەکارى خۆپاریزى کراو!

شنار وتى: دەزانم کە تۆ کەسیكى زۆر خۆپاریز و سیاسیت.

"عاشە" پرسى: گوته و پرسىارەکانت زیاتر گونجکار و گومانایم دەکات،

چونکە بۆچى دەبێت ئەوئەندە خۆپاریز و لەخۆمان دودل بێن؟

شنار وتى: هەموو کەسیک دەزانێت "عاشە" یەکیکە لەهاوپۆی زۆر نزیکەکانى

سەردەمى قوتابخانەى "کەپ" ی پامسەیس. وانیه؟

عاشە وتى: وایه، ئێمە پێکەو لەیهک پۆل و لەیهک شوێندا دانهیشتین.

شنار پرسى: ئایا لەوکاتەو پامسەیس بۆ جیگرى سەرۆک دەستنیشان کراو

پەيوەندیت پێوه کردووه؟

عاش وتى: من داۋاي نوڭنەرايەتى يەككە لە ولاتانى ئاسيام كىردوۋە
 و"پامسىس" ىش يەكسەر ئەو داۋايەي پەسەند كىردىم، بېرىارە بېرۇم بۇ يەككە
 لەبالوڭزخانەكانى ولاتى ئاسيا، بەراستى دەبەمە بالوڭزى مىسر.

شنار وتى: باۋەر بەۋە دەكەيت كە ھەۋلىكى زۇرم داۋە بۇئەۋەي كەسىكى
 ئاۋانگت لى دەر بىكەم، سەرەپاي ئەۋەي تۈرەم، بەلام ئەم پىشتىگۈي خىستەنەم ئابىتە
 پىگر لەبەرەمبەر ئەۋىشتەي بۇ ئىۋە لەبەرچاۋم گىرتوۋە.

عاشە وتى: زمانى تۈرەيى شايسىتەي تۇنىيە. تۇ بەھىچ شىۋەيەك تۈرە ئابىت.
 بەلام من كەمىك زىادەپۇيى تىدادەكەم.

شنار وتى: پامسىس زۇر پقى لىمە، ئەو بىر لەمىسر و خوشبەختى مىسر
 ئاكا تەۋە، چۈنكە پىشېبىنى ھەلۋەشان و پوخانى مىسر دەكەم، ئەگەر كەسىك
 لەبەردەم"پامسىس" دا نەبىتە پىگر، مىسر ئاپراستەي لەناۋچۈن دەبات. من ەك
 خۇم ئەو مافە بەخۇم دەدەم كە پى لەم وپران بونە بىگرم. داۋا لە ھەموو كەسىكى بە
 تۈانا و دىسۇز و ژىر و لوجىك دەكەم... شنار تەماشايەكى پوخسارى"عاشە"ى
 كىرد بۇئەۋەي بزانىت قسەكانى تا چەنىك كارى تىكىردوۋە.

بەلام عاشە وتى: من ەك خۇم بەھۋى ئەۋەي چەندىن سال لەگەل پامسىس دا
 بووم، زۇر ئاشناي لايەنى پۇخى و پەفتارى ئەۋم، پامسىس لىھاتتوۋىيەكى تەۋايى
 ھەيە لەۋەي خۇي ەك كەسايەتەكى مەزىن پىشانى دوروبەرى بدات. ھەمان ئەم
 تايىبە تەنەش بوۋە ھۋى ئەۋەي فىرەۋن ئەو ەك جىگىرى سەرۇك ھەلبىزىرېت،
 لەكاتىكدا شايسىتەي ئەم پلەۋپايە نىيە. پامسىس ئەۋەي بىرى لىدەكاتەۋە
 ھوكمىرانىيە، ئەو بەشىۋەيەكى تەماكارانە ھانى فىرەۋنى دا سەردانى
 پەرسىتگاي"چاۋى خۇر" بىكەن بۇئەۋەي كاھىنى ئەو پەرسىتگايە لايەنگىرى بىكەن.

عاشە شىلەزا و وتى: بەبۇچۈنى من فىرەۋن پىشنىيەرى ئەۋەي لىكىردىيىت
 سەردانى ئەو پەرسىتگايە بىكەن.

شنار وتى: خۇت وتت، پامسىس دەتۈانىت وا لەفەرەۋن بىكات دەست
 لەفەمانپەۋايى ھەلگىرىت و بەھەردوۋ دەستى تاج و تەختى خۇي بە پامسىس
 بىبەخشىت.

عاشە وتی: کەواتە جەنابت دەلێت فیرەون بە دەستی پامسیس مومیا کراوە؟
 شنار وتی: فیرەونی مومیا کراو دەتوانیت پامسیس بەو حالەو بە جیگرێ خۆی
 ھەلبژێرت، باش گویم لێ بگرە ولات یاسا و نەریت و پیشەکی خۆی ھەیە، من
 بە ناوێشانی کوڕە گەورە فیرەون بە پیتی نەریت و یاسا مافی ئەو ھەم ھەیە بێمە
 جیگرێ باوکم.

عاشە وتی: بە پێچەوانەی ئەو ی بیری لێدەکەیتەو، تۆ دەتەویت چاوپۆشی
 لە زۆربەی نەریتەکانی میسر بکەیت!

شنار وتی: تەنھا ئەو بەسە کە چاوپۆشی لە نەریتە کۆنەکان بکەیت.
 مەگەر "ھورم ھب" ی مەزن کۆمەلێک یاسای نوێی دانەرێژاوە؟ پۆژ لەدوای پۆژ
 جیھان پێویستی بە یاسای نوێی تایبەت بەو سەردەمە ھەیە.

عاشە لێی پرسی: ئایا تۆ دەتەویت دەروازەی میسر بەروی جیھاندا بکەیتەو؟
 شنار وتی: بەلێ، چونکە لەو باوەڕەدام ئەوە بازەرگانی ناو بانگیت پی دەبەخشیت
 نە ک جەنگ و خوێنڕشتن کە بکوژی بازەرگانی و ناو بانگیە.

عاشە وتی: تۆ لە چاوە پابردوودا زۆر گۆراویت.

شنار پۆچووە ھزری خۆیەو و وتی: فەرمانەرەوایی ئایندە ی پامسیس ناچارم
 دەکات، پلانەکانم بگۆڕم، ھەر لەبەرئەو ھەش بەنھینی تۆم بانگیشتی ناو ئەم
 "گەمی" یە کرد بۆ ئەو ھیچ بێگانە یە کە نەتوانیت گوێی لە گفتوگۆکانمان بێت و
 بتوانی ئازادانە پێکەو گفتوگۆ بکەین. لە ھەولێ ئەو ھەدام میسر پزگار بکەم، دەبیت
 چالاکێ ژێرزەمینی دژی پامسیس بەرپا بکەم. ئایا ئامادەیت ھاوکاریم بکەیت؟
 ئەگەر سەرکەوتن بە دەست بەینین ئەوا لە فەرمانەرەواییدا بەشداری دەبیت.

عاشە بێدەنگ تەماشای پەوتی پووباری نیلی کرد و وتی: تۆ و تە لەبەرئەو
 ھاتوینەتە ناوەرستی پووباری نیلەو بۆ ئەو ھەمی بی پەردە قسە لەگەڵ یەکتەدا بکەین،
 کەواتە بۆچی بەزمانیکی ئالۆز قسەم لەگەڵدا دەکەیت؟

شنار وتی: پەيوەندی بازەرگانی و پەيوەندیگەلێکی تری ئاوا لەگەڵ ولاتانی
 ئاسیادا پامسیس پزازی ناکات.

عاشە وتی: ئایا تۆ چەند پەيوەندیەکی تەرت لەبەرچاوە گرتووە؟

شئار وتى: ئەو سەردەمانەي "ھىكسوس" ەكان بۇ ماۋەي چەند سەدەيەك
فەرماندەۋايى مىسرىان كرد، لەپىتى سەركردەكانى "دەلتا" ۋە ھاتتە ناو گۆرەپانى
فەرماندەۋايىيەۋە، ئىمە دەتوانىن لەمىژۋوۋە فيرى باشتىن ئەزمون بىين و بۇ
ھەلسەنگاندنى رامسىس دەتوانىن سود لە "ھاتى" ەكان ۋەرگىرن.

عاشە وتى: ئەم كارە مەزتىن ھەپەشەيە.

شئار وتى: يەكەمىن ھەنگاۋىش ھەمان ئەم دەستبەكارىۋنەي تۆيە لەئاسيا، من
باۋەپىكى تەۋام بەتۋ ھەيە، دەزانم لە ۋاچانەدا چالاكىەكى باشت دەبىت.

عاشە پرسى: ئايا ھىچ كەسىك ئاگادارى نىەتى "ھاتى" ەكانە؟

شئار وتى: ئەم جۆرە زانىيارى و ئاشكرا كردنى نىەتى "ھاتى" ەكان لەئەستۋى
تۆدایە، ئىمە دەبىت رامسىس بەھەلەدا بىەين و سود لە "ھاتى" يەكان ۋەرگىرن.

عاشە وتى: ئەمە نەخشەيەكى تىژ و خەنجەرىكى دوو نوکە.

شئار وتى: ترسنۆكەكان ھەموو پۆژىك دەمرن و ئازاكانىش يەك جار دەمرن.

عاشە وتى: من دەزانم كە "ھاتى" ەكان بەردەوام حەز لەئاگر تىبەردان و جەنگ
دەكەن.

شئار وتى: ئەمەش ھۆكارىكى زۆر باشە و لەبەرژەۋەندى ئىمەدایە، بۇ پىگرتن
لەدانىشتنى رامسىس لەسەر تەختى فەرماندەۋايى دەبىت پەنا بۇ ھەموو كارىك
بىەين، ئەگەر شكست بخۆين لەناۋە ھىرشىيان بۇ دەبەين و ويرانكارى دەكەين،
رامسىس پىكابەرى چارەنوسە و بەھىچ شىۋەيەك مل بۇ چارەنوس نەۋى ناكات،
ھەر لەبەرئەۋەش دەبىت ئاگايانە مامەلەي لەگەلدا بكەين.

عاشە وتى: يىپەردە پىم بللى من لەكوئى ئەم پلانەدام.

شئار وتى: پلەۋپايەي ۋەزارەتى كاروبارى دەرەۋە پازىت دەكات؟

عاشە وتى: تا ئەۋكاتەي لەژىر فەرمانى رامسىس بىم سنوردارم.

شئار تەماشايەكى پوخسارى عاشەي كرد و وتى: لەم ساتە بەدۋاۋە سنوردارتر
دەكرىت، ئەۋەش بزانىت ئەو گفتوگۆيەي لەنىۋان من و تۆدا ئەنجام درا گەر
رامسىس لى ئاگادار بكرىت، دۇنيابە سىخوۋەكانم كەم نىن و دۇنيابە لەم بابەتە
ئاگادارم دەكەنەۋە و بىگومان بە لەۋەي مەرگت بۇ خۆت مسۆگەر كردۋە.

لەسەرەتای پۆژانی گەشە و بون بەپیاو "موسا" بپاری دا سەردانی ئەو بەشەنە
 کۆشک بکات کە تا ئەوکاتە هەلی ئەوەی بۆ نەرخسابوو تەماشایان بکات. لەناو
 کۆشکدا لەگەڵ جۆرایەتی و بەرفراوان بونی هەموو کەسێکدا دەیتوانی تەنها لەو
 شوێنە کە تایبەت کرابوو بەو نیشتهجی یان سەردانیان بکات، لەبەرئەوەی
 هەندیک شوێنی تر هەبوو نەیدەتوانی سەردانیان بکات. موسا ئەو پۆژە پۆشت بۆ
 سەردانی کۆشکی فەرمانرەوایی وەرزی داگیرکەر-ست هوس-ی فیرعەون، ئەو
 سەردەمە هەندیک بەش قەدەخە بوو سەردانی بکەیت و هیچ یەک لەشازادە و ژنەکان
 نەیان دەتوانی سەردانی ئەو شوێنانە بکەن، مەگەر بەتایبەت بانگێشتی ئەو شوێنە
 بکړن. بەشیکێ تر هەبوو کە شازادەکان دەیان تەوانی ھاتوچۆی تیدا بکەن ئەویش
 بەمەرجێک گەشتبە تەمەنی پیاوێتی-چواردە سالی تەواو-... موسا سەرەتا
 ویستی سەردانی کۆشکی فیرعەون بکات، بەلام لەبەرئەوەی مۆلەتی چوێ ژورە
 پێنەدراوو، سەردانی ئەو شوێنانە کرد کە پێیان پێداوو. موسا بەردەوام پێش
 ئەوەی بپواتە ئەو جۆرە شوێنانە لەخۆی دەپرسی، ئایا چی لەو شوێنانەدا هەیە
 کە منداڵەکان ناتوانن سەردانی بکەن و مۆلەتی چاوپێکەوتنیا
 نادەن؟! ھەرلەبەرئەوەش زۆر کونجکاوی ئەوە بوو بپوات و سەردانیان بکات
 بۆئەوەی بزانیت چی لەویدا بەدی دەکړیت. ئەو شوێنە قەدەغەکراوە کۆشکێکی
 مەزن بوو و موسا ئازادانە بەسەر پلیکانەکاندا سەرکەوت و گەشتە تەلاریک.
 دەرگای تەلار کراوە و پەنجەرەکانیشی پوویان لە "نیل" ەو بوو. لەناو ژورەکەدا
 موسا چاوی بەچەند سنوکی پەر لە "پاپیروس" ١٨ "کەوت. لەنزیک یەکیک
 لەپەنجەرەکانەو پیاویک پو لەنیل و پشتی لە "موسا" ەو بوو لەبەردەم میزێکی
 مەزن کە لەداری "سەدر" ١٩ "دروست کرابوو دانیشتیبوو و بەپینوسیکی لەرەگەزی
 مس بەدەستەو سەرقالی نوسین بوو. لەلایەکی ئەو میزەو کەرەستەیی ئەندازیاری

¹⁸ کاغەزی ئەو سەردەمی میسر.

¹⁹ سەدر: درەختێکە لەناوچە گەرمە سێرەکاندا دەپوێت و بەرەکی وەک "گۆز" ەوایە. بەعەرەبی پێی دەلێن "نبق" کە
 بە "نەبک" دەپێننە زمان... وەرگێز.

بۇنمۇنە پاستە، بازىنە و چوارگۆشە و سىڭكۆشە دەيىنرا. موسا لەبەردەم دەرگاكدەدا
پاوەستە و بىستى ئەو پياوۋە بىئەوۋە تەماشاي بىكات و سەرى بۇ دواوۋە وەرگىرپىت
وتى: شازادە دور كەو!

"موسا"ش بەسەرسورمانەوۋە پرسى: تۆكە ھىشتا چاوت پىم نەكەوتوۋە
لەكوئوۋە زانىت من شازادەم.

كابرەي نوسەرىش وتى: چونكە تەنھا شازادە، دەتوانىت يىشەرمانە سەردانى
شويىنىك بىكات كە بەوۋە پەيوەست نەبىت.

موسا وتى: ئەگەر بويىتمە رىگەر لەبەردەم كارەكانتدا ئەوا داواي لىيوردنت
لىدەكەم، ئەگەر بىمزانىايە دلگران دەبىت خۆم نەدەكرد بىرەدا، لەبەرئەوۋە دەرگام
بەكراوۋەيى بىنى وتەم با سەردانىكى ئەم ژورە بىكەم.

پىاويش ھەر بەو شىوۋەي سەرى دانەواندبوو وتى: ئەوۋە بۇ يەكەمىن جارە
دەبىستەم شازادەيەك داواي لىيوردن بىكات، پىشتەر كاتىك ناپەزايى خۆم دەرەپرى و
دەموت بۆچى بى داواي مۆلەت خۆت دەكەيت بەم ژورەدا سوكاىەتى و ھەرەشەيان
لى دەكردم. پىم بلى ناوت چىيە شازادە؟

موسا وتى: ناوم "موسا"يە.

كابرەي نوسەر وتى: موسا ناويكى ناتەواوۋە، ئەمە نىوۋە ناوۋە.

موسا وتى: ھەرچى بىت موساى كوۋى "ئىخاس نامون"ى شارن و خوداى
مىسرم.

نوسەر وتى: ئۆھ!كەواتە تۆ كوۋى شازادە نەيىنى نامىزەكەي كۆشكىت، لەم
كۆشكەدا شازادە "ئىخاس نامون" بەشازادە نەيىنى نامىز ناسراوۋە، زۆر ئارەزوى
ئەوۋە دەكەم ئەم شازادەيەي دايكىت بىيىنم..... لەمكاتەدا سەرى بەرز كىردەوۋە و
پوى بەرەو موسا وەرچەرخاند و تەماشايەكى موساى كرد و وتى: ئەگەر ناوت
نىوۋە بىت، بەلام خۆت زۆر تەواويت، چ قەد و بالايەكى كەتەت ھەيە، پىرۆزبايىت لى
دەكەم. لاويكى قارەمانى وەك تۆ نايىت نىوۋە ناوى ھەبىت، دەتوانم ناويكت بۇ
بدۆزەمەوۋە.

موسا وتی: هر ئه موسایه تهواو و بهلای منهوه باشه و هه موو کهسیک من بهم ناوه ده ناسیت، تۆش به هر ناویک که خۆت حەزت لییه تی بانگم بکه، به لام هه مان ئه موسایه ی پیشوم.

پیاو زهرده خه نهیه کی کرد و وتی: ئیستاش منیش خۆم به موسا ده ناسینم ناوم "نف" ه، سه روکی ته لارسازانم، کۆشگه لیکی زۆرم بۆ فیرعون دروست کردوه، تهواوی ته لارسازه کانی "تبس" له هه موو شوینی کدا له ژێر چاودیتری مندا کاره کانیان نهجام ده ده، خۆشم سه روکی خۆم، له م ولاته دا ته نها فیرعون ده توانیت فه رمانم پیبدات، به پیچه وانیه ئه مه شه وه خۆم فه رمان به هه موو کهسیک ده ده م! و زۆریش له فیرعه ونه وه نزیکم.

موسا وتی: هوکاری نزیک بونت له فیرعه ون چیه؟

نف وتی: چونکه "وه رزای داگیرکه ر" فیرعه ونی ئه م سه رده مه ناشق و شه یدای هونه ری ته لار سازیه، ئه و به ته نهایی به نه ندازه ی چه ندين فیرعه ون له م ماوه یه دا ته لاری دروست کردوه. هر له به ره وه ش به راده یه ک گرفتاری پاسپارده کانی ئه وم که تاقه تی ئه وم نیه شازاده کان بێن بۆ لام و بینه مایه ی ده ردیسه ریم.

موسا وتی: تۆ په خنه ت له ناوه که م گرت، ئیستاش من ده مه ویت بزانه بۆ ناوت "نف" ه؟

"نف" ی ئه ندازیار وتی: دایک و باوک کاتیک ناوی "نف" له منداله که یان ده نین که پرژه ی منداله کانیان سنوری ئاسایی تیپه پراندییت، چونکه ئه وه نده ناوی جوراجوریان له منداله کانیان ناوه که دواين مندالیان ته نها به ناوی "نف" خویان پازی ده که ن، هه لبه ت دایک و باوکم جوتیاربون یاژره مندالیان هه بوو، منیش تاکه مندالیکیان بووم که به زیندویی ماومه ته وه! ئایا تاییستا ناوی "ستی کاف" ت بیستوه؟

موسا وتی: تا ئیستا ناوی وام به رگویی نه که وتوه.

"نف"ى ئەندازىيىرى وتى: "ستى كاف" يەكك بوو لە زەوى خۆرەكانى شارى "تبس"، زەوى جوتيارانى وەك گەرە ۲۰ لىنى وەردەگرتىن و بېرىك سامانى بەقەرز پىدەدان و ماوەيەكى بۇ گەرەنەوى سامانەكەى بۇ دىياري دەگردن، ئەگەر كابراى جوتيار نەيتوانىبا لە كاتى خۇيدا قەرزەكەى بداتەووە ئەوا "ستى كاف" بەشىووەيەكى ياساى دەستى بەسەر زەويەكانياندا دەگرت، ئەو لەبەرئەوى ھۆشيارانە يان ساختانە كارى دەگرد، ھەمىشە كارەكانى لايەنىكى ياساى لەخۇ دەگرت و ھىچ كەسك نەيدەتوانى بيانوى پى بگرت. من، بەواتا دايك و باوكم بونە قوربانى ئەم "ستى كاف"ە، ئەو دوانە دواى لەدەست دانى زەويەكانيان دىقيان كرد و مردن، منىش بەتەنھايى مامەو، بەلام دايەنيك منى سپارد بە چەند تەلار سازىك كە لەكۆشكى فیرعەوندا كاريان دەگرد، بۇئەوى بتوانم مۆچەيەك بەدەست بەينم، لەوكاتە بەدەواوہ گرنگيەكى زۆرم دەدا بەكاروبارەكانى تەلارسازى و تا ئەوكاتەى كەم كەم سەرکەوتنم لەوہدا بەدەست ھىنا نەخشەى خانوويەك بكيشم، ھەمان ئەم نەخشەيە بوو ھۆى پيشكەوتنم و بەرزبونەوى ئاستى كارکردن.

موسا وتى: ئىستا كە بەو شىوہ سەرنج پراكىشە قسە دەكەيت و سەرگوزەشتەيەكى وروژنەرت ھەيە دەتوانم لەتەنيشتەوہ دانيشم و گويت لى بگرم.

"نف"ى تالارساز وتى: زۆرىش بەدانىشتنت خوشحال دەبم، بەلام بەمەرجىك قسە لەگەل يەكتردا نەكەين، چونكە سەرم زۆر قالە، لەبەرئەو تەنھا دانيشە و تەماشايەكە..... دواى ئەو يەكسەر خۆى بەنەخشەكيشانەوہ سەرقال كرد، سەرەتا كاتىك موسا چاوى بە "نف" كەوت واى دەزانى نوسەرە و سەرقالى نوسينە، بەلام

²⁰گەرە: وشەيەكى پاراوى كوردیە كە دەتوانرئت لەباتى وشەى "رهن"ى عەرەبيدا بەكار بەيئزئت، چونكە پەھنیش ھەمان واتاى "گرم"ى ھەيە، چونكە كاتىك تۆ شتىك دەدەيت بە "پەھن" واتاى ئەو دەگەيەنيئت تۆ گەرەويكت لەگەل كەسكىدا كەردووە كە ئەگەر لەكاتى خۇيدا ئەو شتەى لىت وەرگرتووە بۆى نەگەرنيتەوہ، ئەوا ئەو كەسە ئەو شتەى بەرپەھن پيئت داوہ دەستى بەسەردا دەگرت، بۆيە ئەم مامەلەيە دەقاودەق وەك گرم وايە، كاتىك گرم لەگەل كەسكىدا دەكەيت ئيتر لەسەر شتىك پيئت يان شتىكى لى قەرز بكەيت و لەكاتى ديارى كراودا بۆى نەگەرنيتەوہ ئەوہى وەك گرميەك لەلاى ئەو داتناوہ دەيدۆريئى يان بەشىووەيەكى جواتر دەتوانن بلىين لەبەرامبەر ئەوشتەى كە لىت وەرگرتووە يان لىت قەرز كەردووە دەستى بەسەردا دەگرت..... وەرگىز.

لێی وردبویەوه و ئاگاداری ئەوهبوو بەپێنوسیکی مسی دوسەرە که تا ئەو کاتە چاوی بەو جوړه پێنوسه نهکەوتبوو وینە ی جوړاوجوړی دەکێشا. موسا لەسەردەمی خۆی نەیدا فیڤی زانستی ئەندازیاری بوو و شیوه ئەندازەییەکانی بەباشی دەناسیەوه، بەلام نەیدەزانی نەخشەکێشان چیه، بۆیه تەنها لێی وردبویەوه و بینی "نف" ی تەلارساز لەکێشانی شیوه ئەندازەییەکاندا وینەگەلێکی جوان و ورد دەکێشیت. چەندجاریک چەند پرسیارێک بەهزی موسادا هات، بەلام لەبەرئەوهی "نف" ی تەلارساز پێی وتبوو نابیت بەهیچ شیوهیهک گفتوگۆ لەنێوانماندا ئەنجام بدریت، بۆیه پرسیارەکهی لێ نهکرد. موسا بەسەر سوڤمانەوه تەماشای هەموو جوڵه و شتومەکهکانی "نف" ی تەلارسازی دەکرد، بەلام کاتیکی چاوی بە "مورو ژمیڤر ۲۱" هەکهی "نف" ی تەلارساز کەوت بەشیۆنیکەوه هەلواسرابوو، که هەندێجار "نف" ی تەلارساز موروەکانی ئەمبەرەویەر پێدەکرد، بۆی دەرکەوت تەواوی شتومەک و کەرەستە ی کابرای تەلارساز بەلایەوه تازەیه. موسا بینی کابرای تەلارساز بۆ ژمارە یەک مورویهکی دەهینایە ئەمبەرەوه و بۆ ژمارە دوو مورو دەهینایە ئەمبەرەوه بەو شیۆیه بەپێی هەر ژمارەیهک ئەوەندە مورو جیبەجی پێ دەکرد و ژمیڤریاری خۆی پێ ئەنجام دەدا. ماوهیهکی زۆر تێپەڕی و "موسا" ش هەر بەو شیۆیه تەماشای "نف" ی تەلارساز بوو، هەرۆک بڵێی بەلای ئەوهوه موسا لەوێ نەبیت بەو شیۆیه سەرقاڵی کارەکهی خۆی بوو. لەناکاو "نف" ی تەلارساز بۆئەوهی کەمیکی بچەوێتەوه سەری بەرز کردەوه و تەماشایەکی "موسا" کرد و بینی پەڕێشان و سەر سوڤماو دەر دەرکەوێت. کاتیکی موسا بینی "نف" ی تەلارساز دەستی لەکارەکهی هەلگرتوو وای زانی دەتوانیت قسە ی لەگەڵدا بکات، بۆیه لێی پرسى: ئەو شتە ی لەسەر کاغەزی "پاپیروس" نەخشە ی دەکێشیت کەلکی چی دەخوات؟

²¹ مورو ژمیڤریاری: ئەو ئامێرەیه که لەچەند پزێک مورو پێک دێت که سەردەمانی کۆن بەو ئامێرە پارە و شتومەکهکانی خۆیانیا پێ دەژمارد-لەباتی حاسییە ی ئەلکترۆنی ئەم سەردەمە-... که لەزمانی فارسیشدا "چرتکه" ی پێ دەلێن که لەبەنچەدا لەپرسیوە وەرگیراوه بەواتا ئەوانیش ناویکی تابیەتیان نیه بۆ ئەم ئامێرە بۆیه منیش ناچاربوو پێناسە ی خودی ئامێرەکه وەک ناویک بەکار بهێنم... وەرگیر

"نف"ی ته لارسازیش وتی: ئەمه نه خشه ی ته لاریکه.

موسا پرسى: کام ته لار؟

نف وتی: ئەو ته لاره ی فیرعه ون دهیه ویت دروستی بکات؟

موسا وتی: به لām هیچ ته لاریک لهم نه خشه یه دا به دی ناکریت.

نف وتی: نه خشه کیشان وهك دارتاشی و په یکه رتاشی نیه، تۆ هیچ ته لاریک له نه خشه کیشاندا نابینیت... دواى ئەوه بو ی پونکرده وه: نه خشه وهك پێبەر و پێنمايهك وایه و ورده کاری کاره کان به رفراوانتر دهکات، نه خشه ماوه یکیش پیش میژوی دروست بونی قوچه کیه کان بۆ دروست کردنی خانو و ته لاره کان سودیان لی وهگرته وه.

موسا وتی: له و باوه رده دا نیم نه خشه به ئەندازه ی دروست کردنی ته لاریک گرنگی میژوویی هه بیئت.

کابرای ته لارساز وتی: هیچ خانو و ته لاریکی بته و به هیز بی نه خشه کیشان مه حاله بتوانیت خۆی پابگریت.

موسا پرسى: ئەو نه خشه یه ی ئیستا ده یکی شیت چیه؟

"نف"ی ته لارساز وتی: نه خشه ی خه زینه یه که.

موسا وتی: ئەوه بۆ یه که مجاره نه خشه ی خه زینه یه که ده کی شیت؟

"نف"ی ته لارسازیش وتی: ئەى موسا تائىستا ده یا خه زینه م دروست کردوه، له راستیدا ئەم خه زینه نه له خۆرئاوای میسردایه، چونکه له وى به هو ی هه ره شه ی هیرشی دراوسێکانه وه پێویستی به خه زینه یه کی زیاتره، به لām فرمانیان پێداوم له "دلتا"ی نیل خه زینه یه کی "گه نم" دروست بکه م.

موسا وتی: بیستومه که خه زینه ی گه نم له شوینیکدا دروست ده که ن که وشك بیئت، بۆئه وه ی دانه ویلکه نه گه نیئت، به لām لهم ناوچه یه دا ئاوه وا زۆر شیداره، ئایا جیاواز نیه؟

"نف"ی ته لارساز وتی: فیرعه ونیش له بهر هه مان تایبه تمه ندی دهیه ویت له ویدا دروستی بکات، به لām له و باوه رده یه ئەو خه زینه یه ی که له "ده لقا" دروست ده کریت

لههیرشی دوژمنان پاریزراوه، ئەگەر دوژمن هیرش بکاته سەر "تبس" ئەوا سەرەرای ئەو شەرەش خەلکی گەنمیان بۆ دروست کردنی نان دەبیّت.

موسا وتی: دەتەوێت کە ی دەست بە دروست کردنی ئەم خەزینەیه بکەیت؟
"نف" ی تەلارساز وتی: سبە ی، ئایا حەز دەکەیت ببیتە چاودێری دروستکردنی ئەم خەزینەیه؟

موسا وتی: زۆریش حەز دەکەم.

"نف" ی تەلارساز وتی: کەواتە لە لەنگەرگا لەبەردەم ئەو کۆشکەدا پراوەستە و خۆت ئامادە ی پۆشتن بکە، پێش ھەڵاتنی خۆر بەر ی دەکەوین، ئەگەر درەنگت پێ ببیّت ئەوا چاوت پێمان ناکەوێت.

موسا بە ھەموو ھەولێکی ھەولیدا پەییوەندی بە گروپی ئەندازیارانەو بەکات بۆئەوێ بە جی نەمیّنێت. شەوی پابردوو لە پاسەوانی پرس ی: لێرەدا چ کاتی ک خۆر ھەلدێت، بە چ شیوەیە ک دەتوانم پێش ھەڵاتنی خۆر لەخەو ھەستم؟

پاسەوان وتی: لەم کۆشکەدا چوارکەس لە چوار کاتی جیاوازا دا پاسەوانی دەکەین، من پاسەوانی سییەم و دوای ماوێیەکی تر پاسەوانیکی تر دیت و دەمگۆرێت. موسا بە شیوەیە ک لەگەل کابرای پاسەواندا پێکەوت کە لە گزنگدا خۆی بگەینێتە لەنگەرگا و لەگەل گروپی ئەندازیاراندا بەر ی بکەوێت و لەوکارەشدا سەرکەوتنی بە دەست ھێنا. موسا بە ھۆی پەلەکردنیەو ب ی بالاپۆش لە کۆشک پۆشتە دەرەو، سەرما ی گزنگی بە یانان ئازاری بە گیانی دەدا و ئاگاداری ئەو بوو کە سی ک بالاپۆشە کە ی دا بە شانیدا. موسا ویستی نە ھیلێت ئەو کەسە ئەوکارە بکات، بە لām کاتی ک ل ی ورد بویەو بینی "نف" ی تەلارسازە.

نف وتی: بۆ ئەو ئەندە زوو ھاتی؟

موسا وتی: دەترسام خەو ل ی بکەوێت و بێبەشیم لەوێ لەگەل ئێویدا بەر ی کەوم.... دوای ماوێیە ک کەشتیەکی زۆر گەورە و درێژ لە لەنگەرگا نزیک بویەو. دوو کەس لە سەول لێدەرەکان لە کەشتیە کە دا بە زین و لە لەنگەرگا نزیک بوئەو بۆئەوێ کەشتیە کە بە گوریس ببەستنەو تا بە ملالادا نە جۆلێت، "موسا" ش لەم کاتەدا پۆشتە ناو کەشتیە کەو. لەبەشی کۆتایی کەشتیە کە لە پال ئەو کەسە ی سوکانی

کەشتیەکی بە دەستەوه بوو چاوی بە دیمەنێک کەوت چەند کەسێک لەوێدا دادەنیشتن بۆ ئەوێ لە خۆر و باران پارێزراو بێت. موسا بەرەپۆی کورسیەک پۆشت و بینی سێ کەسی بەسەرەوه دانیشتوو، دوانیان کاغەزێکی "پاپیروس"ی درێژیان بە دەستەوه بوو و سێیەمیان کەرەستەکی وەک سێپایە و چەند کەرەستەکی تری بە دەستەوه بوو. موسا لەپۆکار و کەرەستەکانی دەستیان تیگەشت ئەمانەش ئەندازیارن. دواي ماوەیەکی کورت گوریسی کەشتیە کە بەلەنگەرگا کەوه بە سترابوو کردەوه و چیتەر دواي ئەوه کەشتی لە لەنگەرگا ئازاد کرا، سەول لێدرەکانیش دەستیان کرد بە سەول لێدان، سەول لێدرەکان بەشیوەیەکی رێکوپێک لەیەک کات و پێکەوه سەولیان لێدەدا. دواي تێپەرپۆنی ماوەیەکی تر پوناکی خۆر لە کەشتیە کە هەلەات. هەلەاتنی خۆر بەپۆی پوباری نیل بەلای موساوە تازە بوو. موسا لەکاتی رێکردنیاندا پرسیارێکی زۆری لە "نف" کرد، چونکە ئەو گەشتە بەلای ئەووە تازە بوو. موسا بەردەوام دەپرسی: کەي دەگەینە ئەو شوێنە و چەنێکی تر بەمشێوەیە بەردەوام دەبین.

"نف"ی تەلارسازیش وتی: دەبێت بۆ ماوەی سێ کاتژمێر بەم شیوەیە بەردەوام بین، هەرەها دەبێت لەولاتی کوش نزیك "نزیك" ببینەوه.

موسا پرسى: دەمویست بزانم ئەوه راستە کە لەولاتی "کوش" خێلێکی تێدا دەژیت کە هەموویان کۆیلەن؟

"نف"ی تەلارساز سەری سوپما و وتی: مەگەر تائیسستا ئاگاداری ئەمە نەبویت؟ بەچ شیوەیە کە مامۆستایانی "کەپ" بابەتێک بەو گرنگیەیان بەخوێندکارەکانیان نەوتوو.

موسا پرسى: دەقارودەق ولاتی "کوش" دەکەوێتە کۆیو؟

"نف"ی تەلارساز وتی: ولاتی "کوش" دەکەوێتە پۆژەهەلاتی "دەلتا"ی نیلەوه، ولاتیکی بەرفراوان و شایەنی ئەوه نیە هیچ گرنگیەکی پێ بدەیت بۆیە چەقی کۆیلایەتیە، "کوش" وەک تەواوی دانیشتوانی میسر لەکەنار پوباری "نیل"دا بنیاتنراوه، "کوش"یش بەهەمان شیوەی میسر زۆر لەپوبارە کەوه دور نیە، بەلام لە "کوش"دا پوباری نیل هەلناچیت و لافاو دروست ناکات، هەر لەبەرئەوهش

لهههندیك شویندا چهند سالیك له نیعمهتی ههئچونی پوباری نیل بیبهش دهبن و کینگهکانیان تیرناو نابیت. خالیکی تری ئەم ولاته ههئومهرجی سهربازیتهتی، ئەم ناوچهیه هه میشه له بهردهم هه پره شهی "هاتی" دان، هه رکاتیك خیالی "هاتی" له ولاتی "کوش" هه تیپه پرن کوش و کوشتاریان تیده خه، بۆئه وهی بتوانن سهروهت و سامانیان تالان بکه، هه له بهرئه وهش هیچ میسریهك له "کوش" دا نیشته جی نابیت.

موسا پرسى: ئەو کۆیلانەى له کوش جیگین له کۆیوه دهیانهیئن؟
 "نف" ی ته لارساز وهلامی دایه وه: کۆیلهکان له خیله درهنده و نهفسانه پهرستهکانن و زمانی گفتوگۆیان وهك زمانی "فینیقی" هکان وایه. هۆکاری بونیان لهوی بههوی وشكهسالیه وه له ولاته که یانه وه کۆچیان کردوه بۆ ئیره. ئەمانه دهبیئت له پادشا مۆلته وهرگرن، کاتیك ئەم خیله داوایان کرد بیته ناو میسروه، له میسردا پادشایهکی نه فرهت لیکراو- فیرعهونی لاینگری خودای نه بیئراو- دهسته لاتی ئەم ولاتهی به دهسته وه بوو، هه مان ئەم فیرعهونه که ناوی له پزیری فیرعهونهکانی تردا کۆژا وه ته وه...

موسا لهم کاته دا قسهی به "نف" ی ته لارساز بهی و لئی پرسى: بۆچی ئەو فیرعهونه به نه فرهت لیکراو بانگ دهکهیت؟ خو کاریکی خراپی نه کردوه، ته نهایی پهنا بهههندیك خهك داوه که وشكه سالی پوی له ولاته که یان کردوه، به بۆچونی من پادشایهکی باش بووه.... له مکاته دا پهنگ له پوخساری "نف" ی ته لارساز دا نه ما و ترس و تۆقان سهرتاپای جهستهی داگیرکرد و ته ماشای سی ئەنداز یاره کهی تری کرد بۆئه وهی بزانیئت ئایا ئاگاداری گفتوگۆکه یان بون یان نه و کاتیك دلنیا بوو له وهی هیچ وشهیهکیان لهم گفتوگۆیه نه بیستوه هیور بویه وه و وتی: له پیری بکه...

یهکیك چرپاندى به گوئی "موسا" دا و وتی: ئەو تۆچی دهلییت، هیئانه زمانی ئەم جۆره گوتانه تاوانه، هه ئه وهی که سیك گوزارشتیکی ئاوا بدات به فیرعهون یه کسه سهرت لیده کاته وه.

موسا وتی: دهزانی له میسردا دوژمنیکی زۆرم ههیه!

نف وتى: زۆربەى خەلكى ئاگادارن.

موسا وتى: ھەلبەت ھەموو شت و يىروباوهرىكى خۇم بەخەلكى پاناگەيەنم، بەلكو تەنھا لەگەل تۇدا ئەم جۇرە قسانە دەكەم.

نف وتى: موسا تۆ ھىشتا لاويت و نەك لەسەر بنەماى ئەزمون و لۇجىك بەلكو بەپىنى ھەستەكانت بېرىار دەدەيت، زۆربەى خەلكى لەپوكارى دەرەوياندا كەسىكى باش و جوانن بەلام ناخيان پىچەوانەيە، بۆيە ھىچ كاتىك متمانە بەپوكارى دەرەوى ھىچ شتىك مەكە. لەبارەى خىلى "كوش" یش دەيىت پىت بلىم ئەو خەلكە نيوہ دېندەيە خاوەنى ھىچ پىشەيەك نەبون، ئەياندەزانى بەچ شىوہيەك سود لەكانزاكان وەرگرن و كەرەستەى لى دروست بکەن، ئەمانە ھىشتا لەقۇناخى بەردىندا دەژىن و ەك چەكىك سود لە بەرد وەردەگرن، بەلام دواى ئەوہى كۆچيان كرد بۆ "كوش" دەستيان چووە ناو كارەوہ و وردە وردە فىرى دروست كردنى كەرەستە كانزاىيەكان بون. ھاتنى ئەم خىلەى كە لە "كوش" دا جىگىربون لەبەرژەوہندى ئىمەدايە، چونكە كەرەستە كانزاىيەكانمان بۆ دروست دەكەن و پەنير و خورى دەدەن بەمىسرىەكان و لەبەرامبەردا كانزاىان وەردەگرت.

موسا بەسەر سوپمانەوہ وتى: كەواتە "وہرزاي داگىركەر" فىرەوہنى مىسر ئەو خىلەى كە تا ئەو كاتە سەربەخۆ و ئازاد بون دواى جىگىربونى بارودۆخى مىسر كردنى بەكۆيلە؟

"نف" تەلارساز وتى: لەژيان و بەتايبەت ژيانى سىياسى و دەولەتداريدا دەيىت ھەندىك سىياسەت پىيادە بكىت كە لەئاست و پىوہرى وانەكانى تۇدا كە لەلايەن مامۇستاكانەوہ فىريان كردوويت نيە!

موسا وتى: ناتوانم ئەوہ پەسەند بكەم، چۆن خىلىكى ئازاد كە پەناھەندەيى ولاتىكى پىدەدرىت، لەباتى خانەخوئى و خزمەتيان بكەيت بيانكەيت بەكۆيلەى خوت؟!

"نف" تەلارساز وتى: بارودۆخى ئەمپۆى مىسر لەگەل پابردودا زۆر جياوازە. مىسرى كۆن فەرمانرەوايانى ەك "خوفو" و "مى سرى ئئوس" ھەبوو، پانزە سەدە پىش ئىستا مىسرىەكان قوچەكيەكانيان دروست كردوہ كە تا ھەتاھەتا

دهمینیتتهوه. ئەو پۆژانەى ئەم قوچەکیانەیان دروست دەکرد نەتەوهى میسر نەتەوهیهکی دانا و پۆشنبیر بووه، ئیستاش میلهتیکى ئەفسانە پەرستە. میلهتیک که خودی قوچەکیەکانیان دروست کردووه، لەئیستادا خەلکەکەى نازانیّت بەدەستی چ کهسانیک دروست کراون و دەلین ئەم قوچەکیانە خودای "نزیس" دروستی کردووه! لەوانەیه لەقوتابخانەدا پێیان وتبیت ئەم قوچەکیانە بەدەستی چ کهسانیک دروست کراون، فرمانزەوایانى میسر بۆ دروست کردنی ئەم قوچەکیانە سویدیان لە کۆیلەکان وەرگرتووه، بەلام وەریابە باوەر بەم جوړە قسانە نەکەیت، ئەم بینا مەزن و پایەدار و جاودانانە مەحاله کارى کۆیلەکان بێت. کاتیک خەلکی ولاتیک لەناخەوه خالی بوو و زانست و دانایی پوی لى وەرگێران دەبنە کهسانیکى ئەفسانە پەرست و دەلین قوچەکیەکان که مروّقەکان دروستیان کردووه، خوداکان دروستیان کردون. من و هاوپیانم که هەموومان تەلارسازین، زۆر باش دەزانین که ئەم قوچەکیانە بەدەستی مروّقە دروست کراوه، ئەو کهسانەى شارەزای بواری تەلارسازی بون، ئەو کهسانەى دەیاننوانی نەخشە بکێشن کەسە پسپۆر و زاناکان بون. لەدروست کردنی قوچەکی مەزنى "خوفو" نزیکەى دوو ملیون و نیو بەردیان بەکار هینا تا قوچەکی "خوفو"یان کرد بەقوچەکی "خوفو". سەیرترین گوتە که بەرگویی کهسانی نەزاندا دەچیپینریت و خەلکە نەزانەکەش بەهۆی نەزانیانەوه بى ئەملاولا ئەو جوړە گوتانە پەسەند دەکەن ئەوهیه که دەلین قوچەکیەکانیان بەکۆیلەکان دروست کردووه! باشە کاتیک ئیمە چاویک بە میژووی دروستی ئەو قوچەکیانەدا بخشینین بۆمان دەرکەویت که لەو سەردەمەدا هیچ کۆیلەیهک لەمیسردا بونی نەبوو، لەبەرئەوه بۆمان دەرکەویت که ئەو جوړە گوتانە تا چ پادەیهک بى بنەمایە. لەوانەیه لەو سەردەمەدا دیلى جەنگ هەبویّت، لەوانەشە لەهەندیک کاروباردا سویدیان لەدیلهکان وەرگرتبیت و بەکاریان هینا بیتن، بەلام نەک بەوشیوهی که بلین قوچەکیەکانیان لەپێی کۆیلەکانەوه بنیات نراوه، ئەم جوړە پیناسە و گوتانە بى بنەمایە. ئەو سەردەمانەى قوچەکیەکانیان دروست دەکرد جوتیارانى میسر زەویان هەبوو و بەخواوەندار لەقەلەم دەدران، مەبەستم وەردە خواوەندارە. چەند چالاکیەکیان لەسەر زەویەکانیان ئەنجام دەدا و بەروبومەکەشیان

كۆدەكردەۋە و بەئەنجامدانى ئەم جۆرە كارانەش بژئوى ژيانيان دابىن دەكرد، بەلام لەمپۇدا تەماشای جوتيارانى مىسر بکە، جوتيارى مىسرى تەنھا پيشەى جوتيارەيە بەواتا كرىكارىكى تەواۋە، بەواتا جوتيارىك كە بۇ كەسانى تر كار دەكات، ھەرچى بچىنىت و درەوى بكات دەبىت بىداتەۋە بەخاۋەن زەۋى.

نف وتى: موسا دەزانى بۇچى باسى ئەمانەت بۇ دەكەم، چونكە تۇبۇت سەلماندم لاۋىكى جىيى متمانەيت. لەم سەردەمەدا خەلكى مىسر ھەمان ئەو جوتيارانە بون كە متمانەيەكى تەواۋيان بەحكومەتەكەيان ھەبوو و لەكاتى پىۋىستىشدا لەكانگاي دلىانەۋە بەرگريان لى دەكرد، چونكە يەكەم لەبەرئەۋەى تىر بون، دوۋەم حكومەتى ئەو سەردەمە ۋەكو ئىستا خەلكى دىل و بەكرىگىراۋى نەبوو و پشتگوى ئەدەخست، بۇنمۇنە لەلافاۋ و ھەلچونە ترسناكەكانى روبرارى "نىل"دا كە پىۋىستى بەھاۋكارى خەلكى بوو لەسەرتاسەرى مىسر ھەزاران كەس بەۋىست و ئارەزۋى خۇيان بەكەرەستەى كار و تۆشەرەى پىر لەنانەۋە دەكەۋتەنە پى، چونكە دەيانزانى بۇ ئەنجامدانى چ كارىك دەپۇن، ھەلبەت بۇ ئەنجامدانى كارىك دەپۇشتن كە سود و بەرژەۋەندى خۇيانى تىدابوو. بەلام ئىستا گەر روبرارى نىل ھەلچىت و لافاۋ دروست بىت، ئەگەر حكومەت داۋاى ھاۋكارى لەخەلكى بكات يان ناپۇن يان ھەر ناتوانن بىرۇن، ھەر تاكىكى مىسرى جگە لەپىست و ئىسقان ھىچى بۇ نەماۋەتەۋە. ھەلبەت كەسانى بەھىز و كەتەشى تىدا بەدى دەكرىت، ئەوانە خۇۋىست و تەمەل و زۇردارەكانن، ئەمانە بەئەنقەست لەپىزى سەربازىدا خزمەت دەكەن. بەدرىژاى ئەو دوو سالى جەنگە بەردەۋامەى لەگەل دراۋسىكانىدا لەخۇرئاۋاى مىسردا ئەنجاميان داۋە دە ھەزار دىل لەۋلاتى خۇرئاۋا "لىبى" و پىنچ ھەزار كەسش لەكوش "سودانى ئەمپۇ" بەدىلى گىراون كە لەمىسردا سەرقالى كاركردن. مىسرىەكان بەھۋى سادەىى و بىتوانايى لەۋەى قەرزەكانيان بەدەنەۋە، ناچارن خۇيان بفرۇشن و بچنە پىزى كۆيلەكانەۋە. ھەر لەبەرئەۋەش بارودۇخى گشتى خەلكى مىسر بەۋشپەۋەى لىھاتەۋە كە بۇم باسكردى.

موسا وتى: من ناتوانم چاوپۇشى لەو ستمە بكەم كە لەبەرامبەر خەلكى "كوش"دا كراۋە و بەردەۋام بىرى لىدەكەمەۋە.

نف وتی: ئاموژگار یه کت دهکهم وهك گواره یهك بیکه به گویتدا، ئه ویش ئه وه یه، همرکه سیك ویستویه تی له باره ی دادوه ری و سته م، ته ندورستی و نه خوشی، چاکه و خراپه، هزری له کاروباره کانی جیهاندا بخاته گه پ ئه و خوشی له گیزاوی ئه م ناله باریه دا ده خنکیت.

چیتز موسا دوا ی ئه وه پاسی خه لکی "کوش" ی نه کرد. دوا ی ئه وه موسا وتی: ئیستا ده زانم که خه لکی میسر له چ بارودوخیکدا ده ژین، کاتیك له کو شکدا بوم به شیوه یه کی تر بیرم له میسر و خه لکی میسر ده کرده وه. "نف" ی ته لارساز وتی: چ کاتیك یه که مین بزیسکه ی ئه م پونکایه بهر هزرت که وتوه؟

موسا وتی: ئه م بزیسکه یه له بازاری میسر دا بهر هزرم که وت، چونکه پیش ئه وه ی سهر دانی بازاری مه زن و پیش ده رچونم له کو شک، بی له کو شکه پازاوه و ژیا نی ناو کو شک هیچ شتیکی تر له هزرمدا نه ده گونجا و وام ده زانی خه لکانی تریش بیکه م و زیاد وهك من ده ژین، وهك من جلوه برگی په نگا وه نگیان له بهر دایه و قه له ون و وهك کار به ده ستانی ده ولت ده ژین، به لام له بازاری مه زندا پوه پوی جیهانیکی ته و او جیا واز بومه وه. ئه م بیرۆکه یه به سواربونم بۆ سه ر ئه م که شتی و بیستنی گو ته گه لیکی زۆر تاده هات به میز تر ده بوو، ئالییه را زانیم سته مکار کییه و کی سته م لی کرا وه، چونکه له کو شک ی فیرعه وندا وام ده زانی ولت به شیوه یه کی دادوهرانه بهر یوه ده بریت، به لام همرچی به نیو خه لکیدا بگه پامایه با شتر په یم به وه ده برد که له چ جیهانیکی دوا فاهه دا ده ژیم. دوا ی ته و او بونی ئه م گفتوگویه موسا و "نف" ی ته لارساز په یوه ندیان به سی ئه ندازیاره که ی تره وه کرد.

پامسیس له نویه مین سالی فه رمان په وایی - وه زای دا گیر که ر - ئا هه نگی هه فده یه مین سال پوژی له دایک بونی گیرا: "ئامنی و ستانو" ئاماده ی ئه و ئا هه نگه بون، به لام موسا و "عاشه" له وی نه بون. موسا هر به وشیه ی بینیمان له گه ل "نف" ی ته لارساز دا گه شتیکی کورتی ئه نجام دا و له ناو که شتیدا په یوه ندی

بە ئەندازىارەكانەوہ كرد و "عاشە" ش لەلایەن "رامسىس" ەوہ بەناونىشانى بالۆيز بەمەبەستى كۆكردنەوہى زانىيارى پۆشتبوو بۆ لوبنان، بۆيە كۆكردنەوہى ھاوپۆلەكانى پابردو دواى ئەوہ بەمەحال دەھاتە بەرچاو، مەگەر جىگىرى سەرۆك پىشنىيارى ئەوہى لى بگرديەن لەچواردەورىدا سەرقالى كارىك بن. تاكە كەسىك كە ھەرگىز "رامسىس" ى بەجى نەھىشت "ئامنى" بوو. "ستائو" ش ھەركاتىك ھىچ كارىكى بەمارەكانى نەبوايە، دەرپۆشت بۆ لای رامسىس و لەوہلامى رامسىس كە لى پرسیپوو ھاوپىيان لەكوین؟ بەدەم پىكەنىنەوہ دەيوت: كەيەلىك لەيەكىك گۆشەكانى بىابان شك دەبەم، ئەمشەو دەرپۆم بۆئەوئى چونكە دلىنام مارەكان پەنا بۆ ئەو كەلاوہيە دەبەن، بۆئەوہى بىيانگرم، لەبەرئەوہى دەمەيوت شارەزاي جۆرەكانى مار بىم، ھەلبەت ئەگەر بتوانم خۆم لەژەھرى مەرگباريان پزگار بكەم...

"ئامنى" ش كە دەيزانى مەبەستى لەكەيەلى ئەو بىابانە مائەكەى "ستائو" يە وتى: كەيەل نىە، نە كەيەلە و نە تاقىگا، سەرەپاي ئەوہش تۆ چىتر ئەوہندە سامانت لەرپى مارەكانەوہ كۆكردووەتەوہ كە چىتر پىئويست بەوہ ناكات دەست لەھىچ ھەرەشەيەكەوہ بەدەيت.

ستائو پرسى: تۆ لەكوئوہ ئاگادارى ئەو ھەموو نەيىيانەى منىت؟

ئامنى وتى: دەيىت لەگەل باوكمدا بپۆم بۆ "ئەسوان" چونكە پەيكەرەكان، دەرگاكان، دەروازەى پەرسىتگا و زۆر لەبەرھەمە ھونەريەكان كە لەبەردە سەخستەكان دروست دەكرىن لەشارى "ئەسوان" بەدەست دىن، بەلام لە "ئەسوان" دا جىاوازي كرىكاران لەگەل سەرپەرشتەكاندا پۆژ لەدواى پۆژ زياتر دەبوو، جىاوازيەكى مەزن لەبارەى ھەلگرتنى بەردى چەند تەنى ھاتەپىشەوہ و گرفتىكى مەزنىش بۆ ئەم گرافتە زياد بوو، ئەويش خالى بونى خەزىنەى سروشتى كانزاي دايكە، كە تەنھا چەند پەرەگىكى كورت و كەمى مابوو.

جىى باسە گروپىك لە ئەندازىاران بەوردى و شارەزايەوہ ئەركى سود وەرگرتنيان لەبەردى "خارا" لەئەستۆدا بوو و چاودىريەكى ورديان دەكرد، بەرد تاشەكان لەچەند گروپىكى تايبەتدا بۆ دەستنيشان كردن و ھەلسەنگاندنى باشتري بەرد پشكنىنيان بۆ دانە دانەيان دەكرد، ھەموو فەرەونەكان بەشيوەيەكى

گىشتى بەرپىرسى كاروبارى كانزا و ھەلومەرجى ژيانى كرىكارانى كانە كانزاكان بون، ئەركى چاودىرى ھەر لە كرىكارەوہ تا ئەندازىريان لەئەستۇدا دابوو، ھەر لەبەرئەوہش پامسىس ھەستىارىەكى تايبەتى لەشەوى سالتپۇژى لەدايكبونيىدا لەبارەى ئەم جۆرە كاروبارانە نیشان دەدا. ھەمان ئەم چاودىرىە بووہ ھۆى ئەوہى لەو سەردەمەدا "پامسىس" پەى بەئالۆزترىن پوداو كە بەسەرىدا ھاتبوو ببات: لەيەكىك لەكانە كانزاكاندا كەسىك كارەساتىكى بەسەردا ھات...

"شنار" داواى ئەوہى كرىدبوو پىي بىدرىت ژيانى لەباشوردا بەسەر ببات و لەپەرسىگايەكدا گۆشەگىر بىيىت! شنار ئامانجىكى لەم داواكارىەدا ھەبوو: ئەويش چاوپىكەوتن لەگەل مۇسادا بكات. شنار بە بەدەستەينانى ئەم مۆلەتە توانى بەھەر شىوہىەك بووہ، لەگەل ئەو زانىارىانەى لەپىي سىخوہەكانىوہ بەدەستى ھىنابوو خۆى بگەيەنىتە لاى مۇسا. "مۇسا"ش سىروشتى بەھىزى بەھىزتر بوو، بە بىنىنى شنار كە زۆر قەلەو بووو ھەم سەرى لىي سۇرما و ھەم پىي شلەژا.

شنار پرسى: سلاو لە مۇسا، سەرقالى چىت؟

"مۇسا"ش پىي وت: خۆم فىرى چەندكارىك دەكەم.

شنار وتى: بەلام "نەف"ى تەلارساز تۆكەسىكى شارەزا و لىھاتويت.

مۇسا وتى: لەچەورەيى و زمان لوسى زۆر بىزارم، چ كارىكت پىمە كە تا ئىرە ھاتويت بەدوامدا؟

شنار پرسى: وا بزانم بە بىنىنم زۆر خۆشحال نەبىت و لەكانگاي دلتەوہ پقت لىم بىت.

مۇسا وتى: لەوياوہرەدام ئەمە ھەستىكى دوو فاقەيە، پىم بلى لەپىناو چىدا ئازارى ئەم پىگاو و گەشتەت گرتووەتە بەر و تا منت نەدۆزىوہ دەستبەردا نەبویت؟

شنار وتى: بۆ بەدەست ھىنانى ھەندىك ھىمنى و ئارامى، دەبىت پىت بلىم بەھۆى ھەلبىزاردنى پامسىس وەك جىگرى سەروك خەنجەرىكى ژەھراوى لەپىشتم داوہ، براكەم پىياويكى زۆر نىت خراپە، دەمەوئەت تۆكەمە دادوہر و داواى دادوہرى لەتۆكەم، ئايا ئەو پلەوپايە شايسىتە منە يان نە؟

موسا وتى: مەبەستى خۆتەم بەجوانى پى بلى و بى پەردە قىسەم لەگەلدا مەكە.
 شنار وتى: دەبىت لەو ە ئاگادارت بکەمەو ە ئايندە و چارەنوسىكى مەزن
 چاوەرپى موسا دەكات. تۆ دەبىت بەهېچ شىوہىەك مەمانە بە "رامسىس" نەكەيت.
 چونكە بەهېچ شىوہىەك جىي مەمانە نىە و ەرنەوہى لەسەر تەختى پادشاىەتیدا
 دانىشت تەواى ەوارپىكانى خۆى لەناو دەبات.

موسا وتى: دەتەوئەت چىم پى بلىت؟
 شنار وتى: دەمەوئەت ەوارپى و بەرگى لەمىسەر بکەم، پزگارى مىسر و تەنھا
 ئامانچم خەزمەتکردنى مىسرە.

موسا وتى: ئەى شنار! باش بزانە خوداكان ەوار و دەنگ و گوتەكانت دەبىستەن
 و ئەوہش باش بزانە كە زۆر لەدرو بىزان.

شنار وتى: خوداكان ئايندەى مىسر دىارى ناكەن، ئەوہ ئىمەين كە ئايندەى
 مىسر تۆمار دەكەين، دەمەوئەت دەستى ەوارپى و دۆستايەتى بۆ موسا رابكىشەم،
 پىكەرە كار بکەين!

موسا وتى: بىھودە ئازارى ئەم رىگايەت لەئەستۆ گرتووە شنار، بۆيە لەكۆشك
 ەاتمە دەرەوہ بۆئەوہى لەم جۆرە بابەتانە دور بکەمەوہ و خۆم بەھەندىك شتى
 ترەوہ سەرقال بکەم، لەبەرنەوہ وازم لى بەيئە، چونكە باوەر ناکەم لەمبارەيەوہ ەيچ
 ەوارپىەكت بکەم.

شنار وتى: موسا تۆ ەلەيت، زۆرىش ەلەيت.
 موسا وتى: ئەگەر دەتەوئەت پەنا بۆ زۆر بىبەم، پىداگرىەكى زياترم لى بکە و
 بەگوتەكانت ئازارم بدە.

شنار وتى: پۆژىك دىت پەشىمان دەبىتەوہ... دواى ئەم گوتانە موسا بەتوہپى
 چاودىرى پۆشتنى شنارى کرد.

"دولانت" ى خوشكى رامسىس-ەوارپى پەيئەرى كەپ "ەوارپى کرد: لاچۆ
 لەبەرچاوم دەمەوئەت جىنگرى سەرۆك بىبىنم.

ئامنی بەرپرس و نوسری رامسیس پئی لیگرت و وتی: دەبیئت سەرەتا داوای مۆلەت بکەیت.

دولانت وتی: تۆ داوای مۆلەت لەکچی فیرعون کە بۆ چاوپێکەتیی براکەیی هاتوووە دەکەیت؟ داوای ئەم قسانەیی بەهەردوو دەستی پالی نا بە "ئامنی" مەو و خۆی کرد بەژوری جیگري سەرۆکدا.

لەوکاتەدا رامسیس سەرقالی خویندەنەوێ چەند فەرمانیەک بوو کە لەلایەن فیرعونەووە گەشتبوو و دەبوو یەکسەر جیبەجیبی بکرایە.

دولانت هاواری کرد: ناتەوێت هیچ کاریکم بۆ بکەیت؟

رامسیس پرسى: بۆچی بەزۆر خۆت کرد بەژوردا؟

دولانت وتی: خۆ ناتەوێت بلییت ناگاداری هیچ شتێک نیت.

رامسیس وتی: تۆ سەرەتا بۆم پون بکەرەو.

دولانت وتی: بە بەرزبۆنەوێ تۆ بۆ ئەم پلەوپایەییە ساری هاوسەرم چاوەڕپیی ئەوێ دەکرد پلەکەیی بەرز بکەیتەو، تۆش دەبیئت پلەکەیی بەرز بکەیتەو، ئەو کارەیی خۆی دەیهوێت و حەزی لێیەتی پئی ببەخشیت.

رامسیس وتی: راستە من جیگري سەرۆکم، بەلام فیرعون نیم، ئەو پلەوپایەیی کە خوشکەکم بۆ هاوسەرەکەیی لێم داوا دەکات، لەدەستەلاتی فیرعوندا، من ئەو دەستەلاتەم لەدەستدا نیە.

دولانت وتی: سەردانی باوکیشم کردوو، ئەو پازیی نیە ئەم جۆرە پلەوپایەیی ببەخشیت بە ئەندامانی خێزانەکەیی.

رامسیس وتی: کەواتە منیش هیچ دەستەلاتیکم لەدەستدا نیە.

دولانت لەوکاتەدا تۆرە بوو و وتی: ئەم جۆرە قسانە بەگویمدا ناچن، تۆ دەبیئت سەرپەرشتی هەموو خەزینەکان ببەخشیت بە ساری هاوسەرم.

رامسیس وتی: بەواتا تۆ دەتەوێت بلییت هەم دەست لە کاروبارەکانی فیرعونەووە بدەم، لەهەمان کاتیشتا دژایەتی بکەم؟

دولانت وتی: تۆ هیچ کات تر سنۆک نەبویت، من خوشکتم هەنگاویک لە پیناواندا بینی.

پامسیس وتی: هر له سهرتای ئهم بهرپرسیاریه تیهی که پیم به خشاروه دته ویت ناچارم بکهیت بهرپی ههله دا بهرۆم.

دولانت بهتورپه یهوه "پامسیس" ی بهجی هیشت و "پامسیس" یش دوا ی پوشتنی خوشکه کهی سهرقانی پشکنینی ئهو گوزارشته سامانیانه کرد که لهای "ئامنی" هوه هاتبوو. دوا ی ماوه یه که ئاگاداری ئهوه بوو نوسهرانی "کاتب" شنار ههلی باشیان بو خویان قوسته وهتهوه، دوا ی ئهو پشکنینه پامسیس "شنار" ی برای بانگ کرد. شنار به پیچه وانهی ئهوهی چارههروان دهکرا زور خوشحال بوو. پامسیس وتی: ئایا تو چاودیری راسته وخوی نوسهر و ژمیریارهکانی خوت کردوه یان نه؟

شنار وتی: بهگشتی بهلی، بهلام له کاروباره لاوهکیهکاندا نهخیر. پامسیس وتی: کاروباری کاغەزی "پاپیروس" و ئهو مامه لانهی بهمانهوه په یوهست دهکرتن کاروباری گشتین یان لاوهکی؟ شنار وتی: مه بهستت چیه! گرفتیک ههیه؟ پامسیس وتی: باش بزانه ئهوانه ی ههله یان له کاراندا کردوو بهتوندی سزایان دهدهم.

شنار وتی: دههویت له مهودوا له ژیر چاودیری براکهه و بهپیتی فههرمانی پامسیس کاروباری بازرگانی بهرپوه بههه. پامسیس سههری له گوپینی بارودوخی شنار سوپما و وتی: پیشنیاریکی تازه شک ده بهیت؟

شنار وتی: ئیمه براین، دهییت شان بهشانی یهکتری کار بکهین و پشتی یهکتری بگرین و درایه تیه کانهان ولا بخهین. تو جیگری سهروکی من به بهرپوههری کاروبارهکان دهستنیشان بکه، بهم شیوهیه کاروبارهکان باشت بهرپوه دهچن... شنار بهم دوا یین پرستهیه "پامسیس" ی بهجی هیشت... پامسیس نیگهرانی گوپانی له ناکاو ی شنار بوو و زوړیش لیی بهگومان بوو، بویه بهئامنی وت: پلانیکی نویی له ژیری سهردایه، سههرپای ئهوهش فههرمانیک له لایه ن فیرعه ونهوه هاتوه و دهلیت بهیانیان له گهل ئهودا به شداری له مهراسیمی بهیانیان بکهه...

ستە ھوس-شاژنى مىسر-شاپانوى جوانى كۆشكى فىرەون جىاوان بوو
 لەھەموو ژنانى ئەو كۆشكە، مەراسىمى ھەلبۇزاردنى سرود بېژەكانى بۇ بەشدارى
 كردن لەئايىنى پەرسىنى "حانخور" لەپەرسىتگادا لەئەستۇ گرت. لەم مەراسىمەدا
 كچانى لاو بۆلەۋەى بەختى خۇيان بۆلەلبۇزاردن تاقى بكنەۋە بەسەختىرىن
 ئەزموندا تىدەپەرىن، ئەم كچانە لەسەرتاسەرى مىسرەۋە ھاتبون بۇ "تبس" لەنىو
 ھەموو ئەم كچانەدا تەنھا كچىك كارەكانى بەرجەستە و شايەنى دەستخوشى بوو
 ئەۋىش شاژنى فىرەون بوو، چىتر دواى ئەۋە ئەو ئەزموون و تاقىكردنەۋەىە كۆتايى
 پىھات و لەو ئىۋارەيەدا نۆۋەى ناساندنى كەسى براۋە و ئەنجامدانى چەند
 مەراسىمىك كە بەو يادەۋە پەيۋەست بوو. لەباخى پەرسىتگادا مىۋاندارىيەكى
 خواردنىان بەبۆنەى دەستگىراندارە ئامادەبۈەكان پىك خست و ھەموو نىگاكان
 ئاراستەى كچىكى بىدەنگ بوو كە عود بەدەست ئاۋازىكى بۇ ژەنن ئامادە كردبوو.
 ناۋى ئەو كچە "نفر تارى" بوو كە پەيۋەندىيەكى ئاشكرائى لەگەل "رامسىس" دا
 ھەبوو. شاژن لە "نفر تارى" نىزىك بويەۋە و دەستخوشى و ستايشى لىكرد. عود
 ژەنى جوان خۇى بەشاژن ناساند: ناوم "نفر تارى" ە.

ستە ھوس پەرسى: لەكوئىت و چۆن فىرى ژەنىارى بویت؟
 نفر تارى وتى: من خەلكى "تبس" م و خويندكارى بارەگائى "مىر ئور" بوم و
 خويندنىشم لەۋى تەۋاۋ كردوۋە.
 شاژن وتى: ەك لەپروخسارتدا ديارە زۆر دلت بەم ھەلبۇزاردنەت خۆش نەبىت،
 بەلام دەبىت خۆشحال بىت.

نفر تارى وتى: خۆشحال بەلام دەبىت ھەرچى زوترە بگەپمەۋە بۇ پەرسىتگائى
 ئامون و پەيۋەندى بەكارمەندانى ئەۋىۋە بگەم.

شاژن پەرسى: دەتەۋىت كەسىكى گۆشەگىرت لى دەرېچىت؟
 نفر تارى وتى: ئاشنا بون بەنھىنىيەكان پىگا و ئامانجى مە.
 شاژن وتى: تۆ زۆر لەۋە لاوترى كە دەست لەم جۆرە كاروبارانەۋە بەدەيت، بۆچى
 چىژ لەسەردەمى لاۋىەتت و ھەرنەگىرىت؟

نفر تارى وتى: بەلاى مەۋە پەرسىن و مەراسىمى ئايىنى مەزىتىن چىژە.

ستە ھوس پرسى: نيازت نيه پەيوەندى ھاوسەرى پىك بەينىت؟

نفر تارى وتى: ھىچ بىرم لى نەکردووەتەو.

ستە ھوس-شاژنى مىسر-وتى: ژيان لەپەرستگادا بۆ كچىكى وەك تۆ
بىزاركەرە..... دواى ئەو وتى: ئەگەر لەباتى ئەو لەپەرستگاي "ئامون" دا
گۆشەگىر ببىت و خۆت سەرقالى عود ژەنەن بكەيت، پىشنيارىكت لى بكم
پەسەندى دەكەيت؟

نفر تارى پرسى: چ پىشنيارىكم لى دەكەيت؟

-ستە ھوس"ى شاژن وتى: لەكۆشكدا ببىتە سەرپەرشتى كاروبارى ناو
مالەكەم! من لەكۆشكدا ھاو دەم و ھاو پىيەكى پىرم ھەبوو و ماو ھەك لەو و پىش
كۆچى دوايى كرد، بۆيە دەمەوێت ئەو پلەوپايە ببەخشم بەتۆ! بەلاتەو چۆنە؟
نفر تارى وتى: ئەزمونى من ژەنەنى عودە، نەك بەرپۆبەردنى كاروبارى ناومالى
شاژنى مىسر.

شاژن وتى: فیرت دەكەن!

نفر تارى وتى: ماو دەم بىرى لى بكمەو.

ستە ھوس راھاتبوو بەو پىش ھەلھاتنى خۆر لەخو ھەستىت، چونكە زۆر
چىژى لە ھەلھاتنى خۆر وەردەگرت و پىي راھاتبوو. "نفر تارى" یش دەقاردەق
ھەمان خوى ھەبوو، لەبەرئەو ئەو ھەردوکیان پىكەو ھاو كات بەرنامەى
پۆژانەيان ھەماھەنگ دەكرد. "نفر تارى" دواى چەند پۆژىك وەلامى پەزامەندى پى
پاگەياندبوو و سەرقال بوو بەفیربونى كاروبارى ناومالەو، سەرەراى ئەو ھەموو
شتىك نامۆ دەھاتە بەرچاوى. لەيەكێك لەپۆژەكانى سەرقال بونى بەكارەو. شنار
ھات بۆ لای دایكى و یەكسەر داواى لىكرد بلىت بە ھاو پىكەى بڕواتە دەرەو
بۆئەو دۆ بەدو چەند گفتوگۆيەكى نیهینى لەگەڵدا بكات.

ستە ھوس پرسى: گفتوگۆكەمان ئەوئەندە نیهینى ئامیزە كە پىويست بەو بكات
بلىم بە ھاو پىكەم بڕواتە دەرەو و گوێى لەھىچ گفتوگۆيەكمان نەبىت؟
شنارى وتى: بەلى وايە دایە گيان!

"سته هوس" یش به میمای دوستی تیگه یاند که پرواته دهره وه و به "شنار" ی کوپری وت: ئیستا پیم بلی!

"شنار" یش وتی: دودلم له وهی ئایا پیئت بلیم یان نه.

"سته هوس" ی شارژن وتی: بریارت داوه بیئت بو لام و نه وهی له دلتدایه پیم راگه یه نیت، به لام کاتیگ نه وه لهت بو پره خساره دودل بویت؟
شنار وتی: له وه دهرسم قسه کانم دایکم نازار بدات.

سته هوس به نیگهرانیه وه لئی پرسى: ئایا شتیکی دلته زین پرویداوه؟
شنار وتی: دایه گیان ههلت هیئا، فیرعه ونی باوکم و رامسیس و هاوپیکانی دیار نه ماون!

شارژن وتی: ئایا دلنیایت له وهی ون بون.
شنار وتی: ماوه یه کی زوره پوشتون بو ناو بیابان. پوشتون بوئه وهی به دوای کوئبه رانی ئالتوندا بگه رین، به لام هیچ هه والیکیان نه.
"سته هوس" ی شارژن وتی: نه گهر شتیگ به سهر فیرعه ونی باوکتدا بیئت یه کسه ر منی لی ئاگادار ده که نه وه.

شنار پرسى: به چ شیوه یه ک؟

"سته هوس" ی شارژن بو ی پونکرده وه: له نیوان من و باوکتدا په یوه ندیه کی نهینیمان له گه ل یه کتردا هه یه، بگره نه کاتانهش که له یه کتر جیا بیینه وه، به شیوه یه ک له شیوه کان ههست به باری دهرونی یه کتری بکهین، دلنیا به له وهی باوکت هیچی شتیکی به سهردا نه هاتووه و تهن دروست و باشه.

شنار وتی: دایه گیان ئیمه نابیئت ته نها پشت به م گوتانه ی تو ببهستین، ولات لهو جوړه ههستانه ی تو باسی ده کهیت جدی تره.

سته هوس وتی: پیویست به وه ناکات نه وهنده خو ت نیگهران بکهیت، نه گهر فیرعه ون به لایه کی به سهردا بیئت من و هاوپیکانم سهرتاپای ولات به دوایاندا ده گه رین.

شنار پرسى: پیویستت به هاوکاری من نه؟

ستە ھوس وتى: ئەگەر بىر لەۋە بىكەيتەۋە لەسەرۋى ئەۋ كەسانەى دەپۇن بۇئەۋەى فىرەۋن لەبىيا باندا بدۆزئەۋە دابنىم، بەھەلەدا چويت.

شئار وتى: ھۇكارىك لەپىشت ئەمەۋەىە كە تۇ ئەم بەرپرسىارىە تىەم پىنئاسپىرىت؟ ستە ھوس وتى: گۈى لەۋارۋى وىژدان و دەرئەنجامى كارەكانت بگرە.

لەرستىدا "ستە ھوس" بەھۋى نىگەرانى شئار يان ھۇكارى ئەۋەى شئار داۋاى كرد بېرات بۇ ئاۋىيا بان تا بەدۋاى ونبونى چەند پۇژەى فىرەۋن و پامسىسدا و ھارپىكانىدا بگەرپىت، چەند كەسىكى نارد بۇئەۋەى بەدەۋاىاندا بگەرپىن. ئەۋ نۆينەرانەى بۇ گەرپان نىردران لەچەند كەسىك زياتر نەبون بەدەستى كۆمەلىك دەۋار نىشىن كە كەتبونە بۇسەيانەۋە كورژان. بەھۋى نەگەرپانەۋەى ئەمانە، سىخوپرەكانى "شئار" بەمشىۋەىە دەنگۋىان بلاۋ كردۋە كە فىرەۋن و ھارپىكانى بونەتە قورىيانى جادۋىەكى شوم و لەناۋچون. شئار بەئاگادار بون لەم ون بونە ھەۋلىكى زۆرى دا بۇ تىگدانى بارودۇخەكە، بەلام بەھۋى ھۇشيارى دايكى-شاژن ستە ھوس- پلانەكەى شئارى پوچەل كىردەۋە، بەلام ھىشتا ھىچ ھەۋالىك لە فىرەۋن و پامسىس و ھارپىكانىەۋە نەگەشتۋە، ئەم درەنگ بونەيان شاژنى دىگىران كرد و "ئامنى" نوسەرى "پامسىس" ى بانگكرد و ئەۋى بەسەرۋكايەتى كۆمەلىكى شايستە نارد بۇ بىيا بان بۇئەۋەى بەدۋاى فىرەۋندا بگەرپىن.

كەسە گەرۋكەكان بەرەۋ ئەۋ چالانە پۇشتن كە فىرەۋن و پامسىس پويان تىكرىدبوو: بەلام ھىچ كەسىك لەناۋ نەچوبوو جىگىرى سەرۋك و ھارپىكانى لەمەرگىكى راستەقىنە پزگارىيان بوو، چونكە "شئار" تەۋاۋى بىرە ئاۋەكانى سەر پىنى فىرەۋن و پامسىسى ژەھراۋى كردبوو، بەلام بەھۋى ھۇشيارى "پامسىس" ەۋە دۋاى نەخۇش كەۋتنى چەند كەسىك لەۋارپىيانى بىۋە ھۋى ئەۋەى تىرى "شئار" ئامانجى خۇى نەپىكىت، چونكە شئار پىشۋەخت لەدۋاىن دانىشتنى لەگەلىاندا ئاگادارى ئەۋە بوو كە پامسىس و باۋكى دەيانەۋىت بۇ چ شۋىنىك بېرۇن، بۇيە ھارپىكانى نارد بۇئەۋەى بىرە ئاۋەكانى سەر پىيان ژەھراۋى بكەن.

فىرەۋن ھەر ئەۋكاتەى گەرپايەۋە كاروبارى ۋلاتى گرتەۋە دەست و دەربارەى پلانەكەى "شئار" پايۋىژى لەگەل "ستە ھوس" و جىگىرى سەرۋكدا كرد...

ته لارسازەکان نه خشه کانیان به فراتر کرد و گفتوگۆی هونەریان له نینوان خۆیاندا دامەزراند. "نف" به شیوهیهک لهو دورگه بچوکه دا سه‌رگه‌رمی بواری ئەندازیاری و هونەری تابییهت به ته‌لارسازی بوو و به شیوهیه‌کیش موسای فرامۆش کردبوو که بگه‌ر ناگاداری ئەوه‌ش نه‌بوو "شنار" ی کوپی فیرعه‌ون که سات له‌دوای سات هه‌ولێ پاوکردنی موسای دها، له‌ویدا له‌گه‌ل موسادا ده‌ستی کردوه به‌گفتوگۆکردن. "موسا" ش بو نائومیدکردنی شنار ئەوی به‌جیهیشت و پۆشت بو لای "نف" و بینی ئەو و سی ته‌لارسازی تر پرێک نان و خورمایان له‌برده‌میاندا داناه و چاوه‌پێیان ده‌کرد. خواردنی ساده‌ی ئەندازیاره‌کان له‌ناو جهرگه‌ی ئەو دورگه‌یه‌دا به‌ناونیشانی خواردنێکی خۆش بو ئەو چهند که‌سه زۆر چیژیه‌خش بوو و به‌تامه‌زۆوه ده‌ستیان به‌خواردنی کرد. ئامانجی دوا‌ییان دورگه‌یه‌ک بوو که زۆر له‌م دورگه‌یه‌ی تریان دور نه‌بوو. له‌و دورگه‌یه‌شدا پریاربوو خه‌زینه‌یه‌کی گه‌م بنیات بنێن. "موسا و نف و هاوکاره‌کانی چونه‌ ناو ئەو دورگه‌یه‌وه و ده‌ستیان کردن به‌لێکۆلینه‌وه و پشکنینی ئەو شوینه. موسا که‌مێک پیاسه‌ی به‌نیو ئەو دورگه‌یه‌دا کرد تا گه‌شت به‌چهند پیاویکی پێش درێژ و تا پاده‌یه‌ک پوت که به‌سه‌ختی سه‌رقالی هه‌ندیک کاری بێزارکه‌ر بوون. موسا گوێی له‌گفتوگۆیان گرت، زمانی گفتوگۆیان له‌گه‌ل زمانی گفتوگۆی میسریدا زۆر جیاواز بوو. له‌هه‌مان ئەو کاته‌دا چهند گه‌می و که‌شتیه‌کی پر له‌که‌ره‌سته‌ی بنیاتنان له‌له‌نگه‌رگادا که‌ناری گرت و باره‌که‌یان خالی کرد.

سه‌رۆکی ئەندازیاران موسای برده‌ ناوچه‌یه‌کی ئەو دورگه‌یه‌وه و لێی پرسى: به‌شه‌ زه‌وی ئەم دورگه‌یه‌ به‌ چ شیوه‌یه‌ک لێک ده‌ده‌یته‌وه؟

موسا وتی: زه‌وی ژێرپێم زۆر په‌قتره‌ له‌به‌شه‌ زه‌ویه‌کانی تری ئەم دورگه‌یه‌. "نف" ته‌لارساز به‌م شیوه‌یه‌ بو موسای پونکرده‌وه: هۆکاری په‌قی و بته‌وی ئەم زه‌ویه‌ ئەو خه‌زینه‌یه‌ که له‌ژێر ئەم زه‌ویه‌دا دروستم کردوه‌و، له‌ژێر ئەم به‌شه‌ زه‌ویه‌دا خه‌زینه‌یه‌کی گه‌م هه‌یه، ئەم به‌شه‌ به‌خاک و به‌ردیه‌وه که له‌ناوچه‌یه‌کی تهره‌ه‌ه‌نراوه‌ته‌ ئێره، له‌شوینه‌کانی تر به‌رزتره‌.

موسا وتی: ئەو خه‌نده‌قه‌ی که به‌چوارده‌وری دورگه‌دا هه‌لکه‌نراوه‌ چیه‌؟

"نف" بۆي پونكردهوه: ھەربەوشىۋەي دەيىنى، ئاۋى ناۋ ئەم خەندەقە كۆكرادەتەوه، ئەم ئاۋە ھەرچەند پوژ جاريك خالى دەكرىتەوه، ئەم خەندەقە بۆ ئاۋە چۆپكردى زەۋى ئامادە كراۋە.

موسا وتى: ئاۋەچۆپ چىيە؟

نف وتى: ھەرشوئىنىك لىتە و شىدار بىت بۆ وشكردى ئەو زەۋىيە بەچارەۋى ئەو زەۋىيە شىدار و لىتەدا خەندەقەك ھەلدەكەنن بۆئەۋى لەپى شىدارى زەۋىيەۋە ۋەك ئاۋەچۆپ لەچىنى خوارەۋى زەۋىيەۋە تىپەپىت و پۆچىتە ناۋ ئەم خەندەقەۋە تا وردە وردە وشك دەبىت.

موسا وتى: ئايا تۆ بىرۆكەي ئەم خەندەقەت داھىئا؟

نف وتى: دوھزار سال لەۋەۋپىش ئەم جۆرە خەندەقەيان داھىئاۋە، بەۋاۋا پىنچ سەد سال پىش بنىات ناننى قوچەكەكان ئاگادارى شىۋازى ئاۋەچۆپكردى و دروستكردى خەندەقەكان بون.

موسا وتى: دەزانم كە فىرەۋن زۆر ھەزى لەدروست كرىنى بىنا بەردىنەكانە، بۆئەۋى بەھۋى ھۆكارە ژىنگەيەكانەۋە ويران نەبىت، بەلام بۆچى ئەمپۆ كەشتىك خشتت ھىئا بۆ ئەم دورگەيە؟ ئايا دەتەۋىت خەزىنەي گەنم بە خشت دروست بكەيت؟

نف وتى: تا ئىستا خەزىنەي دانەۋىلەكانمان بە بەرد دروست دەكرىد چۈنكە دەمانزانى لەئاۋەۋەۋى وشكى بىاباندا بەرد ئارەق ناكات و شىدار نابىت.

موسا بەسەرسوپمانەۋە پرسى: بۆچى بەردىش عارەق دەكات؟

نف وتى: بەلى لەناۋچە شىدارەكاندا بەردى ناۋ خەزىنەكان عارەق دەكەن، بەلام ناۋچەكانى ۋەك ئەم دورگەيە كە بەردەۋام ھەۋى ھەيە بەھىچ شىۋەيەك ناھىلىت بەرد عارەق و شىدار بىت.

موسا وتى: ئەم بابەتە بەلامەۋە زۆر تازە بوو، كەۋاتە خەزىنەي ئىرە بەچ كەرەستەيەك دروست دەكرىت.

نف وتى: بناغەي ئەم خەزىنەنە بە خشت و دىۋارەكەشى بەبەرد.

سەردانى ولاتى "كوش" كاريگەرىيەكى زۆرى كىردە سەر "موسا" و كاتىكىش
 لە "كوش" گەرايەۋە پۇشتەۋە بۇ كۆشك، بەلام ئەم "موسا" يە "موسا" كەى جاران
 نەبوو، چونكە خۇى لەھەموو شازادەكانى تر دورەبەپەريز دەكرد و ئەوانىش كاتىك
 ئەويان بەوشىۋەيە دەيىنى ھىچ گرنگىيەكيان پى نەدەدا. سى پۇژ دواى ئەۋە
 گەشتىكى سى پۇژەيان بۇ شازادەكان پىكخست بۇئەۋەى سەردانى "بوتو" ۲۲ بكن.
 موسا نەيدەويست بىروات، بەلام دايكى "ئىخاس ئامون" ھانى دا لەگەلىندا بىروات.
 "موسا" ش لەگوئى دايكى كرد و لەگەلىندا پۇشت. لە "بوتو" دا سۆزانيخانەيەكى
 مەزن پياۋەكانى بەلاى خۇيدا پەلكىش دەكرد و شەۋانىشى زۇر قەرەبالخ دەبوو،
 لەپۇژىشدا دەلالەكان لەبازارى كۆيلە فروشىدا بازارپىكى گەرميان ھەبوو. موسا
 كاتىك سوارى كەشتى بو نەيدەزانى دەيانەۋىت بۇ كوى بىرۇن و شازادەكانىش
 لەبارەى ئەم گەشتەيانەۋە باسى ھىچيان نەكردبوو. موسا كاتىك خۇى كرد بەناو
 شاردا و خۇى كرد بەناۋچەيەكى ئەو شاردەدا، يىنى بارودۇخى خەلكى زۇر
 ئاسايىيە، ژنەكان تارادەيەك پوت، پياۋەكانىش مەست بون و لەكاتى پىكرىندا
 پەتيان دەخوارد، لەدوايىدا پىيان وت ئەم ژنانە سۆزانىن و بەيىنىنى چەند
 ديمەنىكى دلتەزىن وتى: ئەم مالانە چيان تىدا دەكرىت.

پىبەرەكەى پىنى وت: ئىرە سۆزانيخانەيە ئەگەر دەتەۋىت بىرۇ بۇخوت پابويىرە.
 موسا وتى: دەيىت ھەرچى زوتر بگەپىمەۋە و لەم ناۋچەيە بىرۇمە دەرەۋە.
 پىبەرەكەى پىنى وت: تۇ ناچارىت تا كۆتايى لەگەل براكانى تىدا بىمىنىتەۋە،
 چونكە ھىچ كەشتىك بەتەنھايى تۇ ناگەپىنىتەۋە بۇ "تبس" لەم ناۋچەيەدا
 ھەندىك شوئىنى خۇشيش ھەيە كە دەتوانى كاتەكانى خۇتى تىدا بەسەر بەرىت.

موسا ھەندىك كات لەكەنار پوبارى نىلدا لەتەنىشت پراۋچيانى ماسى يان
 ئەۋانەى "گەمى" ۲۲ يان ھەبوو گەتوگۇى لەگەلدا دەكرىن، ھەندىكاتىش قىسەى
 لەگەل گوندىشىنەكاندا دەكرد و لەۋانەۋە فىرى ھەندىك بابەت دەبوو كە ھىچ

22 بوتو: ئەسكەندرىيە ئىستا.

23 بىر پەراۋىزى ژمارە ۸.

مامۆستایه‌کی قوتابخانه‌کی فیریان نه‌کردوو. موسا هه‌رچی زیاتر له‌گه‌ڵ چینی
ئاسایی کۆمه‌لگاکه‌ی ناشناتر ببوایه زیاتر په‌یی به‌ناوه‌پۆکی کۆمه‌لگا و شیوازی
ژیانیان ده‌برد.

موسا و جیهانیکی نوی

موسا له ته منی حه قده سالییدا زانی جوانی راسته قینه چیه و پهی به وهش برد که بۆچی دایکی به هوی له دهست دانی نه و پوخساره جوانه ی خه مگین بووه. نه و دایکی وهک شارنیک میسر ده بیینی، ئیستا به له دهستدانی جوانیه که ی ناتوانیت زور بیته ی مایه ی سهرنجراکی شانی ده رویه ری، هر له بهرئه وهش زور به ی کاتهکانی له گهل دایکیدا تیده پهراند بۆئه وه ی ههست به ته نهایی نه کات و خه مگین نه بییت. "ئخاس ئامون" کاتیک ده بیینی موسا له ته نیشتی وه یه تی زور خوشحال ده بوو و ده بیینی کوپه که ی له روی جوانی پوخسار و نه ندای جوانیه وه له لاهه کانی تر جیاواز تره. به هاوسهنگی گه وره تر بونی موسا دایکی پیرتر ده بوو. کاهینی مه زنیش که هه ندیکات سهردانی ده کردن، زور باش ئاگاداری نه و جیاوازیه بوو، ههروه ها ده یزانی بی له حاله تی پیربونی "ئخاس ئامون" هه لگری نه خوشیه کیشه که ده بییت سه ری کونکریت و نه شته رگه ری می شکی بکه ن، کاتیک باسی نه م بابه ته ی بوموسا کرد، موساش پیی وت: هه ریستا له لای دایکم بوم، به لام باسی نه م نه خوشیه ی بۆ نه کردم.

سه روکی کاهینه کانی کوشکی فه رمانه وایی به م شیوه ی بوی پونکرده وه: دایکت نه یده ویست باسی نه م بابه ته ت بۆ بکات، چونکه له وه ده ترسا تۆ دلگرنای بیت و خه می بخویت.

موسا وتی: ناحه قی نه، چونکه هه ریستا ش به بیستنی نه م هه واله زور دلگران بوم..... له بهرئه وه ی نه یده ویست له وه زیاتر له باره ی دلگرانیه کانی دایکی قسه

بکات، بابەتی گفتوگۆکە ی گۆڤی و وتی: ئە ی کاهینی مەزن دەر بارە ی ئە و پلانە ی باست کرد دە تە و یت چی بکە یت؟

ئامون تپ بۆ ماوہ یە ک بە سەر سوڤ ماوی بی دە نگ راوہ ستا و نہ یتوان تی بگات لە وە ی موسا مە بە ستی چیە و موساش ناچار بوو ئاماژە ی پی ببات، دەر بارە ی خستە نو پووی گرنگی دان بە خودای "ئاتون" بۆ ماوہ یە ک "ئامون تپ" پەنجە ی خستە لوتی و تە ماشای چوار دە وری کرد، دوا ی ئە وە لە سەر خۆ وتی: هیشتا کاتی ئە نجامدانی ئە و پلانە نہ هاتووہ.

موسا پرسى: کە ی دە تە و یت ئە م پلانە جیبە جی بکە یت، پیم بلی بۆ ئە وە ی منیش ئاگادار بم.

ئامون تپ وتی: بە و ئاسانیە ش ناتوانین بانگە شە بۆ خودای ئاتون بکە ین، چونکە بچوکتین هە لە دە بی تە هۆ ی لە ناوچو نمان.

موسا وتی: بە لام جاری پیشوو وا بۆت باسکردم کە تە وای خە لکی میسر لایە نگری خودای ئاتون!

کاهینی مەزن وتی: وام نہ وت، ئە گەر ئاماژە شم بە لایە نگرا نی ئاتون دا بی ت، مە بە ستم خە لکی نہ بووہ، بە لکو نیوہ ی کار بە دە ستە کو نە بە تە مە نہ کانه.

موسا وتی: وام دە زانی هەر ئە وە ی بانگە شە بۆ ئە م خودایە بکە ین خە لکی لایە نگری مان دە کات!

کاهینی مەزن دو بارە لە سەر خۆ وتی: تائی ستاش کە سەر کە وتنمان لە وە دا بە دە ست هی ناوہ کە ئە م نہ ی نیە مان ئاشکرا نہ بی ت و من و دایکت بۆ ئە وە ی بتوانین تۆ لە ئاگری فیرە ون بیاری زین کاریکی زۆر گرنگمان ئە نجام داوہ.

موسا وتی: ئاگری فیرە ون؟ من هیچ هە لە یە کم نہ کردووہ بۆ ئە وە ی لە ئاگری فیرە ون دا بسوتینریم، بۆ چی دە مسوتینیت؟

ئامون تپ وتی: فیرە ون چە ند پۆژیک لە وە و پیش دایکتی بانگ کرد و پرسیا ری تە ندروستی لیکرد، ئایا دایکت باسی ئە م بابە تە ی بۆ کردو یت. موسا وتی: نہ خیر.

ئامون تب وتی: لهوانهیه هۆکارهکهی بۆ ئهوه بگهڕێتهوه که نیکهرا نی تو بیت، هەرچی بیت دایکت پازی بووه بهوهی کون بکه نه کاسه ی سه ریه وه و نه شته رگه ری میشکی بکه ن.

موسا به دلگه رانیه که وه لێی پرسى: دواى ئه وه ی نه شته ری کرد چاک ده بیته وه. کاهینی مه زن وتی: ئه م په رسیاره وه لامیکى سه یر و ساده ی هه یه، ئه ویش وه لامه که ی به لێ- نه خیره!

موسا وتی: ئه مه چ جوړ وه لامیکه، وه لام یان ده بیت به لێ بیت یان نه خیر. ئامون تپ وتی: نمونه یه که ت بۆ ده هیتمه وه بۆ ئه وه ی باش له مه به ستم تیگه یه، ئه ویش ئه وه یه ئه گه ر به ختی چاکبونه وه و به ختی مردنی به وه ی نه شته رگه ری میشکی بخه یه سه ر هه ردو تای ترازویه که وه و کیشانه ی بکه ین، هه ردوو تاکه هاوسه نگ له به رامبه ر یه که تریدا پاده وه ستن!

موسا وتی: فیرعون چی به دایکم وت؟ کاهینی مه زن وتی: فیرعون به شیویه که ی نا په سته وخۆ دایکتی تیگه یاند، له به ر ئه وه ی ئه م نه شته گه رییه ی ئه گه ری مه رگ و ژیا نیشتی هه یه، پێی وت ئه گه ر پاسپارده یه که ی هه یه ئیستا بیکات.

موسا پرسى: ئایا دایکم هیچی پێ پاسپارد. کاهینی مه زن وه لامى دایه وه: هه لبه ت، ئه ویش پاسپارده یه که ی ساده بوو، کو په که م نه کوژیته!

موسا تیگچوو و وتی: به دلنیا ییه وه نه ینیه که هه یه وه ک زۆربه ی ئه و بابه تانه ی ناگام لییان نه بوو، به لام له ده ره وه ی کو شک تیگه شتم چ باسه، تۆش ناته ویت پیم بلێیت... دواى ئه وه به رده وام بوو: فیرعون چ وه لامیکى دایه وه.

کاهینی مه زن له سه رخۆ پێی راگه یاند: فیرعون به لێنی به دایکت دا، تا ئه وکاته ی موسا دژم پلانپێژی نه کات!

موسا وتی: چ پلانیک ده توانم دژی فیرعون دا پێژم؟

ئامون تېپ وتى: بۇنمونه ھەمان ئەو داوايەى لەبارەى "ئاتون" كىردت، بەواتا بانگەشە بۇ ئاتون بىكەيت! ئەمەش خۇى بۇ خۇى بەجۇرىك پلانېرىتى لەقەلەم دەدرىت و سزاكەشى مەرگە.

موسا وتى: تۆ ھەز دەكەيت ئىرە بەجى بەيلىن؟

كاھىنى مەزنى كۆشك پىرسى: بېرۆين بۇ كوى؟ سەرەپاى ئەوەش بۇچى لىرە بېرۆين؟

موسا وەلامى دايەو: چونكە لەوباوەرەدام گىانت لەھەرەشەى مەرگدا بىت، ئەگەر فىرەون كەمترىن بۇنى ئەوە بىكات كە تۆ "ئاتون" پەرسىتى، لەناوت دەبات. گالىسكەيەك دەكپىن و دەپۆين بۇ مىسرى سەر.

كاھىنى مەزنى وتى: ئەم گواستەوہەمان ھىچ سودىكى نايىت، چونكە تەنھا شوپنىك كە ئەم نەخشە و ئامانجەمان گارىگەرى خۇى ھەيىت، لەھەمان ئەم شوپنەدايە، سەرەپاى ئەوەش تۆ دايكىكى نەخۆشت ھەيە، دەيانەوېت كون بىكەنە كاسەى سەريەوہ و نەشتەرگەرى مىشكى بىكەن، بۇيە ئامادەبونت لەكەنار دايكتەوہ ئەركىكى ژيانىہ... موسا كاتىك بىرى لەنەخۆشى دايكى كىردەوہ دەستى كىرد بەگريان.

ئامون تېپ پىرسى: بۇچى دەگىرىت؟

موسا لەگريان كەوت و لە كاھىنى پىرسى: كەى نەشتەرگەرى بۇ دەكەن؟

ئامون تېپ وتى: دواى چەند پۇژىكى تر نەشتەرگەرىكەى بۇ دەكەن.... دواى ئەم وەلامە موسا لە كاھىن دور كەوتەوہ.

تەلارى نەشتەگەرى كۆشكى فەرمانرەوايى ستونگەلىكى زۆر مەزنى ھەبوو، موسا پالى بەستونىكەوہ دابويەوہ و چاوپرەيى نەشتەگەرىكەى دەكرد. بى لەموسا نىزىكەى پىنچ سەد كەسى تر بۇنمونه كاھىنەكانى كۆشك لەوى ئامادەبون، ھەرئەوہى "ئىخاس ئامون" يان بىردە ژورى نەشتەرگەرىوہ ھەمويان دەستيان كىرد بەخويندەوہى "زەبور"، بۇئەوہى خوداكان ھاوكارى "ئىخاس ئامون" بىكەن بەزىندوويى بمىنىتەوہ. گرۇپى پزىشكانىش لەگۆشەيەكدا ئامادە و دەستيان كىرد بەپىشەكى ئەنجامدانى نەشتەرگەرى و كونتىكىردنى كاسەى سەرى، سەرەپاى

ئەوێ تەواوی پزیشکەکان دەیاننوانی نەشتەرگەری بکەن، بەلام نەشتەرگەری پراستەقینە و پێپێندراو پزیشکیک بوو کە هەلومەرجێکی تایبەتی هەبوو و دواي تێپەراندنی چەند خولێکی جیاوازی کە چەند سالیکی خایاند، بەلام کاتیکی پزیشکی نەشتەرگەر پیر دەبیست مۆلەتی پێ نەدەدرا نەشتەرگەری بکات. مۆلەتی نەشتەرگەری دەبیست لەبارەگای "مالی ژیان" دەربرکری و ھۆکاری پۆچەنبونەوی مۆلەتی نەشتەرگەری بەھۆی ئەوێ دەردەکرا کە پزیشکی ناوبراو بەھۆی پیریەو دەستی دەلەرزیت و چیتەر ناتوانیت بەسەر پگ و ماسولکەیی دەست و جەستەیدا زالی بیت. بێ لە کاهین و پزیشکان کۆمەلێک لەخزمەتکارە پلە یەکەکانی کۆشکیش بەبۆنەیی پلەوپایەیان مۆلەتی ئامادەبونیان هەبوو. "ئەخاس ئامون" بەجوانترین شیوێ ئارایش و بەھەنگاویکی جیگیر و ھێور و لەسەرخۆ و بەسەر خۆدا زالی خۆی کرد بەناو تەلاردا. لەناو پراستی تەلاردا میزێکی بەردینی ساف و سواقدراو هەبوو، ئەم میزە تایبەت بوو بەنەشتەرگەریەو. بەچواردەوری ئەو میزەدا چەند چالیک دروست کرابوو بۆئەوێ لەکاتی نەشتەرگەری و خۆنپێژیدا، خۆن لەپێی ئەو چالانەو لەشوینیکی تایبەتدا کۆ ببیتەو و نەپژیتە سەر زەوی. لەتەنیششت ئەم میزەشەو، میزێکی تر لەھەمان شیوێ دانرابوو و بەسەریەو کەرەستەگەلیکی جیاوازی نەشتەرگەری دەبینرا "چەقۆ، پەنس، سوژن" دەبینرا کە ھەموویان لە "مەفرەغ" - برنزی - دروست کرابون کە زۆر ساف و جوان بوون، سەدان شوشە و گۆزەیی بچوک و گەورەیی پێ لەدەرمانی جۆراوجۆر لەلایەکی ئەو تەلارەدا بەجوانی پێزکراوو و دیمەنیکی شکۆمەندی هەبوو، بەلام بەگشتی ئەو تەلارە زۆر گاریگەر و تۆقینەر دەھاتە بەرچاوی موسا، لەوانەبوو دایکی لەو شۆینەدا بمریت. بەھاتنە ژوری "ئەخاس ئامون" پزیشکی تایبەتی فیرەو نیش خۆی کرد بەژوردا و پراستەوخۆ بەرەوپۆی کەسی نەخۆش پۆشت. سەرۆکایەتی پزیشکان لەئەستۆی کەسیکی بەلام بەرز بەناوی ریکوفار "Rekufar" بوو، ئەو سەرەتا پۆشتە لاسەری "ئەخاس ئامون" و وتی: ئێمە ئەوێ بۆ ئەم نەشتەرگەریە پێویست بیت ئامادەمان کردووە، ئیستاش لەگەڵ پزیشکانی بەئەزمونی میسر

دهست به نه نجامدانی ئەم نەشتەرگەریه دهکەین، له میسر دا پزیشکیکی لهو باشرمان دهست ناکهویت.

"ئخاس ئامون" زهرده خه نهیهکی کرد و وتی: ئەگەر بهم قسانه ههولێ دانه وایی دانهوی من دهکەیت، ئەوا دانیابه لهوهی به نه ندازهی گهردیگیش ترسم نیه، بگره زۆریش خوشحالم.

رکوفار وتی: ئەهی خودای خوشه ویست پریمان پی بده بۆ نه نجامدانی ئەم نەشتەرگەریه سهرت بتاشین.

ئخاس ئامون زهرده خه نهیهکی کرد و وتی: خۆتان ماندوو مهکن، دواي نهوهی قره دهستکردهکەي سهري لایرد و سهري کهچهلی ده رکهوت..... به دزیهوه کورهکەي خستبووه ژیری چاودیریوه، کاتیک بینی موسا گریا بانگی کرد وتی: وەر با ماچیکت بکه، ئەوهت له بیر نهچیت لهم جیهانه دا خه م بۆ هیچ شتیک نهخویت، به تایبته نهوشتانهی له سنوری دهسته لاتی تۆدا نیه، دلگرانی کاریکی په سه ندرکرا و ژیرانه نیه، به لام موسا ههر دهگریا، تا ئەوکاتهی "ئخاس ئامون" خۆی ئامادهی نەشتەرگەری کرد و په ردهیهک له نیوان ئەو و ئاماده بوанда هه لواسرا، چیتز موسا دواي نهوه نهیده تهوانی چاری به دایکی بکهویت.

له مکاته دا "ئامون تپ" دهستی خسته سه رشان موسا و وتی: ئایا ده تهوانی له هه لومه رجیکی ئاوا دا دایکت به جی بهیلت؟

موسا وتی: پیم بلێ ئەری دایکم له کاتی ئەم نەشتەرگەریه دا ئازاری پیده گات؟ ئاموت تپ وتی: بهوشیوهی بیستومه دهرمانیک دهن به کهسی نهخوش، کاریگهري ئەم دهرمانه به رادهیه که که کسی نهخوش بۆماوهی کاترمیریک ههست به هیچ ئازاریک ناکات.

موسا پرسى: نهوه چ دهرمانیکه؟

ئاموت تپ وتی: گیایهکی کێوی و ژههراویه به ناوی "خشخاش" شیرهی ئەو گیایه چه ند ناویکی پزیشکی جیاوازی هیه، هیچ یهک لهو دهرمانانه تانیستا نهیتوانیوه وهک ئەم شیرهی "خشخاش" ئازاری نهخوش هیور بکاتهوه. له بهر نهوه

ئاسودە خەيال بە، دايكت بەھىچ شىۋەيەك ھەست بەئازار ناكات، تەنھا دەبىت
بزانىت چ كاتىك دىتەرە ھۆش خۇي!...

ھاتنى داگىر كەرى "ترۆى" بۆ مىسر

"نفر تارى" بەناونىشانى بەرپۆبەرى نوپى كۆشك شازن "ستەھوس" كاتىك خۆى
 كرد بەئورى شازندا چاوى بە "پامسىس" كەوت، پامسىس كاتىك چاوى كەوت
 بە "نفر تارى" ۋەك ھەورە بروسكە لىيى بدات راۋەشا و ماتى كرد، بەشىۋەيەك وشك
 بوو كە "ستەھوس" لىيى پرسى: ئايا تۆ "نفر تارى" دەناسىت؟ بۆچى سەرت
 لەبىنىنى سورما؟

پامسىس وتى: بەلى پىشتىر چاوم پىي كەوتوۋە، ئەو براۋەى ژەنىارانە ھەروەھا
 قسەشم لەگەلىدا كردوۋە،

ستەھوس وتى: ئەو دەقاۋدەق ھاۋتەمەنى تۆيە، تەمەنى ھەفدەسالى، بەلام ۋەك
 كچىكى جوان ناز دەكات. ستەھوس ئاگادارى ئەو بوو كە دلى كۆپرەكەى شەيدا
 ئەو كچە بوۋە. ئاماژەى بەتەمەنى دا بۆئەۋەى پىگايەك بىت بۆ بىرپارەكانى
 داھاتوى، بەلام پامسىس "ى دل دۇپراۋ گىرنگى بەتەمەن نەدەدا...

ستەھوس بە "پامسىس" ى وت: چەند ئەرگىكى قورس چاۋەرپىت دەكات، باشتىر
 وايە بۆ پىشۋازىكردنى "مىلئوس" ى داگىر كەرى "ترۆى" خۆت ئامادە بكەيت....
 "پامسىس" ىش دەيزانى كە مىۋانىكى دەستەلاتدارى ھەيە، دەبىت بىرات بۆ
 پىشۋازىكردنى.

پامسىس جلوبەرگىكى سەرەكى پۆشىبوو و لە لەنگەرگادا بەشىۋەيەكى
 سەربازى پىي دەكرد لەناكاو دە دانە گەمىي يۆنانى يەك لەدۋاى يەك لە لەنگەرگا
 نىزىك بونەۋە و لەنگەريان گرت. پاسەۋانەكانىش لەيەكەمىن تەماشاكردنىاندا وايان
 دەزانى ئەمانە گەمىي جەنگىن كە بەو شىۋەيەك پىكەۋە يەك لەدۋاى يەك لەنگەريان

گرت بۆيە ھەندىك لە گەمىوانە جەنگىيەكانى مىسر خۇيان بۇ جەنگ نامادە كرد، بەلام بەتەماشاكردنى ئەفسرانى مىسرى ئەم نىگەرانيە رەوايەوہ ئەم پىشوازيە بەلاى "رامسىس" ھوہ زۆر ماندوكەر بوو، چونكە لاويكى كەم ھەوسەلە و مەراسىمى رەسمى و پىشوازيكردن زوو بىتاقەتى دەكرد، جىگرى سەرۆك وشەى بەخىربىنى لەبەر خۇيەوہ دويارە دەكردەوہ نەوہك لەكاتى خۇيدا ھەلە بكات. ئەو كەشتيانەى لە لەنگەرگادا لەنگەريان گرت كەشتىگەلىكى تەواو نەبون، زۆربەى بەھۆى دوايىن جەنگى يۇنانىيەكان زيانيان پىگەشتبوو و بەشىك لە چارۆكە و بەشەكانى ترى بەسەختى تىك شكابوون و پىويستى بە نۆژەنكردنەوہ بوو، بىگومان ئەم كەشتيانەى گەشتبونە ئەوى لەپىياندا توشى چەتەى دەريا بوو بون و لەگەل ئەوانىشدا جەنگىبون، ئەوہى لەدەريايى مەدترانەدا "دەريايى ناوہراست" بەسەر كەشتىە يۇنانىيەكاندا ھاتبوو دەرچونيان شتىكى مەھال بوو. كەشتى يەكەميان بەپردى جولۆوہوہ پەيوەست كرا و ھەموان چاوەرپىيان دەكرد كە بزائىن مچ كەسىك لەكەشتىەكە دادەبەزىت: پىاويكى بالا بەرز، چوارشانە، تەمەنى نزيكەى پەنجا سال دەبوو، قزىكى زەرد، پوخسارىكى زىر لەكەشتىەكەوہ دەرکەوت. ئەو پىاوە بەھۆ زىپۇشى سىنە و پىنى، خودەيەكىش بەھىماى ئاشتى بەسىنەيەوہ چەسپاندبوو، لەدواى ئەوہوہ ژن و مەردىك كە لەو پىاوە بالاىان بەرزتربوو، بالاپۇشىكى ئەرخەوانى و ئەو نيوە تاجەى كە بەنىوچەوانىوہ نابوو بلىند پاىەى ئەو دوانەى نىشان دەدا. ژن و پىاوە لەپەردە جولۆوہكە پەرىنەوہ و گەشتە لاى رامسىس. رامسىس وەك خانەخويىەك رىوہرەسمى پىشوازي بەجىھىنا و وتى: مەن رامسىس، جىگرى سەرۆكى مىسر، بەناوى فیرەون بەخىرھاتنتان دەكەم.

دواى ئەوہ نۆرەى مىوان ھات وتى: مەنىش ناوم "مەلئوس" ى كوپى "ئاترىوس" ى پادشاى "ئىسپارت" و ھاوسەرم "ھلنە" لەشارى نەفرەتى "ترۆى" ھوہ دىين. ئەو شارەى بۆماوہى دە سال بەجەنگەوہ سەرقالى كىردىن، بۆيە داواى لىبوردنتان لىدەكەين بەھۆى ئەوہى بەكەشتىگەلىك كە لەجەنگى "ترۆى" دا زيانيان پىگەشتوہ ھاتوين بۆ لاتان، ئايا مىسر پىمان پىدەدات پىش ئەوہى بگەپىنەوہ بۆ "ترۆى" لىرە كەمىك ھىز بەبەرخۆماندا بەپىنەوہ و بچەوینەوہ؟

شۆڤ ده‌بویه‌وه. "سته‌هوس" له‌ته‌نیشته "هلنه" که کراسیکی سه‌وز و جوانی له‌به‌ردابوو دانیشته و "منلائوس" ییش له‌لای ده‌ستی راستی فیرعه‌وندا پراوه‌ستا. پادشای "ئیسپارت" چوبووه ژێر کاریگه‌ری شکۆمه‌ندی "وه‌رزای داگیرکه‌ر" هوه که له‌داگیرکردنی ولاتاندا ناوبانگیه‌کی مه‌زنی به‌ده‌ست هینابوو. دواى نه‌وه شه‌راب به‌نیو میواناندا دابه‌شکرا و زمانه‌کانی هینایه‌ گۆ.

منلائوس به‌م شیویه‌یه‌ باسی جه‌نگی "ترۆی" ی کرد: چ توانا و سامان و ته‌مه‌نیکی گرابه‌هامان له‌پشته ده‌روازی "ترۆی" هوه به‌فیه‌و دا، بۆماوه‌ی ده‌یه‌یه‌ك.... له‌مکاته‌دا ئاماده‌بووان له‌پاراوی و زالبونی "سته‌هوس" ی شاژنی میسر به‌سه‌ر زمانى "یۆنان"یدا که کاری وه‌رگیرانی نه‌و پوداوه‌ی له‌ئه‌ستۆ گرتبوو سه‌ریان سوپما...

پوخساری "هلنه" له‌ژێر په‌رده‌یه‌کی تۆڤ شیوه‌دا داپۆشرابوو و سته‌هوس لێی پرسى: بۆچی پوخسارتان له‌ژێر نه‌م تۆڤه‌دا ده‌شارنه‌وه‌؟

هلنه‌ وتى: له‌به‌رئه‌وه‌ی من وه‌ك ئاژه‌لێکی نه‌فهرت لێکراو بومه‌ هۆی ئه‌وه‌ی زۆریك له‌پاله‌وانه‌كان گیانیان له‌ده‌ست به‌دن. منیان دزی و نه‌م دزینه‌شم بویه‌هۆی ئه‌وه‌ی جه‌نگیکی ده‌ سه‌اله‌ به‌دواى خۆیدا به‌هینیت، من بومه‌ هۆی ئه‌وه‌ی "ئیسپارت" یه‌كان له‌شکرکیشتی بکه‌ن و "ترۆی" داگیر بکه‌ن، له‌راستیدا ئێمه‌ ده‌ستپێشخه‌ریمان له‌م جه‌نگه‌دا نه‌کرد، به‌لام هه‌ر به‌وشیوه‌ی پیشتر بۆم باسکردی، من هۆکاری سه‌ره‌کی سه‌ره‌له‌دانى نه‌م پوداوه‌ بوم.

سته‌هوس پرسى: ئایا تانیستا خۆت به‌تاوانباری سه‌ره‌کی جه‌نگی "ترۆی" ده‌زانى؟

هلنه‌ وتى: له‌به‌رئه‌وه‌ی "منلائوس" هیشتا لیم نابوریته، بویه‌ منیش له‌ژێر نه‌م په‌رده‌ تۆڤه‌دا هه‌ست به‌نازادی ناکه‌م.

سته‌هوس وتى: بۆچی هه‌ست به‌نازادی ناکه‌یت؟

هلنه‌ وتى: چونکه‌ زۆر پرم له‌ "منلائوس" ه، چونکه‌ نه‌وه‌ من بوم هانم دا په‌نا بۆ ولاتی میسر ببات و که‌شتیه‌کانی له‌ له‌نگه‌رگاکانی میسر دا لابات، بۆئه‌وه‌ی بتوانم

داوای په‌ناهه‌نده‌یی له‌میسردا بکه‌م! بیرى گه‌رانه‌وهم بۆ ئیسپارت هزرم ئازار ده‌دات!

سته‌هوس به‌زمانى هیماکان به‌شیویه‌ک که "هله‌ه" ئاگادار نه‌بیّت، به‌ده‌م خواردنه‌وه‌ی مه‌یه‌وه‌ ئه‌م بابته‌ی بۆ فیرعه‌ون گیرایه‌وه.

فیرعه‌ونیش وتی: ده‌بیّت له‌مباریه‌وه‌ پراویژ له‌گه‌ل ئه‌ندامه‌کاندا بکه‌م.

"منلائوس" کاتى سهرى به‌شه‌راب گهرم بوو باسى چۆنایه‌تى داگیرکردنى "ترۆی" ی به‌م شیویه‌ به‌ بۆ کردن: ئه‌م جه‌نگه‌ بۆماوه‌ی یه‌ک ده‌یه‌ درێژه‌ی کیشا، من له‌هه‌موو که‌سیک زیاتر له‌ره‌فتاره‌کانى "هله‌ه" دل‌گران بوم، به‌لام ده‌بیّت دان به‌نازایه‌تى "ئه‌خیل" و قاره‌مانه‌کانى تردا بنییم. له‌پاستیدا ئه‌وه‌ی یه‌که‌مجار پێشنیاری ئه‌سپه‌ دارینه‌که‌ی کرد "ئولیسس" بوو، بۆنه‌وه‌ی سه‌ربازه‌کان له‌ناو ئه‌سپه‌ دارینه‌که‌دا خۆیان به‌شارنه‌وه‌، خه‌لکى "ترۆی" زۆربون و ئه‌سپه‌ دارینه‌که‌یان کیشایه‌ ناو قه‌لاکه‌یانه‌وه‌ و وایان زانى سه‌رکه‌وتنیان له‌م جه‌نگه‌دا به‌ده‌ست هیناوه‌. ئه‌وه‌ی له‌م نیوه‌نده‌دا له‌هه‌موو پوداوه‌کانى تر سه‌رنج پراکیشتر ده‌هاته‌ به‌رچاو، مامه‌له‌ی باشى "شنار" بوو له‌گه‌ل "پادشای" ئیسپارت "دا. دواچار داوای تکه‌ و پێداگیریه‌کى زۆرى "شنار" بویه‌ هۆی ئه‌وه‌ی فیرعه‌ون به‌شیویه‌کى کاتى پریان پێدات له‌میسردا بمێننه‌وه‌، "شنار" شه‌و و پوژ له‌ته‌نیشته‌ "منلائوس" دا چاوه‌پێی هه‌لیکى ده‌کرد بۆنه‌وه‌ی له‌گه‌ل پادشای "ئیسپارت" دا دژى رامسیس یه‌ک بگرن و دژى پاپه‌رن!

شنار له‌باخه‌ گه‌وره‌که‌یدا به‌پوچ و گیان پێشوازی له‌ "منلائوس" کرد و منلائوس

لیی پرسى: تۆ کوپه‌ گه‌وره‌ی فیرعه‌ونیت، وا نیه‌؟

شنار وتی: به‌لى.

داوای ئه‌وه‌ش منلائوس یه‌کسه‌ر پرسى یاریکى تری لیکرد: به‌لام له‌

له‌نگه‌رگا که‌دا "رامسیس" ی براتان وه‌ک جگرى سه‌رۆک پێشوازی لیکردین و داوای

له‌فیرعه‌ون کرد بۆماوه‌یه‌ک لیڤه‌دا بمێننه‌وه‌، به‌لام ئه‌گه‌ر به‌هه‌له‌دا نه‌چووینم به‌پێى

نه‌ریته‌کانى میسر ده‌بیّت کوپه‌ گه‌وره‌ ببیته‌ جیگرى سه‌رۆک و له‌داوای پادشای

میسر ئه‌و له‌سه‌ر ته‌ختى پادشایه‌تیدا ده‌بیّت دانیشیت.

شنار وتی: بەلām بەداخەوێ و نەبوو، لەهەمان کاتدا فەرمانرەوایی "پامسیس" ی
برام میسر لەناو دەبات، چونکە براکەم توانای فیرعەون بونی نیە.

منلائوس وتی: ناکۆکی و دژایەتی کردنی تۆ لەگەڵ "پامسیس" دا وەک ئەوێ وایە
کە دژایەتی فیرعەون بکەیت، وانیە؟

شنار وتی: "پامسیس" ی برام فیرعەونی باوکمی فیریو داو، ئەگەر
هاوپیەمانێکی جێی متمانەم لەدەرەوێ و لاڵت شک ببردایە دەمتوانی بەجیگیری
هەنگاوەکانم بنێم و هەرئەوێ فیرعەونی باوکم کۆچی دوایی کرد لەگەڵ هاو دەست
و هاوکارەکاندا "پامسیس" م سەرنگون دەکرد. منلائوس لەوکاتەدا زۆر بەسەختی
پۆچووێ هزری خۆیەو...

بارەگای "میرئور" یەکەمین شوێن بوو کە لە لایەن "نفر تاری" ئەوێ پیشانی "هەلنە"
درا.

هەلنە وتی: بەپراستی ئەمە هەلیکی زۆر بێوێنەییە، دە سال پەنجی جەنگ،
ئێستاش خاکی پڕ بەپیت و جوانی میسر بۆ برینە کۆنەکانم وەک مەلەمی وایە کە
لەحالی ساریژبوندایە. لەوکاتەدا لەبەرامبەر گۆماوێکدا دانیشتیبوو و بێدەستە لاڵت
دەگریا. "نفر تاری" دلنەوایی "هەلنە" ی دایەوێ و لێی پرسی: مەگەر لە "ئیسپارت" دا
تۆ شارژ نیت.

هەلنە وتی: منلائوس بەپوکەش والیکی دەداتەوێ، بەلām ئەو لەپلەوپایە ی
پیاویکی جەنگیدا شارێکی لەگەڵ زەویدا یەکسان کرد و کوشت و کوشتاری خستە
نیو دانیشتوانەکیەو، تەنها لەپینا و ئەوێ هاوسەرەکی بگەڕینیتهوێ بارەگاکی
خۆی و پەلە ی ئەم نەنگیە لەدامینی پاک بکاتەوێ، بەلām بەلای منەوێ ژیان
لە "ئیسپارت" دا وەک دۆزەخ وایە..... "نفر تاری" سەری لەم گوتانە ی سوپما و بێ
لەبێدەنگی هیچ کاریکی تری لێ نەوێشایەو، "هەلنە" ش بەدەم گریانەوێ گەریایەو
بۆ ژۆرەکی خۆی، نفرتاریش لەوکاتەدا ویستی دلنەوایی بداتەوێ:

-شارژ "ستە هوس" دەیەوێت چاوی پیت بکەوێت.

هەلنە وتی: لەم ژۆرە ناڕۆمە دەرەوێ.

نفر تارى وتى: بەلەم شارنى مىسر چاۋەپىتان دەكات، بۇ تۇباش نىيە ئەو بەچاۋەپى بەيلىتەۋە. دۋاي ئەۋە "ھلنە" ناچار ھەستايە سەر پى و خۇي پازاندەۋە بۇئەۋەي بىروات بۇ لاي "ستەھوس" ى شارن...

منلائوس سەرى لەبىنىنى ھونەرى دارتاشى مىسر سوپما، شوينى چاكسازى كەشتى مىسر كەشتى "يۇنان" ەكانى لەماۋەيەكى كورتدا نۆزەنكردەۋە، چارۇكە و ئەو بەشانەي زىانيان پىگەشتىبوو ەك يەكەم پۇژى دروستكردنيان لىكردنەۋە. نەك تەنھا كەشتىەكان، بەلكو سەربازەكانىش پىيان پىدرا دابەزە ناوشنارەۋە و خودى پادشاي "ئىسپارت" ىش قەرەبوى پۇژانى جەنگى لەمىسردا دايەۋە. "ھلنە" ش لەپۇشش و نەرىتى تازە، لەژىر كاريگەرى و پىداگرى "ستەھوس" بەنەرىتى مىسرىەكان جلى لەبەركردبوو كە ئەو جۆرە پۇشاكانە "منلائوس" بە بىشەرمانەي لەقەلەم دەدا. ژنانى مىسر لەچاۋ ژنانى يۇناندا زۆر ئازاد بون، يۇنانىەكان ژنەكانيان لەمالەكانياندا زىندانى دەكرد، لەكاتىكدا ژنانى مىسر كەسانىكى ئازاد و كۆمەلەيەتى بون و كار و ئەركىكى جياۋازيان ئەندام دەدا. "منلائوس" لە "ھلن و ستەھوس" نزيك بويەۋە، بەلەم "ھلنە" ى ھاۋسەرى بەھىچ شىۋەيەك گويى نەدا بەھاۋسەرەكەي و لەبەريەۋە ھەلنەستا!

منلائوس وتى: ھلنە ئەۋە منم.

"ھلنە" ش وتى: دەتتىنم.

منلائوس وتى: بۇچى نەرىتى پىزگرتن بەجى ناھىنى؟

ھلنە وتى: بۇچى دەبىت پىزىت لى بگرم؟

منلائوس وتى: لەبەرئەۋەي ھاۋسەر و فەرمانرەۋاي تۆم.

ھلنە وتى: فەرمانرەۋاي ئىرە فىرەۋنە.

منلائوس وتى: دەپۇينەۋە بۇ ئىسپارت، خۇت ئامادە بكە.

ھلنە وتى: تۇ بەتەنھايى دەپۇيتەۋە.

منلائوس بەتورەيىيەۋە پەلامارى "ھلنە" ى دا، "ھلنە" ش بەچەقۇيەك كە بەدەستىيەۋە بوو بەرگرى لەخۇي كەرد و پاشەكشەي بە "منلائوس" كەرد و وتى: سزاي دەستدرىژى كەردنە سەر ژن لەمىسردا مەرگە... پادشاي ئىسپارت و

هاوسه ره که ی له میسر دا دو چاری ده رگیزیه کی خیزانی سهخت بونه وه و "سته هوس" ی شارژنی میسر به بینینی نه و دیمنه نه ژن و میردی به تهنه جیهیشت بۆئه وه ی بی دهست تیوهردانی هیچ که سیك گرفته کانیان چاره سر بکن. منلائوس گه پرایه وه شوینی نیشته جی بونی خو ی که باخی "شنار" بوو و به هو ی توپه ییه وه له بهر خو یه وه دهینه پاند. کاتیک "شنار" توپه یی پالنه وانی یونانی بینی، هوکاره که ی لی پرسی، به لام "منلائوس" له وکاته دا نه فره تی له ناسمان و زهوی ده کرد، پیکیک شه رابی بۆ هیئا و "منلائوس" یش هه لیدایه وه و له سر زهوی دانیششت: نه ژنه بی شه ره فه ژیان ی منی نابوت کرد...

شنار وتی: ناحه قت نیه که به وشیه وه توپه بیت، به لام ئیره میسر و ژنان له دهست نیشانی کردنی چاره نویساندا ئازادن.

منلائوس وتی: نه و جو ره شارستانی که ژن بیه ویت قسه ی خو ی به جی بهینیت له یوناندا بونی نیه، نه فره ت له م ئازادیه، نه فره ت له "هله"

شنار وتی: هاوار و توپه یی، گرفته کان چاره سر ناکات، من له خزمه تی پادشای "ئیسپارت" دام.

منلائوس وتی: نه که م به پیتی یاساکانی ئیه دهستی داوه ته سه رکیشی کردن و سه ریچی له فه رمانه کانم ده کات، نه م فیرعه ونه ی میسر نه وه نده ئازادی داوه به ژنانی ئیره که بووه ته هو ی نه وه ی که سیکی بی شه رمیان لیده ریچیت.

شنار وتی: پادشای ئیسپارت میوانی خو شه ویستی منه، نه گهر من بومه فیرعه ونی میسر به دهست به سترای فری ده ده مه به رده مت.

منلائوس سه ری له م ده ریپنه سوپما و وتی: من ده بیئت چیت بۆ بکه م؟

شنار وتی: دیر یان زوو فیرعه ون که نارگیر ده بیئت، نه و به تیپه پونی ته مه نیکی زۆر خو یی له پاده به ده ر په نجان دووه، ئیمه ته نه ا پیویستمان به که میك کاته، خولیکی پشوو له میسر دا به ریوه یه، له و پۆژانه دا ده توانین پیکه وه به مه به سستی خو مان بگه ین، پادشای ئیسپارت ده بیئت هاوکاریم بکات بۆئه وه ی بتوانم سه ره تا "رامسیس" ی برام له ناو به به م.

منلائوس وتی: بۇ تەمىدانى ھاوسەرەكەم ھەركارىكم پىئى بسپىرىت ئامادەم ئەنجامى بىدەم، نامەوئىت كاتىكى زۆر بەسەر ئەمەدا تىپەرئىت، دەمەوئىت دەست بىنیمە قورگىيەو.

پامسىس گۆپىنى لەناكاو و پىزىك كە بەم تازەيىانە لەپەفتارى كاپراى پادشای ئىسپارتدا دەيىنى سەرى سوپما. منلائوس بەفەرمانى شنار ھەولنى دا لە "پامسىس" نىك بىيئەو، لەم نىك بونەووشى ھاوپىي بىگەرد و ملەچى لىدەرچوو و خۆى بە ملەچى فەرمانەكانى "پامسىس" نىشان دەدا. فیرەونىش لە دەيەمىن سالى فەرمانەرەوايىدا ھەولیدا "پامسىس" لەقۇناخىكى زۆر گىرنگ و ھەستىاردا بگەيەنئە ئاستى پلەوپايەى بەرپۆەبردنى ولات، ئەم قۇناخە ناسىنى نەينىەكانى "ئىرىس" بوو. ھەركەسىك پەى بەنەينىەكانى "ئىرىس" نەبات نابيئە فیرەون. ھەلبەت فیرەون دەيوىست كەمىكى تر دان بەخۆیدا بگريئ بۆئەوہى ئەزمونىكى زياتر لەبەرپۆەرايەتیدا بەدەست بەيئىت، دواى ئەوہ ناشناى نەينىەكانى "ئىرىس" بىيئەت، بەلام لەبەرئەوہى لەمدوايىانەدا بارى تەندروستى تا دەھات خراپتر دەبوو، بەباشى دەزانى ھەرچى زوتر پامسىس بەقۇناخى "ئىرىس" دا تىپەرئىت. ئەو دوانە دەيئەت بە "ئابىدوس" سەردانى تەختى ئەھرىمەن بکەن.

خودای ست یان ئەهریمەن

"سته هوس" که واتای —ئەهریمەن زاده— دەگەیەنیت، مەزنیترین پەرستگای بۆ "ئزیریس" بنیات نابوو. خودای ئەهریمەن "ئزیریس" ی برایی کوشتبوو، و ئیستاش "ست" ی بکوژ بۆ هەتا هەتا جەستە ی درەوشاوە ی "ئزیریس" ی لەسەر شانی هەلگرتبوو. رامسیس و فیرعەون لەیەکەمین دەروازە ی بارەگای منارە ی دوسەرە ی پەرستگاوە تیپەڕین. دوو کەسیش لەکاهینەکان هاتنە پیش و لەهەمان ئەوکاتە ی رامسیس و فیرعەون خۆیان کرد بەو پەرستگایە دا دەست و پێیان لەهەسێرێکدا ئەتراوی کرد. دوا ی ئەو ئەو دوانە یان لەتەنیششت چالێکەووە تیپەڕاند، چەند دەرگایە ک لەبەرامبەر ئەو دوانە دا کرایەو، کاهینێک کە پۆشاکێکی سپی لەبەردابوو بەسەرێکی کەچەلەو "رامسیس" ی بردە ژۆرەو و وتی: کڕونش بەره! دوا ی ئەو رامسیس پێی نایە زەوی ئەو پەرستگایەو، بۆنی "کوندور" ٢٤ لەهەموو شوێنێکدا دەهات، لەو پەرستگایە دا حەوت ژۆر هەبوو و رامسیس و فیرعەن سەردانی هەر حەوت ژۆرە کە یان کرد و خودا گەلیکی جیاوازیان بینی، دوا ی ئەو فیرعەون و کوپەکە ی ئەو فەرمانەکانی فیرعەونیان بەسەر ستونەکانی پەرستگا کەبە "هیرۆگلیفی" تۆمار کرابوو خویندەو و فیرعەون بە "رامسیس" ی وت: ناوی بابا پیرانت لەئاسماندا تۆمار کراو. بەپێی یاسا دەبێت فەرمانەوایی بکەیت، فەرمانە هەلکۆلراوێکی ئەم پەرستگایە لەهەرتدا تۆمار بکە.

²⁴ کوندور: کەتیرەیکە بۆن خۆشە کە لەدەرەختێکی دێداری وەک "مروود" لی دەکرێتەو... سەرچاوە «فەرمانگی عەمید»... وەرگیر.

دوای ئەو ڤیرەون و ڤامسیس لە ڤەرستگا ھاڤتە دەروە و بەرەو تەڤۆلکەیهک
پۆشتن کە بەدرەخت داپۆشرا بوو.

ڤیرەون وتی: ھەموو سالیکی لە سالتپۆژی مەراسیم "ئزیریس" زیندوو دەبێتەو و
کاتیکیش زیندوو بویەو ڤوباری نیل ھەلەدەستیت... شەوی دوای ئەو ڤامسیس
لە ئاوی ئۆقیانۆسی نادیری خواردەو، گەنمیکی خوارد کە بەجەستە "ئزیریس"
پەرورەدە و گەشە ڤیدرا بوو، دوای ئەو بەرگیکی کەتانی لەبەرکرد و بۆ
ئەنجامدانی مەراسیم ڤەیوھندی بەگروپە ڤیۆزەکانەو کرد. کاهینیکی کە دەمامکی
چەقەلی لەسەردا بوو دەرکەوت و "ڤامسیس" یان بردە سەر گردی ڤیۆز و
شەونخوینان بەسەر جەستەیهکی مردوودا دەستپیکرد و وێرد و نزاگەلیکی زۆریان
خویند. ڤامسیس چەند شەویکی لە "ئابیدوس" دا تیپەراند، لەکەنار دەریاچەیی
ڤیۆز لەکاتی بەرپۆردنی ڤیۆرەسمی ڤەرستندا "گەمی" کە "ئزیریس" لەناو ئەو
دەریاچەدا دەستی کرد بەمەلەکردن، جیگری سەرۆک ماوہیەکی درێژی لەکەنار
ڤلیکانەیی خودای مەزندا تیپەراند، شوینیکی کە چواردەوری ڤرپوو لەئیسقان و
پۆحی ئەو ئیسقانا لەشیوہی بالندەیهک سەردانی "ئابیدوس" یان دەکرد. نۆرەیی
سەردانی خەزینەیی ڤەرستگا ھات: تا چاو کاری دەکرد ڤرپوو لەزێڤ و زیوی
پوخت، ھەموو کەسیک دەبوو بۆ خودایان بەناو نیشانی قوربانی و باج و دیاریەکی
بکەدایە بەقوربانی! ڤامسیس چەند جارێک سەردانی داڵانی باوبا ڤیرانی کرد و ناوی
ڤیرەنەکانی ڤا بردوی خویندەو. جیگری سەرۆکی میسر لەحەوشەیی ڤەرستگاوە
تیپەری و بەرەو ڤوبار پۆشت، کاتی گەڕانەوہی بۆ "تبس" ھات و کاتی ئەوہش
ھاتبوو ڤەیوھندی بەکەس و کاریوہ بکات.

ئاشىراكرەدى نەيىيەكانى "ئىخاس ئامون"

موسا و كاھىنى مەزىن لەكۆشكى فەرمانزەوايىيەو بەرەو تەختى شازىن "ئىخاس ئامون" پۇشتى. "ئامون تىپ" بە "موسا" ى وت: دايكت لەئىستادا زۆر پىويىستى بەجەوانەو، نەكەى قسەى لەگەلدا بىكەيت.

موسا وتى: قسەى لەگەلدا ناكەم، بەلام تەنھا دەمەويت لەتەنىشتىيەو بىم. ھەلگىرەنى كەژاۋەى تەختى دايكى "موسا" كەژاۋەكەيان لەشۋىنى تاييەتى خۇيدا دانا، چەندىن كەزەك بۇ خەواندىنى شازىن بەپەلە پۇشتى. موسا لەوكاتەدا تەماشايەكى پوخسارى دايكى كرد و بىنى چاۋەكانى داخراون و لەسەرخۇ پرسى: بۇچى چاۋەكانى داخستۋە.

ئامون تىپ وتى: چونكە لەژىر كاريگەرى مادەى بىھوشكەردايە "تلىاك" بۇماۋەيەك ھەر بەوشىۋەيە بىھۇش دەبىت، دواى ئەۋەى بىدار بويەو دەبىت دوبارە تلىاكى پى بدنەو، چونكە ئازارەكانى ھىشتا بەتەۋاۋى سارىژ نەبونەتەو و جىگەى بىرنەكان ئازارىان ھەيە، بەلام بەم شىۋەيە بەھىچ شىۋەيەك ھەست بەئازار ناكات و بەچاۋى خۇت دەبىنى بەئاسودەى خەۋى لىكەوتوۋە، بۇيە ئىستا بەخەيال ئاسودەى بۇ بۇ نان خواردن.

موسا وتى: بەھىچ شىۋەيەك ھەست بە برسەيتى ناكەم.

ئامون تىپ وتى: ھەز دەكەيت پىيان بلىم خواردنەكەت بۇ بەيىننە ئىرە.

موسا وتى: نانم پىناخورىت.

ئامون تىپ وتى: بەلام مەن بەپىچەۋانەى تۆۋە زۆر برسەيمە و زۆرىش ھەز دەكەم نان بىخۇم، ھەز دەكەيت لەبرساندا لەپى بىكەوم.

ئەو شۇيىنەي "ئىخساس ئامون" يان تىدا خەواندېو شۇيىنى تايىبەتى ئەو بوو،
لەھەمان ئەو ژورەشدا موسا سەردەمى مىندالى لەلەي دايكىدا تىپەراندېو. كاهىنى
مەزن لەكاتى خۇرئاو ابوندا گەپرايەو بۇ لاي موسا.

موسا لەسەرخۇ وتى: ھىشتا ھەر بەوشىۋەيە خەوتوۋە.

كاهىنى مەزن وتى: چى لەو بەشتەرە، خەوتن باشتىن چارەسەرى دەردىەتى...
كاتىك موسا تەماشاي دايكى دەكرد تىشكى خۇر لەدواين پوناكى
خۇرئاو ابوندا بوو و يىنى، خەوى دايكى زۇر لەو قۇلترە كە "ئامون تپ" وتبوى،
چونكە مۇۋە ھەرچەنىك لەقۇلايى خەودا بىت، بەلام جۇلەي سىنەي بۇ ھەناسەدان
سەر و خوار دەكات، بەلام موسا ھەستى كرد سىنەي دايكى بىجۇلەيە، بۇيە ھەستا
لىيى نىزىك بويەو و تىپەي دلى دايكى گرت، دواي ئەو "ئامون تپ" ي بانگ كرد
بەنىگەرانيەو پىيى وت كەوەك بلىيى دلى لىنادات. كاهىنى مەزنىش بۇماو ھەك
تىپەي دلچى گرت و وتى: تۇ راست دەكەيت، چىتر دلى لىنادات... دواي ئەو
موسا بەپەلە لەو ژورە پۇشتە دەرەو و ئاوينەكەي مەفرەغى لەژورەكەي تردا ھىنا
و لەبەرامبەر لوتى دايكىدا پايگرت بۇئەو ھى بزانىت ئايا بەپراستى ھەناسە دەدات
يان نە. بەلام ھىچ جۇلەيەكەي لەناو ئاوينەكەدا بەدى نەكرد، ئاشكرا بوو كە ئىخساس
ئامون چىتر ھەناسە نادات. كاهىنى مەزن ئاوينەكەي لەدەستى موسا گرت و دورى
خستەو لەدايكى و پىيى وت: دايكت كۇچى كرد بۇ نىشتىمانى خۇرئاو... موسا
بەدەم ھاوار و گريانەو خۇي ھەلدايە سەر جەستەي دايكى. "ئامون
تپ" بەھەرشىۋەيەك بوو موسا لەو ژورە ھىنايە دەرەو و تەواوى ئەو شەو ھى بۇ
دلى ھوايى دانەو ھى موسا تىپەراند: ئەي موسا مەرگ شتىكى سىروشتى، ھەك
لەدايك بون، نابىت ھىچ كەسىك دلگرانى خۇي لەبەرامبەر مردنى ھىچ كەسىكدا
دەربىرپىت، چونكە بەھىچ شىۋەيەك ناتوانىت پى لەمەرگ بگىرىت، ھەرچەند
لەدەستدانى خۇشەويستانمان بەلامانەو سەختە، بەلام پەسەندكردنى ئەم پراستىيە
لەتواناي كەسانى بەھىزدايە، پۇژىك دەمرىن، بگرە ھەموومان لەسەرەپى
مەرگداين، كەمىك درەنگ برۆين يان زو ئەم پىگايەمان ھەر بەمەرگ كۇتايى دىت،
كاتىك مەرگ لەسەرەپى ھەمووماندا بىت، چىتر پەوا نىيە بۇ لەدەستدانى كەسانى

خۆشەویستمان بگرین. مانگ ھەلھات و ھەردوو چاوەکان بۆ مانگیان پوانی. موسا زۆر بەقوڵی پۆچووھ بێر و ھزری خۆیەوھ و بێدەنگ بوو.

ئامو تپ وتی: بێر لەچی دەکەیتەوھ بۆ قسە ناکەیت؟

موسا وتی: خەمی ئەوھ دایگرتوم کە دایکم ویستی نەینێھەم بۆ ئاشکرا بکات و زۆریش بەلاموھە گرنگ بوو، بەلام نەیتوانی، خۆزگە پێداگری لێ بکردایە بۆئەوھ ی باسی ئەو نەینێھە بۆ بکردایەم، ئیستاش دەمامکی لەخاک داپۆشراوی ئەو نەینێھە لەگەڵ خۆیدا ناشت و منیش لەبێناگایی ئەو نەینێھە زۆر دڵگرانم.

ئامون تپ وتی: خەم مەخۆ من ناگاداری ئەو نەینێھەم و ھەر ئەمشەویش بۆتی باس دەکەم بۆئەوھ ی کەمێک خەیاڵ ئاسودە بیت. یەکەم دایکت لەبەرئەوھ تەنھا ناوی "موسا" ی لێنایت بۆئەوھ ی بتوانی ناوی "ئاتون موسا" لەخۆت بنییت، بەپێچەوانە ی ئەم حالەتەشەوھ ئەگەر ناوت "ئامون موسا" بوايە و بتویستیايە ناوت بگۆریت یەکسەر دەیانکوشتی، ھێنانە زمانی ناوی "ئاتون" لەمیسردا سزاکی مەرگە.

موسا وتی: لێرەوھ ئەوھم بۆ دەردەکەوێت کە دایکم لەپێرەوانی "ئاتون" بووھ.

کاھینی مەزن وتی: بەلێ.

موسا وتی: دەمزانێ کە دایکم پلەوپایەییەکی مەزنی لەھزریدا بۆ من لەبەرچاو گرتبوو، بەلام چۆن بتوانم بۆنمونە بگەمە پلەوپایەییەکی مەزن لەکاتیکیدا نازانم خەلکی کویم.

کاھینی مەزن وتی: وایە تۆ ھیشتا نازانی خەلکی کویت و ئەوھ ھەمان ئەو نەینێھە کە بەدوایدا دەگەڕیت. یەکەم تۆ خەلکی میسر نیت.

موسا وتی: خۆشەم ھەستم بەوھ دەکرد، چونکە قەد و بالا و پوکاری دەرەوھم بەو شیوھ ی لێ وردبومەتەوھ زیاتر لەخەلکی "کوش" دەچیت نەک خەلکی میسر.

کاھینی مەزن وتی: خۆشەختانە تۆ لەفیرگە ی میژوو خویندوتە و زۆر بەباشی شارەزای میژووی میسری، تۆ دەبیت ئەوھت خویندبیتەوھ دوا ی ئەوھ ی بانگەشە بۆ خودای ئاتون کرا ھەراوھوریاو و کوشت و کوشتاریک لەمیسردا پویدا، لەھەمووی گرنگتر کاھینەکانی "ئامون" لەدەرەمەت و گەنجینە ی با ھاوردە ی

پەرسىتگاكان يىبەش بون و ئەم يىبەش بونەش بو بەھۆى ئەوھى خەلكى بەگژ يەكتردا ھان بەن، دواى ئەو شەرە ناوخويىيە مىسر گەپرايەوہ بو خوداى ئامون كە باسكردنى زۆر دەكىشىت. فیرعەون "ھورم ھب" كە جىنشینی "ئەخاتون" بوو لایەنگرى "ئاتون" ى دەكرد و كۆرەكەشى بەسەختى "ئامون" ى بوو، ئەو ناوى لە "ست ھوس" ەوہ بو "وہرزای داگیركەر" بەسەرھاتى پىشینی باوكى دەگەرپتەوہ بو پىش "ئاتون" كۆپى "ھورم ھب" بەواتا "ست ھوس" - "وہرزای داگیركەر" - ژنىكى زۆرى ھەبوو، بەلام "ئىخاس ئامون" یشى زۆر خوشدەويست، ئەم شازادەيە سەرھەتا "ئىخاس ئاتون" بوو، بەلام بەناچارى گۆپى بە "ئىخاس ئامون"، ئەو لەھەرپەتى لاويەتیدا بو بەھاسەرى "وہرزای داگیركەر"، بەلام بەداخوہ لەدوايیدا پەيى بەوہ برد كە ژنىكى نەزۆكە. نەزۆكى لەبارەگای فیرعەوندا كارەساتە. بۆيە فیرعەون ماوہيەك چاوەرپى كرد، بەلام كاتىك بىنى "ئىخاس ئامون" مندالى نايىت دەستى كرد بەژن ھىنان و وەك خۆت دەبىنى مندالىكى زۆرى ھەيە. منىش سەردەمانىك ئاشنايەتيم لەگەل "ئىخاس ئامون" دا پەيدا كرد كە لەدەردى نەزۆكى ئازارى دەكىشا و ھەمان ئەو ئازارە بوبەھۆى ئەوھى توشى سەرئىشە و خەمۆكى ببىت. ئەم ژنە بەھۆى ئەم بىتاقەتى و بىزارىيەى حەزى دەكرد كۆچ بكات، ئىمەشى لەكاتى ئەم گەشتەيدا لەگەل خۆيدا دەبرد بۆئەوھى كەمىك لەئازارى تەنھايى كەم بكاتەوہ. ئەو شوپىنەى حەزى دەكرد گەشتى بۆ بكات ئەو پوبارە لاوہكيانە بوو كە دەپژانە پوبارى نىلەوہ، لەيەكەك لەگەشتەكانیدا پۆشتىن بۆيەكەك لەو پوبارانەى دەپژايە پوبارى نىلەوہ، پوبارى نىل كەمىك تەنگتر بويەوہ و سەول لىدەرەكانىش ناچار كەمىك لەسەرخۆتر سەول لىبەدەن. ئىمەش چەند "گەمى" ەكمان ھەبوو و پاسەوانەكان لەھەردوو لاوہ يان لەدواوہ يان لەپىشەوہ دەپۆشتن، گەمىكەى ئىمە گەشتە شوپىنەك چىتر نەدەتوانرا بە گەمى بېرۆيت، دايكت لەناوہپراستى بەلەمەكەدا دانىشتبوو و گووى لەگۆرانى يەكەك لەژنەكان دەگرت، كاتىك ئاگادارى ئەوہ بوو كە چىتر لەوہ زياتر ناتوانىت بەرەوپىشتەر بېوات، لەسەر "گەمى" كە ھەستايە سەرپى و تەماشای چواردەورى كرد و چاوى بە سەبەتەيەك كەوت كەبەگژوگىيەى كەنارى ئەو پوبارەدا گىرى كردبوو، "ئىخاس ئامون" ھەر بەوشىوہى كە پراوہستابوو تەماشای

ناو سه به ته که ی کرد و مندالیکى تیدا بینى، به له مه که که میك که نارگیرى کرد و "نخاس نامون" مندالی له ناو سه به ته که دا دهره ینا و بردیه ناو "گه می" که ی خویه وه، مندال ده گریا.

موسا پرسى: ئه و منداله ته مه نى چه نيك بوو؟

کاهینى مه زن وتى: وا بزانم کاتیک دایکت له ناو سه به ته که دا دهره ینايت ته مه نت ده پوژیک ده بوو، دیاربوو که ماوه یه کی زور نیه داوبویتیان به دهم ناوه وه. برسیت بوو و شه مش خوی بوخوی گرفت بوو، ده بوو که سیکمان په یدا بکردایه بونه وه ی شیرت پیبدات، په یدا کردنى که سیك که بتوانیت شیرت پی بدات به وشیه وه یه ش کاریکی ئاسان نه بوو. خوځم توځم له باوه شگرت و چومه ناو لیتاویکه وه، وام ده زانی ئیستا ده چه قمه ناو ئه و قورپاوه وه، به لام دواى سهد ههنگاوئیک له ژیر پیځمدا هه ستم به زه ویه کی په ق کرد و له دور وه چاوم به کوځمه لئیک خه لک که وت پیځ سهد که سیك ده بوو ناگریکیان کردبویه وه و به چوارده وری ناگره که دا دانیشتبوون. به راستی به بینینیان زور خوشحال بوم و زانیم ئه م منداله ده بیت هی یه کیك له م ژنانه بیت. کاتیک لییان نزیک بومه وه هه لئاتن، به لام سنوقیکیان لی به جیما، هه موشیان ده یانزانى چی له و سنوقه ده که م. هاوارم کرد بوچی لیځم هه لدین، هیچ کاریکم پیټانه وه نیه، هاتوم بو لاتان بونه وه ی یارمه تیم بده ن، من کاهینیکى میسریم و دژایه تیتان ناکه م، وهرن و سنوقه که تان به رنه وه. ئه و کوځمه له خه لکه کاتیک زانیا ن کاهینم ورده ورده گه رانه وه و به ره و سنوقه که پوشتن. له ناو سنوقه که دا ماریکی په ش لوی خواردبوو. تیگه شتم که ئه و کوځمه له خه لکه مار ده په رستن! ئه و مار، په ش ماریکی ئاوی بی زیان بوو.

موسا پرسى: نه تزانی ئه و کوځمه له خه لکی کوی بون.

کاهینى مه زن وتى: با زانیم، ئه وانه خه لکی "کوش" بون، پیښ شه وه ی بیڼ بو "کوش" له "که نعان" و ولاتی "سینا" دا ده ژیان، وشکه سالی ناچارى کردبون بو ئه م ناوچه یه کوچ بکه ن. دواى شه وه فیرعون - ست هوس - ئه مانه ی وه کویله یه که له م ناوچه یه دا په سه ند کرد و کارى پیځده کردن. ئه مانه ده یانوت له خیلئ "ئسرائیل" یه کانن و له نه وه ی "لوی" ن، "لوی" کوپى ئیسرائیل بوو. ئه مانه

بۇ قوربانى كىردىن كۆيۈپۈنەۋە، دەيانويىست قوربانى پېشكەشى مار بىكەن، بۇئەۋەي لەم نەگبەتتە پىزگارىيان بېيىت! لەو سەردەمانەدا-ست ھوس-ى فىرەون زۇر بەسەختى ئازارى ئەم خەلگەي دەدا، بىگرە فىرمانى دابوۋى مەندالەكانيان لەدايك و باوكيان جيا بىكەنەۋە. بىگومان بوم لەۋەي دايكى ئەم مەندالە لەنىۋ ئەم كۆمەلەدايە و دايك و باوكى بۇئەۋەي لەئازارى فىرەون پىزگارى بىكەن پېشتىر خىستويانەتە ناو ئەم سەبەتتەيە و دابىيتيان بەدەم ئاۋى پوپارى نىلەۋە.

موسا پرسى: لەمەۋە بۇمان دەردەكەۋىت كە من كۆيلە زادەم؟
كاھىنى مەزن وتى: ئەم تېۋوانىنە لەھزرت پاك بىكەرەۋە، تۆلەقوتابخانەدا خويىندوتە و لەباشترىن شوۋىن و لەژىر دەستى باشترىن مامۇستادا وانەت خويىندوۋە و لەباۋەشى شازادە "ئىخاس ئامون" دا پەرۋەردە كراۋىت، ھەر لەبەرئەۋەش بەشازادەيەك لەقەلەم دەدرىيت، سەرەپاي ئەۋەي لەپوپارى نىل دا لەناو سەبەتتەيەكدا تۆيان گىرتىتەۋە.

موسا پرسى: دۋاي ئەۋە چى پويىدا؟
كاھىنى مەزن وتى: ئەھا! بەلى من بەو كۆمەلە خەلگەم وت ئەم مەندالە بىرسىيەتى، پىۋىستەم بەكەسىكە شىرى پىيىدات.
وتيان: مەندالى تازە لەدايك بوو شىرى ھەموو ژنىك ناخوات، تەنھا مەمكى دايكى خۇي دەگىت.

تكاى ئەۋەم لىكىردىن ئەگەر دايكى لەنىۋ ئىۋەدايە بىت و شىر بەمەندالەكەي بدات... ھىچ ۋەلامىك نەبوو، بەلام دواچار بىنىم بەزمانى خۇش ناگەم بەھىچ ئەنجامىك، بۇيە زمانى ھەرەشەم بەكار ھىنا و ھاۋارم كرد: ئەم مەندالە لەلاتان بەجى دەھىلەم و دۋاي ماۋەيەك دەگەرپىمەۋە بۇلاتان، ئەگەر كەسىك لەنىۋ ئىۋەدا پەيدا بوو شىر بەو مەندالە بدات باشە، ئەگىنا ھەموۋتان سوۋارى كەشتىيەك دەكەم و دەتانبەمە شوۋىنىك كە بەقامچى لىتا بدات بۇئەۋەي دان بەۋەدا بىنىت كى دايكى ئەم مەندالەيە. ئەم پېشەكەيە كارىگەرى خۇي ھەبوو و دايكى راستەقىنەت مەمكى خىستە ناو دەمت و شىرى پىيىدات.....

موسا لەم كاتەدا قىسەى بەكابرەى كاھىن بېرى و لىيى پرسى: لەم حالەتە بۆم دەردەكەوئىت كە تۆ چاوت بەدايىكى راستەقىنەم كەوتوۋە؟ دواى ئەو ەش موسا لىيى پرسى: ئەگەر ئەمانە مىسرى نەبوون، تۆ بەچ زامانىك قىسەت لەگەلدا دەكرىن؟ ئامون تپ وتى: ئەمانە لەبەرئەوۋەى ماۋەيەكى زۆر لەمىسردا بون دەيانزانى باسى چى دەكەم و لەبەرئامبەرىشدا ەلەمىان دەدامەۋە. يەككىك لەپىياۋەكانى كۆش پرسى: بۆچى دەتەوئىت پىشكىن بۆ ژنەكانمان بكەيت، بۆئەوۋەى دايىكى راستەقىنەى ئەم مىندالە بدۆزىتەۋە؟

مىنىش پىم وتن: مەگەر ئايىنن ئەم مىندالە لەبىرساندا چۆن ەوار دەكات. ەواركارىم بكەن بەزەيىتان بىت بۆئەوۋەى شايستەى سۆز و بەزەيى بن. مىن ەواركارىتان دەكەم...

دواى ئەوۋە كاھىنى مەزن وتى: تۆ دەيىت "ئىخاس ئامون" بەدايىكى راستەقىنە خۆت بزانى، چۈنكە تا دواين ساتى ژيانى ەۋلى بۆ دوايت، بەلام دايكە راستەقىنەكەت سەرەپراى ئەوۋە دەيىنى دەگىرىت و ەوار دەكەيت و لەۋانەيە لەبىرساندا بىرىت نەھاتە پىشەۋە بۆئەوۋەى شىرت پىدات، ەلەبەت دواچار بەھەرەشە شكىستىم بە دانبەخۇداگىريان ەئىنا. "ئىخاس ئامون" زۆر بەتۈندى بەتۈۋە پەيۋەست بوو و دايكت بۆماۋەيەك شىرى پىدايت، بەلام بەفەرمانى فىرەون و بەتكاى "ئىخاس ئامون" ەموۋ ئەو كەسانەى ئەو پۆژە بىنەرى پەيداۋونى تۆ بون رەۋانەى شوئىنىكى دور كران.

موسا پرسى: چى بەسەر دايكىمدا ەات؟ كاھىنى مەزن وتى: ئىخاس ئامون بۆماۋەيەك لەۋىدا چادى ەلدا و نەيىردىتەۋە بۆ كۆشك، بەلام لەبەرئەوۋەى شىرى ەيچ كەسىكى تىرت نەدەخوارد، تا ئەۋكاتەى سەردەمى شىرخواردىت تىپەراند دايكت لەلات مايەۋە، دواى ئەوۋە گەراندىانەۋە بۆلاى خىلەكەى خۆى لەبەرئەوۋەى نەيدەۋىست خەلكى بزاندن ژنىكى ئىسرائىلى دايكى تۆيە، بەلكو دەيۋىست ەا خەلكى تىگەيەنئىت كە تۆ كۆپى ئەۋىت! تۆ ئايىت ەيچ رەخنەيەك لە "ئىخاس ئامون" بگىرىت، لەبەرئەوۋەى ئەگەر تۆى لەرۋبارى نىل نەگرتايەتەۋە بىگومان دەۋىتە نىچىرى تىمساحەكان.

داگیره‌ری "ترۆی" و شنار له پلانگیڤیدا

"منلائوس" له هه‌موو میوانداریه‌کی کۆشکی میسریدا به‌میوانیکی شایسته له‌قه‌له‌م ده‌درا و به‌شداری هه‌موو ئاهه‌نگه‌کانی ده‌کرد، په‌یوه‌ندی "منلائوس" و "هلنه" به‌هۆی ئه‌م هاو‌نشینیه‌ ناچاریه‌وه له‌ شه‌ر و ده‌مه‌قه‌ره‌وه گۆڤا به‌سازش و په‌یوه‌ست بون، به‌لام "رامسیس" وه‌ک پێشوو بۆچونی له‌به‌رامبه‌ر پادشای پێشوو‌دا نه‌گۆڤا، له‌به‌رامبه‌ریشدا "شنار" پۆژ له‌دوای پۆژ تا ده‌هات له‌منلائوس نزیک‌تر ده‌بویه‌وه. نه‌بونی "رامسیس" له‌ته‌نیششت فیرعه‌وندا له‌"ئابیدوس" ئه‌و هه‌له‌ی په‌خساند که شنار له‌گه‌ل "منلائوس" دا نه‌خشه و ئه‌و پلانه‌ی که ده‌یان‌ه‌وێت تاوتۆی بکه‌ن بێنه‌وه‌ی "رامسیس" یان فیرعه‌ون له‌م سه‌کۆیه‌دا بونیان هه‌بی‌ت. ئه‌و دوانه‌ پیکه‌وتن له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی ده‌بی‌ت "رامسیس" به‌هیرشیک له‌ناوی به‌ه‌ن، بگره نه‌خشه‌ی شیوازی هیرشه‌که‌شیان کیشا، دوو ئه‌فسه‌ری یۆنانی له‌نیو هیزی پاراستنی ئاسایشی کۆشک که پاسه‌وانی کۆشکیان له‌سه‌ستۆدابوو، ئه‌م پێشنیاره‌یان په‌سه‌ند کرد، چه‌ند به‌کرێگی‌راویکی تریشیان له‌چه‌ند شوینیکی جیا‌وا‌زدا ده‌ست‌نیشان کردبوو که له‌کاتی جیبه‌جی کردنی پلانی کوشته‌که‌دا بینه ناو سه‌کۆی ئه‌م نه‌خشه‌وه و هاوکاری جیبه‌جیکه‌رانی ئه‌م پلانه بکه‌ن. "شنار" یش به‌لێنی دا سود له‌هه‌ندی خه‌لک دژی رامسیس وه‌رگرێت. له‌سه‌ره‌تای هاتنی "منلائوس" باری ته‌ندروستی فیرعه‌ون باش نه‌بوو و "شنار" یش هه‌ولیدا زانیاریه‌ک له‌باره‌ی ته‌ندروستی باوکی به‌ده‌ست به‌ی‌نیت، فیرعه‌ون نه‌خۆش بوو به‌لام به‌روکه‌ش وا ده‌رنه‌ده‌که‌وت که نه‌خۆش بی‌ت. شنار نه‌یده‌ویست باوکی به‌مریت بۆ که‌شتن به‌پله‌ی فیرعه‌ون بون پێویستی به‌باوکی بوو، به‌لام له‌به‌رنامه‌یدا بوو

که "رامسیس" بکوژیت، شنار له نه بونی "رامسیس" دا په نای بۆ هه موو هه ول و پلانیک ده برد، بگره داوای هاوکاری له "دولانت" ی خوشکیشی کرد و به لینی پندا کاتیک بوو به فیرعمون پله و پاییه کی باش بدات به "ساری" هاوسه ری، ئه مهش ده قاولدهق له کاتیکدا بوو که ساری و دولانت-زاوا و کچی فیرعمون-به فرمانی رامسیس به هوئی ئه وهی داوایه کی نابه جییان لی کرد بوو له شاری "تبس" ده رکرا بون. دولانت به دهم گریانده وه وتی: ئیمه چیتر له شاردا نین، له بهر ئه وهی ده رکراوین.

شنار پرسی: بۆچی ده ریا نکردون؟

"دولانت" ی خوشکی شنار وتی: "ئامنی" نوسهر و به رپو به ری کاره کانی "رامسیس" ئه و تاوانه ی خسته پالمان که ئیمه پلانگی پیمان دژی رامسیس کردوه؟

شنار پرسی: ئایا به به لگه وه ئه م تاوانه یان دایه پالتان یان ئه م تاوانه یان بۆ هه لبه ستن؟

دولانت بۆ ماوه یه ک بیده نگ بوو و دوا ی ئه وه وتی: هه لبه ت به به لگه وه، هه لبه ستراو نیه.

شنار وتی: به دلنیا ییه وه ئه م بابه ته راسته نه گینا هیچ که سی که ناتوانیت به و ساده ییه تاوانیکی ناوا بداته پال هیچ که سی که بۆ ئه وهی تاوانباری بکات! دولانت وتی: تۆ دلگرانی ئه م بابه ته ییت. شنار وتی: به بیستنی ئه م بابه ته به داخه م. دولانت وتی: بۆچی؟

شنار وتی: چونکه ئه گه ر ئه م هه وله تان پلانگی پری بویت بیته نجام بووه! دولانت وتی: که واته تۆش ده ته ویت دژی پلانگی پری بکه ییت... ئایا من و هاوسه ره که م ده توانین له گه ل تۆدا دژ رامسیس راوه ستین؟

شنار وتی: هه ر له بهر ئه وهش ویستم چاوم پیت بکه ویت، خۆم ویستم ئه م پيشنیاره ت لی بکه م. من ئیوه له شوینیکدا جیگیر ده که م، پیویست به وه ناکات خۆتان ده ربخه ن، به لام پرسیاریک: ئه م پلانگی پری له بهر ژه وه ندی کیدایه؟ ئایا له بهر ئه وهی کچی فیرعمونیت ده تو یست به کوشتنی رامسیس ده سته لاتیک

بىبەخشىت بە سارى ھاوسەرت؟ دواى ئەوۋە وتى: لەم ھاوپەيمانىيەدا دەيىت ئەم جۆرە بىرۆكانە لەمىشكت پاك بىكەيتەو، ئەم پلانگىرپە دەيىت لەبەرژەوۋەندى مندا كۆتايى يىت، ئەويش ئەوۋەيە من بىبە فيرەونى مىسر. ئەوۋە منم كە دەيىت بىبە پادشاي مىسر.

شنار دواى "دولانت" ھەوليدا پزىشكە تايىبەتەكانى فيرەونىش بەلاى خويىدا راكىشىت و لەمبوارەدا ھەولىكى زۆرى دا، بەلام تىرەكەى ئامانجى خوى نەپىكا، بۆيە پىگايەكى ترى گرتەبەر ئەويش ئاشكراكردى شويىنى دروستكردى دەرمانى پزىشكانە لەيەكىك لەتاقىگاكاني پەرستگا، تەنھا ئەوۋە بۇ شنار بەس بوو كە ناوى ئەو پەرستگايە ئاشكرا بكات، شنار ھەموو ھەولىكى بۇ ئەو مەبەستە خستە گەر تا زانى پەرستگا "سخت" شويىنى ئامادەكردى دەرمانەكانى فيرەونە. ئىستاش نۆرە ئەوۋەيە چۆن بچىتە ناو دەرمانخانەكەوۋە و بەچ شىۋەيەك بەرپۆبەرى ئەو تاقىگايە بكاتە ھاوپى و ھاوپەيمانى خوى، بۆئەوۋە دەستكارى جۆرى دەرمانەكان بكات. بەرپۆبەرى تاقىگاكە پىاويكى تەمەن چل سالەيە كە ژنىكى جوانى ھەبوو، ژنەكەى ھەمىشە گلەيى لەكەمى مۇچەكەى دەكرد و شنار بەكەمىك تىپرامان پەيى بەھەموو ئەم لايەنەنە برد و خالى لاوازي لايەنى ئابورىيانى كرده ئامانجى خوى و بەم شىۋەيە نىچىر زۆر بەئاسانى دەخاتە داوۋە. بەپىي گوزارشتى پزىشكەكان فيرەون توشى نەخوشىيەك بووۋە كە زۆر لەسەر خۇ بەرەوپىش دەپوات، بەلام ھەرەشەئامىز و كوشندەيە. بۆيە تەختى فيرەون دواى ماوۋەيەكى تر بى فيرەون دەمىنيتەو.

سارى زاواى فيرەون و ھاوسەرەكەى "دولانت" بەپىي فەرمانەكانى شنار لەشويىنىكى پارىژراودا جىگىربون، بۆئەوۋە ھەم لەسەرگەوتنەكەيدا بەشداربن و ھەم تۆلەى خۇيان لە "پامسىس" بىكەنەوۋە، دولانت پۇشت بۇ پەرستگاي مەزنى "كرنك" و دەيوت: لەگەل ھاوسەرەكەيدا پۇشتوۋە بۆئەوۋە لەوى دەست لەژيان ھەلگرن و گۆشەگىرىبن، ھەرئەوۋە لەپەرستگاي "كرنك" گۆشەگىر بون كچ و زاواى فيرەون دەستيان بەپلانگىرپەكانيان كرد. "دولانت" لەنيو ھاوپى و كەسە نزيكەكانيدا بەشىۋەيەكى ناپاستەوخۇ بوختانى بۇ پامسىس دروست دەكرد، ئەو

تەنھا كەسك بوو كە دەيتوانى دەستى بگەيەنئىتە نەينىيە تاييەتەكانى رامسىسى
 براى. ئەو بەگوتەكانى پوخسارىكى نەفرەتنامىز و دزىوى بۇ رامسىس دروست
 كىردبوو و سارى ھاوسەرىشى كە پۇلى كاهىنىكى گۆشەگىر و تۆبەكارى دەبىنى و
 پىشتىر سەرپەرىشتى قوتابخانەى "كەپ" بوو، بەناونىشانى مامۇستايەكى ئاسايى
 لەبۇنە جۇراو جۇرەكانى "كەپ" دا كارى گولخستە ناو گۆزەى لەئەستۇ گرتووبوو و
 گسكى مىحرابىشى دەدا، لىيوردەيى ئەو بوو مایەى سەرنج پاكىشانى ئەندامانى
 دەستەلات و ھەرئەو ش بوو ھۆى ئەو ھى بانگىشتى سەر سەفرەكانىان بگەن
 و "سارى" ش لەم جۇرە دانىشتانەدا دژى رامسىس قسەى دەكرد...

نفر تارى و "رامسيس" ى جىنشىن

پەفتارى "نفر تارى" لەبەرامبەر "ستەھوس" ى شارنى مىسر بەناونىشانى خزمەتكار شايستە و شايەنى دەست خوشى بوو، لەسەرخۆ و ھاوسەنگ و دانبەخۆداگر بوو، شارن زۆر "نفرتارى" لا پەسەند بوو. "رامسيس" ىش ھەر لەيەكەمىن چاوپىنگەوتن پىيەرە پەيوەست بوو بوو، ھەر ھەستايىشى دايكى لەبەرامبەر پەفتارەكانى "نفرتارى" دا ئەوئەندەى تر پەيوەست بونەكەى زياد كرد و گەشتە ئەو بېروايەى ژيانى ھاوسەرى لەگەلدا پىك بەنييت، يەلەم ژنىكى تر لەژيانى "رامسيس" دا ھەبوو ئەو ژنەش "نيزت" بوو كە پەردەى كچىنى خۆى پىشكەشى رامسيس كردبوو و چىتر دواى ئەوئەش بەبەشيك لەژيانى رامسيس لەقەلەم دەدرا و لەكۆتايىشدا ناچار داواى كرد و ژيانى ھاوسەرى لەگەلدا پىكەينا، بەلەم فرە ژنى لەخانەدانى فیرعەوندا بەكارىكى ئاسايى لەقەلەم دەدرا، فیرعەون زياد لەسەد مندال و ژنى ھەبوو. رامسيس لەگەل خۆيدا "نفرتارى" برد بوو پرستگای "ئابیدو" بۆئەو زياتر ئاشناى خورەويشتى ببيت... و سبەى ئەو پۆژە "ستەھوس" ى شارن دەسبەندىكى زىپرى پىشكەشى "نفرتارى" كرد بۆئەوئەى لەوودوا لەبۆئەو يانە ئاينىەكاندا لەدەستى بكات. "نفرتارى" ش ئەم ھەلپژاردنە زۆر كارى تىكرد و دەستى كرد بەگريان، ئەو دەبوو ھاوسەرى ئايندەى فیرعەون، پلەوپايەيك كە ھەر بەيريشيدا نەدەھات... دواى ماوہيكە "نفرتارى" سكى پېبوو و مندالىكى بۆ رامسيس ھىنايە دنياو، بەلەم ئەو مندالە تازە لەدايك بوو دواى دوو مانگ كۆچى دوايى كرد، نفرتارى بەھۆى لەدەستدانى ئەو مندالە تازە لەدايك بووئەى توشى خەمۆكى بوو، بەھۆى ئەم خەمۆكىو بەسەختى نەخۆش كەوت. رامسيس زۆر بە "نفرتارى" ھو پەيوەست بوو و ھىچ كاتىك بەتەنھا جىنى نەدەھىلا.

ھەر لەبەرئەۋەش "ئزىت" لەكۆشكى فەرمانەرەۋايىدا دەستەلات و كەسايەتتەكى تاييەتى بۇ خۇي پىكەتتا.

گوندى بچوكى كەنار پوبارى نىل بىنەرى چالاكى پياۋانى بىگانەى دوينى و ئاشنايانى پېرەول و كۆششى ئەمپۇ بوون كە بەزمانىكى تاييەت كە تەنھا لەنىو خۇياندا باۋبوو لەگەل يەكتىدا دەدوان. سەربازە مىسرىەكان لەسەر تەپۇلگەكان بىلەو بوبونەۋە و ژمارەيان لەپزىژەى دانىشتوان زياتر دەھاتە بەرچاۋ. رامسىس بەسەر كەشەكەۋە لەبارەى ئەمانەۋە پرسى: ئەمانە دەيانەۋىت تاكەى لىرەدا بىمىننەۋە؟

سەرۋكى پاسەۋانەكان وتى: بەرۋكەش زۆر ئارامىن بەلام جىنى متمانە نىن، سكالايەكى زۆرى خەلكى ئەم ناۋچەيە دژى ئەم يۇنانيانە بەرزكراۋەتەۋە، بگرە كويخاى ئەم گوندەش سكالايەكى زۆرى لىيان ھەيە.

رامسىس كە زۆر تۈرە بوبو وتى: ھىرشىيان بۇبەرن و بگرە يەك دانەشىيان بەزىندوۋىي نەھىلنەۋە!

لەناكاۋ فەرماندەى يۇنانىەكان ھاتەپىشەۋە وتى: ئىمە مىۋانىن، ئىۋە مىۋاندارى ئىمەتان پەسەند كىردوۋە، لەھەمان كاتدا ھىچ تاۋانىكمان نەكىردوۋە كە بىيىتە ھۆى ئەۋەى شايسىتەى مەرگ بىن، ئەگەر دەتانەۋىت بمانكوژن ئەۋا تا دوا دىۋپى خويىنمان لەگەلتاندا دەجەنگىن، سەرەپراى ئەۋەى دەزانىن ھەموۋمان لەم جەنگەدا لەناۋدەچىن.

رامسىس لە لەناۋبىردىيان دودل بوو، لەھەمان كاتدا دوو بىكەى تر دەبىت پەزەمانەندى خۇيان لەبارەى جەنگ دژى ئەم بىگانانە بخەنە پوو ئەۋ بىكەيەش "كاھىنەكان و دەستەلاتدارانى مىسر" بوون! بەلام رامسىس لەپى سىخوپەكانىۋە ھەۋالى پلانگىر دژى خۇي لەلايەن "مىلائوس و شنار" ى براىەۋە پىگەشتىبوو، بۇيە بەۋ سادەيە دەستبەردارىان نايىت، دەيزانى گىرنگىرەن ھەل ئەۋەيە سەرەتا ئەۋ دەستى خۇي بوەشىنىت و ئەم پلانگىرەيان دەبىت ھەر بەكۆرپەيى لەبار بىرىت. رامسىس بەرپرسىيارىتەكى مەزنى لەئەستۇدابوو و بەۋەى پلەى جىنشىنى پىبەخىراۋو لەگەل ئەۋ متمانە و كەسايەتتەى لەنىو

هاوپىيانىدا ھەيىبوو لەناوبردىنى "شئار و منلائوس و سارى و دولانت" كە پەيى بە
پلانەكەيان بىردىبوو بەچەند سەركردەيەك سىپارد بۆئەوھى بەتاوانى خىانەت
لەھەلىكى گونجاودا بەسزاي خويان بگەيەنن و خوي گەپرايەوھ بۆ كۆشك بۆئەوھى
ئاگادارى كاروبارەكان بىت...

ئەو دیمەنەى "موسا" ى راوه‌شاند

موسا تابەیانى بگره بۆ ساتىكىش ھىور نەبويەو، جارناجارىك لەجىي خۆى ھەلدەستايە سەرپى و دەپۆشتە ژورەكەى دايكى و زۆر بەوردى تەماشاي پوخسارى دايكى دەکرد، سەرەپاي ئەو ەى دەيزانى كە ئەو ژنە دايكى راستەقىنەى نيە، بەلام وەفای ئەو دلسۆزىەى وای لى دەکرد وەك دايكىك تەماشاي بکات. ئەگەر "ئىخاس ئامون" نەبوايە و موسا لەپوبارى نيل ھەلنەگرتايەتەو و نەيناردايە بۆ قوتابخانە، بىگومان لە پوبارى نيلدا لەناو دەچوو. بگره ئەگەر فریيان نەدایا پوبار "نيل" یش لەلای دايكە راستەقىنەكەى بمایاتەو، ئەوا جگە لەنۆكەر و نۆكەر زادەيەك ھىچى ترى لى دەرنەدەچوو و ناچار جگە لەھەلگرتنى خشت و بەرد و قور پيشەيەكى ترى شك نەدەبرد. گەرچى "ئىخاس ئامون" موسای لەدايكى جيا كىردەو، بەلام لەزۆر لايەنەو بوو ھۆى بەرزبونەو ەى ئاستى گەشەى. موسا دەيزانى دايكى بەواتا - ئىخاس ئامون - ھەولى دەدا ناسنامەى بەنەينى بەلئیتەو و ھىچ كەسێك پەى بەو نەبات كە "موسا" يان لەپوبارى نيل گرتووەتەو، چونكە جارناجارىك ئەم بابەتەيان لەبۆنە و شوینە جياوازەكاندا دەياندايەو بەپويدا. "موسا" ش جگە لە بیدەنگى ھىچ پىگەچارەيەكى ترى بەدەستەو نەبوو. خالىكى تر كە موسا زۆر جەختى لەسەر دەکرد و "ئامون تپ" یشى لىئاگادار كىردەو ئەو بوو كەچى بوو ھۆى ئەو ەى "ئىخاس ئامون" موسا لەلای خۆى بەلئیتەو و پەرورەدى بکات، چونكە ئىخاس ئامون مەبەستىكى تابيەتى لەم مېرەبانىەيدا ھەبوو و كاتێك كاھينى مەزن دايكى راستەقىنەى موسای لەنيو دانىشتوانى "كوش" دا دۆزىو و ئەو ژنەش شيرى دا بەكوپەكەى خۆى، "ئىخاس

ئامون "بېبەزەببەنە دایكى نەدەناردە ناوچەيەكى دورەو، بەلكو بەزۆرى سامان و پارە دایكى موسای دەناردە شوینىك بژیت كە دەستى كاربەدەستانى فیرەون نەكەوئیت، تەنھا بۆئەوئى بلىن كوپكى ھەيە موسای لەلای خۆى پاراست. سەرەپای ئەوئەش پەيوەندى دولایەنە، دایك و كوپى بى ناوئیشان ھاتەبون. موسا ھەستى بەسۆزى ھەمە لایەنەى "ئىخاس ئامون" دەکرد و دەببىنى كە بەشیوہەيەكى ھەلەشانە لەبەرامبەر فیرەوندا بەرگرى لیدەكات و نەیدەھىلا فیرەون بیکوژئیت. ئەم خۆشەويستى و لەخۆپردووییە گيانى موسای لەمەرگ پزگار کرد. ھۆكارىكى تر پەفتار و ھەستىك بوو كە "ئىخاس ئامون" لەبەرامبەر موسادا دەرىدەپرى، ھەستى دایكايەتى و دلسۆزانەى لیوانلیوى سۆز بوو. ئىخاس ئامون نەیدەھىلا بەھىچ شیوہەيك سەختى بكیشیت، لەو شەوئەدا تەواوى پەفتارەكانى سەردەمى رابردووى ئەو ژنە ھینایەوہ یاد و زۆرىش دلى بۆى تەنگ بوو. ھەر لەبەرئەوئەش موسا دەبیت وەك دایكىكى راستەقىنە تەماشای بكات، چونكە بى لەبابەتى لەدایك بونى لەپروى دایكايەتیوہ ھەموو كارىكى بۆ ئەنجام داو. تەواوى ئەم بىر و پەفتار و یادگارەكانى ئەو شەو كە چەند جارىك موسا سەردانى ژورەكەى دایكى كردبوو ھینایەوہ یاد خۆى. بەھەلھاتنى سپیدەى بەرەبەیان بەفەرمانى فیرەون بوق و دەھۆلەكان لە "تبس" دا لیدران بۆئەوئەى خەلكى بزائن پۆژى ماتەمینیە. بەكوئایى ھاتنى وەرزی بەھار و ھاتنى وەرزی ھاوین ھەواى "تبس" زۆر گەرم بوو، فیرەون و پامسیس لەپایتەختەوہ پرى باشورىان گرتەبەر و تاكوئایى ھاوین لەھاوینەھەوارى فەرمانرەوايیدا مانەوہ. دە پۆژ پىش كۆچکردنى فیرەون بەرەو ھاوینەھەوار، موساش "تبس" ی بەجیھىشت و پۆشت بۆ میسرى سەر بۆئەوئەى سەردانى تەلارە دروستكراوہكان بكات. موسا پۆشتە "كرنك" و تەماشای كرىكارەكانى دەکرد كە سەرقالى دروست كردنى تەلارى خواستراوى فیرەون بون و ماوہیەك لەوى لەبارەى شیوازی كاركردن پرسىارى لەكرىكارەكان دەکرد و لەكوئایى ھاویندا بەفەرمانى فیرەون چەند سەربازىك چاودیرى ئەو تەلارەیان گرتە ئەستۆ و پاسەوانى ئەو تەلارەیان دەکرد. دواى تىپەربونى وەرزی ھاوین فیرەون لەمیسرى سەرەوہ گەپایەوہ بۆ باكور، بەلام موسا پانزە پۆژى تری لە

مىسىرى سەزودا بەسەر برد بۇئەۋە بەتەۋاۋى لەۋە دۇنيا بىت كە سەربازەكانى لەكازى پاسەۋانيدا كات و زانىيارىەكى تەۋاۋيان ھەيە و شەو و پۇژ ئىشكگرى و پاسەۋانى ئەو تەلارە بكەن، دۋاى ئەۋەى دۇنيا بوو گەپرايەۋە بۇ پايتەخت و راستەوخۇ پۇشت بۇ كۆشك و چوۋە شوۋىنى تايىبەتى خۇى، بەلام دۋاى ئەۋەى ماۋەيەك لەئۆرەكەيدا دانىشت، نۆكەرىك بى ھىچ پىشەكەك و سەراسىمە خۇى كرد بەئۆرەكەيدا و سەبەتەيەكى لەئۆرەكەيدا دانا. موسا دەمودەست نۆكەركەى ناسىيەۋە، ئەو كەسە نۆكەرى "ئامون تپ" ى كاھىنى مەزنى فەرمانپروايى بوو. موسا لەترس و نىگەرانى و بىدەنگى كابراى نۆكەر سەرى سورما و پرسى: كاھىنى مەزنى لەكوۋىيە؟ ، نۆكەرىش بىئەۋەى وشەيەك بەئىنئىتە زمان سەبەتەكەى كە سەرىپۇشكىكى زىۋىنى بەسەرەۋە بوو لەبەردەم موسادا دانا و سەرىپۇشەكەى لەسەر سەبەتەكە لابرە و سەرى مۇقىكىكى لەناو سەبەتەكەدا بىنى و بەترس و تۇقانىۋە پرسى: ئەمە سەرى كىيە؟

كابراى نۆكەر وتى: تۇ چۆن سەرى "ئامون تپ" كاھىنى مەزنى ناناسىتەۋە؟ موسا بەنىگەرانى و دۇگرانىەكەۋە وتى: ئايا ئەمە سەرى "ئامون تپ"؟..... دۋاى ئەۋە سەرى بپراى كاھىنى مەزنى كۆشكى فەرمانپروايى لەناو سەبەتەكەدا دەرھىنا و لەبەرامبەر پوخسارى خۇيدا پايگرت. چاۋەكانى ئامون تپ ھىشتا دانەخراۋون، چونكە ھىچ كەسك لەۋانەى سەريان بپروە چاۋەكانى دانەخستۋە بۇئەۋەى بەزمانىكىكى بىزمان پەيامىك بەموسا بگەيەنئىت، ئەو پەيامەش ئەۋەيە لەلاى فىرەۋندا ۋەقادارى خۇى لەبەرامبەر خوداى "ئاتون" دا نىشان دابوو! موسا بەبىتتىنى ئەو دىمەنە پەيى بەۋە برد كە "ئامون تپ" سەرى لەپىناو بىروباۋەپرىدا لەدەستت داۋە و بەھۋى ئەۋەى باۋەپرى بەخوداى "ئاتون" بوۋە فىرەئون فەرمانى داۋە سەرى بپرن. ئەم تاۋانە پادەى پق و دژايەتى فىرەئون لەبەرامبەر خوداى ئاتون و لايەنگزانى بەپونى ئاشكرا دەكات، چونكە لەناوبردىنى كاھىنى مەزنى كۆشك بەۋشئۋە دپندانەيە تائەۋ كاتە كۆشكى فەرمانپروايى پىشەنەى ۋاى بەخۇيەۋە نەبىنىۋە. كوشتتىنى كاھىنى مەزنى - سەرىپەرشتى كاھىنەكانى كۆشكى فەرمانپروايى - كەسك كە گرنگترىن ئەركى لەئەستۇ گرتىوو بەئاگاھىنانەۋە و

ئاگادارىيەكى پازەشىن بوو بۇ موسا، لەھەمانكاتدا بۇ ئەو پەيامىكى
 ھەر شەئامىزىش بوو. موسا سەرھەراي ئەو لەھەرەتى لاويەتيدا بوو دەيتوانى پەي
 بەرە بىات كە كوشتنى "ئامون تپ" نەدەكرا بەئاسانى ئەنجام بدريت، بىگومان
 كاهىنەكان ئاگادارى يىروباوھەرى بون و فیرەونيان لى ئاگادار كىردووتەو، ئەویش
 بەناونىشانى بىرپارىكى يەكلایى كەرەو سەرى كاهىنى نارد بۇ موسا و پىي
 راگەياندووتەو كە دەرئەنجامى ئاتون پەرستى ئەوئە كە دەيبىنى. ئەوئە بو بەمايەي
 نىگەرانی كاهىنەكانى ئامون پەرست خودى "ئاتون" بوو. ھىچ كاتىك ئەوئەيان
 قەرامۇش نەدەكرد كە سەردەمى فەرمانپەرەوايى "ئاتون" كە بەھۆى ئەو
 فەرمانپەرەوايەو دەستەلاتى پەرستگای مىسرى لى سەندبونەو و ھەژارى خستىن،
 بەجۆرىك كە ھەندىك لەكاهىنەكان دەستيان بۇ سوال درىژكرد. ھەرلەبەرئەوئەش
 ناوى "ئاتون" بەلایانەو يەكسان بوو بەدەر كەوتنى ھەژارى و بەدبەختى. بۆيە
 ھەمويان بەپىئويستيان زانى بىرپارى كوشتنى كاهىنى مەزن دەرەكەن. موسا زۆر
 بەدلگەرانىەو ئەم تىپروانىنانەي بۇ نۆكەرەكەي كاهىنى مەزن دەگىپرايەو و بەدەم
 ئەم قسەكردنەو دەگىرا. "ئامون تپ" دواى "ئىخاس ئامون" نىك تىرىن كەسى
 موسا بوو و "موسا" ش ھەموو نەئىنەكى خۆيى بۇ دەگىپرايەو، ھەرەوھا
 ھەردوكيان وەك دوو ھارپىي دىسۆزى يەكتر نەئىنەكانيان بۇ يەكترى دەگىپرايەو.
 موسا دواى سەرسوپرمان و خەمىكى زۆر سەرى "ئامون تپ" ى خستەو جىگەكەي
 خۆي و لەناو كۆشكدا بەدواى نۆكەرى كاهىنى مەزندا گەپرا تا دۆزىەو كە ئارام
 لەگۆشەيەكدا پازەستابوو و لىي پەرسى: بۆچى سەرى كاهىنى مەزنت ھىنا بۇ
 ژورەكەم؟

نۆكەر وەلامى دايەو: "ئامون تپ" ى خاوەنم پىش مەرگى پىي و تەم دواى ئەوئە
 سەريان بىرەم بىيەنم بۆت، منىش دواى مەرگى سەرىم ھەلگرت تا ئەو كاتەي
 لەگەشتەكەت گەپرايەو و منىش پاسپاردەي خاوەنەكەم بەجى ھىنا.

موسا پەرسى: ئايا خاوەنەكەت پىي نەوتى بۆچى ئەم سەرە پراو دەئىرى بۆم؟
 نۆكەر وتى: خاوەنەكەم لەو بارەيەو ھىچ پونكردنەوئەيەكى پى نەدام، لەوانەيە
 لەو دىنباوبىت كە تۆ ئاگادارى ئەم پوداوەيت بۆيە ھىچى پى نەوتەم.

موسا وتی: تۆ راست دەکەیت من زۆر باش ناگاداری ھۆکاری ئەم لەناوچونەم،
دوای ئەوە پرسکاری لاشە کاهینی لیکرد کە چی لیکردووە؟
نۆکەر وتی: لاشەکە لە ھەمان شوینی لەسێدارەداندا فرێدارووە.
موسا وتی: بۆچی لاشەکەیت لەشوینیکی تاییبەتدا ھەلنەگرت.
نۆکەر وتی: ئەو ھەرمانیکی وای پی نەدابوم، چونکە ھیچ شوینیکی ئەوتۆم شک
نەدەبرد تا لاشەکە بە ھەلنەوێشای تیدا ھەلگیرم، بەچ شیوەیە ک دەمتوانی
لاشەییەکی ئاوا بێمەوێ بۆ کۆشک و لەشوینیکی سارددا ھەلگیرم، بگرە ئەم سەرەشم
بەدەردیسەرەکی زۆرەوێ توانیم تا ئەو کاتە تۆ بییتەوێ لەشوینیکی سارد دا
بۆئەوێ بۆگەن نەکات بپاریزم، ئەگەر ئەمڕۆش نەھا تاییبەتوێ ناچار بوم شتیکی لی
بکەم.

موسا وتی: تۆ نۆکەریکی ھۆشیاریت... دوای ئەوە خۆی بۆ مۆیاکردنی
سەری "ئامون تپ" ڕینگای مردوخانە ی گرتەبەر. شەوانە موسا دەرپۆشت بۆ
مردوخانە، کاتی ک ئەو سەبەتەیی کە سەری "ئامون تپ" ی تیدابوو ھەلگرت
بەئانگاییەکی زۆرەوێ ڕینگای مردوخانە ی گرتەبەر. مردوخانە بەپۆژدا قیزوون و
ئازار بەخش بوو، چ بگات بەشەوی کە ھەندیک ئەندیشە و خەیاڵی ترسناکیشی بۆ
زیاد دەکرا، بەلام موسا سەرەپای ئەوێ زۆر رقی لە مردوخانە بوو و نەیدەتوانی
بەپۆژدا بەرگە ی ئەو بارودۆخە بگریت. جاریکیان لەگەڵ گروپیکی خۆیندکاردا
پۆشتبوو بۆ سەردانی ئەو شوینە، بەلام نەیتوانی سەردانی بەش بەشی ئەو شوینە
بکات، بەلام ئەو شەو بەسەر خۆیدا زال بوو و بویری بەخۆی بەخش و
لەپینا "ئامون تپ" دا بەرگە ی ئەو شوینە قیزوونە بگریت.
بەرپۆشەری ئەو شوینە کاتی ک چەند جاریک گوی لەلێدانی دەرگای ئەو
مردوخانە بوو وتی: کییە؟

موسا وتی: بیکەرەو، کارم ھەیە.

وەستاکارەکە وتی: شەو کاتی سەردان نیە، پڕۆ و سبە ی بەیانی وەرەو.
موسا وتی: بەرپۆژدا ماوێم نیە، سبە ی ناتوانم، بەلام لەئێستادا ئەنگوستیلەییەکی
باشت پی ببەخشم..... کاتی ک گوی لەئەنگوستیلە ی دڵخواز بوو دەرگای کردەوێ و

وہستاكار كه نيوہ سەرخۆش بوو بەلۆنگەلۆنگەوہ چووہ كەنارەوہ و وتى: كۆرى
لاو چىت دەوئىت و چەنىكم دەدەيتى؟

موسا بۆي پونكردهوہ و وەستاي مردوو خانەكە وتى: سەرەتا با
لەئەنگوستىلەكەوہ دەستىپكەين ئەوكات دىينە سەر كارەكە... موسا دوو
ئەنگوستىلەي زىوى پىدا و وەستاكەش بەم دوو پارچە كانزايە پازى بوو. دواي
ئەوہ موساي برده ناو يەكيك لەو ژورانەي موميای تىدا دەكەن، لەو ژورەدا چەند
كەسيك لەكرىكارەكانى ئەو مردوو خانەيە خەريكى خواردنەوہي ئاوجۆبون-چونكە
ئاوجۆ ھەرزاترين خواردنەوہ بوو- موسا بينى ھەمويان مەستى. وەستاكەش
پوناكى چراكەي دا بەسەر وچاوى موسادا و وتى: ئەي مەزن زادە بۆچى بەم شەوہ
درەنگە ھاتويت بۆئىرە و چىت پىيە؟

موسا سەبەتەكەي لەبەردەمىدا دانا و سەرپۆشە مسىنەكەي سەرى لا برد:
دەمەوئىت ئەم سەرەم بۆ مۆميا بكەيت.

وہستاكەش لىي پرسی: ئەي لاشەي لەكوئىيە؟

موسا وتى: لەشويئى لەسىدارەدانەكەدا فېرى دراوہ، بەياني دەتوانى دوان
لەكرىكارەكانت بنىرى بۆئەوہي لاشەكەشي بەينىن... دواي ئەوہش چەند
ئەنگوستىلەيەكي زىوينى ترى خستە ناومشتى ئەو پياوہ... موسا لەشويئەدا
چاوى بەلاشەي چەند ژنىكي لاو كەوت و سەرى لەوہ سوپما كە جەستەي ئەم ژنانە
ليرەدا چى دەكەن؟ بەلام لەناكاو ئەوہي ھاتەوہ ياد، ئەوہي لەبارەي ھەندىك
پەفتارى ناشايست و وروژىنەري ئەم كرىكارانە لەگەل ژنە مردووہكاندا بىستبوى
پاستە، لەوكاتەدا موسا زۆر دلگران و نىگەران ئەو ژورەي بەجىھىشت و گەرايەوہ
بۆ كۆشك.

فیرعەونى نۆی

فیرعەون بەھۆی گەشتە دورودیزەكەى ماندو و شەكەت گەپرایەو و یەكەمین كار كە ئەنجامى دا كوشتنى كاھینی مەزن بوو، بەلام بیئاگا لەوێ خۆی ھەموو بەیانیک پوخساری تاریکتر و قەد و بالای سیستر و چەماوەتر دەبیئت، فیرعەون باسی "مات" ی یەزدانی دادپەرورەى بۆ پامسیس دەکرد!! مات كە شیوہى ژنیكى بەپوكەش تیكشكاو بوو، "پردوم" یش ئاراستەى فیرینی دەکرد. فیرعەون دەیوت: "مات" دەبیئت فەرمانرەوایی بكات بۆئەوێ خۆگونجاندنى بونەومەرەكان بەپارێزراوی بمیئیتەو. بەبۆچونی "مات" دەبیئت پزیز لە یاسا یەزدانیەكان بگیریت كە خۆر ھەمیشە تیشكێكى دەرەوشاوە و پوناكى ھەبیئت و گەشەى گەنمى لاوازیش بەتواناتر بیئت. ئەركى فیرعەون بوو باسی "مات" بكات و یاسا یەزدانیەكان جیبەجی بكات، لەھەمان ئەو كاتەى باسی ئەمانەى بۆ پامسیس دەکرد خۆی دەستی لەخوینیترین تاواندا ئالەندبوو.

پامسیس گوێی لیدەگرت، بەلام نەیدەویرا پرسىارى بارى تەندروستى باوكى بكات. "ستە ھوس" ھاوسەرى فیرعەون دەیزانى نەخۆشى ھاوسەرەكەى پۆژ لەدواى پۆژ بەتینتر دەبیئت، ئەم ھەوالە وردە وردە لەناو كۆشكدا بۆ بویەو تا گەشتە گوێی كاھینەكان. كزى پوناكى باوك چرای دەستەلەت و فەرمانرەوایی كۆرەكەى بەتینتر و درەوشاوەتر دەکرد. سەربازە یۆنانیەكانى "مىنلائوس" كە چیتەر بویون بەبەشێك لەكۆمەلگای میسر، لەجلوبەرگى بازرگانى و كارەكانى تریاندا تا دەھات چەكەكانیان تیزتر دەكردەو و بۆئەوێ لەكاتى پێویستدا فریای فەرمانەكانى پادشای "ئسپارت" بكەون. "ستە ھوس" تەنھا بیروھۆشى لەلای فیرعەون بووكە

لەناكاو دوچارى لاوازی و ئازارىكى سەخت بوو بوو، ئەمەش گەشتە پادەيەك كە
چىتر نەيدەتوانى پېشوازی لەھىچ كەسنىك بىكات.

ستە ھوس لەوئەلامى "رامسىس" دا كە ھاتبوو بۆئەوئەى چاوى بەباوكى بىكەوئىت
وتى: ئەمۇ باوكت ناتوئىت چاوى پىت بىكەوئىت.

رامسىس ھۆكارەكەى لى پىرسى و ستە ھوس وتى: بىگرە پىزىشكىش
نەشتەرگەرەكەى بۆ ناكات، بەلكو تەنھا بۆ كەمكردنەوئەى ئازارەكانى جۆرىك
دەرمانى بۆ دەستنىشان كىردوو. چىتر ھىچ ئومىدىك لەمانەوئەيدا نە...

"رامسىس" یش كە فرمىسك لەچاوانىد قەتیس مابوو، كاتىك فىرەون گوئى
لەدەنگى بوو كۆرەكەى بانگ كىرد: كۆپم دەبىت ئامادە بىت. دەبىت ھەتا ئەو پۆژەى
لەژياندا ماوئىت ناوى باوكت بەزىندوىى بەئىلىتەو... فىرەون بەسەر

تەختەخەوئىكى دارىن و پوپۇشى زىردا پاكشاپوو و لەتەنىشت پەنجەرەكەو
تەماشای خۆرئاوابونى دەكىرد: مەن مەرگم زۆر نىك دەبىنم، پوخسارى خوداى
ولاى خۆرئاوا دەبىنم، بەم زوانە گەشتىك دەكەم، گەشتىكى ھەتا ھەتايى....

دەنگى فىرەون وردە وردە كىز بوو و چاوەكانى دواى كاترۇمىرىك داخىران و
جەستەى لەجولە كەوت. مەراسىمى بەخاك سپاردنى لەكەنار خۆرئاواى نىلدا
بەئامادەبونى كەسە مەزنەكان بەپىيى بنەماو و نەرىتە سەرەكەكان بەپىيى خرا،
كۆرەكانى فىرەون بۆ دواىن مائىئاواىى لەوئەيدا ئامادە بون و فىرەونى پىرىش
جىگەى خۆى دا بەفىرەونىكى نوئى.

جەنگى شمشىر و گوچان

ژيانى فەرمانپروايى و سىياسى مىسر لەوەرزى پايز دواى گەرانەو لەهاوینە
 ھەوارەو بۆ پايتەخت دەست پىدەكات. بەدرىژاى وەرزى ھاوین پايتەخت چۆل
 دەبوو، خەلكى بەرگەى گەرمى ھاوینى "تبس" يان نەدەگرت. بەدرىژاى ھاوین ھىچ
 گەشتيارىك لەولاتى بىگەنەو نەدەھات بۆ "تبس"، سەرپەرشتياران و كەسايەتية
 سىياسىيەكانىش بەشىوھەك بەرنامەيان بۆخويان داپشتبوو كە لەوەرزى "پايز" دا
 پى بەخەلكى بەن چاوپىكەوتنيان لەگەلدا بكن. ھاوینان وەرزى نۆژەنكردەوھى
 كۆشك بوو، چونكە كۆمەلىك خەلكى زۆر لەویدا ژيانيان بەسەر دەبرد، ھەلبەت بى
 لەخزمەتكارەكان. پايتەختى مىسر يەكێك بوو لەنيوھەندە چالاكەكانى ئەو سەردەمە
 و ھىچ ولاتىك نەيدەتوانى بانگەشەى ئەوە بكات كە شارستانىيەتێكى ئاوا
 درەوشاوھى وەك مىسر ھەبێت. بەشە جياوازەكانى مىسر بۆ چەند مەبەستىكى
 جۆراوجۆر سەردانى پايتەختيان دەگرد و ئەوانەى سەروكاريان لەگەل كۆشك و
 كاربەدەستانى دەولەتەدا ھەبوو بەبينىنى "موسا" ى كەلەگەت و پوخسار بەرجەستە
 زۆر كارىگەر دەبوون، چونكە موسا لاوىكى پوخۆش و سەرنج راكىش و بالايەكى
 بەرز و تايبەتمەندى پالەوان و قارەمانى ھەبوو. بەھۆى ئەم كارىگەريەى كە
 دەيكردە سەر ميوانە دەرەكەكان، شازادەكانى تر ئىرييان پىدەبرد، چونكە زۆر
 دلگرانى ئەوە دەبوون كە دەيانبينى لەلایەن ميوانە دەرەكەكانەو گەرنىگەكى زۆرى
 پىدەدریّت. لەم نيوھەندەدا يەكێك لەكوپەكانى فیرعون كە زیاد لەوانى تر ئىريەى
 پىدەبرد ناوى "ستى ستى" بوو. دەزانين كە ست بەواتاى ئەھريمەن و ستى بەواتاى
 ئەھريمەنى و ستى ستى بەواتاى ئەھريمەنى ئەھريمەنى دیت، بۆيە ئەم ناو
 سەلمینەرى شەپەنگىزى و ئەھريمەنى ئەو كوپە دەسەلمینیت. ئەم "ستى ستى" ە

چەندجارىك بەشيۋەيەكى ناپاستەخۇ سوكاىەتى بە "موسا" كىردى، بەلام موسا لەئاستىكىدا نەبوو كە گىرنىكى بەگوتەى سەرزەرەكى و توانجى "ستى ستى" بدات، تا دواى كۆچى دواىى كىردى "ئىخاس ئامون" كە موساى كەمىك بىتاقەت و تۈپە و دلتەنگ كىردى، ۋە موسا خۇپارىزەى جارەن نەبوو، پويەپوى "ستى ستى" بويەو، ئەمەش لەكاتىكىدا بوو كە بىيەنىەكان باسى "موسا" يەن دەكرىد. كوپى فىرەون بۆسەيەكى بۇ دانا تا ئەوكاتەى دەرەكەوت و بەشمىش پەلامارى "موسا" ى دا و ھاوارى كىرد: پۇژىك دىت ئەم شەمشىرە دەكەم بەورگىتدا؟ و بى پىخۇلە پەوانەى مردوخانە دەكەم، تۇ خوت بەچى دەزانى؟ تۇ خۇشازادە نىت، بگرە ناوەكەشت نىوہە، پىم بلى موسا. واتاى چى دەگەيەنىت؟ ديار نىە لەچ شتىكەو وەرگىراو!

موسا چىتر نەيتوانى دان بەخۇيدا بگرىت و پۇشتە پىشەو بۇى و پىى وت: بەچ شىۋەيەك باسى دايكىمت كىرد؟

ستى ستى وتى: لەوبارەو باسى دايكىمت كىرد، ئەگەر ئەو تۇلەپويار نەگىرتايەتەو ئىستا ئىمە دوچار و گىرفتارى تۇ نەدەبوين.

موسا وتى: ئايا دەزانى باسى كۆچكىردوۋەكان بى پەوشتىە.

ستى ستى وتى: كەسىك كە دايكى تۇ بىت نايىت پىزى لى بگرىت... ستى ستى لەپال برا و شازادەكانى تردا بەدەنگىكى بەرز قەسى دەكرىد. يەكىك لەبراكانى "ستى ستى" لاۋىكى بالا كورت و رەشپىست و دايكىشى لەژنە كەنیزەكان بوو، ئەو كەنیزە لە "لىبىا" وە ھىنابويان بۇ مىسر و لەشەيىكىدا كەزۇر مەست بوو لەگەلىدا دىخەوئىت و سكى پەرەكات، ئەو كوپە بالاكورتىكى ناشىرىن و قەد و بالاىەكى ناشىرىنى ھەبوو. لەھەمان كاتدا پوخسارىكى زۇر ناشىرىنى ھەبوو و بەرەفتارەكانى دلى خەلكى دەرەنجانىد. موسا سەرەپاى ئەوۋى لەپوى دەرۋىيەو زۇر دىگران بوو، بەلام كاتىك بىنى ئەو كەنیزە زادەيە بەوشىۋەيە بانگەشە بۇخۇى دەكات بەدەنگىكى بەرز قاقا پىكەنى و سەرنجى چوارەورى بەلاى خۇيدا پاكىشا.

"ستى ستى" ىش لەپادەبەدەر تۈپەبوو و بەدەم ھاوارەو وتى: قەسىيەكى پىكەناوئىت بىست؟

موسا وتى: ئەو قەسىيەكى كە كىردت لەدەمت گەرەتر بوو.

ستى ستى وتى: ئەي لاۋى نىۋە ناۋ و بىناۋ ئەم پىكەننەت دەگۈرەم بەشىۋەن
وگريانىكى بەز.

"موسا" ش كە لەراستىدا تورپەيى لەشىۋەي پىكەننىكىدا خىستە پوو،
بەسەرخۇيدا زال بوو و وتى: لەراستىدا زۆر ھەز دەكەم بگريم، ئەگەر بتوانى
ھاۋكارىم بگەيت بەشىۋەي خۆت وتت دەست بەشىۋەن و گريان بگەم زۆر
سوپاسگوزارت دەبەم.

ستى ستى وتى: لەپال قوچەكەكانى مىسر لەكەنار چەرە خورماكاندا يەك
دەبىننەۋە.

موسا پرسى: كەي لەۋى ئامادە بىم؟

ستى ستى ۋەلامى دايەۋە: لەكاتى ھەلھاتنى مانگدا... كەنيزە زادەي بالاكورت
بەشىۋەيە بەردەۋامى دا بەقسەكانى: لەكاتى ھەلھاتنى مانگدا لەكەنار چەرە
خورماكاندا چاۋەرپىتم و پىم بلى بەچ چەكىك راھاتويىت؟ پىم بلى! دەتوانى ھەر
چەكىك كە خۆت ھەزى لىدەكەيت ھەلى بىرئىريت... دواي ئەم قىسەيە ستى ستى و
ئەۋانەي لەگەلىدا بون پۆشتن.

موسا دواي ماۋەيەك گەشتە لاى درەختىكى ھەنجىرى پىر و لەژىر سىبەرەكەيدا
دانىشت. لەھەمان ئەۋ ساتەدا چاۋى بەپىياۋىك كەۋت كە لەژىر گەرمەي خۇردا
دانىشتىبوو، زۆر سەرى لەم پىاۋە سوپما. بەلام كاتىك باش لىيى وردبويەۋە
مامۇستاي تىر و كەۋانەكەي خۇي ناسىيەۋە و وتى: ستى ھوپ! ستى ھوپ
بەمامۇستاي تىرۋەكەۋانى تەۋاۋى شازادەكان لەقەلەم دەدرا. موسا لەسەردەمى
لاۋىتەيدا يەكەمىن سالى خويىندى مەشقى لەسەر تىرھاۋىشتن كىردىبوو و دواي ئەۋە
چىتر چاۋى بە"ستى ھوپ" نەكەۋتەبوو، بەلام سەرەپاي ئەۋەش كاتىك بىنى يەكسەر
ناسىيەۋە: بەھۋى ئەۋ خۇدە جەنگىيەي كە لەسەرى دەكرد و سىنەيەكى پان و
ماسۈلگەيەكى لول و ئەندامىكى بەرجەستەي ھەبوو، لەھەرشويىنىك بىننرايە
يەكسەر دەناسرايەۋە. موسا پىزىكى زۆرى لە"ستى ھوپ" دەگرت و ھەمىشە ئەۋى
ۋەك قارەمانىك لىك دەدايەۋە. سەير لەۋەدا بوو كە"ستى ھوپ" ىش يەكسەر

موساى ناسىيەۋە ۋەتتى: سىلاۋ لەموسا، زۆر خوشحالم بەۋەى دۋاى ئەۋ ھەموو سالە دوبارە چاۋم پىت كەۋتەۋە، پىاۋىكى تەۋاۋت لى دەرچۈۋە.

موسا بەرپىزەۋە لى پىرسى: مامۇستا بۇچى لەژىر تىشكى خۇردا دانىشتۋىت؟ سىتى ھوپ بەدەنگىكى بەرز ۋەلامى دايەۋە: ئازارى نىۋەندى ئىسقانەكان "مفاصل" ۋ ئازارى پىرى كە دۋاى تىپەپۋىنى ۋەرزى ھاۋىن ھىرشت بۇ دەبات، چارەسەرەكەشى خۇرە.

موسا ۋەتتى: بەپاستى زۆر دلگرانم بەۋەى دەبىستىم پىى مامۇستاي قارەمانم ئازارى ھەيە.

سىتى ھوپ بەزەردەخەنەيەكەۋە ۋەتتى: بەلام من زۆر خوشحالم بەۋەى دەبىنم بەلەينى كەم يەكىك لەشازادەكانى دانىشتۋى كۆشك بەۋشۋىۋەى ئارەزۋى دەكەم خەم ۋ پىزانىنى خۇيم بۇ دەردەبىرىت، ئەم جۇرە مامەلەنەم زۆر پىجۋانە، ۋام دەزانى ھىچ گىرنگىكەم پى نادەيت.

موسا ۋەتتى: من لەۋجۇرە كەسانە نىم كە گۋى بەمامۇستايەكى ۋەك تۆ نەزەم، من ھەمىشە تۆم بەپارىزەر ۋ دۇستى خۇم زانىۋە ۋ ئىستاش بەپاستى بەبىنىنت زۆر خوشحال بوم.

مامۇستاي تىرۋەكەۋانىش ۋەتتى: من لەۋدۋرەۋە تۆم ناسىيەۋە ۋ ھەستىم بەۋە كىرد كە كەمىك نەگران ۋ دلگران دىارى.

موسا ۋەتتى: ھەست ۋ گومانەكەت لەجىي خۇيدايەتتى، دلگرانى من بەۋى كۇچى دۋايسى كىردنى دايكەۋەيە، بەلام پىش كەمىك يەكىك لەكەنيزەكانى كۆشك سوكايەتتى پىكرد ۋ زۆر تۈپە ۋ دلگرانى كىردم.

مامۇستاكەى لى پىرسى: شەپت كىردۋە.

موسا ۋەتتى: شەپم نەكىردۋە بەلام ئەمشەۋ لەكاتى ھەلەتاتنى مانگدا لەگەل يەكدا بەشەپ دىين.

مامۇستاكەى ۋەتتى: تا ئەۋ شۋىنەى تۆ بناسم تۆ كۈپى شەپ ۋ شۆپ نەبۋىت.

موسا ۋەتتى: شەپ ئاكەين بەلام بىرپارە پۈبەپۋى يەك بىينەۋە ۋ ھەلباردىنى جۇرى چەكەكەش لەدەستى خۇمدايە، چۈنكە ئەۋ بىرپارى دا پۈبەپۋى يەكتىر بىينەۋە.

ستی هوپ وتی: ناکریت چاوپۆشی لەم پوبه پوبونه ویه بکهیت؟
موسا وهلامی دایه وه: ئەگەر چاوپۆشی لەم پوبه پوبونه ویه بکهیم چیت لیرەدا
چاوه پیم نه ده کرد، ئەوان وا ده زانی لیبیان ترساوم، ئەو له بهردهم خه لکانی تردا
سوکایه تی به دایکم کردووه، ده بێت سزای گوفتاره کانی خۆی وەرگریت.
ستی هوپ وتی: به لام ئەگەر بیشی کوژی ئەوا دهر نه نجامیکی خراپ چاوه پیت
دهکات، به ههر حال ئەم که نه زه که زادهیه، فیرعه ون زاده شه.

موسا وتی: ههولێ کوشتنی نادهم.
مامۆستا که ی وتی: لەم حالته دا ئەو ههولێ کوشتنی تۆ ده دات، ئەمه ش یاسای
جهنگ و پوبه پوبونه ویه کانه.

موسا وتی: ئەو توانایه ی نه، به لام ئەگەر بیشکوژیم له گه لیدا ده جهنگیم.
مامۆستای تیرهاویشتن پرسی: ده ته ویت به چ چه کی که له گه لیدا به شهر بییت؟
موسا وتی: به ههر چه کی که پیویست بکات، به لام له وبا وه پرده ام ئەو شمشیر
هه لێژیریت، به لام من داریک بۆ ئەم جهنگه هه لده بژیرم!

مامۆستا که ی وتی: بێگومان ده زانی که شمشیره که ی لهو شمشیرانه یه که
له ولاتی "هاتی" دا به ئاسن دروست ده کریت و زۆریش به هیزه. تۆش ده بێت زۆر ورد
بیته وه له جوړی هه لێژاردنی داره که ت، چونکه ئەو شمشیره ی ئەو هه یه تی هه موو
داریک به یه که لیدان دهکات به دوو که رته وه و لەم حالته شدا مه رگت مسوگهره. ئایا
بیرت له جوړی هه لێژاردنی ئەو داره کردووه ته وه.

موسا وتی: نه خیر بیرم له هه لێژاردنی جوړی داره که نه کردووه ته وه.
ستی هوپ وتی: من داریکت پی ده ده م که له بهرام بهر لیدانی شمشیردا له ت
نه بییت.

موسا وتی: ئەوه چ جوړ داریکه؟
مامۆستا که ی پی وت: ئەو داره ی بۆتی ده هیتم بۆئه وه ی له گه ل "ستی ستی" دا
پی به شهر بییت له جوړی داری "ئبنوس" ٢٥ ه. ئەو داره ی پی تی ده ده م نه

²⁵ئبنوس: لهوشه ی یونانی "ئبنوس" Ebnus وه وەرگیراوه، درهختیکه که که لههندستان و حه به شه دا ده پویت و
وه که درهختی گوێز گهره و. نهستور ده بێت، بهرکه ی وه که بهری تری وایه و پهنگی زهرده باوه، که لاکهشی وه که لای

به شمشير كهرت ده بښت و نه ده شكيت. "موسا" سوپاسي ماموستاكي كړد و خوي
 بو ئه و پوبه پوبونه وه يه ناماده كړد. كاتيك مانگ تريفه زيويڼي به ئاسماندا
 بلاو كړده وه، فيرعه ون زاده و له پيشيانه وه ستي ستي له كه نار باخه خورماكه دا
 له نزيك قوچه كيه كاندا كويونه وه و له گهل يه كدا ده ستيان كړد به قسه كړدن تا ئه و
 ساته ي كاتي پوبه پوبونه وه كه هاته پيش. ئه مانه جوړه ها خوار د نه وه و
 خواده مه نيان له گهل خوياندا هينابوو، وهك بلتي بو ته ماشا كړدني نمايشيكي
 تايبته هاتن. موسا به وه رگرتني ئه و داره تاقى كړده وه دواى ئه وه به متمانې
 به خوبونكي ته واوه وه پيي نايه گوړه پانه كه وه، له تهنشت موسا وه كه سيكي تر
 به دي ده كرا ئه و كه سه ش "ستي هوپ" ي ماموستاي تيروكه واني قوتا بخانه ي
 كوپه كانى فيرعه ون بوو. "ستي هوپ" ته ماشايه كي ئه واني كړد و به موساي وت:
 ئه مانه هاتون بو ئه وه ي كاتي خو ش به سر بهرن، له وانه شه هاتون تا هاوكارى
 براكه يان بكن! ده بښت ئاگات له خوت بښت نه وه كو كه سيك له مانه له كاتي جهنگه كه دا
 هاوكارى براكه ي بكات. "ستي هوپ" له نه سپه كه ي دابه زى و هه وسارى
 نه سپه كه ي "موسا" شى گرت به ده سته وه و به دار خورمايه كه وه به ستنه وه. موسا
 ئارام و له سه رخو به ره و ناوه پراستى گوړه پانه كه هه نكاوى نا، شازاده و شازاده
 خانمه كان چاوه رپي ئه و جهنگه يان ده كړد و به دم هاوړه وه ده يانوت مهرگ بو
 موسا، هه زيان ده كړد له م پوبه پوبونه وه يه دا بكورژيت. "ستي ستي" خوده يه كي
 كړد بووه سه ري و زريپوشيشي له بهر كړد بوو، به لام قولي قه لځاني پاريزه ري پيوه
 نه بوو و به شمشيريكي دريژ به ده سته وه پوشت بو ناوه پراستى گوړه پانه كه.
 "موسا" ش نه قه لځاني به ده سته وه بوو نه زري پوش و خوده ي به سه ره وه بوو، هه
 ئه و بار سوكيه ده بووه هو ي ئه وه ي خيرا و چوست و چالاك بښت، له كاتيك بوني
 خوده و زري پوش كه له "مه فرخ" دروست ده كرين "ستي ستي" خاوتر و قورستر
 كړد بوو. "ستي هوپ" دواى به ستنى نه سپه كان به دارخوماكه وه پوشته ناوه پراستى
 گوړه پانه كه و مه شخه له كانى داگيرساند، تا ئه و ساته وايان ده زانسي موسا

سنوېر وايه و گوله كانيشي وهك گولي خه نه، داره كه شى قورس و بته و په لپه لپه ي رمشي پيوه يه... سه رچاوه
 «فرهنگي عميد» وركيز.

ئهفسهريکي سهريبازی له گهل خويدا هيناوه، بهلام پوناکی مه شخل
 پوخساري "ستی هوپ"ی ماموستای ناشکراکرد و سهريکردهی بهناوبانگی
 جهنگهکان ماموستای تير و کهوان "ست هوپ"ه. سهريکردهی پير بهدنگيکی بهرز
 وتی: نهی شازادهکانی میسر بیگومان هه موتان دهمناسن، هه موتان بوماوهیهک
 له لای من مه شقی تیره ندازی کردوه، من پیش نهوهی له دایک بن، باوکتانم فییری
 نهوه کردوه که به چ شيوهیهک شمشیر به دهستهوه بگریت و خودی فیرعهون
 یه که مین جار به هاوکاری من سواری گالیسکه بوو، نهویش وه کو ئیوه مه شقی
 له سهري تیره ندازی کردوه، نه مانهم بۆ مه به ستیک بۆ گیرانهوه، باش گویم لیبگرن،
 ئیمه نه مشهو بۆ روبه روبونهوهیهک لییره دا کۆبوینه تهوه، روبه روبونهوهیهک که
 له وانهیه یه کیکیان یان ههردوکیان له ناو بچن و ههردوکیشیان شازادهن، سهري تا
 داوا لهو دوانه ده کهم دهست لهم روبه روبونهوهیه هه لگرن بۆ نهوهی خوینی
 یه کیکیان نه پرژيته سهري زهوی. بیدهنگی بالی به سهري هه مواندا کیشا و هه موان
 چاویان بریه موسا و پکا به ره کهی "ستی ستي"

دوای نهوه ستي هوپ وتی: من به فیکهیهک ئامارته به ناماده بونی ئهم
 روبه روبونهوهیه ده کهم، فیکه ی دووهم لیده ده م ئه گهر ویستیان دهست له م
 روبه روبونهوهیه هه لگرن ئهوا ده توانن له فیکه ی دووهمدا هه لویسنی خویان وه رگرن،
 ئه گهر هه ردولا له وکاره یان پاشگه ز نه بونهوه ئهوا له محاله ته دا فیکه ی دهستی بکردنی
 ئهم روبه روبونهوهیه لیده ده م.... دوای نهوه رویکرده موسا و ستي ستي و وتی:
 تیگه شتن؟ هه ردوکیان به هیما ی به لی سهریان پاوه شانند، دوای نهوه ماموستای
 تیره ندازی فیکهیهکی درێژی لیدا، هیچ کامیان له جی خوی نه جولایهوه، فیکه ی
 دووهمیش هه ر به وشيوهیه له جی خویان ته کانیان نه خوارد و له سییه مین فیکه دا
 بوو که شمشیر له لایهک و دار "ئبنوس" له لاکه ی تر که شهش هه نگاو له یه کتر
 دوربون هیرشیان برد بۆ یه کتری. شازاده خانمه کان که پیشتر دانیشتبون هه ستانه
 سهري بۆ نهوهی جوانتر به سهري ئه و گۆره پانه دا زال بن. "ستی ستي" که
 قه لاخنی کیشی به دهستی چه پیه وه گرتبوو شمشیره که ی سوپانده وه و پوشته
 پیشترته وه، قه لخانه که ی له پیش ده موچاویه وه گرت و به ره و ورگی موسای

وہ شاند، بہ لَام یہ کسەر شمشیرہ کہی کیښایہ دواوہ و بہرزی کردوہ بؤئہ وہی بیکیشیت بہ نیوچاوانی موسادا! لہ ناکاو لہ کاتی وہ شاندنی شمشیرہ کہیدا بہر دار "ئبنوس" ہکہی موسا کہ بہ خیرایی بہ لاسہریہ وہ پریگرتبوو کہوت و شمشیری دہستی سستی سستی لہ ناکاو بہ هوئی ئہو کاردانہ وہ بہ ہیژہ وہ پراوہ شا و فشار و نازاریکی زوری خستہ سہر دہست و قولی "ستی سستی" سہرہ پای ئہوہی شمشیرہ کہی سستی سستی لہ ناسن دروست کرابوو بہ لَام نہ یوانی دار "ئبنوس" ہکہی بکات بہ دوو کہرتہ وہ و تیکی بشکیئیت، سستی سستی خوئی بؤ ہیژشیکی تر نامادہ کرد، بہ لَام ئہ مجارہ یان پہلاماری نیوچہ وانی موسای نہدا چونکہ سستی سستی پہیی بہوہ برد کہ دار "ئبنوس" ہکہی بہو شمشیرہ تیکناشکیئت، بؤیہ راستہ وخو بؤ ناوکی موسای وہ شاند، ہر لہم ماوہ کہمہدا کہ سستی سستی دہستی بؤ دواوہ کیښایہ وہ تا بدات لہ موسا، بہ لَام موسا بہ هویشیاری و ناگایہ کہوہ مہچہ کی سستی سستی کردہ نامانجی خوئی و بہمہموو توانایہ کی دار دہستہ کہی کیښا بہ مہچہ کی "ستی سستی" دا. ئہو لیدانہی بہ پراوہیہ کہ بہ ہیژ و نازار بہ خش بسو کہ نہک تہنہا شمشیرہ کہی لہ دہستی سستی سستی کہوتہ خوارہ وہ، بہ لکو خوشی لہ نازاردا کہوتہ سہر زہوی و بہ دہستہ کہی تری کہ قہ لخانہ کہی فریدابوو مہچہ کی خوئی گرت و ہاواری کرد. "ستی ہوپ" فیکیہ کی زور بہ ہیژی لیڈا و کوتایی ئہم پوبہ پوبونہ وہیہی راگہ یاند، بہ لَام لہ ناکاو یہ کیک لہ براکانی "ستی سستی" بہ ناوی "روم ئوپت" بہ شمشیری کہوہ پہلاماری موسای دا بؤئہ وہی لہ پشته وہ بیکوژیئت. "موسا" ش دواي ئہوہی ماموستاکہی لہم ہیژشہ لہ ناکاوہ ناگاداری کردوہ خوئی بؤ ئہو ہیژشہ نامادہ کرد و پیش لیڈانی شمشیری "روم ئوپت" دار "ئبنوس" ہکہی بہ خیرایی کیښا بہ بازوی ہیژشہ بردا. لیڈانی بہ ہیژی دارہ کہ "روم ئوپت" ی تہختی زہوی کرد. سستی ہوپ لہم دہست تیوہردانہ زور دلگران و نیگہران بوو، بؤیہ چہ قوکہی دہرہینا و بہ دہسکی چہ قوکہی چہند دانہیہ کی کیښا بہ سہری ہیژشہ بردا و وتی: من پیم راگہ یاندن ہرکہ سیک دہست لہم پوبہ پوبونہ وہیہ بگلیئیت، بہ دہستی خویم تہمی دہکم. ئیستا ئہم پوبہ پوبونہ وہیہ کوتایی پیہاتووہ، ئیستا ہہموتان بگہرینہ وہ. دواي ئہوہ بہ خیرایی ہہوساری ئہ سپہکانی کردوہ و

بەئامازەيەك موساى لەوہ تىگەيانند كە سوارى ئەسپەكەى بىيىت و بەخىرايى ئىرە بەجى بەيلىن.

موسا وتى: ئەگەر دەستىم بۆ نەشكاندايە بەدلىيايىوہ دەيكوشتم.

مامۇستاي تىرئەندازىش لايەنگرى كرد و وتى: ئەو دەيتوانى تۆ بكوژىت، ئەگەر ئەويش نەيكوشتايەيت ئەوانى تر دەيانكوشتى، من زۆرباش ئاگادارى ئەوہم، چونكە بەھىچ شىوہيەك بىرت لەم ھەرەشە نەكردبويەوہ، من ئەمشەو ئەوہم بۆ دەرکەوت كە ھەموويان رقيان لىتە.

موسا وتى: باش لىيان تىگەشتويت بەلام "نف" "نف" "نف" تەلارساز وەك تۆ ھاوپرەمە و بەس ئىتر ھىچ كەسىكى تر شك نابەم كە دىلسۆزى من بىت.

ستى ھوپ وتى: كابراى تەلارساز ھاوپرى منىشە، بەلام ئىستا ئەو كۆچى كردوہ و لەكۆشكدا كەسىك شك نابەيت دىلسۆزى تۆ بىت، لەمەوداش كىنە ھاوكات لەگەل ترسدا ھەرەشەگەلىكى جدىتر لەگەل خوياندا دەھىنىت. تۆ دەبىت زۆر لەجاران ئاگات لەخۆت بىت، بىگومان دايك و برا و خوشكەكانيان دژت ھان دەدەن.

موسا دور دەخريتەوہ

موسا پەيى بەوہ برد كە ھەلبژاردنى ئەو بۇ سەرۇكى لىخوپانى گالىسكەى جەنگى بەناونىشانى فەرماندەيەك جگە لەبىيانويەك ھىچى ترنيە، بۆئەوہى ئەو لەپايتەخت و كۆشك دور بخەنەوہ. لەميسردا كەسانىكى زۆر ھەن سالانىكى زۆر ئەزمونى كرداريان لەسەر لىخوپىنى گالىسكە ھەبووہ و بەشدارى جەنگەكانيان كردووہ و مەشقيان لەسەر ئەم ھونەرە سەربازيە كردووہ و شايسستەى ئەوہ بون بكرىنە بەرپرس و سەركردەى ئەم جۆرە بوارانە، بەلام موسا بگرە نەيدەتوانى لىشى بخوپىت... بۆئەوہى پەيوەندى بەگروپى گالىسكەوانى جەنگيەوہ بكەيت پىويستى بەوہ دەكرد لەپايتەخت برۆيتە دەرەوہ، شارى "تانيس" چەق و نيوەندى گالىسكەوانانى ميسر بوو. تەواوى بارەگا و تەويلەخانەى مەزنى ئەسپە بەھيز و تواناكان و شويىنى راگرتنى گالىسكە و بەشكانى ترى ئەم بوارە ھەموو لە "تانيس" كۆكرابويەوہ، ئاشكرابوو فەرماندەى گالىسكەوانەكانىش بەفەرمانى فيرعەون دەبيت لەبارەگاي فەرماندەييدا جيگير ببيت. موسا بەھەر شيوہيەك بوو بەناونىشانى فەرماندە بەباشترين شيوہ و پۆشاك دەرکەوت، ھيما و نيشانەى فەرماندەيى بەسىنەيەوہ ھەلواسيوو و بەزۆر و ناچارى بوبە فەرماندە. پۆشتنى موسا بۆ ناو گۆرەپان سەرنجى ھەموانى بەلاى خويدا پاكىشا: ژنان و پياوان بەملاولاي ريگەكەيدا لەحالەتى ريزگرتدا بوى پادەوہستان، منداڵ و نيوجەوانەكان و بەتەمەنەكان بەبينىنى ئەو ھەموو زاق و بريقە بەجلەكانىەوہ كە لەژير تيشكى خۆردا دەرەوشايەوہ وەك فەرماندەيەك لىي پامابون، خودەى سەرى موسا كە ئەوى شكۆمەندتر نيشان دەدا، كەسايەتى و فەرماندەيەكى پەسمى و جدى

پیشانی خەلکی دەدا. لەناوەراستی گۆرەپاندا چەند گالیسکە یەک لەدوا یەو پێیان دەکرد، لەدوای ئەو چەند گالیسکە یەشەو سەد گالیسکە هاوکات بە یەک پزیر پێیان دەکرد. دەنگی بەرکەوتنی سمی ئەسپەکان بە سەرزەوی هاوکات لە گەڵ حیلە حیل و هات و هاواری گالیسکە وانهکان لە گەڵ دەنگی چەرخێ گالیسکەکاندا پێکەو دەنگێکی گۆی هەژینی دروست دەکرد لە هەمان کاتدا سەرنجی خەلکی بە لای خۆیدا را دەکێشا. گۆرەپانی گالیسکە وانی لە ماوێ یەکی کورتدا گۆرا بە گۆرەپانی جەنگ. ئەو تەپ و تۆزە ی گالیسکەکان لە کاتی پۆشتندا دروستیان دەکرد تەواوی چوارە دەوری داپۆشی، هەموو گالیسکەکان بە یەک ئاراستەدا دەپۆشتن، بەرەو پوی یەک فەرماندە ی گالیسکە وانی دەپۆشتن کە بە ناو "ستی کف" ستی کف کابرایەکی بالا کورت و قەلەو و سەریکی کەچل و جلیکی تابلیتی سادە ی لە بەردا بوو. ئەفسەرەکانی ژێردەستیشی بە حالەتی پزیزگرتن لە هەردو لادا بۆی راوەستابون. موسا بە بینینی پێی پەتی سەربازەکان زۆر سەری سوپما، چ فەرماندە "ستی کف" و چ ئەفسەرەکانی ژێردەستی یەک شیوێ جلیان لە بەردابوو ئەویش تەنھا پارچە یەکی قوماشیان لە کەمریان و پێی پەتی! فەرماندە "ستی کف" بچوکتێن هێمای فەرماندە یی بە خۆیەو هەنەواسیبوو، بە واکا لە راستیدا شوینێکی بۆ ئەو هێمایانە شک نە دەبرد. ئەم ئەفسەرە گالیسکە سوارانە پوختساریکی سوتاوایان بە هوێ گەرمی خۆرەو هەبوو و هەر لە سەرتای پە یوێندیان بە هیزی سەربازی گالیسکە وانیەو خزمەتیان کردووە. خەلکی لە بارە ی خودی "ستی کف" وە دەیانوت لە سەردەمی نیوجە وانیەو پە یوێندی بە هیزی گالیسکە وانیەو کردووە. "ستی کف" بە بینینی موسا بەو جلە زاق و بریقەو زۆر سەری سوپما و بەرەو موسا پۆشت کاتیکی لێی نزیک بویەو لێی پرسى: ئە ی فەرماندە ی گالیسکە وانیان ئایا ئەو بە پزیزتان داوای بینینی منتان کردبوو؟. دوای ئەو زۆر کەمتەر خەمانە وتی: بیستومە تۆ دەبیته فەرماندە ی گالیسکە وانهکان؟ لە پایتەختەو هاتویت؟... موسا بە هوێ ئەو پەفتارە ی نواندی کە مێک پەشداگەرای و دلگرانی و شلە ژاویەو وە لای بە لێی دایەو.

دوای ئەو ستی کف لێی پرسى: مەبەستتان لە چاپێکەوتنی من چیە؟

موسا وتى: بەفەرمانى فیرعون ھاتوم بۇ ئىرە، بەفەرمانى فیرعون فەرمانپەرۋايسى گالیسكەوانانى جەنگى ئەم ناۋچەيە دەكەم.

ستى كف وتى: فەرمان و جىبەجىكردنى فەرمانەكان ئەرکى ھەموو سەربازىكە.
موسا وتى: پېشتەر دەيىت ئاگاداريان کرديىت، چونكە فیرعون پىيى وتبوم فەرماندەى ئەویم بەرۇشتنت ئاگادار کردوۋە.

فەرماندە ستى كف وتى: بەلى من لەھاتنت ئاگاداريان کردومەتەۋە، تۇ ئىستا بەفەرمانى فیرعون فەرماندەى گالیسكەوانە جەنگىەكانى و ھىچ گومانىك لەۋەدا نىە كە شارەزايىەكى تەۋاوت لەۋارى گالیسكەوانى و شىۋەى بەكارھىنانى لە گۆرەپانى جەنگدا ھەيە، چونكە تۇ فەرماندەى گالیسكەوانە جەنگىەكانى!
موسا وتى: جەنابى فەرماندە "ستى كف" تائىستا بگرە گالیسكەيەكىشم بەدەستم نەگرتوۋە.

ستى كف تەماشايەكى موساى کرد و وتى: كەۋاتە بەچ شىۋەيەك دەتەۋىت رابەراییەتى ئەو ھەموو ھىز گالیسكەوانىە جەنگىەكەيت؟... ستى كف بىئەۋەى بەردەۋامى بەقسەكان بدات پۇشت و ئەفسەرىكى تر لەموسا نزيك بويەۋە: ئەو كەسە بەپىچەۋانەى "ستى كف" بالايەكى بەرزى ھەبوو، و خوشپروو دەھاتە بەرچاۋ، لەلایەكى پوخساریدا جىگەى پوشانىكى پىۋە دياربوو، ئەم پوشانە لەناۋچەۋانىەۋە تا گۆشەى لىۋى شۆر دەبويەۋە.

جىگىرى فەرماندە لە موسا نزيك بويەۋە و سلاۋى سەربازى بۆکرد و وتى: ناوم "ھتپ رە"يە، فەرماندەى گالیسكە جەنگىەكانم و لەژىردەستى "ستى كەف"دا خزمەت دەكەم، فەرمانيان پىداۋم ملكەچى فەرمانەكانت بىم. يەكەمىن پرسىياری موسا لەبارى شىۋازى پۇشىنى جلۋبەرگى فەرماندەى گالیسكەۋانەكان بوو كە بۆچى ۋەك باربەر و كۆلبەرەكانى لەنگەرگا تەنھا پارچە قوماشىك لەكەمەريانەۋە دەپىچن؟

"ھتپ رە"كە لەئەفسەرە كۆنەكان لەقەلەم دەدرا بەم شىۋەيە بۆى پونكردەۋە: گالیسكەۋانەكان بارودۇخى داراييان باش نىە، بەچاۋى خۆت دەبىنى كە پىخاۋسىشن. نامەۋىت زىادەپۇيىت بۇ بكەم و پىت بلىم ئەم جۆرە پۇشاكانە

لەفیداکاری و گەرمی ئاو و ھەوا و نەریتیکی کۆنەوێ سەرچاوە دەگریت، نەخێر وانیە، ئەگەر دەستەڵاتمان ببوایە وەکوو تۆ پۆشاکمان لەبەردەکرد.

موسا وتی: وام دەزانی بەھۆی ئەوێ بەردەوام بەشداری لەجەنگەکاندا دەکەن و پیژێنن ھەموو جەنگێک دەکەن باری داراییتان لەئاستیکی باشدا.

"هتپ ره"وتی: ئەو فەرماندەوێ لاو و نوێ، ئێمە بەچ شیوەیەک دەتوانین خواوەنی بارودۆخیکی دارایی باش بین، لەکاتی بەردەوامی ئێمە کەمێک لەسەربازەکانی تر زیاتر، ئیستاش بۆئەوێ بزانی بەردەوامی ئێمە چەنیکە بەکرداری پێت نیشان دەدەم...

"هتپ ره"فەرماندە پەنجەیی خستە سەر یەکیەک لە ھێماکانی سەرچەلەگەیی موسا و وتی: بەھای ھێمای ئەم پلەییە زۆر زیاترە لەو کۆمەڵە مۆچەییە کە یەک فەرماندەوێ گالیسکەوان لەماوەی سالیکیدا وەریدەگریت. بابەتی دەستەکەوتەکانی جەنگیش دەنگی دەھۆلی دورە، من لەتەواو جەنگەکاندا ھیچ دەستکەوتێکم بەدەست نەھێناوە، چونکە ھەموو جەنگێک دەستکەوتی تێدا نیە، لەھەندیک وڵاتدا دواوێ ئەوێ بەسەریاندا سەرکەوتن و خۆمان دەکەین بەمالەکانیاندا بەزییمان پێیان دیتەو، تەواوێ کەلوپەل و کەرەستەکانی ناوماڵیان بەسەر یەکەوێ بریتیە لەچەند گۆزە و کەرەستەییکی بێنرخ، بگرە شەوانەش نانیاں نیە بێخۆن چ بگات بە بەدەستکەوتی سەربازە داگیرکەرەکان. لەھەندیک شوێنیشدا کەوا ھەست دەکەین شتیکیان دەست دەکەوێت، دەبینن زێر و زیو پێش ئەوێ ئێمە بگەینە ئەوێ ھەلھاتوو و خۆیی لیمان شاردراووتەو، ئاسایی ئەو شتانەو ھەلناگیرین زیاتر بەرچاومان دەکەوێت، لەکاتی ئێمە بەدواوێ شتومەکی سوک و گرانبەھادا دەگەرین. "هتپ ره"بەم شیوەیە بەردەوام بوو: لەو شوێنانەش کە دەستکەوتێکی تێدا دا بەشیکریت، ھیچ شتیکی لەو دەستکەوتانە پەوانەوێ میسر ناکرین، چونکە ھەریەک لەو سەربازانەو کە دەیانبینی بەھوای ئەوێ نین بەیانی زیندو بن یان نە، لەبەرئەوێ دەیەوێت ھەر ئیستا ژیانیکی خوش تێپەرێنیت، لەبەرئەوێ تۆ بارودۆخی فەرماندەییەکی گالیسکەوانی جەنگیت لەزمانی کۆنە فەرماندەییەک بیست. "هتپ ره" لەبەرئەوێ "موسا"ی بەیئەنگی بینی زانی ئەم بابەتە بەلایەوێ

سەرنج پاكىش نىيە، بۆيە بابەتى گىفتوگۆكەي گۆپى، مەبەستىم ئەۋەيە دىۋاي ئەۋەي كۆپى فېرەئون بۈيە جىنشىنى باۋكى نىۋان رامسىس و ستى كىف بەناۋىشنى فەرماندەي گالىسكەۋانى دەرگىرى و تىكچونىك دروست دەيىت، چونكى "ستى كىف" فەرماندەيەكى وردىيىنە و لەبەرامبەر كارەكانىدا زۆر ھەستىارە، بۆيە داۋام لىكرا پلەۋپايەكەم بەدەم بە "موسا" كە جەنابتى. سەرەپاي ئەۋەش ئەۋەي لەم بوارەدا شارەزەم فېرى تۆي دەكەم، بەۋاۋا لەپاستىدا بۆماۋەيەك خۆم سەرپەرىشتى گالىسكە جەنگىيەكان دەكەم تا ئەۋكاتەي ئەزمونىكى باش لەم ھونەرەدا بەدەست دەھىنىت، ئەمەيان ويستى خۆمە و ھىچ كەسنىك ناتۋانىت ناچارم بىكات كارىكى ۋا بۆ ھىچ كەسنىك ئەنجام بەدەم و فېرى ھونەرى گالىسكەۋانى جەنگى بەكەم.

موسا پىرسى: تۆ كە بەردەۋام لەبىبابانەكاندا سەرقالى جەنگىت لەكۆيۈە ئاگادارى كۆشك و بارى دەرۋنى كارىبەدەستىنى ئەۋيى، سەرەپاي ئەۋەي لەپايتەختەۋە زۆر دورى، لەكۆيۈە زانىت فېرەئون خۆشى لەمەن نايەت و لىم تورپەيە؟

ھتپ رە ۋەلامى دايەۋە: لەۋەۋە زانىم كە فېرەئون بۆ ماۋەي سى سال تۆي بۆ ئىرە دور خستۋەتەۋە و چىتر نايەۋىت چاۋى پىت بىكەۋىت، ئىستاش دەمەۋىت پاسپاردەيەكى دىسۆزانە و خىرخوايانەت پى بسپىرم، ئەۋ پاسپاردەيەش ئەۋەيە فەرماندەي كالىسكەۋان گوتەي سوكايەتى ئامىز بەھەموو ئەۋ كەسانەي كە نازانن گالىسكەۋانى بىكەن دەلىت، چ بىكات بەۋەي ئەۋ كەسە فەرماندەي گالىسكەۋانان بىت، فېرەئون ويستۋىەتى بەم شىۋەيە سوكايەتت پى بىكات بۆئەۋەي كەسانى تر تۆ بىكەنە گالتەجاپى خۋيان، مەن ھەموو ھەۋلىكى خۆم دەخەمەگەر تا ئەۋەي پىۋىستە فېرتى بەكەم و تا ئەۋكاتەي زال نەبىت بەسەر بەرپۈۋەردنى گالىسكە جەنگىيەكاندا، خۆم بەرپىرسىيارىەتى بەرپۈۋەردنى گالىسكە جەنگىيەكان لەئەستۋ دەگرم بۆئەۋەي ھەستى بەھىچ بۆشايىيەك لەبەرپۈۋەردنى فەرماندەيى تۆدا بەدى نەكرىت. تەنھا لەۋانەيە تىكاي ئەۋەت لى بەكەم بىرك زىرم پى بەدەيت.

موسا وتى: چەنىك زىرت دەۋىت؟

فەرماندەي گالىسكە جەنگىيەكان وتى: بېرى بىست ئەنگوستىلەي گەرە زىرم پىۋىستە.

موسا وتی: بەخۆشخالیەوه ئەو برە زیڤرەت پێدەدەم.

"هتپ ره" بەسوپاسگوزاریەوه پێی وت: لەمەودوا لەخزمەتی تۆدا دەبم و تۆ بەم برە زیڤرە منت بۆ خۆت کړیوه و وەك نۆكەریكی بەوه‌فا خزمەتت دەكەم، ئیستاش برۆین و چەند پێكێك شەراب بەیەكەوه بخۆینه‌وه. لەبەشی كۆتایی تەویله‌خانه‌كه‌دا گالیسكه‌وانەكان لەمیوانخانە‌ی هەمیشە قەرەبالخ و پڕبوو لەئەفسەر و سەرباز، كاتیك موسا خۆی كرد بەو میوانخانە‌یەدا و چاوی بەو بارودۆخە كه‌وت پێی قەڵس و بێتاقەت بوو.

"هتپ ره" كاتیك زانی خۆشی لەم جوړه شویخانه نایەت بەزەردەخەنە‌یەكەوه وتی: بەئەنقەست تۆ هی‌نا‌یه ئێڤه بۆئەوه‌ی لەنزیكەوه پە‌یوه‌ندی لەگەڵ خە‌ل‌كانیكی جیاوا‌ز هاوكات لەگەڵ گالیسكه‌وانە جەنگیەكاندا بەرقەرار بكەیت و زیاتر پێیان ئاشنا بیت و بۆماوه‌ی كاتژمێرێك هە‌لسوكەوتیان لەگە‌ل‌دا بكەیت، ئەمە‌یان بەشداریه‌كی ناچاری و خە‌ل‌كناسی پێدە‌وت‌ریت، چونكه ئەگەر تۆ ئاگادار و ئاشنا باری دەرونی ئەم دەستیە نە‌بیت، ئەوا ناشتوانی بە‌رپۆه‌یان ببەیت. ئەفسەر و سەرباز هەردوکیان وەك یەك لەگۆڤە‌پانی جەنگدا یەك ژیان و چارە‌نوسیان هە‌یه ئەویش یان دەرۆژێن یان دەرۆژن، ئەمانە ژەمی خواردن‌یان ئەوه‌ی لەگۆڤە‌پانی جەنگدا بە‌دەستی دە‌هینن لەم مە‌یخانە‌دا خەرجی دە‌كەن. زۆریك لەمە‌یخانە‌كان دەرە‌مە‌تیان پە‌یوه‌ست دە‌كریت بەم جوړه كەسانە‌وه. هیچ كاتیك پێت نالیم تۆش وەك ئەوان كاتە‌كانت بە‌خۆشی تیپە‌رپێنە، بە‌لام لەوه ئاگادارت دە‌كە‌مه‌وه كه هیچ كاتیك پێی لە‌خۆشگوزە‌ران‌یان نە‌گ‌ریت، چونكه تە‌نها بەو ئومێدە‌وه دە‌ژین و زیندون. موسا پۆشتە‌ فە‌زای كراوه‌ی میوانخانە‌كه‌ و لە‌تە‌نیشت درە‌ختیكە‌وه پراوه‌ستا "هتپ ره" فەرمانی دا ئاوجۆیان بۆ به‌ی‌نن و هەرئە‌وه‌ی سە‌ری گە‌رم بوو بە "موسا" ی وت: ئێ‌مه دەرۆین بۆ ولاتی "كوش"، شوی‌نێك كه خە‌ل‌كه‌كه‌ی دەرە‌ندە و جە‌نگاوه‌ریكی ترسناك، تانیستا لە‌جە‌نگاوه‌رانی "كوش" ترسناكتر و تۆقێ‌نەرترم نە‌بینیوه، بگره ناتوانی جە‌نگاوه‌رانی ولاتی "هاتی" لە‌گە‌ل جە‌نگاوه‌رانی ولاتی "كوش" دا بە‌راورد بكەیت.

موسا پرسى: بۆچی شایەنی ئەو نین لە‌گە‌ل ئەواندا بە‌راورد بك‌رێن.

هتپ ره بهم شیوهیه بۆی پونکردهوه: له بهرئهوهی جهنگاوه رانی "هاتی" پهیرهوی شیواز و پابه ندی سهریازی شیوازه کانی جهنگ ده کهن، له کاتیکدا جهنگاوه رانی "کوش" ته نها دهیانه ویت بکوژن، ئەمانه وهک گیانه وهره دپهندهکان هیرش ده کهن و له مهرگیش ناترسن.

موسا وتی: تانیستا به شداری هیچ جهنگیکم نه کردوه و نازانم هه لومهرج و بارودۆخی جهنگ به چ شیوهیه که.

هتپ ره له موسای پرسی: ئایا خوینده واریت ههیه؟

موسا وتی: ههر له مندالیه وه ناردومیان بۆ قوتابخانه و بهو هویه وه که سیکی خوینده وارم لی دهرچوه.

کاتیک "هتپ ره" زانی موسا خوینده واری ههیه به پیزه وه بۆ دهروانی و پیی وت: له جهنگدا به شداری نه کردن بهو واتایه دیت که له هه لومهرجی جهنگ بیناگایت، به لām خوینده واری قهره بوی ئەم که مایه تیه ده داته وه، تۆ له من که فرماندهیه کی کۆنم پیشه نگتر و مهزنتری، تۆ وهک من پیویستت به وه نیه بۆ دابین کردنی بژیوی ژیانته به شداری جهنگه کان بکهیت، به لکو به ناو نیشانی فرماندهیه کی تیگه شتو و خوینده وار ده توانی له هه موو شوینیکدا به پشت بهستن بهم خوینده واریته به ئاسانی ژیانیک بوخۆت دابین بکهیت، هیچ نه بی به لایه نی کهم ده توانی ببیته نوسهری باره گایه که که له میسر دا به باشترین کار له قه لēm دهریت. له مکاته دا چهند سهریازیک ته ماشای جلوه بهرگی پر زاق و بریقی "موسا" یان ده کرد کاتیک گوئیان له قهری به هیزی "هتپ ره" بوو و دهنگدانه وهیی به هیزی لهو ناوچه یه دا دروست کرد سهریازه کان به ترس و تۆقانی که وه له چوارده وری بلاوه یان لی کرد.

"هتپ ره" به موسای وت: فرمانده ده بیته توندوتیژ و سروشتیکی زبری هه بیته، بۆئه وهی سهریازه کانی هه میشه گوپرایه ل و لیی بترسن.

به لām موسا زیاتر ههزی به بیستنی شیکاریه کانی جهنگ و جهنگاوه رانی جۆراوجۆر بوو بۆیه پیی وت: تۆ وتت سهریاز و جهنگاوه رانی "کوش" دپهندهن و هیچ په وشتیکی مروییان تیدا به دی ناکریت؟

"هتپ ره" وتى: بهلى، به لام پياوانى "كوش" خالى لاوازيشيان هيه، نهو خالهش نهويه كه گاليسكهى جهنگيان نيه، خالىك له وه گرنگتر نهويه جهنگاوه رانى كوش بيناگان له وهى چهكيك هيه له ناسن دروست كراوه، چهكى جهنگاوه رانى ولاتى "كوش" يش له "مس" دروست دهكرىت، به لام خهلكى كوش زيپرىكى زورىان هيه. دهبيت باسى خالىكى ترى جهنگاوه رانى كوش بكه م و نهو خالهش نهويه كه هر يهكيك له جهنگاوه رانى "كوش" سه ربه خو شه پ دهكهن، نه مانه يه كپريزى و يه كانگيريان له كاتى هيرش بردندا نيه، نه م په رته وازه ييه له گوپه پانى جهنگدا دهبيت هوى لاوازيان له كاتى هيرش بردندا، سه ره پراى نه وهش چاونه ترسيان هه موو جوړه بهرگريكار يه ك تيكده شكينيت. خالىكى تر له باره ي تووه كه فرماندهى گاليسكه جهنگيه كانى ناييت له تو بشاردريته وه، جياوازي تو به له گهل من و "ستى كف" ي فرماندهى گشتيدا، تو له هه ردو كمان له پوى خويندن و نوسينه وه پيشه نگرى، له كاتيك "ستى كف" يش وهك من نه خوينده واره. به له بهر چا وگرتنى نه م هه لومه رجه، نهو كه فرماندهى له شكره ده پوات بو "كوش"، به تاييهت دواى نه وهى له "كوش" جيگير بوو "ستى كف" ده توانيت فرمانت بو دهريكات و توش دهبيت فرمانه كانى جيبه جى بكه يت، ئايا تو په يره وى له فرمانه كانى "ستى كف" دهكه يت؟

موسا وتى: له بهر نه وهى پله ي فرمانده يى و سه روترى هيه ناچارم فرمانه كانى جيبه جى بكه م.

"هتپ ره" وتى: كارى راست و دروستيش هر نهويه، هه ول بده له "كوش" دا گوپرايه لى فرمانه كانى "ستى كف" بيت، چونكه نه گهر سه ريپچى له فرمانه كانى بكه يت "ستى كف" نهو دهسته لاته ي هيه كه فرمانى كوشتنت بو دهريكات.

موسا وتى: خه يال ئاسوده به له وهى سه ريپچى له فرمانه كانى ناكه م.

دواى نه وه "هتپ ره" لى پرسى: تانيستا چند جار سوارى گاليسكه بويت؟

موسا وتى: چند جاريك نه ویش بو تاقى كرده وه، به لام به شيويه كى جدى هيچ جاريك سوارى گاليسكه نه بوم!

"ھتپ رە وتى: بەيىستنى ئەم قسانە زۆر خوشحالم، چونكە ھەرچى زياتر زانىيارىت لەبارەيەو ھەمىشە كەمتر بىت باشترە، ئىستە بەخەيال ئاسودەتر دەتوانم دەست بەمەشقردن و فېركارىيەكانى گالىيسكە سواری بكم... دواى ئەو دۇبارى پرسى: ئايا تۆ گالىيسكەيەكى تايبەت بەخۆت ھەيە؟
موسا وتى: نەخىر.

"ھتپ رە" پرسى: ئەى ئەسپى تايبەت بەخۆت ھەيە؟
دۇبارە موسا وەلامى نەخىرى دايەو.
"ھتپ رە" وتى: بۆ سواریبۇنى گالىيسكەيەك دەبىت دو ئەسپ و دوو گورىس پەيدا بگەيت.

موسا پرسى: مەبەستت لەگورىس چيە؟
"ھتپ رە" وتى: گالىيسكەوانەكان چەمكىكى تايبەتيان ھەيە كە بەگورىس بانگ دەكرىت، لەراستىدا كاتىك بەچوار ئەسپ گالىيسكەيەك لىدەخوپن پىي دەلین يەك گورىس، گورىسىكى تر بۆ ئەسپى يەدەكە، بەواتا چوار ئەسپى يەدەك لەگەل خۆتدا بىە بۆ كوش، ئەگەر ئەسپى يەدەك لەگەل خۆتدا نەبەيت لەكاتى لەدەستدانى يەكەك لەئەسپەكان، چىتر تۆ گالىيسكەوان نىت و گالىيسكەكەت رادەووستىت، چونكە لە"كوش"دا ئەسپ دەست ناكەوئىت و نىە و ھىچ كەسىكىش ئەسپ بەوانى تر نافرۇشىت.

موسا وتى: دەتوانى گالىيسكەيەكى باش و ھەشت ئەسپى دەستبىزىرم بۆ بگرىت؟

"ھتپ رە" وەلامى دايەو: سەرەپاى ئەوئى دەزانم تۆ دەستەلاتى كرىنى گالىيسكە و ئەسپگەلىكى وات ھەيە، بەلام نرخی ئەمانە زۆر لەو گرانترە كە تۆ لەبەرچاوت گرتووە.

موسا وتى: تۆ لەپوى دارايىيەو نىگەران مەبە، چونكە ئەوئەندە سامانم ھەيە كە مەزەندە ناكرىت.

"ھتپ رە" وتى: سەرەپاى ئەوئى لەپوى دارايىيەو زۆر لاوازم، بەلام ھەزم لەدۆلەمەندى و سەرمايەدارىيە، چونكە سەرەووت و سامان پاىە و ستونى

دەستەلاتە و هیچ گومانیکم لەم بۆچونەمدا نیه، ئەوانەى سەرمايه‌دارن دەتوانن ببنه
کەسیکی دەستەلاتدار و بەهیزیش.

موسا وتی: سەرپەرشتی سەرودت و سامانەکەشم هەمان ئەم قسانەى تۆ دەکرد
و دەیوت: هەرکەسێک سەرمايه‌دار بێت هەمیشە لەلای خەلکی جیگای پزێه.
"هتپ ره" پرسى: دەمویست ئەوەت لى بپرسم ئایا سەرمايه‌دار و دۆلەمەندەکان
لەبەرامبەر هەژارەکاندا کەمتەرخەم نین.

موسا وەلامى دایەو: ئەو پراستیه‌کی حاشاهەلنەگره.
"هتپ ره" وتی: بەلام بەلای منەو ئەوانەى زانا و خویندەوارن لەکەسە
دۆلەمەندەکان زیاتر جیگای پزێ و ستایشن، سەرەپرای ئەوێ لەبەر چەند ھۆیک
لەسەردەمی منداڵیدا لەخویندن بپەش بوم، بەلام وەك خۆم بەهایەکی زۆر بۆ
خویندن و خوینەدواری دادەنیم و ئیستاش کەدەبینم سەرگەورەکەم لەهەمان کاتدا
هەم دۆلەمەند و هەم خویندەوار و هەم ھاوسۆزى کەسە لاواز و کەمدەستەکانە و
گرنگیەکی زۆریان پێدەدات، هەر بەو بۆنەیه‌شەو جوتیک ئەسپی باشى بۆ دەکێم
کە لەتەواوی میسریدا دەگمەن بن.

موسا وتی: کەواتە پەيوەندى من و تۆ لەم ساتە بەدواو پەيوەندى دوو ھاوپی
دەلسۆزى یەکتره دواى ئەو لە "هتپ ره" ی پرسى: ئایا تۆ دواى ئەوێ بڕیک
زێرم پى بەخشیت بۆچونت لەبەرامبەر مندا نەگۆرا، دەتوانم بەبەخشینی زێر
فەرماندەکانى تر بکەم بەھاوپی خۆم. ئایا دەتوانن بەھاوکارى یەکتر لەگەڵ
تەواوی ئەم ئەفسەرەنەدا بەهیزیکی نامادە لەمیسرەو کۆچ بکەن بۆ "کوش"؟

"هتپ ره" پى وت: گەرەم جگە لەو زێرە داواى هیچ شتیکی تەرت لێناکەم.

موسا وتی: ئەمشەو وەرە بۆ لام بۆئەوێ ئەو بێرە زێرەى داوات کردبوو پیتی
بەدەم و تۆش ئەسپ و گالیسکەکەم بۆ بکەرە... ئەو شەو لەکاتى دیارى
کراودا "هتپ ره" پۆشت بۆ لای موسا بۆئەوێ ئەو بێرە زێرە دیارى کراوێ لى
وەرگرت. سبەى ئەو شەو موسا وەکوو جاران بۆ تەماشاکردنى دیمەنى
خۆرئاوایان پۆشتە کەنار پووبارى "نیل" وەو بەرێکەوت چاوى بە "نف" ی تەلارساز
کەوت، بەلام "نف" نوقمى بێر و هزرى خۆى بوو و لەوکاتەدا ئاگای لەموسا نەبوو.

"موسا" ش لەكابرەى تەلارساز نزيك بويەو و سلاو و پىزى خۆى پىنیشان دا، كابرەى تەلارسازىش كە ھەرگىز چاوەرپى ئەوئى نەدەكرد كە لەوناوچەيەدا كەسيك بەناوئى خۆى بانگى بكات پوى كرده ئەو كەسەى بانگى كرد و يەكسەر "موسا" ى ناسيەو و بەگەرميەكەو چۆن و چاكى لەگەندا كرد.

موسا وتى: من بەفرمانى فيرەون بەرپرسىارىيەتيەكم پى بەخشاو و بەپىي ئەو ئەو فرمانەش لەم شارەدام، بەلام ھاتم بۆئىرە بۆئەوئى تەماشائى خۆرئاوون بكەم و تۆم بينى نوقمى بيروھزرى خۆت بوبويت، لەدلى خۆمدا وتم لەوانەيە نزا بخوینیت.

"نف" ى تەلارساز وتى: ھەرکەسيك نزا بكات دەبيت پيشەكەكانى نزا خویندنیش جىبەجى بكات، بۆنمۆنە دەبيت بخورد داگىرسىنیت، دەرمانى بۆندار ھەلدا تە ناو ئاگرەو، بەشيك لەكتىبى "مردووەكان" بخوینیتەو و چەند كەرەستەيەكى تر كە من ھىچكاميانم نيە. سەرەراى ئەوئى لەسەردەمى مندالیدا كەميك لەكتىبى مردووكانم لەبەركردبوو، بەلام لەدوايیدا ھەمويەم لەبەرچويەو، لەبەرئەو ئەگەر لەپەرستگاشدا بم و بخورد بسوتین ئەو نزاينەى كە لەبەرېوم ھەمويانم لەبەر چووەتەو.

موسا وتى: بۆ وتەوئى نزا پىويست بە داگىرساندنى بخورد ناكات، لەھەر كۆى بيت تەنھا بىرت لەلاى خودا بيت بەسە، ئاوابون و خۆر كە ديمەنى خودايە ئەوم بەبەر دەھيئیتەو.

"نف" ى تەلارساز وتى: تارادەيەك ئەم بۆچونەت بەدروست دیتە بەرچاو، چونكە خۆر كاتىك لەبارەگائى خۆرئاووندا نيشتەجى بوو، لەدلى خۆمدا وتم: خۆزگەم بەخۆر.

موسا پرسى: بۆچى خۆزگەت پى خواست؟

"نف" تەلارساز وتى: چونكە خۆى دەشاریتەو و چيتەر چاوى بەخەلكى دو پوو ناكەوئیت.

موسا لىي پرسى: ديارە ئەم بابەتە زۆر ئازارى داوئیت؟

"نف"ی تەلارساز وتی: بابەتیکى تازه نیه، زۆربەى خەلکى پابەند نین بەبەلێن و گوتەکانیانەوه، وهفای پاستهقینه بونی نیه، ئەوانەى وا خۆیان دەنوینن که ییروباوەرپیکى تایبەتیا ن هیه، تەنها بۆمەبەستیکى تایبەت و فریودانى خەلکى وا دەلێن. دواى ئەوه بەدەنگیکى زۆر نزم بەگوێى موسادا چپاندی و وتی: بگره فیرعه ونیش که وا خۆى نیشان دەدات باوەرپى بەخودای "نامون"ە و دەلێت هەرکەسێک فلان کار و فلان کار بکات ئەوا بەسزای فلان کار لەسێدارە دەدریت! خۆشى لەبەرەمبەر ییروباوەرپەکانیدا سست و خالیە، بەپراستی ییروباوەرپیکى خۆنوینی "پریایى" هیه.

موسا وتی: تۆ بەچ شیۆهیهک پەیت بەم نەینیه بردووه؟

"نف"ی تەلارساز وتی: مەزنترین یادگارى میژووی میسر قوچەکیەکانە، هەر بەردیکى ئەم قوچەکیە لەناوێنەچوو و وێران نەبووه بەناوی "نامون" لەسەر یەك هەلچنیوه.

موسا وتی: هیچ کەسێک گومانى لەویدا نیه.

"نف"ی تەلارساز وتی: من تەلارسازم و دەزانم دواى ئەوه هیچ کۆشک و تەلار و منارهیهک بەمەزنى قوچەکیەکان دروست ناکریت.

موسا وتی: منیش که کەمێک شارەزای بواری تەلارسازیم هەمان ییروباوەرم هیه.

"نف"ی تەلارساز وتی: بەهەر حال! ئیستا دەمەوێت ئەو نەینیه شاراوێهیهى ئاشکرام کردووه بوێى بگێرەوه، بەلام بەمەرجێک لەهەمان ئەم شوێنەدا دەبییت بینیزیت و باسى نەکەیت بۆ هیچ کەسێک.

موسا وتی: دلنیا بە.

دواى ئەوه "نف"ی تەلارساز بەمشێوهیه بۆى پونکردووه: پۆژیکیان فیرعهون بانگی کردم، دروست دواى چەند پۆژیک لەوەرگرتنى ئەو پلەوپایەیهى، زۆر بەسادەیی پێى وتم "نف" دەمەوێت ئەم قوچەکیە مەزنانە وێران بکړن!

موسا بەبیستنى پاوهشا و وتی: دلنیا ییت که بەهەلە گویت لێى نەبووه، ئایا بەپراستی ئەم قسانەت لەدەمى فیرعهونەوه بیست؟

"نف"ی ته لارساز وتی: بهلئى ئه و ئه م داوايه ی دوپات کرده و.

موسا پرسى: ئه ی تۆ چ وه لامىکت دایه وه؟

نف وتی: منیش به فیرعه ونم وت، ئه ی فیرعه ون له چ پویه که وه ئه م فرمانه دهرده که یته؟ بئى له به رچا وگرتنى ویرانکردنى یادگارى ته لاریکی ئاوا، ته نها بۆ ویران کردنى پیوستمان به چه ند مانگیک ده بیئت. سه ره پای ئه وه ش هیچ کریکاریکی میسرى چه کوش و نویلى خوی بۆ ویرانکردنى مالى خودا به کارنا هیئیت، چونکه "ئامون" به مه زنترين خودای خویان له قه لئه م دهن.

فیرعه ون وتی: تا بلئى کریکاری ویرانکه رمان هیه، تۆ وا ده زانى دیله کانی جه نگمان بۆ چ مه به ستيك له م ولاته دا راگرتون؟

منیش پیم وت: به لام قوچه کیه کان له پروی هونه ریه وه به یه کیك له شانازی هونه ریه مه زنه کانی میسر له قه لئه م دهرین، قوچه کی میسر ته نها ده سته لات و سامانی ده سته لاتداری میسر نه یانه ینايه بون، به لکو بیروباوه ری میسریه کان که باوه ریکی ته وایان به "ئامون" هه بو و ده یانزانی ئه م ته لاره بۆ "ئامون" بنیات ده نریت، به به ردگه لیکی گران که هه ر یه کیکیان به نه ندازه ی کیویک ده بون و هه ر یه کیکیشیان له کاتی هه لچینیان له سه ر به رده کانی ترده ئه گه ر له ناكاو بخزایه و بکه وتایه ته خوار هه زاران کریکاری میسرى له دواى خویه وه ده کوشت، به لام ئه م جوړه کاره ساتانه بگه ر بچوکتین دودلئى بۆ دروست کردنى ئه م قوچه کیانه نه خسته نیو کریکاره کانه وه و هه ر به رده وام بون. بۆیه نامه ویت فیرعه ون به هوئى ئه م هه له گه وره وه زیان به خوی بگه یه نیئت و به راستی تکتات لیده که م ده ست له م خواسته ت هه لگه ر. هه روه ها ده بیئت ئه وه ش بلیم کاتیک فیرعه ون سه ره تا پیشنیاری ویرانکردنى قوچه کیه کانی لئى کردم، بۆساتیک له دلئى خودا بیرم لیکرده وه تۆ بلئى فیرعه ون بیه ویت تا قیم بکاته وه و بیروباوه ریم هه لسه نگیتی، بۆنه وه ی ئه گه ر باوه ریم به "ئامون" نه بیئت به یاری له سیداره دانم بۆ ده ربکات، به لام به پیئى گوته کانی فیرعه ون تیگه شتم که به راستی ده یه ویت قوچه کیه کان ویران بکات.

چیتړ دواى ئه و قسانه ی بیگومان بوم له وهی به پراستی دهیه ویت ویرانیان بکات که وتی: من ئیره یی بهم قوچه کیانه ده بهم، ناتوانم ببینم ته لاریک به و بهرزیه پیش له دایک بونم دروست کرابیت و نه توانم هاوشیوهی ئه و ته لاره بنیات بنیم.

دواى ئه وهی لیم پرسى: گریمان ئه م قوچه کیانه مان ویران کرد، چى له بهر ده کانیان بکهین.

فیرعه ون وتی: بهر ده کانیان فری بدهینه ناو پوبارى نیل یان ده ریاوه!

منیش وتم: نه گهر ئه م کاره بکهین چیتړ که شتیه کان ناتوانن ها توچوی خو یان بکهن، چونکه قه باره ی مه زنی بهر ده کان کیویکی مه زن دروست ده کهن.

فیرعه ون پرسى: ئه ی چه نیگمان پی ده چیت ئه گهر بهر ده کان فری بدهینه بیابانیکی دوره ده سته وه.

وتم: نه گهر بتوانین ئه م کاره ش بکهین ئه و دواى تیپه ربونی هزاران سال خه لکی چه ند ئه وه نده له م قوچه کیانه مه زتر له هزری خو یاندا بنیات دهنی و ئه مه ش پیچه وانه ی ئه و شته یه که ئیمه ده مانه ویت ئه نجامی بدهین، به لام ئه وه ی پیویستمان به چه نیک ماوه یه تا به ردی قوچه کیه کان بو بیابانیکی دور بگوازینه وه، نه گهر ته وای بارودوخه کان به خواستی ئیمه بیت و وه ستانیک له کاره که ماندا دروست نه بیت و فیرعه ون به واتا تو ته مه نیکی دریژخایه نت هه بیت، جیبه جیکردنی ئه م بهر دانه به گه شبینه که وه پیویستی به په نجا ساله، له وانه شه پیویستی به سه د سال بیت!

کاتیک فیرعه ون بیرى له م ماوه یه کرده وه وتی: دیار نیه تا ئه و ماوه یه بمینیم یان نه، ده بیت بیر له شتیکی تر بکهینه وه.

موسا پرسى: سه رنه نجام چاوپوشی لی کرد یان له سه ر قسه که ی خو ی سور بوو.

"نف" ته لارساز وتی: به دودلیه که وه به لی، به لام به شیوه یه کی په ها و ده قاده ق هه رگیز دواى ئه وه پونی کرده وه: له بهر ئه وه ی ئه م فیرعه ونه تازه یه خو ی به بنیاتنهری ته لاره به ردینه کان له قه له م ده دات، ناتوانیت بهر گه ی بونی ته لاریکی وه قوچه کیه کان بگریت، سه ره پای ئه وه ی گهر ئه و ته لاره شیان بو "نامون" بنیات نابیت.

موسا وتی: له بهرنه وهش ئیستا زۆر به باشی په ی بهوه ده بهم که فرمانږه و پېشیننه کان دور نه ندیش بون و بیران له سه د سالی دوی خویان کردووه ته وه، بویه ته لاریکی ئاوا جیگر و ویران نه بویان دروست کردووه... دوی نه وه موسا له "نف" ی ته لارسازی پرسى: ئایا تو که ته لارسازیکی مه زنی ناوی نه و که سه ی نه م قوچه کیانه ی دروست کردووه نازانیت؟

"نف" ی ته لارساز وتی: نه م پرسیاره پرسته یه کی فیرعه ونی هینامه وه یاد که ماوه یه که له وه و پېش هه مان پرسیارى لیکردم و وتی، ده مه ویت نه و پیاوه تیه م له گه لدا بکه یت!! بى له بهرچا و گرتنى دژایه تی شاهانه کان، دهرباره ی ته لارسازی نه م قوچه کیه مه زنه، نه وه ی لى دلنیام نه وه یه ناوی له شیونىکی نه م قوچه کیه دا هه لکولراوه، چونکه مه حاله ته لارسازىک ته لاریک دروست بکات، به لام ناوی خوی له سه ر هه لنه کویت. ته لارسازىک که ته لاریکی ئاوا مه زنی دروست کردووه، بىگومان ناوی له شیونىکی نه م ته لاره دا ده بىت تو مار کرایت.

موسا وتی: نه گه ر فیرعه ون ویران کردنى قوچه کیه کان به ته لارسازىکی تر بسپړیت، له م کاته دا تو چ کاردانه وه یه که له خوت نیشان ده ده یت؟ "نف" ی ته لارساز وتی: ویست و خواستى ژیرده سته کان ناتوانن خویان له بهر امبه ر بریارى پادشاکاندا به رنگارى بکه ن.

موسا وتی: وام ده زانى کاریگه ریت به سه ر فیرعه ونه وه هیه به لام ئیستا بوم ده رکه وت وانیه.

"نف" ی ته لارساز وتی: نه و له باره ی کاروبارى ته لارسازیه وه گوى له قسه م ده گیریت و کاریگه رى تایبه تیم له سه رى هیه، به لام دهرباره ی بریار و سه لیه کانى نه و که سایه تیه کی نه و تو م نیه که کاریگه ریم به سه ریه وه هه بىت، هیچ که س بگره هاوسه رکه شى ناتوانیت ده ست له حه ز و بریار و خواسته کانى فیرعه ونه وه بدات چ بگات به که سیکی وه ک من، بگره ناشتوانم په خنه له م جوړه بریارانه ی فیرعه ونیش بگرم.

موسا وتی: به چ شیوه یه که تو له پله و پایه ی ته لارسازىکدا ناتوانى په خنه له بریاره کانى فیرعه ون بگریت و سه رزه نشتى بکه یت؟

"نف"ی تەلارساز وتی: ھەموو کەسیک لە ھەر ھەلومەرجێکدا بێت ھەستی پێشەنگی و پلەوپایەخوازی کە سروشت و تایبەتمەندی مەوقە ھانی دەدات و وای لێدەکات نەتوانیت ھیچ کەسیک لەخۆ بەرزتر ببینیت، فیرەونیش لەخەڵکی باشتەر دەزانیت کە ناتوانیت پاشماوە و کاریگەری پێشینان ھەرس بکات.

"نف"ی تەلارسازی بابەتی گفتوگۆکە ی گوپی و وتی: سەرەپای ئەوێ لە پایتەختەوێ دور بوم، بەلام بیستومە فیرەون پەلەوپایەیی فرماندەییەکی مەزنی پی بەخشییوی، ئایا تۆ خوشحال بویت بەوێ ئەم پەلەوپایەتی پی بەخشا؟ موسا وتی: ئەگەر لەگۆشەنیگای ھەلسەنگاندنەوێ بۆی بپروانین، دەبیت زۆریش خوشحال بم، چونکە لەوباوەرەدام ئەگەر پەسەندم نەکردایە، دڵنیابوم لەوێ فیرەون لەباتی ئەوێ مەرگی بۆ ھەڵدەبژاردم!

نف لێی پرسى: ئایا فیرەون بەراستی فرمانی کوشتنی بۆ دەردەکردی؟ موسا وەلامی دایەوێ: لەمبارەوێو بچوکتین گومانم نیە.

"نف"ی تەلارساز وتی: وابزانم ئەوێ تۆ بویت پیت و تەم دایکت کاتیکی ھیشتا لەژیاندا بوو بەلێنی لەفیرەون وەرگرتووێ کە ھەرگیز فرمانی کوشتن تۆ بۆ دەرنەکات، وانیه؟

موسا وتی: ئەوێ نیوێ ئەو بەلێنەبوو. ئەویش بەمەرجیک ئەم بەلێنە ی پێدا: ئەگەر دوچاری ھیچ ھەلەیک نەبم... ئەم دوچاربون بەھەلە و ھەلەکردنە چەندھا لێکدانەوێ بۆ دەکریت.

"نف"ی تەلارساز پرسى: مەگەر تۆ چیت کردووێ؟

موسا وتی: لەگەڵ یەکیک لەشازادەکان، کە لەپراستیدا کەنیزە زادەیکە کۆشکی فرمانرەوایی سوکایەتی بەدایکم کرد، دایکیک کە چیت لەژیاندا نەمابوو، منیش لەبەرامبەردا بەھای ئەو گوتانەیم خستە ناو مشتی.

تەلارساز وتی: ئەوێ چ جۆر پۆبەپۆبۆنەوێک بوو؟

موسا وتی: ئەو داوای لێکردم پۆبەپۆی یەکتەری ببینەوێ، ئەو شمشیری پێبوو و منیش داریک و شکستم پێھینا، بگرە دەشمەتوانی بیکوژم، بەلام نەمکۆشت، بەدڵنیاییەوێ ئەگەر بەسەر مندا سەربکەوتایە دەیکۆشتم.

"نف"ی ته لارساز وتی: بهر استی زور نیگه رانم به و هی له پایته ختدا چاوم پیټ ناکه ویت ، به هیوا نه و هم به م زوانه له پایته ختدا چاوم پیټ بکه ویت.

موسا وتی: نه م ئومیده ی تو وهك نائومیده ی وایه، چونکه هرگیز له پایته ختدا نامبینیته وه، به لایه نی که م به فەرمانی فیرعون بوم او هی سی سال دور خراومه ته وه، دوا ی نه وه ش نازانم بو کویم ده نی ریت.

"نف"ی ته لارساز به سه رسو پرمانه وه لیی پرسى: سی سال دور خراویت ته وه؟ موسا وتی: به لی له نی ستادا بو ما وه ی سی سال دور خراومه ته وه.

"نف"ی ته لارساز وتی: نه گهر نه تبینم زور به داخ ده بم بوټ.

موسا پرسى: تو واهه ست ده که یټ له جه نگدا ده کوژریم؟

"نف"ی ته لارساز وتی: نه خیر، له بهر نه وه ی تو نه فسر و له هه مان کاتدا فەرمانده ی و نه فسر ده کانیش به ده گمه ن له جه نگه کاندا ده کوژرین، به هیوا نه و هم تا نه و کاته ی ما وه ی نه م دور خستنه وه یټ ته واو ده بیټ زیندوو بم و جاریکی تر چاوم پیټ بکه ویت.

موسا وتی: تو به و را ده یه ش به ته مه ن نیت که به هیوا نه وه وه نه بیټ له ژياندا بمینیته وه، به دلنیا یی وه چاومان به یه کتری ده که ویت ته وه.

نف وتی: که سه به ته مه نه کان هه ندیک هیما ده دوزنه وه که هیما ی کوټای ژیانانه، نایا تائیستا ناوی "هوم سټی" ماموستای "مالی ژیان" ت بیستوه؟

موسا وتی: ناوی نه و پزیشکه م له مالی ژياندا بیستوه، به لام له بیرم چو وه ته وه به چ شیوه یه ک باسی نه م هیما یانه ی کردوه.

نف پونی کرده وه: "هوم سټی" ماموستا پیره کانی له وه ناگادار کرده وه که ناگایان له گوئیان بیټ، و نه و ده نگانه بهر گوئیان نه که ویت که هیما خراپه کان له خو ده گریټ هه روه ها ناگاداری له نی وه ندی ئیسقانه کانیا ن "مفاصل" بیټ بو نه وه ی به باشی له کاتی جیبه جیکردن و جولاندا بهر گه ی جه سته یان بگریټ، به لام هه ر نه مړو گویم له چه ند ده نگیک بوو، نیوه ندی ئیسقانه کانی پی و ده ستم نازاریان ده کرد، له کاتی پوشتنیشدا نه ژنوکام ده لهرزین و له ژیر فەرمانی خومدا نه بوو،

ھەممۇ ئەمانە ھەمان ئەو شتانەن كە "ھوم سىتى" مامۇستا ئىمەي لى ئاگادار كىردەۋە.

موسا وتى: مەن پىزىشك نىم، بەلەم لەۋباۋەرەدام ھىمەي تەندروسىتى پەنگى پىستى و پوخسارە، چۈنكە پوخسارت ئەۋەم پى نىشان دەدات كە تۆتەمەنىكى دىۋىت دەپىت.

نەف وتى: تۆپىداۋگەلىكى زۆرت لەپىشە، جەنگەكان، پاكىردىنى گىمانەۋەرە كەتە و زەلەكان.

موسا وتى: بىگەر لەكاتى پاكىشدا لەپىرت ناكەم چۈنكە لەپايتەختدا ھاپىرى لەتۆ دىۋىرتىر شەك نەبەم.

"نەف" تەلارساز وتى: لەبەرئەۋەي دەپىت لەيەك جىيا بىيەۋە، جەز دەكەم ئەگەر كارىك بەم دەكرىت بۆتى ئەنجام بەدەم.

موسا وتى: لەبەرئەۋەي گالىسكە و ئەسپ دەكرىم پىۋىستىم بە نۆكەرىكە، نۆكەرىك كە تۈنەي لىخۇپىنى گالىسكەي ھەپىت، پىم بلى بەچ شىۋەيەك نۆكەرىكى ئاۋا بەدەست بەپىم؟

نەف وتى: مەن كەسىك لەۋانەي لەبىاباندا نىشتەجىن پىدەسپىرم، ئەم بىبابان نىشەنە مەندۈنەس و سەخت كۆشەن، ئەگەر دەتەۋىت لەنئو ئەمانەدا نۆكەرىكت بۆ بىكرىم.... ماۋەيەك ھەۋا تارىك بوۋە و موسا و "نەف" تەلارسازىش ئاگادارى تىپەرپونى كات نىن. بۆماۋەيەك پىدەنگى بالى بەسەر ئەم دۈنەدا كىشە و دۈي ئەۋە موسا وتى: پىرسىيارىك لىت ھەبو، دەمۈست پاستىيەكەم پى بلىيت. نەف وتى: بەلىت پىدەدەم پاستىيەكەم پى بلىم.

موسا لىي پىرسى: بەبۇچونى تۆ ئايا خۇداي تەك و تەنە بونى ھەيە؟ تۆ بەچ شىۋەيەك بىر لەخۇدا ئاتون دەكەيتەۋە؟

"نەف" تەلارساز وتى: دەپىت خۇداي ئاتون لەپەگ و پىشەۋە بىناسى، تۆ كە لەكۆشكى پادشايدا بۈيت و ئىستاش ھەر ھەيت دەپىت لەنئو كۆشەنەكانى فىرەۋندا ناۋى "باكتامون" و "ئەخناتون" و "فرىتى" و "كاھىنى" نامى "ت بىستىت..."

دوای ئەو موسا پرسى: ئەم ناوانەى باسەت كەردن چ پەيوەندىيەكيان بەخوداى "ئاتون" ەو ەيە؟

"نف"ى تەلارساز وتى: لەوانەيە تۆ كەمىك درەنگ لەدايك بوبىت و لەبونى لەناكاوى خوداى نەبينراو بەواتا "ئاتون" و ئەو كارەساتانەى ئەم خودايە لەگەل خۆيدا ەيناي كە دروستكراوى باوك و كچەكەيەتى بىناگايەت، دايەگەورەى ئەم فەرەونە "نفر تى تى" و باوكى كە كاهينى مەزنى فەرمانپەرەوايى بوو بۆ دەركرەنى كاهينەكانى ئامون و دەست بەسەرەكرەنى خەزىنەكانى پەرستگا خودايەكى نەبينراويان خولقاند، فەرەونى نۆجەوانىشيان فریودا و بەم كارەيان ئاگريان بەردايە "تبس" و ميسر، دوای ئەو ناوى "ئاتون" يان ەك دزىوترين و نەفرەتنامىزترین شت دەهينايە زمان، ئامون و پەرستگاكان دوبارە ەمان بەرەى خودايانى بەردىن و دارىن كە دروست كراوى دەستى مەرۆف بون پراخست و فەرمانپەرەوايى مەرۆقيان پىدەكردن، "ئامى و نفر تى تى" يش خوداى خويان پەت كردهو ە كە ەموى دروستكراوى مەرۆف بوون.

موسا وتى: كەواتە تۆ لەوباو ەردا نيت كە خۆر پوكارى خودايە.

"نف"ى تەلارساز وتى: موسا تۆ ەزرت ەلگري ەندىك بىروبواو ە كە من ناتوانم بەئاسانى پاكىيان بكەمەو، ئىستا تۆ چ كاريك بەخوداى نەبينرا و خودا جياوازەكان ەيە، مەگەر تائىستا مەرۆف كە بى خوداى نەبينراو ژياون بوەتە ەوى ئەو ەى چەرخى پۆزگار بۆ ساتىكيش بوەستىت، تۆ تەنھا ريز لەبىروبو ەچونەكانى خۆت دەگريت، ەول مەدە بيسەپىنيت بەسەر خەلكانى تردا.

موسا وتى: بەپراستى سەرنج پاكيشە.

"هتپ رە"ى فەرماندەش وتى: ەول نەدەيت پى لەخۆشگوزەرانى سەربازەكان بگريت، وازيان لى بەينە ئەو ەى خويان ەزى پىدەكەن ئەنجامى بدەن، گالتەش بەخۆشگوزەرانىەكانيان مەكە. ئىستا ئەگەر دەتەويت خۆر بە بەئاتون و ئاتونيش بە پىبەرى خۆت لەقەلەم بدەيت، ئازاديت لەو ەى كە بىروبو ەچونەكانت مەزن پاكري بى ئەو ەى ەيچ كەسەك ببيتە پىگرت، بەلام كاهينەكانى لايەنگرانى ئاتون و ئامونەكان بۆخويان دەقۆزنەو ە و لەپى ئەمانەو ە خەلكى پى فريو دەدەن.

موسا پرسى: ئايا كاهينهكانى ئاينى "ئاتون" ىش وەك كاهينهكانى ئامون تەنھا بىريان لەبەرژەوهندى خۆيان كردووەتەو؟

"نف" ى تەلارساز بۆيەكەمىن جار پێكەنى و وتى: تا ئەو پۆژەى كاهين و كاهينهكان لەجيهانەدا هەناسە بدەن ، سودىكى بېپايانى مفتخۆرى و هەزاران كارەسات بەدەستى ئەمانە بەناوى ئامون و ئاتون ئەنجام دەدریت و بەداخەو بەگشتى نەزانی خەلكى كە هېچ سنورىك ناناىت هاوكارى ئەم فریودەر و فیلبارانە دەكەن، و لەوەتەى ئەم جيهانە بوو و هەيە هەرچەند خەلكى لەپروى خویندەواری و تەلارسازی و هونەرەكانى تردا پيش بكەون و بەپلهى والا بگەن، بەلام گەمژەبييان وەك خۆى دەمىنیتەو و لەناو ناچیت، بەلكو پۆژ لەدواى پۆژ بەرەو زیاد بون دەپوات.

كاتێك گەفتوگۆكانیان گەشتە ئەم ئاستە "نف" ى تەلارساز وتى: من بەدلگرانى و نىگەرانیەو دەمەوێت لەتۆ جیا بيمەو، هیوادارم دوبارت بتوانم چاوم پیت بكەوێتەو.

موسا لەشار و بازاردا

ئاسايى مىسىرىيەكان بەياني زوو ھەلدەستن و سەرقالى كارەكانى خويان دەبن، ھەلبەت پيويست بەو ناكات باسى ئەو بەكەين كە شار و مائەكان لەكەنار پوبارى نيل دا بنيات نراون و ھەميشە پەيوەنديان لەگەل دەريادا ھەبوو. بەشيۆەيەكى سەرەكى بازركانى چالاكى سەرەكى خەلكى مىسر بوو، بەلايەنى كەم ھەموو خەلكى مىسر بەجۆرىك كپين و فروشتنەو بژئوى ژيانيان دابين دەکرد. لەولاتى "چين" ھو كاروانگەلىكى مەزن لەپىگايەكى دورەو دواى چەند مانگىك گەشتكردن دەھاتن بۆ كەنار دەرياي ناوھراست و بەشيۆەيەك خويان دەگەياندە مىسر. كەشتيەكان دواى ئەو ھى بەدەرياي ناوھراستدا تىپەپەين بەنيۆەندى دەربەنى "ھركول ۲۶" پىگاي ئەوروپا دەگرنە بەر. زۆرىك لەم كەشتيانەش لە "بغار دار دانل و بوسفور" ھو دەپۆن بۆ دەرياي پەش. ئەم ھاتوچۆيە ھەمووى بۆ ئالوگۆپى بازركانى و مامەلەى جۆراوجۆر بوو. بەرادەيەك ئەم بازارە گەرم و بەپەلە بوو كە ھىشتا خەلكى بيريان لەو نەكردبويەو كە جۆرىك سكەى پارە بۆ ئەم مامەلەيە دروست بكن و تەواوى مامەلەكان بەشيۆەيەكى ئالوگۆپكردن ئەنجام دەدا، ھەموو ولاتىك كەرەستەيەكى تايبەت بەولاتەكەى وەك پارە بەكار دەھينا بۆ كپينى شتومەكى ولاتانى تر، بۆنمۆنە پوسيا ئەمپۆ لەباتى پارە پىستى گيانەوەرەكانى وەك پىوهرى كپينى شتومەك بەكار دەھينا، ولاتانى كەنارى دەرياي ناوھراستيش بۆنمۆنە سوريا و لوبنانى ئەمپۆ مرواريان لەباتى پارەدا بەكار

²⁶ ھركول: "جبل طاروق" ى نىستا.

دەھینا، ولاتی "هاتی" ۲۷ ئاسنیان لەباتی پارەدا بەکار هیناوه، دەبیت بزانی ناست لەو سەردەمانەدا لەئالتون گراتر و بەھادتر بوو و لایەنکی نیوئەتەوویی ھەبوو. هیچ ولاتیك بێ ئاسن نەبوو چونکە وەك پارە ئالوگۆپیتی پێدەکرا، ھەرئەوێش بەھای ئاسنمان بۆ دەرەخات، بۆنمۆنە پوسیاری زیڤری وەرئەدەگرت، بەلام بەگەرمیەکەو لەئالوگۆرکردنەکانیدا پیشوازی لەئاسن دەکرد. بێ لەپوسیا، ولاتانی جیھان زیڤری میسریان لەشیووی ئەنگوستیلە لەباتی پارەدا وەرەدەگرت، لەدوای ئاسن و زیڤ، مس و زیو پەواجی ھەبوو. "تانیس" لەشارە کۆنەکانی میسر وەك تەواوی شارەکانی تری کەنار پوباری نیل ناسرابوو، شارێک بوو کە نیوئەندی بازەرگانیەك بوو کە زیاتر مامەلەئە کەنیز و کۆیلەئە تێدا دەکرا. بازارپی کۆیلە فروشی لە "تانیس" دا کەمێک لەپوباری "نیل" ھوہ دور بوو، مەودای نیوان شار و کەنار پوبار زیاتر وەك بازارپی کۆیلە فروشی بەکار دەھینرا، چونکە بازارپی کۆیلە فروشەکان دەبیت بازارپیکی سەرەخۆی و دور لەخاڵە بازەرگانیەکانی تر بێت. ئەم دوری و دورەپەریزیە لەبەرئەو ھوہ بوو بۆئەوێ ئەوانەئە کاریان بەبازارپی کۆیلە کەنیزە فروشەکانەو ھوہ نیە گوێیان لەگریان و نالەئە کۆیلەکان نەبیت، بازارپی کۆیلە فروشانێ شارێ "تانیس" شوینێک بوو کە بەدیواریک چوار دەوری گیرابوو و هیچ کەپر و شوینی دانیشتنێک لەو چوار دەورەدا بەدی نەدەکرا. لەبازارپی کۆیلە فروشی "تانیس" دا سێ جۆر کۆیلەئە تێدا دەفروشا، جۆریکیان دیلەکانی جەنگ بوون کەتەنھا فیرەون دەیتوانی بیانفروشیئە بۆخۆی، جۆریکی تریان کۆیلە و ئەو کەنیزانە بوون کە لەولاتانی تر وەك کالایەك دەیانھێنان بۆ میسر بۆئەوێ بیانفروشن، جۆری سییەمیان نە دیلی جەنگی و نەکەنیز و نۆکەرانی ولاتانی تر بون، بەلکو ئەو میسریانە بوون کە لەوانەئە پۆژانیک خوشیان خواھنی کەنیزەك و کۆیلە بوییتن، بەلام بەھۆی قەرزەو ھوہ ناچار خۆیان وەك کۆیلەئە فروشتبیت و خواھنی ئەم جۆرە کۆیلانە سەرەتا ئەوانە بون کە قەرزیان بەلایانەو ھوہ. فروشتنی کۆیلە لەمیسردا تاییبەت بوو و تەنھا پێژەئە چل خیزان مۆلەتی کپین و فروشتنی کۆیلەیان ھەبوو، ئەم یاسایە بەشیوئەکی گشتی لەمیسری خواروو باو بوو و

چاودىرىشى لى دەكرا، بى ئەندامانى ئەم چل خىزانە ھىچ كەسىكى تر مافى كېرىن و فروشتىنى كۆيلەى نەبوو. دىمەنى كۆيلە فروشى و شىۋازى نەمىشكردنى كۆيلەكان لەبازاردا زۆر دلەهژىن و شەرمەينەر بوو، نۆكەر و كەنيزەك و مندالەكانيان بەزنجىر دەبەستەو، مندالەكان تواناى ئەوھيان نەبوو ئەو زنجىرەى كە لەدەستيان بەستبوو ھەلىگرن و بەدواى خوياندا بىكىشن. ئەركى خورد و خۆراكى ئەو كۆيلانە لەماوھى نەمىشكردنيان لەبازاردا لەئەستۆى خاوەن كۆيلەكاندا بوو، تىكەيەك ناننى وشك، پارچەيەك ماسى سويىر كە بەھەرزانترىن خۆراك لەقەلەم دەدران ژەمى خواردنى كۆيلەكان بوو. خزمەتكارانى كۆيلە فروشان لەسەرەتاي پوژدا نۆكەر و كەنزىەكانيان لەپوبارى نىل ھەلدەكىشا بۆئەوھى پاكيان بكنەو و پاك و خاوين بىنە بەرچاوى كېيارەكان. لەنىوا نۆكەر و كەنيزەكانىشدا ياساى دارستان فەرمانپەوا بوو، چونكە لەكاتى دابەشكردنى خواردندا، زۆردار و بەھىزترەكان لاواز و بىتواناكانيان دەخستە ئەملاولاي خويانەو بۆئەوھى خويان بەشىكى زياتريان بكنەو، لەبەرئەوھى كاتىك پاوچيانى پوبارى نىل دەيانويست ناوسكى ماسى بدەن بە كۆيلەكان، بىتوانا و لاوازەكان ھاواريان لى ھەلدەستا و دەيانويت راستەوخو خواردنەكە بدەن بەدەستى خۆمانەو، چونكە بەپىچەوانەى ئەم حالەتەو بەھىچ شىۋەيەك لەو بەشە خواردنەمان بەر ناكەو. ئەم ژەمە خواردنە نەگونجاو بەتايبەت پىخۆلە و ناوسكى ماسى دوچارى نەخوشى جوراوجورى دەكردن و نۆكەر و كەنيزەكانىش لەبەرئەوھى چارەسەر نەدەكران بەردەوام لەئازاردا دەتلانەو و ھاواريان دەكرد. كۆيلەكانى تىرىش بەبىننى گريان و ھاوارى ئەمانە خوشيان دەستيان بەگريان دەكرد و دىمەنىكى دلتەزىنيان دروست دەكرد. خاوەنى كۆيلەكانىش كە پەفتارى خواستراويان تەنھا قامچى وەشاندىن بوو پەييان بەئازارەكانيان نەدەبرد و بەردەوام قامچيان لىدەدان بۆئەوھى بىدەنگيان بكن. لەوانەيە لەمپۇدا ئەم جورە پەفتارە لەبەرامبەر كۆيلەكاندا دپەندانە بىتەبەرچاو، بەلام لەو سەردەمەدا ئەم جورە پەفتارانە زۆر ئاسايى بوو. لەبەرچاوى مىسرىەكاندا كۆيلەكان بەجۆرىك ئاژەل و گيانەوەر لەقەلەم دەدران نەك مروژ، پەفتارى مىسرىەك لەبەرامبەر كۆيلەيەكدا وەك پەفتارى دارتاش و ئاسنگەر و

درومانیک وایه لهبەرامبەر تەختە و ئاسن و پارچە قوماشیکیدا، ھەروەک چۆن ھیچ کاتیکی دارقاشیک لەبەڕین و تاشین و سواقدانی داریکی بیزار و ماندوو نابێت، بەھەمان شیوە میسرەکیش لەلێدان و سوکایەتکردنی کۆیلەیکە بیزار و ماندوو نابێت.

لەنیو میسرەکاندا "موسا" کە خۆی کوپی یەکیک لەکۆیلە ئیسرائیلەکان بوو، کاتیکی پەیی بەم خالە برد کە باوکی دوچاری چ ئازار و ئەشکەنجەیک بوو، تیپوانینی لەگەڵ میسرەکانی تردا زۆر جیاواز بوو. کاتیکی "موسا" خۆی کرد بەبازاری کۆیلە فرۆشەکاندا خەلکی ئەو دەورووبەرە ناسیانەو و زانیان کە یەکیکە لەکوێرەکانی فیرعمون، لەبەرئەوەی کۆیلە فرۆشەکان لەناسینی خواستی کپیار زۆر شارەزا بوون و بەپێی ھەڵسەنگاندنی سەلیقەیی چ جۆر کۆیلەیکە دەوێت، بۆیە زانیان موسا چ جۆر کۆیلەیکە دەخوازێت. فرۆشیاری سەرشناس زۆر زوو ئاگاداری خواستی کپیارەکان دەبون. پۆژی پێشوو لەچونی موسا بۆ بازاری کۆیلە فرۆشەکان "ھتپ رە" پۆشت بۆ بازاری کۆیلە فرۆشەکان و زانیاری ئەوەی دا بە بازڕگان و دەلالە سەرەکیەکانی بازاری کۆیلە فرۆشان کە موسا کۆیلەیکە دەوێت بتوانێت گالیسکە لیخوپی، ھەرلەبەرئەوەش ئاگاداری ئەوەبون کە موسا بەئامانجی چ شتیکی دیتە بازاری کۆیلە فرۆشەکانەو. لەسەرەتای چونی موسا بۆ ناو بازاری کۆیلە فرۆشان چاوی کەوت بەژنیکی کە دوو منداڵ لەتەنیشتیەو دانیشتبون و دەگریان. ئەو ژنە دەیویست خۆی بفروشی بۆ ئەوەی بتوانێت منداڵەکانی تیر بکات-ھەلبەت ئەم نمونەیان جیاواز بوو لەسێ جۆر کۆیلەکانی تر، چونکە ئەو ئۆکەر و ئەو کەنیزە و ئەو قەرزەر و ئەو دیلی جەنگ بوو، بەلکو کەسیکی برسی و دەستەپاچە بوو- موسا تەماشایەکی ئەو سیانەیی کرد و بەبیینی بالا و سینە و شانە و پوختسار جوان و قژی بیۆنەیی سەری سوپما. لەم ساتەدا یەکیک لە سوداگەران بەناوبانگی بازاری کۆیلە فرۆشان بەناوی "کتوفار" ھات بۆ لای موسا و لەبەردەمیدا کوپنوشی بۆ برد.

موسا وتی: سەرت بەرز بکەرەو بەئەوەی بزانم تۆ کییت و چیت دەوێت!

"كوتوفار" ھەستايە سەرپىي و وتى: خاۋەن شىكۆ پىم پىيىدە كچىكى جوانت پىنىشان بىدەم كە نەتوانى چاۋى لى ھەلپى.

موسا وتى: بۇ كرىنى كەنيزەك نەھاتوم، بەلكو ھاتوم كۆيلەيەك بىكەم كە بتوانىت گالىسكە لى بخورىت.

لەۋكاتەدا "كوتوفار" خۇي پىناساند و وتى: مەن لەپىناۋ پارىكردنى تۇدا ھەرچىم پى بلىيت بۇتى ئەنجام دەدەم، ئىستا لەگەلم ۋەرە بۇئەۋى بېرۇن بۇ بەشىكى ئەم بازارە كە نۆكەرىكى ئاۋاي تىدا بەدەست دىت. تۆچ بەختىكى باشت ھەيە بەم تازەيىانە نۆكەرىكى ئاۋايان ھىناۋتە بازارەۋە كە خەلكى ۋلاتى "ھاتى" ە. بىگومان ئەۋ دەتوانىت مەبەستەكانت بەجى بەيىنىت. ھەردوكيان خۇيان گەياندە بەشىكى ئەۋ بازارەۋە كە نىۋە تارىك بو. "كوتوفار" فەرمانى بەيەكىك لەخزمەتكارەكانى خۇي دا كە نۆكەرە "ھاتى" ەكەى بۇ بەيىن، خزمەتكارىش پۇشت و پىاۋى بەزنجىر بەستراۋى بۇ موسا ھىنا. ئەۋ پىاۋە ماۋەيەكى زۆر لەناۋ تارىكىدا ھىلابويانەۋە، ھەر لەبەرئەۋەش كاتىك ھاتە ناۋ پوناكىەۋە چاۋەكانى بەتوندى داخست. "كوتوفار" ىش دەستى بەباسكردنى ھونەر و لايەنە چاكەكانى كابرانى نۆكەر كرد. "موسا" ش چاۋەپىي كرد تا كۇتايى بەقسە و پىدا ھەلدانى "كوتوفار" ھات، ئەۋكات وتى: ئەم پىاۋە بەكەلكى مەن نايەت.

كوتوفار وتى: ئەم پىاۋە گالىسكەۋانىكى زۆر بەھىزە كە دەتوانىت گالىسكەيەكى چوار ئەسپىت بۇ لى بخورىت.

موسا وتى: ئەم پىاۋە جەستەيەكى بەھىزى ھەيە بەلام بەھۇي كۆيلايەتيەۋە بويرى و ئازايەتى لەناۋ چوۋە گۇپراۋە بەكەسىكى ترسنوك و لاۋاز، مەن پىويستم بەلاۋىكى بەتوانا و بويرە، گۇپەپانى جەنگ پىاۋى جەنگاور و بويرى دەۋىت.

"كوتوفار" ىش بە بىشەرميەكەۋە چەند نۆكەرىكى خەلكى ھاتى بەچەند پىناسە و تايەتمەندىەكى جىاۋاز و سەيرەۋە ھىنا بۇ موسا. بەلام موسا پىي وت: مەن گالىسكەۋانىكى بىابان نشىنم دەۋىت، لەبەرئەۋە بىھودە كاتى خۇت بەفېرۇ مەدە! ئەگەر كۆيلەيەكى ۋا شك دەبەيت بۇم بەيىنە، ئەگەر نىتە ئەۋا بىھودە خۇت ماندوو مەكە.

کوتوفار دەستیکی بۆ کریکارهکانی راوهشاندن و وتی: ئەو کابرایەم بۆ بهێنن.

ئەوانیش دواى ماوهیهك بەگومانەوه لییان پرسى: ئایا ئازادە؟

"کوتوفار" یش وتی: مەترسن بەستویانەتەوه...

دواى ماوهیهك کریکارهکان لاویکی بالآ بەرز و کەتە و زۆر هار و نەگبەتیان هینا

و "کوتوفار" وتی: هەرچی قامچی لى بدهیت نابینیت نیچەوانى بدات بەیەکدا و

نازار و دلگراڤى خۆی پیشان بدات.

ئەو لاوهیان بەشیوهیهك بەزنجیر بەستبویهوه کە تەنها دەیتوانى پى بکات،

کابرای دیلیان لەبەرامبەر موسادا راگرت، موسا بینى بگره دەستەکانیشیان

بەزنجیر بەستبویهوه، جیگا قامچیهکان بەلاشەیهوه ئەوهی دەسەلمانە کە چەنیک

نازاری بەدەستیانەوه کیشاوه.

نۆکەرى "هاتى" پوی کردە موسا و وتی: نەکەى بتهویت بمکړیت چونکە

له‌دوايیدا په‌شیمان ده‌بیته‌وه.

"کوتوفار" وتی: دەمت داخه، ئەم کوپە لاوه کەسیکی ئاسایی نیه، بەلکو

شازادەیه، تۆ بەختیکی زۆر مەزنت هەیه کە شازادەیهك کړیاری تۆیه.

دواى ئەوه پویکردە موسا و وتی: ئەمە هەمان ئەو نۆکەرەیه کە تۆ داوات دەکرد

بەهەموو ئەو تاییبەتمەندیانەى کە باست کرد. هەروەها دەبیّت بلیم ئەم کوپە لاوه

کەسیکی ناارامە و شارەزایی لەهههچ بواړیکدا نیه، تەمى و لیدانیش بەههچ

شیوهیهك کارى تیناکات.

موسا پرسى: تەمەنى چەنیکە؟

کابرای بازەرگانیشت وتی: نازانم چونکە وه‌لامى ههچ پرسیاریکمان ناداته‌وه، بەلام

له‌وانه‌یه دوو ده‌یه له‌تەمەنى تینه‌په‌رپى.

موسا پرسى: پىی نه‌وتون ناویشى چیه؟

کابرای بازەرگان وتی: ناوی "نون" ه.

موسا وتی: ئەم پیاوه خەلکی "هاتى" یه له‌کاتی‌کدا "نون" ناویکی میسرێه. بۆیه

موسا پویکردە ئەو کوپە لاوه و وتی: ئەى "نون" دەتوانى گالیسکه لیبخوړیت؟

كوپرى لاويش وەلامى دايەو: مەبەستت ئەوئەيە بېمە گالىسكەوانى كەسىكى تاييەت؟ ئەويش كەسىكى وەك تۆ؟

موسا بەبىستنى ئەو سوكايتەي كە پىنى كىرد تۆرە بوو و وتى: ئايا دەزانى سوكايتەي كىردن بەكوپرى پادشا سزاكەي مەرگە؟

كاپراي نۆكەرىش وتى: ئەو بەكەسىك بلى كە لەمەرگ دەترسىت، لەبەرئەوئەي پۆژىك دىت ھەر دەبىت بىرم، چى لەو بەشتەر كە زووتر بىرم، مەن سوكايتەي تىم بەتۆ نەكردو، بەلكو ئەگەر لىتەو نىكتەر بومايە ئەوكات تەم بەسەر وچاوتدا دەكرد بۆئەوئەي بىسەلمىنم كە سوكايتەي تىم پىكردويت بۆئەوئەي بىانوى سزاي مەرگم بەشتەر بىدەم بەدەستەو.

كاپراي بازىرگانىش كاتىك بىنى خەيكە بەھۆي بەدەرەفتار كۆيلەيەكەو كىپرايىكى باش لەدەست دەدات بەسەختى تۆرەبوو و فەرمانى دا بەكىكارەكانى بەتىلا و قامچى بەكونە گىانى.

بەلام موسا پىنى لىگرتن وتى: لىنى مەدەن، ئەگەر سوكايتەي بەمەن كىردىت ئەو تەنھا بەخۆمەو پەيوەستە نەك ئىو. دواي ئەو پوى كىردە "نون" و لىنى پرسى: ئەي "نون"! مەن دەمەوئەي بىرۆم بۆ ولاتى "كوش" و لەوئەي بىجەنگىم، لەبەرئەوئەي فەرماندەي گالىسكەوانەكانم، بۆيە دەبىت گالىسكەوانىكى ئازا و دلىر گالىسكەكەم لىبخوپىت. ئەگەر ئامادەيت لەگەلم وەرە....

"نون" لەوكاتەدا تەنھا بىدەنگى ھەلبىزارد و موسا وتى: مەن ئەم نۆكەرەتان لى دەكەم، لەو كۆت و زىجىرە ئازادى بەكەن.

"كوتوفار" یش بەھۆي سەرکەوتنى ئەم مامەلەيە خۆشحال بوو، چونكە دواي ئەوئەي ئەو كۆرە لاو كۆيلەيە سوكايتەي بە موسا كىرد واي دەزانى چىتر موسا ھىچ كۆيلەيەكەيان لى ناكىرت، بۆيە بۆ جارى دووھ لىنى پرسى: ئايا تۆ ئەم نۆكەرەت لا پەسەندە، دەستى بەكىنەو؟

موسا دوپاتى كىردەو: بەلىنى نىرخەكەي چەندە؟

كاتىك "كوتوفار" بىنى كاپراي كىپار بەتامەزىيەو خوازيارى ئەو كۆيلەيە وتى: ھىشتا ھىچ نىرخىك لەسەر ئەم نۆكەرە دانەناو.

موسا پرسى: به لاهوه گرنگ نيه چ نرځيكي له سهر داده نييت، سهر پر شتي سامانه كم نهو پره پاره يه ت پيډه دات كه تو داواي ده كه يت، سهر داني كه سيك به ناوي "ستي موسا" بكه و به هاي نو كه رهي لي و هر گره.

كا بر اي باز رگانيش به "نوني" وت: له م ساته به ده واوه تو له ژير پكيڼي "موسا" دايت، به لام هيشتا ده ستي "نون" يان نه كړد بويه وه. "موسا" ش به كا بر اي باز رگاني وت: ده ستي بكه نه وه.

"كوتوفار" يش ده ستي كا بر اي كويله ي كړده وه. هر نهوكاته ي ده ستي "نون" نازاد بوو، سهره پاي نه وه ي هيشتا پيي به زنجير به سترابويه وه په لاماري "كوتوفار" ي دا و قورگي گرت و زوري ليكړد بونه وه ي بيخنكيڼي، "كوتوفار" له وكاته دا كه و ته سهرزه وي و هاوار له خزمه تكاره كاني "كوتوفار" به رز بويه وه و داواي هاوكاري له پيښواره كان ده كړد، به لام پيش نه وه ي پيښواره كان بين به هاناي "كوتوفار" موسا به په له خوي گه يانده "نون" كه خهريك بوو "كوتوفار" بخنكيڼي و "كوتوفار" يش پوخساري په ش داگه را و هردوو چاوي دهر پر يبون. موسا قورگي "نون" ي گرت و به هه موو هيژيكي پايوه شاند بونه وه ي ناچاري بكات كا بر اي باز رگان به رله بكات. خزمه تكاره كانيش به تيلاو و قامچيه وه دهوريان دا بونه وه ي لي بدهن، به لام موسا پي ليگرتن و پي وتن: نه م پياوه چيتر له مو دوا كويله ي منه پي به هيچ كه سيك ناهم نازاري پي بگه يه نييت.

"نون" له وكاته دا وزي له "كوتوفار" هينا و په لاماري موساي دا، به لام موسا له و كوپه لاوه بالا به رز تر بوو و له پوي كه ته ييه وه له ناستي يه كدا بوون، نو كه په لاماري دا و "موسا" ش ده ستي خوي پيش نه وه ي مشتي نه و كوپه لاوه لي بديت پيشخست و مشتيكي ددات له پوخساري نه و كوپه لاوه و خوين له دم و لوتي ديته دهر وه، به لام سهره پاي نه وه ش واز له په لاماره كاني ناهينييت. بويه موسا ناچار بوو نه و كوپه لاوه بدات به زه ويډا. كوپي لاويش پي ده ليت: تو له من به هيژتري و هيژر بويه وه و ده ستي له شه ر و په لاماردان هه لگرت..... دواي نه وه خوښي سهر وچاوي كوپي لاويان پاك كړده وه.

"موسا" ش بە "كوتوفار" ى خاۋەنى نۆكەرەكانى وت: بۆچى زىنجىرى پىيى
نۆكەرەكەم ناكەيتەۋە؟

كوتوفار وتى: ئەم كارە خۆيى بۆخۆي كەمتەرخەمىيە و ھەرەشەيەك لەدۋاى
خۆيەۋە دەھىنەيت.

بەلام موسا فەرمانى دا زىنجىرى پىيى ئەو كۆپە نۆكەرە بكنەۋە، دۋاى
ئەۋە "نون" ى تىگەياندا كە لەگەل ئەۋدا بېرات. "نون" ىش بى ئەملاۋا كەۋتە دۋاى
موسا.

موسا جىگا و شوينىكى پاكى پىدا بۆئەۋەى تىيدا بچەۋىتەۋە و وتى: تۆ لىرەدا
بچەۋىرەۋە تا ئەو پۆرەۋەى بەرەۋە ۋلاتى "كوش" دەكەۋىنە پى.

موسا "نون" دەبات بۆ گۆرەپانى گالىسكەۋانى بۆئەۋەى فىرى لىخوپىنى گالىسكە
بىيت. كاتىك ئەۋ دۋانە گەشتە گۆرەپانى گالىسكەۋانى "ستى كف" فەرماندەى
ھىزى سەربازى "كوش" لەگەل چەند ئەفسەرىكدا سەرقالى گەتوگۆ بو، بەلام
ھەرئەۋەى چاۋى بە موسا كەۋت دىت بەپىرەۋە و بەشىۋەيەك كە "نون" گوۋى لى
نەبىت وتى: دەمەۋىت بەتايبەت قسەت لەگەلدا بكنەم. ئەۋ نۆكەرەى كە لەگەلتدايە
بىزە بۆ شوينىكى تر.

"موسا" ش بە "نون" ى وت: تۆ بۆرە ناۋ تەۋىلە خانەكە... نونىش بى ئەملاۋا
پۆشت.

"ستى كف" بەموساى وت: تۆ كۆپى پادشا و لەنەۋەى خوداىيانىت، بەلام من
لادىيەكى مىسرى سادەم، سەرەراى ئەۋەش بەۋى تواناى داھىنانەكانمەۋە خۆم
گەياندە ۋالاتىن پلەۋپايەى ئەم ناۋچەيە.

موسا لى پىرسى: مەبەستت لەم پىشەكى قسانەت چىە؟

ستى كف وتى: دەمويست ئەۋ خالە بەينمەۋە بىرت كاتىك گەشتىنە
ۋلاتى "كوش"، چىتر ۋلاتى كوش گۆرەپانى جەنگ و پوبەروبونەۋەيە، ئەگەر
نەكۆزى ئەۋا ئەۋان دەتكۆز، لەبەرئەۋە گۆرەپانى جەنگ
لەخودى "قەسابخانە" خراپترە، بەۋاتا ھەر لەيەكەمىن جەنگ كە لەسەر پوى زەۋى

دهستی پیکردوه قهسابخانه و پیست کهندن له نیو مروقه کاندایا و بووه، دلنیاش به له وهی تا مروقه له سهر زهوی بژیت، ئەوا جهنگیش له گهل مروقدا دهژیت و بونی ده بیست. له بهرئه وه ده بیست له "کوش" دا سهر که وتن به ده ست بهینن، چونکه له میسر دا ئەگهر فرماندهی جهنگ دو چاری شکست ببیته وه، چیترا ناینیرنه هیچ جهنگیکه وه و فرماندهیه کیش نهینیرنه هیچ جهنگیکه وه ئەوا له برساندا ده مریت. ولاتی میسر له دوو چین پیک دیت: چینی والا و چینی خوار، بیگومان تو له چینی ولایت، ئەگهر که سیک له میسر دا له چینی والا نه بیست، بیگومان له چینی خواره وهیه، چینی خواره وهش به دلنیا ییه وه چینی کریکار و جوتیاره، کریکار و جوتیاریش هیچ جیاوازیه کیان له گهل کوپله دا نیه. هه لبت له چینی ولشدا هه موویان یه کسان و ده کو یه ک نین: له کاهین، نوسهر و سهر پهرشتیاران، دواي ئەوانیش سهر بازه کان پیک دین، کاهین و سهر پهرشتیاره کان به هوئی خوینده واریانه وه کاریکی باشیان پی ده سپیردریت، ئەگهر نه بنه کاهین، ئەوا ده بنه کار به دهستی شوینیک، ئەگهر نه شیان توانی بخوینن و بنوسنه وه، ئەوا له حاله ته دا ده بنه سهر باز، باشتیرن نمونه ش، خوم له بهرئه وهی نه متوانی بخوینن و بنوسم بومه به سهر باز و ئیستاش وه ک خوت ده بیننی پلهم بهر زبووه ته وه و بومه ته فرمانده. به پیی ئەو زانیاریانهی که له باره ی تووه له بازاری کوپله فروشه کاندایا به من گه شتووه، پهیم به وه بردووه که تو لاویکی پر جولە و نازایت، له و با وهره دام "هتپ ره" ئەو سهر داره ی که بووه ته هاو پیت، دلنیا م ئەوهی دهیزانیت فیرت ده کات، ئەو به خو پایی فیری ته وای هونه ره کانی گالیسکه وانیت ده کات، ههروه ها کابرایه کی زور به ناگایه له بهرئه وه تاراده یه ک فیری هونه ری گالیسکه وانیت ده کات که هه ره شه له بهرئه وه ندییه کانی نه کات.

موسا پرسى: له کورتی بیچه ره وه.

ستی کف وتی: ده بیست زور باش جبهنگی، فرماندهیه کی باش بیت بو سهر بازه کانت و له گوهره پانی جهنگدا بیه وهه کیانی خوت و سهر بازه کانت به فیرۆ نه دهیت.

موسا وتی: من بو هه مان ئەو مه بهسته هاتومه ته پزیزى سهر بازیه وه.

ستى كىف وتى: مەن باش ئاگادارى ئەو ھەم كە فىرەئون لەبەرئەو تۆى بۇ
فەرماندەى گالىسكە جەنگىيەكان ھەلبىژاردوۋە بۆلەۋەى تۆ لەمىسر دور بخاتەۋە،
چونكە خودى خوشى زۆرباش دەزانىت بگرە بۇ جارىكىش گالىسكەت
لېنەخوپىۋە.

موسا لىي پىرسى: بەبۇچونى تۆ كە فەرماندەيەكى جەنگى بەئەزمونى ئايا مەن
پىاۋىكى جەنگىم و دەتوانم جەنگىم؟

ستى كىف وتى: بەدلىنبايىۋە تۆ پىاۋىكى بوير و ئازا و بەتوانايت، چونكە
دوینى لەبازارى كۆيلە فرۆشەكاندا ئەۋەت سەلماندا، ئەۋىش لەئاستىكى بچوكدا
ۋەك گۆرەپانى جەنگ وايە. ئىستە لەۋە زىاتىر قسەت بۇ ناكەم لەبەرئەۋەى دەبىنم
ھاتوئىت نۆكەرەكەت فىرى گالىسكەۋانى بكەيت.

رۇشتىن بەرەو "كوش"

ھىزى سەربازى دە ھەزار كەسى مىسر لە "كەرەنك" دابەش كران بۇ چەند يەكەيەكى سەد كەسى، ئەم يەكەنە بەپىي چەمكى سەربازى مىسرى ئەو سەردەمە پىيان دەوتىن "حوست بر زون جوت" لەوانەيە يەكە سەد كەسىەكانيان زياد بىرايەن بۇ سىسەد كەسىش، بەلام ھەر "حوست" يان پى دەوتىن. ھەموو "حوست" ئىكىش فەرماندەيەكى ھەبوو ھەموو "حوست" ەكانىش يەك فەرماندەي "حوست" فەرمانزەوايى دەكرىد. مىسر كەدەبەشى مىسرى خوار و مىسرى سەر دەكرىت مەودا و بۇشايىيەكى زۇر لەنىوان ئەم دوومىسرەدا ھەبوو و رەشپىستەكانى ولاتى "كوش" سوديان لەو بۇشايىيە وەردەگرت و ھىرشيان دەكرىد بۇ ھەمان ئەو بۇشايىيە، لەبەرئەو ھەبوو پىگرتىن لەم ھىرشكرىدە فېرەون ھىزىكى ھەمىشە ئامادەي دەناردە ئەو ناوچەيەو ھەبوو پى لە ھەبوو ھەپەشەيەك بىگرىت، ھەروەھا دەرووبەرى سنورى خاوەندار و زەویندارەكانى ئەو ناوچەيەش يارمەتى ئەم ھىزەيان دەدا و ھەريەك لەمانە بۇ بەرگرى كردن لەخوى ھىزىكى بەرگرى بۇ خوى دروست كرەبوو، لەبەرئەو ھەبوو ئەم ھىزە خۆمالىيە بۇ بەھىزكرىدى ھىزى ناوەندى دەولەت كارى دەكرىد فېرەون پى لە پىكەيىنانى ئەم جۆرە ھىزانە نەدەگرت. ئەو ھىزەي بەرەو ولاتى "كوش" دەپۇشت، ھىزىكى يەك دەستى مىسرى نەبوو، بەلكو لەبەرئەو ھەبوو بەكرىگرتىنى سەربازى بەكرىگىراوانى جەنگ لەو ناوچانەدا كارىكى ئاسايى بوو، نىزىكەي چوار ھەزار كەسىيان يىگانە بون. دامەزراندنى ھىزى دەرەكى لەناو ھىزە سەربازىەكانى كۇندا باو بوو. فېرەون لەبەر دوو ھۇ پى دەدا ئەم بىيانىانە بىنە ناو ھىزى سەربازى مىسرەو، يەكەم:

له بهر ئه وهی ئه مانه له پوی هونهی سهربازیوه لیها توو و به نه زمون و شاره زا بون، دووهم: له بهر ئه وهی وهزی گشتو کالدا جوتیاری میسری ده بیئت بو به ده ست هیئانی ئارد و گهنم و که رهسته خوارده مه نیه کانی ترکاری له سه ر زهویه کیلگه ییه کانی بگردایه، هیچ که سیکیش دهستی له زهوی و کاری جوتیاری خوی هه لنده گرت بوئه وهی بو بیگاری کردن په یوه ندی به هیزی سهربازیوه نه کات. پوباری "نیل"یش هه میسه رهوتیکی دیاری کراو و یه ک شیوهی نه بوو، هه ندیک سال پیزهی ئاو کهم ده بویه وه و هه ندیک سالیش به پراده یه ک زور ده بوو که سنوری لیواره کانی پوباری نیلی ده به زاند و ته وای زهویه کانی ده ور به ری تیژاو ده کرد. له م جوړه سالانه دا به ره می زیاده که یان هه لنده گرت بوئه وهی له وشکه سالیه که دا قه ره بوی پی بکه نه وه. له هه مان ئه و کاته ی موسا به ره و ولاتی "کوش" ده پوشت له ساله پر بهر و بومه کان بوو، له بهر ئه وهش جوتیاره کان ده یانویست له سه ر زهویه کانیا ن به چر و پری کار بکه ن بوئه وهی به روبومیکی باش به ده ست به یئن هه ر له بهر ئه وهش بگره تاکه جوتیارکیش په یوه ندی به هیزی سهربازیوه نه کرد. ماوه یه ک دوا ی به ریکه و تنیان، هیزی سهربازی میسر گه شته ناوچه ی "که ره نک" و "ستی کف" چه ند که سیکی بو ئا ماده کردنی خوارده مه نی نارد ه ئه وی. "ستی کف" به هیچ شیوه یه ک نیگه رانی ئاو نه بوو، چونکه ولاتی "کوش" پر بوو له سه ر چاوه ناویه کان هه ره وها پوباری نیلیش به نیوه ندی ئه و ولاته دا تیده په پی، به لام که رهسته گواستنه وه کانی پوباری نیل زور پیویست بون، سه ره تا "گه می" وه ک په رینه وه له پوباری نیل به که رهسته یه کی پیویست له قه له م ده درا. بونی تافگه گه لیکی زور له میسری خوارو ده ست نیشان کردن و هه لبراردنی جوړی "گه می" کانی سه خت ده کرد. تافگه له سه ره پی هیزی سهربازی له نزیک ناوچه ی "که ره نک" دا بوو، هیزی سهربازی له و ناوچه یه دا نابییت پوه پوی تافگه نه بیته وه و له و ناوچه یه دا "گه می" ی بار به ره سوکه کانیا ن هه لنده برارد و له هه ندیک شوی نیشدا کاتی ک تافگه یه ک ده هاته بهر پییان له پیی وشکانیه وه ده پوشتنه ئه و دیو تافگه که وه بوئه وهی بتوانن به "گه می" بپه رنه وه بو ئه و به ری پوباره که وه. "ستی کف" لیپرسراو و فرمانده ی هیزی سهربازی پوشتن به ره و کوش ناشنای کی شمه کی شه کانی سه ر پیی

ولاتی "کوش" ههروهه زۆرباش ناگاداری ئهوه بوو دواي داگیرکردنی ولاتی "کوش" لهسهرتاسهري میسردا دهیانوت فیرعهون لهلای خوداکان خوشهویست و بهپێزه و ههر ئهویش بوو بههۆی ئهوهی لهشکری میسر سهرکهوتن بهدهست بهێنن. بگره هیچ کهسیکیش باسی زیرهکی و ئازایهتی "ستی کف" ی فرمانده هیزی سهربازی میسری نهدهکرد، ههروهها گرفتاری و تالی و ههموو خۆبهختیهکان بهشانازیهکانی فیرعهون تۆمار دهکران، بهلام ئهگهر شکستیان بهینایه ههمویان پیکهوه دهیانوت: ستی کف شکستی هیناوه!!!

ههموو شتیکیان بۆ هاوکاری کردنی گالیسکهکان ئاماده کردبوو، میسریهکان لهدروست کردنی گالیسکه و ئهوه هونهرانهی بهمهوه پهیوهست دهگریت زانیاریهکی ئهوتویان نهبوو، ئهوه "هاتی" هکان بون گالیسکهیان به میسریهکان ناساند و ورده ورده گالیسکهیهکی باش و بههیزیان هینايه ئاراوه. یهکهمین جار که میسریهکان روبهپروی هیزشی گالیسکهکانی "هاتی" بونهوه و لهماویهکی کهمدا شیرازهی هیزهکهیانی پهخش و پهلا کردبوو، بهلام میسریهکان بۆ هیچ زیانیك بهشیوهی سیستهمی سهربازی لهنیوهندی ئهوه گۆرپهپانهی که داگیریان کردبوو راوهستان. لهپیش ههر گالیسکهیهکهوه داسیکی تیژ بهدی دهکرا، ئهم داسه بهوردبینیهکی زۆر بهستراویهوه بهوه گالیسکهوه، ئهویش بهشیویهک که پڕی لهپهوتی ئهسپهکان نهگریت. کاتیك گالیسکهکان دهکهوتنه جوله داسی پیش گالیسکهکه زۆر ههپهشه ئامیز و کارا دهبوو، بهشیویهک که ههموو ئامانجیکی لهناو دهبرد. ئهم جوړه گالیسکانه له "هاتی" هوه بۆ میسر دواي ئهوه لهمیسرهوه گواسترایهوه بۆ ولاتانی تر و یۆنان و پۆم لهدواي هاتی و میسرهوه بونه خاوهنی گالیسکه.

گهرچی موسا لهو پۆژهوهی لهدايک بوو و خۆی ناسی بۆ لهمیسریهکان مامهله و تیکهلاوی لهگهڵ هیچ کهسیکدا نهکردبوو، بهلام سههرپای ئهوهی بیروباوهری زۆر جیاواز بوو لهمیسریهکان، بۆ نمونه مۆمیاکردنی بهلاوه پهسهند نهبوو، بهشیویهکی گشتی زۆریك لهبیروباوهرپهکانی میسری پهسهند نهدهکرد و لهژیانی پۆژانهشیدا کرداری نهدهکردن. سههرپای ئهوهش زۆر خوشحال بوو بهوهی لهگهڵ لهشکری میسردا بهرهو ولاتی "کوش" دهپۆشت. ئهوهی بوو بهمایهی خوشحالی

موسا لەئەستۆ گرتنى ئەرکىك بوو كە سىستەم و ئەرکىكى بەژيانى بەخشىبوو، لەبەرئەوئەى ھەستى بە بەرپرسىارىيەتى دەکرد. چونكە لەسەردەمى منداڵىيەو تا ئەو كاتەى چوو ئەو قۇناخى پىاوەتییەو ھىچ كاریكى گرنىگ و سىستەماتىكى ئەنجام ئەداوو، بەناونىشانى شازادەيەك بۆ بەسەربردنى بژۆوى ژيانى پىووستى بەھەول و كۆشش ئەبوو، ئەمەش دەبوو ھۆى ئەوئەى ھىچ پالئەر و بزاوتىك لەژيانىدا دروست ئەبێت بۆئەوئەى ھەنگاويكى جىگىر بەرەوپىش بنێت. موسا بگرە چىژى لەگەشت و گەرەنەكانى وەرەدەگرت، چونكە گەشت و كۆچكردن بەلای ئەوئەو وەك حەوانەو لەقەلەم دەدرا، موسا ھىچ كاریكى بەدەستەو ئەبوو ئەنجامى بدات بۆئەوئەى ھەست بەماندويەتى بكات، ئەو لەكۆشكدا تەنھا ھاتوچۆى دەکرد و ئەمەش سەختىن كار بوو كە لەژيانى پزەندەيدا ئەنجامى دەدا، بەلام دواى ئەوئەى ئەو بەرپرسىارىيەتى لەلایەن فیرەوئەو پى سپێردرا، موسا لەحالەتى جىگىرى و مەت بون ھاتە دەرەو، كاتىكىش لەگەل ھىزى سەربازى مىسردا رىگای ولاتى "كوش"ى گرتە بەر، دەيزانى كە پىاويكى گرنىگ و گارىگەرى لى دەرچوو و دەبێت بەپىنى ئەو بەرنامە ديارەى بۆيان داپزەو پۆژى بكات بەشەو، ئەك لەكۆشكەيدا شەو و پۆژ پىاسە بكات، ھەموو پۆژىك بىنەرى خۆرئاوا بون بىت، دواى ئەو بپرواتە جىگە خەوئەوئەو و بۆ سبەينى پىشوازى لەپۆژىكى نوئى بكات. خالى گرنىگەر لەم بابەتەدا ناسنامەى راستەقىنەى موسا و كاریگەرى لەسەر ھاوپىكانى بوو، موسا دەيزانى ھەر ئەو كاتەى سەربازەكانى بزانن ئەو فیرەوئەى نى، بەلكو كۆپى كەنیزەيەكى ئىسرائىلىيە بگرە گەردىك لە بەھاكەى كەم ناكاتەو، ئەمەش لەحالەتێكدا بوو كە تەواوى سەربازەكان موسايان بەكۆپى فیرەوئەى لەقەلەم دەدا، ئەگەر پەى بەرەچەك و پەسەنايەتیشى ببن بگرە بەئەندازەى گەردىكىش لەپىزى كەم ناكاتەو. ھىزى نىردراو پۆژىك پىش بەرىكەوتنىان لەشارى "تانیس" بەپزەى دوو ھەزار و چوارسەد گالىسكەى جەنگى لەبىست و چوار "حوست" -كە ھەر "حوست"ىك لەسەد سەرباز پىك دىت- پۆشتن و نمايشى سەربازيان پى ئەنجام دان. موسا لەگالىسكەيەكى شكۆمەند و قورسدا كە نون- نوکەرى ھاتى- لەپىش ئەو ھىزەو پى دەکرد. ھەر "حوست"ىك رىنگىكى تايبەت

بەخۆی هەبوو، "هتپ ره و سستی کف" لەبارەى مالى کردنى کابراى خەلکى ھاتى-
 نون- و توانایى موسا گفتوگۆيان لەگەڵ یەکتەردا دەکرد. ھەموو گالیسکەيەك
 بەچەند پەڕىكى پازاوه و لیخوڕانى شارەزا کە سەرپۆشیكى پەنگاوپەنگیان
 بەسەریانەو بەستبویەو بۆئەوێ لەھەڵکردنى باى لەناکاو پارێزراو بن،
 دیمەنیكى جوانیان بەرێکردنە سەربازىەکانیان بەخشى. گۆپەپانى پێکردنى
 سەربازى زەویەكى بەرفراوان بوو کە لەبەشى خۆرئاوای نیلدا کە زۆر تەخت بوو
 پێکخرا. لەم گۆپەپانەدا گالیسکەکان دەبیّت بەپەلە خۆیان بگەیننە قەراخ پوبارى
 نیلەو. موسا لەپیش ھەمویانەو چاودێرى ئەم مەراسیمەى دەکرد.
 خەلکى "تانیس" کە خۆیان ئامادەى نمایش و پێکردنیكى سەربازى ئاوا مەزن
 کردبوو، لەھەردوو لای پێرەووەکەدا زۆر بەچەرى پراوەستابون بۆئەوێ تەماشای
 تێپەربوونى گالیسکەکان بکەن. فەرمانى پۆشتن و پێکردنیان دەبیّت موسا دەرى
 بکات، ھیمای بەرێکەوتنى سەربازەکان قەلخانیكى بریسکەدار بوو کاتیك
 بەلاسەرى "حوسەت" ھەکاندا پرایان بوەشاندايە دواى ئەو دەستیان دەکرد بەرێکردن.
 دەنگى ژەنینى جۆزیک مارشى جەنگى ھاوکات لەگەڵ جولانى گالیسکەکاندا
 "نون" ی -کە گالیسکەيەكى چوار ئەسپى لێدەخوڕى- خوشحال کرد: جولانى
 لەناکاو و بەیەكجار پێژەى دو ھەزار و چوارسەد گالیسکەى جەنگى بەرپادەيەك
 وروژینەر بوو کە تەماشایەکانى لەخۆشیاندا وایان لیھات کە ناچاربن دەست
 بەھاوار بکەن، ژنەکان دەیانقیرژاند و منداڵەکانیش ھەلەلەیان لێدەدا و پیاوانیش
 دەیانقیراند. مەبەستى پۆشتنیان بۆ کەنارى پوبارى نیل بوو، دواى ئەو
 گالیسکەکان دوبارە دەگەرانەو و چیتەر ھیچ کەسێك گالیسکە و گالیسکەوانى
 نەدەبینى، چونکە بەو پۆشتنە خێرایە بەرپادەيەك تەپ و تۆزى بەئاسماندا بەرز
 کردەو کە چیتەر چاوەنیدەتوانى چاوى بەھیچ شتێك بکەویت، موسا لەپیش ئەو
 لەشکرەو بەناشکرا پێى دەکرد و گالیسکەوانەکەشى زۆر بەجوانى گالیسکەکەى
 لێدەخوڕى. پۆزیک دواى ئەو پێکردنە سەربازىە "ستى کف" فەرماندەى ئەو ھیزە
 سەربازىەى کەپەوانەى ولاتى "کوش" دەکرا چەند کەسیكى بەچەند کەشتیەكى
 تایبەتى سەربازى لەگەڵ سەول لێدەریكى زۆردا پەوانەى باشورى ولات کرد.

پىكىخستىنى سەربازى و ئاسنىن بەھەموو مەوداكانىيەو گۆشەيەكى ئەو ھىزەى رەوانە دەكرا لەپىتى سىياسەت و ئاگايى "ستى كەف" ەو بەرپۆە دەبرا. لەچوارچىوەى سنورى دەستەلات و خزمەتى "ستى كەف" دا كەم كەسانىك دەيوپرا سەرىپچى لەدەستەلات و فەرمانەكانى بگات، بگرە لەنپۆەندى پىگاشدا كەمترىن سەرىپچى و ئاژاوەگىرى دەبوو ەوى ئەوەى كەسى تاوانبار بپهچ دوا خستنىك بەسزاي خوى بگات. سزاي سەرىپچىە ئاسايىيەكان لىدان بوو بەقامچى، ئەویش بەشپۆەيەك كە كەسى سەرىپچى كەر بپنەملاولا لەسەر سەكۆى كەشتىكە بەدەمدا پادەكشا، دواى ئەو دەست و پىيان دەبەست، پانزە قامچيان بەپشتىدا دەكىشا، چونكە كەم كەسانىك بەرگەى بىست قامچى دەگرت. موسا بەتەمشاگردنى ئەو جۆرە تەمىيانە سەرى سوپ دەما.

بەلام "هتەب رە" پىى وت: ئەگەر سەرباز و گالىسكەوان و كارمەندەكانى تىرىش چاودىرى ياساكان بگەن ھىچ كەسنىك ناتوانىت سزايان بدات، ئەوانە سەرەپراى ئەوەى ئاگادارى ئەم جۆرە سزايانەن ھىشتا ھەر سەرىپچى دەكەن، سەول لىدەرەكان، سەرباز و ھىزى پىادە و ئەوانى تر دەبىت چاودىر سىستەمى سەربازى بگەن بۆئەوەى بتوانىت بەسەربازىكى سىستەماتىك بانگ بكرىن.

"ستى كەف" بەم شپۆەيە بەردەوامى دا بەم گفتوگۆيە: ئەم جۆرە كەسانە بى پىشپىنەى پەرەردەيەكى تەندروست كەمترىن بۇنيان لەياسا و بپيارەكانيان لەكاتى چوئە پىزى ھىزى سەربازىيەو نەكردووە. ئەمانە بگرە زۆر بەئاسانى دوچارى تاوان و كوشتنىش دەبن. ئەم جۆرە كەسانە لەو لاكوندانەو دىن كە بى لەزۆرى كىرد و خەنجەر بۆ بەرپۆەبردنى ژيانيان ناناسن، تالانى و دەستدرىژىكردن بەشىكى جيانەكراوەى ژيانيانە، ئەم جۆرە كەسانە ژيانىكى شپۆە گيانەوەرە دپندە ئاساكانيان ھەبوو، تىركردنى وركيان بەھەر شپۆەيەك كە بۇيان بلوئىت ھەرەھا ھىوركردنەوەى غەرىزەى سىكسىيان بگرە بەزۆر و زۆردارى دادەمركىننەوە. لەبەرئەوەش پەرەردەكردنى ئەم جۆرە كەسانە ھەتا بلىى كارىكى زۆر دژوارە. ھىچ پەند و ئامۆژگارىيەكى خوداكان، ئىتر چ ئامون بىت يان "ئوزيس" يان "ئوزىريس، يان "ست" يان "رە" لەگوئياندا بىجگە لە دەنگىكى ئاسايى ھىچى

تر نیه. تهنه‌ا په‌فتاریکی کاریگر که زور به‌جوانی له‌زمانه‌که‌ی تیده‌گه‌ن زمانی قامچی و کوته‌ککاریه، نه‌گه‌ر توش له‌جیی "ستی کف" دا بیت ناچار ده‌بیت زمانی قامچیان بۆ به‌کار ده‌یینیت. له‌وکه‌شتیه‌نه‌ی پښتانه‌ی باشوری ولاتیان گرتبوه‌ به‌ر چه‌ند که‌سانیک ده‌یان‌توانی به‌گفتوگو له‌گه‌ل یه‌کدا کاتی خوش پرابووین، به‌لام قوما‌ر بازی قه‌ده‌غه‌ بوو، نه‌گه‌ر که‌سیک قوما‌ری بکر‌دایه‌ ه‌ردوو ده‌ستیان ده‌به‌سته‌وه و به‌لیواری که‌شتیه‌که‌دا شو‌پریان ده‌کر‌ده‌وه، ئه‌م سزایه‌ به‌پاده‌یه‌ک نازار به‌خش بوو که‌ که‌سی تاوانبار دوا‌ی ئه‌و سزایه‌ بۆ ماوه‌ی چه‌ند پوژیک نه‌یده‌توانی ده‌سته‌کانی ب‌جول‌یین‌ته‌وه. هو‌کاری قه‌ده‌غه‌کردنی یاری قوما‌ر ئه‌وه‌بوو که‌ ده‌رئه‌نجامی ئه‌و یاریه‌ شه‌پښکی خو‌ینینی لیده‌بویه‌وه و ئه‌م جو‌ره‌ شه‌ر و کیشمه‌کیشانه‌ ده‌بووه‌ هو‌ی ئه‌وه‌ی ه‌یه‌به‌تی پښخستنه‌ سه‌ربازیه‌کان که‌متر ببیته‌وه و به‌و پاده‌یه‌ی ئیستا گو‌یی پی‌ نه‌دن، له‌به‌رئه‌وه‌ش ه‌ر جو‌ره‌ بردنه‌وه و دو‌پ‌اندنیک قه‌ده‌غه‌ بوو. کاتی‌ک که‌شتیه‌کان ده‌گه‌شتنه‌ ئاوا‌ییه‌ک بۆ حه‌وانه‌وه‌ی سه‌رنشینه‌کانی بۆ ماوه‌یه‌ک پاده‌وه‌ستان، سه‌ربازه‌کانی له‌که‌شتیه‌که‌ دانه‌به‌زین، به‌لام بی‌ فه‌رمانی فه‌رمانده‌ "ستی کف" که‌سانی وه‌ک پاسه‌وانه‌کانی سه‌ر قه‌لای ئه‌م سه‌رده‌مه‌ به‌دریژایی ئه‌و ماوه‌یه‌ که‌ له‌و ئاوا‌ییه‌دا دانه‌به‌زن چاودیری په‌فتار و کرداری سه‌ربازه‌کان ده‌که‌ن بۆ ئه‌وه‌ی نه‌وه‌ک په‌فتاریکی ناشایستیان له‌به‌رامبه‌ر دانیش‌توانی ئه‌و ئاوا‌ییه‌دا لی‌ بوه‌شیته‌وه‌ یان له‌به‌رامبه‌ر به‌های ئه‌وشته‌ی له‌خه‌لکی ئه‌وشاره‌ی ده‌ک‌رن نه‌یده‌ن به‌خاوه‌نه‌کانیان، چونکه‌ به‌پیی به‌لگه‌ و گه‌وا‌یه‌کان ده‌ستی کابرا دوا‌ی لی‌سه‌ندنه‌وه‌ی ئه‌و شتومه‌که‌ی که‌ له‌کابرای فرو‌شیاری وه‌رگرتوو ده‌به‌ستریته‌وه و به‌لیواری که‌شتیه‌که‌وه‌ ه‌لیده‌واسن. موسا که‌ تا ئه‌و پوژه‌ ناشنای په‌فتار و نه‌ریتی خه‌لکی نه‌بووه‌ له‌به‌رئه‌وه‌ی له‌کو‌شکه‌دا چاوی کردوو‌ته‌وه و تهنه‌ا مامه‌له‌ی له‌گه‌ل که‌سانی نیشته‌جی و خزمه‌تکارانی ئه‌و کو‌شکه‌دا کردوو، بۆیه‌ ئاگاداری په‌وه‌ندی کو‌مه‌لایه‌تی خه‌لکی ده‌ره‌وه‌ی کو‌شک نه‌بوو، نه‌یده‌زانی به‌چ شی‌وه‌یه‌ک له‌بازار‌دا مامه‌له‌یه‌کی ئاسایی ئه‌نجام بدات یان ده‌ستی پی‌ بکات، ه‌روه‌ها به‌لایه‌وه‌ ئه‌و که‌سه‌ی که‌ شتی‌ک ده‌ک‌ریت و نه‌یه‌ویت به‌هاکه‌ی بدات به‌خاوه‌نه‌که‌ی دور بوو له‌ه‌زر و ژیری ئه‌و، له‌وکاته‌نه‌دا تهنه‌ا

شارهزای نهجامدانی کاریک بوو نهویش ناردنی نهو سهربازانهی لهژیر دهستیدا بون بو گۆره پانی جهنگ، بهلام بهدریژی نهو گهشتهیان زور شت لهته ماشاگردنی نهو جوړه مامه لانه فیتر بوو و ئاگاداری هیما و نهینی و ئالوژیهکانی ژبانی ئاسایی و گشتی خه لکی بوو. بی له کاروباره سهربازیهکان موسا فیتری شیوازی بهرپوه بردن و مامه لهکردن له گهل کهسهکان ههروهه سیاستی هیزی سهربازی بوو و له "ستی کف" وه نهوه فیتر بوو بهچ شیویهکه مامه له گهل سهربازهکاندا بکات. له م نیوهندهدا کاتی که هیزی نیردراو له سهر پیی بو و لاتی "کوش" گهشته شاریک بهناوی "ئم ئاکد" لهویدا پارهستا. شاری "ئم ئاکد" پهرستگاهی که ههبوو بهناوی شارژن "موت"، خوداگاهلیکی زوری وهرزی کشتوکال له میسری خوارودا پهرستگایان نهبووه له بهر نهوهی کاهینهکانی میسر بههوی نهوهی دهسته لاتیکی تهواویان بهسهر میسری خوارودا ههبوو پییان نهدهدا خوداکانی میسری خوارو پهرستگایان ههبی، له نهجامدا دروست کردنی پهرستگا له میسری خوارودا بو خوداکان قهدهغه بوو، بهلام له میسری سهرو بهپیی بنهما و نه ریتی کون کاهینه میسریهکان لایهنگری خوداکان بون و دهسته لاتدازهکانیان هان دهدا بو نهوهی پهرستگا بو خوداکانیان دروست بکه. "موت" له شاری "ئم ئاکد" له لای خه لکه کهی پهرستگاهی که بهناوبانگ و باوه پیکراو بوو. خه لکی بو چاره سهرکردنی هه سهختی و گرفتاریهکیان قوربانیان پیشکهشی خودای پهرستگای "موت" دهکرد، جوتیاران که پیویستی کهی زوریان بهناوی "نیل" ههبوو بو گیرابوونی نزا و داواکیان بهردهوام قوربانیان پیشکهشی خوداکیان دهکرد، نهگهر نیعمهت و بهروبومی نهو سالهیان زور بوايه، دوباره جوتیارهکان له شیویهی سوپاسگوزاری بو خودای پهرستگاکیان بهروبوم و دانه ویلهیان پیشکهشی کاهینی پهرستگا که دهکرد، کاهینهکانی پهرستگای "موت" بهو هویهوه له هه موو بوو و هه لومهرجیکدا بازاریان گهرم بوو، چ له وشکه سالی و کهم ئاویدا یان له سالی زوری بهروبوم و ته په سالی، چونکه جوتیارهکان یان تکاو و نزیان بو خوداکیان دهکرد یان له پیی نهزر و قوربانیهکانیانهوه سوپاسگوزاری خویان پیشکهشی خوداکیان دهکرد که له ههردوو حاله ته کهدا ئایینی خویان بو به جیهنانی په یمانیان له بهرام بهر

خودا که یاندا به جی دهینا و لهه نیوهندهدا کاهینهکان به بهردهوامی سودمه ند دهیون. نه مانه نه یانده زانی به پیشکه شکردنی نه دیاریانه ی که زور به سهختی به دهست هاتون ته نه کاهینهکان ته ماعترو ته مه لتر دهکات. یه کیك له تاییه تمه ندیه کانی په رستگای "موت"، خودای زیادکردنی نیعمهت و به روبومه، سهمای مه راسیمی تاییهت به زیادکردنی نه نیعمهت و به روبومه بوو، لهه مه راسیمه دا ژن و پیار چه ند جو له یه کی هاوسه نگیان پیکه وه نه نجام دهدا. کاتیک که شتی به نگیه نیردراوه کانی میسر گه شتنه شاری "ئم ناكد" خور له کاتی ناو بوئیدا بوو. کچان و کوپان له په رستگای "موت" به چه ند جو له یه کی هاوسه نگ و به کو مه ل هاوکات پیکه وه هاتنه دهره وه و به دهه گورانی و سرود خویندنه وه پوشتن به ره و که ناری پو باری نیل. لاهه کان به بینینی سه ریا زه کان داوایان لی کردن برونه ناو په رستگاه و قوربانی پیشکه شی خودا که یان بکه ن. چه ند کاهینیکیش هاتن بو پیشوا زیکردنی سه ریا زه کان و داوایان له نه فسه ره کان کرد بینه ناو په رستگاه و سه ریا زه کانیش له که شتی دابه زین. "موسا" ش له که لیاندا پیاده بوو. چیر له وکاته دا ناو و هه واه ته وای تاریک بوو و بو پونا کردن مه شخه له کانیا ن داگیرسان. هه ره وه ی مه شخه له کان داگیرسان لاهه کان دهستیان به سرود خویندن و سه ما کرد. نه وه ند مه شخه لیان به چوارده وری په رستگادا داگیرساندبوو که وه پوژ پوناک بو بویه وه. موسا هه رگیز په رستگاهی کی به و هه موو پوناکیه وه له تاریکی شه ودا نه بینیه وه. موسا له وکاته دا گوئی له قسه و گفتوگوئی نه وانی تر دهگرت و په یی به وه برد که سرود خویندن و سه ما کردنی نه و لوانه به جوړیک نزا له قه لهه ده دریت، چونکه خه لکی نه و ناوچه یه له و باره دا بون خودای نیعمهت و به روبوم و دانه ویله هه ل له جوړه سه ما کردنه هاوسه نگه دهکات و به بینینی خوشحال ده بیئت و نه و خوشحالیه شی ده بیته هوئی زور بونی پو باری نیل. موسا له کونجیکی نه و په رستگاهی ده دانیشت و له کاتی خواردنی نانی ئیواره دا خوئی به ته ماشا کردنی سهمای لاهه کانه وه سه رقال کرد، نه و به راده یه ک چیژی له سه ما و سرود خویندنی لاهه کان و هرگرت که بووه هوئی نه وه ی چه پله یان بو لیبدات. سرودی لاهه کان سات له وای سات دهگه شته دوا ترؤپکی خوئی و دوا جاریش دهگه شته نوشستی خوئی.

موسا كەوتە ژېر كارىگەرى سرودەكانيانەو كە بەشپەيەكى بەردەوام دەخوئندرا،
 ھەرودەھا جولەي بەردەوام و يەك شپەو و ھەماھەنگى قسەكردنەكانيان بوو ھۆي
 ئەوھى چەندجاريك لەو دورەو دەستخوئشيان لى بكات. ئەفسەرەكانىش بەھۆي
 ئەو ورورئانەي ھەيانبوو بەبەردەوامى ئاوجۇيان دەخواردەو لە "موسا" يان دەپرسى
 تۆ بۆچى ئاوجۇ ناخوئتەو؟ ئەفسەرەكان پىداگريان لەو دا كرد كە موسا ئاوجۇ
 بخواتەو بۆئەوھى زياتر چىژ لەم بۆنەيە ۋەرگريئ.

موسا وتى: من ئاوجۇ ناخۆمەو و چىژى خوئم ۋەردەگرم، لەھەمان كاتدا
 دەمەوئە ئاگام لەخۆم بىئ، ئەگەر ئاوجۇ بخۆمەو چىتر بەپىي پىويست ئاگام
 لەخۆم نابىئ و ناتوانم بەباشى لەچواردەورم ورد بىمەو. موسا ئاگادارى ئەو
 بوو "ھتپ رە" فەرماندەي پىشوى گالىسكەوانە جەنگىەكان كە دەيوت ھىچ
 دەستكەوتىكى گۆرەپانى جەنگ نابىئە بەشى پاستى كردووە چونكە ئەفسەرەكان
 ھەرچى پارەيان پى بوو ھەمويان لەكړىنى ئاوجۇدا تەواو كرد و لەكۆتايى
 شەويشدا ھەندىك لەوانە ئەوئەندەيان پىنەمابوو كە پارەي خواردنەو كەيانى پى
 بدەن. زىادەپرەوي لەخواردنەوي ئاوجۇدا وردە وردە ئەفسەرەكانى لەحالى ئاسايى
 و ھاوسەنگى لادا و دىمەنەكان لەبەرچاوياندا لەخوئشى و جوانىەو گۆپا
 بەناخوئى و ناشىرىنى. موسا كە بەرگەي ئەم جۆرە دىمەنەنانەي نەدەگرت لەوئەو
 گەپرايەو بۆ ناو كەشتىكە بۆئەوھى جەوئتەو. بەھۆي زىادەپرەوي لەخواردنەو دا
 بەيانى پۆژى دوايى كاتى پۆشتن و دەرچونيان ھىزى سەربازىەكەيان كەمىك
 دواكەوت، تەنھا بەشى گالىسكەوانەكان ھەمويان پىكەو ئامادەي پۆشتن بون،
 ھۆكارشى ئامادەبونى فەرماندەي گالىسكە جەنگىەكان بوو بەواتا
 خودى "موسا" بوو و شەوي پابردو بۆ ھەوانەو لەكاتى خۇيدا تەلارى مەيخانەي
 بەجىھىشت بۆئەوھى بەيانى زوو لەخەو ھەستىئ. موسا و نۆكەرى
 گالىسكەوانەكەي "نون" پىش ئەوانى تر چاوەپەيى ئەوانى تريان دەكرد. "ستى
 كف" كە خودى خوئى يەكك بوو لەمەيخۆرەكان، بەلام توانى بىئەوھى بۆماوھى
 چركەيەكيش دوا بكەوئە خوئى بگەيەنئتە شوئىنى مەبەست و ئەوانەي كە دوا
 كەوتن بەبىنىنى فەرماندەي ھىزى سەربازى بى ئەملاولا خوئان ئامادەي سزاي

سهختی خویمان بون که دهیانزانی چ جور سزایهکیان ددهن. ریکخستن و
 بریارهکانی "ستی کف" لهه موو هه لومهرجیکدا ته واری نه فسه ره کانیشی دهینایه
 له رزین، چونکه دهیانزانی به هیچ شیوه یهک لیبور دنی نیه. "ستی کف" نه فسه ریکی
 نارد به دواي "موسا" دا بوئه وهی بیت و گفتوگوی له گه لدا بکات. کهشتی "ستی
 کف" له ته واری کهشتیهکانی تر گه وره تر بوو هه روه ها سه کویه کی پان و
 به رینیشی هه بوو. "ستی کف" له سر نهو سه کوی فرمانده ییه راده وستا و
 چاودیری ته واری کهشتیهکانی تری ده کرد. موسا هه رنه وهی فرمانی نهوی
 پیگه شت خوی گه یانده فرماندهی گشتی، له هه مان نه م کاته دا دهستیان کرد
 به رپوشتن. "ستی کف" له بنه چه وه فرمانده یه کی بی به زهی بوو. له یه کی
 له جه نگه کانیدا دواي به دیلکردنی یه کی له فرمانده دوژمنهکانی بهستی به یه کی
 له گالیسکه جه نگه کانیه وه و نه و نه ده به دواي خویدا رایکیشا تا نه و کاته ی نهو
 فرمانده یه به وهی برین و خوینریژییهکانی له شیوه به وهی بهرکه وتن و خسانی
 به سر زه ویدا مرد. "ستی کف" له ولاتهکانی تریشدا به ناوبانگ بوو، چونکه
 له کاتی جهنگی له گه ل "فینیقی" هکاندا پادشای فینیقیهکانی دهستگیر کرد و
 به دهستی خوی بی چه ورگی هه لدری! "ستی کف" له پوی په روره ییه وه دیهاتی
 بوو، خوینده واریشی نه بوو و پیاویک بوو که سهرتا له بهرام بهر خوداکاندا
 بیروباوه ریکی جیگیری هه بوو، وه ته واری دیهاتییهکانی تر، به لام ورده ورده
 به بینین و بیستنی زوریک له نه فسانه و پیچه وانه ی نه فسانه کان وای کرد بیروباوه ری
 که میک سست ببیته وه دواي نه وه به ته واری له ناوچوو و چیر له وه و دوا به هیچ
 شیوه یهک باوه ری به خودای بینراو و نه بینراو و دروستکراوی دهستی مروّ نه بوو.
 "ستی کف" هیچ که سیکی به هیژ و دهسته لاتداری به پیشهنگ نه ده زانی، نهو
 به راده یهک دهسته لاتدار و فرمانده و پادشای ولاتانی کوشتبوو، بو بوه وهی
 نه وهی "میر و فرمانده و سهر باز" وه مروّیکی ته ماشا بکات، به لام سهر پرای نهو
 هه موو شتانه ش به بینینی موسا و بیستنی سروشتی رهفتاری هه روه ها پوکاری
 دهره وهی نه ندای له سر سه کوی کهشتیه که ی به ره و پیری پوشت و نهوی تا شوینی
 دانیشتن رینمایی کرد. "ستی کف" وه ته واری نه فسه ره میسریهکانی تر که

ئاتوانن شەو بەبى پابواردن و خوشگوزەرانى و خواردنەو تىپەپىننىت ئاوجوى خواردبويەو، بەلام بەپىچەوانەى ئەوانى ترپادەى ھاوسەنگى خواردنەوەى پاگرتبوو بۆنەوەى لەبەيانى پوژى دواييدا لەشى قورس نەبىت و لەكاتى خويدا بتوانىت ھەستىت و ھەست بەسەرخوشى و بىتاقەتى نەكات. لەوكاتەدا پويكرە موسا و وتى: ئەى موسا، ئەى كوپى فيرعەون! تۆ لەنەژادى خوداكانىت! خوینى خودايان لەرەگەكانتدا دەخروشىت، ئەو كەسانەى خوینى خوداكان لەخوینياندا بخروشىت، لەكەسانى ئاسايى زياتر حەزىان لەكاتى خوش بەسەربردن و خوشگوزەرانى، لەبەرئەوەى ھەميشە ژيانيان لەخوشگوزەرانىدا بەسەر بردو، ھەرەھا ھەرچيا بویت لەبەردەستياندا، بگرە ساتىكىش بى خوشگوزەرانى تىنپەپىنن. ئەوانەى كە شەوى پابردو ئاوجويان خواردووتەو ماوہيەكيان دەويت تا بىنەو ھوش خويان، ئەوانە لەشيان ھىشتا لەژىر فەرمانى خوياندا نى و لەگۆرەپانى جەنگدا سست و تەمەلى دەكەن، ھەرەھا لەكاتى سەرخوشياندا گوتەگەلىك دەھىننە زمان كە لەكاتى بەھوشاتنەو شياندا مەحالە بتوانن بىھىننە زمان. من نامەويت بەناونىشانى فەرماندەى ھىزى سەربازى مىسر گوتەگەلىكى پوپوچ بىنەمە زمان، بەخوپاراستن لەخواردنەوەى لەپادەبەدەر توانىم بەباشى پارىزگارى لەبىر و ھەستەكانم بكم و ئىستاش كە لەگەل تۆدام زۆر خوشحال و سروشتم.

موسا وتى: من لاىەنگرى تەواوى گوتەكانت دەكەم، ھەرلەبەرئەو ھوش خۆم لەخواردنەوەى ئاوجو دورەپەريز كرد، سەرەپاي ئەو ھوش ژيان دەقاودەق لەخواردنەوەى مەى و ئاوجودا نى.

ستى كف وتى: ئەم بۆچونەت لەسەردەمى لاويەتيدا دروستە، بەلام كاتىك تەمەنت بەرەو سەرەو ھەلدەكشىت چىژ لەخواردنەوەدا سنوردەر دەكرىت.

"موسا"ش وتى: من چىژ ھەرگرتن لەخواردنەوەدا نابىنم، بگرە لەو باو ھەرەشدا م لەسەردەمى لاويەتى و پىريشدا بى ئاوجو و خواردنەوەكانى تر دەتوانىت چىژ لەژيان ھەرگريت. چىژ ھەرگرتن بابەتلىكى ديار و پىو ھەردار نى، چىژى ھەر كەسىك لەگەل ئەو ھەكەى تردا جياوازە، بگرە زۆريش پىچەوانەى يەكتىن، ھەندىكەس چىژ

له خواردنه وهى مهى و ئاوجۇدا ودرده گرن، هه ندى كە سيش له پهرستگاكاندا
گۆشه گير دهن و له نه خواردنه وهى ئاوجۇ و مهى چيژ ودرده گرن. به هه مان پيوهر و
ديدگاش زوريك له خه لكى چيژ له كوكرده وهى سهره وهت و سامان ودرده گرن،
هه ندىكه سيش چيژ له به خشين و ساده ژيان ودرده گرن. ئه فسهر و سهر بازه كانى
ميسر بوئه خوشى و چيژ له خواردنه وهى ده بينن له به رنه وهى له و چوارچيوه يه دا
په روه رده كراون، ئه م نه ريت و رهفتاره له واندا ته لقين كراوه كه خواردنه وهى شهرباب
و ئاوجۇ خوشيه كى له پاده به دهرت پى دهبه خشيت. هه روه ها بو ئه م جوړه كه سه
سنوردار و كه مده ستانه پابواردن و خوشگوزهرانيان ته نها له خواردنه وهى دا
ده بيننه وه. ئه گهر هه مان ئه م سهر بازانه له خيزانيكى بازرگاني مهن يان له مالى
پادشايه كدا له دايك بونايه به دلنيايييه وه شيوازي پابواردن و خوشگوزهرانيان
ئالوگوپى پيده هات، له وان هيه به لايانه وه باشتين چيژ كوكرده وهى زيپ و زيو بيت.
ستى كف وتى: ناتوانم پيچه وان هى گوته كانت بوچونيكى تر بخمه پرو، وايه
ئه م سهر بازانه به پيى تواناي دهرن و دهره كيان چيژ ودرده گرن.

موسا وتى: ده بيت ئه وهش به فه رمانده پاگه يه نم كه به نه ندازهى تواناي دهرنى و
دهره كيان چيژ له ژيان ودرده گرن به لام!

ستى كف وتى: به هه رحال تاجاريكى تر كه چاومان به يكترى كه وته وه دريژه به م
گفتوگوپه مان ده دين به لام ئيستا بگه پيره وه ناو كه شتیه كهت و خوت ئامادهى
پوشتن بكه.

له كاروانى ئه و كه شتيانهى پيگا باشوريان گرتبووه بهر، يهك دوو پوژيك پيش
ئه وهى بكه ونه پى چه ند به سه رها تيكي تر به سه ر "موسا" دا پويده، ئه ويش
گوپانكارى "نون" ي كا براي نوكه رى "هاتى" بوو. ئه م نوكه ره هه رگيز قسهى
نه ده كرد مه گهر ئه وهى زور پيوست بوايه، تا ئه وكاتهى موسا پرسى ياريكى
له "نون" نه كرايه "نون" به هيج شيويه كه قسهى نه ده كرد. موسا ئه گهر فه رمانيكى
به "نون" بدايه، "نون" بى ئه ملاولا و بيئه وهى گوته يه كه به ينيته زمان ئه نجامى ده دا،
ئه م بيده نكيه بووه هوى ئه وهى موسا دلگران بيت و زوريش ليى ورد ده بويه وه،
كاتيك نيگانيان روبه پروى يه كترى ده بويه وه، موسا هه ستى به وه ده كرد كه جوړيك

ھەر شە لە چاوانى دەبارىت! لەبەرئەوھى ئەم جوړە نىگايانە چەند جارېك دوبارە بويەو و بە "نون" ى وت: ئايا نىگاكانت پەيامىكى دوژمنكارانەى ھەيە يان من وا ليكى دەدەمەو، بۆيە دەمەوئە ئەم بابەتەم بۆ پونبەيتەو.

نون وتى: نەخىر وانى.

موسا لىي پرسى: تۆ واھەست دەكەيت كە من بەزنجىر تۆم بەستبىتەو؟

نون وتى: نەخىر.

موسا وتى: ئايا من فەرمانم پىدان ئازارت بەدەن و جل لەبەرتدا نەھيئەن؟

نون دوبارە وتى: نەخىر.

موسا لىي پرسى: ئايا خواردنى من جياوازە لەخواردنى تۆ؟

نون وتى: نەخىر جياواز نىە...

موسا پرسى: ئىستا بەرەو ولاتى "كوش" دەپۆين، كاتىك گەشتىنە ولاتى "كوش" لەگۆرەپانى جەنگدا من و تۆ لەناو گالىسكەكەدا پىكەو لەتەنىشت يەكەو دەبين، ئەگەر بىر يار بىت بكوژرئيت ئەو پىكەو دەمرين.

"نون" تەنھا "ئەگەر بىر يار بىت" ى دوبارە كردەو، "موسا" ش بەم گوته يەى راوھشا. سەبەى ئەو پۆرژە "ھتپ رە" ھات بۆلاى موسا و بە "موسا" ى وت: چەند كەسىكى ھىزى سەربازىەكەم چەند تىبىنىەكيان لەسەر نۆكەرەكەت كە ناوى "نون" ە ھەيە.

موسا لىي پرسى: چ سكالايەكيان لىي ھەيە؟

"ھتپ رە" وتى: ئىمە گەشتوئەتە ئەو دەرئەنجامەى كە بۆ پزگار كردنى گيانى خۆت چەقۆيەك بكە بەسىنەى ئەم نۆكەرە ھاتىەدا و ئىمەش ھەليدەدەينە ناو پوبارى نىلەو دواى ئەو چىتر تۆ خيال ئاسودە دەبىت... "ھتپ رە" بەردەوامى بەقسەكانى دا و وتى: ئىمە بىرمان لەشتىكى تر كردووەتەو، ئەويش ئەو يە ئەگەر خۆت حەز بەئەنجامدانى كاريكى وا نەكەيت، ئەو ئىمە لەپى كەسەكانمانەو ئەمكارە ئەنجام دەدەين.

موسا پرسى: چى بووئە ھوى ئەوھى بىر يارىكى ئاوا دەرەكەن؟

"ھتپ رە" وتى: ھەرۈەك چۆن ئاۋى پوبارى نىل بەبەردەۋامى دەپرات و ھىچ كەسىك ناتوانىت بلىت نىل ئاۋى تىدا نىە، لەبەرئەۋەى ئىمە لەسەر ئاۋى پوبارى نىل پى دەكەين، بۆيە نەپپويىست بەبەلگە ھىنانەۋە دەكات و نە سەلماندىن، ئەم نۆكەرەش بەپونى پوبارى نىل پۆژىك دىت تۆ دەكوژىت، نە پپويىست بەبەلگە دەكات نە سەلماندىن!

موسا وتى: منىش لەكانگاي دلمەۋە ھەمان ھەستەم ھەيە بويە لايەنگرى ئەم گوتەيەى تۆ دەكەم، چونكە دوينى بەشيۋەيەك تەماشاي كردم كە بوۋە ھۆى ئەۋەى لەرز بىگرىت دواى ئەۋە چەند گەفتوگۆيەك لەنيوانماندا ئالوگۆپى پىكرا كە دواچار بەم گوتەيە كۆتايى پىھات: ئەگەر بىرپاروايىت پىكەۋە بىرىن. "نون" ىش دوبارەى كەردەۋە: ئەگەر بىرپارويىت پىكەۋە بىرىن، بەلام دەيىنى ئىمە بەگالىسكەى جەنگى پىگاي گۆرەپانى جەنگمان گرتوۋەتەبەر، ئەگەر من "نون" لەدەست بەدەم چ كەسىك گالىسكەكەم لىدەخوپىت؟

ھتپ رە وتى: ئەى موسا من خۆم بەقەرزارى تۆ دەزانم، تۆ چاكەيەكى زۆر و فەرامۆش نەكراوت لەگەل مندا كەردوۋە، منىش گەردىك لەو خۆشەويىستىت بەفېركردنى گالىسكەۋانى ۋەلام دۈۋەتەۋە، ئەم خزمەتكارت دەيان گالىسكەۋانى شارەزاتر لە "نون" پىشكەشى تۆ دەكات، ئەگەر بىرپار بىت بەلەناۋىردنى گالىسكەۋانى ھەرەشەئامىز پەۋتى ھەموو گالىسكەكانى ترپاۋەستىت، كەۋاتە باشتەر ۋايە ھەر لىرە بگەپىنەۋە. تۆ بەھىچ شيۋەيەك نىگەرانى گالىسكەۋانى مەبە. "موسا" ش لىي پىرسى: كرى و تىچونى فېركردنى گالىسكەۋانىكى تازە چەندە. "ھتپ رە" بەدلگرايەكەۋە وتى: لەتۆ كە ھەمىشە دۇستايەتى خۆت پىشمانى خەلكى دەدەيت چاۋەپى قسەى وام لى نەدەكردى، تۆ بەپىي پپويىست مەنت قەرزاربارى خۆت كەردوۋە.

موسا وتى: لەۋەيكە پىاۋەتى كەسانى تر و بەتايبەت مەنت لەبىرە زۆر سوپاست دەكەم، بەلام دەزانم ھەموو كارىك تىچونىكى تايبەت بەخۆى ھەيە.

"ھتپ رە" وتى: بېرىم داۋە خزمەتتە بىكەم، لەبەرئەۋەش ناھىيەم بەدەستى ئەۋ نۆكەرەي كە لەبۇسەتدا دانىشتۇۋە بىكوزىيەت، تۆ ماريك لەقۇلى كراسەكەتدا بەخىۋ دەكەيت.

موسا وتى: چىتر لەمەۋ دوا زىياتر ئاگادارى خۇم دەبىم.

"ھتپ رە" وتى: تۆ بەچ شىۋەيەك دەتۋانى ئاگات لەخۇت يىت لەكاتىكدا لەنىۋە شەۋدا بەخەنجەرەي كەۋە بەلاسەرى سىنەتەۋە پراۋەستۋە و بىيەۋىت پۇي بىكاتە ناۋ سىنەتەۋە!

موسا وتى: ھەرچەند ئەمە بەلامەۋە سەختە، بەلام لەكانگاي دلمەۋە لايەنگرى ئەم گوتەيەت دەكەم، دۇبارەي دەكەمەۋە، خۇشم پىششىنى ئەۋم كىرەۋ، سەرەپاي ئەۋەش نامەۋىت بىكوزم.

"ھتپ رە" وتى: ئەم نۆكەرە لەبەرئەۋەي بەۋە پراھاتۋە لەنىۋە شەۋدا كەسانى تر ئازارى بىدەن و بە بەردەۋامى سوكايەتيان پىيىكەن، تۆش لەنىۋە خەلىكىدا شىكست پى ھىناۋە و سەرىت بەزەۋىدا مالىۋە، بۇيە بەدۋاي ھەلىكىدا دەگەرەيت تۆلەي خۇيت لى بىكاتەۋە. سەرەپاي ئەۋەي تۆ بەشىۋەيەكى زۆر جوان پەفتارت لەگەلىدا كىرەۋە، خوارەنى باش و كاريكى وروژىنەر و لەمەۋىيان زىياتر ئەۋت لەدەستى سەۋداگەرەكان پىزگار كىرەۋە، بەلام سەرەپاي ئەمانەش كەسىك پەش پىست يىت بەشۇردن سىيى ئابىتە.

موسا وتى: لەئىستادا نامەۋىت كاريكى ۋاي لەگەلىدا بىكەم.

"ھتپ رە" دۋاي گوتنى لەكاتىكى تردا لەمبارەيەۋە گەتوگۇ لەگەل يەكتىدا دەكەين، موسا بەجى دەھىلەيت. بەگەشتىنى "ئايىدوس" كۆتايى بە گەشتى ھىزى سەربازى نىردراۋ ھات و ئەۋ كەشتىانەي سەرباز و گالىسكە جەنگىەكانى لەخۇ گرتىۋو، گواسترايەۋە بۇ ئۆردۈگا سەربازى ئەۋ ناۋچەيە دۋاي ئەۋە گەشتى زەمىنيان دەست پىكرد. ئەۋ كەسانەي لەكەشتىەكە دابەزىن، ھىزى پىادە و گالىسكە سۋارەكان پىش دەستكردن، بەپۇشتىيان پىشكىنىكى تەۋايان بۇ چۋارپىكان كىر، "ستى كە" بەبىنىنى ئەۋ ھەۋو كەس و گالىسكە و چۋارپىيانە سەرى سۋپما. ھەندىك لەسەربازەكانى زۆر ھەزىيان دەكرد يەك دۋو پۇژىك

له "ئابیدوس" بمیڤننهوه، بۆئەوهی که مێک بهویننهوه، به لām "ستی کف" پازی نه بوو. ئەو بهو ئەفسەرە ی که نوینەرایەتی ئەم داواکاریە ی دەکرد وت: بهم بهشه دەلێن میسری سەر، به لām زۆربە ی سەربازەکانمان خەلکی میسری خوارون، نیوان میسری سەر و خوارو هەمیشە دژایەتی و کێشمەکێش هەبوو. سەربازەکانی ئاوازی خوارو دوا ی ئەوهی به خواردنەوه سەریان گەرم کرد و پێیان نایە میسری سەر و دەبوو هۆی دروست بونی کێشمەکێش و ئاژاوه نانهوه، دوا ی ئەوهش شمشیر و چه قۆکان دەکەوتنە کار و خوین لە نیوانیاندا دەپێژرا. هەلبەت سەربازەکانی ئەم هیژە، به گشتی خەلکی میسری خوار نین، لە نیو ئەم سەربازانەدا کهسانی به کری گێراوی ولاتی "هاتی و بابل و دورگەکانی دەریای ئازە" و ولاتی تیش بهرچاو دەکەویت که هەمویان دژمنیایەتیکی زۆریان لە گەل میسری سەرودا هەبوو و لەوانەش بوو گو می خوین لە نیوانیاندا هەلسیت. پێش خۆرئاوا بون "موسا" لەناو ئۆردوگا کهدا دەستی کرد به پیا سه کردن بۆئەوهی به باشی چاوی به هیژی سەربازی و بهر فراوانی که رهسته ی جهنگه کانی بکه ویت. ئەمە به که مین گەشتی جهنگ و سەربازی موسا بوو، بۆیه هەموو شتێک به لایه وه تازه بوو. ئەو سەردانی هەموو به شه کانی کرد کاتی کیش ئاو و هەوا به ته وای تاریک بوو گه پرایه وه بۆ شوینی خۆی. موسا چاوی به "نون" ی نۆکه ری که وت که خه ریک بوو ده پۆشت بۆ جیگه خه وه که ی بۆئەوهی بخه ویت و پیتی وت: ئەمشه و بۆ ئالیکدان به ئەسپه کان له خه وهسته و سەریان لی بده. "نون" ته نها سەری بۆ پراوه شاند. بێدەنگی بالی به سەر ئۆردوگا دا کیشابوو. موسا پارچه ژیرخه ریکی له سەر زه ویدا راخست و خۆی بۆ خه وتن ئاماده کرد، به لām خه وی لی نده که وت. نیوه شه و "هتپ ره" سەردانی بهش و شوینی گالیسکه سەربازیه کانی کرد تا گه شته لای موسا و بینی هیشتا نه خه وتوه!

لیی پرسى: ئەوه هیشتا نه خه وتویت؟

موسا وتی: خه وم لیئا که ویت.

"هتپ ره" وتی: ئایا دهنگه دهنگ بووه ته هۆی ئەوهی خه وت لی نه که ویت؟

موسا ۋە لامى دايەۋە: ھەلبەت لەۋانەيە ھەندىك دەنگە دەنگى لەناكاو خەلكى لەخەو ۋاچلەكەينى، بەلام پاستىيەكەى ئەۋەيە من ھەر خەوم لىناكەۋىت و دوچارى خەۋزپان بون.

"ھتپ رە" ۋتى: ئەندىشە خراپەكان لەھزرت دەريكە، خەو بۆ سەرباز لە چەك گرنگترە، شەۋىك خەو زپان سەرباز لەگۆرەپانى جەنگدا لەپىشەۋە ھەلدەكىشيت، بىخەۋى و كەم خەۋى دورتمنى ژمارە يەكى سەربازى گۆرەپانى جەنگە، دواجار بەگوتەى ھەول بەدەيت خەوت لى بگەۋىت موساى بەجىھىشت، بەلام موسا نەيتۋانى خەۋى لىيكەۋىت و لەناكاو بىنى "نون" لەپال گالىيسكەكاندا ئالىك دەدات بەئەسپەكان، ئەو لەۋكاتەدا زۆر بەئاسانى دەيتۋانى موسا بگۆرۋىت، ئەۋەندەى پىنەچوو بەرۋناك بونەۋەى ئاسمان ھىزى سەربازى نىردراو لەكەنار پوبارى نىلدا كەۋتە پى، بەروارى ئەو بەرپىكەۋتنە ھاۋكات بوو لەگەل ھەلچونى پوبارى نىلدا و ئاو زۆربەى پىگاكانى داپۆشيبوو و بوبو ھۆى دروست بونى قوپ و لىتەيەكى زۆر و لەئەنجامدا گرفتسى بۆ جولانى گالىيسكەكانى دروست كردبوو. لىخوپانى گالىيسكەكان لەگالىيسكەكانيان دابەزىن و بۆ دەرکردنى گالىيسكەكانيان لەنىۋ قوپ و لىتەدا داۋاي ھاۋكاريان لەكەسانى تر دەكرد. گالىيسكەكەى "موسا" ش ۋەك تەۋاۋ گالىيسكەكانى تر لەقوردا چەقى بوو، بەلام موسا بەپەلە لەگالىيسكەكەى دابەزىە خوارەۋە و بە "نون" ى ۋت: ھاۋار لەئەسپەكان بگە و لغاۋەكەيان پاكىشە و خوشى بەھەموۋ توانايەكيەۋە گالىيسكەكەى لەچەقن پزگار كرد. ئەۋانيتريش بەچاۋلىكەرى موسا ھەوليان دا گالىيسكەكانيان لەچەقن پزگار بگەن. ھىزى سەربازى نىردراو دواى ئەۋەى بەچەند پىگايەكى جياۋازدا تىپەپىن، لەدەشتىكى تەخت و فراۋانەۋە گەشتنە بەردەلانىك، زەۋى كىۋەكان خراپترىن پىگا بوو بۆ تىپەپونى گالىيسكەكان، بەشىۋەيەك كە ھەندىكات ناچاربون زۆر لەسەرخۆ گالىيسكەكانيان لىخوپن و ئەسپەكان لەگالىيسكەكانيان بگەنەۋە بۆئەۋەى بى گالىيسكە خۆيان بگەيەننە شۋىنىكى تەخت. ھەندىكات پىگايەكى كورت و پىچاۋپىچيان بەكاترۋمىرك دەپرى، لەئەنجامدا ھەندىكيان برىندار دەبون. "ستى كف" ئەو سەربازانەى بەھۆى برىن و ماندۋىەتيانەۋە لەپىكەۋتون بەجىي دەھىشتن و فەرمانيان دەدا بەۋانى تر

بەردەوامى بەكار و پۇشتىيان بەدن. لەم پەروە پەفتارى "ستى كە" زۆر بېبەزەيىانە و زېر بوو، چونكە بەجىيەشتىنى سەربازە برىندار و لەپىكە وتووەكان بۆئەوئەى لەداماوى و بېتوانايىياندا بىرن، لەهزرى "موسا" وە زۆر دور بوو. سەربازەكان لەسەرتاپاى ئەو پۆژەدا بەو ئارەقە زۆرەى لە لەشيان دەچۆرا پىويستيان بەقەرەبوگردنەوئەى ئەو بېرە خوئيە بوو كە لە لەشيان دەهاتە دەرەوە بۆيە بەو ماسىيە سوپەرى دەيانخوارد كەمىك قەرەبووى ئەو خوئيان دەدايەو، هەرەها زۆرى پوبارى "نيل" يش هېچ كات نەيدەهتلا تىنويان بكەوئەت. لەم نيوەندەدا شىوازى پەفتارى سەربازە بەكرىگىراوكان سەرنجى "موسا" ى بەلاى خۇيدا پاكىشا. ئەم بەكرىگىراوانە زۆر ئاگايانە پىيان دەكرد بۆئەوئەى نەوەك برىندار بىن و لەكاتى خواردنىشدا خۇيان لەزۆر خۆرى دەپاراست، بۆئەوئەى نەوەك بەهۆى زۆرخۆريەو نەخۆش بكەون، چونكە لەو جۆرە ھەلومەرجانەدا هېچ چارسەريەكيان بۆ نەدەكرا. ئەوانە تەنھا بىريان لەدوو شت دەكردەو، يەكەم بەدەست ھىنانى زىر و زىو، دووھم: ئەوكاتانەش كە بىكارن بەخۆشحالەو تىيپەپىنن. موسا لەخودى خۇيانى دەبىست كە ئامانجى سەريەكيان زىر و زىو و خۆشگوزەرانى و پابواردن بوو. ئەو شەوانەى موسا لەشوئىن ھەوانەوئەكەى خۆيەو تەماشاي دەرەوئەى دەكرد، لەو شوئىنەى خۆيەو تا نيوە شەو بەمەشخەلى داگىرساوەو دەمايەو، ئەو چادەرى كە ھى "ستى كە" ى فەرماندەى ھىزى سەربازى بوو كە تىيدا چاودىرى كاروبارەكانى تىدا دەكرد يان تىيدا لەگەل فەرماندەى بەش و پۆلەكانى تردا دەربارەى ھەندىك بابەتى جياواز گەفتوگۆى دەكرد.

دەيد و بۆچونى موسا لەبەرامبەر "ستى كە" لەماوئەى ئەو گەشتەيدا بەتەواوى گۆرپابوو، ئەو لەسەرەتاي ھاتنە ناو ئەم ھىزى سەربازىيەو، زۆر بەجدى و بەھادار نەدەھاتە بەرچاوى بەلام وردە وردە ئاگادارى ئەو بوو كە كەسايەتى راستەقىنە "ستى كە" ناچارى كەرد دەيد و بۆچونى لەبەرامبەريدا بگۆرپەت و لەناخەو پىزىكى زۆرى بۆ "ستى كە" دادەنا. ئەو پياويك بوو كە زۆر بەكەمى دەيخواردەو و زياتر خۆى بەكارەو سەرقال دەكرد و كارەكانىشى بەپىك و پىكى ئەنجام دەدا، ئەوانەى لەئىزدەستيدا كاريان دەكرد بەوردى گوئيان لەگوتەكانى

دهگرت. موسا ئاگاداری ئه وه بوو كه "ستی كف" بچوكترین بهشی كاروباری سهربازی دهخاته ژیر چاودیږیه وه، له بږی ئالیکی ئه سپه كانه وه بیگره. تا دهگاته ژمه خواردنی سهربازهكان و کاتی لهخه وهستان و نانی ئیواره و پاكوخاوینی و شیوازی رهفتار و مامه لهی سهربازهكان، بهكورتیه كه هه موو ئه مانه وهك گوزارشت و راپورتیک دههاته بهردهستی و ئه ویش متمانه یه کی تهواوی به دهستیاره كانی هه بوو و بگره متمانه شی پیده دان و بی پشتگوڤخستن و دواخستنیش لپیچینه وهی له هه موو سهرپیچیه كه ده كرد. موسا دهیبنی "ستی كف" خوی به ته نها ئه م كاروبارانه ئه نجام ده دات، به لام زور به جوانی چاودیږی له دانه دانه ی سهربازهكان ده كرد و له هه موو شوینیکدا ئاماده بوو. له وهش گرنگتر "ستی كف" تا ئیشتا هیچ فیرکاریه کی به خویه وه نه بینوووه و له نزمترین پله وه خوی پیگه یاندوووه تا گه شتوووه ته ئه و پله و پایه یه، ئه م هه موو پله و پایه یه شی دهقاودهق له جدیه ت و توانایی خویه وه سهرچاوه ی گرتبوو. هه لبه ت موسا ئه وه شی هیئایه وه یاد كه چهنده ته لارسازیكیش له میسر دا هه ن بی ئه وه ی خوینده واریان هه بیئت باشتین نه خشه دهكیشن، هه روه ها چهنده وه ستایه کی دهسپره نگینی ئاواش به دی دهكریت كه هیچ خوینده واریه کیان نیه، به لام فرمانده یی هیژیک سهربازی به وه هه موو بابه ته جیاوازان هه پیویستی به زانست و زانینی هه مه لایه نه یه، "ستی كف" سهره پای ئه وه ی خوینده واری نه بوو به لام زور به باشی دهیتوانی له گوږی ئه م کارانه بیئت.

بزیسکه یهك له کوتایی شهودا

کاتیك دهگه نه یه که مین تافگه "ستی کف" په یامیکی بۆ موسا نارد و داوای لیکرد بیئت بۆ لای. لهو پۆژه وهی "ستی کف" له سهر سه کووی که شتییه که دا له یه که مین چاوپیکه و تنیدا گفتوگو له گه ل "موسا" دا کرد یه کتریان نه بینیه گهرچی موسا جارنا جاریك "ستی کف" ی له دورره وه ده بینی، به لام له وکاتانه دا "ستی کف" به پرا ده یه که نو قمی کاروباره کانی بوو هه لی ئه وهی بۆ نه ره خسا قسه و گفتوگو و چاوپیکه وتن له گه ل موسا دا بکات. ئه و پۆژه په یامیکی له لایه ن "ستی کف" وه پیگه شت و زۆر خوشحال بوو، دوا ی ئه وه فه رمانی به "نون" دا گالیسکه که ئاماده ی پۆشتن بکات دوا ی ئه وه به خیرایی خوی گه یانده ستی که ف. "ستی کف" له دورره و چاوی به هاتنی موسا که وت و به ره و پیری پۆشت بۆ ئه وهی پیشوازی لیبکات، ئه م هه لسوکه ته ی ستی که ف که به خیره اتنی له "موسا" و یاوه رانی کرد زۆر خوشحالی و ئه وه نده ی ریژی له لای موسا زیاتر کرد. کاتیك هه ردوو گالیسکه که له پال یه کتر دا پراوه ستان هاواری کرد: سلاو له شاناده ی میسرا!

"موسا" ش وتی: سلاو له فه رمانده ی گشتی.

ستی کف پرسى: ئه م گه شته جه نگیه چۆن هه لده سه نگینی؟

موسا وتی: فیتری زۆر شتی جیاواز و هه مپه رنگت پی نیشان ده دات و له هه مان کاتدا که سایه تی مروڤه دروست ده کات.

ستی کف وتی: خۆزگه فیرعه ون لی ره بوایه و چاوی به کوپه که ی بکه و تایه! بۆ ئه وه ی ببینیایه کوپی پادشا له سه ربازیکی به ئه زمون چالا کتر و دانبه خۆدا گرت ره، وه ک بلیی ئه م کوپه لاوه کوپی کۆشکی فه رمانپه وایی نیه.

موسا وتی: هر له سه ره تاوه ده مزانی که تو فرماندهیه کی هوشیاری، زور جوان
ئامازت بهو بابه ته دا، به راستی من کوپی کۆشکی فرمانده وایی نیم.
ستی کف بهوپه پی سه رسوپمانه وه وتی: وه ک بلیی "ستی کف" کابرایه کی
سه ربازی نیه له کاتی کدا هه موو ته مه نی له سه ربازی دا تیپه پراندوه، ئیستا به چ
شیوه یه که ده بیئت تو کوپی پادشای و کۆشکی فرمانده وایی نه بیئت.

موسا وتی: له به ره وه ی من شازاده نیم!
ستی کف وتی: جه نابی فرمانده هه ناسه بر او مان مه که، ئیستا بابروین
له به ره وه ی گفتوگو له وه گرنگتر مان به ده سه ته وه یه. دوا ی ئه وه ستی کف پرسپاری
له باره ی "نون" نوکهری موسا وه کرد و وتی: ئایا ئه و پیاوه ی که گالیسکه وانی
تایبه تی تویه ریشته بو ده تاشیئت؟

موسا له و پرساره له نا کاوه راوه شا و وتی: بوچی پرسپاری وا ده که یه ت؟
ستی کف وتی: چونکه له نیو سه ربازه کا ندا ته نها تو ریشته نیه، ئه گهر ئه م پیاوه
به باشی بتوانیئت گالیسکه که ت بو لیبخوریئت ئه و به دلنیا ییه وه ریشیشته به جوانی
بو ده تاشیئت.

موسا وتی: له گالیسکه وانیه که ی رازیم.
ستی کف بابه تی گفتوگو که ی گوپی و وتی: تو به ناو نیشانی فرمانده ی
گالیسکه جه نگیه کان ده بیئت ئه وه بو گالیسکه وانه کان دوپات بکه یته وه که هه موو
پوژیک چه ندجاریک چه رخی گالیسکه کان چه ور بکه ن له هه مان کاتدا هه موو پوژیک
پوژی چه ندجاریک ئا و به چه رخی گالیسکه کا ندا بکه ن... موسا که سه ری له م
به شه هونه ریا نه ده رنه ده کرد به سه رسوپمانه وه ته ماشای "ستی کف" ی ده کرد و
ئه ویش هر به وشییوه یه به رده وامی دا به قسه کا نی: ئه گهر ته لی چوراده وری
چه رکه که له ئاسن بوا یه ئه و پپو یستی به وه نه ده کرد به به رده وامی ته ری بکه یه ت،
به لام له میسر دا ته لی چوراده وری گالیسکه کان له مه فره غ دروست ده کرین،
له ولاتی "هاتی" له ئاسن دروستیان کردوه. چه رکه ئاسنینه کان به هیچ شیوه یه که
خراب نابییت و هه میشه دلنیا به خش و لیی دلنیا یه ت، له کاتی کدا ته له مه فره غیه کان
له خویانه وه شه ق و شل ده بن و ده شکین، چیتر دوا ی ئه و شکا نه گالیسکه توانای

پۇشتىنى نامىنىت. بۇ پىگرتن لەخراپ بون دەبىت ئەو چەرخانەى لەدار دروست
 كراون بەبەردەوامى تەريان بىكەيت بۇئەۋەى بىئوسىن و تەلەكان بەتوندى بېئىتەۋە
 و نەھىلىت شەق بىت. موسا زۆر بەۋردى گوى لەگوتەى "ستى كف" دەگرت و
 "ستى كف" ىش بەش بەشى ئەندامى ئەو گالىسكەيەى بۇ موسا شى دەكردەۋە.
 خېرى و بازەى چەرخى گالىسكەكان ەك دەست و پىنى ئەسپ وايە، بۇيە دەبىت
 زۆر ئاگات لىيان بىت. گەرچى دەلىن خوداكان سات و شوئىنى مەرگى ەموو
 كەسىكى دىارى كردوۋە و ەموو كەسىك لەو كاتژمىرەى بۇ دىارى كراۋە دەبىت
 بمرىت، بەلام بەپىنى بىنەماى ئەزمونى لايەنى كار و سەربازى گەشتومەتە ئەو
 دەرئەنجامەى ئەگەر مەرۋە مالدارىت و باش بىرى لىبكاتەۋە و دوچارى ەيچ
 ەلەيەك نەبىت، ئەوا بەدلىيايىەۋە دوچارى مەرگى لەناكاو نايىت. دواى
 ئەۋە "ستى كف" بىدەنگ بوو، موساش بىدەنگ بوو، بەلام دواى چەند ساتىك "ستى
 كف" وتى: من بانگم نەكردويت بۇئەۋەى لىرەدا فىرى ئەۋەت بىكەم لەم جۆرە
 ەلومەرجانەدا بەچ شىۋەيەك پارىزگارى لە گالىسكەكەت بىكەيت.

موسا وتى: بەھەرھال دەبوو كەسىك فىرى ئەم بابەتانەم بىكات.

ستى كف وتى: لەبەرئەۋە تۆم بانگى ئىرەكرد بۇئەۋەى پىكەۋە بېۋىن بۇ مالى
 پىاۋىك كە لەنزىك تاقەكەۋە نىشتەجىيە، من لەۋباۋەرداۋوم ئەگەر ئەو بزانىت
 كوپى، فىرەون لاي داۋەتە ئىرە و سەردانى ئەۋى نەكردوۋە دەبىتە مايەى
 سەرشۆپى ئەو.

موسا وتى: بۇچى دەبىتە مايەى سەرشۆپى ئەو؟

ستى كف وتى: لەبەرئەۋەى تۇ شازادە و كوپى فىرەونىت و خوئىنى خوداكان
 لەخوئىنبەرەكانتدا دەرۋوشىت، لەم حالەتەدا تۇ بەيەكىك لەسەركردەكانى من
 لەقەلەم دەدرىت، ئەگەر پىكەۋە سەردانى مالىكەى نەكەين، والىكى دەداتەۋە كە
 ئىمە ەيچ گرنگىەك بەو نادەين، بەلام بونى تۇ دەبىتە مايەى خۇشەختى ئەو.

موسا وتى: بەلام من ئەم پىاۋە ئاناسم بگرە تائىستاش ناۋىم نەبىستوۋە!

ستى كف وتى: ئەو پىاۋە پزىشكە.

موسا وتى: بىگومان لەگەرەكىكى قەرەبالخ و مەزندا نىشتەجىيە؟

ستى كف وتى: نەخىر، بەپىچەوانەو، ئەم پزىشكە لەبنى تەپۆلكەيەكدا لەكەنار
تاڭگەكەدا كە جىگايەكى زۆر خەلۆت و شاعىرانەيە نىشتەجى بوو.

موسا پرسى: بەچ شىوئەيەك پياويك لەشويئىكى ئاوا دورەدەستەدا دەژىت؟
ستى كف وتى: مەن نەموت ئەو پزىشكە بەتەنھايى دەژىت، بەلكو خىزانەكەشى
لەگەلدايە، ئەو ھاسەر و كچىكى ھەيە و بەمەزنىترىن پزىشكى مىسرىش لەقەلەم
دەدژىت.

موسا وتى: مەزنىترىن پزىشكى مىسر دەبىت لەشويئىكىدا بژىت كە بتوانىت
بەئاسانى پەيوەندى لەگەل كەسانى تردا بەرقەرار بكات، بەلام ئەو شوئەنى تۆ
باستكرد، لەبن تەپۆلكە و كەنار تاڭگەيەكدايە بەشويئىكى دورە دەست
دەتتەبەرچا.

ستى كف وتى: ئەو پرسىارەي كە كردت پىويستى بەپونكردنەوئەيە و كەمىكىش
نەئىنى ئامىزە، بەلام بۆتى باسدەكەم. ئەو پزىشكە پىشتەر لە "كرنك" دەژىا و خەلكى
نەخۆش لەھەموو شوئىئىكەو دەھاتن بۆلای بۆئەوئەي چارەسەريان بكات.
موسا وتى: لەپراستىدا مەنىش ماوئەيەك لە "كرنك" دا لەپەرستگايەكدا كارم دەكرد،
ئاگادارى ئەو بوم كە خەلكى دەوروپەرم باسى پزىشكىكى زىرەكيان دەكرد، بگرە
ناوئىش دەزانى.

ستى كف وتى: تۆ چۆن ناو ئەم پزىشكە دەزانىت؟

موسا وتى: ھەمان ناوى منى ھەيە بەلام پاشگريكى لەگەلدايە.

ستى كف وتى: چ پاشگريك؟

موسا وتى: موسا ئاتون!

ستى كف وتى: بەلى وايە، بەلام پاشگري "ئاتون" دەردىسەرى بۆ ئەم پزىشكە
دروست كرد، باوكى "موسا ئاتون" یش پزىشك بوو. بگرە پىشەي پزىشكى
لەخىزانەكەياندا مىراتگريە، بگرە باوبايرانىشى پىشەيان كاري پزىشكى بوو،
باوكى "موسا ئاتون" پەپرەوى ئاينىكى پوچ و وئرانكەرى دەكرد و ناوى ھەمان ئەو
خودا وئرانكەرى لەكوپەكەي نا. ئەم پزىشكەش بەو ھەموو ژىرى و زانستەو لای
دا و پىگاي ھەلەي گرتەبەر و بوبە لایەنگري ئاينى ئاتون.

موسا وتى: تۆزۈر بەسەختى باۋەرپت بەخوداي "ئامون" ە، وانىيە.

ستى كف وتى: من ھەرگىز دەستبەردارى يىروباۋەرم ناپم، بەئامونەۋە لەدايك بوم و لەگەل ئامونىشدا دەرم.

موسا وتى: بىستومە تۆ دوزمنى سەرسەختى ئەو كەسانەى كە باۋەريان بە "ئامون" ە.

ستى كف وتى: بەو رادەيەش نىيە، چونكە ھەلى ئەۋەم بۇ ئارەخسىت بىر لەم جۆرە بابەتەنە بگەمەۋە، جەنگەكان منيان لەكاروبارى ئاينى دور خستوۋەتەۋە، تەنھا زەۋى گۆرەپانى جەنگ بۇ من بەسە كە لەپىناۋ كاھىنەكان جەنگ لەگەل خوداكاندا بگەيت.

موسا پرسى: ئەگەر بەھەلەدا نەچۈيىتم ئەم پزىشكە لەبەر يىروباۋەرى بە "ئاتون" پەناى بۇ شوپىنىكى ئاۋا بردوۋە بۆئەۋەى بىكىشە و لەئارامىدا بژىت.

ستى كف وتى: بگەر لەم شوپىنە دورەدەستەشدا ھەست بەئارامى ناكات، كاھىنەكانى "ئامون" دەستبەردارى نىن، چونكە پۆژىكىيان دوو كەس لەكاھىنەكانى پەرسىنگاى "ئامون" ھاتن بۇ لاي "موسا ئاتون" ى پزىشك و پىيان وت، تەنھا دوو پىنگاى لەبەردەمدايە، يەكەم: ناۋى خۆى لە "موسا ئاتون" ەۋە بگۆرپىت بۇ "موسا ئامون" دوۋەم: دەبىت گۆرى باۋكتمان پى نىشان بەدەيت تا لاشەى مۇياكراۋى باۋكت دەرېھىنن و بىسوتىنن، بۆئەۋەى تەمەنىكى جاۋىدانەى نەبىت.

موسا پرسى: ۋەلامى "موسا ئاتون" ى پزىشك چى بوو؟

ستى كف وتى: "موسا ئاتون" ى پزىشك راست ۋەستا و وتى بەبۆچونى من گەدەت نەخۆشە و دەبىت پىشكىنىكى سەرتاپات بگەم، بۆئەۋەى بزانم ھەلمى زىانبەخشى مىشكت زىانى پى نەگەياندەيت! سەرەپراى ئەۋەش لەچل پۆژ كەمتر دەژىت، ئەگەر من چارەسەرىكت بۇ نەدۆزمەۋە. كاھىنە گەمژەكانىش باۋەريان بەقسەكانى كرد و زۆرىش ترسان و داۋايان لىكرد با چارەسەرى ئەۋە نەخۆشيانەى بۇ بكات. دۋاى ئەۋە كاھىنەكان بەترسەۋە پزىشكىيان ئازاد كرد. "موسا ئاتون" ى پزىشك دو دەيەيە لەم دورخراۋە و گۆشەگىرىيەدا ژيان بەسەر دەبات و بەھۋى ئەۋە يىروباۋەرىيەۋە لەجىھان بىيەش بوۋە! ئىستا بۆئەۋەى ئىمە لەدىدارى بىيەش نەيىن

جلىكى جوان لەبەرىكەين بۆلەۋەى بەۋ شىۋەى كە پىۋىست و شايستەى ئەۋە
پىزى لى بگرين.

موسا ھەمان ئەۋ كاتەى لە "ستى كف" جىابويەۋە بۆچەند ساتىك
گوتەكانى "ستى كف"ى لەبەرخۆيەۋە وتەۋە و زۆر بەۋە سەرى سوپما كە "ستى
كف" كەسايەتى "موسا ئاتون"ى مەزن پادەگرت، چونكە "ستى كف" بگرە
بەۋشىۋەيەش پىز و باسى فىرەۋنى نەدەكرد. موسا دواى خۆشۋوردن و
حەۋانەۋەيەكى كەم يەكىك لەجۋانتى پۆشكاكەكانى لەبەركرد، ملوانكەيەكى
گرانبەھاي لەگەردن كرد و بەشكۆمەندى و مەزنىەكەۋە گەپايەۋە بۆ لاي "ستى
كف" و سواری گالىسكەكەى بوو و گالىسكەۋانەكەشى كوپىك بوو بەناۋى "سوكر
موسا" موسا لى پىرسى: ئايا ھىچ سەربازىك لەگەلماندا دىت.

ستى كف وتى: تەنھا من و تۆ دەپۆين بۆ لاي "موسا ئاتون"ى پىزىشك..... دواى
ئەۋە گالىسكەكە بەخىزايى بەرەۋ تاقگەكە كەۋتە پى، دواى ماۋەيەك تاقگەكە
كەدەكەۋتە دامىنى كۆيستانەكانەۋە دەرکەۋت. دواى ئەۋەى "ستى كف" مائەكەى
پىنیشان دا وتى: ئەۋە مالى "موسا ئاتون"ى پىزىشكە.

موسا وتى: تائىستا مالىكى ئەۋەندە جۋانم لەدورەۋە نەبىنيۋە، بەراستى
شۋىنىكى زۆر دلپىنى بۆخۆى ھەلبىژاردۋە، مالىكى خىشتەكى و لەپوى
ئەندازيارىۋە زۆر بەۋرد و جۋانى دروست كراۋە. ئەۋ مائە ھەيۋانى نەبوو و لەپال
ئەۋ مائەشدا دوو خانۋى تىر بۆ خىزمەتكەرەكانى دروست كردىۋو، تەۋىلەى
ئازەلەكانىشى كەمىك لەۋ دورتر دروست كرابون. ھەرۋەھا باخىك لەبەردەم مائەكەدا
بوو كە بەپلىكانەيەك كۆتايى دەھات، كاتىك ويستيان لەۋ پلىكانەيەۋە سەرىكەن
پوبارى نىليان لىدەردەكەۋىت و دەتۋانن لەكەنار پوبارى نىلدا جەۋىنەۋە.
گالىسكەكە لەبەردەم پلىكانەكاندا پارەستا و خىزمەتكارىكى مىسر بالاكورت لىيان
نزىك بويەۋە و بەخىرھاتنى لىكردن: ئىمە ماۋەيەك چاۋەپى ھاتنى ئىۋەمان
دەكرد. پايۋىك و كچىك لەناۋ باخەكەدا پىاسەيان دەكرد.
ستى كف وتى: ئەۋە "موسا"ى پىزىشكە.

هاوسره کهشی که ناوی "ستپ ئاتون" بوو وتی: ئەم "ستی کف" ه هاوپی ئیمهیه... دواى ئەوه پویکرده کچهکەى و وتی: "مریت ئاتون" وەرە بۆئێره خۆت به "ستی کف" بناسینه.

"ئاتون موسا" ش به "ستی کف" ی وت: "مریت ئاتون" لەم دور خراوهیه دا باشتترین دلخۆشی و هیواى ژیان و هاو دەمی پۆژەکانی تەنهایى ئیمهیه. دواى ئەوه وتی تۆ هیشتا هاوپی کهى خۆت پینه ناساندویت.

ستی کف وتی: راست ده کهیت، ئەمە ناوی "موسا" ی فیرعمون زادهیه! به لام "ئاتون موسا" به بیستی ناوی فیرعمون زاده به شیوهیه ک پراوه شا که "ستی کف" ی به وه ناچار کرد بلیت: ئەى دۆستی له گیان خۆشه ویستتر نیگه ران مه به، کاتی ک ویستم به خزمه تی ئیوه بگم و کاتی ک زانیم کوپی پادشاش له ئوردوگا کهى مندایه حەزم کرد ئەویش له گەل خۆمدا بهینم و به ئیوه ی بناسینم بۆئەوه ی واههست بکه م مه رجی پێز و خۆشه ویستی خۆم بۆ ئیوه به جی هیناوه. سه ره پای ئەو پونکردنه وه یه "ئاتون موسا" به بینینی موسا زۆر دلگران بوو، چونکه هه موان ده یانزانی که فیرعمون دورمنی "ئاتون" ی خودای پیشوی میسره و بچوکتین سۆز و به زه یی خۆی له به رامبه ر لایه نگرانی "ئاتون" دا پیشان نادات، بۆیه هه ره وه ی دهنگی که سی ک به رگو ییان بکه ویت که باوه ریکی ته واوی به خودای "ئاتون" ه به دلنیا ییه وه یه کسه ر له ناوی ده به ن، ئیستاش ئەگه ر که سی ک که ناوی خۆی "ئاتون موسا" و هاوسه ره که ی "تپ ئاتون" و کچه که ی "مریت ئاتون" بی ت بیگومان مه رگی فیرعمونی چاوه پێیان ده کات.

"ستی کف" ئاگاداری نیگه رانیه کانی "ئاتون موسا" بوو، بۆیه هه ولیدا له و نیگه رانیه پزگار بکات و بۆی پنکرده وه: بیگومان هه ندیک شتت له باره ی شازاده کانی باره گای پادشا بیستوه و وا ههست ده کهیت "موسا" ی هاوپی شم یه کی که له فیرعمون زاده کان، له کاتی کدا ئەگه ر وابوایه، نه من له گه لیدا ده هاتم و نه ئەوم به خزمه تی ئیوه ده گه یاند، چونکه ئەو له شازاده کانی تر زۆر جیاواز تره، ئەم "موسا" به هه ر هۆیه ک بی ت وه ک تۆ دور خراوه ته وه، چونکه تو په یی فیرعمونی وروژاندوه و ئەم تو په ییه شی گه شتوه ته سنوری مه رگ و له ناو بردن، بۆیه

لەپۈيەكەۋە ئىۋە ھەردوكتان خالىكى ھاۋبەش كۇتاندەكاتەۋە. بگرە "موسا" ش ۋەك تۆ ناتوانىت پى بنىتە پايتەختى مىسر، بەلايەنى كەم لەئىستادا لەدورخراۋەي "كوش" دا دەبىت ژيان بەسەر ببات، ھەلبەت ئەگەر لەو جەنگەي كە چاۋەرىمان دەكات بەزىندويى بگرېتەۋە. پىش ئەۋەي بېيىنمە لاي ئىۋە زۆر بەجۋانى لىكە داۋەتەۋە و زانىم كە بەدىدار و ئاشنايەتى ئەو زۆر خوشحال دەبن، ئەم لىكەندەۋەيەي مەنىش لە سالھا ئەزمونى تىكەلەۋى و ئاشنايەتەم لەگەل خەلكى و مامەلەكەردنم لەگەلئاندا سەرچاۋە دەگرېت. مەن پەفتارگەلىكى باش و پەسەندىكرام لەۋدا بىنيۋە، بۆيە بەھىچ شىۋەيەك پەشىمان نىم لەھىنانى بۆ لاي ئىۋە.

تۆش ئەي "ئاتون موسا" دەزانى كاتىك فىرەۋن زادەكات بۆ ھەر شۋىنىك گەشت بىكەن، ژنانى جوان و نۆكەر و نوسەران و ژەنىار و كاھىن و چىشت لىنەر و ئالەم جۆرە خەزمەتكارانە لەگەل خۇياندا دەھىنن و بگەنە ھەر شۋىنىك سىفرەي بادەنۋشى و پابۋاردن و خوشگوزەرانى پان دەكەنەۋە، بەلام موسا تەنھا لەگەل گالىسكەۋانىكدا ھاتۋە بگرە ئاۋجۋش ناخۋاتەۋە، مەن تا ئىستا نەمبىستۋە كە لەكەسىك تۈرە بوۋىت يان سزاي كەسىكى دابىت. ئەۋانەي لەگەل ئەۋدان بەگوتەي خۇيان زۆر لىي پازىن. سەرەپراي ئەۋەش موسا نەيدەزانى كە سەردانى ئىۋە دەكەين، مەن پىداگىرەم لەۋ كىرد بىت لەگەلئەمدا و شانازى خۇناسىنى ئىۋەي پىشكەش بىكەم، ئەۋىش ۋەك تۆ ناۋى "موسا" يە.

ئاتون موسا وتى: مایەي خوشبەختىمە كەلەنرىكەۋە ئاشنايەتى لەگەل شازادەيەكى ئاۋادا پەيدا بىكەم، ئەۋە يەكەمىن جەرە كە يەكەك لەنەۋەي كۆشكى فەرمانپەرۋايى ھەلگىرى ئەۋ تايىبەتەندىانە بىت. خۆم و ھاۋسەر و كچەكەم لەكانگاي دلمانەۋە بەخىرھاتنت دەكەين. وشەي "ئاتون موسا" كارىگەرەيەكى زۆرى كىردە سەر "موسا" بۆيە سەرى پىزى بۆ ئاتون موسا و ھاۋسەر و كچەكەي دانەۋاند.

"ئاتون موسا" ش فەرمانى دا بەنۆكەرەكانى بەرنامەيەكى جوان بۆ پىشۋازىكىردنى ئەمانە پىك بىخەن. لەبەرئەۋەي ئاۋ و ھەۋا ھىشتا تارىك نەبۋبو،

خانە خوي مىوانەكانى بىرە ژىر كەپرېكى ناو باخەكەى بۆئەۋەى لەسىبەرەكەيدا بھەيئەۋە. نۆكەرەكان بەئەۋ دەست و پىي مىوانەكانيان شۆرد و چەند مېزىكيان بۆ پېشوازيكرديان لەبەردەمياندا دانا. ميوەگەلىكى پەنگاۋرەنگ، ھەنگور و ھەنجىر و چەند خواردنەۋەيەكى جۆراۋجۇريان لەبەردەمياندا دانا. ئەو كاسانەى ئاۋجۇيان تىدەكرد كاسەيەكى بەرز و گەرە و چەند شىۋەيەكى جۆراۋجۇريان ھەبوو. بۆ ئاسان خواردنەۋەى قامىشيان دەخستە ناو كاسەكانيانيانەۋە بۆئەۋەى مىوانەكان ناچار نەبن كاسەكان لەكاتى خواردنەۋەدا بەرز بگەنەۋە. موسا كاسەيەك شەربەتى خواردەۋە و وتى: تائىستا شەربەتتىكى ئاۋام نەخواردەۋەتەۋە كە ئەۋەندە تامى خوش بىت. دۋاى ئەۋە وتى: دەزانم كە شەربەت ھەلگوشراۋى ميوەكانە بەلام نازانم ئەم شەربەتە ھى چ جۆر ميوەيەكە.

دۋاى ئەۋە مىوانەكان بېرىك شەربەت و ئاۋجۇيان خواردەۋە و كاسەى خواردنگەلىكى جۆراۋجۇريان لەبەردەمدا دانان، سەرەتا نانى گەرم و خوشتاميان خستە ناو قاپىكى بەردەميان. بەلايەنى كەم خواردنەكانى خانەخوي بەلاى "موسا"ۋە تازە بوو و ھەموشيان بەلايەۋە خوش بون...

لەبەرئەۋەى موسا لەۋانى تر بەھىزتر بوو لەۋان زياتر نانى خوارد و وتى: پېش ئەۋەى بىم بۆ ئىرە وام دەزانى كۆشكى فەرمانرەۋايى باشتىن شويىنى جىھانە و لەھىچ شويىنىكدا جىگا و ديمەن و خواردنىكى ئاۋا شكۆمەندى تىدا بەدى ناكريت، بەلام لىرەدا دەبينم ھەموو شتىك زۆر لەكۆشكى فەرمانرەۋايى باشتىر و سىروشتىتر و ئاسودەترە، سەرەپاى ئەۋەش لەپروى ھونەرەۋە زۆر پېشكەوتوۋە.

"ئاتون موسا"وتى: مەبەستان لەلايەنى ھونەرى خواردن و شىۋازى لىئانەكەى چيە؟

موسا وتى: لەكۆشكىدا خواردنىكم دەخوارد كە لەشىۋەى بەردى ئەو كرىكارانە دەچوو كە لەشىۋەى خشتەكى يان خشتەكى لاكىشە دەيانتاشى بۆئەۋەى دىۋارى كۆشكەكانيان پى ھەلچن، ئەمە تاكە كار و تواناي ئەو جۆرە كرىكارانە بوو، بەلام ئەو خواردنانەى ئەمشەۋ لەمالى ئىۋە بىنيم، دەقاۋدەق ۋەك ئەو بەردانە وابون كە ۋەستاكان لەدروسىتكردىنى پەيكەرى خوداكانى مىسردا بەكارى دەھىنن،

بهرده‌کانیان نه‌وه‌نده جوان و ناسک ده‌تاشی که ده‌بووه هوئی نه‌وهی سهرنجی هه‌موو بینهریک به‌لای خویندا رابکیشیت. نه‌وه‌که‌سانه‌ی نه‌م جوړه خواردنه‌یان لیئاوه که‌سانیکى لیزان و پسپوږن و به‌راستی هونه‌رمه‌ندن.

دواى نه‌وه موسا وتی: سهره‌رای نه‌وهی تائیس‌تا به‌هیچ شیوه‌یه‌ک له‌چیشته‌خانه‌دا کارم نه‌کردوه، به‌لام ده‌توانم بلیم جیاوازیه‌کی زور له‌نیوان چیشته‌یکى ئاسایى و چیشته‌یکى هونه‌ریدا به‌دی ده‌کړیت. بونموناه، موسا له‌کوښکى فرمان‌پره‌وایی میسر‌دا نان ناخوات، چونکه نانی نه‌وئ به‌ساراندی له‌خواردنه‌که‌دا ده‌خوریت، یان شیوازی خواردنه‌وه و مه‌راسیمه‌کانى تریش زور وشک و بیتام بون، له‌کاتیک‌دا له‌مالی "موسا"ی پزیشک‌دا هه‌موو شته‌یکى سروشتى بوو. هه‌روه‌ها خواردنه‌کانى کوښکى فرمان‌پره‌وایی به‌هیچ شیوه‌یه‌ک تام و بونی خواردنى مالی "موسا"ی پزیشکیان نه‌ده‌دا، له‌کوښک‌دا ماسى و مراویه‌کى زور لی‌ده‌نرا، به‌لام شیوازی لیئانى مالی پزیشک زور جیاوازه. موسا به‌شیوه‌یه‌ک نانی ده‌خوارد که نه‌یده‌توانى به‌شداری له‌گفتوگاگاندا بکات، به‌لام ده‌بیست که فرمان‌ده‌ی هیزی سهربازى میسر‌پوداوى سیاسى و سهربازى چنده‌ سا لی رابردوى میسرى بو‌خانه‌خوئ ده‌گیرته‌وه.

ستی کف ده‌یوت: فیرعه‌ون له‌جه‌نگى راب‌ردوى نیوان میسر و "هاتى"‌دا دوو ئامانجى له‌به‌رچاو گرتبوو، یه‌که‌م ده‌ست به‌سه‌راگرتنى کانزای میسى "که‌نعان" دووهم ده‌ست به‌سه‌راگرتنى کانى ئاسنى "لو‌ینان" دواى نه‌وه "ستی کف"‌باسى جه‌نگى "کوشى بو‌کرد و وتی: من به‌فرمانى فیرعه‌ون هاتوم بوئیره بوئنه‌وه‌ی شته‌یک به‌گوئى خه‌لکى "کوش"‌دا بچپین و وتی: خه‌لکى "کوش"‌ده‌بیست به‌هوئ ده‌ستدریژى کردنه سهر خاکی میسر ته‌مى به‌کړین.

خانه‌خویش وتی: خه‌لکى "کوش"‌بگره نه‌گهر ده‌ستدریژه‌کی واشیان کردبیت نابیت به‌وشیوه‌یه‌کوشت و کوش‌تار بکړین، چونکه بریکى که‌م خه‌لکى "کوش"‌به‌شداریان له‌م ده‌ستدریژه‌دا کردوه، نه‌که ته‌واوى خه‌لکى "کوش" نه‌وانى تره‌یچ تاوانیکیان نه‌کردوه، نه‌م له‌پیچه‌وانه‌ی ویزدان و دادپه‌روه‌یه

له بهرئوهی کۆمهلیک ئەم تاوانهیان کردوو و دهبیئت کۆمهلیکی بێتاوان لهباتی ئەواندا بکوژین.

"ستی کف" قا قا پێکهانی دواي ئەوه بۆی پونکردووه: ئەي "موسا ئاتون" ئەگەر فەرماندهیهك بیهوئیت لهسەر بنه‌مای چه‌مکی "فهل‌سه‌فه و لوجیک و ویزدان" بجه‌نگیت، ئەوا كه‌سیکی وه‌ك من باشتر وایه لهباتی ئەوهی فەرماندهی هیزی سهربازی بیت بپروات له لادیكه‌ی خۆیدا زه‌وی بکێلێت.

پزیشکی خانه‌خویش وتی: من هۆکاری ناردنی ئەم هیزه له‌لایه‌ن فیرعه‌ونه‌وه ده‌زان؟ فیرعه‌ون خوازیاری "زیره"، به‌لام هی‌رشکردنه‌ سه‌ر خه‌لکی "کوش" ی کردوو ته‌ بیانیویه‌ك بۆئه‌وه‌ی ده‌ست به‌سه‌ر كانه‌كانزاكانی "کوش" دا بگریئت. چه‌ندین سال پێشتر کۆمه‌لیک له ولاتی "لیبیا" كه ده‌كه‌وێته‌ باشوری میسر هی‌رشیان کرده سه‌ر میسر و کۆمه‌لیکیان لیکوشتن و سه‌رووت و سامانه‌کشیان بردن هه‌روه‌ها ئاوایه‌ی کانیشیان سوتاند، به‌لام فیرعه‌ون كه‌مترین کاردانه‌وه‌ی خۆی له‌به‌رامبه‌ر ئەم هی‌رشه‌دا نیشان دا، بۆچی له‌به‌رئوه‌ی "لیبیا" ولاتیکی هه‌ژار و كه‌مه‌ده‌ست بوو، له‌کاتی‌که‌دا دی‌سار نیه‌ ئایا به‌پراستی بو‌ته‌می‌کردنی خه‌لکی "کوش" هی‌رش ده‌که‌نه‌ سه‌ر ئەو ولاته‌یان نه‌!

ستی کف وتی: جه‌نابی "ئاتون" ی پزیشك، ستی کف فەرماندهیه‌كه كه فەرمانه‌کانی سه‌روی خۆی جیه‌جی ده‌کات و هیچ ده‌سته‌لاتیک له‌ده‌ستی خۆمدا نیه، من به‌پێی فەرمانی‌کی سه‌روی خۆم پوم له‌م ولاته‌ کردوو، لایه‌نی تاوانبار و بێتاوان به‌ره‌وشتوه‌ په‌یوه‌ست ده‌کرێت نه‌ك لایه‌نی سهربازی.

"ئاتون" ی پزیشك پرسى: ئایا تۆ واژه‌ی "مكا" ت به‌رگوى كه‌وتوو؟ ستی کف وتی: به‌لى واژه‌ی "مكا" م بیستوو.

"موسا" ی پزیشكیش وتی: ئیمه‌ی، خه‌لکی میسر هه‌زار ساله‌ بانگه‌شه‌ی ئەوه ده‌که‌ین "مكا" هی ئیمه‌یه و ته‌نها میسر "مكا" ی هه‌یه، له‌به‌رئوه‌ی ئیمه‌ "مكا" مان هه‌یه سه‌روه‌ری بونه‌وه‌ره‌کانی ئەم جیه‌انه‌ین و هیچ خێل و نه‌ته‌وه‌یه‌کی ئەم جیه‌انه له‌ناستی ئیمه‌دا نیه، سه‌ره‌پای، ئه‌وه‌ش والیکی ده‌دینه‌وه‌ له‌به‌رئوه‌ی ئیمه‌ "مكا" مان هه‌یه ئەوا ئاینه‌که‌شم ان له‌ئاینی میله‌ت و خێله‌کانی تر مه‌زنتره،

خوداكانى ئىمەش لە خوداكانى تر مەزنترن، بگرە ھەموو شتېكمان لەھەموو شتېكى مىلەتانی تر مەزنتەرە، ئەو خوداكانى ئىمەيە كە مافى خودايەتيان ھەيە، و ئەوانى تر بونەوھرى كىيوي و لەخوار ئىمەوھن و ئىمەش خۆمان بەپېشەنگى ئەوان دەزانين و ئەوان بەئازەلى كىيوى لەقەلەم دەدەين.

كاتىك موسا گوئى لەم قسانە بوو تەماشايەكى "ستى كف" ى كرد كە واى دەزانی بەم تەماشاكردنە توپرە و دلگران دەبيت، بەلام "ستى كف" تەنھا زەردەخەنەيەكى بۆ كرد. دوايى وتى: بگرە لايەنى ئازاييش يەككىكە لەتايبەتەندىيە بەرجەستەكانى خەلكى مىسر كە دەبيت بەبەشيك بە "مكا" لەقەلەم بدریت.

"موسا" ى پزىشك وتى: ئەو جۆرە ئازايى و دلیرەيە كە لەگۆرەپانى جەنگدا بەدى دەكریت، دلیری پى نالین، ئەم جۆرە ئازايى و دلیری جۆرىك ھىزى جەنگەل و دارستانیە، ھەركەسىك زۆرى لەوى تر زیاتر بیٹ! پى نالین ئازايەتى..... ئەمجارەيان موسا دلنیاوو لەوھى كە بیگومان "ستى كف" لەدەرپرینی ئەم بۆچونە تازەيەى لىی توپرە دەبيت، بەلام دوبارە زەردەخەنەيەكى بۆكرد و بەھیمنیەكەوھ گوئى لیگرت.

"ئاتون موسا" بەردەوامى دا بەقسەكانى و وتى: بەلكو بەشتىك دەلین ئازايەتى كە دەبیته ھۆى ئەوھى خەلكى بەپېچەوانەى ئەوھى بكوژرین زیندوو ببنەوھ و تەندروستیان بۆ بگەرپیتەوھ، ئەگینا ھەموو كەسىك دەتوانیت كەسانى تر بكوژیت. ستى كف لىی پرسى: چ جۆر ئازايەتیەك دەبیته ھۆى ئەوھى كوژراو زیندوو ببیتەوھ؟

خانە خویش بۆى پونكرەوھ: مەبەستم ئازايەتى گۆرەپانەكانى جەنگ نیە، چونكە ئازايەتى و دلیری و بیباكى لەگۆرەپانەكانى جەنگدا نابیتە ھۆى زیندوو بونەوھى ھىچ كەسىك. بەلكو مەبەستم ئازايەتى و لەخۆبردویى پزىشكانە كە پى لەمرگى كەسانى تر دەگرن، ئەگەر ئازايەتى پزىشك نەبیٹ كەسى نەخۆش دەمریت، كەسە نەخۆشەكان لەئازاراندا كۆچى دوايى دەكەن.

ستی کف لهم کاته دا لیی پرسی: به لām هیشتا چاوه پئی نه وه ده کم
بزانم "مکا" چیه، تو هیشتا پیناسه ی مه کات بو نه کردوین! نه وه ی ئیستا بو ت
پونکردینه وه پیناسه ی "مکا" له خو ناگریت.

پزیشکی خانه خو ی وتی: چه مکی "مکا" کۆمه له شتیکی باشی نه ته وه یه ک له خو
ده گریت، هه رکاتی ک خودا کان له نه ته وه یه ک تو په ببن، یه که مین شت که له وه نه ته وه یه
ده سه ندریته وه چه مکی "مکا" یه. بو نمونه یه کی ک له پرو وه رگی پراسی "مکا"
له کۆمه لگایه ک هه مان ناردنی ئەم له شکره ی ئیوه یه بو ولاتی کوش، کوش و
کوشتاری خه لکی بیتاوان و بی دهره تان له پئی هیژیکی سه ربازی گالیسکه دار و
نیزه به ده ست، به واتا پوشتن و له ده ستدانی "مکا" یه، بیئاگا له وه ی ئەم سه روشت
خراپیه له نه زانیه وه سه رچاوه ی گرتووه، من نازانم ئایا فیرعهون پراویژکار و وه زیر و
کارشناسی نیه، به چ شیوه یه ک ده ست له کاریکی ئاواوه ده دات، له وانه شه
ویستبیتی پوانه ی مه رگیان بکات.

ستی کف به سه رسوپرمانه وه وتی: تو له لایه که وه ده لئیت خه لکی بیتاوان و
بیده ره تان و له لایه کی تره وه ده لئیت فیرعهون ئیمه ی په وانه ی مه رگ کردووه،
به پراستی که موکورتیه ک له م گوتارانه تدا به دی ده گریت.

"موسا" ی پزیشک وتی: که موکورتی له کاره کانی فیرعهوندا یه نه ک له گوتاره کانی
مندا، چونکه ئەو به تیروانی نی خو ی ویستویه تی کوش و کوشتار بخاته نیو
خه لکیه وه، بو نه وه ی له کۆلی خو یانی بکاته وه و ده ست به سه ر زی په که یاندا بگریت،
له کاتی کدا "کوش" جه نگاوه رانیکی هه یه که به هیچ شیوه یه ک ئیوه ناتوانن پوه پریان
ببنه وه، هه روه ما چه ک و ئەسپه کانتان لی زهوت ده کن و خوشکان به دیلی ده گرن و
ده تانکه نه کۆیله ی خو یان، ئیستا که م و کورتی له گوته ی کاماندایه، گوتاری من
یان په فتاری فیرعهون؟

له کۆشکی موسا له گه ل "ئامون تپ" یان "نف" ی ته لارسازدا گفتوگۆی ده رباره ی
خودای نه بینراو کردووه و پییان وتبوو له باشوری "میسر" له میسری سه رو
که سانیک هه ن که باوه پریان به خودای "ئاتون" ه، له م جو ره گفتوگۆیاندا ده رباره ی
خودای ئاتون "موسا و ئامون تپ و یان "نف" ی ته لارساز" به چه وه گفتوگۆیان

دەكرد بۆئەۋەى نەۋەك كەسەك گۆيى لەگفتوگۆكەيان بىت... ئەۋىش لەۋ شەۋەدا لەكاتى باسكردنى خوداى نەبىنراۋدا ۋەك ئەۋ بىدەنگىيەى بالى بەسەر ئەۋ كۆشكەدا كىشابوۋ زۆر لەسەرخۇ قسەى دەكرد، بەلام لەناكاۋ ئاگادارى ئەۋە بوۋ كە جگە لە "موسا"ى پزىشك ۋ ستى كف ھىچ كەسەككى تر لەۋ كۆشكەدا نىيە، دواى ئەۋەى ئاگادارى ئەم حالەتە بوۋ حالەتەككى ئاساىى لەخۇگرت، سەرەپراى ئەۋەى باسى خوداى نەبىنراۋ نەكرا، بەلام لەگفتوگۆكانىاندا مەبەستىيان خوداى "ئاتون" بوۋ. موسا لەسەرپىچى ۋ دزايەتى كردنى "موسا"ى پزىشك لەبەرامبەر بۆچۈنەكانى "ستى كف"دا سەرى سوپما لەبەرئەۋەى بەئاشكرا دژى فیرعەون قسەى دەكرد.

ستى كف لىي پىرسى: كەۋاتە بەبۆچۈنى تۆرەفتارى فیرعەون ئەۋە دەسەلمىنىت كە خداكان دەيانەۋىت ئىمە لەناۋ بىيەن؟
پزىشكى گۆشەگىر ۋەلامى دايەۋە: ۋتە ھەركاتىك خداكان بىيانەۋىت نەتەۋەيەك شكست پى بېئىن "مكا"يان لى دەسەلمىنىتەۋە، ئىستاش كارى فیرعەون يەكەكە لەم ھىمايانە. ئىتر تۆ بەھەرشیۋەيەك كە خۆت بتەۋىت لىكەدانەۋەى بۆ بكە.
ستى كف ۋتى: كاتىك خداكان "مكا"يان لى سەندىنەۋە بەچ شىۋەيەك لەناۋ دەچىن؟

موساى پزىشك ۋتى: ئەۋكات خۇمان بەدەستى خۇمان، خۇمان نابوت دەكەين.
ستى كف ۋتى: بەۋاتا بەچ شىۋەيەك؟
خانەخوۋى بەم شىۋەيە بۆى پونكرەۋە: كاتىك تواناى دەستنىشانكردنى رەفتارەكانمان نەبىت ئەۋا بەئاراستەى پىچەۋانە ۋ بەزىانى خۇمان ھەنگاۋ دەننەن، چۇنايەتى ئەم نمونەيەش لەھاتنى ئىۋە بۆ ۋلاتى "كوش"شاردراۋەتەۋە، ئەم ھاتنەى ئىۋە بۆ كوش بەۋاتا ھەنگاۋ نانە بەپىچەۋانەى بەرژەۋەندىەكانتەن، ھەنگاۋنانىش بەپىچەۋانەى بەرژەۋەندىەكانتەن يەكسانە بەلەناۋبىردنى خۇتان بەدەستى خۇتان. مەگەر فیرعەون راۋىزكارى نىيە بۆئەۋەى لىيان پىرسىت ئايا "كوش"چ جۆر ۋلاتىكە، مەگەر "كوش"شارە مۇچەن تا ئىۋە بتەۋان ھەمويان لەناۋ بىيەن.

ستی کف وتی: کاتیك فیرعهون نهزانیٹ ولاتی "کوش" چ جور شوینیکه، نهوا منیش که تانیستا سهردانیم نهکردووہ نازانم چونه، نیمة پشت بهیژی سهربازی خویمان دهبهستین که لههموو شوینیکدا سرکهوتنیاں بهدهست هیئاوه، لهراستیدا نیمة هیچ گرنگیهکمان بهولاتی کوش نهداوه.

خانهخوی وتی: تو راست دهکهیت چونکه زۆریه ی کات له میسری خوارویت و میسری سهر و کوشی دراوسی ولاتی خۆتت بههیچ شیوهیه که له بهرچاو نهگرتووہ، بهلام وانیه. بهلگهش بو ئه مه تو و زۆریه ی نهفسهر و سهربازه کانتان له بهشی میسری خوارودا نیشته جین و میسری خوارو له میسری سهر و بهباشتر دهزانن، له کاتیکدا فیرعهونه کانی رابردوو پیش نهوه ی له میسری سهر و نیشته جی ببن و پایته خته که یان "تبس" بوو. نه م فیرعهونه "تبس" ی به جی هیشت و باری کرد بو میسری خواروو.

موسای پزیشک وتی: ههلبهت نابیت نهوهش له یاد بکهین له بهر دوو هوکار پایته ختی میسری گوپی، یه کهم له بهر نهوه ی "رامسیس" زۆر حهزی له ته لارگه لی بهردینه، دووهم له باکوری میسر دا کریکارگه لیکی زۆر هه ن که به هه رزان کار ده که ن. فیرعهونیش بو دروست کردنی ته لاره کانی سودی لی وهرده گرتن.

موسا لیی پرسی: مه بهستت له کریکاری هه رزان چیه؟

کابرای خانه خویش وه لامی دایه وه: مه بهستم نوکه ره کانی ولاتی "کوش" ه که له باکوری میسر و دهروبه ری "دلتا" دا نیشته جی بون و فیرعهونیش به کرییان دهگرت بو نهوه ی تا نهوکاته ی په کیان ده که ویت بیگاریان پی بکات. دوا ی نه وه که وته باسکردنی ولاتی "کوش" و بهم شیوه یه پونی کرده وه: کوش به لای فیرعهونه وه که له بهشی میسری خوارودا ژیا ن به سه ر ده بات ناااشنایه، فیرعهون واده زانیٹ پارچه زهویه که که ده که ویت بهشور و له هه مان نهو شوینه دا سنوردار کراوه! له کاتیکدا کوش به واتا ته وای هیلی "نه فریقا" که ده که ویت بهشوری میسره وه.

ستی کف وتی: حهوت سال له وه و پیش من کو مه لیك خه لکی "کوش" م له دهروبه ری شه شه مین تا فگه دا شکست پیته نا و هه مویانم کوشت، به لام

لەولەتسى "كوش"دا رەشىپىستەكان زۆرن و لەپىنى كشتوكالىيەو بژىئوى ژيانىيان دابىن دەكەن، ھىچ كاتىك پەنا بۇ فەرھودى و جەنگ لەگەل ولاتاندا نابەن.

كابرەى خانەخوئى وتى: كەواتە بەپىنى گوتەكانى خوت، بۇچى كوشت و كوشتار دەخەيتە ناو خەلكىكى ئاواو، لەوانەيە بەھۆى شەپەنگىزى چەند ھەرزەكارىك و لەبەر چەند پوداويكى بچوك دەتەوئىت نەتەويەك لەناو ببەيت، ھەلبەت دەزانم ئەو تەنھا بەلگەيەكە، كە ئامانجى سەرەكى دەست بەسەرگرتنى زىپرى ئەو ولاتەيە نەھىچى تر.

ستى كف لىي پىرسى: تۆ لەكوئە پەيت بەم بابەتە بردووە؟

پزىشكى خانەخوئى وەلامى دايەو: لىرەدا باسى ھەموو كەسىك و ھەموو شتىك دەكرىت. سەرەپاى ئەو ھەش لەشويئىك كە بەھىچ شىئەيەك تائىشتا بىرت لىنەكردووەتەو نارى "ئاتون موسا"يان بىستوو و من باش دەناسن، ئەگەر بلىم لەشويئىكەو كە نزىكەى سى تا چل پۆژ پىگا بەپىنى دورە نەخۆشم بۇ دەھىنن بۆئەو بۇيان چارەسەر بكم، باوېرم پىناكەن.

موسا بە پزىشكى خانەخوئى وت: تۆ وتت لەشويئىك كە سەد پۆژ بەپىادە دورە تۆ دەناسن؟

خانەخوئىش وەلامى دايەو: بەلى.

موسا وتى: لەوباو ھەردا نەبووم شويئىك لەمىسردا ھەبىت بۆئەو بىت بۇ ئىرە دەبىت سەد پۆژ بەپى پى بكن، بەراستى پىگايەكى سەير و زۆر دورە؟

ستى كف لەباتى خانەخوئى وەلامى دايەو و وتى: بەلى شويئىكى ئاوا ھەيە، ئەو ھەمان ئەو پىگايە كە دەبىت ئىمە بىگرىنە بەر و پىنى بگەين. ئەگەر ناشزانى كاتىك ئەو پىگايەت گرتە بەر بۆت دەردەكەوئىت كە چ جور شويئىكە.

خانەخوئىش بەموساى وت: ئىستە بى ئەو ھى خوت خوازيارى بىت ئاگادارى دورى پىگايەكى خوت بویت، ھەروەھا دەمەوئىت پىرسىارى بۆچونت لەبارەى ولاتىكى دواكەوتوووە لى بكم كە بەمىسرى سەرو بانگ دەكرىت.

موسا وتى: ئەگەر مەبەستت لەمىسرى سەرو ھەمان ئەو شويئانە بىت كە من چاوم پىيان كەوتوو، جگە لە جوانى و شكۆمەندى ھىچى ترى تىدا بەدى ناكرىت

و بەھىچ شىۋەيەك ناتوانىت پىيى بوترىت دواكەوتوو، خۇرئاوابونىكى جوان، دىمەنگەلىكى رەنگاوپرەنگى سىروشتى زىندوۋى ھەيە.

"موسا" ي پزىشكە وتى: بەپىيى ئەو ئەزمونەى من لەژياندا فىئىرى بوم ئەو كەسانەى چاوم پىيان كەوتووە يان لەبىيان بىزارن يان تامەزىۋى بىابانن، تانىستا پوبەپىۋى كەسىك نەبومەتەۋە كە بۇچونىكى بىلايەنەى لەبارەى بىابانەۋە ھەبىت، بەلام دەبىت بلىم كىۋ و بەردەلانى ئەم ئاۋچەيە لەھەندىك ساتەكانى پۇژدا، بۇنمۇنە لەسپىندە يان خۇرئاوابوندا دىمەنىكى دۇرپىنىيان ھەيە كە لەۋانەيە لەكەمترىن شوپىنى ئەم جىھاندا بتوانى دىمەنى ئاۋا بەدەست بەپىنىت.

موسا وتى: من راھاتوم بەۋەى تەماشە ھەلھاتن و ئاۋابونى خۇر لەۋاۋ بەردەلەن و كىۋەكاندا بىكەم.

خانەخوۋى وتى: زۇر ھەز دەكەم دىمەنى خۇرھەلھاتن يان ئاۋابونى ئىرە بىپىنىت بۇئەۋەى بىزانىت ئەو دىمەنەى لەبەرچاۋاتاندا دەردەكەۋىت چەنىك ئەفسونەۋى و دۇرپىنە، لەھەمان كاتدا لەماۋەى دوو پۇژى يەك لەدۋاى يەكدا دوو دىمەنى ھاۋشىۋەى يەكتىرى نابىنىت، چۈنكە ھەموو پۇژىك ئاسۇ بەرۋىخسارىكى نوپۋە نىمايشى خۇى دەكات. ئىمە بەمىندالەكانمان دەللىن ئەو پەنگە جوانەى خۇرئاوابون بە خۇرھەلاتى دەبەخشىت و لەسەر كىۋەكاندا پەنگ دەداتەۋە پۇشاكىكە كە پۇژانە لەكاتى دەركەۋىتى خۇردا لەلايەن خودى "موت" كراۋەتە بەرى كىۋەكانەۋە بۇئەۋەى كىۋەكان لەشەۋدا لەكاتى ئاۋابونى خۇردا سەرمەيان نەبىت... ئاتون موسا، لەمكاتەدا پويكىردە "مىرىت ئاتون" ي كچى كە تا ئەۋكاتە بىدەنگ گۈپى لەگفتۈگۈى باۋك و مىۋانەكانى دەگىرت و پىيى وتى: "مىرىت ئاتون" تىپروانىپنى تۇ لەمبارەيەۋە چىيە، ئايا تۇ پەيۋەست نىت بە دىمەنى ھەلھاتن و ئاۋابونى خۇرەۋە؟

مىرىت ئاتون بەدەنگىيى زۇر ناسك و دۇرپىن وتى: وايە بابە گىيان! كاتىك مىندال بوم پىيان دەۋىم كە پۇژانە پىش ئاۋابونى خۇر خوداى "موت" دىت و بالاپۇشىك دەدات بەسەر كىۋەكاندا بۇئەۋەى لەكاتى شەۋدا سەرمەيان نەبىت، بەلام ھىچ كەسىك پىيى نەۋتوم بەچ شىۋەيەك بەرد سەرمەى دەبىت، چۈنكە بەرد بىگىيانە و بونەۋەرە بىگىيانەكان ھەستىيان نىيە بۇئەۋەى ھەست بەسەرما بىكەن، بىگرە خودى

باوکیشم که زانیاریه کی زوری هیه ئەم بابەتە ی بۆ پون ئە کردومەتەو. "مریت ئاتون" بەزەردەخەنەکی ئەو نیشاندا مەبەستی لەم دەربەرینانە ی تەنھا گالته کردن بوو لەگەڵ باوکیدا.

"موسا" ی پزیشک بە "موسا" ی وت: هەرچەند تۆ وا خۆت دەردەخەیت که خۆشت لەدیمەنی ئەم ناوچە یە دیت، بەلام دلنیام ئەم شوینە بەلای تۆو زۆر سەرنج ڕاکێشە و هەموو شتیکی ئەم ناوچە یە بەلاتەو سەرنج ڕاکێش دیتە بەرچاوت. ئایا ئێرە شکۆمەند و سەرنج ڕاکێش نایەتە بەرچاوت؟

موسا وتی: لەبەرئەو ی لەوکاتەو ی چاوم کردوو ئەو لەناو فیرعەوند ۲۸ بوم، ناتوانم بۆچونیکی تەواوی خۆم لەسەر کۆشک و تەلارەکان بخەمە پوو.

"ئاتون مریت" وتی: ئایا ئەو شوینە خۆشیت پی دەبەخشیت، ئایا مروقە لەو شوینەدا هەست بەخۆشەختی دەکات یان نە؟

موسا وەلامی دایەو: بەهیچ شیوەیەک ناتوانی شوینیک لەم جیهانەدا بەدی بکەیت که بتوانیت بانگەشە ی خۆشەختی بکات، بەلام دەربارە ی ئەو شوینە ی تییدا گەورە و پەروەردە کراوم، دەتوانم بلیم شوینیکی زۆر فراوانە و لەهەموو کۆشک و تەلارەکانی تر باشتر دروست کراو، بەلام لەهەمان کاتدا مانیکی هاخینراو لە ئەفسانە ی رقبەرایەتی و ئیرەیی و کورت بینیی و بیبەزەیی و دەردیسەری.

ستی کف وتی: ئەمانە ی که باسی تایبەتەندی کۆشکی فیرعەونیە و هەمیشە وابوو و وادەبیت.

"موسا" ی پزیشک وتی: بەتەواوی تایبەتەندیەکانیەو، بەلام من بەم شیوەیە هەلسەنگاندنی بۆ دەکەم که لەوانە یە کۆشکیکی زۆر مەزن بیت.

موسا لە خانەخوینی پرسی: مەبەستت لە مەزنی چیه، زۆر حەز دەکەم بزانم بۆچونی تۆ لەمبارە یەو چیه؟

"موسا" ی پزیشکی بەم شیوەیە وەلامی دایەو: من بۆ هەموو گوتە یەکم بەلگە یەکی سەلمینراوم هیه، بەلگە ی سەلماندنەکانیشم هەمان ئەو کۆشکە یە که

²⁸ ئێرەدا مەبەستی کۆشک و تەلارەکانی فیرعەو.

تۆ ئیستا پیناسهت کرد، چونکه ئەم تەلارە ھەمان ئەو ئەندازیارە نەخشەیی کیشا و دروستی کردوو کە کۆشکەکەیی فیرعهونی بنیات نا، ھەرلەبەرئەوێش دەبیئت مەزن بیئت.

موسا لێی پرسى: ئایا مەبەستان کۆشکی فیرعهون و ئەم تەلارە یەك تەلارساز نەخشەیی کیشاوە و دروستی کردوو؟

"موسا" ی پزیشک وەلامی دایەو: بەلێ. ھەردوکیان یەك تەلارساز نەخشەیی کیشاوە و دروستی کردوو. دوانزە سال لەوێ وپیش ئەو تەلارسازە لەگەڵ چەند ھەزار نۆکەرێک ھات بۆ ئێرە بۆئەوێ بەربەستێک لەسەر تاڤگەیی یەكەمدا بۆ فیرعهون دروست بکەن. ئەو تەلارسازە پێی و تەم بۆ دروست کردنی بەربەستێک پێویستمان بەبەرد دەبیئت، ئەویش بەچ راندەیکە، ھەلبەت زیاد لەو بەردانەیی کە لەقوچەکیەکانی میسردا بەکارھێنراون!! ئەو وتی ئەم کارە دەکرێت، بۆئەوێ لەدوای دروست کردنی سێ خەزینەیی مەزنەوێ ئاوی تێدا کۆبکریتەو و میسر لەوشکەسالییدا دوچاری کەمی ئاو نەبیئت. مەن نەخشەیی ئەو بەربەستەم بێنی کە خودی تەلارساز پێی نیشان دام و زانیم چیتەر هیچ لاقاو و ھەلچونیکیی پوباری نیل ھەرەشەئامیز نابیئت، ھەرۆھا چیتەر ترسی وشکەسالی نامیئیت، کۆکردنەوێ ئاو لەو پەنگاوانەدا دەتوانیئت ئاوی میسر لەوشکەسالییدا داوین بکات.

موسا لێی پرسى: باشە، ئەو دواي ئەو؟ ئایا ئەو بەربەستە دروست کرا؟

پزیشکی فیرعهون وەلامی دایەو: بەداخەو ھەرئەوێ پێشەکی بەرنامەیی ئامادەکاری سەرەتای دروستی کردنی ئەم بەربەستە فراھەم کرا، لەناکاو سەر و کەلەیی کاھینانەکان بەتۆماریکەو دەرکەوت، ئەوانە لەگەڵ کۆمەلێک سەرباز و بێریاری نوێی فیرعهونەو چواردەوری تەلارسازیان گرت و فەرمانیان پێدا بەبێریاری فەرمانرەوا دروست کردنی ئەم بەربەستە راوہستیییت چونکە کاھینەکان لەوباھەرەدان لەکاتی دروست کردنی ئەم بەربەستە دەست تیوھردان لەکاروباری نیلدا دروست دەبیئت، ئەگەر دەست لەکاروباری نیلەو بەدەین، ئەوا نیل لیمان توپە دەبیئت و لەئەنجامیشدا خوداگانیش لیمان توپە دەبن و دەبیئتە ھۆی ئەوێ سەرتاسەری میسر لەناکاو وێران بیئت.

"ستی کف" یش لایه نگری کرد و وتی: کاهینه کان پاستیان کردووه، بوچی دهست له کاروبار و سروشتی نیله وه بدهین؟

خانه خوی بهم شیویه بوی پونکردنه وه: من و ئەندامانی خیزانه کهم، له خانویه کدا دهژیاین که له خشت دروست کرابوو، ته لارساز دواي ئەوهی فیرعون فرمانی پێدا دهست له دروستکردنی ئەو بهر بهسته هه لگرت، ناچار بوو دهست له کاره هه لگرت و منیش له کاته داوام لیکرد ئیستا هه لی ئەوهی بۆ پەخساوه که مائیک بۆمن دروست بکات، خۆشبهختانه ته لارساز پازی بوو به وهی خانویهک بۆمن دروست بکات، بۆیه نه خشه ی ماله که ی کیشا و خودی خۆشی سه ره پرشتی دروستکردنی ئەو خانووه ی له نزیکه وه له ئەستوگرت و هه مان ئەو خانووه ی بۆ دروستکردم که تۆ ئیستا تێیدا دانیشتیویت. دوانزه سال له وه و پێش سه ره پرای ئەوهی له دروستکردنی بهر به سته ی بیهش بوین، به لام له بهرامبه ردا خیزانه که مان بو به خاوه نی خانویه کی بیوینه که له بهر دروست کراوه.

موسا وتی: ئەمه شکۆمه ندرین ماله که له ته مه نماندا له دواي کۆشکی فیرعون چاوم پێی که وتبیت، ده توانی ناوی ته لارسازی ئەم ماله م پێی بلییت. "ئاتون موسا" وتی: ئەم خانووه ته لارسازی که ناوی!... پزیشک بۆماوه یه ک بێدهنگ بوو...

موسا نه یه نلا قسه که ی ته واو بکات و وتی: ناوی "نف" ی ته لارساز نه بوو؟ بریسه که یه ک له چاوانی پزیشکه وه ده ره پری و وتی: ئەوهی من له هزمدا به دوایدا ده گه رام و ماوه یه که شه و پۆژ پیکه وه له پێناو دروستکردنی ئەم خانووه دا له ته نیشته یه کتره وه داده نیشته ی، تۆ ناو ده زانی؟ به راستی سه یره تۆ له کوپوه توانیت بزانی ناوی ئەو ته لاسازه مه زنه "نف" ه؟

موسا وتی: له کۆشکی فه رمانه روه ایی میسر دا "نف" ی ته لارساز نوسینگه یه کی تایبه تی هه بوو، به و اقا ئیستاش ئەو نوسینگه یه ی هیه. ئەو هه میشه له نوسینگه که یدا سه ره قالی نه خشه کیشانه، ته لارسازه کانی تر فیری شیوازی کیشانی نه خشه ی ته لارسازی ده کات، نه خشه ده کیشتی و به به رده وای کار ده کات، دواي ئەوه بێدهنگ بوو و پۆچوو هه زری خۆیه وه، موسا ئەوه ی هاته وه یاد

پۇژىكىيان لەكاتى گفتوگۇكردن لەگەل "نف"ى تەلارسازدا ئەو پىيى وت كە "ئاتون" راستىيەكى حاشا ھەلنەگرە.

دواى ئەو "موسا" ش لىيى پرسى: بەچ شىۋەيەك "ئاتون" راستىيەكى حاشاھەلنەگرە، مەگر تۇ باوھەرت بە "ئاتون"ە؟

"نف"ى تەلارسازىش پىيى دەلىت: "ئاتون"ىەك ناو، ئىمە لەباتى راستى ناوى "ئاتون"مان لىئا، لەوانەيە خەلكانى تىرىش ناويكى تىريان بۇ ھەلېژاردىيىت، بەلام گىرنگ نىە چ ناويكى لى دەنرىت، "ئاتون" راستىيە. موسا والىكى دايەو كە ماھىيەتى راستەقىنەى خودا برىتيە لە "راستى" و لەبەرئەوھى تەنھا يەك راستى ھەيە و نابىت بەدو، كەواتە خوداش تاك و تەنھايە و دوو راستى و دوو خودا بونى دەرەكى نىە، ئىتر ناوى ئەو خودايە بنىين "ئاتون"يان ھەرنالويكى ترى لى بنىين. كەواتە خوداى تەواوى بونەوھرى ئەم سەرزەويە تەنھا يەكىكە ئەويش "راستىيە"

كاتىك "موسا"ى پزىشك ئاگادارى بىدەنگى و پۇچونى ھىزى "موسا"بو، بۇئەوھ بىھىنئەتەو قسەكردن لىي پرسى: پىم نالئىت تۇ بۇچى ناوت "موسا"يە، بۇچى تۇ ناويكى تەواوت نىە و نىوھ ناويان لىناويت؟

ئەم پرسىيارى پزىشك بوبە ھۇى بچرانى پۇچونى ھىزى موسا و وتى: "ئىخاس ئامون"ى دايكم ئەم ناوھى لىنام، لەبەرئەوھ نىوھ ناوى لىناوم بۇئەوھى لەدوايىدا تەواوى بكات، بەلام فېرەون كە خۇى بەخاۋەنى ھەموو شتىك بگرە ناويش دەزانى، بۇيە ئەم نىوھ ناوھى بۇ دەستنىشان كردم تا لەدەوايىدا تەواوى بكات، ھەرلەبەرئەوھش ناوم بەنىوھ و ناتەواوى مايەوھ.

ئەم گفتوگۇيە ئاويكى ساردى بەسەر ئەو دانىشتنەدا پىشت، بگرە خانەخويش قسەى نەكرد بۇئەوھى درىژە بەقسەكانيان نەدرىت.

دواى ماوھىەك "ستى كف" وتى: ئەى شازادە لەم كۇبونەوھىيەدا، ھەموومان متمانەمان بەيەكتى ھەيە و دەزانين ئەوھى لەم دانىشتنەدا باسكرا ناپواتە دەرەوھ، سەرەپاي ئەوھش ھەندىك گوتەش ھەيە باشتى وايە دەرئەبىرئىت، بۇيە بەباشى دەزانم ھەموو شتىك نەخەينە پوو، ھىوادارم قسەكانم دلگىرانت نەكات.

كاتىك كۆتايى بەمگفتوگۆيە ھات، "موسا" ى پزىشك خۆى ھەلدايە نيۋەندى
گفتوگۆكەيانەۋە و بابەتى گفتوگۆكەى گۆپرى و لەموسا پرسى: بەھەرھال گۆيمان
لەۋە بوو كە باست كرد، ئەى نيۋە ناۋەكەى تر چيە.

موسا وتى: لەبەرئەۋەى دايكم سەرگەوتنى لەتەۋاۋكردنى ناۋەكەمدا نەھىنا
بەباشى دەزانم ھەر ئەۋەبىت كە ھەيە.

"ستپ ئاتون" كە تا ئەۋ ساقە گۆى لەگوتەكانى ھاۋسەرى و ميوانەكان دەگرت،
ھاتە گۆ و وتى: ئىمەى بەتەمەنەكان تەنھا دەربارەى ئەۋ بابەتانە دەدوئىن كە
خۆمان ھەزمان لىيەتى، لەكاتىكدا دوو كەس لەم كۆپەدا لاۋن "موسا" ى ميوانى
خۆشەويست و كچەكەم "مرىت ئاتون" ىش لەم كۆپەدا بەشدارن، با پىيان پىبىدىن
ئەۋانىش تىپروانىن و ھەلسەنگاندەكانى خۆيان بخەنە پوو، بۆئەۋەى ئىمەش باشتر
ئاشناى تىپروانىن و شىۋازى بىرگەردنەۋە و ھەلسەنگاندەكانىيان بىن.

ھاۋسەرى "ئاتون موسا" پوى كىردە كۆپرى لاۋ و وتى: ئەمشەۋ تىرىفەى مانگە،
مانگ بەھەموو جوانىەكىەۋە لەكىۋ و پوبارەۋە ھەلدىت. "مرىت ئاتون" ى كچىشم
دەبىتە پىبەرت بۆئەۋەى ئاشناى خانو و باخىك بىت كە "نف" ى تەلارساز بۆى
دروست كىردوئىن. ھەرۋەھا بۆئەۋەى دىمەنى دلفىن و لەيادنەچوى دەۋرۋبەرمان
لەژىر تىرىفەى مانگدا تەماشا بكەيت و لەھزى خۆتدا بەجۋانى وىنەى بكىشىت.

"موسا" ش بەدەم سوپاسكردنەۋە ھەستايە سەرىپى و لەگەل "مرىت ئاتون" ى
كچى خانەخوئدا بۆ بىننى خانو و باخ پۇشتنە دەرەۋە.

كاتىك دوو نامۇ بەيەكتىر ئاشنا دەبن

"مىرىت ئاتون"ى لاو "موسا"ى بىرد بۇ ناو باخ، گەشتە لاي پلىكانەكە و موسا بىردە بەشى خوارەۋە پلىكانەكە و وتى: لەم شوينەۋە ھەروەك چۆن بەچاۋى خۆت دەبىنى پوبارى نىل ئاشكرا و ديارە.

موسا لىي پىرسى: بۆچى لىرەدا پلىكانەيان دروست كىردوۋە؟
 "مىرىت ئاتون"وتى: ئىستا تىدەگەيت، لەبەرئەۋە دەمەۋىت لەم پىگايەۋە بىتەمە شوينىك كەبەلاتەۋە زۆر سەير بىت.

لەناكاۋ دىمەنى پەرستگايەكى پاىبەردىنى پەش سەرنجى موساى بەلاى خۇيدا پاكىشا و وتى: خۇئەۋە پەرستگايە.

مىرىت ئاتون وتى: ھەز دەكەيت بىرۋىنە ناو ئەۋ پەرستگايەۋە؟
 موسا سەرى بەھىماى بەلى پراۋەشاند، دۋاى ئەۋە پىكەۋە پۇشتە ناو پەرستگايەۋە. موسا تىگەشت كە پاىەكانى پەرستگا ھەمويان بەبەردى پەش دروست كىراون، بەلام زەۋى ئەۋ پەرستگايە بەردى سىپى تىدا بەكار ھىنراۋە و بىمىچەكەشى بونى دەرەكى نىە! بىمىچى پەرستگا ۋەكو ئاسمان درەۋشاۋە بوو كە مانگ لەناۋىدا خۇى دەنۋاند.

موسا لىي پىرسى: بۆچى ئەم پەرستگايە بىمىچى نىە؟
 "مىرىت ئاتون"وتى: ئەم پەرستگايەيان دەقاۋدەق ۋەك پەرستگاكانى پابىردوۋە دروست كىردوۋە، لەۋ سەردەمانەدا پەرستگاكانى مىسر بەۋشىۋە بىمىچيان نەبوو.

موسا لىي پىرسى: تۆكە ناوت "مىرىت ئاتون"ە، ئايا تۆش خودا كۆنەكان دەپەرستى؟

"مریت ئاتون" كە تاو كاتە لە "موسا" پانە مابوو لەو كاتەدا تەماشایەكی سەر تاپای كرد و بۆ ماوێه كیش بەوشیوێه تەماشای كرد دواى ئەو و تى: دودلەم لەوێ كە دەمەوێت پیتی بلیم!

موسا لێ پرسى: بۆچی دودلێ؟ وەلامى پرسىارەكەم بەدەرەو.

مریت ئاتون وتى: تۆ كە سێكى ئاسایی نیت، لەبەرئەوێ لەكۆشكى فەرمانرەواییەو لەگەڵ هێزێكى سەریازی میسردا هاتویت بۆ ئێرە، بەركەش وا دییتە بەرچاو كە تۆ شانزادەى فیرەونیت، سەرەپای ئەوێ من تانیستا چاوێم بەشانزادەیهك نەكەوتوو.

موسا پرسى: هەرئەوێش ھۆكارى دودلێ تۆیە؟

مریت ئاتون وتى: بەلێ.

موسا لەنیو پەرستگایەكی بى بنمیچدا تەماشایەكی ئاسمانى كرد، ئاسمان سایەقەبوو و مانگیش بەپێى پێویست پەرستگای ڕوناك كردبویەو. لەو كاتەدا موسا نۆقى بیر و ئەندیشەكانى خۆى بوو، كاتێك "مریت ئاتون" ی ڕێبەرى بانگى كرد ڕاوەشا و هاتەوێ سەرخۆی.

مریت ئاتون پێى وت: پێش ئەوێ پێكەوێ برۆینە شوینەكانى ترەوێ بەئەنقەست تۆم هینايە ناو ئەم پەرستگایەو بۆئەوێ جواترین شوینت پێى نیشار، بەدەم، ئەم پەرستگایە بەپێى سەلیقە و داخوایەكانى دایكەم دروست كراوێ. دایكەم ژنیكى ئایندارە و حەزى دەكرد بۆ پەرستن پەرستگایەكی لێوێ نزیك ییت بۆئەوێ نوێژى تێدا بكات.

موسا لێ پرسى: دایكەم باوێرى بەچ ئاینێكە كە ئەم پەرستگایەى بەم شیوێه دروست كردووە.

مریت ئاتون وتى: بیروباوێرى دایكەم وەك ئەوانەى ڕابردووێ و نۆز جیاوازی لەبیروباوێرى خەلكى ئەم سەردەمە. ئێمە بیستومانە كە خداكانى ئێوێ لە میسرى خوارو و ناوچەى "دەلتا" خداكانى ئێمەیان شكست پێھێناوێ، بەلام ئێمە لەم ناوچەیدا نەمانھیلا خداكانمان كە لەناوچەكانى ئێوێدا شكستیان خواردووێ، دەرېكړین، بۆیە ئێمە هەمان ئەو خدا شكست خواردوانەمان پاراستوو،

لەبەرئەوێ دەمانزانی ئەم خودایانە جگە لەمیسری سەر و هیچ شوینیکی تریان نیە بۆی بپۆن. خوداکانی ئێمە لەبەرامبەر خوداکانی ئیوودا شکستیان خوارد، ئەوە کاریکی پون و ئاشکرایە، بەلام هەمان ئەم خودا شکست خواردوانە خزمەتییکی زۆریان بەمیسر گەیاندوو و بونە هۆی سەرکەوتنی بەرەکەت و شانازی میسریەکان، هەر لەبەرئەوێ دەبیئت بەرگریان لێ بکریت.

موسا وتی: دایکت کە داوای کردوو ئەم پەرستگایە بۆ دروست بکەن، بەدنیایییەو بەلگەییەکی بۆ بێ بنمیچی ئەم پەرستگایە هەبوو. وانیە؟ مریت ئاتون وتی: تەنھا لاسایی کردنەوێ پەرستگا کۆنەکانە.

موسا لێی پرسى: تۆش وەکوو دایکت خودا کۆنەکان دەپەرستی؟ مریت ئاتون وتی: بەلێ، منیش وەکوو دایک و باوکم خودا کۆنەکان دەپەرستم... داوای ئەوێ مریت ئاتون بەردەوامی بەگوتارەکانی خۆی دا و وتی: هیژەکانی فیرعەون هاتن بۆ میسری سەر و کوشت و کوشتاریان خستە نیو ئەو کەسانە باوەریان بەخوداکانی کۆن بوو، بەلایەنی کەم پیت بنایە بەهەرشوینیکی ئەم زەویەدا پیت لەخوینى خەلکیەو دەگەوزا، ژن، پیاو، منداڵ هەموویان بەشمشیر لەت و پەت کردبوو، بەشیوێهە کاتیک سەربازەکان ئەو ناوچانەیان بەجی هیشت ئەو ناوچەییە بێ دانیشتوان مایەو و چۆل بوو. کەواتە پیتش هیژشی فیرعەون بۆ سەر ئەوانە میسری سەر بەدریژی پوباری نیل خودا کۆنەکانیان دەپەرست کە سەدان گوند و ئاواپی و جوتیارانی چالاکی تیدا دەژیا، بەلام سەربازەکان گوندەکانیان وێران کرد و خەلکەکانیان کوشتن و بەرەمەکانیان بەتالانی بردن، مالهەکان وێران بون و کێلگەکان و شک بون و ئەو ناوچە دورودریژە گۆرا بە بیابانیکی و شک. سەیر لەوێدایە دژمنایەتی فیرعەون لەبەرامبەر ئەم جوێرە خەلکانەدا دژمنایەتیەکی بێ بنەما و کوێرانە بوو، بۆچی؟ لەبەرئەوێ بەلایەنی کەم دەیتوانی سود لەهیژی لاوەکانیان بۆ کارگەلیکی زۆر وەرگریت بەتایبەت بۆ گواستنەوێ بەرد کە حەزی لەبنیات نانی کۆشکە بەردینەکان بوو. بەلام ئەمەشی لەبەرچاو نەگرت، بەراستی هەریکی کوێری هەبوو و ئەوانیشی کوشت. ئیستا ئەو موسا تۆش لێم دەپرسی باوەرم بەچ خودایەکە. من نەمدەویست بزانم تۆ باوەرت

بەچ خودايەكە، دەتەوئەت بىيانوئەك بۇخۇت بدۇزىتەو و بەناونىشانى كوپى
فیرەون بمکوزیت.

موسا وتى: نەخیر وانیە، نەمدەویست بزائم تۆچ بیروباوەرئەکت ھەییە، ھەرەھا
نەمدەویست لەپەئى ئەم پرسىارەمەو ھەندىك بەلگەت لى بەدەست بەئینم. بەھیچ
شیوئەكە وان نەبوو.

"مریت ئاتون" تەماشایەكى "موسا" ى کرد دواى ئەو پوی لى وەرگىرا.

موسا لى پرسی: "مریت ئاتون" ئایا تۆ پقت لەمنە؟

مریت ئاتون وتى: بۆچى پقم لىت بیئ، تۆ میوانى ئیمەیت و تائەوگاتەى
میوانمان بیئ بەرپەز و خوئەویستىو مامەلەت لەگەلدا دەکەین، بەلام ئەو ھەش
بزائە تائىستە ئەم جۆرە گفتوگۆیانەم لەگەل ھیچ میوانىکدا نەکردوو، تۆ تاکە
میوانىکەت کە لەگەل مندا تەنھا بیئەدەرەو و وەك کەسیكى نەئینى پارپەز و خوئمانە
مامەلەى لەگەلدا بکەم. کاتىك تۆ گفتوگۆت لەگەل باوکمدا دەکرد وتت فیرەون
لەگەل تۆ و دایکتدا میھرەبان نەبوو و ئەو ھەش تاکە پالئەرىکە کەواى لەمن کرد ئەم
جۆرە گفتوگۆیانەت لەگەلدا بکەم و ھۆکارەکەى بزائم. ھەمان ئەم دژمنایەتیەى
فیرەون لەگەل دایکتدا ئەو بویرەى بەمن بەخشى بەوشیوئەكە لەگەل تۆدا
دەربارەى ھەندىك بابەتى تاییبەت و دەرونى بدویم.

موسا وتى: کەواتە بۆچى ناوى خوداکەى خۆت لى شاردمەو و بەم بۆنەییەو
پەپرەوى چ جۆر خودايەك دەکەیت؟

مریت ئاتون وەلامى دایەو: فیرەون لەگەل دایکتدا ژيانى ھاوسەرى پیکەئینا و
تۆش بەرھەمى ئەو ژيانى ھاوسەریەتیەى و خوئینى فیرەون لەخوئنبەرەکانتدا
ھاتوچۆ دەکات. بەلام لەبەرئەو ھەش دەزائم فیرەون چ تیروانىنىكى لەبەرەمبەر
خوداکاندا ھەییە، بۆیە ناچاربوم ناوى خوداکەمت پى نەئیم، باوکت تەواوى خەلکى
ئەو ناوچەییە کوشت. لەوانەییە پۆژىك بیئ تۆش ھەمان کار بکەیت.

موسا وتى: راستیەکەى ئەو ھەش سەرەپای ئەو ھەش من بەشازادە بانگ دەکەن، بەلام
كوپى فیرەون نیم!

مریت ئاتون وتى: تۆ كوپى فیرەون نیت؟

موسا بهسهری وه لّامی نه خیری دایه وه.

نه مجاریان "مریت ئاتون" به شیوهیه کی تر هه مان پرسپاری لیکرده وه و وتی:
مه گهر باوکت ژیا نی هاوسهری له گه لّ دایکتدا پیک نه هیئاوه؟
موسا وتی: با، ژیا نی هاوسهری له گه لّدا پیکهیناوه!
مریت ئاتون وتی: که واته خوینی فیرعهون له خوینبه ره کانتدا له حالی
خوړاشاندایه، وانیه.

موسا وتی: نه خیر، له بهر نه وهی من کوپی فیرعهون نیم!
مریت ئاتون وتی: نه مېړ به گوئیکانی خوّم بیستم "ستی کف" فرماندهی هیژی
سهریازی وتی تو کوپی فیرعهونیت.

موسا بوی پونکرده وه: دلنیا به له وهی که من کوپی فیرعهون نیم، نه مېړ ژورباش
ده توانم پهی به وه ببه که فیرعهون پیش شه وهی بزانیّت دایکم "ئاتون" په رسته
خویشی ویستوه، دواي شه وهی ناگاداری شه بوو که دایکم ئاتون په رسته
کوشتی، به راستی دایکم ئاتون په رست بوو و دهیویست له هلیکی گونجاودا
ناوی "ئاتون موسا" م لسی بنیّت، به لّام فیرعهون پی پی نه دا... "مریت
ئاتون" له وکاته دا ژور به تیپرامانه وه گوپی لیگرتبوو و "موسا" ش به رده وای دا
به قسه کانی: له کوشکی فرمانره واییدا کاهینی مه زن که ناوی "ئامون تپ" بوو
شه ویش به هه مان شیوه "ئاتون" په رست بوو. کاهینی مه زن دهسته لّات و
کاریگهریه کی ته وای به سهر کاهینه کانی تری کوشکدا هه بوو، تا شه وکاته ی په بیان
به وه برد که شه "ئاتون" په رسته و دواي شه وهی فیرعهونیان به گوزارشتیک لسی
ناگادار کرده وه، شه ویش دریخی نه کرد و سهری برای له ناو سه به تیه کدا بو ناردم،
بو شه وهی تیمگه یه نیّت هه رکه سیك "ئاتون" په رست بیّت شه سزاکه یه تی.

دواي شه وهی موسا دوپاتی کرده وه: توّ وات ده زانی بو شه وه هاتوم تا سیخوپی
به سهر نیوه دا بکه م! به لّام نیستا دلنیا به له وهی که شه تویّت گیانی منی
له دهستدایه نه ک من.

مریت ئاتون لیی پرسى: به چ شیوهیه ک من گیانی توّم له دهستدایه.

موسا وتى: ئەگەر تۆ بە "ستى كەف" بىلىت موسا "ئاتون" پەرستە و ئەۋەى لەبارەى دايك و باۋىك بۆم گىرپىتەۋە كە زۆر نەيىنى ئامىزە، ئەۋى لىئاگادار بىكەيتەۋە، ھەرۋەھا ئەۋەشى بۆ بگىرپىتەۋە كە بىرپارۋو ناۋى "ئاتون موسا" لەخۆم بىنىم، داۋى ئەۋە لەسەر تەختى فەرمانرەۋايى فەرەۋندى دانىشم، بەدلىيايىۋە "ستى كەف" يەكسەر فەرمانى دەستگىرکردىم بۆ دەردەكەت و پروانەى فەرەۋند دەكەت، بۆ ئەۋەى ئەۋ سزايەى پىيى نىشان دام بەسەر مەنىشدا كىردارى بىكەت.

مرىت ئاتون لىيى پرسى: ئەى موسا خۆت دەترانى ئاشكراكىردى ئەم جۆرە نەيىنەنە چ كىشمەكىشىك لەداۋى خۇيانە دەيىنن، بۆچى مىنى لى ئاگادار دەكەيتەۋە؟

موسا وتى: ھەر ئەۋەى ئەمپۇ چاۋم بەتۆ كەۋت ھەستەم بەۋەكرد لەنىۋ ئەۋ ھەموو كەسانەى تائەمپۇ چاۋم پىيان كەۋتوۋە و مامەلەم لەگەلدا كىردىن، تۆ تەنھا كەسىكىت كە دەتوانم مەمانەى پى بىكەم و دلىياشم لەۋەى بۆ ھىچ كەسىكى ناگىرپىتەۋە.

مرىت ئاتون بىدەنگ بو.

"موسا" ش كەمىك لىيى دور كەۋتەۋە و پىيى وت: كەۋاتە بەيىنىنت جۆرىك ھەستى نامۆ لەمندا وروژا، ھەستىك كە زۆر خۇشچالى كىردىم.

مرىت ئاتون وتى: لەۋەيكە بومە ھۆى ئەۋەى نەيىنەكانى خۆتەم بۆ بگىرپىتەۋە داۋى لىبوردنت لىدەكەم، بەلام بە يىنىنت زۆر خۇشچال بوم.

موسا وتى: ئەۋە ھەمان ئەۋ رستىە بوو كە دەمويست بىلىم بەلام بەنىۋە چلى ھىلامەۋە.

مرىت ئاتون وتى: ئىستاش كاتى ئەۋەيە لەم پرستگايە بىۋىنە دەۋەۋە...

ئەۋ دوانە چۈنە سەر ترۆپكى بەرزاىيەك كە روبارى نىل لەبەردەمياندا خرۇشان رىنگاى خۆى گرتىۋە بەر.

موسا تەماشايەكى "مىرىت ئاتون"ى كىرد و وتى: لەو ساتەوەى تۆم لەو ژورەدا بىنى و باوكت تۆى پېناساندم، ھەست دەكەم لەوساتە بەدەواو ھىزىك من بەئاراستەى تۆدا پەلكىش دەكات، ھەز دەكەم جارىكى تر چاوم پىت بەكویت. مىرىت ئاتون وتى: ئەى موسا مىنىش ھەمان ھەستى تۆم ھەيە، بەراستى ھەستىكى ھابەشى سەير لەنىوانماندا ھەيە.

موسا لىتى پرسى: بۆچى سەيرە؟

مىرىت ئاتون وتى: سەردەمانىك چىرۆكىيان بۆ گىپرامەو، بىستەم پۆزىكىيان كۆپ و كچىك لەشۆنىكىدا چاويان بەيەكتى دەكەویت، ئەو دوانە بىئەوەى پىشەوخت ئاشنايەتيان لەگەل يەكتەدا ھەبىت ئاشقى يەكتى دەبن، من وەك ئەفسانەيەك گویم لەم چىرۆكە دەگرت و ھەرگىز لەوباو ھەدا نەبوم دوو كەس بىئەوەى چەندجارىك چاوپىكەوتن لەگەل يەكتەدا بکەن بتوانن بەوشىو ھەيە شەيدای يەكتى بىن، بەلام ھەمان ئەو ئەفسانەيە بەشۆيەيەكى راستەقىنە بەسەرخۇمدا پودەدات، بەراستى من خوازىارى تۆم. ھەلبەت بابەتىكى تىرىش ھەيە، دايك و باوكىشم پىشتەر يەكتىيان نەبىنىبوو، بەلام دواى ئەو ھەيە ئاشقى يەكتى دەبن و زۆرىش خۆشچالان، نازانم ئايا دايك و باوكم دەتوانن پەى بەو ھەيە بىن كە چ ھەستىك بەسەر من و تۆدا زال بوو؟ موسا وتى: تۆ راست دەكەيت ئەوان بىئاگان لەو ھەستەى بەسەر من و تۆدا زال بوو، بەلام دەمەویت بلىم وەك بلىنى سالتايە تۆ دەناسم...

"مىرىت ئاتون"ىش ھەمان پرستەى دوبارە كىردەو.

لەناكاو موسا بەترسەو ھەيە خۆى كىشايە دواو و وتى: پىم بلى ئايا تۆ دەستگىرانی ھىچ كەسەك نىت؟

مىرىت ئاتون وتى: نەخىر، بۆچى ئەم پرسىارەم لى دەكەيت؟ مەگەر نازانى لەسەر تاپاي مىسردا ھىچ خىزانىك ئامادە نىە پەيوەندى خىزانى لەگەل "موسا ئاتون"ى پزىشك لەبەر ھەمان زاراو ھەي "ئاتون" بەرقەرار بگات، ھەركەسىك ناوى "ئاتون" بىستىت ھەلدەت چ بگات بەو ھەيە كەسى خوازىن كچى خىزانىكى "ئاتون"ى بىت!

موسا وتى: بەلّام من ئەو ناوھم خوۋش دەۋىت، بەلای منەۋە باشتىن ناۋ
ھاۋشىۋەى ناۋى "ئاتون"ە.

مریت ئاتون لىۋى دەپرسىت: ئەى موسا كەسوكارەكەت ناپازى نابن لەۋەى
پەيۋەندى خىزانى لەگەل كچىكى "ئاتون"يدا پىك بەئىت؟

موسا وتى: كەسوكارم لەژياندا نىن تا نەپەزايى خوۋيان لەمبارەيەۋە دەرىپن، نە
دايكم زىندوۋە و نە باۋكم، لەبەرئەۋەش ھىچ پىگريەك لەبەردەم پىك ھىنانى ژيانى
ھاۋسەرى من لەگەل تۆدا بەدى ناكىت.

دۋاى ئەۋە لە "مریت ئاتون"ى پرسى: ئايا ئامادەيت ژيانى ھاۋسەرى لەگەل
مندا پىك بەئىت؟

مریت ئاتون سەرى دانەۋاند و زەردەخەنەكى كرد.

موسا وتى: كەۋاتە لەم ساتە بەدۋاۋە من و تۆ دەستگىرانى يەكتىن، ھەلبەت
بەمەرجىك دايك و باۋكت پازى بن.

مریت ئاتون وتى: باۋكم منى زۆر خوۋش دەۋىت و ھەمىشە ھەول دەدات خوۋشالەم
بكات، بىگومان ئەۋىش بەم پەيۋەندىەمان پازى دەۋىت، چونكە بەپىاۋىكى چاك
ھاتىتە بەرچاۋم.

موسا وتى: ئەى "مریت" من پىاۋىكى چاك نىم.

مریت ئاتون وتى: ھىچ پىاۋىك ناتوانىت پەى بەۋە ببات كە ئايا پىاۋىكى چاكە
يان خراپ، بەلكو ئەۋە كەسانى ترن كە پەفتارەكانى ھەلدەسەنگىنن و پەى بەۋە
دەبەن كە مرقىكى چاكە يان خراپ.

موسا لىۋى پرسى: ئايا كاتىك خۆم كرد بەمالى ئىۋەدا پەيت بەۋە برد كە من
پىاۋىكى چاك يان خراپ؟

مریت ئاتون وتى: بەلى.

موسا وتى: ئەى كەۋاتە بۆچى لەمن بەگومان بویت؟

مریت ئاتون وتى: لەبەرئەۋەى ئەم دىدار و ھەستە دوو شتى چاۋەپروان نەكراۋ و
كوتوپر بوو، بۆيە كەمىك تىكى دابوم، ۋەك ھەۋرە گرمە، ۋەك ھەلھاتنى خۆر، كاتىك
كۆپى فیرەۋنم لەمالى خۆماندا بىنى، ھەموو ئەۋ كارەساتانەى بۆم باسكردى

هاتنەوە یادم، بەلام کاتیك خۆتم بینی هەستیکی باش لەمندا دروست بوو، بەلام نادیار و پرسیار و روژین بوو کە بۆچی هاتووە بۆ مائی ئیمە؟ هەرکەسیکی تر لەباتی من بوايە هەمان تیروانینی لا دروست دەبوو، دوژمنایەتی فیرعەون لەگەڵ "ئاتون" پەرستەکاندا گەشتووەتە پادەیکە بگرە چونێ کۆرەکەیی بۆ هەرشوێنیک ترس دروست دەکات... دواي ئەوە مریٹ ئاتون وتی: ناتەوێت باسی سەردەمی مندالی خۆتم بۆ بکەیت؟ باسی "ئنجاس ئامون" ی دایکتەم بۆ بکە.

موسا وتی: من تاکە ئیشق و هیوای دایکەم بوم، کاتیك وردە وردە گەورە بوم و خۆم ناسی "ئامون تپ" کاهینی مەزەن ناسی و زۆر پییەوە پەییوەست بوم، ئەویش لەکانگای دایەوە منی خۆشدەویست، پۆژیکیان لەگەڵ تەلارسازی مالهەکەیی ئیوهدا "نف" لەکەنارە جوانەکەیی روبراری نیلدا پیاسەمان دەکرد، کاتیك گەشتینە شوینیکی دیاری کراو "نف" ی تەلارساز پادەوستا و نەینیەکی زۆر مەزنی بۆ گیرامەو. دواي ئەوە لەشوینیکیدا لەگەڵ کۆرپیکی فیرعەوندا بەشەر هاتم و بەداریک شمشیرەکەم لیسەند! و دەستیکی شکاند، فیرعەون بەم پەفتارەم زۆر توپە بوو و منی بەناوی فەرماندەیی گالیسکەوانان، کە لەپراستیدا بەناوێشان دورخستەووم لەکوێشک، ناردمی بۆ ئیرو و چیتەریم پینادریت بگەپیمەو بۆ پایتەخت.

"مریت ئاتون" تەماشای ئاسمانی کرد و دەستی بۆمانگ راکێشا و وتی: ئیستا کات گەشتووەتە نیووە شەو و چەند کاتریمیکی تر پۆژ دەبیتهو، ئیستا چی بکەین؟

موسا وتی: تۆ بلی چی بکەین؟

مریت وتی: تۆ پڕۆ لەبارەیی منەو گەفتوگۆی لەگەڵدا بکە.

موسا لیی پرسی: دەبیٹ سەرەتا دانیابم لەوێ ئایا بەپراستی منت دەوێت، بۆئەوێ لەلای باوکت داوای دەستی تۆی لییکەم؟

مریت ئاتون وتی: بەلی دلم گەواهی ئەووم بۆ دەدات کە تۆم دەوێت و لەتۆ باشتیشم دەست ناکەوێت.

موسا لیی پرسی: بەبۆچونی تۆ چ کاتیك دەتوانم لەبارەیی تۆو لەگەڵ باوکتدا گەفتوگۆ بکەم؟

مریت ئاتون وتی: ههڕئێستا.

موسا پرسى: مه‌گه‌ر تا ئێستا نه‌خه‌وتوووه‌؟

مریت ئاتون وتی: تا من نه‌گه‌ڕێمه‌وه‌ بۆلایان ناخه‌ون، سه‌ره‌پای ئه‌وه‌ش باوکم له‌گه‌ڵ "ستی کف" دا نه‌وه‌نده‌ قسه‌ی هه‌یه‌ له‌گه‌ڵیدا بیکات که به‌م زوانه‌ ماوه‌ی ئه‌وه‌ی نابێت بخه‌وێت، گه‌رچی ئه‌ودوانه‌ له‌په‌ری ده‌رونیه‌وه‌ له‌گه‌ڵ یه‌کدا زۆر جیاوازی و دژ به‌یه‌کن، به‌لام له‌هه‌ندێک بابه‌ته‌دا ماوه‌یه‌کی زۆر درێژه‌ ده‌کێشێت.

موسا پرسى: دوو که‌س که‌ له‌په‌ری ده‌رونیه‌وه‌ دژی یه‌کتر بن، به‌چ شیوه‌یه‌ک ده‌توانن ئه‌و هه‌موو ماوه‌یه‌ له‌گه‌ڵ یه‌کتردا بدوێن؟ ئه‌وه‌ به‌لاته‌وه‌ سه‌یر نه‌یه‌؟

مریت ئاتون وتی: باوکم له‌په‌ری ده‌رونیه‌وه‌ که‌سیکی نه‌رمونیانه‌، ئه‌م نه‌رم و نیانیه‌ له‌پیشه‌ی پزیشکیه‌وه‌ سه‌رچاوه‌ ده‌گرێت، به‌لام "ستی کف" که‌سیکی زه‌ر و بیه‌زه‌یه‌یه‌ که‌ تائێستا سه‌دان که‌سی به‌ده‌ستی خۆی کوشتوو به‌ئێه‌وه‌ی به‌داخ بێت له‌به‌رامبه‌ر ئه‌و په‌فتاره‌ی له‌به‌رامبه‌ر مرو‌فدا ده‌ینوێنێت، به‌لکو تاوانکردن به‌به‌شێک له‌شانا‌زیه‌کانی له‌قه‌له‌م ده‌درێت! مریت ئاتون دواى ئه‌وه‌ وتی: به‌لام باوکم به‌پاده‌یه‌ک به‌به‌زه‌یی و میه‌ره‌بانیه‌ کاتیکی له‌شوێنیکه‌وه‌ تیده‌په‌رێت جوان لیده‌ورو به‌ری خۆی ورد ده‌بێته‌وه‌ بۆئێه‌وه‌ی نه‌وه‌کوو مرو‌چه‌یه‌ک له‌کاتی کێشانی خۆراکه‌یدا بشیڵێت.

دواى ئه‌وه‌ له‌ناکاوه‌ بابه‌تی گفتوگۆکه‌ی گو‌په‌ری و وتی: خۆزگه‌ بقتوانیا‌یه‌ لێره‌ بمی‌نێته‌وه‌!

موسا وتی: سه‌به‌ی لێره‌ ده‌پۆم، به‌لام به‌لێنت پێده‌ده‌م ده‌گه‌ڕێمه‌وه‌ و بگه‌ر سه‌ورێشم له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی بگه‌ڕێمه‌وه‌.... دواى ئه‌وه‌ موسا ئه‌نگوستیه‌یه‌کی له‌په‌نجه‌ی خۆیدا ده‌ره‌ینا و وتی: مریت! ئه‌م ئه‌نگوستیه‌یه‌ به‌لامه‌وه‌ زۆر به‌ها‌داره‌، بگه‌ر به‌لای منه‌وه‌ به‌ها‌دارترین شته‌، چونکه‌ سالانیکی له‌په‌نجه‌ی دایک‌مدا بووه‌ و ئێستاش به‌ناو‌نیشانی ئه‌نگوستیه‌یه‌ ده‌ستگیرانداری پزیشکه‌شی تو‌ی ده‌که‌م، بۆئێه‌وه‌ی بیکه‌یه‌ته‌ په‌نجه‌ته‌وه‌.

مریت ئه‌نگوستیه‌یه‌کی ما‌چ کرد و وتی: سو‌پاست ده‌که‌م، ئێستاش کاتی ئه‌وه‌ ها‌توووه‌ قسه‌ له‌گه‌ڵ باوک‌مدا بکه‌یت... مریت که‌وته‌ پ‌ی و "موسا" ش ویستی له‌گه‌ڵ

ئەودا بېروات، بەلام "مریت" پێی پێنەدا و بەم شیوەیە بۆی پونکردەوه: باشتروایە بەتەنهایى بمبینن و تۆش بەتەنهایى بپۆ. موسا چەند ساتیک دواى ئەوەی "مریت" گەوتە پێ، ئەویش پێگای مالى "ئاتون موسا" ی گرتەبەر، کاتیک لەمالی "موسا" ی پزیشک نزیك بویەوه، دەنگی گفتوگۆی لەناو مالهەدا بیست، "ستى کف" و "ئاتون موسا" ی پزیشک سەرقالی گفتوگۆ بون و دەنگیشان زۆر پون و ناشکراو، موسا لەهەمان ئەو شوێنەدا راوەستا تا کۆتایی بەو گفتوگۆیە نەیت، خۆی نەکات بەژوردا...

ستى کف دەیوت: ئاتوانم لەبارەى شتیک بدویم کە ئەزموون تێیدا نەبێت، بەلام ئەگەر لێم بپرسی چەند چەرخ لەژێر گالیسکەدایە و قەبارەیان چەنیکە، دەتوانم بۆماوەیەکی دورودریژ لەبارەییەوه بدویم، بەلام ئەگەر سادەترین پرسیاری پزیشکیم لێ بکەیت، بێدەنگ دەبم.

ئاتون موسا وتی: زۆرجار ئارەزوی ئەوەم دەکرد تۆ پزیشک بویتایە، دۆستیکى کۆن و پزیشکیکى دودل!

ستى کف لێی پرسى: لەچ ڕویەکەوه ئەم ئارەزوەت بۆ خواستم؟ موسای پزیشک وتی: چونکە ئەو وردبینى و دودلیەى هەتە بەکەلکی پزیشکی دیت و دەبویتە یەکیک لەگەرنترین پزیشکەکان، منیش پشنگیری بیروبۆچونەکانم دەکرد، هەروەها لەپۆی زانستی پزیشکیەوه پیشتر شکست دەهینا و لەخەو و خەیاڵدا نەدەمایتەوه.

ستى کف وتی: مەبەستت لەخەو و خەیاڵ چیه؟ ئاتون موسا وتی: مەبەستم ئەوەیە ئەوەندە دەورو و خولی ئەفسانەکانت نەدەدا، بەلکو لەباتی ئەفسانە پەیت بەپراستیەکان دەبرد و بەناپراستیەى گەشە و پیگەشتن هەنگاوت دەنا، باوەرپێنان بە ئەفسانەکان مەژۆ بەرەو گەندەلی و لەناوچون دەبات، ستى کف وتی: پێم بڵێی بەچ شیوەیەک بیروبۆچونیک دەتوانیت مەژۆیک لەناو ببات؟

"موسا" ی پزیشک وتی: نمونەیکە بۆ دەهینمەوه بۆئەوەی ئەم بابەتەت باشتەر بۆ پون ببیتەوه، ئەم نمونەییە گریمانە نیە، بەلکو ئەزموونی خودی خۆمە لەبارەى

پەيوەندى من لەگەل باوکەدا. باوکەم و باپىرەم سەرقالى پيشەى پزىشكى بون،
 ھەلبەت ناتوانم بەتەواوى ديارى بکەم مېژوى وانەى زانستى پزىشكى لەميسردا
 لەچ کاتيکەو دەست پيڤەکات، بەلام دەزانم کە ميسر يەکەمىن ولاتە زانيسىتى
 پزىشكى تيدا خوينراو، لەوانەى ئەم ديريئەى بگەرپتەو بۆسى تا چوار ھەزار
 سال لەو وپيش، بەداخو ئەم سەرەتايە کەمىک ئاويتەى ئەفسانە بوو، بۆنمەنە
 دەيانوت ئەو دەنگەى کە لەسنگمانەو دەردەچيئ دەنگى "ئامون"ە! بەلام ھيچ
 کەسک ھەولئ ئەوئ نەدا پەى بەو ببات کە دەنگى ئيمە لەسينەى "ئامون"ەو
 دەرنەچيئ، بەلکە لەقورگ و دەزگای دەنگى خۆمانەو سەرچاو دەگرئت، دلئ ناو
 سينەمان بەھيچ شيوہەى پەيوەندى بە دەنگ و دروستکردنى دەنگەو نەى.
 بيهنەرە بەرچاو خوت ئەگەر بەدريژاي ئەم چەند ھەزار سالە ھەربەوشيوہە
 ئەفسانە ئاويتەى زانستى پزىشكى نەبوايە و پزىشکەکانمان بەشيوہەى
 لۆژيکيانە ليکۆلينەوہيان لەدل بکردايە لەئىستادا چ خزمەتکى مەزنى بەمرۆڤ
 گەياندبوو. ئەوکات ئەمەو من کە پزىشکم ئاگادارى ئەو دەبووم دل بۆچى و
 لەبەرچى لەناکاو دەوہستيت و مرۆڤ بۆچى دەمرئت، بەدلنبايەو ھۆکارەکەيم
 دەزانى و نەمدەھيشت کەسى نەخۆش بمرئت. بەدريژاي ئەو مارە کورتەى کە
 ليکۆلينەوہم لەسەر دل کردووە، دەتوانم بەبيستنى ترپەى دلئ خەلکى پەى
 بەھەندىک لەھۆکارى نەخۆشەکانيان ببەم.

ستى کف وتى: لەبىرمە جارێکيان گويت بەسينەمەو چەسپاند، دواى ئەوہى
 چەند پاسپاردەيەکت لەبارەى دلەمەو پيڤام.

"ئاتون موسا"وتى: سلۆ لەفەرماندەى خۆشويست، لەبىرتە پيم وتى خوت
 لەتوپرەى و ماندويەتى و ورژانەکان دور پەريژ بگرە.

ستى کف وتى: من سەريازم و تەواوى ئەم بابەتە قەدەغەکراوانە بەشيکە
 لەبونايتەى ھەموو سەربازيک، بى ئەمانە سەربازەکان ناجولین و گوپرايەلى
 فەرمانەکان نابن. جەنگ بەواتاي ورژان و توپرەى و جولە و بزوت ديئ.

"ئاتون موسا" وتى: تەواۋى ئەو شتانهى بۆم باسكردى ئىتر بەشېك بىت لەپىشەى سەربازى يان نە، زانستى پزىشكى دەلىت ئەم جۆرە شتانه زىانت پىدەگەيەنیت، لەگۆرەپانى جەنگدا وروژان لەناوت دەبات.

ستى كف وتى: ئەى سەرورەى پاىەبەرز، دەزانم، سەرەپاى ئەمانەش ناتوانم دەست لەجەنگ ھەلگرم، من ھەر لەسەرتاۋە خۆم بۆ لەناوچون ئامادەكردوۋە، بگرە گۆرەكەشم كړيوە بۆئەو كاتىك كاتىك مردم مۆمىام بگەن، بگرە وەستای مۆمىاكەشم دەستنىشان كردوۋە... دواى ئەو پرسیارىكى كرد: ئایا ۋەك پزىشكىك ژيانى دواى مەرگ بەچ شىۋەيەك لىك دەدەنەو؟ ئایا دواى ئەو مردىن زىندوو دەبىن و دوبارە ھەلگىرى ھەمان ئەم خواستەنە دەبىنەو؟

دواى بىستنى ئەم پرسیارە موسا وردبویەو بۆئەو بزانیت ۋەلام "ئاتون موسا" چىە، "ئاتون موسا" ش بەم شىۋەيە ۋەلامى دایەو: ئەو يەككە لەناديارىەكان، لەپراستیدا ۋەلامى ئەم پرسیارەم بەدەست نەھىتاۋە و بەردەوامىش ھەولئى بەدەست ھىنانى دەدەم بۆئەو بزانم، ئەو دەبىت بىزانم ئەو يەكە دەبىت ھەولئى پاراستنى تەندروستى و بەردەوامى ژيان بدەم. ھەرۋەھا ھەولئى ئەو ھەش دەدەم خەلكى لەو دەرد و ئازارەى پىيەو دەنالىنن پزگار بگەم، ئەو پرسیارەى لىت كردم لەپراستیدا لەپزى ئەو جۆرە پرسیارانەيە كە لەسەروى توانا و دەستەلاتى ئىمەيە و خۆشت ئامازەت بەودا كە لەدەرەو سەنورى زانبارىەكانتەو يە. من ھەركاتىك گوى لەتەپەى دلئى ھەر كەسك بگرم، ئەكەر ئەو كەسە نەخۆش بىت، ئەوا دواى ئەو كۆچى دواى كرد كاتىك لەمردووخانەدا مومىاي دەكەن دەپۆم بۆئەو بزانم ھۆكارى نەخۆشى دلئى چى بوو. سەرەپاى ئەو ھەش ھەركاتىك يەككە لەخەلكى "كوش" يان "لىبىيا" كۆچى دواى دەكات سىنەيان لەت دەكەم و چەند لىكۆلىنەو يەكى جۆراو جۆر لەسەر لاشەيان ئەنجام دەدەم، ئەوكات فەرمانيان پىدەدەم لەشەيان بەخاك بسپىرن، چونكە خەلكى ئەم ناوچەيە باۋەريان بە "موميا" نيە و مردوكانيان ھەر بەوشىۋەيە دەنۆژن...

ستى كف وتى: بەھەر حال لەبەرئەو مىن پىاۋى گۆرەپان جەنگەكانم و لەھەرساتىكدا لەوانەيە بەتيرىك يان نىزە گيان لەدەست بدەم، بۆيە گۆرى خۆم

کړیوه و ئامادهم کردووه، ئیستاش تهگه رپم پیندهیت زور ماندوم و دهمهویت
بخوم.

خانه خویش وتی: ژوره تایبه ته که تې بؤ ئاماده کړاوه، ده توانی تا چه نیک خوټ
بته ویت تیدا بخه ویت، به لام من چاوه ری "مریت" ی کچم ده کهم که
له گهل "موسا" دا پوشتووه بؤ پیاسه بگه پته ووه دواى نه ووه ده خوم.

"ستی کف" دواى گوټنى شه ویکی شاد پوشته ژوره که ی خوټی خوت و "ئاتون
موسا" ش له بهر دهم هه یوانه که یدا به دهم ته ماشاگردنی پوباری نیل پاوه ستا و گوټی
له ده نگیک بوو و دواى نه ووه بینى موسا خه ریکه لیټى نزیک ده بیت ووه.

"ئاتون موسا" هر بهوشیوه ی که ته ماشای پوباری "نیل" ی ده کرد وتی:
هیوادارم نه مشهوت به خوټى تیپه پراندیت.

موسا وتی: سوپاسگوزاری میوانداری و پیشوازیکردنه که تم، به هوټی نه ووه ی تا
ئیسقا توم به بیداری هیلاوه ته ووه دواى لیبور دنت لیده کهم.

"ئاتون موسا" ش پویکرده موسا و وتی: میوان له لای ئیمه خوشه ویست و
به پرېزه، ئیمه چیژ له و ساتانه وهرده گرین که ده بینین میوانه کانمان چیژ له
پیشوازی و میوانداریه کانمان وهرده گریټ.

موسا که له خانه خوټی نزیک بوبویه ووه به دودلی و له رزیکه ووه ده یویست دواى
ده سستی "مریت" ی کچی بکات و به هوټی نه شارهایى و بیننه زمونیوه، بى هیچ
پیشه کیه که وتی: من کچه که ی توم ده ویت، دهمه ویت بؤ هه میسه له گهل مندا بریت!

موسا نه م گوتانه ی به راده یه که توند و ټیکه ل و پیکه ل و به په له هیټایه زمان،
کا برای خانه خوټی به جوانی له مه به سستی تیټنه گشت و "ئاتون موسا" ش به هه له
له مه به سته که ی تیټنه گشت و وتی: نه ووه پاداشتی میوانداری و پیشوازی من بوو،
نایا نه ووه نه ریت و په وشتی مروقه تا تو بهوشیوه یه په فتاری سوکایه تی ئامیز
له بهرام بهر کچه که مدا بنوټی؟

"موسا"ش لەدەلگراڤی و نیکهراڤاندا کەوتە پاراڤه و وتی: داوا ی لیڤوردنت لیدەکەم، من مەبەستم ئەو نەبوو، بەهەلە لیم تێمەگە، دەمەوێت داوا دەستی کچەکەتان لی بکەم، بەلام لەپراستیدا نازانم بەچ شیوەیەک پیتان پراگەینم.

"ئاتون موسا"ش لەوکاتەدا هیڤور بویەو. "موسا"ش کاتیەک بینی باوکی "مریت" لەمەبەستی تێگەشت هاتەو سەرخی.

"ئاتون موسا"وتی: لەوێکە بەهەلە لەمەبەستت تێگەشتم داوا ی لیڤوردنت لیدەکەم، بەلاتەو سەیر نەبیئت چونکە هاتنی تۆ بۆ ناو ئەم ماله پوداویکی زۆر دەگەم و چاوەروان نەکراو بوو، بەتایبەت بەو شیوەی تۆ لەکۆشکدا پەرورەدە کراویت و بەپیتی ئەو بیبەند و باریەکی کە لەناو کۆشکدا باوە ئەکرێت چاوەرپێ هەموو شتێک لەتۆ بکرێت. منیش بەپراڤەییەکی پێویست ئاشنا ی شیوازی ژیاڤی کۆشکی فەرمانرەواییم، پەرچاوی هەندیک پەفتار و بابەت ناکرێت، بۆیە منیش لەوباوەرەدا بوم تۆش بەهەمان ئەو پراڤەییەو لەمالەکە ی مندا پەفتار دەکەیت و وامزانی شتێک پڕیداو، هەمان ئەو پوداوانە ی کە لەپایتەختی میسردا پودەدەن.

موسا وتی: سەرەپای ئەو ی لەکۆشکی فەرمانرەواییدا گەرە بوم، بەلام وەک شانزادەکانی تر تەماشام مەکە. ئەم بابەتە لایەنە لاوەکیەکانی ئەم بابەتە، بەلام سەرچاوە و پەرگ و پێشە ی ئەم بابەتە ئەو یە کە دەمەوێت ژیاڤی هاوسەری لەگەل کچەکەتدا پێک بهێنم، لەبەرئەو ی زۆر خۆشم لەو دیت هەرلەبەرئەو ش هاتوم داوا ی دەستی "مریت" لی بکەم.

"موسا" ی پزیشک لی پرسی: چی پڕیداو کە بوو هۆی ئەو ی لەماو ی چەند کاتر میڤرێکدا بەو شیوەیە ئاشقی بویت، ئەم هەموو پەییوەست بونەت لەماو یەکی کەمدا ئااسایی دیتەبەرچاوم، پەییوەست و خۆشەویستی کارێکی تا بلایی لەسەرخی، نەک لەناکاو.

موسا وتی: لەوانە یە هۆکارەکە ی ئەو ی بیئت کە من تا ئیستا پەفتاری لەو شیوەیەم لەگەل هیچ کچیکی تردا نەکرد بیئت، کچەکە یە کە مین ئیشق خولقینە لەژیاڤی مندا و زۆریش سەرنجی پراکیشاوم.

"موسا ئاتون" لی پرسی: موسا تەمەنت چەندە؟

موسا وتى: تەمەنم نىۋەي ھەژدەسالى تىپەپراندوۋە و بەرەو نۆزدە دەپوات.
 "ئاتون موسا وتى: بەپىي نەرىتى شازادەكانى كۆشكى فەرمانپەرۋايسى
 كۆپرەكانيان لەو تەمەندە چارەنوسى ژيانى ھاوسەرپەتيان بەھەلېژاردنى كچىكى
 شازادە تۆمار دەكرىت، تۆ دەستگيراندار نىت؟
 موسا وتى: شازادە "ئىخاس" دايىك ھەزى نەدەكر دەستگيرانىك بۆ
 دەستنىشان بىكەن.

"ئاتون موسا" لىي پىرسى: بەدلىيايىيە ۋە مەبەستىكى لەۋكارەدا ھەبوۋە!
 موسا وتى: ئەم ناپازى بونەي لەۋەي كە مەن دەستگيراندار نەبم كە پىچەۋانەي
 نەرىتى كۆشكى فەرمانپەرۋايسى بوو بەدلىيايىيە ۋە بەلگەيەكى لەپىشتە ۋە ھەيە، بەلام
 لەئىستادا ناتوانم بۆتى بگىرەم، چۈنكى لەمەھالەتەدا ناچار دەبىت تا سىپىدەي
 بەرەبەيان دۋاي ئەۋەش تا ئاۋابونى خۆر گۆيم لى بگىرىت، بەلام ھەم مەن دەبىت لىرە
 بېرۆم ۋە ھەم تۆش ماندوۋىت ۋە تاقەتى بىستىنى ئەم جۆرە بابەتەنەت نىە.
 كابراي پىزىشك وتى: پىۋىست بەۋە ناكات ھەموو لايەنىكى ئەم بابەتەم بۆ باس
 بىكەيت، لەبەرئەۋەي تۆ ئىستا داۋاي دەستى كچەكەمت كىردوۋە ۋە مەنىش دەبىت
 لەمبارەيەۋە بېرىرى خۆم بىدەم ۋە دايكىشى پازى بىكەم، كاتىك ئاشناي پابىردى تۆ
 نەبم، ئەۋىش پابىردىيەك بەۋە دورودىرژەي خۆت باسەت كىرد، بەچ شىۋەيەك
 دەتەۋىت بەدلى تۆ ۋەلامەت بىدەمەۋە، لەبەرئەۋە باشتر ۋايە بەكورتىيەكەي مەن
 لەمبابەتە ئاگادار بىكەيتەۋە.

"موسا" ش بەمشىۋەيە بۆي پونكىردەۋە: دۋاي كۆچى خىلى "ئىسرائىل" بۆ
 ۋلاتى "كوش" لەناۋچەي "دلتا"، لەمىسردا ئەۋە سەرھاتە مېژۋيانەي كە لەۋ
 سەردەمەدا پوياندا... دايىك ۋە باۋكىشم ۋەك تەۋاۋى خىلى ئىسرائىل لەۋلاتى
 كوشدا دەرژيان ۋە بەۋشىۋەي باسەكرا كۆيلە بون، بەۋاتا لەپراستىدا مەن كۆيلە زادەم
 نەك شازادەيەك، مەنيان لەترسى فەرەۋن ۋە كارپەدەستەكانى كە مەندالەكانيان
 دەفراند خىستىمانە ناۋ سەبەتەيەكەۋە ۋە داميان بەدەم ئاۋى پوبارى نىلەۋە،
 شازادە "ئىخاس" نامون "كە ۋەجاخ كۆيەر بوو مەن دۆزىيەۋە ۋەك كۆپى خۆي مەن

بە فېرەھون ناساند و موسى دواى ئەو بەكورتى باسى ژيانى خۇي بۇ كرد،
دواى ئەو خۇر ھەلھات و رۇژ بويەو.

دواى ئەو موسى بەردەوامى بەقسەكانى خۇيدا و وتى: وابدانم ئىستا زانیت من
كەنیز زادەيەكم ئەك شازادەيەك، بەدلىنایيەو پازى نابیت كچەكەت شوم پىيگات.
ئاتون موسى وتى: كوپە، تۇ نەينىەكى زۇر مەزنت بۇ باسكردم، دلىنابە لەوہى
ئەم نەينىە ھەر لىرەدا دەنىژریت و بى لەخۇم ھىچ كەسىكى تر ئاگادارى نابیت،
بگرە بۇ ژنەكەم و "مریت ئاتون"ى كچىشى لى ئاگادار ناكەمەو، تۇش بۇيان باس
مەكە. نەينى پارىژى بەشىكە لەپىشەى پزىشكى، ھەموو پزىشكىك سىنەيەكى
لىوانلىو لە نەينى ھەيە و ئەم جۇرە نەينىانە بەھىچ شىوہەك ئاشكرا ناكرىن.
ئەوہى گرنگە بزانى كچەكەم لەئىستا بەو لاوہ ھى تۆيە و دواى گەرانەوہت
لەولاتى "كوش" دەتوانى ژيانى ھاوسەرى لەگەلدا پىك بەينى.
موسا وتى: بەدلىنایيەو واش دەبیت.

موسا بەسەر سوپمانەوہ لىى پرسى: ئايا رى دەدەيت دوا گەرانەوہم لە
ولاتى "كوش" لەگەل كچەكەتدا ژيانى ھاوسەرى پىك بەينم؟
ئاتون موسى "ش وتى: بەدلىنایيەو.

موسا وتى: بەلام گەرانەوہم لەولاتى "كوش" لەوانەيە ماوہەكى زۇر بخايەنیت،
لەوانەشە چەند مانگىك درىژە بكىشىت، پىشتر پىم وتى دەبیت بۇ ماوہى سى سال
لەدورخراوہ بىنمەوہ.

ئاتون موسى وتى: درىژى ئەو ماوہەش خۇي بۇخۇي پىكخەرى ئەم كارەيە،
بەھەرھال ئەوە ئايندەى تۆيە ناتوانیت ھىچ كارىك بكەيت، دەبیت دانبەخۇداگر
بیت تا ئەو ماوہە تىدەپەرپىت، منىش پابەندى بەلئىنەكەى خۇم دەبم.

موسا وتى: بۇچى ئىستا ناتوانم ژيانى ھاوسەرى لەگەل كچەكەتدا پىك بەينم؟
ئاتون موسى وتى: لەبەرئەوہى تۇ ئىستا دەپۇيت بۇ ولاتى كوش و ژيان
لەگۇرەپانەكانى جەنگدا تىدەپەرپىت، ئايا تالىستا بىنيوتە باوكىك كوپەكەى
لەگەل خۇيدا ببات بۇ گۇرەپانى جەنگ؟ چارەنوست ناديارە.

موسا وتی: پیم پی ددهیت پیش نهوهی پئی ولاتی "کوش" بگره بهر چاوم بهکچهکته بکهویت.

ئاتون موسا وتی: نهوه بهباش دهزانم که چاوت پئی نهکهویت، چونکه نه دیداره "ستی کف" دهخاته گومانهوه و وا لیکي دهداتهوه بهپلان توم کردوه بهزاوای خوم، نههمهش بو خوم و کچهکهه باش نیه.

موسا وتی: کهواته نیستا مالناوآ

"ئاتون موسا"ش وتی: بهنومیدی دیدار.

موسا لە ولاتى "كوش" دا

لە و كاتە وەى ھىزى نىردراوى مىسرى سەرو پىي ولاتى "كوش" ى گرتووە تە بەر تا ئە و كاتەى گەشتنە ولاتى "كوش" دوچارى خۆرىكى سوتىنەر، ھىرشى مېرولەكان، لەكاركەوتنى چەرخى گالسكەكان و چەقین لەقوپ و لیتە بونەتەو و بگرە شەوانیش نارامیان نەبوو. بەپۆژدا موسا دەبوو بەپىي پىي بكردايە و شەوانیش بەگەستنى مېش و مېرولەكان تىپەراندایە كە خەوى لەچاوى ھەمويان زەوت كردبوو. ھىزى پەوانەكراوى مىسرى سەرو ھەرچى زياتر بەرەو باشور پىشپەويان بكردايە قوپ و لیتەيەكى زياتر پىگاكەيانى دژوارتر دەرکرد. دواى ئەوەى لەو قوپ و لیتەيە پزگاريان بوو پىگاكەيان بو بە زەويەكى وشك و تۆزاوى، تەپ و تۆز لەباتى مېش و مەگەز سەربازەكانى تەنگەنەفەس كردبوو. ئەمجارەيان تەپى و شىدارى زەو لەشىوہى تەپ و تۆز خۆى نواند و بەپراڊەيەك نەرم بوو كە لەھەموو گۆشە و كەنارىكەوہ سەرى دەرەھىنا، بەتايبەت لەھەمووى ئازاربەخشتەر چاوى سەربازەكان بوو كە بەھۆى تەپ و تۆزەوہ تواناى بينىنى پىش خويان نەبوون. بى جياوازى ھەموو ھىزەكە توشى كۆكەيەكى زۆر پىس بون و بارى دەرونى ھەمويانى تىكدا و گەشتە پراڊەيەك كە لەگيانى خويان بىزار بون. ھىزى سەربازى نىردراوى مىسر بەدەردىسەرى و سەختىەكى زۆرەوہ توانيان تاقگەى دووہم تىپەرپىنن و خويان بەگەيەننە تاقگەى سىيەم. لەم شوپىنەى كەنار پوبارى نىلەدا كە لەمىسرى خواروودا پوبارىكى ئاوا تىدەپەرپىت، وە ھەژدەيا بەدەم خرۆشانەوہ دەينالاند و خىرايىەكى سەرسوپھىنەر و فشارىكى باوہپىنەكراوى بەپراڊەيەك ھەبوو كە قوچەكەكانى مىسرىش نەياندەتوانى لەبەردەميدا خويان راگرن. دەنگەدەنگى خرۆشانى ئاو بەپراڊەيەك ترسى لەدندا دروست دەكرد كە مەرۆڤ

وای دهرانی جیهان له حالئ ویرانبوندايه. دواى نزيك بونه وه له همر تافگه يهك، نه وانه ي "گه مې" ۲۹ پوباريان هه بوو ده بوو كه لويه له كانيان له "گه مې" كانه وه بگواستايه ته وه بؤ وشكاني و له وشكانيه كانيشه وه تيپه پڼ و له و بهري تافگه كه وه دابه زنه خواره وه. هم جوړه كار به لای سهربازه ماندو و دهسته پاچه كانه وه به خراپ ترين نه شكه نجه له قه لهم دودرا، له بهر نه وه ي چيتر توانای نه وديان نه بوو بگره هه نگو ويكيش پړي بكن، چ بگات به جيپه جيكردي كه لويه له قورس و كه مهر شكي نه كاني هيژي سهربازي، سهربازه كان له وكاته ده به دم جنيودان و بؤ له بؤ له وه له سهرخو خويان به گواسته نه وه ي كه لويه له كانه وه سهرقال ده كرد. دواى تيپه پڼون له چه ند تافگه يهك ناو و هه وا له پرا ده به دهر گهرم بوو، كه چيتر سهربازه كان نه يان نتواني به پړژدا بگره هه نگو ويك به ره وپيش بنين.

ستي كف فرماني حه وانه وه ي به پړژ و پيكردن له شه ودا دهر كرد. كاتيک موسا له كوژشكي فرمانه واييدا بوو به دريژايي ميژوو جهنگ له نيوان هم دوو ولا ته دا هه بووه، به لام هه رگيز تامي جهنگ و گرفته كاني نه كرد بوو، و نه يده زاني پڼگاي بيژار كهر و بيخه وي كوشنده چيه. له هه نديك شويني وشكدا سهره پاي نه وه ي پوباري نيلي پيدا تيده په پري به لام بيابانيكي نه وه نده وشك بوو كه بگره له كه نار ليواري پوباري نيلدا چله گيايه كيشت نه ده بيني پواييت. له هه نديك شويني كويستانيشدا كه پوباري "نيل" ي پيدا تيده په پري بارودوخي پڼگاو بان به پرا ده يهك سهخت بوو كه له پړژدا ته نها ده يان نتواني كه ميك به ره و پيشه وه پړون، كه لويه له و كه رهسته سهربازيه كان، باري سر چواريپيكانيش به پرا ده يهك قورس و ده ستگير بوو كه زور به سهختي ده يان نتواني پڼيكنه. به تايبهت له سهرو ي هه موو نه مانه شه وه ده بوو له هه نديك شويندا گاليه سكه كانيان هه لگرتايه، له بهر نه وه ي چه رخي گاليه سكه كان له ناوچه كويستانيه كاندا نه ده سوپرا نه وه. له پړژي به پري كه وتندا پڼژه ي چل كاهينيش له گه ل هيژي سهربازيدا به پري كوتن، به لام هم كاهينانه له نيوه پيدا له يه كيك له په رستگاكاني باشوردا پراوه ستان و ده ستيان له پيكردن هه لگرت. هيژي په وانه كراو بي كاهينه كان وهك مندالي بي دايك و باوك ده هاتنه به رچاو. سهربازه

²⁹ پړو بؤ په راويزي ژماره "۸"

به کریگراوه بیگانه کان بارود و خیان بگره له سهربازه میسریه ک خراپتر بوو. شهوانه له شوینانه ی که لایان ددها به کومهل گۆرانیان دهوت بۆنه وهی فشاری کاری پۆژانه یان له پوی دهرونیه وه که متر بکه نه وه. سهره پای بارود و خی ناوچه وشک و گهرمه کان، ریگای دور و ماندو که ریان به پیی بریبوو، نه و ریگا دور و دریژهی ماویانه ورده و رده دانه خۆدا گرتین سهربازی هی نابویه گریان و پارانه وه، نه مانه نه فره تیان له زهوی و ئاسمان و بیابان ده کرد. سهربازه کانی "هاتی" سرودیکی خه مگینیان به کومهل دهوت وه، "موسا" ش حزی ده کرد بزانیست شعری سروده که یان واتای چی ده گیه نیست، بۆیه شه و یکیان داوای له یه کیکیان کرد نه و شیعرانه ی بۆ وهریگپیت:

ئه ی مانگی بهرز که چهند ئه ستیره یه ک دوات که وتون

ده تبینم هه موو شه ویک و هکوو من ریگایه کی دور و دریژ ده بریت،

به لام من له باتی ئه ستیره دن دوام که وتوووه.

موسا دوا ی نه وهی له شیعره که یان تیگه شت، چیت شهوانه به بیستنی نه و گۆرانیه دلته نگ ده بوو، چونکه نه و شیعره زمانحالی موسا بوو، دلی په یوهستی ئیشقی ک بوو، له هه مان کاتدا ریگایه کی دور چاره پئی ده کرد و دلشی په یوهست بوو به کچی که وه که چاره پئی گهرانه وهی ده کرد، به لام نه یده زانی ئایا نه دیدار و چاوپیکه وتنه پووده دات یان نه. نو که ره که ی "نون" که خه لکی ولاتی "هاتی" بوو زۆر به که می قسه ی ده کرد، به بهرگه گرتنی ئازاری ریگا و دهردیسه ری شهوانه به ته وای ده می داخستبوو. نه م بیده نگیه ی گه شته راده یه ک که وه لامی به لی و نه خیره کانیشی به هیمانی سه ری بداته وه. سهیر له وه دابوو به و نیگا قول وه که ته ماشای موسای ده کرد، موسا وای تیگه یان دبوو که "نون" هه ولی کوشتنی ده دات. له ریگایه کدا بارود و خ له خراپ خراپتر بوو، چونکه تا نه و شوینه پوباری نیل به لایه نی که م ریگایه کی ریگ و ته ختی هه بوو، به لام دوا ی نه وه جولای مارپیچی پوباری نیل دهستی پیکرد، هیزی سهربازیش ناچاربون په یه وهی له و ریگا پیچاوپینچ و ته وانه بووه بکه ن، به لام دوا ی نه وهی نه و ریگا پیچاوپینچه ی

پوباری "نیل" یان گرتە بەر پښگایه‌کی زۆر زیاده‌پۆیان بەی، ئەو پښگایه‌ی لەپۆژانی ئاساییدا لەماوه‌ی یەک پۆژدا دەیان‌بێی، هەندیکات بەچەند رۆژیک ئینجا دەیان‌توانی ئەو پښگایه‌ی بچن. هێزی سەربازی نێردراو جگە لەکەناری پوباری نیل هیچ پښگایه‌کی تریان شک نەدەبرد، هەرئەوه‌ی لەکەنار پوباری نیل دور بکەوتنایه‌ته‌وه، لەشکر لەتینوه‌تی و بێئاویدا مروۆ و ئازە‌لەکانی لەناو دەبرد، چونکە جگە لەپوباری "نیل" بەدریژایی ئەو پښگایه‌ی بگرە نەیان‌دەتوانی تۆک‌یک ئاو بەدەست بهێنن. لەو بیابانەدا هاو‌پێی ئەو هێزە سەربازیه‌ی تیم‌ساحی بیابانی و دالە‌کەر‌خۆرەکان بو کە چاوه‌پێی ئەوه‌یان دەکرد یه‌ک‌یک لەسەربازەکان لەپێ بکەوێت بۆئەوه‌ی لەچواردەوری کۆ ببنوه و لەچاو تروکانیکدا جگە لەچەند پارچە ئیسقانیکی لی نەهێلنوه. لەوکاته‌وه‌ی دەستیان بەم گەشتە کردووه تا ئەوکاته‌ی نیوه‌ی ئەم پښگایه‌یان ب‌پ‌یوه کەنارەکانی پوباری نیل چەند گۆ‌پان‌کاریه‌کی بەخۆیه‌وه بینیه، لەدەشتە‌کاندا ئارام بوو، لەکاتی لافاویشدا کەف کەفانی دەکرد و لەتەنگە‌لان و بەردە‌لە‌کاندا بەشیوه‌یه‌ک دەینالاند کە وەک بلیی چەند ه‌وره‌ تریشقه‌یه‌ک پیکه‌وه گرمیان بێت. بەدریژایی ئەو پښگایه‌ی بەدەگمەن و لەوانه‌شه‌ بەهێچ شیوه‌یه‌ک ئاوا‌ی لەسەر پښگایه‌یاندا بەدی نەدە‌کرا، ئەم دیمەنە وشک و یه‌ک شیوه و ته‌واو نە‌بووه ه‌ه‌موایانی بێزار و بێ‌تاقەت دە‌کرد، تەنها لەهەندیک شوێندا جوتیارەکان کشتوکالیان دە‌کرد، کاتی‌ک دەگەشتینه‌ لای ئەم جوتیارانە بەره‌و پویان دە‌پۆشتن و داوا‌ی هەندیک کالایان لی دە‌کردن، بە‌لام ئەم ک‌پینه‌ نەیدەتوانی جۆ‌ری ژەمی خواردنیان بگۆ‌پێت، ژەمی خواردنیان لەسەر‌تاوه تا کۆتایی ئەم پښگایان گۆ‌پان‌کاری بەسەردا نە‌دە‌هات، چونکە خواردنە‌که‌یان لەسەر‌تاوه تا کۆتا یه‌کسان و سەربازی بوو. دوا‌ی بێ‌زاری و چەند دە‌ردی‌سە‌ریه‌ک لەشکر گەشتە شه‌شه‌مین تافگه‌ی پوباری نیل، چوارپێ‌کان بەهۆی گرانی ئالیکه‌که‌یان‌وه نیوه‌گیان بوون، ئازە‌لە‌کان پۆژ لە‌دوا‌ی پۆژ لاواز‌تر دە‌بون و بەرگه‌ی فشاریکی زیاتریان دە‌گرت. دوا‌ی تپ‌په‌ربون لەشه‌شه‌مین تافگه‌ی پوباری نیل "موسا" پوباری بەهەمان شیوه‌ی ئەو پۆژه‌ی بینی کە لەمیس‌ری خوارودا لەسەر‌خۆ و ئارام دە‌خروشا، خروشان‌ی پوباری نیل خاو و لەسەر‌خۆ و ئارام بوو. لەوه‌و دوا گۆ‌پان‌کاری بەسەر زه‌ویه‌که‌شدا

هات و پەنگى خاك وردە وردە سەوزايى بەخوۋە دەبىنى، دەشتەكانىش بەكۆپرەوى چەند ئاژەللىكى كىۋى جۇراۋجۇر خۇي دەنۋاند كە بەبىنىنى ئەو ھەموو خەلكە زۆرە ھەلەدەھاتن و ئەم ھالەتتەنيان دەبوۋە مايەى خوشحالى سەربازەكان.

لەم ناۋچەيەدا "ستى كف" فەرماندەى ھىزى سەربازى نىردراو "موسا"ى بانگ كرد و فەرمانى پىدا كە لىرە بەدواۋە ئەو بىيىتە فەرماندەى ھىزى سەربازى. لەپراستىدا "ھتپ رە" دەبوۋ بىۋايە بەفەرماندەى ھىزى سەربازى، بەلام "ستى كف" ئەۋەى بەباش زانى كە موسا بىيىتە فەرماندەى ئەو ھىزە. موسا بەدرىژايى ئەو رىگايە ئەزمونىكى باشى بەدەست ھىناۋە و بەرگەى دەرىسەرىكەى زۆرى گرتوۋە و ھاوشانى سەربازەكان تەۋاى بىابان و كىۋ و رىگا بەردەلانەكانى بەپى بىرۋە و شەۋانەش لەكەسانى تر درەنگتر دەخەوت، لەبەرئەۋەى ناچاربوۋ سەردانى ھەموو بەشە سەربازىەكان بكات، ھەرۋەھا بەيانىانىش زۆر زوۋ لەپىش ھەموان لەخەو ھەلەدەستا. ئەو ھەموو پەفتار و كردارانەى موسا كەۋتە بەرچاۋى تىژى "ستى كف" ھەر لەبەرئەۋەش ئەۋى بۇ فەرماندەى دەستنىشان كرد. موسا و گالىسكەۋانەكەى "نون" ھەردوكان لەتەمەنى لاۋىەتى و خوشئەندامىدا دەژيان. ئەو دۋانە بى گلەيى و دەمەبۇلەيەك ئەركەكانيان ئەنجام دەدا. ئەو پۇژە "ستى كف" موساى بانگرد بۇئەۋەى بىلەى فەرماندەىيەكەى پى پراگەيەنىت، بۇيە لە "موسا"ى پرسى: چ جىاۋازىەك لەنىۋان ئەمپۇ و ئەو پۇژەى كە وتت بەخوشحالىۋە دەكەۋىتە پى دەبىنى؟

موسا وتى: بگرە ئىستاش خوشحالم.

ستى كف چەند پرسىارىكى لە "موسا" كرد و لەكۇتايىدا دەۋاى ھەلسەنگاندنى ئامادەكارى و دەرونى بەرگىكار و تواناكانى ئەۋى ۋەك فەرماندەى ھىزى سەربازى دەستنىشان كرد. موسا بەبىستنى ھەلېژاردنى بۇ ئەو پلەۋپايەيە زۆر خوشحال و لەھەمان كاتدا شەرمەزار بوۋ و وتى: مەن شاىستەى ئەم بەرپرسىارىەتەى نىم.

ستى كف وتى: بەپىنى پىۋەرەكانى مەن و لەسەر بىنەما و چۈرچىۋەى ھەلسەنگاندنە سەربازىەكان تۇ زۆر شاىستەى ئەم بەرپرسىارىەتەىت. سبەى

دهگینه شوینیک که سهوزاییه کی زور خوشه، سی پوژ له نوردوگادا ده مینینه وه بونه وهی بتوانین که میك چاکسازی له گالیسکه کاندای بکین. تو له نیسته به دواوه چاو و گوئی ئه م هیزهیت. موسا له گه ل چهند گالیسکه یه کدا پیشکوت. ئه وه ده بیئت خوی له گه ل چهند دهنگیکی جیاواز، و هیماگه لیکی تایبهت، دهنگی بالنده کان، به شیوه سروشتی و دروستکراوه کانیانه وه خوی بگونجینیت بونه وهی له کاتی پیویستدا بتوانیت بریارگه لیکی کوتوپر بدات، چونکه خه لکی ولاتی کوش زور به جوانی لاسایی دهنگی بالنده و گیانه وه ره کان ده که نه وه و له پئی ئه م دهنگانه وه په یام بو یه کتری ده نیرن.

ستی کف به "موسا" ی وت: له وانه یه له شه ودا دهنگی چه قه ل بیستی، به لات وه سهیر نه بیئت، به لام به پوژدا گویت له دهنگی چه قه ل بوو، وه که زهنگیکی هه ره شه لیکی بدهر وه، چونکه چه قه له کان به پوژدا نایه نه دهر وه بونه وهی بقوزینیت، به پوژدا ئه و جوړه دهنگانه به دلنیا ییه وه دهنگی ئه و چه قه لانه که له بوسه ماندا دانیشنون که چاودیری ره وتی هیزی سهربازیمان ده که ن یان له کاتی شه ودا ناگاتان له ژوړه دروستکراوه کان بیئت، نه وه کوو له پیستی ئه و ژوړوانه دا دزه بکه نه ناو هیزه کانه وه. له کاتی شه ودا جو له و بهر پر سیاریه تی فرمانه وایی له پوژ سهخت تره. له تاریکیدا بوسه، هیرش، ته له زور به ناسانی نه نجام ده دریئت. دوا ی ئه وهی ماوه یه که له تافگه ی شه شه م دور که وتنه وه پوشتن به شه ودا قه ده خه ده که ن و ته نها به پوژدا ده که ونه پئی. شه وانه ش ئه رکی پاسه وانیان به دوو دهسته له سهربازه کان سپارد که هه ریه کیکیانیان به دوری پینچ سه د هه نگاو له ویتر داده نا. خو پاریزی له وکاته وه دهستی پیکرد که پییان نایه ولاتی کوشه وه، چونکه خه لکی کوش له وانه بوو له هه ر ساتیکدا که خو یان بیانه ویت هیرشیان بو بکه ن. به یانیه کیان موسا فرمانی پوشتنی دهر کرد و له نا کاو چهند که سیك له سهربازه پیشه نکه کان که چاودیری و پاسه وانی ره وتی پیشه وهی سهربازه کانیان ده کرد چهند هیما یه کی تایبه تیان له خو یان نیشان دا که هیما ی هه ره شه بوو. موسا یه کسه ر به گالیسکه که ی پوشته پیشه وه بونه وهی به باشی ناگاداری بارودوخ بیئت،

ئاگاداری سەربازە پیشەنگەکان فەرمانی ئامادەباشیان بەتەواوی هیژەکە پراگەیاندا،
دوای ئەو ھەموو خۆیان لەحالیەتی بەرگریکاریدا ئامادەکرد.

خودی "ستی کف" پۆشتە پیشەو ە بەیەک تەماشای وتی: ئەو دۆژمن نیە بەئەکو
بارەلگەری دۆژمنەکانمان، پیشتریش چاوم بەجەنگاوەرانی "کوش" کەوتوو،
ئەوانە سەرەتا بار و بنەیان دەنێرن ئەوکات خۆیان لەدوایانەو دەین، ئەم جۆرە
سیستەمە سەربازە یەکیەکە لەتایبەتەندی جەنگاوەرانی ولاتی "کوش"
بەبۆچونی من ژمارە ی بار ھەلگرەکانیان لەپەنجای کەس تێناپەڕیت، بەلام ئەو ھێزە
سەربازەیی ئەم بار و بنەییە لەگەڵ خۆیدا دەبات، ھێزێکی سەربازەیی مەزنە. "ستی
کف" لەسەر تەپۆلکە یەکی بەرز کە زالبوو بەسەر ھێزە سەربازەییەکان "کوش" دا ھاتە
خوار و فەرمانی دا پێژە ی پەنجای گالیسکە بەسەر ھەردوو لادا جیگیر بێت و سەد
گالیسکەش لەپیشەو ی سوپا خۆی ئامادە ی ھێشکردن بکات.

ستی کف بەگالیسکەوانەکە ی خۆی "سوکر موسا" ی وت: پەنجای کەس
لەتەرھاویژەکان بەکەمانی ئامادەیانەو لەدواو بەرگریمان لێ بکەن.
سوپای "کوش" ئاویتە یەک بوو لە رەشپێست و ئەوانە ی بەپێستی گیانەو ەرە
کیویەکان خۆیان داپۆشبوو کە وەک ئازەلێک دینە بەرچاومان. پێستی ھەندیکیان
خالخالین بوو، کاتیەک دەھاتنە پیشەو پێستی خالخالینی "یۆز پلەنگ" ەکان
بەجەوانی دەردەکەوت. ئەم پێژە رەش پێستانە کە "ستی کف" و سەربازە
پیشەنگەکان چاویان پێیان کەوت بەرەو پو ی ئۆردوگای میسریەکان دەھاتن و
بەپێچەوانە ی ئەو ی ئەوان بینیبویان لەچەند کەسیک زیاتر نەبون، کەژاویەک و
ھەلگرانی کەژاویەک و دوو کەسیش لەملاولای کەژاویەکەو پێیان دەکرد. موسا
کەسیکی بەسەر کەژاویەکەو بینی دانیشتبوو، کە پون و ئاشکرا نەبوو چ
رەگەزێکە، لەوانە یە ژنیکیان یاو یکیان مندا لێک بێت. لەدوای کەژاویەکەشەو
کۆمەلێک رەشپێست بەچوار ریز بەدوای یەکدا دەھاتن و باریکیان بەسەریانەو
ھەلگرتبوو، دیارنەبوو چ شتیکی لەناو ئەو کۆلەبارەیاندا ھەلگرتوو، بەلام ھەرچی
بێت کەرەستە ی جەنگ نەبوو، رەشپێستەکان زۆر لەسەرخۆ و ئارام لەگالیسکەکان
نزیک بونەو وەک بلیی بۆ میوانی ھاتییتن. کەژاویەکە پراوەستاو و پیاویکی پیری

سوار ئهو كه ژاوه يه بوبو كه چوار مشقى دابوو و مليونكه يه كي ئالتونيشي له ملدا بوو. له ههردوو لاي كه ژاوه كه وه دوو لاي پاره ستا بوو، ئهوانيش وهك پياوي پير ملوانكه يه كي ئالتونيان له ملدا بوو. له دورى نزيكه ي په نجا پييه كدا "ستى كف" فرمانى پيدان پاره ستن، دواي ئه وه هه موويان پاره ستان. ئه وه پره شيپسته ي كه نيژه يه كي دريژى به دهسته وه بوو فرمانى دا به واني تر كه له شيوه ي پريژك له پالي يه كتردا پاره ستن، دواي ئه وه فرمانه پره شيپسته كانيش له پال يه كتردا پاره ستان. كابراي پيره ميژديش تاجيكي له ته نيشته وه هه لگرت و له سه ري كرد، ئه وه تاجه ي يه ك پارچه له زيژ دروست كرابوو. پره شيپسته باره لگره كان ئه وه ي له سهريان نابوو خستiane سه ر زه وي. دواي ئه وه له پال يه كدا پاره ستان. "موسا" نه يده تواني له وه بگات كه چ باسه. دوو كه سه له پره ش پيسته كان مه چه كي پيره ميژديان گرت و هاوكاريان كرد له كه ژاوه كه دابه زيته خواره وه. كابراي پيري زور به سه ختي ده يتواني ههنگاو بنيت. موسا ئه وه ي هاته وه ياد كه كاھني مه زني كوشكي "ئامون" "هتپ ره" له وه ئاگاداري كرد بووه وه كه ته مه ني پيري ته مه ني پوژماتيسمه و ئازاره كانى ناهيلايت كه سي توش بوو به ئاساني و ئاسوده يي ههنگاو يك بنيت و ئه وه پيره تاج له سه ره ش هه مان گرفتى هه بوو. هه مويان له دورى چه ند ههنگاو يك دور له هيژى سه ربازي پاره ستان و پيره ميژدي تاج له سه ريش سه ره پاي ئه وه ي دان له ده ميذا نه ما بوو هه وليدا زه رده خه نه يه كيان بو بگات. موسا نه يده زاني پره شيپسته كان به زمانيك ده دوين و كاتيكيش ده ستيان به قسه كرد بگه له وشه يه كيشيان تينه گه شت. دووان له وكه سانه ي كه له گه ل پيره ميژدا هاتبون گوته ي كابراي پيريان به ده نكيكي به رز وه رگيڤرا.

-ئهم پيره ميژده ي كه ئيوه ده يبينن ناوي "ئيرگه باين" ه. "ئيرگه باين" پادشاي ولا تي كوشه و ده ليت: سلاوتان لي بيت، ئاشتي و ئارامي بييته به شتان و هه رگيز دوچاري پهنج و ناسوريه كان نه بن. دواي ئه وه ي خو ي پينا ساندن:
-من كوڤي "ئيرگه باين" پادشاي ولا تي "كوش" م.

ستى كف دواي ئه وه ي تيگه شت كابراي پير چي وت، به زبیره كي زور كه چاوه پي نه ده كرا به سه ري دا هاواري كرد و وتي: بيستم "ئيرگه باين" به خيره اتما لي ده كات،

من فرماندهى ھىزى سەربازى ئىردراوى مىسىرم، بەفرمانى فىرغەن ئامادەى تەمىكىردنى تۆم. كابراى پىرەمىردىش كە بەردەوام زەردەخەنەى دەکرد، دواى ئەوھى گوتەكانى "ستى كف" يان بۆ وەرگىپرا بەر پەشپىستانەى كە لەتەنىشتىوھ راوہستابون چەند گوتەيەكى بەگوپياندا چىپاند و كوپىكى تىران بەم شىوھىيە گوتەكانى بۆ وەرگىپران: سەرەپاى ئەوھى من ماوھىيەكم لە "كرنگ" دا بەسەر بردوھ و مامەلەم لەگەل مىسىرىيەكاندا كىردوھ، بەلام ھىوادارم ئەوھى باوكم بەگوپىمدا چىپاندى بەجوانى بۆتانى وەرگىپرم. ئەم باوكەم كە لەتەنىشتەوھ دانىشتوھ دەلەيت: من كەپادشاى ولاتى "كوش" م پىزىكى زۆر بۆ پادشاى بىرام و مىسىرى مەزن دادەنىم، من ناتوانم ئەو ناوئىشانانەى كە شاىستەى فىرغەنە بەيىنمە زمان، گوتە و دەرپىنىكم لەم بارەيەوھ پى ئىيە، لەبەرئەوھ دەمەوئە بەزمانىكى سادە و خۆمانەن شتىكتان پى بلىم، پىم پى دەدەن؟

ستى كف لەوھلامدا پىي وت: ئەم كەسە لەبەرئەوھى خۆى وەك پادشاىيەك ناساند ئامادە نىم گفتوگۆى لەگەلدا بكەم، بەلام ئەگەر وەك نۆكەرىكى فىرغەن ھەر قەسەيەكى پى بىت دەتوانىت دەريان بىرپىت. "ستى كف" بەووروانىكەوھ ئەو جۆرە قسانەى دەھىنايە زمان كە وەك بلىي دەيويسىت لەگەل خۆدى وشەكانىشدا بجەنگىت.

پادشاى "كوش" يش گوپى لەپەيامى "ستى كف" بوو، زۆر لىبوردانە سەرى دانەواند و بۆماوھىيەك لەگەل كوپەكەيدا قەسەى كرد، دواى ئەوھ كوپەكەى سەرى بەرز كىردوھ و گوتەكانى بەم شىوھىيە بۆ وەرگىپران: باوكم دەلەيت من وەك يەكىك لەخزمەتكارەكانى فىرغەن گفتوگۆت لەگەلدا دەكەم، لەبەرئەوھى دەبىنم زۆر توپەن، بۆ ھىوركىردنەوھى ئەو توپەيىيەت بگەرە لەخزمەتكارىكىش كەمتر خۆم لەبەردەمتدا نىشان دەدەم، بۆئەوھى لەو بارودۆخە ترسناك و فشارھىنەرە پىزگارت بىيت. باوكم دەلەيت بۆ ھىوركىردنەوھى توپەيى و ئەو شەپەنگىزىيەى كە ھەنگرىتى ئامادەم سوجدەشت بۆ ببەم، تەنھا لەپىناوى ئەوھى بتوانم گفتوگۆت لەگەلدا بكەم، تەنھا بۆ ئەوھى ھىچ خوينىزىيەك لەنىوانماندا پونەدات، باوكم خوازيارى ئاشتىيە و نىژى جەنگە. من كە كوپى ئەوم، ناوم "پورىا" يە، پورىا لەزمانى "كوش"

بەواتاي "باوك" دىت، بەلام باوكم دەلىت، من چىتر وەك خۇر خەرىكە ئاوا دەيم، بۆيە دەمەوېت نەتەوھى "كوش" لەناشتى و ئاسايش و بى خويىنرېژى بژىت. ئىستاش ئەگەر چەند كەسىك لەتاوانباران كە خودى خۇشمان بەدواياندا دەگەرپاين، دەستگىرمان كردن و بەسزاي خۇيانمان گەياندن، ئەمانە ھەلەيەكيان كردوۋە بەلام لەبەر ھەلەي چەند نەزائىك نايىت نەتەوھىك لەناو بەيەت، ئىمەش بۇ قەرەبوكردەوھى ئەو ھەلەيە، بۇ پاكردەوھى ئەم پەلەي نەنگىكە وەك خزمەتكارىكى پادشاى مىسر ھاتوم پىتان بلىم ئىوۋە لەگونامى ئەم نەزانانە ببورن، ھەلبەت ئەم تەكايەم لەترس و بىدەستەلەتەوھى سەرچاۋە ناگرىت، چونكە پىاوانى "كوش" لەجەنگدا مەردايەتى خۇيان سەلماندوۋە، بەلام من لەكوشتنى مندال و ژنانى بىدەستەلەت دەترسم، وەرن با برايانە و لەپىي گفتوگوۋە گرفتهكانمان چارەسەر بگەين، ئىوۋە بىھودە ئەم رىگايەتان بىوۋە بۇنەوھى لىرەدا خويىن بىرېژن، باش بىرى لى بگەنەوھى، بۇتان دەرەكەوېت بىھودە خۇتان نازار داۋە، ئىستاش كە ھاتون ناھىلىن بەدەستى خالى بگەپىنەوھى، لەلايەن خەلكى "كوش" وە چەند دىارىەكمان بۇ پادشاى مىسر ھىناۋە كە دۇستايەتى و يەكىتى نىوان دوو ولات دەسەلمىنىت، دواى ئەوۋە دەستى كرد بەژماردن دىارىەكان: سەرھەپاى ئەوھى ئىمە نەتەوھىكەين كە لەپوى دارايىيەوۋە بگەرە لەناستى شارىكى مىسریشدا نىن، بەلام چەند دىارىەكمان ھىناۋە كە شاىستەى پادشاى مىسرە، دە ھەزار پارچە بەردى زىر، ھەلبەت باشتىن جۇرى بەناۋيانكى زىرى ولاتى كوش، بىست ھەزار بەردى زىو، سەد ھەزار بەردى عاج كەبەھەى عاجى فىل لەناستى بەھەى زىردايە. لە "كوش" دا بالندەگەلكى جۇراۋجۇر دەژىت، ئىمە ھەزار كىلو پەپى جۋانى بالندەكانمان وەك دىارى بۇ ھىناۋە، پەنجا پارچە بەردى ئەلماس، پىنج سەد بەردى ياقوت، ھەزار بەردى مس، دوو ھەزار كاسە و باشتىن جۇرى خورى مەر، پىنج سەد پىستى پلىنگ، ھەزار پارچە پىستى ئاسك، پىنج ھەزار شانەى ھەنگوینى ھەنگە كىۋىەكانى ولاتى كوش، و دە ھەزار پارچەى مروارى رەنگاۋپەنگمان لەگەل خۇماندا ھىناۋە ئەم مروارىە لەلايەن كاھىنەكانەوھى لەپەرستگاكاندا كۇكرانەتەوھى، بە بچوكتىن پارچەى مروارى دەتۋانى دەيان

كەنيزەك و چەند شەمشىرىكى پى بىكرىت، ئەم مروارىانە گرانبەھاترىن ديارىن، چونكە بەدىرئايى چەند سالىك كاهىنەكان توانىيان كۆى بكنەوہ و بىخەنە خەزىنەى پەرستگاكانىانەوہ بۇئەوہى ھىچ كەسىك سودىيان لى وەرنەگرىت، بەلام ھەموو ئەمانەمان پىشكەش كىردن تەنھا لەپىناوى ئەوہى بتوانىن ھاپرىيەتقان بگرىن.

موسا دواى تەماشاكردنى ئەو ھەموو ديارىانە وتى: ئەم خەلكە دەيانتوانى بەم ديارىانەيان باشتىرىن كەسانىك بۇ خۇيان بكرىن، سەرەپاى ئەوہش ئەمانە لەنىشتەمانى خۇياندا دەجەنگن و ژمارەشيان چەند بەرامبەر لەمىسر زىاترە.

ستى كف دواى بىدەنگىيەكى درىژ خايەن ھاتە گۆ و وتى: ئەى ئىرگەبان! ئايا تۆ وا دەزانى دەتوانى فىرەونى مىسر بەبەرتىل و ئەو ديارىانەى كە واھەست دەكەيت زۆر مەزىن لەئامانجى خۆى لای بەدەيت. تەواوى ئەو ديارىانەى تۆ ھەتە لەئاستى گۆشەيەكى بىنرخى پاتەختى مىسر دا نىيە، ئىمە بەم جۆرە شتەنە بەو ئاسانىيە لەمەبەستى خۇمان پاشكەز نابىنەوہ و تۆ و نەتەوہكەشت چارەنوسى لەناوچونە! مەن كەسىكى سەربازىم، ئەوہى بەلاى مەنەوہ گىرنگە جى بەجىكردنى دادپەرورەى پادشاى مىسرە، ئىوہ بە دىلى خۇمان لەقەلەم دەدەين.

كوپرى پادشاى "كوش" بەدلگىرانىيەكەوہ گوتەكانى "ستى كف" بۇ باوكى وەرگىپرا، بەلام پىشتەر وتى: ئەى فەرماندە باوكم پىر و لاواز بووہ، تۆ ئەو بەدىلى مەگرە چونكە بەرگەى دىليەتى ناگرىت، بەلام مەن و براكەم بى ھىچ بەرگىركارىيەك لەخزمەتى تۆدا دەبىن، سەرەپاى ئەوہش لەبەرئەوہى ئەو بەو ھالەوہ ھاتوہ بۇئەوہى پىشوازىت لىبكات جوانمىرى نىيە كە بەوشىوہىيە مامەلەى لەگەلدا بەكەيت.

ستى كف وتى: بىدەنگ بە، دواى ئەوہ بەھىماى دەستى فەرمانى دا بە گالىسكەوانەكەى "سوكر موسا" و "سوكر موسا" ش بەجولەيەكى لەناكاو كوپرى پادشاى "كوش" ى كىردە ئامانجى نىزەكەى، پىرەمىرد و كوپرەكەى تىرى لەمەمان ئەمكاتەدا كوش و ديارىيەكانىشيان ھەلگرتن بۇئەوہى بۇ فىرەونى بىنرىن. تەواوى ئەم پوداوانە لەماوہى چەند ساتىكى كورتدا پوياندا. دواى ئەوہ "ستى كف" فەرمانى ھىرش كىردنە سەر ولاتى "كوش" ى دەرگىرد. كوش و كوشتارى ئەو

ولاتە بەرپادەيەك "موسا"ى دىلگىران و بىزاركرد كە وەك "نون"ى گالىيسكەوان و
نۆكەرەكەى خۇي بۆماوۋەيەك قىسەى نەدەكرد.

گه پانه وه

موسا به ناو نیشانی فرماندهی له شکر سهره پای نه وهی دلگران بوو به لام هیچ دهسته لاتیکیشی نه بوو، ده بوو ئهرکی خوی به جی بهینایه. نهو جهنگه ی که دوینی به چاوی خوی بینی ترسناکترین دیمه ن بوو که به بیریشیدا نه ده هات. موسا نهو پوژه پهی بهو خاله برد که: ترس و توپه یی فرمانپه وایی جهنگ دهکات. جهنگ واتا شیتی په سهند کراو دهگه یه نیّت، شیتییه کی ئاژه لانه، لهو پوژه دا موسا به چاوی خوی بینی که به چ شیوه یه ک مروّقه له هه موو گیانه وه ریکی درنده پسواتر و بیبه زه بیتر و بی سوژتره، مروّقیك که ته نها بو کوشتن و ویرانکردن ئاماده کراوه. به ئازار و ناسوژی و دوری پیکا!! به فرمانی فیرعون "موسا" سی سال ده بیّت له دورخراوه دا ژیان به سهر ببات، به لام لهو کاته وهی دورخرایه وه تا نهو جهنگه چوار سال تیپه ریپوو و له پویی یاساییه وه کوّتایی به ماوهی دورخراوه ییه که ی هاتبوو. موسا به ناو نیشانی لویک که ته نها دوو دهیه و چهند سالیك له ته مه نی تیپه ریپوو له نا کاو ئاگاداری نه وه بوو تالی سپی له قزیدا ده رکه وتوو که له پهنج و دلگرانیه ده رونیه کانی سهرده می جهنگه وه سهرچاوه ده گرنت، جهنگیک که چاره نوی موسای گوپی.

موسا به دریزایی نهو جهنگه به سواری گالیسکه و پم به ده ست بهرگری له خوی ده کرد، به لام گالیسکه که ی موسا بهو شیوه یه ش پئی پی نه ده درا له دوژمن نزیک بیته وه. موسا لهو پوژانه دا پهی به به های "نون" ی نوکمر و گالیسکه وانه که ی خوی برد، چونکه توانی چهند جاریك گیانی موسا له مهرگ بیاریزیّت. زهوی به لاشه ی جهنگاوه ران داپوشر او بوو. موسا له نا کاو "سوکر موسا" گالیسکه وانه که ی "ستی کف" ی فرماندهی هیزی سهر بازی په وانه کراوی بینی به رهو پوی دیت.

سوكەر موسا ھاۋارى كرد: موسا لەگەلم وەرە بۆئەۋەى ھەر ئىستىتا بېرۇين بۆ
لاى "ستى كف"

"موسا" ش فەرمانى دا بە "نون" ى نۆكەرى دواى بکەۋىت. سوكەر موسا لەبەردەم
چادىرى فەرماندەى ھىزى نىردراودا پراۋەستا و بە "موسا" ى وت: بارى تەندروستى
"ستى كف" زۆر خراپە!

موسا لىي پىرسى: برىندار بوۋە؟

سوكەر موسا وتى: فەرماندە زۆر لەۋە ئازاترە كە لەجەنگدا بكوژىت، بەلام
لەناكاو بارى تەندروستى تىكچوو و لەھۆش خۆى چوو و كەۋتە سەرزەۋى،
ھۆكارەكەى ناديارە، دواى ئەۋە ئەۋمان گواستەۋە بۆ ئىرە، كاتىك ھۆشى ھاتەۋە
بەخۇيدا يەكەمىن داۋاكارى بىنىنى تۆ بوو، ئىستاش لەسەرخۆ بېرۆرە ژورەۋە!

چواردەۋرى جىگەخەۋەكەى "ستى كف" ئەفسەرانى پلەبەرن چواردەۋرىان دابوو
و ھەموشىيان نىگەرانى بوون. موسا پىش ئەۋەى خۆى بکات بەناو چادرەكەدا
بە "نون" ى نۆكەرى وت: بانگىشت كراوم ھەر لەبەرئەۋەش دەبىت بېرۆمە ژورەۋە
تۆش ھەر لىرە بىنەرەۋە تا ئەۋ كاتەى دەگەرئەۋە. ئەۋەى لەفەرماندەدا تىبىنى
كرد كە دواى سالتاھەكى درىژ لە "بەدپەفقارى و ستەم" دەبىنىت لەجىگە
خەۋەكەيدا لەحالى گيانەلاندایە.

"ستى كف" دەستىكى بۆ موسا پراۋەشاند و پىنى وت: كوپم ھەزم كرد تۆ لەحالى
جەنگ و بەۋ بەژن و بالايەۋە بىنىم. مەن دەبىت سەرەتا چاوم بەتۆ بکەۋىت ئەۋكات
بەرم.

موسا شوینەۋارى مەرگى لەپروخسارى "ستى كف" دا بەپونى بىنى، فەرماندەش
لەۋكاتەدا دەستى گۆشى و وتى: تۆ ۋەكو كوپى خۆم تەماشا دەكەم بەپراستى
شانازىت پىۋە دەكەم، ئەمپۆ ھەۋالگەلىكم پىگەشت كە گوزارشت لە پابەرايەتى و
ئاراستەكردنى ژىرانەى تۆ دەكات، بەلام دەمويست ئەۋە بزانم لەۋكاتەى
كە "ئىرگەبان" ى پادشاى "كوش" م بەسزای خۆى گەياند چاوم بەتۆ نەكەۋتوۋە
بۆچى. ئايا ھۆكارىك لەپشت ئەم نەبىنىنەى تۆۋە ھەيە؟

موسا وتی: تۆ ستهم و دلپره قیت له باتی دادوهی کردنی ئەو پیره میرده دا جیبه جیکرد.

ستی کف، وتی به ئەفسەرەکانی تر به تەنها به جیان بهیژن و وتی: ئیستا ئەو هی لەدلتدایه بهرونی پیم بلی.

"موسا"ش وتی: تۆ به چ شیوه یه ک توانیت پیره میردێک له بهرده متدا تا ئاستی زهوی خۆی دانه وینیت و بونایه تی خۆی و نیشتمانەکی و ئەو هی له پهرستگا کاندای بوو له پری دلیاکیه وه پیت ببه خشی و داوای به خشی نی لیکردی، سه ره پرای ئەوهش له باتی ئەوهی له گه لندا بجه نگیت به پپی خۆی هات بو پیشوازیت، زه رده خه نه ی بو کردی، له پیناوی ئەوهی ریز له تۆ بگری بگره سوکایه تی به کوپه کانیشی کرد و هه مویانی به خزمه تکاری فیعه ون و فرمانده ی فیعه ون له قه لهم دا، به لام تۆ هه م دیاریه کانت لی وهرگرتن و هه م ئەوانیشت بی به زه ییانه کوشت، تۆ ده ییت ساتیک پیش کوشتنی پادشای "کوش" خۆت بخستایه ته جیی ئەو و بیتاوانی ئەوت له بهرچاو بگرتایه. من توانای ئەوه م نه بوو ته ماشای ئەو جوړه دیمه نانه بکه م.

ستی کف وتی: لیبوردنی پادشای ولاتی "کوش" له دهستی مندا نه بوو، من فرمانم پیکرابوو پرۆم ولاتی "کوش" داگیر بکه م، لایه نکانی تری ئەم جوړه پوداوانه به به شیک له سیسته م و ئهرکی سه ربازی له قه لهم نادرین، من تەنها ملکه چی فرمانه کانی فیعه ونم.

موسا وتی: تۆ بی کوشتنی ئەو، بی کوشتنی ژن و مندا له کانیش ده تتوانی فرمانی فیعه ون جیبه جی بکه ییت، تۆ منت له هه موو جوړه جهنگیک بیزار و وهرهس کرد، پله و پایه ی مروت له بهرچاوی مندا که مکرده وه ناتوانم ئەو هه موو شته فرامۆش بکه م، هیشتا پوخساری ئەو پیاوه که به دلکی پر له ئومید تەنها له پینا و نه ته وه که یدا وتی له بهرده متدا چۆک دا ده دم، به لام به مه رجیک کارت به ژن و مندا له کانه وه نه ییت، له بهرچاوم ون نابیت.

ستی کف ناچاربوو بابه تی گفتوگو که بگۆریت و وتی: ئەی موسا ده مه ویت تا دوا ین هه ناسه م له تە نیشتمه وه بیت.

موسا وتى: تا دوايىن ساتى ژيانىت لەلات دەمىنمەو.

ستى كف وتى: سەرەپراي ئەوھى لەيەكەمىن پوژ كە پەيوەندىت بەھىزى سەربازى ئىمەوھە كرد تىگەشتم كە تۆ نابىت كوپى فىرعەون بىت، بەلام پەوشت و پەفتارت سەرنجى منيان بەلای تۆدا پاكىشا، دەكرىت ناوى تەواوى خۆت پى بلىيت.

موسا وتى: "ئاتون موسا!!" ئەو ناويكە كە دايكم بوى ھەلبىژاردوم، بەلام ھەلى ئەوھى بۆ نەرخسا لەپوژىكى تايبەتدا ئەو ناوھەم لى بىت.

ستى كف وتى: ناوت دەقارودەق لەناوى پزىشكى ھاپىم "ئاتون موسا" دەچىت، ھەمان ئەو پزىشكەى كە رۆشتىن بۆماليان و شەويك لەوى ميوانيان بوين. ئايا تۆ باوھەرت بە "ئاتون"؟

موسا وتى: بەلى.

ستى كف وتى: مەن دوايىن ساتەكانى ژيانم تىدەپەيىنم، بەلامەوھە گرنگ و جياواز نىە سەربكەوم يان شكست بەيىنم، بەلام سەربازىك بووم كە بەپىي فەرمانەكان ژياوم و نەدەبوو سنورى ياساكان ببەيىنم، ژيانى سەربازى ھەمان ئەو شتەيە كە بەچاوى خۆت بىيىت، بەلام مەن لەسەردەمى لاويەتيەوھە تا ئەم ساتە تان و پۆي ئەم جوړە ژيانەم بەرجەستە كردوھە. مردن و كوشتن و نابوتى لەگوپەپانەكانى جەنگدا واتاى جەنگ دەگەيەنيت، بەلام بى كوشتن و كوژدان لەگوپەپانەكانى جەنگدا دەستەواژەى خۆي لەدەست دەدات، مەن بى لەجەنگ ھەلگري ھىچ پيشەيەكى تر نەبوم، ئىستاش ھەست دەكەم خەريكە دەمرم و واھەستيش دەكەم لەگەل مەرگدا لەحالى جەنگدام، بەلام ئەمجارەيان ئەوھە مەرگە لەم جەنگدا سەردەكەويت، دواى ئەوھە يەكسەر وتى ئەفسەرەكانم بۆ بانگ بكە لەبەرئەوھى دەمەويت قسەيان لەگەلدا بكەم. موسا كاتىك لەحالى ئامادەباشيدا پراوھەستابو فەرمانى پىدان بىنە ژورەوھە و ئەوانيش يەكسەر لەچەواردەورى جىگەخەوھەكى "ستى كف" كۆبونەوھە.

"ستى كف" فەرماندە لەكاتىكدا كە دەستى "موسا"ى گرتبوو وتى: ھەموتان گەواھى ئەوھە دەدەن كە موسا بەچ شىوھەيك بونايەتى خۆي لەم جەنگدا سەلماند و گەوھەرى فەرماندەيى خۆيى پىننیشان دايىن، لەبەرئەوھەش موسا شايسەتى ئەوھەيكە بىكرىتە فەرماندەى ئەم لەشكەر، ھەرلەبەرئەوھەش ئەو لەجىگەى خۆمدا

بەناونىشائى فەرماندەى ھەموو ھىزى سەربازى ھەلەدەبىزىم، لەوانەيە لەنيو ئىوھەدا كەسانىك ھەمىن كە لەپروى ئەزمون و تەمەنەوہ لەو شايسەتەترىن، بەلام ئەوہى لەم نىوھەندەدا پىوھرە ئەو تاقىكردنەوہيە كە ئەو لەگۆرەپانى جەنگدا بەباشترىن شىوہ توانى ئەنجامى بدات. مەن دواى چەند ساتىكى تر چىتر بۆ ھەمىشە مائىناوايىتان لىدەكەم، دەمەويىت لاشەم بىكەنە ناو سىنوقىكەوہ و بەپارىزراوى بىگەيەننە پايتەخت، كاتىك لاشەم بەپارىزراوى گەشتە شوپنى خوئى تەنھا لەخاكى بسپىرن چونكە چىتر بەكەلكى ئەوہ نايت مومياى بىكەن، ستى كەف كاتىك كۆتايى بەم قسانەى ھات كۆچى دوايى كرد. موسا چىتر دواى مەرگى "ستى كەف" لەچادەرەكەى ھاتەدەرەوہ و پاستەخۆ بەرەو پوى "نون"ى نۆكەرى پۆشت كە لەكەنار روبرارى "نىل"دا بەدانىشتويى پۆچوبوہ ناو ھزرى خوئەوہ.

موسا وتى: فەرماندە كۆچى دوايى كرد.

نون وتى: بەراستى سەربازىكى زۆر جدى و سەختگىر بوو.

موسا وتى: بەلام مەن ناتوانم لايەنگرى پەفتارەكانى بىكەم، بەراستى ئەو ئازەلىكى زېردەست بوو كە تەنھا چەند ھەنگاويك پيش خوئى دەبىنى.

نون وتى: ئەگەر تۆش پۆژىك لەپۆژان وەك ئەو بىيتە فەرماندە لەوانەيە كەسانى تر ھەمان ھەلسەنگاندنيان بۆ پەفتارەكانى تۆش ھەيىت.

موسا وتى: ئەي "نون" ئەو قسەيەى تۆ كردت تەنھا كەسىك دەتوانىت بىھىنىتە زمان كە خوئى پۆژىك لەپۆژان فەرماندە بوپىت، ئەرى پىم بلى ئايا تۆ لەولاتى "ھاتى"دا فەرماندە بوپت؟... "نون" لەوكاتەدا تەنھا بىدەنگى ھەلبىژارد.

دواى كۆچى دوايى فەرماندەى ھىزى سەربازى نىردراوى مىسر موسا بەشىوہيەكى سەرەكى بو بەفەرماندە، بەلام لەبەرئەوہى "سوكر موسا"كە لەدواى "ستى كەف" بە دىرىقتىن و بەرجەستەترىن كەس لەقەلەم دەدرا، موسا بۆئەوہى ھىچ ئاكوئىكە لەنيو ھىزى سەربازىدا پونەدات پلەوپايەكەى خوئى بە "سوكر موسا" بەخشى. مىسرىەكان لەژىر فەرمانى "سوكر موسا"دا ھىرشيان بردە سەر پەرسىنگاكان و خوداكانيان لەناو بردن، پەيكەرەكانيان يان شكاند يان ھەلياندانە ناو روبرارى نىلەوہ، سەربازەكانىش بىگويەنە ھىچ پىرۆزيەكى ئەو ولاتە

پەرستىگاكانيان ۋەك تەۋىلەيەك بەكار دەھىنا ۋ لەھەمان ئەۋ شۆيئەدا ئەسپەكانيان تىدا دەبەستەۋە.

شەۋىكىيان "نون"ى نۆكەرى موسا سەراسىمە لەخەۋ ھەستا ۋ بەترس ۋ تۆقانىكەۋە "موسا"ى لەخەۋ ھەستاند ۋ پىي ۋت: خەۋىكى سەيرم بىنى. موسا ۋتى: چ خەۋىكت بىنى؟

نون ۋتى: لەخەۋمدا "ئىرگەباين" پادشاى ۋلاتى "كوش" بەرئانى ئەۋ ۋلاتەى دەۋت، ئەى ژنانى "كوش" بگرين لەبەرئەۋەى ئىۋە لەم ساتە بەدەۋاۋە خوداتان نىە، چونكە خوداكانى ئىۋەيان لەناۋ برد ۋ پەرستگانىشيان كىردۋە بە گەۋپى ئەسپەكانيان، ئەى ژنانى كوش بگرين، چونكە فىرەۋن لەپىي ھىزى سەربازىيەكانىيەۋە دەستى بەسەر تەۋاۋى دار ۋ نەدارى ئىۋەدا گىرتۋە. ئىۋە لەمپۇدا لەھەر پۇژىكى تر زەبوتىر ۋ بىدەستەلات تر ۋ كەمدەستىر، بۇيە لەمەۋدوا بۇ دابىن كىردنى بژىۋى ژيانقان دەستى سوال بۇ خەلكى دىرژ دەكەن. دواى ئەۋە لەموساى پىرسى، بۇچونى تۆ لەبارەى ئەم خەۋم چىە.

موسا ۋتى: ئەۋ خوداىانەى كە بەۋشىۋەيە بىدەستەلات بن ۋ بەتەنھا لىدانىك لەناۋ بچن، باشتىر ۋايە ھەر لەناۋ بچن. ھەموو ئەم جۆرە گوتانە پوچ ۋ بىبىنەمان بۇ نمونە "خوداى بەردىن! خوداى زىپىن! خوداى زىۋىنى! بىگيان". ئىستاش ئاسۋدە بخەۋە بۇئەۋەى خەۋىكى باشتىر بىبىنى! بەلام "نون" بەكونجكاۋىيەكەۋە لىي پىرسى: تۆ دىلگىرانى لەناۋچونى ئەم خوداىانە نىت؟

موسا ۋتى: ئەم پەيكەرە بەردىن ۋ بىگيانانە ھەر لەسەرەتاۋە دەستەپاچە ۋ لەناۋچوۋ بون، ئەۋ خوداىەى كە بەدەستى مروۋ دىروست دەكرىت خودا نىە. نون ۋتى: كەۋاتە ئەۋانەى بەدەستى ھىزى سەربازى مىسر لەناۋ چون خودا نەبون؟

موسا ۋتى: يەككە لەتايىبە تەندىيەكانى خودا ئەۋەيە كە ھىچ كەسىك ناتوانىت چاۋى پىي بكەۋىت، بەلام ھەموو ئەۋ خوداىانە دەبىنران.

نون وتى: تۆكە بەوشىۋەيە يىروباۋەرى خۇت لەبارەى خۇداكانەۋە دەخەيتە بو، چ بەلگەيەكت بۇ سەلماندى ئەم گوتانەت بەدەستەۋە؟

موسا وتى: بەلگەم ئەۋەيە كە دەتوانم بخوینم و بنوسم و كىتیبە كۈنەكانىش دەخوینمەۋە، و زۆر شتىش لەو كىتیبانەۋە فەربوم.

دواى زالبونى لەشكرى مىسر بەسەر ولاتى "كوش" دا بەفەرمانى فەرماندە تەۋاۋى ژنە رەشىپىستەكانىيان كۆكرەۋە و بەسەر سەريازەكاندا دابەشيان كردن بۆئەۋى بەناۋىشيانى پاداشتىك لەبەرامبەر ئەرك و ماندوبونيان پىيان بېخشن و دواى ئەۋەك كەنيزەيەك بيانفرۆشن. سەرەتا فەرماندە ھەزار ژنى لى ھەلېژاردن بۆئەۋى بەناۋىشيانى دەستكەۋتى جەنگ بىنيرىت بۇ فەرماندە. فەرماندە ھىزى نىردراۋى مىسر كچى پادشاى كوش بەناۋى "ئىرگا" ى نارد بۆمالى "موسا" بۆئەۋە لەۋمالەدا خزمەتى موسا بكات. ھاسەرى "ئىرگا" چەند سالىك لەۋەۋپىش كۆچى دوايى كردبوو و "ئىرگا" تاكە پاشماۋەى خىزانى پادشاى كوش لەقەلم دەدرا كە زىندو بىت و ئىستاش بەدىلى گىراۋە و ۋەك كەنيزەيەك پىشكەشى موسا كراۋە. موسا سەرەتا ھەزى نەكرد ئەۋ ژنە لەلاى خۇى بەئىلتەۋە و داۋاى لەفەرماندە كرد كچى پادشا بېخشىت بەكەسىكى تر.

فەرماندە بە "موسا" ى وت: ئەگەر "ئىرگا" بېخشم بەھەر كەسىكى تر يەكسەر دەبىيات بۇ بازار و ۋەك كەنيزەيەك دەيفرۆشىت و منىش ھەز ناكەم بەوشىۋەيە مامەلەى لەگەلدا بكرىت.

"موسا" ش ناچاربوو "ئىرگا" ۋەك كەنيزەيەك لەلاى خۇى بەئىلتەۋە، "ئىرگا" ش ژنىكى ھۆشيار و چوست و چالاك بوو و زۆر زوو توانى زال بىت بەسەركاروبارى مالى موسادا، ھەرۋەھا ھەۋلى ئەۋەشى دا سەرنجى موسا بەلاى خۇيدا پاكىشىت، بىناگا لەۋەى دلى موسا ئاشقى كەسىكى تر بوو و زۆر گرنگى بە "ئىرگا" نەدەدا. بگرە موسا ئامادەش نەبوو قسە لەگەل "ئىرگا" دا بكات، سەرەپراى ئەۋەش نەيدەتوانى بەزمانى كوش بدوئىت. كاتىك "ئىرگا" دلساردى و گرنگى نەدانى موسا بىنى خۇشەويستىكەى گۇرا بەرق و كىنە، دواى ئەۋە ھەۋلى لەناۋبردنى موساى دەدا و بەدواى ھەلىكدا دەگەرا كە پلانەكەى خۇى تىدا ئەنجام بدات، تا شەۋىكىيان

موسا ۋەك ھەر شەۋىكى تر پۇشت بۇ ژورى خەوتنەكەى بۇئەۋەى بخەۋىت و"ئىرگا"ش بەچەقۇيەكەۋە خۇى كرد بەژورەكەيدا و بەلاسەرىيەۋە پراۋەستا بىنى خەۋى لىكەۋتوۋە. لەۋكاتەدا موسا ھەستى كرد شتىك لەتەنىشتىيەۋە دەجولتەۋە، بۇيە بەخىرايىيەكى چاۋەپواننەكراۋ پاپەرى و نوكى چەقۇكەى"ئىرگا"شانى موسا برىنداركد، موسا ھاۋارى كرد و"نون"ى نۇكەرى بەسەر لىشاۋايەكەۋە خۇى گەياندە لاي و بىنى موسا شەپ لەگەل"ئىرگا"دا دەكات. "نون"يەكسەر مەچەكى"ئىرگا"ى گرت و چەقۇكەى لەدەستى سەند، ئەۋ ژنەش بالايەكى كەتە و ئىسقانىكى ئەستور و بەتۋاناي ھەبوو، بۇيە بەۋ ئاسانىيە خۇى نەدەدا بەدەستەۋە، ئەۋ ژنەش بەدەست و لەقە و گاز ھەۋلىدەدا خۇى لەدەستى پزگار بكات، بەلام"نون" ئىرگاي دا بەزەۋيدا و بەموسا وت: پەتىك بەيئە بۇئەۋەى ئەم ژنەى پىي بىستىنەۋە. دەستى كچى پادشايان بەستەۋە و"موسا" چىرايەكى ھىنا و"نون"ىش شانى برىندارى موسا بەست و وتى: بەدلىيايىيەۋە ئەم ژنە نىازى كوشتنى تۇى ھەبوۋە، لەبەرئەۋە دەبىت بىكوژىن.

موسا وتى: نايىت بەھەلەشەيى برىار بدەين، ئىستا كە زىندوم. نۇكەرەكەى پىي وت: تۇ بىھۋە كوشتنى ئەم ژنە دوا دەخەيت، ئەم ژنە زۇر ھەپەشە ئامىز و ترسناكە، ئەگەر كەمىك درەنگتر پاپەريايەيت بەدلىيايىيەۋە ئىستا لەژياندا نەماۋىت.

موسا وتى: دەبىت بۇساتىك خۇمان لەجىي ئەۋدا دابنىن، ئەۋە ھەمان ئەۋ ھىرشە بوو كە من بە"ستى كف"م وت بۇچى پىش كوشتنى باۋكى ئەم كچە خۇى ناخاتە جىي ئەۋ.

ئەۋ كچە بەھىچ شىۋەيەك لەگفتوگۇكانى ئەۋان تىنەدەگەشت و نۇكەرەكەى"موسا"ش زمانى"كوش"ى نەدەزانى.

موسا وتى: ئەم كچە ۋا لىكى دەداتەۋە كە ئىمە بكوژى باۋك و براكانى ئەۋىن، لەكاتىكدا"سوكر موسا"و"ستى كف"پادشا و كوپرەكانى كوشت و منىش گلەيى ئەۋ پەفتارەم لىكردن. دۋاي ئەۋە چەقۇى كچەكەى ھەلگرت و پەتەكەى دەستى پىي

بېرى و بهو ژنهى وت ليږه بېروات. "نېرگا" بۆماويهك يەدودنى مايهوه، دواى ئەوه لهناكاو بهپهله لهو ژوره پوشتە دهرهوه.

بەم پەفتارهى تېپوانىنى "نون" ى لهبرامبەر خويىدا گوږى، بهلام بهروكەش گۆرانكارى بهسەر پەفتارەكانيدا نههاتبوو. موسا له "نون" ى پرسى: من چيژ لهسانههى ژيانى تو وهردهگرم، پېژىكى زوړىشت ليدهگرم.

پوژىكيان "نون" لهبهردهم كيويكى بهرزدا لهموساى پرسى: ئەگەر بهسەر ئەم شاخهه سهركهوين و پېوینه ترپكى ئەم كيوه، دهتوانين لهسەر ترپكى ئەم شاخهوه تهماشاي ميسر بكهين.

موسا وتى: با سهركهوين و تاقى بكهينهوه.

لهحالى سهركهوتندا بوو نوكرهكهى دهستى گرت. موسا زوړ جدى بوو، وهك ميسريهكان ئەفسانه پهرست نهبوو، بهلام نون زوړ ئەفسانه پهرست بوو، بۆ ههموو جوړه و شتيك ئەفسانهيهكى بۆ دهخولقاند، ئەو دهيووت: دهبيت ههموو كهسيك سود له دوو ناو وهرگرىت. يهكيان ناوى خوى كه ههموو كهسيك بهوناوه بانگى دهكن و ئەويتريان ناويكى نهينى بيت كه هيچ كهسيك ناييت بهو ناوهى بزانييت. چونكه ههركهسيك ئاگادارى ناوى نهينى ههر كهسيك بيت بهدلنيايهوه پوژىك ديت ههولنى كوشتنى دهوات. ئەمه نمونهيهك بوو لهئەفسانه پهرستيهكانى "نون" ئەوهى بۆ موسا باسكرد كه پيشت پەپرەوى لهخودايهك كردووه كه ناوى "بعل" بووه، "بعل" نيوهى جهستهى وهك جهستهى ژن بووه و نيوهكهى ترى وهك گيانهرومريكى بالدار بووه.

موسا وتى: ئەو تاييهتمهنديهكانى پهيكەرى "ئەبولهول" ه كه پوژانىك يهكيك بووه لهخودايانى ميسر، بهلام ئەمپو چيتر لهناو چوو.

سهرهراى ئەوهى "موسا و نون" ههوليان دا هيچ كهسيك ئاگادارى بهسهرهاتى "نېرگا" نهبيت، بهلام بۆچى لهناكاو "نېرگا" ههموو خەلكى بهلكو خودى "سوكر موسا" ى لهم پوداوه ئاگاداركردوه، بهراستى زوړ سهيره.

"سوكر موسا" له "موسا" ى پرسى: ئايا پراسته كه "نېرگا" پهلامارى داويت؟

موسا وتى: بهلى.

"سوكر موسا" وتى: كەۋاتە دەيىت "ئىرگا" بكوژىت.

موسا وتى: من بەخشىم و نامەۋىت بكوژىت.

فەرماندە وتى: بەدلىنبايىەۋە ئەگەر ئەم ژنە نەكوژىت ئەۋا ئەۋ تۆ دەكوژىت...

سوكر موسا كچى پادشاى نارد بۇمالى "هتپ رە" ى فەرماندەى پابردوۋ بۇئەۋەى ئەم ئاۋاۋەيە لەنىۋانىاندا لەناۋ ببات. "هتپ رە" ش كە بەردەۋام دەيخواردەۋە، لەبەرئەۋەى سەرخۇش بوۋ داۋاى لە "ئىرگا" كرد لەگەلىدا پابوژىت و "ئىرگا" ش داۋاكەى پەت دەكاتەۋە، "هتپ رە" ش لىنى توپە دەيىت و بەچەقۇيەك پەلامارى دەدات و دەيكوژىت. داۋاى كوشتنى ئەۋ ژنە "هتپ رە" ى فەرماندەى كۆن ترسى لى نىشت و بەسەربازەكانى دەۋت لەكاتى شەۋدا لاشەكەى بەخاك بسپىرن. بەيانى ھەمان ئەۋ شەۋە پەشپىستەكانى "كوش" ئاگادارى بون كە كچى پادشاىان كوشتوۋە، بۇيە ھەۋلى تۆلە سەندەنەۋەيان دەدا. سوكەر موسا بۇ ۋورژانى توپەيى پەشپىستەكان لەيەك پۆژدا ھەزار پياۋى لىكوشتن. "هتپ رە" ھەۋلى دا تاۋانەكە بخاتە ئەستۆى "موسا". بەردەۋام كەسانى ترى دژى "موسا" ھان دەدا، تا ئەۋكاتەى كارگەشتە ئاستىك كە لەناۋ ھەموۋ ئەفسەرەكاندا وتى: باشتەر وايە "موسا" لەناۋ بېيەن.

"نون" بەپىكەۋت لەۋكاتەدا لەۋ نزيكانەدابوۋ و گوۋى لەقسەكانى "هتپ رە" بوۋ، داۋاى ئەۋە جوان گوۋى لىگرت بۇئەۋەى بزانىت باسى چى دەكات: ئەگەر موسا "ئىرگا" ى لەمالى دەرئەكردايە، ئەۋا من لەكاتى مەستىدا نەمدەكوشت، كەۋاتە تاۋانبارى يەكەم لەكوشتنى "ئىرگا" دا موسايە "نون" كەئاگادارى ئەۋ بەسەرھاتە بوۋ دەيزانى "هتپ رە" درۆيان لەگەلدا دەكات، بەتايبەت ئەۋەى دويارە و دوپات دەكردەۋە: ئەگەر موسا بكوژىن، ھەموۋمان ئاسودە خەيال دەيىن، "نون" بەبيستنى ئەم گوتانە زۆر دلگران بوۋ، بۇيە پۇشت موساى لەمەموۋ شتىك ئاگادار كرىدەۋە؟

موسا وتى: ئەۋ كەسەى ئەم قسانەى بۇ گىپراۋىتەتەۋە بەدلىنبايىەۋە ويستويەتى من دژى "هتپ رە" بوروژىنىت لەبەرئەۋە نايىت باۋەر بەم جۆرە قسانە بكەيت. نۆكەرەكەى "موسا" ش وتى: كەۋاتە تۆ پىم دەلىت چىتر نايىت متمانە بەگوۋىكانم بكەم، ئەۋەى بۆم گىپراۋىتەۋە بەگوۋىكانى خۆم بىيستم.

موسا وتی: ناتوانم باوهږ بهو قسانه بکهډم.

نون وتی: نهو همولی کوشتنی تۆ دودات، تۆ دهیئت دهستپیشخمری بکهیت.

موسا وتی: ناموویت له مبارهیهوه گویم لههیچ شتیکی تر بیټ.

"نون" دواى نهوه هیچی نهوت، بهلام شهو و پوژ"هتپ ره" ی خستبووه ژیری چاودیږیهوه، بۆنهوهی بزانیټ لهچ کات و لهچ شوینیټکا نیشتهجییه و لهچ کاتیټکا دهگهریتهوه بۆمالی خوئی و لهچ کاتیټکا دیته دهرهوه. دواى چهټد پوژیک ئیشکگری "نون" پهیی بهوه برد"هتپ ره" شهو درهنگانیټ دهگهریتهوه بۆ مال و کاتیټکیش دهگهریتهوه ژور مهست و شل و شوټله که ناتوانیټ لهسهر پینی خوئی پارهستیت. نوکهرهکهی موسا "نون" چاوهږیی کرد تا "هتپ ره" لهتهنیشتیهوه تیپهری و چهقۆ بهدهست لهدوایهوه کهوته ږی و بهدواى هلیټکا دهگهرا که لهگۆشهیهکی چۆلدا لهناکاو سودی لهچۆل و هوئی ناوچهکه وهرگرت و چهقۆکهی خسته سهرملی "هتپ ره" و بهدهستهکهی تری بهتوندی دهمی گرت و بهههموو توانایهکی فشاری خسته سهر چهقۆکهی و شارهگی خوینی ملی "هتپ ره" ی ږی، دواى نهوه "نون" دهست بهرداری بوو، بهیانی ههمان نهو شهوه جستهی خوینینی "هتپ ره" یان دۆزیهوه و وایان زانی که پهشیپستهکان لهبرامبهږ نهو تاوانانهی که هیزی سهربازیهکانیان لهبرامبهږ خهټکهکهیانداندا نهنجامیان داوه تۆلهی خویان کردوهتهوه بههوی نهو بیرکردنهوه ههلهیانوهو بکوژی سهرکی ون بوو. "سوکر موسا" ی فرمانده سهرهتا گومانی له "نون" ی نوکمری موسا نهبوو، بگره له مبارهیهشهوه نارى نههینا و وتی: بهدلنیاپیهوه "هتپ ره" سهرخوش بووه و لهگهټ کەسیټکا بهشهرهاتووه و لهنهنجامی نهو شهږهیاندا نهو بهکوشټ دراوه. پهوشت و پهفتاری "هتپ ره" بهشیویهک بوو که توانایهکی تهواوی بهم جوړه نهگهراڼه دهبهخشی، چونکه نهو لهگهټ هیچ کەسیټکا نهدهگونجا و دوژمنایهتی و شری لهگهټ ژۆږبهی نهفسرهکاندا کردووه،

موسا بهباسکردنی نهو خالانه به "نون" ی وت: سهرهږای نهوهش من بهکوشتنی "هتپ ره" پازی نیم و کوشتنی نهو بهپیچهوانه ی بنهما و یاساکان دهزانم.

لەمکاتەدا "سوکەر موسا" چەند پرسیارکی لەموسا کرد چونکە زیاتر گومانی لە موسا هەبوو و پێی وت: تۆ ئاگاداری کوشتنی "هتپ" ره "نەبویت؟

موسا وتی: لەکوێو ئاگاداری کوشتنی "هتپ" ره "بم؟

"هتپ" ره "بەجیگرەکەى خوێ وت: من زانیاری ئەوهم پێگەشتوووە کە "هتپ" ره "هەرەشەى کوشتنی لى کردویت، لەبەرئەووە هەر ئەم خالە دەبییت بکڕیتە پالەنریک بۆ کوشتنی ئەو.

موسا وتی: کەسانی وەك "هتپ" ره "بەد پەوشت و ناسازگارن و زۆریش باس و هەرەشە لەم و لەو دەکەن، بەلام بى لەقسە هیچی تر نیە، لەبەرئەووەى ئەگەر بیویستایە ئەم قسانەى کرداری بکات، بەئاشکرا بۆ خەلکی نەدەگێرایەو، لەبەرئەووە گوتەى کەسانی وەك ئەو بەهەرەشە لیکناوەمەو، سەرەرای ئەووەى بەرکەش خوێ بەهاوێم نیشان دەدات، ئیستا بەچ شیوەیەك پرسیارى وام لێدەکەیت؟

سوکەر موسا وتی: هەمان ئەم هەلسەنگاندن و هەلەتیگەشتنە دەتوانیت هانی ئەوەت بدات تۆلەى لى بکەیتەو.

موسا وتی: تۆ لەهەلسەنگاندنەکاندا بەهەلەدا چویت، من لەپێنان چەند گوتەیهکی پرپوچدا هەولێ کوشتنی هیچ کەسێک نادەم.

سوکەر موسا وتی: بى لەم بابەتى هەرەشەى، ئەو لەکاتیکیدا تۆ لەو شوێنانەدا نەبویت باسى چەند بابەتیکی تر کردووە کە من زیاتر لەتۆ بەگوماتر دەکات.

پرسیارى ئەو بابەتەى لیکرد: ئەو چ بابەتیکی کە بەو پاندەى بەلاتەو گرنگ دیتە بەرچاؤ؟

سوکەر موسا وتی: تەنها یەك کەس دەتوانیت بى هیچ ترسیک "هتپ" ره "بکۆژیت ئەو کەسەش خودى تۆیە، لەبەرئەووەى ناتوانم بەهۆى تاوانى کوشتنی "هتپ" ره "سزات بەدەم، لەبەرئەووەى تۆ کوپى فیرەونیت.

موسا وتی: دلایە ئەووەى ئەگەر مەبەستیکی وام هەبوايە ئەوا بەئاشکرا بانگیشتى گۆرەپانى جەنگم دەکرد و بەبەرچاؤ هەموو سەربازەکانەو شەرم

لەگەلدا دەكرد، من ھىچ دژمنايە تيەكم لەگەل" ھتپ رە"دا نەبوو كە بەو شىۋەيە بەنھىنى ھەولنى كوشتىنى بىدەم.

سوكر موسا وتى: ئىستاش كەوا دەلىيت باوھرت پىدەكم، سەرەپاي ئەوھش فېرەمەن پەيامىكى بۇ ناردوم كە پەيوەست دەكرىت بەتۋە. سوكر موسا بەمشىۋەيە بۇي پونكردەو: فېرەمەن فەرمانى داو كەپرانەوت كەمىكى تر دوا بخات و ئەم دورخراوۋەيە تۇ كەمىكى تر درىژە بكىشىت. ھۆكارەكەشى خۇت دەزانى؟

موسا وتى: بەلى ھۆكارەكەي باش دەزانم چىە.

سوكر موسا وتى: ئەكرىت منىش بزانم؟

موسا وتى: پۇژىك دىت بۇ ھەموو ئاشكرا دەبىت، لەئىستادا ئەم نھىيە بەشاراۋەيى بىمىنىتەو.

سوكر موسا وتى: فېرەمەن باسنى شتىكى تىرى كردوۋە.

موسا پرسى: ئەو شتە چىە؟

سوكر موسا وتى: فېرەمەن لەپىژەي دەستكەوتەكان ناپازىيە و ئەوھى دوپات كردوۋەتەو كە دەستكەوتەكان دەبىت زۇر لەو زىاتر بن كە نىردراون، بەدلنپايەو ئەو ئەفسارانە دەستيان لەو سامانە داو كە نىردراوۋە بۇ فېرەمەن، لەبەرئەو دەبىت قەرەبوى بدەينەو و بېرىك زىپى تىرى بۇ بنىرىن!!

موسا وتى: تۇ دەتەوئىت چى بكەيت؟ خۇ ئىمە ناتوانىن ئالتون دروست بكەين، زىر بەردى كىۋەكان نىە تا بەئاسانى بەدەست بىت.

سوكر موسا وتى: واىە ئىمە تواناي دروستكردى زىرمان نىە، بەلام لەوانەيە ئەم رەشپىستانە بېرىكى تر زىرپان ھەبىت و لەئىمەيان شاردىتەو، دەبىت وايان لى بكەين ئالتونە شاردراروۋەكانمان پى بدن بۇئەوھى فېرەمەن لەخۇمان رازى بكەين.

موسا وتى: من بەدلنپايەو پىت دەلىم كە ئەم رەشپىستانە زىرپان نىە و ئىمە بىھودە كاتى خۇمان لەئەشكەنچەدانپاندا بەفېرۇ دەدەين، دەبىت بىر لەشتىكى تر بكەيتەو، چونكە زانىارى ئەوھم پىگەشتوۋە كە ئەم رەشپىستانە ھىچ شتىكى

به هادار شك نابهن له بهرئه وهی ئه فسه ره میسریه کان هه مویانیان لی سه ندون، بگره دهستیان به سهر کاسه کانیشیاندا گرتووه چ بگات به زیڤ و زیو.

سوکر موسا وتی: فیرعه ون له نامه کهیدا پیشنیاریکی تری کردووه.

موسا وتی: چ پیشنیاریک؟

سوکر موسا وتی: فیرعه ون ئاماژهی به وه داوه که له باشوری ولاتی "کوش"، شوینیک که پوباری نیل له ویوه هه لده قولیت، سه رچاوهی باشتین زیڤی جیهانه، بیستومه که دیواری شاره کانیشیان زیڤه! یان پوپوشی زیڤه، په یکه ری خوداکانیان سه رتا پا له زیڤ دروست کراوه که هه ری که له و په یکه رانه به نه ندازهی سه د به ردی میسری قورسه.

موسا وتی: بیگومان ئه فسانه یه کیان بو فیرعه ون گپراوه ته وه، ئه ویش هه مان ئه و چیرۆکانه یه که له سه رده می مندالیدا بویان گپراوینه ته وه بوئه وهی خه ومان لی بکه ویت، به لام فیرعه ون له بیداریدا باوه ریتی پیکردووه و دهیه ویت بیهوده توشی ده ردیسه ریمان بکات.

سوکر موسا وتی: من هه مان ده ستنوسی فیرعه ون بو ده خوینمه وه بوئه وهی بزانی به پراستیته ی، به رۆن بو کۆتایی باشوری "کوش" و ته وای زیڤی ئه و شاره باربکه ن و بۆمی بنیڤرن.

موسا وتی: فیرعه ون ئه م فه رمانه ی بو کی ناردووه؟

سوکر موسا وتی: به دلنیا ییه وه بو فه رمانده ی هیزی سه ربازی نیڤرداوی میسر. موسا وتی: که واته ئاشکرایه بو تووی ناردووه، تو هیزی سه ربازی په وانه ی شوینتی مه به ست بکه و هه موو زیڤی شاری ئه فسانه ی بار بکه و بینیره بو فیرعه ون. سوکر موسا وتی: من له م پوشتنه م ده ترسم.

موسا وتی: تانیستا له م شوینه و ئه م پڤگا دورودریژ و کوشنده یه نه ترساوین، ئه م پڤگایه له چاو پڤگای پیشوو زور دریزخایه ن نیه، بوچی لی ده ترسی؟

سوکر موسا وتی: تا ولاتی کوش ئیمه دورژمنمان له پشته وه نه بووه، به لام له مه و دوا ئه م په شپڤستان بچوکتین هه ل ده قۆزنه وه بوئه وهی تۆله ی خویمانمان لی بکه نه وه، ده توانن به ئاسانه ترین شیوه تۆله مان لی بکه نه وه و له ناومان بیه ن و توانای

ئەنجامدانى ئەم كارەشىيان ھەيە، ئەۋىش بىچرانى پەيۋەندى ئىمەيە لەگەل ۋلاتى مىسردا، ئەۋكات ئىمە دەيىنە دىلى دەستى بىابان و دواجارىش لەناو دەچىن، ئەۋانىش بەباشى شارەزى ئەم ناۋچەيەن و زۇرباشىش دەزانن بەچ شىۋەيەك گىرۋدەمان بەكەن، سەرەپاي ئەۋەش فەرمانى فەرەون ناپىت بەۋ شىۋەيە بىمىنئەۋە دەبىت شىتەك بەكەين.

موسا ۋتى: پىۋىست ناكات تۆ ۋ تەۋاۋى لەشكرەكە بېرۇن بۆ ئەۋ شارە ئەفسانەيە، دەتۋانى بېرىكىان لى بىنېرىت بۆ ئەۋ شارە بۆئەۋى ھەم فەرمانەكانى فەرەون جىبەجى بىكرىت، ھەم خۆت دۇچارى ئەۋ ھەرەشەيە نەكەيت.

سوكەر موسا ۋتى: سالاۋت لى بىت، بەھىچ شىۋەيەك بىرم لەم پلانە نەكردبۈۋە، بەراستى بىرۈكەيەكى زۆر باشە، مەن كۆمەلەيىكى پېرچەك بەچەند كەسىكى ھەلېژاردەيان دەسپىرم بۆئەۋى بېرۇن بۆ ئەۋى، لەبەرئەۋى تۆ لەھەموۋ پۈيەكەۋە كەسىكى شايسەتى، فەرماندەيى شارى زىپ بەتۆ دەسپىرم.

موسا ماۋەيەك بىرى لىكردەۋە ۋ ۋتى: ئەگەر مەن ئەم پىشنىارەم بۆ نەكردايەيت ئەۋكات تۆ دەتتۋانى چى بەكەيت، ئاي بىرت لەم بابەتە كىرەيۈۋە؟

سوكەر موسا يەكسەر ۋتى: بەلى، ھەمان ئەۋ پىشنىارەم تۆ كىرت پىش تۆ بىرم لىكردبۈۋە، بەلام نەمتۋانى بەۋ ئاسانىيە دەريېرم، تۆ فەرمانت پى كراۋە بېرۋىت بۆ شارى، زىپ، ئەمەيان خواست ۋ فەرمانى مەن نىيە.

موسا ۋتى: ئەگەر خواست ۋ فەرمانى تۆ نىيە، خواست فەرمانى كىيە؟

سوكەر موسا ۋتى: ئەۋە خواست ۋ فەرمانى فەرەونە، دۋاي ئەۋە موسا تىگەشت تەۋاۋى ئەۋ نامە و زىپ ۋ شارى ئەفسانەيە تەنھا بىيانۋىيەكە بۆ دۇرخستەۋەي ئەۋ لەمىسر، بۆيە ناچاربۈۋە پەسەندى بەكات.

موسا دەيزانى كە فەرەون نايەۋىت بەگەپتەۋە بۆ پايتەخت، ئەمەش چەند سالىك دىرۋە دەكىشىت، لەۋانەشە ھەرگىز نەگەپتەۋە. بۆيە ۋتى: دەمزانى كە فەرەون بەۋ پادەيەش سادە ۋ بىمىشك نىيە كە نەتۋانىت جىياۋازى نىۋان شارى ئەفسانە ۋ ۋلاتىكى پاستەقىنە لەيەك جىيا بەكاتەۋە، ئەۋ ژىرانە ۋ بەبەرنامە ئەۋ

نامه‌یه‌ی ناردووه بۆنه‌وه‌ی من لهو دۆله‌دا بهیلتیه‌وه، شاری زێر جگه له ئه‌فسانه و خه‌یال هیچ شتیکی تر نه‌.

سوکه‌ر موسا وتی: وانیه، سه‌ردانی هه‌ریه‌ك لهو ئه‌فسارانه بکه که زانیاری و ئه‌زمونیان لهو باره‌یه‌وه هه‌یه، ده‌بینی پیت ده‌لێن که شاریکی ئاوا له‌پراستیدا بونی هه‌یه، ئیستا ئاماده‌یت هه‌وێی دۆزینه‌وه‌ی ده‌یت؟

موسا وتی: ناچارم به‌ناوێشانانی فه‌رمانده و سه‌ربازێك فه‌رمانی فه‌رمانده جیه‌جی بکه‌م، به‌لام ده‌زانم که من به‌دوای شاریکی ئه‌فسانه‌ییدا ده‌نێرن.

سوکه‌ر موسا وتی: هه‌رچه‌نێك سه‌رباز که خۆت ده‌توه‌یت به‌هه‌موو پێداوێستیه‌که‌وه هه‌لبژێره و پێگای ئه‌و شاره بگره‌ به‌ر.

موسا له‌پیش ئه‌و که‌سانه‌ی هه‌لبژێاردبون پێگای شاری ئه‌فسانه‌ی گرت به‌ر و له‌ئه‌نجامدا مه‌ودای له‌گه‌ڵ سه‌ربازه‌کاندا که‌م بویه‌وه. درێژی پێگا، پێژه‌ی که‌می سه‌ربازه‌کان، ئامانجیکی نادیار هه‌موو ئه‌مانه بووه‌ هۆی ئه‌وه‌ی موسا و سه‌ربازه‌کان زیاتر خوو به‌یه‌کتیه‌وه بگرن و موسا بگره‌ گونی له‌گاته‌ی سه‌ربازه‌کانیش ده‌گرت که زۆر په‌چاوی هه‌ندێك بابته‌ی شاراو و ناسکی‌شان نه‌ده‌کرد، سه‌ره‌پای ئه‌وه‌ی ئه‌م تێکه‌ڵ بونه‌ی که‌میك به‌لایه‌وه سه‌خت بوو، به‌لام موسا ده‌بوو دانی به‌خۆیدا بگرتایه‌.

"نون" له‌سه‌ره‌تای پێکردنیاندا وتی: گه‌وره‌م، ئایا ئاگاداری ئه‌وه‌یت که ده‌پۆین بو‌ ئه‌وه‌په‌ری جیهان، و ده‌بینی که له‌و شوێنه نه‌ کو‌تایی جیهان و نه‌ ئه‌و ئاگره‌ی که بۆیان گێراوێته‌وه، ده‌بینی.

دوای ئه‌وه نون لێی پرسی: لیره‌وه تا ئه‌و شوێنه‌ی مه‌به‌ستمانه چه‌نێك پێگایه؟ موسا وتی: ده‌قاوده‌ق نازانم، به‌لام به‌پێی گوته‌ی "سوکه‌ر موسا" بۆم ده‌رکه‌وت به‌لایه‌نی که‌م سه‌د پۆژ پێگایه‌.

"نون" وتی: ئه‌گه‌ر دوای ئه‌و هه‌موو پۆژه شاری زێرمان نه‌دۆزیه‌وه چی بکه‌ین. موسا وتی: ده‌گه‌ر پێینه‌وه.

نون دوباره لێی پرسی: ئه‌گه‌ر شاری زێرمان دۆزییه‌وه چی بکه‌ین.

موسا وتی: دوباره دهگه پیننه وه و ههوالی دۆزینه وهی شاری زیڤری پی رادهگه یه نین.

نون لئی پرسى: ئایا ئیمه شاری زیڤر داگیر ناکهین؟

موسا وتی: ئیمه داگیر کەر نین، ته نهها فرمانیان پینداوین شاری زیڤریان بۆ بدۆزینه وه. سه ره پای شه وهش "سوکر" یش ناتوانیت پارچه یه که لهو زیڤرانه شه گهر له راستیدا زیڤری تیدا بیت بۆخوی خه لگرت، چونکه له محاله ته دا یاری به سه ری خوی دهکات، فیرعه ونیش له مباره یه بچوکتین لیڤوردنی نیه.

نون دوباره لئی پرسى: له وانه شه پینگاکه مان ون بکهین.

موسا وتی: ئیمه هه رگیز پینگا ون ناکهین، له به ره شه وهی پویاری نیل باشتین پیه ره مانه، ئیمه به ره و سه رچا وهی نیل ده پۆین.

په یوه ندی نیوان "نون و موسا" به درێژای شه پینگایه تا ده هات به هیژتر ده بوو و گفتوگۆیه کی زۆر له نیوانیاندا ئالوگۆری پیکرا. نون پیشتەر بگه ره وشه ی نه خیر یان به لئی نه ده هینا یه زمان، له پندا هه ولیدا چه ند وشه یه که له زمانى په چه له کی خوی فیرى موسا بکات. موسا به دوباره کردنه وهی شه وشانه وتی: شه وشانه زۆر له زمانى می سه ری وه نزیکه، دیاره شه شه دوو زمانه بنه چه یه کی هاو به شیان هه یه. کاتی که گه شتته ناوچه کو یستانه کان بینى گالی سه که وان به تر سه وه ته ماشای ترۆپکی شاخ دهکات.

موسا لئی پرسى: مه گه تۆ له کیو ده تر سیت؟

نون وه لآمى دایه وه: من له کیو نا ترسم، به لکو له "بعل" ده ترسم.

موسا وتی: "بعل" چ په یوه ندییه کی به کیو وه هه یه؟

نون وه لآمى دایه وه: "بعل" له گه ل مندا له کانیدا هه می شه له ترۆپکی کیو ه کاندا ژیان به سه ره ده بات.

موسا زه رده خه نه یه کی کرد و وتی: ناتوانم با وه پ به م قسه یه بکه م، بۆچی کاتی که له ده شتدایت، به و راده یه له "بعل" نا تر سیت.

نون وتی: له ده شتیشدا له "بعل" و مندا له کانى ده ترسم، به لآم له نزیک کیو ه کانه وه زیاتر لئی ده ترسم.

موسا وتى: تۆلەچ شويىنىڭدا دەرياي؟

نون وتى: شويىن لەدايك بونم دەشتىكى فراوانە بەناۋى "كەنعان"

موسا وتى: ئەم ناۋە بەلامەۋە زۆر ئاشنايە... دۋاي ئەۋە لىنى پرسى: تۆ

ئاڭدارى داك و باوك و بابوپىرائتى، باسى ئەۋانم بۇ بىكە!

نون وتى: ھەموو كەسىك باپىرەم باش دەناسىت، "ئىبراھىم" ھەلبەت ھىچ كەسىك

نازانىت لەچ سەردەمىڭدا زىاۋە، لەۋانەيە كاتىك زىاۋە كە مىسرىش بونى نەبويىت.

موسا وتى: ئىمەش ھاۋشىۋەى ناۋى "ئىبراھىم" مان ھەيە كە بە "ئاۋرام" بانگى

دەكەين.

نون وتى: ئەم ناۋەش ھى ئىمەيە، مىسرىەكان بى لەم ناۋە ھەندىك شتى تىران

لەئىمەۋە ۋەرگرتوۋە، "كەنعان" ۋلاتىكى كۆنە و شتىگەلىكى زۆرى بەمىسر

بەخشىۋە. كاتىك "نون" باسى بابوپىرائنى بۇ موسا دەكرد ئەفسانەيەكى زۆرىشى

ئاۋىتەى گوتارەكانى كىرەبو، بەلام لەكۆتايى "موسا" ۋا لە "نون" تىگەشت كە

بابوپىرائنى "نون" نۆكەرى بەۋاتا يەكەم باپىر و دوۋەم باپىرى خىلە

سەرتايىيەكانى كەنعان "ئىبراھىم" بوۋە كە بەزمانى مىسرى بە "ئاۋرام" بانگى دەكەن

ھەرۋەھا سەرۋكايەتى ئەۋ خىلەشى لەئەستۇدا بوۋە، دۋاي ئەۋ "ئىسحاق" ى

كوپى "ئىبراھىم" بوۋەتە جىنشىنى باوكى، ھەلبەت "نون" "ئىسحاق" ى

بە "پىترھاگ" بانگ دەكرد، دۋاي ئەۋىش "يەعقوب" بو بەجىنشىنى كە ئەۋىش

بەزمانى "كەنعان" ى ئەۋ سەردەمە بە "ياكوب" بانگيان دەكرد، سەرەپاي ئەم ناۋەش

ناۋىكى تىرى ھەبوۋ بە ناۋى "يس رايىل"، "نون" بەۋ شىۋەيە بۇ موساى باسكرد

كە "يەقوب" كوپىكى جوانى بەناۋى "يوسف" و چەند كوپىكى تىرى ھەبوۋە.

كاتىك كۆتايى بەۋ داستانەى "نون" ھات، موسا لىنى پرسى: ئەگەر بەھەلەدا

نەچۈب "يەقوب" دۋانزە كوپى ھەبوۋە ۋ ھەريەك لەكوپرەكانى سەرۋكايەتى

خىلەكىيان لەئەستۇ گرتىبوۋ و دۋانزە خىلەكەى ئىسرائىل لەمانەۋە سەرچاۋە

دەگرن؟

نون وتى: زۆرباش لەمەبەستم تىگەشتى.

دۋاي ئەۋە موسا لىنى پرسى: تۆ سەر بەكام يەك لەم خىلەيت؟

نون وتی: بۆچی ئەم پرسسیارەم لێ دەکەیت؟

موسا وتی: لەبەرئەوێ خۆشم سەر بەیەکیەک لەم دوانزە خێلەم.

نون وتی: لەبەرئەوێ تۆش سەر بەم خێلانەیت پێت دەلێم کە سەر بە چ خێلێک لەم خێلانەم، من سەر بەخێلی "لوی" م.

"موسا" ش وتی: من سەر بەخێلێکم کە لەلاتی "کوش" دا نیشتەجێ بون و سەر بەم خێلانەن، بەلێ من سەر بەخێلی "کوش" م. دواى ئەو موسا دەستی بۆ پوباری "نیل" ڕاکێشا و وتی: تەماشای کە پوباری نیل لەم ناوچەیدا پەنگی شین باوە، بەلام گۆراوە بەپوباریکی زۆر بچوک و زیاتر لەچەم و جۆگەلەیک دەچێت تا پوباریکی گەورە. ئەم ناوچە یە کوێستانێ و ناتوانین بەگالیسکەکانمانەو لەوێ تێپەڕین، بۆیە دەبێت گالیسکەکانمان لێرەدا بەجێ بهێڵین و بەئەسپەکانمان ئەم ڕینگایە بگرینە بەر. ئەو ڕینگایە ئێوان گرتبویانە بەر دۆلێک بوو کە لەکەنار پوباری "نیل" تا تروپکی شاخەکان بەبەرگیکی سەوز داپۆشرا بوو.

نون وتی: وەک بلیی فەرشیکی سەوزیان لەسەرتاپای ئەم ناوچەیدا ڕاخشیت. لەو ناوچەیدا شەوانی زۆر سارد دەبوو و خەلکەکەى ناچار دەبوون ئاگر بکەنەو. سەیر لەویدا بوو کە هیچ گیانەوهرێک سێ لێ نەدەکردنەو و زۆر بەئاسایی لێیان نزیک دەبونەو و مەیمونەکانیش شەو و ڕۆژ لەچواردەوریاندا بون و گیانەوهرەکانی تریش لەسەر تاوێرە بەردێک ڕادەکشان و سەرقالی تەماشاکردنی پێبوارەکان بون. یەکیەک لەخۆشگوزەرانى سەربازەکان ئەو کاتانە بوو کە کەرەکان دەستیان بەسەر سەر دەکرد، دواى ئەو بونی ئەو سەر سەرە گیاندارەکانی تر هەریەک بەشیوێ تاییبەتی خۆیان دەستیان دەکرد بەهەراوهوریا، پۆژیکیان لەڕینگایە کدا سەمى ئەسپەکەى "موسا" چەقیە ناو کونیک و بووبەهۆی شکاندنی مەچەکی ئەسپەکەى، چیتەر دواى ئەو ئەسپەکەى نەیدەتوانی ڕێ بکات، دواى ئەو لەنیو خۆیاندا گفتوگۆیان بوو و دەیانوت ئەگەر لێرە بەجێ بهێڵین شیڕەکان چواردەوری دەگرن و پارچە پارچەى دەکەن، "موسا" ش حەزى نەدەکرد شیڕەکان ئەسپەکەى پارچە پارچە بکەن، بۆیە ئەوێ بەباش زانی بیکوژیت بۆئەوێ لەو نازارە پزگاری بکات.

موسا بەيەككە لەسەربازەكانى وت: تۆ بەشىۋەيك بىكۆزە كە ھەست بەھىچ ئازارەك نەكات.

ئەو پۆزەى ئەسپەكەيان كوشت "نون" دارىكى پيشانى "موسا" دا و وتى: ئەمپۆ چل و نۆيەمىن پۆزى پىكرىدەنمانە.

موسا پرسى: بەچ شىۋەيك بەوردى ئاگادارى ئەو ەيت كە چەندەمىن پۆزى كۆچمانە؟

"نون" يش دارەكەى دەستى پىنىشاندا كە ھەموو پۆزىك ھىلىكى پىدا دەھىنا، كە چل و نۆ ھىلى پىدا ھىنرابوو. "نون ھەموو بەرەبەيانىك پىش ئەو ەى بەرىكەون ھىلىكى تازەى پىدا دەھىنا.

لەمكاتەدا داستانى سەرچاۋەى پوبارى "نىل" دەمە و دەم بەنىۋ سەربازەكاندا گواسترايەۋە، چونكە پوبارى "نىل" لەھەر ناۋچەيەكدا بەشىۋەيك لەشىۋەكان بەنىۋ كىۋ و دەشتەكاندا تىدەپەرىت. لەنىۋ ھەموو بەسەرھاتەكاندا تەنھا بەسەرھاتىكىيان لەنىۋ سەربازەكاندا پەواجى ھەبوو ئەۋىش ئەو بەسەرھاتەيان بوو كە ھەركەسىك بېرۇشتايە بەدەۋاى دۆزىنەۋەى سەرچاۋەى پوبارى "نىل" دا ھەركىز نەگەرپاۋەتەۋە. لەھەمان ئەو كاتەدا ھەم ئەوان گەشتە تروپكى شاخىك و تەماشاي تىشكىكى ئەرخەۋانىان دەكرد.

نون وتى: موسا تەماشاي ئەۋى بكة ئەو شوپنە بەدلىنبايەۋە كۇتايى جىھانە، ئەۋە ھەمان ئەو ئاگرەيە كە وتم سوتىنەرە، ئىتر لىرە بەدۋاۋە دەگەرپمەۋە و ھەنگاۋىك بەرەۋپىش نانېم.

موسا لىتى تۈرە بوو و بەسەرىدا ھاۋارى كرد و وتى: نامەۋىت ئەركىك كە پىم سىپىدراۋە بەھۋى ئەفسانە پەرسىتەكانى تۆۋە بەنىۋەچلى بەجى بەنىلم، تۆ كەسىكى ئەندىشە پەرسىتى و والىكى دەدەيتەۋە و كە لىرەدا چىتر كۇتايى بەجىھان ھاتوۋە، لەكاتىكدا ھەرچەنىك بېۋىن ھىشتا كەمترىن پىگاي ئەم جىھانەمان بەپىنى بېرۋە، لەبەرئەۋە ئەگەر ئەو بەرپرسىارىيەتەي بەمن سىپىدراۋە بەجى نەگەيەنم، ئەۋا بەسزاي سەركىشى دەمكۆژن.

نون وتى: تۆ ئالىرەۋە بگەرپۋە و پىيان بلىتى كە شارى زىم نەدۆزىيەۋە.

موسا وتی: کاتێک فەرماندە "سوکەر موسا" لێم بپرسیت، چەند پۆژ پێت کرد، لەهەمان ئەوساتەدا بۆی دەردەکەوت کە من فەرمانەکانی ئەوم جێبەجێ نەکردووە، بەلام بەلایەنی کەم دەبیئت سەد پۆژ پێ بکەین، لەکاتێکدا بەپێی ئەو هێلانەی لەسەر ئەو دارە کێشاوتن هێشتا نیوەی ئەو سەد پۆژەمان نەبەریوە، لەبەرئەوە من بەردەوامی بەم پێیەیی خۆم دەدەم.

لەو شەویدا ئاسمان هەوری بوو و هەورەگرە و هەورە بزیسکەییکی زۆری هەبوو، دواي ئەوەش باران باری، لێزمەي باران بەپارەییەکی زۆر بوو بوو هۆی ئەوەی پوباری نیل بەرز بێتەو و هەلچیت و لەگەڵ خرۆشانی هاوکات لەگەڵ هەورەگرەدا پوناکیەکی ترسناکی لەدۆل و چەمدا دروست دەکرد، "نون" بێدەستەلات لەترساندا دەستی کرد بەگریان. "موسا"ش کە دەیزانی "نون" دوچاری ئەندێشەپەرستی بوو زۆر گۆیی پێ نەدا، تا سەرئەنجام کۆتایی بەباران بارین هات و ئەستێرەکانی ئاسمان دەرکەوتن.

موسا وتی: تەماشاکە ئەگەر ئەو شوینە کۆتایی جیهان بوايە ئێستا بزیسکەي ئاگری لێ بەرز دەبویەو و تۆ لەتاریکیەکی تەواودا بەجوانی چاوت بەئاگرەکە دەکەوت، بەلام هەر بەوشیوەی خۆت دەیبینی ئەو ئاگرەي تۆ باست دەکرد ئێستا دیار نیە، ئەوەی ئەمەڕۆ لەکاتی خۆڕئاواووندا چاوت پێی کەوت هەورگەلێکی سورباوون. ئەگەر ئێرە کۆتایی جیهان بوايە ئەوا ئێمە بەم ئاسانیە نەماندەتوانی سنووری ببەزینین، ئێستاش با بڕۆین بۆئەوەی پێت نیشان بدەم کە چەنێک پێگامان لەبەرماوە بپێچین و شتێک کە کۆتایی جیهان بێت بونی نیە. موسا و هاوڕێکانی بۆماوەی سێ پۆژ لەناوجەرگەي بیاباندا لەکەنار پوباری نیلەو پێگای خۆیان گرتە بەر، پۆژی سییەم ماریکی ژەهراوی "موسا"ی گەست. "موسا"ش یەكسەر مارەکەي بەچەقۆکەي دەستی کوشت و ماریاسەکان یەكسەر وتیان، ئەو ماریکی ژەهراویە.

نون وتی: دەبیئت هەر ئێستا جێگە چزی مارەکە بەچەقۆ هەڵدێن، دواي ئەو بەدەم دەست بەمژینی شوینە بپارووە بکەین، "نون" ئەوەندە شوینی بپارووەکەي مژمی و تفیەو تا موسا لەهۆش خۆی چوو. پێکردنیان بەهۆی باری تەندروستی موساوە پارووەستا. موسا ئەو پۆژە تا بەیانی هەر لەحالی لەهۆش چوندا بوو

و "نون" یش له بهرئهوهی ئەزمونی له مېواره دا هه بوو هه وڵی دا به بهر دهوامی لاشه ی له حالی فینکیدا پاگریت و پارچه داریکی خسته نیوان ددانه کانیه وه، چونکه موسا بهمۆی کاریگری ژهره که وه له رز و دانه چیره ی لی که وتبوو. کاتی که موسا چاوی کرده وه سه ره پای نه وهی له رزه که ی که مێ که م بوبویه وه، به لام و پینه ی ده کرد و له بهر خویه وه بی نه وهی بتوانیت به سه ره خویدا زال بیت قسه ی ده کرد: من کوپی فیرعه ون نیم، من کوپی یه کی که له خه لی "ئیسرائیل" م که له ولاتی "کوش" که ده که ویته پۆر هه لاتی ده لئای "نیل" وه نیشته جین، دایکی راسته قینه م له ناو سه به ته یه که دا منی داوه به ده م پوباری نیله وه و شازاده یه کی میسری به ناوی "نخاس نامون" منی له پوباری نیل گرتووه ته وه و بردو میه ته کۆشکی فه رمان په وایی و وا تیی که یان دیون که من کوپی نه وم بۆ نه وهی له لای فیرعه ون خۆشه ویست بېم، له هه موو شوینیکدا منیان به شازاده بانگ ده کرد، له کاتی که دا من که نیه زاده یه کی ئیسرائیلی بوم. "نون" زانی "موسا" وه کو خۆی کۆیله زاده یه که و له خیلئ ئیسرائیله، به لام نه یده توانی له وه تیبگات که به چ شیوه یه که که سی که له خیلئ ئیسرائیل ده بیته شازاده یه که زۆر سه ری له وه به سه رهاته ی "موسا" سوپما، پاشان له بهرئهوهی به و حاله وه ته ماشای "موسا" ی ده کرد گریا!

موسا ده یوت: تۆش له هه مان نه ژادی منی زۆر به ریز و سۆزه وه مامه لت له گه لدا ده کردم. تۆ بۆ بۆی منیت...

دوای نه وه "نون" پیی وت: پیم وتی ئیره کۆتایی جیهانه و تۆ باوه رت پی نه کردم... دوای ماوه یه که پیی وت: تۆ باوه ر به وه ناکه ییت که نه وه "بون" بوو که سمی نه سپه که ی تۆی چه قانده ناو کونی که وه و شکان دی، تۆش ناچار بویت نه وه نه سپه ی که زۆر خۆشت ده ویست بکوژیت بۆ نه وهی شیره کان به زیندویه تی پا ره چ پارچه ی نه که ن. نه وه "بون" بوو که نه م ماره ی هینایه سه ره ریت و گه ستیتی و خه ریک بوو بکوژیت. "نون" زۆر لیت توپه یه و تا نه وه کاته ی نه گه ریت ته وه ده ستبه ردارت ناییت.

موسا وتی: نه ندیشه پوچه له کان زال بون به سه ره هزرتدا و هۆکاری هه ر کاره سات و په داوی که ده گه رینیت ته وه بۆ "بون"

نون وتى: پۇجەكانى ئەم دۆلە لەشىۋەى ماردا خۇيان پىشان دەدەن كە ماری "نەشتەن"ى پى دەلەن، بەلام ئەمانە ئەو مارە نەن كە "لەو"يان گەستۋە.

موسا تەماشايەكى پى ئاوساۋەكەى كرد و بەردەوام ھەستى بەتەنۋەتەى دەكرد "موسا"ش بەرپادەيەك لاواز و بېھىز بوو كە نەيدەتۋانى جامىكىش بەدەستەكانى بگىت، لەئەنجامدا "نون"ناچاربوو يارمەتى بدات بۇئەۋەى بتەنۋەتەى ئاۋەكەى بخواتەۋە. ھەموو ئەو سەربازانەى كە ئارەزۋى ئەۋەيان دەكرد بگەپنەۋە و ھەزىيان نەدەكرد لەۋە زياتر بېۋەن، زۆر خۇشحال بون بەۋەى "موسا"مار گەستى، چۈنكە ھەزىيان دەكرد بمرىت بۇيە بە بەردەوامى ھەۋالەيان دەپرسى. موسا وردە وردە ئامادە بوو و لە "نون"ى پرسى: ئەرى بەراست چۇن ئەمە پويىدا.

نون وتى: مەن و تۆشان بەشەنى يەكتر پەيمان دەكرد و لەناكاو جوتىك مار پەلامارى داين، يەكەمیان تۆى گەست و دوۋەمىشيان مەنى گەست.

موسا وتى: ئەگەر ئەو مارەى تۆى گەستىت، كەۋاتە چۇن ئاۋا تەندروست و چوست و چالاكىت.

نون وتى: ئەو مارەى تۆى گەست زۆر جىاۋاز بوو لەو مارەى مەن، ئەۋەى مەنى گەست ماری "نەشتەن"بوو، پۇجى مارەكان ۋەكو "نەشتەن"دەتگەزەن بەلام جىگە گەستەكەى بەجەستەى مەۋقەۋە نامىنىت و تۆش دەيىت ئەۋە بزانى كە "نون"بەردەوام لەگەل مەۋقەدايە و لىمان جىا نايىتەۋە و ناھىلىت ھىچ كەسنىك ئازارمان پىبدات، مەگەر ئەۋەى بەپىچەۋانەۋەى خواستەكانى پەفتار بگەين، ئەۋكات ھەۋلى كۈشتەنمان دەدات.

موسا لىى پرسى: ئەۋكاتانەى كۆيلە فرۇشەكان بەپوتى قامچيان لى دەدايت "بون"لەكۆى بوو؟بۇچى لەۋكاتەدا بەرگى لى نەكردى، مەگەر تۇچ پەفتارىكت بەپىچەۋانەى خواستەكانى ئەو ئەنجام دابوو؟ بەراستى تۇ كەسىكى زۆر سادەيت كە ۋاھەست دەكەيت "پۇجى مار"يان خوداى "مار" بەناۋى "نەشتەن"شاىستەى ئەۋەيە بىپەرسى؟ مار جۇرىك گىانەۋەرى گەزەندەى ئازار بەخشە، لەھەر كاتىكدا ھەلى بۇ بېرەخسىت ئىتر ھەر جۇرە گىانەۋەرىك بىت پەلامارى دەدات و دەيگەزىت بۇئەۋەى بىكۆزىت. مەن تۇ بەكەسىكى تاۋانبار نازانم

و به هیچ شیوه یه کیش سهرزه نشئت ناکه، تهنها له بهرئه وهی گیانه وهریکی ئاوا دزیو و ئازار به خشت دپهرست؟ نه و ماره ی که به ناوی "نوهشتن" بانگ ده کریت ئه فسانه یه و چیتروهلای نی، ئیستا هم بریسمه و هم ههست به ماندویه تی دهکم.

نون وتی: به دنیاییه وه ئه مه نیشانه ی ئه وه یه به ره و چاک بونه وه ده پۆیت، هه ر ئیستا ماسیه کی تازه ت بو دهرژینم، هه مان نه و ماسیه ی چه ند ساتیک له وه پینش خوم له پوباری "نیل" پلوم کرد، هه ر ئیستا ماسیه کی برژاو بو گه ورم ئاماده دهکم.

موسا دوا ی نان خواردن دوباره له گه ل "نون" دا دهستی کرد وه به گفتوگو، به لام ئه مجاریان له باره ی "نامون" وه گفتوگویان له گه ل یه کتردا ده کرد نه ک "ئاتون" چونکه نه گه ر له باری "ئاتون" گفتوگویان له گه ل یه کتردا بکر دایه "نون" بگره له وشیه کی نه و گفتوگویه یان تینه ده گه شت و هه ز ی نه ده کرد گو یی لی بیت. له پهر دودا موسا له گه ل "نسف" ی سه ره وکی نه ندان یارانی کوشکی "فیرعه ون" گفتوگویه کی کرد بو و له نیو نه و گفتوگویه یاندا ئاماره یان به وه دابوو که پایه دارترین ته لار نه و ته لاره یه له سه ر بنه مای بیر کرد نه وه و تیروانین بنیات ده نریت و هه ر گیزیش نا پوخیت. موساش که ده یزانی له سه ر ده می مندالیدا نه وه نده باسی "بون" یان بو کرد وه که مه حاله بتوانیت بچو کترین دانوستان له باره ی یرو با وه ره کانی دا بکات، تهنها کاریک که توانی نه نجامی بدات بو نه وه ی که میك "نون" له م یرو با وه ره ی جیا بکاته وه، نه وه بو و تی: خودای "نوهشتن" و بون "خودای ولاتانی ترن، نه مانه له میسر دا باره گایان نیه و لی ره شدا جو ری خودا کان جیا وازن له وه ی تو با ست کرد، ئایا تو که سیك ده ناسیت که له میسر دا "بون" یان نوهشتن "بهرستیت؟ نه و خودایانه ی که تو ده یان په رستی لی ره دا به هیچ شیوه یه ک بونیان نیه. نه م قسه یه که میك کاری له "نون" کرد و ورده و رده، دوا ی نه وه که میك باسی ئاتونی بو کرد و هه ز ی له "بون" وه به ره و "نامون" دوا ی نه وه ش به ره و "ئاتون" په وانه کرد.

لەم نىۋەندەدا "نون" لەكاتى گەفتوگۆكاندا ناۋى دايك و باوك و خوشك و براكان و ئەندامانى خىزانى ھىنا و وتى: من لەخېلى "يوى" يەككە لەدوانزە خېلەكانى ئىسرائىل، لەوھىكە "يوى" زۆر مەزن نىيە بەلایەنى كەم ئەو خېلە ھەمويان يەكتىرى باش دەناسن، بگرە من دەتوانم ناۋى دايك و باوكى تۆكە تۆيان ھەلداۋەتە پوبارى نىلەوھە پىي بلىم.

موسا لە "نون" ى نۆكەرى پامار و پىي وت: تۆ ناۋى دايك و باوكى من دەزانى؟
نون وتى: بەلى ناۋى باوكت بەزمانى "كوش" نام رام "۳۰".
موسا بەكونجكاۋىيەكەوھ لىي پىرسى: تۆ باوكم دەناسى؟ ئايا لەژياندا ماوھ؟
نون وتى: باوكت كۆچى دوايى كردوۋە بەلام دايكت ھىشتا زىندوۋە، بەواتا تا ئەو كاتى من لە "يوى" بوم دايكت زىندوۋە بوو.
موسا لىي پىرسى: دەزانى ناۋى دايك چىيە؟
نون وتى: بەلى دەزانم ناۋى دايكت چىيە، ناۋى "جوشبەد" ە.

موسا چەند جارىك ئەو ناۋەى لەبەرخۆيەوھە وتەوھە و وتى: سەرۆكى كاھىنانى كۆشكى فەرمانپروايى پىي وتەم دايك لاو بووھە و نزيكەى شانزە تا ھەفدە سال زياتر تەمەنى نەبووھە.

موسا وتى: بەلەبەرچاۋ گرتنى ئەم چەندسالەى دوايى، بەواتا ئىستقا كە تەمەنم بىست سالە، دايك نزيكە چل سال دەبىيت و دەتوانم بەزىندويى چاوم پىي بىكەۋىت... دواى ئەوھە دوپاتى كىردەوھە: ئايا بەپراستى تۆ بەچاۋى خوت دايكى منت بىنيوھە؟

نون وتى: بەلى من دايكتم بىنيوھە. "جوشبەد" ھاوسەرى "عىمران" بىي لەتۆ كوپر و كچىكى ترى لەھەمان ھاوسەر ھەيە، كوپرەكەيان ناۋى "ھارون" ە و كچەكەشيان ناۋى "مىريام" ە.

موسا وتى: ھەر زانىيارىيەكى تىرت لەبارەى خىزانەكەى من ھەيە پىم بلىي.
نون وتى: "جوشبەد" ى دايكت لەخىزانىكە بەناۋى "سفىر"، باوكت ناموزاى باوكمە، كەۋاتە من و تۆ نەك تەنھا لەيەك خىلن بەلكو خرمى يەكتىرىشىن.

³⁰ نەوھە ھەمان نەو "عىمران" ەيە كە نىمە دەيناسىن.

شارى زځړين

همو هيزه که بهوۍ نهو مارهۍ که "موسا" ى گهست پشوى دا تا نهوکاتهۍ له لايه ن موساوه فرمانى جولانه وه دهرکرايه وه. لهو ساته بهدواوه، پځردنيان بهو رادهيه ناسان نهبوو، چونکه پځگان سختهۍ و سهره وژيرى و بهره وژورى و پځاوپځ هاوکات له گهل گياندارانى بيهيز و توانادا پځگای بهريان سخته و دژواتر دهکرد. موسا و هاوپځکانى بههر شيويهک بوو بهردهواميان به پيشرهويهکانى خويان دا تا نهوۍ گهستنه دهرياچهيهک کهربارى نيل لهوۍوه سهرچاوهۍ دهگرت، دهرياچهيهک که ناويکى زولال، ناويک که لهکيو و تاځگهۍ دهرياچهوه هلدهقولا سهرچاوهۍ دهگرت، نهو شوينهۍ سهرهتای پوبارى نيل بوو و پوبارى "نيل" يش لهو تاځگهوه سهرچاوهۍ دهگرت. بهچاردهورى نهو درياچهشدا گياندارگهليکى جوړاوجور سهرقالي لهوهړاندن بون، بگره فيلهکانيش بهشفرهۍ دريژيانهوه لهو چواردهورهدا دهبينران. موسا لهميسردا تهنه وینهۍ فيلهکانى بينيبوو و نهوه يهکه مجاربوو که لهنزيکهوه چاوى بهفيل بکهویت. موسا و سهربازهکانى بهچاوى سهرسورمانهوه تهماشای ديمهنگهليکى جوانى سروشتيان دهکرد و نهياندهزانى تهماشای کوۍ بکهن، تانهوکاتهۍ چهند رهشپيستیک بهرهوپويان هاتن. نهو رهشپيستانه بهپځهوانهۍ رهشپيستتهکانى ولاتى "کوش" بالايهکى کورتیان ههبوو و لهسرخو چهند گوتهيهکيان هينايه زمان که بههپچ شيويهک ليۍ تينهگهشتن. موسا و سهربازهکانى تهماشايهکى يهکتريان کرد، لههمان نهو کاتهدا رهشپيستتهکان بهدهستيان نامارهيان بو شوينيک کرد و پځگان پځنيشان دان.

"کربى" بهسهربازهکانى وت: بهرۍ کهوين و بزائين چيان ليما ن دهویت...

دوای ماوۋىيەك پۇشتى گوندېك دەرکەوت، ئەو گوندە لەناو دارستانىكى چىردا شاردىرايوۋىيە. لەبەردەم گوندەكەدا پياۋىك چوارمىشقى دانىشتىۋو و ئاۋى دەخواردىۋە. وا دەھاتە بەرچاۋ كە كۆيخاى ئەو گوندە بىت. ھەرئەۋكاتەى چاۋى بە موسا و ھاۋپىكانى كەوت بەزمانى مىسرى بەخىرھاتنى لى کردن!

دوای ئەو لىسى پىرسىن: بەدلىيايىيەۋە دزانم ئىۋە خەلكى مىسرن. موسا و ھاۋپىكانى بەبىستنى زمانى مىسرى لەناۋچەيەكى ئاۋا دور و نامۇدا لەۋپىرەمىزدە ئەۋىش بى ئەۋەى گوتەيەك بەيىننە گۆ بەۋاق و ۋىرماۋى تەماشايان دەكرد، كاتىكىش ھاتنەۋە ھۆش خۇيان وتيان: بەلى ئىمە مىسرىن، بەلام تۆ؟

پىرەمىزد وتى: دەزانم كە سەىرتان لىدىت كە من ئاگادارى ناسنامەى ئىۋەم، ئىستاماندون دانىشتىن، كاتىكى زۆرمان بۆ گفتوگۆ بەدەستەۋىيە. لەئىستادا بەۋىنەۋە و ماندۋىيەتى خۇتان دەرەكەن.

ئەۋ پىرەمىزدە بۆماۋىيەك لەگەل ھاۋپىكانى قسەى كرد كە مىسرىيەكان ھىچى لى تىنەگشتىن، دوای ماۋىيەك چەند كاسەيەكى دارىنى پىر لەمىۋەى پەنگاۋرەنگيان خستە بەردەم "موسا" و ھاۋپىكانى. دوای ئەۋە شەرابى پىشكەش كردن و وتى: ئەمە شەرابى "ئزگىل" ئى ناۋچەى خۇمانە. ھەموو سەربازەكان بى لە "موسا" لەو شەرابەيان خواردىۋە. موسا لەھەمان ئەۋكاتەدا تەماشايەكى چواردەۋرى كرد و بىنى پەشپىستەكان تارادەيەك پوتىن. تاكە پۇشاكيان جۆرىك پىشالۋو كە تەنھا بۆ داپۇشىنى دەزگای پەيۋەندى و كۆمىان بەكارىيان دەھىنا. پياۋەكان نىزەيەكى درىژ و نوكىكى مەفرەغىيان بەدەستەۋە بو. تاكە چەكىك كە بەناۋىشانى چەكى راستەقىنە و كارا بەلايانەۋە گىرنگ بىت شمشىر و چەقۇ بوو كە بەدەستىانەۋە بەدى دەكرا، بەلام تىروكەۋانىكىشىيان ھەبوو كە ديار بوو كارىگەر و كارابو. موسا و سەربازەكانى بەھۆى دوردرىژى رىگاۋە پىشكىكى درىژيان پەيدا كىردىۋو و ھەر ئەم دىمەنەش سەرنجى مندالەكانى پادەكىشا و يارىيان بەپىشيان دەكردن و پاياندىۋەشاند، ژنەكانىشىيان بەدەنگىكى بەرز پىيان پىدەكەنن. پياۋە پەشپىستەكان كە ھىچ كامىكيان مويان پىۋە نەبوو بەبىننى ئەۋ ھەموو پياۋە پىش درىژە سەريان سوپماۋو، بۆيە پىشى مىسرىيەكان بوبە ھۆى گوتە و باسى

خەلکی ئەو ناوچە. ھەروەھا جلۆبەرگی میسریەکانیش سەرنجی پەشپێستەکانی بەلای خۆیاندا ڕاکێشا. ھەموو سەرنج ڕاکیشتر شمشیرەکی موسا بوو کە لەئاسن دروست کرابوو. کەبرای پیرەمێرد کە ناوی "دوگانا" بوو خۆی پێناساندن. ئەو گوندە لەچەند خانووەکی بچوک پێکدەهات، ھەریەک لەو خانووانە پەنگدانەوی خێزانی پێو دیاربوو، پەرژین و دیوار بەچوار دەوری خانووەکاندا بەدی نەدەکرا، لەناو خانووەکەشدا هیچ شتێکی وەک دەرگا و پارێزەر بەدی نەدەکرا. بگرە بۆ ساتنیکیش زەردەخەنە لەلێوی خەلکی ئەو گوندە نەدەبرا. لەدواییدا موسا کاتێک گفتوگۆ لەگەڵ پیرەمێردا دەکرد پەیی بەھۆکاری نەبونی دەرگا و دیوار و پەرژینی مائەکان برد و تیگەشت لەو لادییەدا هیچ شتێک بەناوی دزی و دەستیوەردان بونی نیە و هیچ کەسێک خەمی سبەینی ناخوات، ئەمانە تەنھا بۆ ئەمە و ھەنووکە دەرژین، نەک وەک میسریەکان لەکاتێکدا ھیشتا لەژیاندا بون ڕایاندەسپارد گۆپنکی باشیان بۆ ئامادە بکەن و چاوەڕێی ئەوێان دەکرد کە بمرن بۆ ئەوێ بەخاکیان بسپێرن بۆ ئەوێ بەپێی خەیاڵ پلۆیەکانیان دوبارە زیندوو ببنەو، لەکاتێکدا کە ھەموو پۆژیک دەمردن، لەھەمان ئەوکاتەدا خەلکی "دوگانا" بەھێچ شێوێک نەبیران لەمەرگ و نە لەسبەیی دەکردووە بگرە لەمەرگیش نەدەترسان. ڕاوەماسی، ڕاوی ئاژەل، مەلەکردن لەدەریاچە "ازگیل" لەناو ئەو جەنگەلەدا چوارچێوەی ژیاڵی سادەیان بوو. ئەمانە بەپێچەوانەی میسریەکان بەھێچ شێوێک باوەڕیان بەژیانی دواي مەرگ نەبوو، بۆ ئەوێ بەھۆی ئەو ئەندێشەو دوچاری گرفتاری خەیاڵپلۆی ببن.

"دوگانا"ی پیرەمێرد وتی: تا ئەوکاتەي مەژوێ نەیت بۆ ناوچەيەکی ئاوا دور پەي بەزمان نابات کە پۆلنیکي گەنگ لەنیوان پەيوەندی مەژوێکاندا دەبینیت، ئەگەر مەژوێکان شارەزای زمانی یەکتري نەبن ئەوا ژیاڵنیکي سەختیان دەبیت، لێرەدا تەنھا منم کە شارەزای زمانی میسریم.

موسا لێی پرسى: دەبیت تۆ سەرۆکی ئەم خێلە بیت؟

پىرەمىرد وتى: سەرۆك نىم، بەلكو پزىشكىم و سەرقانى چارەسەركردنى خەلكىم،
من له "مالى ژيان"ى "تبس" خويندومه. بى لەزانستى پزىشكى، پىششىبىنى
ئايندەشيان بۇ دەكەم.

موسا لىي پىرسى: تۆكە پزىشكى چ پەيوەندىيەكت بە پىششىبىنى كردنەوه هەيه؟
پىرەمىرد وتى: من ئاو دەپژمە ئەو كاسەيهى كە لەبەردەمەدا دەيبىنن و ئايندە
و پابردوى هەموو كەسىكى تىدا ئاشكرا دەكەم، ئىستاش تۆ ئەى شازادە حەز
دەكەيت ئايندە يان پابردوت بۇ ئاشكرا بكەم! ھەروەھا بەخىرھاتنى تۆ و "نون"ى
نۆكەرت دەكەم!

موسا و ھاوپىكەنى لەسەرسوپماندا ەك پەيكەر وشك بوون، و موسا لىي
پىرسى: تۆ ناوى نۆكەرەكەى من لەكوپوۋە دەزانى؟ لەكوپوۋە ئاشناى ناسنامەى من
بويىت، چونكە لەو وپىش لەھىچ شوپىنىكى تردا گەفتوگۆمان لەگەل يەكتردا
نەكردوۋە.

"دوگانا" وتى: لەپاستىدا ماوہىەك لەو وپىش چەند كەسىك لەولاتى "كوش" ەو
ھاتن بۇ ئىرە، سەرەپاى ئەوہى ماوہى نىوان ولاتى "كوش" و ئىرە زۆر دورە،
ھەندىجار خەلكى سەردانى ئىرە دەكەن، و بۇماوہىەك نىشتەجى دەبن و دواى ئەو
دەگەپنەوہ. ئەو كەسانەى ھاتن بۇ ئىرە تۆ و "نون"ى نۆكەرەكەى تۆيان دەناسى،
ھەروەھا پىيان و تەم كە تۆ فەرماندەى گالىيسكەوانەكان بويىت. ھەروەھا پىيان و تەم
ئەگەر تۆ سەركردەى ھىزى سەربازى نىردراو بويىتايە ئەو "ئىرگەباين"ى پادشاى
كوش بەكوش تەدەدرا، ھەروەھا كوش و كوش تار نەدەكەوتە نىو لاو و مندال و
ژنانى "كوش" ىشەوہ. ھەروەھا باسى تۆ و "نون"ى نۆكەرتيان بۆ كردوم. ئەوان
دەيانوت "موسا" ناويكى ناتەواوہ و نۆكەرەكەى تۆش خىلەكەيە، ھەروەھا باسى
ھەموو تايبەتەندىەكى تۆيان بۆكردوم، ھەلبەت باسى ھەندىك شتى تريان بۆ
كردم.

موسا پىرسى: باسى چيان بۆ كردويت؟

پىرەمىرد وتى: ئەوان باسى ئەوہيان بۆ كردوم، سەرەپاى ئەوہى تۆ شازادەيت،
بەلام تۆى لەمىسر دور خستەوہ و فىرەون نەيدەويست لەمىسردا بەمىنىتەوہ،

ھەرۋەھا نەيويست تۆ فەرماندەي ھىزى نىردراوى مىسر بيت بۇيە تۆي كىردە
فەرماندەي ھىزى گالىسكەوانەكان، لەكاتىكىدا ھىچ شتىكت لەبارەي
گالىسكەوانىيەو نەدەزانى و شارەزاي نەبويت. ھەموو ئامانجىكى تەنھا
دورخستەنەوئى تۆ بوو لەمىسر، بۇئەوئى بەشكە لەگۆرەپانى جەنگدا بكوژىت،
بەلام ئەو پويئەدا كە فىرەون دەيويست. پىيان وئە فەرماندەي مىسر، فەرماندەي
پىشوو پىش مەرگى تۆ كىردە جىنىشنى خۆي، بەلام تۆ ئەو بەرپرسىارىيەتەت دا
بەكەسىكى تر، بۇئەوئى دژايەتى و پقەبەرايەتيەك لەنيوان تۆ و ئەودا پو نەدات.
موسا لىي پىرسى: تەواوى ئەم نەئىيە سەربازيانە، دانىشتوانى "كوش" بۇيان
گىپرايتەو؟

"دوگانا" وەلامى دايەوئە: بەلى!

موسا وتى: بەپراستى بەلامەو سەيرە، سەرەپاي ئەوئى لەناوچەيەكى ئاوا دور و
سەختدا دەرئىت، بەلام ھەوالەكانت زۆر تازەن، ھەرۋەھا ئەوئى سەرى سورماندوم و
سەرنجى پاكىشاوم شىوازى قسەكردنى تۆيە بەزمانى مىسرى كە زۆر پاك و پەوان
گفتوگۆي پىدەكەيت!

"دوگانا" وتى: گفتوگۆكردنى منىش بەزمانى مىسرى خۆي بۇخۆي
بەسەرھاتىكى تايبەت لەخۆ دەگرىت، منيان برد بۆ مىسر، ھەلبەت خۆم نەپۆشتم.
موسا لىي پىرسى: پىش ئەوئى باسى رۆشتن بۆ مىسر بکەيت، دەتوانى
پىشبينى ئايندەم بکەيت؟

"دوگانا" وتى: بەلى. كاتىك پىشبينى ئايندە دەكەيت، سەرەپاي ئەوئى
پوداوەكانى پابردوو كارىگەرنىن، لەبەرئەوئى ناتوانىت پاستەخۆ پاستىيەكان بۆ
خەلىكى ئاشكرا بکەيت، بۇيە ناچار دەبم وەك پىشبينىيەك ناخەمە پوو، لەكاتىكىدا
پوداوەكانى پابردوو، بەشىكىن لەپابردوو و كار لەئايندەي ھىچ مرقۇئىك ناكات، بەلام
لەھەندىك بابەتدا ئەم پوداوانە بەشىوئەيەك دەردەكەون كە زۆر لەھەنوگە نزىكتن تا
پابردوو. بۆنمەنە كەسىك براكەي مردوو و واى دەزانى براكەي بەشىوئەيەكى
سروشتى مردوو، بەلام ئەگەر پىيى بلىن براكەيان كوشتوو و بەشىوئەيەكى
سروشتى كۆچى دراوى نەكردوو، دوچارى خەم و دلگرانى دەيىت و تا ئەوكاتەي

بکۆژی براكه‌ی نه‌دۆزیته‌وه‌ کۆلی لی نادات، به‌لام نه‌و کسه‌ی پوداوه‌کانی پابردوی
بۆ گێراوه‌ته‌وه‌، نه‌گهر ئاماژه‌ی به‌م خاله‌ نه‌کردایه‌، ده‌له‌پراکێی له‌بیسه‌ردا
نه‌ده‌روژاند.

موسا به‌بیستنی نه‌و گوشتاران به‌ده‌می "دوگانا" سه‌رسوپمانی زیاتر کرد.
چونکه‌ به‌هیچ شیوه‌یه‌ک چاوه‌پێی نه‌ده‌کرد له‌کونجیکی دوری ئه‌م جیهانه‌دا که
به‌گۆته‌ی "نون" کۆتایی جیهانه‌، که‌سیک بیروبوچونیکی ئاوا بخاته‌ پوو.

"دوگانا" وتی: هه‌رله‌به‌ره‌وه‌ش کاتیکی ته‌ماشای ئاوی ناو کاسه‌ ده‌که‌م بۆنه‌وه‌ی
باسی پوداوه‌کانی ئاینده‌ی ژيانی نه‌و که‌سانه‌ی له‌م ناوچه‌یه‌دا ده‌ژین بکه‌م،
به‌شیوه‌یه‌کیش باسی راستیه‌کانیان بۆ ده‌که‌م بۆنه‌وه‌ی بیسه‌ر به‌بیستنی
پانه‌وه‌شیت و بترسیت، و فشاری به‌رگه‌گرتنی پوبه‌پوبونه‌وه‌کانی له‌گه‌ل
راستیه‌کاندا زیاتر بکه‌م.

دوای نه‌وه‌ "دوگانا" بابته‌ی گفتوگۆکه‌ی گۆپی و وتی: ئه‌مڕۆ ده‌بینم کۆپه‌ لاوه‌کان
زۆر چه‌زبان له‌ژنه‌، که‌چ و کۆپانی لاو خوازیاری یه‌کتین، به‌لام نه‌گهر بۆیان باسبکه‌م
له‌ده‌رونی هه‌ریه‌ک له‌مانه‌دا چی ده‌گوزهریت، نه‌وا به‌شیوه‌یه‌ک له‌یکتر بێزار ده‌بن که
ناشتوانن بۆساتیکیش له‌به‌رامبه‌ر یه‌کترا دان به‌خۆیاندا بگرن. هه‌ر له‌به‌ره‌وه‌ش
کاتیکی ژن و می‌رد دین بۆلام و منیش چه‌ند پرسیاریکیان لێده‌که‌م و دواچار ناچار
ده‌بن راستی که‌سایه‌تی و ژيانیان له‌به‌رگیکی نه‌رم و نیانه‌وه‌ بپێچم ئه‌وکات بۆیان
بگێرمه‌وه‌.

موسا وتی: ئه‌کریت شتیکی ئا له‌و شیویه‌ش له‌باره‌ی ئاینده‌مه‌وه‌ پێشبینی
بکه‌یت؟

"دوگانا" وه‌ک جاران ته‌ماشای ئاوی ناو کاسه‌که‌ی کرد و وتی: تۆ له‌سه‌رده‌می
مندالیدا له‌کۆشکی فه‌رمانپه‌رواییدا گه‌وره‌ بویت، به‌لام پێشتر، مه‌به‌ستم له‌دایک
بووته‌، له‌دوایدا بۆت باس ده‌که‌م.

موسا وتی: که‌میکی باسی ژيانی ناو کۆشکم بۆ بکه‌.

"دوگانا" وتى: لەكۆشكدا كاھىنىك ھەبوو، كە زۆر تۆى خوشدەويست. سەرى دەتاشى. و بەرۇن چەورى دەکرد، كاھىنەكانى كۆشك گويپايلەلى فەرمانەكانى بون...

موسا وتى: باسى دواى ئەو شەم بۆ بىكە.

كاتىك "دوگانا" يىنى موسا زۆر تامەزىوى بىستەنە، بەم شىوھە بەردەوام بوو: كاھىن ھەم تۆى خوشدەويست ھەم داىكت. ئەو پياوھ وەكوو مامۇستايەكى دلسۆز زۆرشىتى فىركردى، ھەلبەت شىگەلىك كە بەھىچ شىوھەك فىرى كەسانى تىرى نەدەکرد بەلام تۆ زۆر شىتى لىوھ فىر بویت.

موسا پرسى: دەتوانى پىم بلىى باسى چى بۆ دەکردم؟

"دوگانا" وتى: كاھىن لەبارەى خوداوە گەتوگۆى لەگەلدا دەکردى.

موسا وتى: دواى ئەوھ؟

"دوگانا" وتى: تۆ باوەرپ بەخوداى "ئامون" نەبوو، لەبەرئەوھ ھەولى لەگەلدا دەدايت بۆئەوھى باوەر بەخودا "ئاتون" بەيىنى.

موسا لىى پرسى: دواى ئەوھ چى پويدا؟

"دوگانا" وتى: ئەوھ بوو تۆ گەشتىكت كرد و لەكاتى گەپانەوھەدا سەرى بپراوى ئەو كاھىنەيان دا بەدەستەوھ كە "فیرەون" ى پادشا فەرمانى كوشتنى دابوو.

موسا وتى: ئەى پياوى دانا، ئەوھى باست كرد زۆر پاستبوو، كاھىنەيان لەبەرھەمان ئەو شىتەى كە تۆ باست كرد كوشت، فیرەون ویستى لەوھ ئاگادار بكاتەوھ، بۆئەوھى بزانیىت سەرئەنجامى "ئاتون" پەرستى بەچى كۆتایی دیت، دواى ئەوھ منى نارد بۆ ئەم شوپنە تا شارى زىپىن بدۆزمەوھ.

"دوگانا" بەسەر سوپمانىكەوھ لىى پرسى: تۆ لە "كوش" ەوھ ھاتوى بۆ ئىرە تەنھا بۆئەوھى شارى زىپىن بدۆزیتەوھ؟

موسا وتى: ئەمە فەرمانى فیرەونە دەبوو ھەر بەھاتمايە، ھىچ پىگەچارەيەكى ترم لەبەردەستدا نەبوو.

"دوگانا" وتى: فیرەون ۋاھەست دەكات كە شارى زىپىن بونى دەرەكیشى ھەيە؟

موسا وتى: ئەگەر باوەرپیشى پىى نەبیىت، ۋا خووى دەنوینى كە بونى ھەيە.

"دوگانا" وتی: باشه فیرعون بۆچی تهنه تۆی بۆ ئەم مەبەستە ناردوو؟
موسا وتی: بۆئەوهی بەشکم بەهۆی گەڕان بەدوای خەیاڵپلۆیەکانیدا من
بکوژم.

"دوگانا" وتی: کەواتە تۆ دەتزانێ کە شاری زێڕین بونی نیە، بەلام سەرەپرای
ئەوێش پێگای دۆزینەوهیت گرتە بەر؟

موسا وتی: سەرپێچی کردن لەفەرمانەکانی فیرعون سزاکی مەرگە، ئەو منی
بەدوای مەرگدا ناردوو.

"دوگانا" وتی: بێگومان فیرعون زۆر رقی لەتۆیە.

موسا وتی: لەبەرئەوهی وا هەست دەکات هەولێ لەناوێردنی دەدم.

"دوگانا" لێی پرسی: ئایا لەپراستیدا مەبەستیکی ئاوات هەیە؟

موسا وتی: ئەو وا هەست دەکات.

"دوگانا" لێی پرسی: ئایا ئەو شارە ی باست کرد دۆزیتەوه؟

موسا وتی: لەو پۆژەوهی کەوتینە پێ دەمزانێ کە شارێکی ئاوا تهنه لەخەون و
ئەندێشەکاندا بونی هەیە.

"دوگانا" لێی پرسی: بۆچی ئەوەندە دڵنیابویت کە شارێکی ئاوا هەر لەبنهچەوه
بونی نەبێت؟

موسا وتی: ئەو شارە خیاڵیە بەوشیوهی کە باسی دەکەن لەهزر و میشکدا جینی
ناییتەوه، ناتوانرێت شتیکی ئاوا لەپروی پراستیوه پەسەند بکری، بۆیە ئەوهی
لەبارە ی ئەو شارەوه باسکرا هەموو خەیاڵپلۆی و سەرابە.

"دوگانا" وتی: بەلام شاری زێڕین لەپراستیدا بونی دەرەکی هەیە.

موسا بەشیوهیەکی نادیار وتی: بەلێ بونی هەیە.

"نون" ی نوکەری موسا بەسەر سوپمانەوه لێی پرسی: ئایا تۆ شوینی ئەو شارە
دەزانێ لەکوێیە؟

"دوگانا" وتی: بەلێ دەزانم.

"نون" بەسەر سوپمانەوه وتی: کەواتە بەئەرك نەبێت هەر ئیستا پێمان نیشان

بدە.

"دوگانا" ش وتى: تەماشاي ئەۋى بىكەن، تەماشاي خانوۋەكانى ئەۋ گۈندە بىكەن، ئەۋە ھەمان ئەۋ شارەيە كە بەدوايىدا دەگەپىن.

"نون" وای دەزانى "دوگانا" گالتەيان لەگەندا دەكات، بۆيە وتى: گەرەم بەدواي شارى زىپىندا دەگەپىت، ئەك خانوى شىر و وپى ئەم گۈندە!
 "دوگانا" وتى: شارى زىپىن بەۋاتا شارىك كە نىۋەندى زىپىت، ئەۋ شارەش دەقاۋدەق لەھەمان ئەم شۆيىنەدايە... دواي ئەۋە بەردەۋامى پىدا: ئايا دەتەنەۋىت زىپى بەدەست بەيىن؟

موسا وتى: مەن زۆر ھەزم لەزىپ نىيە، چونكە بەھىچ شۆيەيەك پىۋىستەم پىي نىيە.
 "دوگانا" وتى: ئايا فىرەۋنىش بەۋ شۆيەيە؟
 موسا وتى: فىرەۋن خەزىنەي زىپى ھەيە، كە ھەست بەزىاد كەردن يان كەمكەردنەۋەي ناكەپىت.

"دوگانا" وتى: بەھەرھال ئىستە بۆ پەيدا كەردنى پەنج و ئازارى ئەم پىگايەت لەئەستۆ گەرتۋە، لەبەرئەۋە ئەۋ شارەي بەدەۋايدا وىلن لەھەمان ئەم شۆيىنەدايە...
 موسا بى گۆيدانە ھىچ شەتەك و بەكەمتەرخەميەكەۋە تەماشايەكى چوارەۋەرى خۆي كەرد و "دوگانا" ش وتى: سەيرە تۆ بۆ بەدەست ھىنانى زىپى تالى ئەم پىگايەت چەشتۋە، بەلام ئىستە كە ئەۋ شارەت دۆزىۋەتەۋە بۆچى بەۋ كەمتەرخەميەۋە تەماشاي دەكەيت؟

موسا وتى: لەم كۆچەمدا زۆرىك لەسەربازەكانم لەپىناۋ زىردا گيانيان لەدەست دا، مەن نامەۋىت لەۋە زىاتەر خۆيىنەپىزى بىيىت.
 پىرەمىرد وتى: بۆيان گىپرامەۋە كە لەۋلاتى "كوش" دا لەپىناۋ زىپى چ كۈشت و كۈشتارىكيان بەرپا كەردۋە.

موسا لايەنگەرى ئەۋ قەسەيەي كەرد
 دواي ئەۋەي دىرەژەي بەقەسەكانى دا و وتى: ئەگەر بزانن ئىرە زىپى ھەيە، بەدلتىايەۋە دەيكەن بەگۆمى خۆيىن. لەم گۈندەدا ھەركەسىك زىپى بدۆزىتەۋە دەيسىپىرەت بەمەن و مەنىش دەينىرم بۆ ۋلاتى "كوش" و لەبەرامبەردا ئەۋ

كەرەستانەنى لە "مەفرەغ" دروستى دەكەن، كەرەستەنى ۋەك چەقۇ و نوكى نيزە و ھەندىك شىتى ترمان لەبەرەمبەر ئەو زېرەدا پىدەدەن.

"نون" پىرسى: خۇتان ناتوان "مەفرەغ" دروست بىكەن؟

"دوگانا" ۋەلامى دايەۋە: پىۋىستى بە "قورقوشمە" كە ئىمە نىمانە، "قورقوشمە" تىكەلى "مىس" دەكەن و ئاۋىتەنى "مەفرەغ" بەدەست دىت. ئىمە زىر لەلاى خۇمان ھەلناگرىن، بۇئەۋەى بەھۇى تەماعى زىرەۋە نەبىنە نىچىرى داگرىكران و تەماعىزەكان بۇئەۋەى كوشت و كوشتارمان تى بخەن، لەۋلاتى "كوش" لەزىر شىتى جوانى لى دروست دەكەن. ھەر لەبەرەنەۋەش ھەمىشە لەھەرەشەى داگرىكرەندا دەژىت.

موسا وتى: ئىستا وردە وردە بۇم دەردەكەۋىت كە تۆكەسىكى سادە نىت، بەلكو دانايەكىت، چونكە تا ئەۋكاتەى كەسىك خوازيارى زانست و مەعرفەت نەبىت بەۋشىۋەى تۆ ناتوانىت بابەتەكان بخاتە ۋو، تۆكەسىكى خويندەۋراى.

"دوگانا" وتى: پىشتەر وتم منيان بەكۆيلەى برد بۇ مىسر و لەۋى بومە نۆكەرى پزىشكىك. ئەو پىاۋە ھەموو پۇژىك پىشكىنى بۇ نەخۇشەكان دەكرد و دواى ئەۋە دەپۇشتە دەردەۋە، بەلام نەمدەزانى كاتىك دەردەچىت بۇ كۆى دەۋرات، دواى ئەۋە زانيم كە يەككە لەمامۇستاكانى قوتابخانەى "مالى ژيان" مىسر. لەمالدا لەكاتى چارەسەر كەردنى نەخۇشەكاندا ھاۋكارى خاۋەنەكەم بەبەستنى برىن و مالىنى مەلھەم بەسەر برىندا دەكرد. كابراى پزىشكى خاۋەنەم كاتىك بىنى بەۋشىۋەى لەئىشۋكارەكانىدا يارمەتى دەدەم، فىرى ئەۋەى كەردم بەچ شىۋەيەك ئىسقانى شكاۋى دەست و پى بگرمەۋە، دواى ئەۋە فىرى خويندەن و نوسىنى كەردم، دواى ماۋەيەك فىرى خويندەن و نوسىن بوم. ئەو پۇژانەى خاۋەنەكەم دەپۇشت بۇ "مالى ژيان"، منىش دەپۇشتەم بەدواى كىتبە پزىشەكاندا دەگەرەم و بەدەستم دەھىنان، سەرەپراى ئەۋەى بەسەختى دەمتوانى بىانخوئىنمەۋە، بەلام ئەو كىتبەنە جىھانىكى تىريان بەرەمدا كەردەۋە، زانيم بۇچى گەنجىك لەناۋكاو دەمرىت، زانيارىەكى تەۋاوم لەئەندامەكانى جەستەدا بەدەست ھىنا. ھۆكارى نەخۇشەكانم زانى. لەھەمان ئەو كىتبەخانەيەدا كىتبىكەم بەدەست ھىنا و ئەۋەم تىدا خويندەۋە كە ھەموو خىللىك

لەھزى و تىرپوانىنى خۇيدا شارىكى زىرپىن دروست دەكات كە ھەموو تىيدا خوشبەخت و تەندروست و خوشحالىن. لەو شارەدا ھىچ كەسىك ناچار نىە درۆ بكات، نەدى دەكات و نە ناچار دەبىت ھىچ كەسىك بكوژىت، چونكە ھىچ ھۆگارىكى بۆ درۆكردن بەدەستەو نىە.

"نون" لىي پرسى: لەم گوندەي كە تۆ تىيدا نىشتەجىي و پىي دەلىيت "شارى زىرپىن" ئايا تائىستا كەسىك درۆ يان دىي يان كارىكى پىچەوانەي ياساي ئەم شارە كردە يان نە، ئەگەر كارىكى واش بكات سزاكەي چىە؟ لەبەرئەوئەش ئەم پرسىارەت لىدەكەم، چونكە لەو شوئەي تىيدا ژياوم "كەنعان"، باسى خىلئىكان بۆ دەكردم كە زۆر بىياك بون لەئەنجامدانى ھەر كارىك و بەشىوئەكە مرقىيان دەكوشت كە بەرازىش بەو شىئەويە ناكوژىت، دەمەوئەت بزانم سزاي پىياوكوژى لەلای ئىوئەدا بەچ شىئەويەكە؟

"دوگانا" وتى: لەم ناوچەيەي تىيدا دەژىم، ھىچ كەسىك درۆ ناكات، ھەرئەو ھۆكارى دىيكردىنىش لەم ناوچەيەدا بەتەواوى وشك ھەلھاتوئە، چونكە دايكان لەگەل مندالەكانىندا راستگويانە پەفتار دەكەن، بگرە چىرۆكىش بۆ مندالەكانىيان ناگىرئەوئە، چونكە درۆ لەچىرۆكەكانىشدا دەكرىت و بەو ھۆيەوئە مندالەكانىش خو بەدرۆكردنەوئە دەگرن. دەربارەي كوشتنىش ئەگەر كەسىك ھەولئى كوشتنى كەسىك بدات، ئىمە لەم گوندەدا دەرى دەكەين، ئەمەش خۇي بۆخۇي سەختىرەن سزايە، ئەو كەسەي لەئىو ئىمەدا دەژىت ناتوانىت لەژىنگەيەكى تردا بژىت، چونكە پەفتار و نەرىت و خوئەكانى ئىمە زۆر جىاوازە لەخىل و نەتەوئەكانى تر. نامەوئەت بلىم پفارەكانمان والا و پىشەنگى نەتەوئەكانى ترە، بەلام راستىكەي ئەوئەيە كە درۆ و دىي و كوشتن تايبەتە بەكۆمەلگانى وەك ولاتى مىسر كە نوقمى مامەلە و بازىرگانى و كرىن و فروشتن بون، ناتوان ھىچ پۆژىكان بى درۆ تىپەرئىن، بەلام لىرەدا ئىمە ھۆگارىگمان بەدەستەوئە نىە بۆئەوئەي لەپىناويدا درۆ بكەين، لەولاتىكى وەك مىسر دۆلەمەند و ھەژار دوو چىنى جىاوازن لەيەكترى. لەكاتىكدا لىرەدا ھەموومان يەكسانىن، دەبىنن كە كلىل و قوفل و پەرژىن لەم گوندەدا نابىنن، ھەموويان بەئەندازەي ئەوئەي بژىن بەدەست دەھىنن.

موسا وتی: بەدنیایییەو ئیوہ خوداگەلیکی راستگۆ و دروستکارتان ھەیە، بۆیە خەلکی ئێرە بەوشیوہیە پەفتار دەکەن.

"دوگانا" وتی: سەرھەرای ئەوہی تۆ میسری نیت، بەلام میسریەکان باوھەریان بەخوداکان ھەیە. ئەوہ بەشیکی لەپەوشت و سروشتی ئەوان کە دەبیئت یەکیک پەرسەن، کاتیکی کەسیک دەکوژن، دەلێن بەفەرمانی خودا ئەوم کوشتووە! لەکاتیکیدا ئێمە دەست لەتاوانی کوشتنە نادەین، ئێمە باوھەریان بەھیچ کەسیک نیە و ھیچ خودایەکی ستەمکاریش خۆی بەسەر ئێمەدا ناسەپینی تا فەرمانی کوشتنمان بۆ دەربگات، یان بەناوی خودا دەست لەتاوان و کوشتنەوہ بدەین.

موسا لێی پرسی: ئیوہ باوھەرتان بەھیچ خودایەکی نیە، بەلام بیر لەوہناکەنەوہ سەرئەنجام دەبیئت باوھەرتان بەشتیک ھەبیئت؟
"دوگانا" وتی: ئێمە باوھەریان بەزۆر شت ھەیە، بەلام باوھەریان بەخودای بێ بنەما نیە.

موسا لێی پرسی: دەتوانیت پێم بڵییت بیروبۆچونت لەبارەوی مەرگەوہ چیە.
"دوگانا" وەلامی دایەوہ: مەرگ وەکوو خەو وایە، کۆتایی مەرگ خەویکە کە بیداری نیە. باوھەریشمان بەژیانی دواي مەرگ و ئالەم جوړە شتانەش نیە، چونکە ئەگەر بریاریییت ئەم ھەموو گیانەوہر و مرقە دواي مەرگ زیندوو ببنەوہ، بیھینەرە بەرچاو خۆت چی پوو دەدات، ئێمە لەوباوھەرداین مرقە و گیانەوہر لەپەروی ژیان و مەرگەوہ ھیچ جیاوازیەکیان نیە، ئەوہی جیاوازیە جوړی ژیانیانە، ئیستاش لەبەرئەوہی قسەي زۆرم بۆ کردوویت ھەست بەماندوویەتی دەکەم و پێویستمان بەحەوانەوہیە. دواي ئەوہ بەزمانی خۆی چەند قسەيەکی لەگەڵ پەشپێستەکاندا کرد دواي ئەوہ موسا و ھاوڕێکانیان پەوانەي خانوویەکی ئەو گوندە کرد. سەربازەکان بەھۆی ماندوویەتیانەوہ نەیانزانی بەچ شیوہیەکی خەویان لێ کەوتووہ، بەیانیکەي خۆیان لەناوچەيەکی جوان و دەرڤیندا بیھنەوہ. خواردن لەپەری پراویکی فراوانی ئەو ناچەيە و پراوی ماسیگەلیکی جوړاوجوړی خوێش، ئاوی زولان، ھەوایەکی پاک و شیدار و فینک. ئاسمانی جوانی پەر لەئەستێرە و ژیان لەگەڵ

كەسانىڭدا كە يىر لەسبەى ئاكنەنەو، نە مىراتيان بۇ ھىچ كەسىك بەجى دەھىلا و نەدەبونە ماىەى دەرىدەسەرى ھىچ كەسىك، شارىك كە ھەموويان بەرپىرسى پەقتارەكانى خۇيان بون، بگرە كويخا و سەرۆك دىشيان نەبوو، "دوگانا" بەپزىشك و پراويزكارى ئەو گوندە لەقەلەم دەدرا نەك سەرۆك و فەرمانەرەواى دىيەك. يەككە لەو ھۆكارانەى كە بوو ھۆى ئەوەى "موسا" بۇماوۋىەكى دور و درىژ لەویدا بىمىنىتەو، نەبونى سەرۆك و پىشەنگى كەسىك بەسەرى كەسىكى تردابوو، سەرەرەپاى ئەوەى خەلكى "كوش" گويزاپەلى "دوگانا" يان دەكرد، بەلام قەسەكانى بىريار و فەرمان نەبوو، بەلكو وەك پىنمايەك لەقەلەم دەدرا. "دوگانا" پىشنىارى ئەوەى لە "موسا" كرد كە ژن بەيىنىت و لىرەدا بىمىنىتەو بۆنەوەى فىرى پىشەى پزىشكى بكات.

موسا وتى: من حەزم لەژن ھىنان نىە، فىربونى پىشەى پزىشكى پىويستى بەكات و شوين و ئاۋچەيەكى تايبەتە.... موسا بى لەم گوتانە باسى ئەوەشى بۆكردن كە لەپىدا ماريك گەستى.

"دوگانا" لىنى پرسى: چۆن ماريك بوو؟ چونكە ھەموو ماريك دژە ژەھرى ھەيە. دواى ئەوە بىرىك دەرمانى دا بە "موسا" و وتى: ھەركاتىك ماريك گەستىتى ئەم دەرمانە تىكەلى ئاۋ بكە و بىخۆرەو. ئەم دژە ژەھرە كارىگەرى ژەھر پوچەل دەكاتەو. پۆژى مالىئاۋايى موسا و سەربازەكان خەلكى ئەو گوندە كۆبونەو و بەدلگىرانيەكەو پۆشتن و خەلكى ئەو گوندەش بۇماوۋىەك لەگەلياندا پۆشتن و پەوانەيان كردن، ھەندىكىشيان لەدلگىرانياندا دەگريان، و "دوگانا" ش موساى لەئامىز گرت و بەكوپم بانگى كرد.

پىنگاى دورودىرژى گەرەنەو لەگەل ئەو ھىلانەى لەسەر دارەكەى "نون" دا دەكىشرا پۆژ لەدواى پۆژ كورتر دەبوو، تا ئەوكاتەى ھاوپىكانى "موسا" دىۋارى "كوش" يان لەدورەو بىنى و زانىان كۆتايى بەئەركەكەيان ھاتوۋە. موسا دواى گەشتنى پۆشت بەدواى "سوكەر موسا" ى فەرماندەدا، بەلام پىيان وت پۆشتوۋە بۇ

پایتهخت و دواى شەست پۆژى تر دەگەرپیتەو. "موسا"ش بەپێى یاسا و بنەماکانى ولاتى میسر ماوەى سێ سەلە لەمیسردورخراوەتەو، وای دەزانى چیتەر هیچ ڕیگریەك لەبەردەم گەڕانەوێ بۆ میسر بەدى ناکریت، دەتوانیت راستەخۆ بپروات بۆلای "مریت"ى دەستگیران و پزیشكى باوکی، بەلام دەبیت چاوەڕێی گەڕانەوێ "سوکر موسا" بکات. دواى تێپەربوونی ماوەیەك "سوکر موسا" گەڕایەو و لێى پرسى: شارى زیڤرنت دۆزیەو؟

"موسا"ش وەلامى دایەو: خۆت باش دەزانى كە شارى زیڤرین بەهیچ شێوەیەك بوونی نیە، ئیستا كاتى ئەو هاتوو بەگەرپیتەو بۆ میسر، چونكە كەسانێك چاوەڕێی گەڕانەوێ دەكەن.

"سوکر موسا" هیشتا نەیزانیوێ كە "موسا" كۆیلە زادهیە و وايدەزانى شازادەى كۆشكى فرمانرەوايیە. ئەو لەپایتهختدا فیرعەونى بەهۆى ئەوێ بێنى موسای لەگەڵدا نیە زۆر خوشحال بوو، بەلام لەهەمان كاتدا هیچ بەربەست و ڕیگریەك نەیدەتوانى ڕێ لەگەڕانەوێ موسا بگریت.

موسا وتى: سەبەى دەگەرپیتەو بۆ میسر و پرسىارى بارودۆخى میسرى لێكرد. "سوکر موسا"ش وتى: ئەوێ بەلاتەو سەیر بێت بنیات نانى پەرستگایەكى تازه كە بپارە "نف"ى تەلارساز بۆ فیرعەون دروستى بکات.

موسا وتى: لەپایتهختدا پەرستگاگەلێكى زۆرمان هەیە، ئەمەیان چ جۆر پەرستگاگە؟

سوکر موسا وتى: كاتیك دەگەرپیتەو بۆ پایتهخت دەتوانى نمونەىەكى ئەو پەرستگاگەى كە بپارە لەناو چوار بەرددا بیتاشن دەبینى، ئەو بەردانەش كە دەیتاشن لەبەردەم پەرستگاگەدا دايدەنن، لەهەمان كاتدا چوار پەيكەرى فیرعەون بەلاسەریەو دەتاشن، ئەم جۆرە تەلارەى كە "نف"باسى دەكات، بۆهەمیشە دەمێنیتەو و لەناو ناچیت، كاتیك پۆشتى بۆ ئەوێ لەنزیكەو پرسىارى وردەكارى دروستکردنى ئەم پەرستگاگەى لێ بکە.

موسا و مالى "موسا ئاتون" ى پزىشك

"نون" لەگەل نیشان دانى ئەو مالدەدا وتى: گەورەم ئايا دەزانى يەكەمىن جار كەى
بوو ھاتىن بۇ ئەم مالدە؟

موسا وتى: سى سال و شتىك لەو ھەپش.

"نون" وتى: سى سال لەئىستا لاوتر بوين. موسا ئاوينەكەى پوبەپوى خوى
گرت، دواى ئەو داي بەدەستى "نون" ەو، ئەویش تەماشايەكى خوى كرد و وتى:
گەورەم لەبەرئەو ى من نۆكەرى تۆم ھەر كەم و كورتىەكم تىدا بىت گرفت نابىت،
بەلام ئەگەر تۆ بەو شىو ەيە بپۆيتە لاي دەستگىرانەكەت لىت دەتۆقیت.

موسا وتى: راست دەكەيت. دەتوانى سەر و پىشم بۇ بتاشىت و منىش سەر و
پىشت بۇ بتاشم.

موسا و نون بەلىخوپى "گەمى" كەيان وت بمانگەيەنەرە ئەو ېرى پوبارى نىلەو،
دەمانەو یت كەمىك لابەدىن. دواى ئەو ى "گەمى" كە كەنارى گرت، بەستیانەو
بەپەتیکەو، دواى ئەو خویان بەسەرتاشىنى يەكتریەو سەرقال كرد. دواى
ئارایشت و خوشۆردن موسا جوانترى جلوبەرگى لەبەرکرد و جلیكى زۆر
جوانیشى دا بە "نون" بۆئەو ى لەبەرى بگات، پشتنىكى زیونیشیان كېرى
و "نون" لەكەمەرى بەست. ئارایشت و جلیوشین و خۆرپك خستیان تانیو ەپۆ
دریژەى كیشا ئەوكات بەرەو مالى "موسا ئاتون" ى پزىشك بۆ چاپۆیکەتنى "مریت
ئاتون" بەرى كەوتن. موسا ھەر ئەوكاتەى لەو ناوچەيە نزیک بویەو لەدورەو
تەماشایەكى ئەو مالدەى كرد و بینى بەشیک لەو مالدە ویران بوو. دواى ئەو

موسا و نون سەر لەبەيانى ئەو پۆژە بە "گەمى" پىڭگاي مىسىريان گرتەبەر.
 لەبەرئەوھى لەنیلەوھ لەوشكانى خىراتر دەگەشتنە شوينى مەبەستيان بۆيە پىڭگاي
 ئاويان گرتەبەر... موسا بەھۆى گەرانەوھى بەپادەيەك وروژا و خوشحال بوو،
 لەكاتى ھەلھاتنى خۆرى بەيانىدا مالى سىپى پزىشكى بينى و نەيتوانى
 لەخوشياندا پى لەفرمىسك و گريانى بگريت و بە "نون" ى وت: سەرئەنجام گەشتىن
 ئىستا "مریت ئاتون" چاوەپىيە.....

لەھەمان ئەو شوپىندا لاشەيەكى بىنى، لاشەى مندالىك بوو، دياربوو كە ئەو مندالە ھى كەنيزەيەكى ئەو مالەيە.

موسا كاتىك ئامازەى بۇ ئەو مندالە كرد بە "نون" ى وت: دەبىنى جەستەى ئەم مندالە ەك پىستە وشك بوەتەو، خۆر ئەو لاشەيەى وشك كردووەتەو، ديارە ماوہەك بەسەر مەرگى ئەو داماوەدا تىپەرپوہ. من بەبىنىنى ئەم لاشە و ویرانى ئەم مالە ھەستىكى خراپ بەرۆكى گرتوم.

نون وتى: گەرەم، ئەو مندالەيان كوشتوہ، لەوباوہرەدام خوداكانى "كوش" لەپەرستگاۋە تىپەرپوون و ئەم كارەيان ئەنجام داوہ.

موسا وتى: بىگومان چەند كەسىك لە "كوش" ەو ھاتون بۇ ئىرە و ھەم ئەم مندالەيان كوشتوہ و ھەم زيانيان بەمالەكەش گەياندوہ. موسا بەوردى تەماشای مالى پزىشكى گۆشەگىرى كرد و زانى كە بەشىكى ئەو مالە ویران كراوہ و بەشكەى تریشى سوتىنراوہ، چونكە پاشماوہى ئارگرەكەى پىوہ دەبىنریت.

"نون" یش ھەمان بۆچونى ھەبوو و وتى: با بەپەلە بېۆینە مالەكەوہ.

لەسەرەتای چونە ژورىان لەبەردەم ئەو خانوہدا كە پىشتەر باخچەيەكى جوان بوو، زەوى وشك و گىاي كىوى تىدا ېوابوو. لەناو مالەكەشدا جەستەى "موسا ئاتون" ى پزىشك لەگۆشەيەكدا كەوتبوو. موسا شىۋازى جلۇبەرگ و قەد و بالای پزىشكى ناسىوہ، نەك لەپروخسارىوہ، چونكە جەستەى سەرى پىوہ نەبوو.

موسا وتى: سەريان بردوہ بۆئەوہى نەتوانریت لاشەى مۆميا بكریت. موسا دواى ئەوہى چاۋى بەلاشەى "موسا ئاتون" ى گۆشەگىرى كەوت لەگۆشەيەكى تردا چاۋى بەلاشەى "مريت ئاتون" كەوت، كچىك كە موسا بۇ ماوہى سى سال بەيادى ئەوہوہ شەوى بەپۆژ و پۆژى بە شەو دەكردەوہ بۆئەوہى بگەرپتەوہ و جارىكى تر چاۋى پىسى بگەوئەت و ژيانى ھاوسەرى لەگەلدا پىك بەئىت. جەنگاوہرانى ولاتى "كوش" ھەم "مريت" و ھەم "دايكىشيان كوشتبوو، موسا بەھۆى لاشەى ئەو مندالەوہ زانى كە ماوہەك بەسەر كوشتنىاندا تىپەرپوہ، بەلام بەھۆى وشكى ھەواو و نەبارىنى باران لاشەيان ھەننەوہشاوہ، بەلكو وشك بووہ. وشكى تەرمەكان

ئەو خالەى ھىنايەوہ ياد "نون" كە بەلایەنى كەم ماوہى سالىك بەسەر ئەم تاوانەدا تىپەرپوہ، لەوانەشە زياتر.

نون وتى: بەلامەوہ سەيرە، چۆن بەدرىژايى ئەو ماوہىە ھىچ كەسەك سەردانى ئىرەى نەكردووە!

موسا دواى بينىنى لاشەى "مريت ئاتون" بىدەنگى بۆخۆى ھەلبرارد و ھىچى نەوت.

نون وتى: گەورەم دەزانم لەچ بارودۆخىكدائىت و چەنىك خەمیان بۆ دەخۆيت. ئەگەر دەتەوئەت جەستەى دەستگيران و دايكى مۆميا بكريّن، ئەوا دەبەيت بيانگوازينەوہ بۆ "كرنگ" و پىيان بلىين كە بۆمان مۆميا بكەن.

موسا ھەر بەوشىوہىە بىدەنگ بوو و ھىچى نەوت. نون لىي پرسى: ئەگەر پىم بەدەيت بەھاوکارى لىخوڤ "گەمى" كەمان لاشەكان بەخاك بسپىرين.

موسا تواناى قسەكردنى نەبوو و ھەر بەوشىوہىە لەخۆڤا ماو تەماشای شوينىكى دەكرد. "نون" بىدەنگى موسا بەھىماى بەلى لىكدایەوہ و لىخوڤى "گەمى" كەى بانگ كرد.

لىخوڤى "گەمى" كەش وتى: لەپاستيدا برىسمە. ھەر زۆر باش بوو كە بانگت كردم بۆئەوہى نانى نيوەڤۆتان لەگەلدا بخۆم، بەلام كاتىك خۆى كرد بەمالدا و چاوى بەلاشەكان كەوت، ئەوكات زانى چ باسە و چاوپىكەوتنى دەستگيرانەكەى گۆڤاوە بەچ كارەساتىك.

"نون" لە لىخوڤى "گەمى" كەى پرسى: دەتوانى لىكى بەدەيتەوہ چ كاتىك ئەم كارەساتە پویداوہ.

لىخوڤى "گەمى" كە لاشەكانى پشكنى و وتى: بەلایەنى كەم سال و نيوىك دەبەيت كە ئەم كارەساتە پویداوہ.

نون وتى: منىش بەھەمان شىوہى تۆ لىكم دایەوہ. لىخوڤى "گەمى" كە لىي پرسى: دەزانى كى كوشتونى؟ بۆچى لاشەكانيان مۆميا نەكردووە؟

نون وتى: لەبەرئەوھى لەوانەيە ھىچ كەسنىڭ پىلى لىرە نەكەوتىت، لەوانەيە يەكەمىن كەسنىڭ بىن كە دواى كوشتىيان چاومان پىيان بىكەوتت. ئىستاش ھاوكارىم بىكە بۇئەوھى گۆپىيان بۇ ھەلەكەن بۇئەوھى بەخاكيان بسپىرىن. لىخوپى "گەمى" كە لەھەمان ئەوكاتەدا تەماشاي جلوبەرگى "موسا" ى كرد و زانى ئەو يەككىكە لە شازادەكانى كۆشكى فەرمانپەرۋاى مىسر. چۈنكە لەكەنارى پوبارى "نىل" دا بەئاگاداربونى لەھىماكان پەيى بەو بەرد "موسا" كەسىكى ئاسايى نىە و لەشازادەكانە. موسا لەوكاتەوھى پىڭاى مالى "مرىت ئاتون" ى گرتووتە بەر لەرادەبەدەر خۇشحال بوو، بەلام دواى ئەوھى خۇى كرد بەمالى "مرىت" دا و بىنى لاشەى دەستگىرەنەكەى بەكوژراوى كەوتووتە، خەمىكى قولى بەرۋكى گرت.

"نون" و لىخوپى "گەمى" كە لەناكاو ئەم گۆپىنەيان بەجوانى لەموسادا بىنى و لىخوپى "گەمى" كە پىياۋىكى جىھان دىدە و ئەزموندىدە بوو زانى لەوانەيە ئەو خەمەى كارەساتىكى لەناكاۋى بەسەر ئەو كوپرە لاۋەدا بەئىت. بەدرىژاى پىڭا تەنھا باسى مەرگ و بىۋەفايى جىھان و ھەندىك بابەتى ترى دەكرد، بۇئەوھى كەمىك لەخەمەكانى كەم بىكەتەوھ. لىخوپى "گەمى" كە كەسىكى بەتەمەن بوو و مردوۋىكى زۆرى بەچاۋى خۇى بىنىبوو، ئەو وتى: مەرگ دەقاۋدەق ەكوو ژيان وايە، مەرگ و ژيان ھىچ جىاۋازىەكيان لەگەل يەكدا نىە. ژيان ەكوو "نىل" لەم دۆلەدا بەردەوام دەبىت، مەرگىش برىتتە لەم پوبارە، بەلام لەپىرەوھ بارىكتەرەكاندا لەشىۋە جۆگەلەيەك ئاۋدىرى كىلگەكان دەكات. خەلكى والىكى دەدەنەوھ ئەو ئاۋەى لەجۆگەلەكانەوھ دەگاتە كىلگەكەيان، لەگەل ئەو ئاۋەى لەپوبارى نىلدا لەحالى خروشاندايە جىاۋازە، لەكاتىكدا وانيە، ھەردوكيان لەسەرچاۋەيەكەوھ ھەلدەقولن، بەلام دابەشى چەند پىرەۋىك كراون، ئەو ھەمان ئەو مرقۇقى پىشۋە، بەلام لەپىرەۋىكى تازەدا خۇى دەبىنىتەوھ بەلام نەمردوۋە، بەرۋكەش مردوۋە بەلام لەناخەوھ زىندوۋە. ھىچ يەك لەم گوتانە نەيانتوانى بۇ ساتىكىش دىنەۋاى موسا بدەنەوھ، ھەر لەبنەچەوھ بىر و ھەستى موسا لەۋى نەبوو، تا بتوانىت گويى لەشتىك بىت. تەنھا جۆلەيەك كە "موسا" ئەنجامى دەدا، پىدانى بىرىك زىرپوۋ بۇئەوھى لەمەراسىمى بەخاك سپاردنەكەياندا، ئەۋىش دواى مومياكردىيان لەھەمان شوۋىنى

كوشتىياندا خىرج بىكات. دىۋى ئىۋە موسى تىۋانى بە "نون" بىلىت بىروات بۇ لاي "نف" تى تىلار سىز و پىيى بىلىت گۆپىك بۇ ئىم سى كەسە بەتىكاي موسى دروست بىكات، بۇئىۋەى گۆپەكەيان لەناو نەچىت. مى لىرەدا دەمىنمەۋە تا تۇ دەگەپىتەۋە. نون لىيى پىرسى: چ كەسىك كارەكانت ئەنجام دەدات، چ كەسىك خىۋاردىت بۇ دروست دەكات؟

موسى وتى: تۇ دىلگىرانى مى مەبە. تەنھا زىۋو خۇت بە "نف" تى تىلار سىز بىگەيەنە و ئىۋ لەگەل خۇتدا بەيىنە بۇ ئىرە. "نون" دىلى نەدەھات "موسا" بە تەنھا بەجى بەيىلىت، بەلام لەبەرئىۋەى دەيزانى ھەر دەبىت بىروات و كاروبارى مۇمىياكىرنەكە پىكىبخات ناچار بەپىكەوت و گەشتە شىۋىنىك كە لەنىزىك كەنار پىۋىارى "نىل" دا كۆمەلىك كەس خىرىكى دروستكىرنى پىرستىكاي فىرەمون بون و بىرپارىۋو پىرستىكاي ناۋبار لەناو بەردىكىدا ھەلگۆل.

"نون" لەكىركارەكانى پىرسى: ئايا "نف" تى تىلار سىز لىرەيە؟ لەدىۋى ئىۋ پىرسىيارە كىركارەكان "نون" يان بىردە لاي "نف" تى تىلار سىز.

نف وتى: مى ماۋەى سى پۇژى تر سىرقاتلى كارم، بۇيە ناتىۋانم ئىرە بەجى بەيىلم، بەلام لەدىۋىيدا ھەول دەدەم خۇم بىگەيەنمە مالى "موسا" تى پىزىشكى گۆشەگىر، كۆمەلىكىش كىركار بۇ ئەنجامدانى ھەندىكار لەگەل خۇمدا دەھىنم، ھەر بەشىۋەى بەلىنى "نف" تى تىلار سىز لەگەل "گەمى" يەكى پىر لەكىركار و كەرەستەى پىۋىستى مۇمىياكىرن بەرەۋ لاي موسى و مالى پىزىشك بەپىكەوت. ھەر ئەۋكاتەى گەشتە ئىۋى سىرەتا تەرمەكانى لەگۆپى كاتىدا دەرھىنا و ھەناۋىانى لەپىخۇلە و دل و سىنە خالى كىرد، دىۋى ئىۋە پىرىكىرد لەدرەمانى تايىبەت و لاشەيانى بەشىرىتىك پىچا. "نف" تى تىلار سىز بەھۋى سىرقال بونى لەكارگاي دروستكىرنى پىرستىگادا، فىرەمون تەنھا دىۋو پۇژ لەلاى "نون" مايەۋە بۇئىۋەى نەخشە و فىرمانى دروست كىردن و ئەندازىارى گۆپەكەى بۇ فىراھەم بىكات. دىۋى ئىۋە ۋەستايەكى بۇ ئەنجامدانى ئەم كارە ھەلپىژارد و پىش ئىۋەى بىگەپىتەۋە بە "نون" تى نۆكىرى "موسا" تى وت: دەبىت بىگەپىمەۋە و سىرقاتلى سىرپەرىشتى كىردى پىرستىكاكەى فىرەمون بم، بەلام كاتىك تۇ گەپايتەۋە دەپۇزىن بۇ "كىرنگ" بۇئىۋەى

چاوم به "موسا"ی خاوهنت بکهوئیت. "نون" له بهردهم ماله که ی "پزیشک" دا دوا ی دروست کردنی گوږه کان و ناشتنی لاشه ی مردووه کان، پوشته وه بۆ لای "نف" ی ته لارساز بۆئه وه ی پیکه وه دوا ی ته و او کردنی په رستگا که ی فیر عه ون بهر ون بۆ "کرنگ" بۆئه وه ی چاویان به "موسا" بکهوئیت.

ماوه یه که ی زۆره "نف" ی ته لارسازی چاوی به موسا نه که وتووه، بۆیه به بینینی زۆر خوشحال بوو و بیننی موسا زۆر دلگران و سهر لیشیواوه، له بهر نه وه سواری "گه می" بون و پینگای باکور یان گرته بهر. "موسا" به دریژایی نه و پینگایه بیده نگ بوو، وه ک بلایی هه ر "نف" ی له گه لدا نه بیت. هه ندیجار بۆ ماوه یه ک چاوی داده خست و پۆده چووه جیهانیکی تره وه. هیچ پوداویک که له چوارده وری موسادا پویده دا نه ییده توانی بچوکتین کار له دهرون و په فتاری "موسا" بکات و نه و له حاله تی ماتی و به ردئاسایی ده ربه ئینیت. سه ول لیده ره کان سه وله کان یان له ئاوه که دا ده ره ئینا و له سه ر "گه می" که دایان نا، بۆئه وی نانی ئیواره یان بخۆن و له سه ر سه کوئی "گه می" که که مینک بخه ون. به یانی پوژی دوا یی کاتیک سه ول لیده ره کان له خه وه سستان "گه می" که به ئاراسته ی په وتی پوباره که به خیرایی ده پوشت و هه مان خیرایی پوباری هه بوو، هه لبه ت پیویستی لیخو پینی گه می نه وه یه خۆی به سه ر سوکانی "گه می" که دا زال بکات، بۆئه وه ی نه وه ک "گه می" که بهر که ناری پوبار بکهوئیت یان بدات له "گه می" کانی تر که له و پوباره دا هاتوچو ده که ن. کو تایی به پوژی یه که می گه شته که یان هات و شه و دا هات، سه ول لیده ره کانیش دوا ی خواردنی نانی ئیواره خه وتن و "نف" ی ته لارساز له و ماوه یه دا بویه لیخو پری "گه می" که. سوکانی نه و "گه می" یه بریتی بوو له سه ولینکی دریژ که له دوا ی "گه می" که وه هاوسه نگی "گه می" که ی پی پاده گیرا، له هه مان کاتدا ئاراسته ی رن په وی خۆی ده کرد. "نون" یش له ته نیشته "نف" دا پاوه ستابوو، به لام "موسا" له بنی "گه می" که دا پاکشابوو و وا دهاته بهر چاوه که خه وی لی که وتبیت، "نف" ی ته لارساز له گه ل "نون" دا گفتوگو یی ده کرد، باب به تی گفتوگو که شیان خودی "موسا" بوو!

"نف"ی ته لارساز لیئی پرسى: سه یرم له وه دیت به چ شیویهك "موسا" بهو هه موو خوینده واریه وه ههروه ها له قوتابخانه دا زۆر شتی له باره ی ناوچه كانی تر خوینده وه، تانیستا ناوی شاریکی به ناوی "شاری زیپرین" نه بیستوه، نایا نه یه زانی شاری زیپرین بونی دهره کی نیه و جگه له نه ندیشه و خه یالپلاوی هیچی تر نیه؟

"نون" وه لامی دایه وه: هه لبت گه ورم زۆر باش ده یزانی شاری زیپرین به هیچ شیویهك بونی دهره کی نیه. خودی خوشی له سهرتای کۆچکردنی بوئه و شاره ئاماژه ی به وه دا، به لام فه رمانده به فه رمانی فیرعمن له وی ناچار کرد به روات و به دوا ی شاری زیپریندا بگه ریت.

"نف" لیئی پرسى: ئه و شاره ی که وا هه ست ده کرا شاری زیپرینه چ جوړ شاریک بوو؟

نون وتی: له و شاره دا "ئیره یی، کینه و پیویستی" بونی نه بوو، هه مویان خوشحال و پازی بوون.

"نف"ی ته لارساز لیئی پرسى: موسا له شاری زیپریندا تیکه لاوی له گه ل هه چ که سینکدا ده کرد؟

نون وتی: مه به ستت له تیکه لاوی چیه؟

"نف"ی ته لارساز وتی: مه به ستم تیکه لاوی ژنه كانی ده کرد.

نون وتی: گه ورم هه چ کاتیک تیکه لاوی له گه ل ژنه كانیاندا نه ده کرد، بگه به پرپرس و سه رۆکه که شیان پێشنیاری ئه وه ی لیکرد لیڤه بمینیته وه و هاوسه ریک بوخوی هه لېژنیریت، به لام گه ورم ئه و پێشنیاره ی رت کرد وه.

له و سه رده مه دا خه لکی میسر باوه ریان به وه بوو پوباری "نیل" چاره سه ر به خشه، نه گه ر نه خوشیک خوی هه لدا ته پوباری نیله وه نه خوشیه که ی چاره سه ر ده بیئت، بگه ر نه گه ر دو چاری گرفتیش بو بیئت، هه ر ئه و کاته ی خوی هه لدا به ناو پوباری نیله وه گرفته كانی چاره سه ر ده بن. ئه م رینگا چاره سه ریه هه رچی بیئت به سه ر "موسا" دا سه لمینرا که وایه، چونکه موسا باسی گرفتاری و دلگه رانیه كانی

بۇ ھېچ كەسنىڭ نەدەكرد، بىگرە باسى نەدەكرد بۇ نىزىكتىن ھاۋىنى خۇي كە "نف"ى تەلارساز بوو. لەراستىدا ۋا دەھاتە بەرچاۋ كە تواناى گفتوگۇكردنى لەدەست دابىت. سەرەتا "موسا" لەناۋ "گەمى" كەدا دادەنىشت و تەماشاي گەشتى گەمىكەى دەكرد، كاتىكىش ھەستى بەماندوئەتى دەكرد، لەكەنار پوبارى نىلدا پادەكشا. بىگرە "موسا" داۋاي خواردنىشى نەدەكرد و "نون" لەكاتى خۇيدا خواردنى بۇ ئامادە دەكرد، تا ئەۋەى وردە وردە لەگەل "نف"ى تەلارسازدا كەۋتە گفتوگۇ و باسى پوداۋەكانى "كوش"ى بۇكرد و باسى دىمەنى جوان و سەرسوپما و سەرچاۋەى پوبارى نىلى بۇ كرد. بۇنمونه ئەۋ يەكىك لەۋبابەتانەى "موسا" بۇ "نف" تەلارسازى گىپرايەۋە ئەۋ جەنگە بوو كە لەنيۋان مىسر و ولاتى "كوش"دا بەرپابوو، بەۋاتا لەراستىدا مىسرىەكان كوشت و كوشتارىان خستە نىۋ خەلكى "كوش" و باسى ئەۋەشى بۇ كرد كە بەچاۋى خۇم ئەۋ جەنگ و كوشت و كوشتارەى بىنيۋە و لەكۇتايى جەنگىشدا ئەم پرسىيارە ۋەك چەكوش دەدا لەسەرم، بۇچى مۇۋفەكان ۋەك ئازەلە كىۋىەكان دەكەۋنە گىيانى يەكترى و يەكترى دەكوژن. لەكاتىكدا جىهان بەۋ فراۋانىۋە جىگەى ھەموو كەسنىكى تىدا دەبىتەۋە و پىۋىست بەۋە ناكات بۇ دابىن كردنى پىۋىستىەكانمان كەسانى تر بكوژىن و مافى كەسانى تر زەۋت بكەين. پىشتەر لەمامۇستاكانم بىستۋە كە زەۋى زۇر لەۋە گەۋرە ترە كە ئىمە لىكى دەدەينەۋە. من زۇرباش بەدرىژايى ئەۋ پىڭايەى گرتبومە بەر بۇئەۋەى شارى زىرپىن و سەرچاۋەى پوبارى نىل بدۇزەمەۋە پەيم بەم راستىانە برد. بەردەيەك زەۋى بۇ كوشتوكال زۇرە كە ھېچ كەسنىڭ بىكار و برسى نابىت. لەۋ گەشتەمدا پەيم بەۋ راستىانە برد، ئەگەر دە ئەۋەندەى كۇمەلگاي مىسر و ولاتانى ترىش لەدايك بىن، ئەۋا زەۋى بۇ تىركردنى وركىيان زۇر لەژمارەى ئەۋ دانىشتۋانە زىاترە.

"نف"ى تەلارساز وتى: راست دەكەيت، جىهان بەرپادەيەك فراۋانە كە ھەرچەنىك كۇمەلگاي نوۋى تىدا لەدايك بىت، دەتوانن تىدا بژىن، كشتوكال و ئازەلدارى و سەرچاۋە و پىشەكانى تر بۇ دابىن كردنى بژىۋى ژيانىان لەم جىهانەدا بەدەست دىت و خەلكى ئەم جىهانە نابىت بۇ ئەم پىداۋىستىانە بكەۋنە گىيانى يەكترى.

بەبۇچونى من ئەم گرفتە لەپەرستنى خودا جۇراوجۇرەكانەو سەرچاوە دەگرىت،
 ھەر خودايەك ياسايەكى تاييەت بەخۇى ھەيە، لەبەرئەوئەي خەلكانى جۇراوجۇرى
 ئەم جىھانە خوداگەلىكى جىاواز و جۇراوجۇر دەپەرستىن، بەبۇچونى من جەنگ و
 مەرۇف گوزى و داگىرکردنىش لەپەرستنى خوداى جۇراوجۇر و ئالەم جۇرە
 يىرۇباوەرئەو سەرچاوە دەگرىت، بەدلىنبايەوئە ملەكەچ بونى ئەو ھەموو ئەتەوئەيەي
 جىھان لەبەرئەمبەر ئەو ھەموو خودايانەدا بارودۇخىكى ئاوا دەھىنئەتە بوون. بۇ
 نمونە بەفەرمانى خودا ھەندىك لەخىلەكان، كوشت و كوشتار دەخەنە خىلەكانى
 ترەو، و بەپىچەوانەشەو ھەندىك خىلەش بگرە كوشتنى گيانەوئەرىكىش بەتاوان
 دەزانن ھەلەت بەفەرمانى خوداكان. ھەندىك لەخىلەكان بۇنمونە خەلكى "دوگانا"
 ھەرچيان ھەيە لەنىو خۇياندا دابەشى دەكەن و ھىچ كەسىك لەھىچ كەسىكى تر
 بەباشتر نازانن و بەو ھۆيەشەو ژيانىكى ئاراميان ھەيە. بەلگەگەشى بۇ ئەو
 دەگەرئەتەو ھىچ خودايەك ناپەرستىن.

"نەف"ى تەلارساز لە"نون"ى پرسى: بەلام خەلكى "دوگانا" -شارى زىرەن - ھىچ
 خودايەك ناپەرستىن.

نون وتى: ئىمەش بەو ھۆيەو ھەمان ئەو پرسىارەمان لىكرەن، لەوئەلامدا پىيان
 وتىن، ئىمە باوەرمان بەھىچ خودايەك نىە، ھەر لەبنەچەو ھىچ خودايەك
 ناپەرستىن.

"نەف"ى تەلارساز وتى: ئاتوانم باوەر بەو بەھىم كە خىل و ئەتەوئەيەك بى خودا
 بن، ئەمە شتىكى مەحالە.

نون وتى: "موسا"ى خاوەنم زۆرباش ئاگادارى ئەو بوو كە دانىشتوانى
 "دوگانا" ھەمان ئەو گوئەيان ھىنايە زمان - ئىمە ھىچ خودايەكمان نىە -.

تەلارساز وتى: بگرە ئەوانەى كە وا خۇيان نىشان دەدەن ھىچ خودايەك
 ناپەرستىن، ھەمان ئەو خەلكانە نەرىت و بنەماى و ياسايەكى تاييەت بەخۇيان ھەيە
 كەلەناو كۆمەلگەياندا پەيرەوى لى دەكەن و پابەندن پىيەو، بۆيە ھەمان ئەو
 كۆمەلگەيە تۆ باستكرد شىو خودايەكيان لەرپى نەرىت و ياسا و بنەماى
 كۆمەلەيەتەو بۇ خۇيان دروست كردو، بۆيە ھىچ كەس و كۆمەلگەيەك و خىلەك

بەدى ناکرىت كە خاوەنى خودايەك نەبىت، بەدۇنيايەو ئەو بۇچونە پوچ و بىنبەمايە كە دەلێن هېچ خودايەك ناپەرستن، بگرە خىلێكى وەك "دوگانا" ش لەبەرئەوێ چوارچىوێەك لەياسا و نەرىتيان بۇخويان داپشتوو و پەيرەوێ لى دەكەن. هەمان ئەو چوارچىوێەك جياوازی نىوان چاك و خراپ و پەفتارەكانى تر دەستنيشان دەكات. بەدۇنيايەو پىت دەلیم بگرە گيانەوەر و بالندەكانى ئاسمانيش خودايەكيان هەيە بۇئەوێ بنەماي و شىوازی ژيانى نىوان كۆمەلگاكان رێك بخات. "نون" ئەك تەنها مەوۆ بەلكو هەموو بونەوهرێكى زیندوو ئیتر لەهەر كۆیى ئەم گۆی زەویدە پىت ئیتر لەوشكانیدا پىت يان لەئاودا يان لەهەوادا بىجياوازی دەبىت خودايەكيان هەبىت، چونكە بى ئەو مەحالە بتوانن بژين. من لەوێش زیاتر پىداگیرى دەكەم و دەلیم بگرە بىگيانەكانيش خودايەكيان هەيە.

"نون" وتى: بىگيانەكانى وەك ئاو و ئاگر و بەرد و دار، بەچ شىوێەك دەكرىت خودايەكيان هەبىت؟ دەتوانى پىم بلێى كى خودای ئاگرە؟

"نف" وەلامى دایەو: خودای ئاگر هەمان ئەو كەسەيە كە فەرمانى سوتان و سوتاندن دەردەكات، خودای ئاويش هەمان ئەو كەسەيە كە فەرمان دەدات ئاگر بەئاو بكوژيێتەو و لەنىو مەوۆفەكانيشدا خوداگەلێكى جۆراوجۆر هەيە، خودايانى چاكمان هەيە و خودايان خراپ، بۆيە خوداكان لەهەموو شوىيێكدا هەن. لەكىوى "قاف" خىلێك هەيە كە خوداگەلێكى باشيان هەيە، بگرە خاوەنەكەت "موسا" چاوى پىيان كەوتوو.

موسا وتى: وايە. لایەنگرى ئەم قەسەيەى دەكەم.

"نف" وتى: ئەم خىلە سەرقالى كرىن و فرۆشتنن، بۆيە لەولاتيێكەو دەپۆن بۇ ولاتيێكى تر تا ئەو كاتەى كالاكانيان بەتەواوى ئالوگۆر پىنەكەن ئەم گەشتەيان بەوشىوێەك بەردەوام دەبىت، خودای ئەم خىلە ناوى "پرومتە" يە كە لەكىوى "قەفقاز" دا دەژىت. ئەم خىلە لەوباوەرەدان خوداكيان بەبەزەيى و مېهرەبانە و مەحالە بتوانىت زيان بەخەلكەكەى بگەيەنیت، بگرە هەرەشەكانى ژيانيشيان لى دور دەكاتەو، ئەگەر يەكێك لەباوەرەدارانى "پرومتە" دوچارى هەر هەرەشەيەك بپىتەو، "پرومتە" ناهيلىت هېچ زيانێكى پى بگات، مەگەر ئەوێ لەوكاتەدا

ماۋەى پزىگار كىردى نەبىت. "پرومتە" ئەۋەى مۇۋە دەيەۋىت بۇى ھىناۋەتە بون، گىيانەۋەرى گىياخۇرى دروست كىردۈۋە، ماسىيەكانىشى بەشىۋەيەكى تر دروست كىردۈۋە، مۇۋى گۇشتخۇر دروست كىردۈۋە، بۇئەۋەى ئەۋىش بەشىكى لەچىزەكانى ژياندا ھەبىت، گىيا و پۈەك و گۈلە بۇندارەكانى دروست كىردۈۋە بۇئەۋەى مۇۋە بەبۇنكرىدىان مەست بىت. "پرومتە" بۇئەۋەى كەسانەى باۋەرىيان پىيەتى ناگرى لەقولى "قاف" كە "قەققازى" ئىستايە ھىنايە خوارەۋە و مۇۋى فىر كىر كە بەچ شىۋەيەك بەكارى بھىنىت و سودى لى ۋەرگىت، پەيپەۋانى "پرومتە" دەزانن بەچ شىۋەيەك سود لەناگر ۋەرگىر.

"پرومتە" مەرەبانە و ئەۋەى بۇ باۋەرداران دۇپاتكرىدۈۋەتەۋە كە نەۋەكو دەست لەكارگەلىكى ۋەكو كۇشتن و سىتەم ئەنجام بدەن. لەپۈى پەفتار و كىردارەۋە پەيپەۋانى "پرومتە" يەكىكن لەمىپەرەبانتىن خىلى جىهان و زۇر بەدەگمەن بىنراۋە ئەم خىلە لەگەل يەكتىرە بەشەپ بىن، بگرە ئەمانە نەك شەپرى جەستەيى بەلكو دەمەقەش لەگەل يەكدا ناكەن و بەسەر يەكتىرشدا ناقىرىنن، تەنھا لەدوۋ كاتدا دەتۋانى كۆيت لەدەنگى پەيپەۋانى "پرومتە" بىت، لەكاتى بانگىردى يەكتىرى بۇئەۋەى زانىارىيەك بەيەكتىرى بدەن، دۈۋەمىيان لەكاتى گۇرانى وتىندا. ئەگەر پەيپەۋانى "پرومتە" لەگەل خەلكى "ھاتى" دا بەراۋرد بگەين، ئەۋكات تىدەگەين چ جىاۋازىيەك لەنىۋان ئەم دۈۋ خىلەدايە. "ھاتى" ەكان زىر و بەدەرەشت و توندخو و بىبەزەيى و دەمشپن، بگرە گىتۇگۇى ئاسايىشىيان لەشەپ خراپترە. ئەم خىلە لەبەر ھەندىك بابەتى ئاسايى شەپ لەگەل يەكتىرە دەكەن، لەۋانەشە بگاتە ھالەتى كۇشتنىش. لەۋانەيە لەبەر پىكىك ئاۋجۇ ناكۇكىيەكى زۇر گەرە تا ئاستى كۇشتن لەنىۋانىاندا دروست بىت، ھۇكارى ئەۋ ھەموو توندوتىرش ئەۋەيە كە خىلى "ھاتى" پەيپەۋى لەخودايانى جىنگىۋاز دەكەن و ناتۋانن بەسەر خۇياندا زال بن و ويستىيان "ارادە" زۇر لاۋازە. خۇداكانى "ھاتى" خۇداگەلىكى خۇيىنرۇز و توندپە و بىبەزەيىن، ھەر ئەم پەۋشت و خوۋە خاۋەندى ھاتى، بۈۋە ھۇى ئەۋەى پەيپەۋانى بەۋشىۋەيە توندپە و بىبەزەيى و بىپەۋشتىيان لى دەرېچىت،

بەكۆرتىيەكەى خۇداكان نەمۇنە و ھىمان و پەپرەوانىشىيان دواكەوتە و لاسايىكەرەۋەى ئەۋانن.

موسا وتى: بىستومە كە پەپرەۋانى "پرومتە" خۇداى خۇيان لەكىۋى "قاف" زىندانى كىردۈۋە و بەزنجىر "پرومتە" يان بەستۈۋەتەۋە بۇئەۋەى نەتوانىت لىيان ھەئىيىت.

"نەف" وتى: زىندانى كىردن و بەستنى "پرومتە" بەسەر قولى "قاف" ۋە تەنھا دەستەۋاژەيەكى سەرزارەكە. چۈنكە پەپرەۋانى "پرومتە" ئەۋيان بەزنجىر بەكىۋەكەۋە نەبەستۈۋەتەۋە، بەلكو بەرادەيەك "پرومتە" يان خۇش دەۋىت كە ئەۋيان لەۋى پاكىرتۈۋە بۇئەۋەى خۇدا لە قولى "قاف" ۋە نەۋات بۇ ھىچ شۈيىنىكى تر. لەبەرئەۋەى دەرەنن كە "پرومتە" خۇدايەكى مېرەبان و بەبەزەيە و دەرەننىت لەھەر شۈيىنىك خۇى بىيەۋىت بژىت، ئەگەر لەسەرەتادا خەلكى ئەۋيان لاپەسەند نەبۋايە "پرومتە" بەرەفتارەكانى خەلكى دەرەدە پەپرە و گۈپرەيەلى خۇى و سەرنجى ھەموۋيانى بەلەى خۇيدا پادەكىشا. "پرومتە" خۇدايەكى بەبەزەيە و مەرەبانە و بەرەدەۋام ھەۋل دەدات مەرۋلە خۇشەختىدا بژىت، بەستەۋەى "پرومتە" دەرەننىت بەرشتەى گەتوگۋى بزانن نەك زىنجىرى ئاسنن و كەرەستەكانى تر.

نون ائى پىرسى: بەپىئى ئەۋەى تۇ ئىستا باست كىرد "پرومتە" خۇداى "قاف" خۇشى كەز ناكات ئەۋى بەجى بەئىت و بىرەۋات بۇ شۈيىنىكى تر؟ "نەف" ى تەلارساز ۋەلامى دايەۋە: تا ئەۋ كاتەى باۋەدەرانى "پرومتە" ئەۋيان خۇشەۋىت، ئەۋا ئەۋىش لەلەيان دەمىننەۋە و نەۋات بۇ ھىچ شۈيىنىكى تر، لەرەستىدا خەلكى "قاف" و خۇداكەيان يەكتىران زۇر خۇشەۋىت. "نون" لىي پىرسى: كەۋاتە بۇچى "پرومتە" دەرەۋات بۇ شۈيىنىكى تر؟ لەبەرچى دەرەۋات؟

"نەف" ى تەلارساز ۋەلامى دايەۋە: ئەگەر خۇداى چاكە پوۋ لەۋلاتىك ۋەرگىرەت و بەجى بەئىت، ئەۋا خەلكەكەى دۇچارى دەرەيسەرەكى زۇر دەبن و چىتر نابە

خاۋەنى خۇداى چاكە. ھەئبەت ئەو خۇدايەش ئابىت بەخۇدايەكى باشى لەقەئەم
بەدەيت كە خەلكەكەى بەجى بەئىلت.

"نون" لىيى پرسى: بۆچى ئابىت خۇدايەكى باش بىت؟

"نف" ى تەلارساز وتى: بەنەمايەك فەرمانەرەۋايى ھەموو شوۋىن و ولاتىك دەكات،
ئەۋىش ئەۋەيە ئەگەر ولاتىك خۇدايەكى چاك لەدەست بدات، دەبىتە خاۋەنى چەند
خۇدايەكى خراپ.

"نون" لىيى پرسى: چ كاتىك خۇدايەكى چاك پو لەولات و مېلەتىك دەكات و
بۆچى دەپوات؟

"نف" ى تەلارساز ۋەلامى دەداتەۋە: ھۆكارى پۇشتىنى خۇدايەكى چاك
دەگەرپتەۋە بۇ لاۋازى لايەنگرانى.

نون لىيى پرسى: ئايا ئەكرىت نەتەۋەيەكى باش و خاۋەن ويستىش خۇدايەكى
چاك لەدەست بەدەن؟

"نون" ى تەلارساز وتى: بەلى، ئەۋىش كاتىك كە ئەو خىلە پىگاي گەندەلكارى
بگرنەبەر و بگەۋىتە سەر تولەپى خراپەكارى، بەكورتىەكەى گەندەلى و
خراپەكارى لەو ولاتەدا زۆر بىت.

نون لىيى پرسى: ئەى تەلارسازى كۆشكى فىرەمەن، گوتارەكانت لەبارەى
"پرومتە" ى خۇداى خەلكى "قاف" زۆر سەرنج پاكىشن، بەلام ئىمەش خەلكانىكى
سەرەتايى و نەزانىن و لەبارەى خۇداكانى خۇمانەۋە بەسەرەتەگەلىكى زۆرمان
ھەيە.

"نف" ى تەلارساز پرسى: ئەو بەسەرەتەتە چىن؟

نون وتى: لەو سەردەمانەى كە مېژۋەكەى ناديارە، مەۋلە شۋىنىكىدا دەژيا كە
نە برسەيتى و نە تىنۋىيەتى نە گەرم و نەسارما بونى نەبوو و بەبەشيك لەگرفتەكانى
ئەو شۋىنە لەقەئەم نەدەدرا. ئەو شۋىنەيان بە "بەھەشت" بانگ دەكرد، ھەۋايەكى
گونجاۋى -نەسارد و نە گەرم- ھەبوو. ھەروەھا بەھىچ شۋىۋەيەك نەخۇش
نەدەكەوتىت، خواردن و خواردنەۋە بۇ ھەموو كەسىك فەراھەم بوو، تەنھا يەك ميوە
قەدەغە بوو بىخۇيت.

مرۆڤە پرسى: مېوھى چ درەختىك نايىت بخورىت.

خوداش فەرموى: ئەو مېوھى ناوى "زانست"ە، تۆ نايىت لەو مېوھىە بخۆيت.

مرۆڤە پرسى: بۆچى نايىت لەو مېوھىە بخۆم؟

خودا فەرموى: خواردنى ئەو مېوھىە يەكسان بە "دانايى" تۆ و چىتر لەو ساتە بەداوھە پىچەوانەكەى دەست پىدەكات... سەرەتا مرۆڤ بە ئىنى دا لەو مېوھىە نەخوات، بەلام لەداوييدا نەيتوانى بە ئىنەكەى خۆى بپارىزىت، لەمېوھى زانستى خوارد، دواى ئەوھە لەبەهەشت دەرکرا.

موسا دواى ئەوھى كۆتايى بەگوتەى "نون"ى نۆكەرى ھات وتى: ئىستا باسى شتىكت بۆ دەكەم كە بەلاتەوھ زۆر سەير بىت.

"نف" پرسى: باسى چىم بۆ دەكەيت؟

موسا وتى: من لەنەژادى ئىسرائىل و لەخىلى "لوى" ٣١م.

"نف"ى تەلارساز وتى: تۆ لەخىلى "لوى"ت؟ باوھەر ناكەم.

موسا كە چاوھەرى وەلامىكى ئاوا نەبوو سەرەتا بەلايەوھ زۆر سەيربوو و وتى: دەتەوئىت بۆت پونبەكەمەوھ؟

"نف"ى تەلارساز وتى: پىشتەر پونكرەنەوھەكەم لەمبارەيەوھ بىستوھ، ئەوئىش لەزمانى كاھىنى مەزنى كۆشكى فەرمانزەوايى، لەبەرئەوھ پىويست بەدوبارەكردنەوھى ناكات.

موسا بەسەر سوپمانەوھ وتى: ئەو چى بۆ باس كردوئىت؟

"نف"ى تەلارساز وتى: بەھەر حال، ئىستا پىويست بەگىزانەوھى سەرگوزەشت ناكات، بۆيە دەبىت بۆت پونبەكەمەوھ دواى بىستنى ئەيىنى لەدايك بونت تىگەشتەم داىكت ئارەزوى چى بۆ دەكردى و "ئامون تپ"ى كاھىنى مەزنى كۆشكى فەرمانزەوايىش ھەمان ئارەزوى ھەبوو، ئەوئىش ئەوھ بوو تۆ بىتە پادشاى "ميسر". تۆ بەناونىشانى فەرەونى ميسر بانگەشە بۆ خوداى نەبىنراو بەناوى "ئاتون" بكەيت، بۆئەوھى باوھەر بەخەلكى ميسر بەيىن و لەباتى خوداى "ئامون" خوداى "ئاتون" پەرسەن.

³¹ يەعقوب دوانزە كۆپى ھەبوو كە يەككىيان ناوى "لوى" بوو.

دوای ئەو "نف" لىنى پىرسى: ئايا ئەو ئەبىرە كە پۇژىك تۆم بىرد بۇ
ولاتى "كوش" بۇئەو پىشانىت بىدەم خەلكى بەچ شىۋەيەك دانەوئەكائىيان خەزىنە
دەكەن؟

موسا ۋەلامى دايەو: زۇرباش لەبىرمە.

"نف" تەلارسازىش وتى: ئەو پۇژەي تۆم بىرد بۇ ولاتى "كوش"، تۇ وات
دەزانى لەبەرئەو تۆم بىرد بۇ ئەو بۇئەو ئاشناي شىۋازى خەزىنەكردنى
دانەوئەك بىكەم، لەكاتىك مەبەستەم ئەو بوو كەبەپراستى بىيىنى تۇ لەچ نەژاد و
خىلئىكىت، و لەزىكەو ئاشنايەتى لەگەل خىلەكەي خۇتدا پەيدا بىكەيت و بەچاوى
خۇت شىۋازى ژيانى خىلى ئىسرائىل بىيىنى.

موسا وتى: بەھىچ شىۋەيەك ئاگادارى ئەو نەبووم كەمەبەستەت ئەو بىوۋە نەژاد
و خىلئىك پىشانى من بەدەيت كە خۇم لەوانم.

"نف" تەلارساز وتى: دەمويست لەزىكەو بەرجەستەيان بىكەيت و بزانى كە
نەوئە ئىسرائىل لەچ گىرفتارى و ناسۇرىەكدا دەژىن، ئەو پۇژەي خىلەكەي خۇت
پى نىشان دايەت، ھىشتا ھەرزەكاربويەت و بەتەمەنى ژىرى نەگەشتبويەت،
بەكورتىكەي ھىشتا نەبوويەت بەپىار، بەلام ئىستا بارودۇخەكە جىاوازە،
لەبەرئەوئە ئىستا تۇ بەيىنىنى زۇرىك لەگىرفتى خەلک و مىلەتگەلىكى جۇراو جۇر،
و بەشداركردن لەجەنگ و ئەزمون ۋەرگىرتن لەم ھەلومەرجانە بەپراستى بويەت
بەپىار.

موسا وتى: ئىستا مەبەستەت لەم قسانە چىە؟

"نف" تەلارساز وتى: مەبەستەم ئەوئە دەتوانى بىرپار بەدەيت و بىرپارى خۇت
كردارى بىكەيت، بىئەوئە ھىچ كەسىك فەرمانت بەسەردا بىكات.

لەوگەشتەدا "گەمى" ئەو سىيانە پىنگاي پايتەختى گىرتىبىوۋە بىر و لەپىنگادا
گىفتوگۇيەكى زۇربان لەگەل يەكدار كىرد و "موسا" ش ئاگادارى پابىردوۋى "نف" بوو.
"نف" تەلارساز دوای ئەوئە گۇيى لەبەسەرھاتە ناخۇشەكانى موسا بوو، ھەولى
دا باسى بەسەرھاتەكانى خۇي بۇ موسا بىكات و وتى: لەسەردەمى لاويەتىدا ئاشقى
كچىك بوم، باوكى ئەو كچە ۋەك باوكى "مىرىت ئامون" پىتى وتى: دەبىت دانەبەخۇمدا

بگرم و چاۋەرى بگەم. كچەش وتى: منىش دەبىت ماۋەيەك چاۋەرىبگەم، بۆئەۋەى بارودۇخم لەپىۋى دارايىيەۋە باشتر دەبىت، تا بتوانم ژيانى ھاۋسەرى لەگەل كچىكدا پىك بەينم. منىش سالانىكى زۆر تالىم چىشت تا ئەۋكاتەى بارودۇخى درايم باشتر بوو و گەرامەۋە بۆلاى ئەۋ كچە، بۆئەۋەى پىيى بلىم كە بەۋاۋى بلىت ئىستا ھەلومەرجى پىكەينانى ژيانى ھاۋسەرىكى لەبارە. باۋى كچەش بەم ھاۋسەرىتەمان پازى بوو، ئىمەش ژيانى ھاۋسەرىتەمان پىكەينا، بەلام كاتىك ھاۋسەرىكەم سكى پىر بوو، لەكاتى مندالبوندا كۆچى دوايى كرد و ئەۋ بەسەرھاتەش زۆر خەمگىنى كردم، منىش ئەۋشتانەى بەھاۋسەرىكەمەۋە پەيۋەست دەكرا بەھۋى ئازار و خەمەكانمەۋە دورم خستەۋە لەخۇم و ئاشكرايە لەۋمالەش بارم كرد بۆئەۋەى ھاۋسەرى كۆچكردوم نەھىنىتەۋە ياد. من بۇ فەرامۇشكردنى خەم و دلئەنگىەكانم، تا لەتوانامدا بوو لەكۆشكى فەرامنرەۋايىدا خۇم بەكارەۋە سەرقالكرد و خواردنىكى سادە و ساكارىشم بۇخۇم نامادە دەكرد و ھەر لەشۋىن كارەكەشمدا دەخەۋەتم، بەلام كاتىك ھاۋرىكانم بۇ نمونە ۋەكۋو كاھىنى مەزن "ئامون تىپ" و "ئىخاس ئامون" كۆچى دوايىان كرد، ناچاربوم لەكۆشكەۋە بارىكەم بۇ مالىكى دەرەۋەى كۆشك. بۆئەۋەى كاتىك پىۋىستم بەخەۋىت بىرۇم بۇ ئەۋى تا كەم كەم بتوانم بەسەر خەمەكاندا زال بىم.

لەپايەتەخت و لەكۆشكى فەرمانرەوايىدا

سەرئەنجام ئەو گەشتە دورودرىژانە كۆتاييان پىھات و "گەمى" لەكاناردا لەنگەرى گرت بۆئەو سەرنشینهكانى پياده بكات. "نف" لەوناوچەيەدا بەھۆى ناوبانگىيەو جىيى رىز و خوشەويستى تەواوى كرىكارانى كەشتى و باربەرانى ئەو لەنگەرگايەبوو، بەلام "موسا" كەسىكى نەناسراو بوو، ھەروەھا ھىچ ھىمايەكى شازادەيىشى بەخۆيەو ھەلنەواسىبوو. جلى "نون" و جلى "موسا" تارادەيەكى زۆر وەكوو يەك وابوون. مەحەل بوو بتوانى دەستنيشانی بکەيت كە كام لەم دوانە شازادەيە و کاميان نۆكەرە. "موسا" دواى سىسالى كە لەپايەتەخت دوركەوتبويەو بەبينيى ديوارەكانى كۆشك و بۆنى تايبەتى پوبارى نيل و ديمەنەكانى ترەستى كرد ئەوھى ئەمرو دەبيينيى، زۆر جياوازە لەوھى سى سال لەوھوپيش بينيويەتى. ئەو زانى بۆچى ديوارەكانى كۆشكى فەرعەون وەكوو رابردوو شكۆمەندى و مەزنى جارانيان نى. ھۆكارەكەى بىئەزمونى و نەبينيى ھەلومەرجى دەوروبەر و ولاتانى تربوو، لەسەردەمى لاويەتى و ھەرزەكاريدا، بەكورتىكەى ئەو جىھانى لەھەمان ئەو كۆشكەدا دەبيني. ديدگاي موسا دواى گەرانەوھى سىسالى ھەمەلايەنە و پرمەودا بوو، بەبينيى پوداوكەلىكى جۆراوجۆر و بىستنى ديدگاگەلىكى جۆراوجۆر لەگەل ئەو ديدگا سەرتايەى كە لەبارەى جىھانەو ھەيبو زۆر جياواز بوو. ئەو لەگەرانەوھى نىگاكانى وەك پياويكى تەواو و پىگەشتوو و كونجكاو بەھەموو شتىكدا دەخشاند.

پيش ئەوھى پيادە بن "نف" وتى: وەرە پىكەو لەھەمان ئەو مائەى تىيدا نىشتەجىم بژين... "نف" تەلارساز لەبەرئەو ئەم پيشنيارەى لىكرد چونكە

دەيزانى "موسا" ھەز ناكات بگەرپتەو ھە بۇ كۆشكى فیرەون و لەوى نىشتەجى بىيىت. "نف" لەمالىك كە لەخشت دروستكارىو و لەپىنج ژور و ھەيوانىك پىكدەھات دەژيا. سەرەپاي ئەو ژورانە چىشتخانە و سەربانىكى فراوانى بۇ خەوتنى شەوانى ھاوین ھەبوو. باخچەكەشى ئەوئەندە درەختى زەيتون و ھەنجىرى تىدابوو كە شوينى بۇ ھەيوان نەھىشتبويەو.

موسا سەرى سوپما.

"نف" تەلارسازىش ھۆكارى سەرسورمانەكەى لى پرسى.

"موسا" ش لەوئەلامدا وتى: لەكاتىكدا تۆ ئەم تەلار و كۆشكە مەزنانە بۇ خەلكى دروست دەكەيت، بۆچى خۆت مالىكى ئاوا بچوك و بىنرخت ھەيە؟
 "نف" تەلارسازىش وتى: مەزنى و فراوانى مال ھىمنى و ئارامى بەمرۆڤ نابەخشىت، بەلكو شىۋازى ژيان و چۆنىەتى تىپەراندنى تەمەنت سەرچاۋەى ھىمنى و ئارامى تۆيە. ئەم مالىە كە بىژن و مندالم بۇ مەن بەسە.

"نف" تەلارساز خزمەتكارىكى پياو و چىشتكەرىك و باخەوانىكى ھەبوو، لەم پەوھە موسا زياتر سەرى سوپما، چونكە بىنى "نف" تەلارساز كەنيزەكى ژنى نى، لەبەرئەوھى بەدلىنبايەو پياوانى سەلت لەمىسردا بەلایەنى كەم دو يان سى كەنيزەكى ژنيان ھەيە و ئەم كارەش بەلای ھەموو مىسرىكەوھە ئاسايى بوو. كاتىك موسا بىنى ھىچ ژنىك لەو مالىەدا بەدى ناكىست ئەوسا پازى بوو بەوھى لەگەل "نون" دا نىشتەجى بىيىت. خودى "نف" تەلارسازىش نەيدەتوانى بەشىۋەيەكى بەردەوام و درىژخايەن لەو مالىەدا بىيىتەو، بۆيە مالىەكەى بە موسا و "نون" خزمەتكارى سپارد، دواى ئەو خۆى پۆشت بۇ دروست كەردنى پەرسىتگايەكى تازە كە فیرەون پى پاسباردبوو. ھەربۆيە موسا زور خوشحال بوو بەوھى بىئەوھى ھىچ كەسك بىناسىتەوھە لەپايتەختى مىسردا ژيان بەسەر دەبات، بەلام ناچار بۇ يەكلايى كەردنەوھى سەرۋەت و سامانەكەى سەردانى كۆشكى فەرمانرەوايى بكات و چاۋى بە "ستى موسا" سەروك و بەرپرسى سەرۋەت و سامانەكەى بگەويىت، چونكە بگرە پارچە كانزايەكىشى بۇ خەرج كەردن پىنەبوو. موسا بەھەمان ئەو جلوبەرگە ئاسايى و نەناسراوھە و بى ھىچ ھىمايەكى تاييەت

بەخۇي پىڭگاي كۆشكى گىرتەبەر ھۆكارەكەشى بۇ ئەۋە دەگەرپىتەۋە كە جەلە
تاييەتەكانى خۇي لەدەست داۋە. گەشتە بەردەم بارەگاي كۆشكى فەرمانپەرۋايى
فەرەۋن و بەرپىرسى پاسەۋانان لىي پىرسى:

-تۆكىت كە دەتەۋىت بېرۋىتە ناۋ كۆشكى فەرمانپەرۋايىيەۋە؟

"موسا" ش تەماشايەكى سەرتاپاي ئەفسەرى پاسەۋانى كىرد و ورژا و نەيتۋانى
پى لەسەرسوپرمانى خۇي بگىرت، چونكە ئەۋ پىاۋە لىۋى سور و بىرۋىكانى پەش
كىردىۋو، پاسەۋانەكانى تىرىش بەھەمان شىۋەي ئەفسەرەكەيان ئاراپىشتىيان كىردىۋو.
موسا دەيزانى ئەم پاسەۋانانە لەشازادەكانن، بەلام ئەۋ شازادانەي كە دايكىيان
كەنيزەك بىۋن. "موسا" دىۋى سىيسال دورى لەكۆشكى فەرمانپەرۋايى پەيى بەۋە
بىرد كە چ گۆپانكارىيەك لەۋىدا پرويداۋە، گۆپاننى پاسەۋانەكان بەلگەي گۆپىنى
نەرىتى كۆشكى فەرمانپەرۋايى دەسەلمىنىت. پاسەۋانەكان "موسا" يان بىنەۋەي
ھىچ ھىمايەكى فەرمانپەرۋايى پىۋە بىت ناسىيەۋە و پىيان پىدا بچىتە ژورەۋە و
تەۋاۋى كاربەدەستىانى كۆشك زانىان كە "موسا" گەپراۋەتەۋە، بەلام بەرژن و
بالاي "موسا" بەھەمان ئەندازەي ئاراپىشتى ژانەي پاسەۋانەكانى كۆشك بەلای
كاربەدەستان و دەستەلاتدارانى كۆشكەۋە سەرسوپرەينەر بىۋ. موسا تەماشاي ھەر
لايەكى ئەۋ كۆشكەي بىكرىدەيە يادگارى پابىردىۋو و سەردەمى مىندالى زىندىۋو
دەكرەۋە، لەۋكاتەدا موسا ناۋنىشانى "ستى موسا" ي بەرپىرسى سەرۋەت و
سامانى لەيەكىك لەپاسەۋانەكانى كۆشك ۋەرگىرت.

كاتىك "ستى موسا" بىستى "موسا" گەپراۋەتەۋە بەدلىگرانىيەكەۋە بەرەۋىرى پۇشت،
"ستى موسا" زۇرباش ئاگادارى ئەۋەۋو كە فەرەۋن زۇر پىقى لىيەتى و زۇرىش
لىي تۋرەيە، بەلام ئەۋەي بەباش زانى ۋا خۇي بنوئىت كە ئاگادارى ئەم بابەتە نىيە
ۋەك شازادەيەك مامەلەي لەگەلدا بىكات و وتى:

-مەن بەم گەپراۋەيەت زۇر خۇشحال بوم، چونكە دەمزانى سەرنەجام دىيىتەۋە،
فەرەۋنىش ئاگادارى گەپراۋەي تۋ بىۋ، لەبەرئەۋە باشتىر ۋايە بېرۋىت بۇلای ئەۋ.
موسا وتى: نەھاتوم بۇئەۋەي چاۋم بەفەرەۋن بىكەۋىت، بەلكو ھاتوم تا بىرىك
لەزىر ۋەھندىك لەدارايىيەكانى دايىك ۋەرگىرم كە لەلای تۋيە.

"ستی موسا" له وکاته دا سهری پړزی دانه واند و وتی: "ئوهی دایکت له دواي خوئی به جیئی هیشتوو وهك نه مانه تیک له لای منه و بگره دهستم له نهنگوستیله یه کیشی نه داوه، به لام به مەرچیک ده توانیت دهست له سامانی دایکته وه بدهیت که سهردانی فیرعون بکهیت و چاوپیکه وتنی له گه لدا بکهیت، نه گهر نه فرمان بدات نه و ده توانی ته وای سامانه کهت هر نیستا و هرگریت، چونکه من جگله که سیك که نه مانه تیکی له لایه هیچ شتیکی تر نیم.

موسا وتی: له نیستا بهم جله ئاساییانه وه پوشتن بولای فیرعون به کاریکی باشی نازانم.

"ستی موسا" وتی: به هر حال نه گهر بته ویت سامان له من و هرگریت ده بیت فرمانی فیرعونت پی بیت.

"موسا" ش ناچار به هه مان نهو جلوبه رگه وه پوشته لای فیرعون و فیرعونیش زور سهری سوپما به وهی "موسا" ی به جلیکی ساده وه بینی، چونکه تا نه وکاته نه وه پوی نه داوو که سیك به به ژن و بالا و جلوبه رگیکی ئاواوه سهردانی فیرعون بکات، بویه هه موو که سیك هه ولئ ده دا جوانترین جلوبه رگ له بهر بکات نه وکات هه ولئ نه وه بدات چاوی به فیرعون بکه ویت. نهو که سانهش که له لای فیرعون بون سهر سوپمانیان له فیرعون که متر نه بوو. هه لبت پشتر فیرعونیان ئاگادار کرد بووه که "موسا" هاتوو و به جلوبه رگیکی شپه وه دهیه ویت چاوی پیی بکه ویت، فیرعونیش پیی راگه یاندن "موسا" بهو جلوبه رگه وه بکه نه ژوره وه، به لام له و باوه رده نه بوو که موسا به شکومه ندی و پایه داریه وه ببینییت. فیرعون به دهستی پیی راگه یاند که بیت له سهر ته خته که ی پالی دانیشتیت بولیه وهی گفتوگوی له گه لدا بکات، له بهر نه وهش داوای لیکرد له ته نیشتیه وه دانیشتیت تا ئاماده بوان گوئیان له گفتوگوکانیان نه بیت. "موسا" ته ماشایه کی فیرعونی کرد و بینی بهوشیوهیهش له پوی ته مه نه وه گوڤانکاری به سهردا نه هاتوو.

دواي نه وه موسا سهری دانه واند، بیستی فیرعون ده لیت: هر چه ند ماوه یه کی زوره له کوشکی فرمانپه وایی دور که وتویتته وه، به لام نه ریتی کوشکی

فەرماندە وایت لەمیر نەچوو تەو. ئیستا بۆم بگێرەرەو سەرچاوەی پوباری نیل و شاری زێرینت دۆزیەرە؟

موسا وەلامی دایەرە: بەگوتە کاهینەکان سەرچاوەی پوباری نیل لەبارەگای خودایاندا جێگیرە.

فیرعمون وتی: کارم بەگوتە کاهینەکانەرە نیە، لەتۆ دەپرسم سەرچاوەی پوباری نیل و شاری زێرینت بینی؟

موسا وەلامی دایەرە: ئیمە ئەو ھەموو ماوێ بەدریژایی پوباری نیل پیمان کرد تا گەشتینە شوینێک کە پوبار گۆرا بە جۆگەلێک و لەوێشەرە بەردەوامیمان دا بە پیادەکەمان تا گەشتینە دەریاچەیک، لەوێ دوا چیتەر نەتوانی لەو تیبگەم ئایا ئەو پوباری نیلە یان یەکیکە لەلقەکانی پوباری نیل.

فیرعمون وتی: ئەو شاری زێرین چی؟

موسا وتی: ئەو شارە کە بەزێر ناوبانگی دەرکردووە بونی دەرەکی نیە، تەنھا چەند خانوویەکی بچوک و کۆمەلێک پەشیپستی تێدا دەرژیت. کۆمەلە ھەژاریکی پوت و پەجالبون، چ بگات بەوێ خاوەنی زێر بن.

فیرعمون لەوکاتەدا بێدەنگ بوو، فیرعمون ئەوێ ھینایەرە یاد خۆی کە سیسالت و شتیک لەوێ وپیش فەرمانی دا قازیکی بۆ ڤاوبکەن تا فالیکی پی بگرتەرەو، دواي ئەوێ ئەو قازەیان بۆ ڤاوکرد بردیانە لای کاهینی مەزن بۆئەرەو پینشبینی ئاینەرەو بۆ بکات. کاهینی مەزنیش چیقڵدان قازی پشکنی و بەردە پزیزکی پەشی تێدا بینی و بەفیرعمونی وت: نەھامەتیەکی مەزن ھەرەشە لەناوچونت لێدەکات.

فیرعمونیش بەدلگرا نیە کەرە پرسسی: چ جۆر ھەرەشەیک بەچ شیوہیک دەتوانریت پئی لی بگیت.

کاهین وتی: بەھیچ شیوہیک پئی لیناگیرت، جگە لەوێ ئەو کەسە کە گومانەت لێی ھەبە و لێی دەرستیت لەناوی ببەیت بۆئەرەو بەم شیوہیک پئی لەو ھەرەشە بگرت، بەلام فیرعمون لەسەرتاسەری پایتەختی میسردا تەنھا لێک کەس دەرستە و ئەو کەسەش "موسا" بوو، چونکە بەفیرعمونیان وتبوو موسا

باوه‌ری به‌خودای "ئامون" نیه و وهك خودایه‌کی خوی په‌سەندی ناکات، خودی
 فیرعه‌ونش ده‌یزانی که "موسا" باوه‌ری به‌خودای "ئاتون" ه و پۆژیک دیت میسر
 ویران ده‌کات، تەنها ئەو نوکه نیزه کاریگەری کار لەو بکات بی‌ه‌شکردنیه‌تی
 له‌سامانی "ئەخاس ئامون" ی دایکی. کاتیک فیرعه‌ون بە‌دهم ئەم بی‌ۆکه‌وه نوقمی
 ئەندیشه‌ی بوبو بە‌رده‌وامی به‌بێ‌ده‌نگی خوی دا، ئەوانه‌ش که له‌چواردە‌وریدا بون
 زۆر باش ئاشنای خو‌پ‌ره‌و‌یشتی بون و ده‌یان‌زانی هە‌رکاتیک فیرعه‌ون به‌وشی‌وه‌یه
 بێ‌ده‌نگ بیت، ده‌یسه‌لمینیت که زۆر تو‌پ‌ره‌یه.

دوای ئەوه له‌ناکا و فیرعه‌ون سه‌ری هه‌ل‌پ‌ری و هاواری کرد: بۆ‌چی دو‌باره
 گه‌پ‌ایته‌وه بۆ پایته‌خت؟

موسا وه‌لامی دایه‌وه: هاتوم بۆ‌ئه‌وه‌ی ئەو سامانه‌ی وهك میراتیک له‌دایکه‌وه بۆم
 به‌جی ماوه وەرگرم، چونکه بۆ دایین کردنی بژێوی ژیانم پی‌ویستم به‌و سه‌روه‌ت و
 سامانه‌یه.

فیرعه‌ون هاواری کرد: گه‌رچی پاسپێ‌دراوم بگه‌ر ده‌ردیک له‌و سامانه‌ت پی
 نه‌به‌خشتم، به‌لام فه‌رمان ده‌دهم "ستی موسا" هه‌موو سامانه‌ته‌که‌ت بۆ بگه‌رێ‌نیت‌وه.
 موسا وتی: سوپاست ده‌که‌م.

فیرعه‌ون وتی: پی‌ویست به‌سوپاسکردنم ناکات، چونکه ده‌زانم تۆ رقت لیمه‌ هه‌ز
 ده‌که‌یت سه‌رم له‌لاشه‌م بکه‌یت‌وه.

موسا وتی: ئە‌ی فیرعه‌ونی ئەم سه‌رده‌مه، من له‌ولاتی "کوش" ئە‌وه‌نده کوشت و
 کوشتارم بینیه‌وه، چیت له‌کوشتن بێ‌زارم.

فیرعه‌ون وتی: سه‌ره‌پای ئە‌وه‌ش ئە‌و رقه‌ی له‌به‌رامبه‌ر مندا هه‌ته به‌ له‌ناو‌بردنی
 من کو‌تایی دیت.

موسا وتی: به‌هه‌له‌دا چویت، بۆ جی‌به‌جی کردنی دادوهری پێ‌گا‌گه‌لیکی زۆر هه‌یه
 که له‌کاتی پوداوه‌کاندا خوی ئاشکرا ده‌کات، هه‌ر ئەم جو‌ره دادوهریانه‌ش تۆ
 له‌کوشتن و خوین‌پرشتن به‌دور ده‌گریت.

ئە‌م گوته‌یه‌ی موسا به‌لای ئاماده‌بوانه‌وه تازه و بی‌وینه‌ بوو، چونکه هه‌یج که‌سیک
 تا ئە‌و کاته به‌وشی‌وه‌یه قسه‌ی نه‌کردووه.

فیرعون بههوی بیستنی گوته بویرکانی موساره سهری سوپما و وتی: ئەی ئەو مروڤه‌ی که نیوه ناوت هه‌یه، چ خودایه‌ک پشتگیریت ده‌کات که به‌شانازی و خو به‌زلزانیه‌کهوه قسه‌ده‌که‌یت؟

موسا وتی: ئەی فیرعون هه‌موو که‌سی‌ک زۆرباش ده‌زانیت که "ئخاس ئامون" به‌ده‌ستی تو کوژراوه، ئەگەر له‌دوای ئەم قسانه‌شم بکوژیم هه‌موو که‌سی‌ک زۆر به‌باشی ده‌زانیت که بکوژی من تویت.

فیرعون ته‌کانیکی دا به‌خوی و هه‌ولی دا به‌سه‌ر خۆیدا زال بیت دوای ئەوه له‌سه‌رخۆ وتی: بۆچی له‌باتی دژایه‌تی کردنم هه‌ول ناده‌یت له‌گه‌ڵ مندا هاوپه‌یمان بیت و ده‌ست بنیینه‌ ناو ده‌ستی یه‌ک‌تره‌وه بۆئه‌وه‌ی له‌هه‌موو شتی‌ک به‌هره‌مندت بکه‌م؟

موسا وتی: ئەوه‌نده‌م هه‌یه که بتوانم بژیوی ژیانم دابین بکه‌م و له‌وه‌ش زیاتر پیویستم به‌هیچ شتی‌کی تر نیه.

فیرعون وتی: شیوازی قسه‌کردنت بیزار و دل‌گرانم ده‌کات، هه‌ولی‌کی زۆرم له‌گه‌ڵ تۆدا دا به‌لام دیاره‌ رقت له‌خودایانی میسره. کاهینه‌کان پێیان پاسپاردوم ب‌تکوژم، به‌لام من ئەم کاره‌م نه‌کرد، به‌لام ئیستاش په‌شیمانم، چونکه به‌راستی له‌ئیستادا به‌رگه‌ی ئەم بێشه‌رمی و بویریه‌ت ناگرم و له‌وانه‌یه له‌هر ساتی‌کدا هه‌لچم و فه‌رمانی کوشتنت ده‌ربکه‌م... فیرعون دوای ئەوه وتی: تو بۆچی به‌و شیوه‌ بێشه‌رمانه‌ ر‌ه‌فتارم له‌گه‌ڵدا ده‌که‌یت؟

موسا وتی: له‌به‌رئ‌ه‌وه‌ی ده‌زانم لێم ده‌ترسی، به‌لام نازانم بۆچی لێم ده‌ترسی! ته‌نها ئەوه ده‌زانم که لێم ده‌ترسی.

فیرعون وتی: ئەی کوپی لاو تو نابیت لیبورده‌یی به‌ترس لێک بده‌یت‌ه‌وه. بۆچی له‌تۆ ب‌ترسم؟ چونکه هه‌ر له‌سه‌رده‌می منداڵیه‌وه به‌لیبورده‌یه‌وه ر‌ه‌فتارم له‌گه‌ڵدا کردویت ئیستاش هه‌ر به‌وشیوه‌یه ر‌ه‌فتارت له‌گه‌ڵدا ده‌که‌م. هه‌لبه‌ت نامه‌و‌یت ب‌لێم به‌زه‌ییم پێتدا هاتووه‌ته‌وه چونکه دل‌نیام ئەم گوته‌یه‌م په‌سه‌ند ناکه‌یت! به‌لام له‌به‌رامبه‌رتدا لیبورده‌ بوم ئه‌و‌یش له‌به‌ر سی‌ هۆکار. یه‌که‌م: له‌به‌رئ‌ه‌وه‌ی کوپی "ئخاس ئامون"‌یت، دووه‌م: له‌نیو شازاده‌کانی میسردا له‌روی قه‌د و بالا و

شېۋەتەۋە بېيۋىنەي و سىيەمىيان: لەبەرئەۋەي بەناۋىنىشانى فرماندەي ھىزى گالىيسكەۋانى پۇشتىت بۇ ۋلاتى "كوش" و ئازايەتى خۇتت سەلماند و ۋەك سەربازىكى ئازا و دلىر گويپرايەل بويىت و جەنگاۋىت، بىستومە ئەۋكاتانەي سەربازەكان خەۋيان لى كەۋتۋوۋە تۇ بىداربويىت. من لەپىي نامەكانى فرماندەي ھىزى سەربازى نىردراۋەۋە ھەموو زانىيارىەكى تۆم پىگەشتوۋە و زانىومە كە تۇ تاكە ئەفسەربويىت لەگەل ژناندا رات نەدەبۋارد. منىش تەنھا لەبەر ئەم تايبەتمەندىيە بەرجەستانەت لەپۇژىكى ئاۋادا نەمەيلاۋە ھەۋلى كۈشتنت بدريىت، سەرەپاي ئەم تايبەتمەندىيە بەرجەستانەت گويىت بەبچوكتىن شتى ھاۋپىيان و ئەۋ كەسانەي چاكەي تۇيان دەۋىت نەداۋە.

موسا لىي پرسى: لەچ پويەكەۋە دەلىت گويىم بە ھاۋپىي و خىرخۋازانى خۆم نەداۋە؟

فیرعەون وتى: چونكە دۋاي ئەۋەي گەپرايەۋە بۇ پايتەختى مىسر لەباتى ئەۋەي بىيىت بۇ كۆشكى فرمانپەۋايى پۇشتى لەمالى "نف" تەلارسازدا نىشتەجى بويىت. موسا پرسى: ئەم بابەتە چ پەيۋەندىيەكى بەگويىنەدان بەھاۋپىيان و خىرخۋازانمەۋە ھەيە.

فیرعەون وتى: لەپرستىدا ھۆكارەكەي ئەۋەيە، چونكە تۇ خۇنەۋىستانە ھۆكارى لەناۋىردنى "نف" تەلارسازت فەراھەم كىردۋە. ئەم كارەي ئەۋ دەيىتە ھۆي لەناۋىردنى.

موسا بەنىگەرانیەكەۋە لىي پرسى: بەۋاقتا تۇ دەتەۋىت "نف" تەلارساز بكوژىت؟ فیرعەون وتى: من نەموتۋوۋە دەيىت لەناۋ بىرىت، بەلام ئەم كارە زىيانىكى زۇر بەژيانى دەگەيەنىت، ئىستاش پرسىارىك لەم نىۋەندەدا سەر دەرەھىنىت، ئەۋ پرسىارەش ئەۋەيە تۇ دەلىيىت من بىھودە لەتۇ دەترسم، ئەگەر بەپراستى تۇ مەبەستىكى خراپىت لەبەرامبەر مندا نىيە، بۇچى لەكۆشكەكەي مندا نەخەۋىت. ئەم پەفتارەت جگە لەمەبەستىكى خراپ لەبەرامبەر مندا ھىچ واتايەكى تر لەخۇ دەگريىت؟ تۇ دەيىت بزانى ئەۋ كەسانەي كە دەبنە دۇستى دۆرمەنەكانى فیرعەون، خودى ئەۋ كەسەش بەدۆژمنى فیرعەون لەقەلەم دەدرىت، چونكە ئەۋ كەسەي

فیرعون لیئی دەترسینت بئی ئەملاولا بیریاری مەرگی بەسەردا دراوه بۆئەوێ لەدوای مردنی هیچ گومان و ترسێک ختوکی نەدات، ھەرکەسیکیش بەرگری لەدوژمنی فیرعون بکات، بەھەمان شیوہ ئەویش مەرگی بۆ خۆی مسۆگەر کردووە. موسا وتی: بەھێچ شیوہیەک بیرم لەم بابەتە نەکردووەتەوہ.

فیرعون وتی: ئەو موسا تۆ چۆن دەستی ھاوکاری لە "نف"ی تەلارساز بەرز دەکەیتەوہ و بەھێچ شیوہیەک دەستی لیبوردەیی بۆ من درێژناکەیت و داوای هیچ لیناکەیت. تۆ داوای هیچ شتێک لەفیرعون، لەمن کە فیرعونم ناکەیت، بەلام داوای ھەموو شتێک لەتەلارسازێک دەکەیت؟ بۆچی؟

موسا وتی: لەبەرئەوێ "نف"ی تەلارساز فیرعون نیە، خانەخوێبی و میوانداری ئەوم پەسەند کرد.

فیرعون وتی: ئەو کوپی لاو تۆ تاییبەتمەندگەلیکی بەرجەستەت ھەیە کە لەھێچ کەسیکی تر ناچیت، پەفتاریکی مەزن بەلام کوتاریکی منداڵانەت ھەیە و نازانی دەستەلات و ھیزی فیرعون تا چ ئاستیکە، تۆ باشتەر وابوو بقرانیایە فیرعون بەیەک دەست پراوہشاندن دەتوانیت ھەرکەسیک کە تۆ بتەوێت تەختی زەوی بکات، تەواوی مرقەکان لەبەرچاوی فیرعوندا جگە لەگەردێک ھێچی تر نین! فیرعون بەیەک پوژ دەتوانیت ھەزاران کەست بۆ لەناو ببات بئی ئەوێ کەسیک بتوانیت لەبەرامبەریدا وشەیک بەینیتە گۆ. ئەو موسا تۆ نازانی دەستەلات تا چ پادەیک چیژ بەخشە، تۆ تامی کوشتنی کەسانی تەرت نەکردووە، فیرعون وەک خوداگان بەھیزە. تەماشاکە ھەرئێستا بەشیک لەدەستەلاتەم پیشانی تۆ دەدەم، بۆئەوێ بزانی فیرعون تا چ پادەیک توانای ھەیە.

داوای ئەو فیرعون چەپلەیکە لیدا کە لەسەرتاسەری کۆشکدا دەنگی دایەوہ، داوای ئەو فەرمانی دا: ھەمووتان بپۆنە دەرەوہ. لەچاوتروکانیکدا بئی لەفیرعون و موسا ھێچ کەسیک لەتەلاری فیرعوندا نەمایەوہ.

فیرعون بە "موسا"ی وت: بینیت فەرمانەکانم بەچ خێرایییەک جیبەجی کران. بگرە بالوێزی ولاتانی تریش بەھەمان شیوہی ئەمانە فەرمانەکانی منیان جیبەجی کردووە چونکە دەیانزانی ئەگەر لەکاتی خۆیدا فەرمانەکانم جیبەجی نەکەن

به توندی لییان توپه دهیم. ئیستا توش هیچ کاتیک نه وه له یاد نه کهیت، هر فرمانیک دهریکه بهو خیراییه بی نه ملولا جیبه جی دهکریت، بونمونه فرمان بدهم هه موو میسر یه کان ولاتی میسر به جی بهیلن، لهم کاته دا هیچ کهسیک دوا ی نهو فرمانه ناتوانیت له میسر دا بمینیتته وه، به لام له بهر نه وه ی پیویستم پیانیه نه فرمانه یان بو دهرناکه م. تو له گوته کانتدا باسی خیل ی "کوش" ت کرد، به لام من ده یان خیل ی تری وهک ولاتی "کوش" گهر له ناو بچن له بهر چاوی مندا وهک پوشیک وایه، مانه وه ی من گرنکه نهک خه لکی. نه گهر بهر نه وه ندی مانه وه و بونایه تی و پله و پایه م وا بخوازیت، هه موو بهر به ست و خیل و نه ته وه یه ک له گه وره وه تا بچوکیان په وانه ی مهرگ-ولاتی خورئاوا-دهکه م. له هه مان کاتدا ناگاداری نهو م تو هه ولی له ناو بردنم ده ده ییت، به لام له بهر نه وه ی توانای نه نامدانی نهو کاره ت نیه دهسته پاچه بویت.

موسا وتی: وهک پیشتر وتم فیرعه ون به هه له له من تیگه شتووه. بیده نگیه کی تاراده یه ک در یژخایه ن بال ی به سه ر نهو دوانه دا کی شتا، به لام نه مجاریان موسا پۆچوو هه زری خو یه وه و گو تاره کانی فیرعه نی له ده رو نی دا لی کدا یه وه و لایه نگری گوته کانی فیرعه ون ی کرد و زانی که دهسته لاتیکی ته وای هه یه، له پوی لی بورد ییشه وه فیرعه ون راست ده کات، چونکه زور به ناسانی ده یته وانی فه رمانی له ناو بردنی بدات، بی نه وه ی هیچ کهسیک بتوانیت ناره زایی خو ی له بهرام بهر نه م فه رمانه دا دهر بیری ت. دوا ی نهو په یی بهو راستیه ش برد که فیرعه ون هه ولی له ناو بردنی نادات، بگره هه ره شه و هیچ زیانی کیشی پی نه گه یاندو وه، به لکو ته نها هه ره شه ی لی کرد بوو. هه روها نه ی ده ته وانی له وه تی بگات فیرعه ون به م په فتاران ه ی نواندی مه به ستی چی بووه.

فیرعه ون بیرو هه زری موسای ناو یته ی گوته کانی خو ی کرد و لی ی پر سی: له کاتی گیانه لانی فه رمانه ی هیزی نی رد راو "ستی کف" دا ناماده بویت؟
موسا وتی: به لی نه ی فیرعه ون.

فیرعه ون وتی: بویان گیرامه وه که مهرگی "ستی کف" له نه خو شی وه سه رچا وه ی گرتو وه، نهک نه وه ی له جه نگدا بریندار بویت و دوا جار مر دییت.

موسا وه لآمی دایه وه: وایه.

فیرعهون لیئی پرسى: له کاتى گیانه لآنیدا چ بارودوخیکى هه بوو؟

موسا وتى: وهك ئهوانه ی که گیانیان داوه، وهك ئهوانه ی که دهمرن.

فیرعهون لیئی پرسى: ئایا "ستى كف" له مهرگ دهترسا؟

موسا وه لآمی دایه وه: به هیچ شیوهیهك له مهرگ نه دهترسا، به لآم له روداوه کانی

دواى مهرگى دهترسا.

فیرعهون وتى: له مه به ستت تیناگه م.

موسا وتى: "ستى كف" خه مى بۆ ئه وه دهخوارد که بۆچی ئه م مهرگه ی له برینى

جهنگه وه سه رچاوه ی نه گرت و له باتى ئه وه ی له گۆره پانى جهنگدا به کوشه ت بدریت

بۆچی له جینگه خه وه که یدا گیان له ده ست ده دات.

فیرعهون وتى: ئه م گوته یه هه موو سه ربازیکى ئازا و دلیر ده گریته وه، ئه وان

نایانه ویت له جینگه خه وه کانیاندا گیان له ده ست بدهن، بۆیه به باشى ده زانن

له گۆره پانى جهنگدا کۆچی دواى بکه ن.

موسا وتى: هه موو خه میکی "ستى كف" ئه وه بوو که له خوداکانى میسر دور بوو،

ئه ویش له به رئه وه ی ناتوانیت له نزیکه وه داواى پاریزگاریان لیبکات.

فیرعهون وتى: زۆر سه یرم له م گوته یه ت دیت، چونکه "ستى كف" زۆر باش

ده ناسم له به رئه وه ی زۆر باوه ڕى به خوداکان نه بوو، بگه ره زۆر به باشیش خوداکانى

میسرى له به رنه بوو، بۆیه سه رم له م گوته نه ت سوڤ ده میتى که به چ شیوهیهك پیاویك

که بیروباوه ڕیکى ئاواى هه بیئت شتى وای هیئابیته زمان.

موسا وتى: له به رئه وه ی بیروباوه ڕى مروڤه له کاتى مهرگ و ژيانى ئاساییدا زۆر

جیاوازه و گۆرانکارى به سه ردا دیت، لهوانه یه به وى خوو و بینینى که سانى تر و

گوته کانیانه وه ئه ویش خۆنه ویستانه باسى خوداکان بکات، له کاتیکدا به هیچ

شیوهیهك باوه ڕى پنیان نه بووه. هه لبه ت زیاتر سه یرم له وکه سانه دیت که

ده جهنگین، چونکه جهنگ بیروباوه ڕى مروڤه سست ده کات.

فیرعهون وتى: لهوانه یه شتى وا پویدات.

دوای ئەوێ بابەتی گفتوگۆکەى گۆڤى و وتى: ئەى موسا لەکاتى لێدوانەکاندا
وتت، هەولێ لەناوبردنى منت ئەداوه وایه؟

موسا وتى: بەئێ وایه ئەى فیرعەن.

فیرعەن وتى: زۆر حەز دەکەم باوەڕ بەگوتەکانت بکەم.

موسا وتى: ئەوێ لەدەمدا یە پێم ڕاگەیاندى. بگرە بەهیچ شێوەیەك بیرم لەوه
نەکردوووەتەوه کە هەولێ لەناوبردنت بدهم.

فیرعەن ئەوکاتانەى موسا قسەى بۆ دەکرد تەماشای چاوانى دەکرد بۆئەوێ
بزانیت ئایا موسا راست دەکات یان نە. سەرئەنجام وتى: تۆ راست دەکەیت، منیش
بێهودە بیر لەم بابەتە پڕۆپۆچانە دەکەمەوه کە تۆ هەولێ لەناوبردنت دەدەیت.
ئێستا دەتوانى برۆیت و سامانەکەى خۆت لەبەرپرسی دارایی وەرگریتەوه. موسا
دوای وەرگرتنى سامانەکەى لەگەڵ "نون" دا لەپایتەختدا نیشتەجێ بون، بەلام
بەشێوەیەكى تازە و جیاواز. ئەو وەستاکانى کەشتى ڕاسپارت کەشتیەکى بۆ
دروست بکەن کە بێ لەچیششت خانە، حەمام و ژورى خەوتن و هەموو
خۆشگوزەرانى و پێداویستىەکى تری تێدا بێت، سەرەڕای ئەمانەش شێوازى
لێخوڕینى کەشتیەکەش بەشێوەیەك دروست بکەن کە هەم یەك کەس و هەموو دوو
کەسیش وەك کەشتیەوانێك پێکەوه بتوانن لێى بخوێن. "نون و
موسا" کەشتیەکیان وەك مائیکى گەرۆک بۆ خۆیان دەستنیشان کرد و لەسەر
پووبارى نیل گەشتیان بۆ هەموو شوێنێك دەکرد، هەلبەت گەشتەکانیان
سنورداربوو، چونکە پیاوانى فیرعەن بەبەردەوامى چاودێرى گەشتەکانى موسایان
دەکرد.

موسا جاریکیان کەشتیەکەى بەرهو باکور لێخوڕى، ویستى بېروات بۆ نیشتەمانى
دایکى "کوش"، بەلام "نون" لەوه ئاگادارى کردەوه کە "گەمى" یەك دوايان کەوتوو
و چاودێریان دەکات. بۆیه ئاڕاستەى گەشتەى گۆڤى و ڕینگای باشورى گرتەبەر و
خۆى لەشوێنێکدا بێنیهوه کە "نف" ی تەلارسازى سەرقالى دروست کردنى
پەرستگایەکى مەزنە، لەپراستیدا لەبەرئەوێ پەرستگاکیان لەناو بەردیكدا
هەلەدەکوێ بۆیه بەهیچ شێوەیەك سویدیان لەکەرەستەى دروستکردنى تەلار

وهرنه دهگرت. چونكه پهرستگا له ناو جهرگه‌ی بهردیكدا دروست دهكرا. موسا بیینی بریكی زۆری بهرد هه‌لكۆله‌كان سه‌رقالی هه‌لكۆلینی ئه‌و پهرستگایه‌ بون، ئه‌و نمونه‌یه‌کی بچوکی پیشانی "نون" دا و وتی: پهرستگا سه‌ره‌کیه‌كه‌ له‌سه‌ر ئه‌م نمونه‌یه‌ دروست ده‌که‌ن.

"نون" یش به‌بیینی ئه‌و نمونه‌یه‌ی كه‌ درێژه‌یه‌کی سی مه‌تر ده‌بوو زۆر سه‌ری سوپما و وتی: ئایا به‌راستی ئه‌و پهرستگا سی مه‌تریه‌ ته‌نها نمونه‌یه‌كه‌؟ موسا وتی: به‌ئێ، ئه‌وه‌ نمونه‌یه‌كه‌ ده‌بی‌ت پهرستگا راسته‌قینه‌كه‌ به‌پێی ئه‌م نمونه‌یه‌ دروست بكریت و ئیستا بۆئه‌وه‌ی به‌ته‌واوی د‌ل‌نیا بیت ده‌پۆم و له‌سه‌ره‌رشتی به‌رده‌ه‌لكۆله‌كان ده‌پرسم.

به‌رپرسی به‌رده‌ه‌لكۆله‌كان ناوی "شپ‌ت" بوو و موسا خۆی كرد به‌هاوپی و ئه‌ویش به‌م شیوه‌یه‌ بۆی پونكرده‌وه‌: من ده‌بی‌ت نه‌خشه‌ی ئه‌و یازده‌ پهرستگایه‌ی كه‌ فیرعه‌ون پێی راسپاردوم بۆ فیرعه‌ون دروست بكه‌م. ئه‌م یانزه‌ پهرستگایه‌ش ده‌بی‌ت له‌به‌ردیك هه‌لكۆلم.

موسا به‌ته‌ماشاكردنی ئه‌و یانزه‌ نمونه‌یه‌ ته‌نها یانزه‌هه‌مینانی په‌سه‌ند كرد و وتی: ته‌نها باسی نمونه‌ی یازده‌هه‌مینانم بۆ بکه‌ كه‌ فیرعه‌ون پهرستگایه‌کی له‌پێی "نف" ته‌لارسازه‌وه‌ دروستكرد كه‌ تا ئیستاش ئه‌و پهرستگایه‌ پایه‌داره‌ و ناوی "پهرستگای ئه‌بو سمبل ٣٢" ه‌.

"شپ‌ت" به‌ "موسا" ی وت: فیرعه‌ون ده‌ نمونه‌ی یه‌كه‌می په‌سه‌ند نه‌كرد، به‌لام ئه‌وه‌ نمونه‌ی یانزه‌یه‌مه‌ کاری له‌سه‌ر ده‌که‌ین و له‌حالی هه‌لكۆلینیداين. چوار په‌یکه‌ری فیرعه‌ون له‌هه‌ردوو لای پهرستگاكه‌دا دروست ده‌کریت كه‌ به‌رزى هه‌ر په‌یکه‌ریکیان به‌لایه‌نی كه‌م بیست و یه‌ك "زوع" ده‌بی‌ت، هه‌ریه‌ك له‌و په‌یکه‌رانه‌ پویان له‌پۆژه‌لات كردوه‌ بۆئه‌وه‌ی پوناکی خۆری به‌ره‌به‌یان لیان بدات.

³² ئه‌و پهرستگایه‌ له‌سالی ١٩٦٠ به‌مۆی هه‌لچونی پویاری نیله‌وه‌ نوqm ده‌بی‌ت و بۆماوه‌ی حه‌وت سال له‌ناو ئاودا ده‌می‌نیتوه‌، تا ئه‌م‌و‌كاتی به‌هاوکاری "یونیسكو" به‌پێی سی و چه‌ند ملیۆن دۆلاریك ئه‌و پهرستگایه‌یان له‌ژێر ئاودا ده‌ره‌نرا و له‌شوێنێکی به‌رزدا جێگیر ده‌کریت.

"شب ت" سهرپه شتیاری ته لارسازانی پهرستگا ئه بو سمیل ۲۲ دهکات، بالایه کی کورت و جوانی هیه و "نف" ی ته لارساز نه وی به موسا ناساند و بهم شیوه یه بو ی پونکرده وه: له ئیستادا ئیمه لهم ناوچه یه دا سهرقائی هه لکۆلین و دروست کردنی مه زترین پهرستگاین له جیهاندا، هیچ ته لاریک له پوی قه باره و مه زنیوه به نه ندازه ی نه و نابیت، هه لبهت ته نها "قوچه کیه کان" ی میسر لهم ته لاره مه زتره که له بنیات نانیدا سویدیکی زۆری له بهرده ی گه وره و بچوک وهرگرتووه، نه و بهردانه ی له گه ل قسڵدا به ته وای یه کیان گرتووه و ناویته ی یه کتری بون. له کاتی که لهم ته لاره دا هیچ قسڵیک به کار نه هینراوه و نایهت. نه مه ته لاریکه که له بهردیکی یه ک پارچه دروست دهکریت.

"نف" ی ته لارساز به موسای وت: نه مه ته لاره به هه ول و پشیتیوانی "شب ت" دروست دهکریت چونکه وشیار ی و وردبینیه کی زۆر له کاره کانیدا دهخاته گه پ. "شپ ت" وتی: سهره پای نه وه ی "نف" ی ته لارساز پێژیکی زۆرم لیده گریت، به لام من ته نها ئه رکی خۆم جیه جی دهکم. نه و زیاد له وه ی شایسته مه ستایشم دهکات، هه لبهت به شیوه یه ک که خه ریکه خۆشم دهگه مه نه و باوه پهی به راستی کاریکی زۆر گرنگ نه انجام دهدهم. له کاتی که دا کاریکی زۆر ساده و ساکارم نه انجام داوه. منیش وه کوو نه و کریکارانه ی ئه رکی پۆژانه ی خۆیان نه انجام دهدهن کاره کانم به پێوه ده بهم. ئه گه ر ده ته ویت به راستی چاوت به خاوه ن و سهرپه رشتیار و بنیاتنه ری نه مه پهرستگایه بکه ویت نه و ده بییت ته ماشایه کی وه ستاکه م به واتا "نف" ی ته لارساز بکه یت که به لیبوره ییه وه ئه رک و هونه ر و زانسته کانی خۆی دهخاته بهرده ستم. نه وه "نف" ی ته لارسازه که نه خشه و پلانی دروست کردنی نه مه پهرستگایه ی کیشاوه و بو ته هوی نه وه ی ئیمه به خه یالیک ی ئاسوده وه بهرنامه ی کاره کانمان به ره وپیشوه ی بههین. من هیچ شتی که له باره ی زانست و نه ندازیاری و ژمیاری "نف" ی ته لارساز نازانم.

"نف" ی ته لارساز وتی: نه ی موسا بی له پێناسه ی نه مه کابرایه، پالنه ری سهره کی دروست کردنی نه مه ته لاره خودی فیرعه ون بوو، نه وه داوا و خواستی فیرعه ونه که

³³ لهم سهرده مه دا ئه پهرستگایه به ناوه بانگ دهکریت.

واى لیكدروین ئەزمون و کارەكانمان كۆبكەینەو بۆئەوێ ئەم تەلارەى پى دروست بكەین.

موسا وتى: ئەم گوتەيەت لەلایەكەو پاستە، بەواتا تا ئەوكاتەى كەسێك خوازىارى شتێك نەبێت هیچ كارێك ئەنجام نادریت و هونەرى كەسانى تر لەمبارەدا بەوشیوەیە كۆ ناكړیتەو بۆئەوێ خواستێكى ئاوا بەیئزیتە جى.

"نف"ی تەلارساز وتى: فیرعەون بۆ بنیاتنانى ھەر تەلار و پەرستگایەك ماوہیەك دیارى دەكات و دەبێت كارەكەى لەو ماوہ دیارى كراوہدا تەواو بكړیت. بەپێچەوانەى ئەم حالەتەشەو تەلارساز مەرگى بۆخوێ مسۆگەر كړدووە. ھەرلەبەرئەو شە ھەولەدەدەین ئەو تەلارانەى فیرعەون پیمان پادەسپیریّت لەكاتى خۆیدا تەواوى بكەین. لەكاتێكدا لەپراپرودا كارى دروستكردنى تەلاریك لەوانەبوو چەند دەییەك بخایەنیت.

موسا پرسى: بەلەبەرچاوكړتنى ئەم ھەرشەییەى فیرعەون، ماوہى چەنێكى بۆ تەواوكردنى ئەم تەلار دیارى كړدووە؟

"نف"ی تەلارساز وەلامى دایەوہ: ھەلبەت فیرعەون داواى لەمن دەكرد ماوہى تەواو كردنى تەلارەكانى بۆ دیارى بكەم، منیش دەبوو پیم بوتایە لەماوہى چەنێكدا دەتوانم پەرستگاکەى بۆ تەواو بكەم، بەلام پیم وت تەنھا شتێك كە لەدروستكردنى ئەم پەرستگایەدا دەستەپاچەم دەكات ماوہى تەواوكردن و دروستكردنیەتى.

فیرعەون وتى: تۆ لەوہوپیشتریش چەند تەلاریكى تەرت بۆ دروست كړدوم و ماوہیەكى دیارىكراویش تۆ تەواوكردنىان دەستنیشان كړدبوو، ئەى ئیستا بۆچى لەدیارى كردنى ماوہى تەواوكردنیدا دەستەپاچە بویت؟

"نف"ی تەلارساز وتى: منیش بۆ فیرعەونم پونكړدووە كە ئەو تالارانەى بەكەرەستەى قسل و قوڤ و خشت دروستم دەكردن زۆر جیاوازە لەو تالارانەى كە لەبەردىك دەبێت ھەلیانكۆلم، شیوازی بەكارھێنانى ئەم كەرستانە و ماوہى ئامادەكردنیانم لێكەدایەوہ ئەوكات دەگەشتە ئەو دەرئەنجامەى كە لەماوہى چەنێكدا دەتوانم ئەو تەلارە تەواو بكەم، بەلام لەبارەى ھەلكۆلىنى كۆشك و

تەلارنكى ئاوا لەبەردىكى مەزن كە لەدىدى تەلارسازىيەو زۆر جىساوازە لەشىوازەكەى تریان بۆيە ناتوانم ماوەى تەواوکردن و دروست كردنى دەستنىشان بکەم. بەلام فیرعەون بەم پونکردنەوہیەم پازى نەبوو، بۆيە داواى لە "شپ تەت"ى تەلارسازى کرد ماوەیەك بۆ تەواوکردنى ئەم پەرستگایە دەستنىشان بکات. "شپ تەت"یش شارەزابوو و دەیزانى كە ناتوانیت كاتیكى بۆ دیارى بکات، لەهەمان كاتدا دەبوو فیرعەونى بەشیوہیەك لەشیوہكان پازى بکردایە بۆيە بەم شیوہیە بۆى پونکردەوہ: كاتى تەواوکردنى ئەم پەرستگایە بە مردن و ژيانى كرىكاران بەھۆى گەرمى و نالەبارى ئاوا و ھەواو و سەختى كارەوہ پەيوەست دەكریت، ھەرلەبەرئەوہش كاتەكەى ناديارە، مەگەر ئەوہى خولىكى فیركارى ھەلكۆلین بۆ كرىكارەكانمان بکەینەوہ بۆئەوہى لەھىچ كاتىكدا لەپوى ھىزى كارەوہ كەم نەھىنین و ھەمیشە كرىكارى يەدەكمان ھەبیت بۆئەوہى كاتىك كرىكارىكمان گىيانى لەدەستدا يەكىكى تر جىگای بگریتەوہ بۆئەوہى ھەلومەر جەكان ھەمیشە بەخواستى ئیمە بیت. بۆئەوہى بزانی كارەكانمان تا چ ئاستىك پىشكەوتون، ھەرلەبەرئەوہش بەوشیوہى لىكمداو تەوہ ئەو ماوەیە دەبیت سى سال بیت.

موسا پرسى: ئایا سەرئەنجام تىروانىنەكانى "شپ تەت"ى پەسەند كرد؟
 "نەف"ى تەلارساز وتى: فیرعەون ھەمیشە تىروانىن و پىشنىارى تەلارسازانى بەئەزمون پەسەند دەكات.

"نون" پرسى: ئامانجى فیرعەون لەدروست كردنى پەرستگایەكى ئاوادا چىە؟
 "نەف"ى تەلارساز وتى: فیرعەون ئەم پەرستگایە بۆ ئەوہ دورست دەكات كە خەلكانى سەرتاسەرى ئەم جىھانە داواى ھەزاران سالى تر كاتىك لىرەوہ تىدەپەرن پەرستگا و پەيكەرى چوارینە كە بەرزایىيەكانیان بیست مەتر دەبیت ببینن و لەسەر سوورماندا واقیان و پەمىنى و لەبەر خۆیانەوہ بلىن ئەوہ فیرعەونى "ئامون" پەرست بووہ كە ئەم تەلارەى دروست كردوہ.

"نون" دوبارە لىتى پرسى: ئایا بۆى ھەيە ئەم پەرستگایە تىك و لەناو بچیت؟
 "نەف"ى تەلارساز وتى: ھەرگىز لەناو ناچیت. ئەم جوړە تەلارانە ھىچ شتىك بگرە لافاو و بومەلەرزە و ھۆكارەكانى تر ناتوانیت وىرانیان بکات. تەنھا لەوانەيە

بەهۆی بومەلەرزەییەکی زۆر بەهێزەوه تەرز بکەوێتە نیو دیوارەکانیەوه، بەلام بەهیچ شیوەیەك وێران نابێت. هەرەشەییەکی تەركە لەوانەیە هەرەشەیی وێرانکردنی ئەم پەرستگایەدا بکات دروستکردنی چەند بەرەبەستییکی بەرزە لەپووباری نیلدا کە لەوانەیە بەهۆی پەنگ خواردن و زۆربونی پووبارەوهکەوه ئەم پەرستگایە لەناو ئاودا نوقم بکات، سەرەپای ئەوەش ئەم پەرستگایە لەژێر ئاویشتدا وەك خۆی دەمیێتەوه. بەلام ئەگەر ئەم پەنگ خواردن و بەرزبون و کەمبونەوهی ئاوی پووبار سال لەدوای سوال بەردەوام بێت و درێژە بکێشێت ئەوا قوڕ و لیته دادەپۆشێت و نەوهکانی داهاوو لەبینینی ئەم هونەرە دیرنەیه ییەش دەبن.

موسا دوای ماوهیەك گەرانیەوهی لەم گەشتەیی نەخۆش کەوت و پزیشکیەك لەپزیشکەکانی "مالی ژیان" پشکنینی بۆ کرد و ھۆکاری نەخۆشیەکەیی گەراندەوه بۆ ئاوسانی جگەری و وتی: دەبیێت هەمیشە شوینی دانیشتنەکەیی بەپاکی پابگیریت و سرکەیی شیرین بخواتەوه بۆئەوهی جەستەیی لەهەموو ئالودەییەك پاك ببیتەوه، هەلبەت تۆ نابیت بترسیت لەوهی دوای چەند پۆژیکیی تر توشی "زەردوویی" دەبییت، تا ئەو کاتەیی چاک دەبییتەوه دوچاری ئازار و ناخۆشیەکانی زەردوویی دەبییت، نەمانی زەردبونی پوخساریشت هێمای چاک بونەوتە.

"نون" نۆکەر لێی پرسی: بۆچی پوخساری زەرد وەردەگەریت؟

پزیشکی "مالی ژیان" یش بەم شیوەیە بۆی پونکردەوه: ھۆکاری زەردبونی پوخسار دەگەریتەوه بۆ ئاوسانی جگەری. دەبیێت زەردئاو لەپرنی جگەرەوه تیکەلی خوین ببیت و هەر ئەمەش دەبییتە ھۆی زەرد هەلگەرانی پوخسار، تا ئەو کاتەیی وردە وردە جەستە دەگەریتەوه باری سروشتی خۆی. پێشبینی کابرای پزیشکی "مالی ژیان" راست دەرچوو و "موسا"ش ناچاربوو لەپایتەختدا مایێك بۆ خۆی بکڕیت و تییدا حەوايەوه، بەلام نەیدەتوانی بجوێتەوه و پۆژ لەدوای پۆژ لاوازتر دەبوو. "نون" ی نۆکەری وەك پەرستیاریک بەدڵسۆزیەوه چاودێری لێ

دەکرد و پارسپاردەكانى پزىشكى بەجوانى جىبەجى دەکرد. موسا لاواز بوو و ئەم لاوازيەى گەشتە پادەيەك كە كىشى زۆر كەم بىكات و بىيىتە مايەى تۆقانى خودى "موسا" تا ئەوەى پۆژىكيان لەئاوینەدا تەماشای خۆى کرد و هیچ زەردىەكى لەپوخسارىدا بەدى نەکرد، تامەزۆيى خواردنىشى زیادى کرد و ئەوئەندە نانى خوارد كە ئەمجارىان زۆرى خواردنى بو بەهۆى قەلەو بونى. "نون" بى لەدروستکردنى هەندىك خواردنى سادە، زۆر شارەزای دروستکردنى خواردن نەبوو، تا ئەوكاتەى پۆژىكيان يەككە لەچىشتلینەرهكان بەوەرگرتنى ئەنگوستیلەيەك زىر "نون"ى فیزی چىشتلینان کرد و "نون" ئەو جۆرە خواردنەنى وەستاكەى فیزی کردبوو، بۆ "موسا"ى لینا و "موسا"ش زۆر حەزى لىکرد، بۆیە پۆشت بۆ لای "نون" و ماچىكى کرد. لەم كاتەدا لەمیسردا ئاھەنگىكى مەزن بەرپا بوو. یادەش جەژنى بەرەكەت و زۆرى بەروبومە كە ھەموو سالىك بۆ ئەو مەبەستە بەرپایان دەکرد تا بەروبومى كشتوكالىان سالى لەدواى سالى زياتر بىت. لەم جۆرە ئاھەنگانەدا بەلایەنى كەم ھەموو چىنيك يەكسان دەردەكەوتن و ھىچ جىاوازيەك لەنيوان ھەژار و دەۆلەمەنددا دەرنەدەكەوت. ئاھەنگى زۆرى بەروبوم لەنيوہپۆوہ بەبەشداربونى ھەموو خەلكى، ھەر لەخاوەنكار و دۆلەمەند و نۆكەر و كەنیز و كەسانى ئاسايى ئەنجام دەدرا، خەلكى لەمالەكانيان دەھاتنە دەرەوہ، دايكانىش مندالەكانيان لەگەل خۆياندا دەھينا، ھەندىكيشيان دەمامكيان لەپوخساريان دەنا. ئەم دەمامكەش لەكاغەز "پاپىرۆس" دروست دەكرا، ئەو دەمامكانە لەشيۆەى گيانەوہرى جۆراوجۆر و پەنگاوپەنگ دروست دەكران و دواى خواردن و خواردنەوہ ئەو دەمامكەيان لەپوخسار دەکرد. لەمكاتەدا ديمەنى ئەو ئاھەنگە زۆر جوان دەبوو، ھەركەسيك ئەم ديمەنەى ببينايە بەسەرسوپمانەوہ بەدەنگىكى بەرز پىدەكەنى. چونكە ھەموو دەمامكىك لەشيۆەى گيانەوہرىكى تايبەتدا دروست دەكرا. لەمكاتەدا ھىچ كەسيك نەيدەتوانى بزانيت چ كەسيك و پوخسارىك لەپشت ئەم دەمامكەوہيە، ئايا كەسيكى ھەژارە يان دۆلەمەند كۆيلەيە يان كەنيزەك،

خواه نکاره یان که سیک که خاوه نی پله و پاییه کی به رزه. خه لکی به دهم گوزانی
وتنه وه پنگای پرستگایان ده گرت بهر، به لام له بهر نه وه ی جیتی نه و هه موو خه لکه
له و پرستگایه دا نه ده بویه وه هه ر نه و کاته ی پرستگا پر ده بوو له خه لکی، چیتر
دوای نه وه پنیان نه ده دا هیچ که سیک تر بهر واته ژوره وه. خه لکی ده ستیان به سرود
خویند ده کرد. سرودیک که هه موو میسریه که له بهری بوو. "موسا" و
"نون" په یوه ندیان به کوپ و ئاهه نگ و خه لکیه وه کرد.

له نیشتمانی دایکدا

دواى ناههنگى زيادبونی بهروبوم، موسا دوباره‌ی خانوه‌کەى خۆى فروشت و به‌سەر پوبارى نیله‌وه که‌شته‌کەى وه‌ک شوینى نیشته‌جى بونی خۆى هه‌لبژاردوه و ده‌ستی کردوه به‌گه‌شته‌کانى خۆى. هه‌ندىجار سەردانى "نف"ى ته‌لارسازى ده‌کرد و ته‌ماشای شیوازی هه‌لکۆلنى به‌رده‌کانیانى ده‌کردن، هه‌ندىجارىش له‌باره‌ی خودا بینراو و نه‌بینراوه‌کان "ئامون و ئاتون" گفتوگۆى له‌گه‌ل "نف" ته‌لارسازدا ده‌کرد.

جاریکیان نون به‌موسای وت: له‌وانه‌یه ئه‌و شاره‌ی تییدا له‌دايك بوم ببینم.

موسا وتی: ئه‌و شاره‌ی تییدا له‌دايك بویت له‌م ده‌وروبه‌ره‌دايه؟

"نون" وتی: له‌وانه‌یه چاوم به‌و شاره بکه‌ویت که تییدا له‌دايك بوم.

موسا وتی: ئه‌و شاره‌ی تییدا له‌دايك بویت له‌م ده‌وروبه‌ره‌دايه؟

"نون" وتی: به‌لى، به‌لام حەز ناکەم له‌بیاباندا بژیم، چونکه تا ئه‌و پۆژه‌ی له‌بیرم بیئت به‌خۆشگوزهرانى ژيان به‌سەر ده‌به‌م و چیت له‌ژیانی خێله‌کى و بیابان نشینی دور که‌وتومه‌ته‌وه. ته‌نها سه‌ریکیان لى ده‌ده‌م ئه‌گەر تۆش حەز بکه‌یت له‌گه‌لم بیئت چى له‌وه باشتره، پیکه‌وه ده‌پۆین بۆ ئه‌وى، به‌لام زۆر له‌وى نامینینه‌وه، چونکه ئیمه به‌رگه‌ی ژيانى ئه‌و ناوچه‌یه ناگرین. ئه‌وان وه‌ک کۆيله‌یه‌ک ده‌ژین، تۆش که له‌کۆشکى فرمانه‌رواییدا گه‌وره بویت مه‌حاله‌ بتوانى خۆت له‌گه‌ل ئه‌و بارودۆخه‌دا بگونجینیت. له‌به‌رئه‌وه‌ی تۆ به‌هه‌رحال وه‌ک شازاده‌یه‌ک وایت، بۆیه نابیت تیکه‌لى کۆيله‌کان ببیت و مامه‌له‌یان له‌گه‌لدا بکه‌یت، له‌به‌رئه‌وه‌ی هه‌م میسریت و هه‌م شازاده.

موسا بېدەنگ گۆنى لە "نون" دەگرت تا كۆتايى بەقسەكانى ھىناو، دواى ئەو
وتى: ئىمە ھەموومان مەزۇقەن و مەزۇقىش ئابىت ناسنامەى پەسنى مەزۇقايەتى خۆى
لەياد بىكات، ھەموومان يەكسانىن، دواى ئەو كەوتنە پى تا گەشتنە دەرووبەرى
ولآتى "كوش"

كاتىك "نون" موساى بەبېدەنگى بىنى پېشنىارى ئەوئى لىكرد: ئەگەر ھەز
ناكەيت لەگەل مندا بىت بۆ "كوش" دەگەپىنەو.

موسا لەسەر سەكۆى "گەمى" كەى پادەستا و تەماشايەكى پېش و دواوئى خۆى
كرد، كاتىك پوبارى "نيل" ى بەچۆلى بىنى وتى: دەپۆين بۆ كۆش.

"نون" زۆر سەرى لەم گوتەيەى سوپما، چونكە دەيزانى ولآتى "كوش" پىرە
لەسىخورى فەرعەون، كاتىكىش چاويان بەو بىكەوئىت يەكسەر ھەوالى
ھاتنى "موسا" بۆ ولآتى "كوش" ى پى پادەگەيەنن، ھەرلەبەرئەوئەش ئەم پىرسىارەى
لەدەكات: گەورەم ئەگەر بەھەلەدا نەچوبم وتت بەردەوامى بەكۆچەكەمان دەدەين؟

موسا وتى: بەلى بەھەلەدا نەچوئىت، بەردەوامى بەگەشتەكەمان دەدەين.

نون وتى: لەوانەيە لە ولآتى "كوش" دا ھەرەشەى كوشتنت لەسەر بىت.

موسا وتى: جلى سادەم لەبەركردووە و ھىماى شازادەيى و ديار كە دەبىتە ھۆى
ناسىنەوہم پىوہ نىە...

دواى ئەو بە "نونى" وت: پۇشتن بۆ شوئىنى زىدى دايك بەپراستى مەزۇ
دەرووژىنئىت، لەبەرئەوئەش زۆر وروژاوم.

سەرەپاى ئەوئى جارىكىان سەردانى ولآتى "كوش" ى كردبوو، بەلام نەيدەزانى
ولآتى "كوش" شوئىن زىدى دايكەتى بۆيە ھەستىكى تايبەتى لەبەرامبەر ئەو
ولتەدا نەبوو، بەلام ئەمجارەيان بەئاگاداربون لەوئى "كوش" نىشتەمانى دايك و
باوكىەتى و بەگوتەى "نون" خوشك و براكانىشى لەوئى دەژىن، بەردەوام تەماشاي
ئەو ئاراستەيەى دەكرد كە ولآتى "كوش" ى لىبوو. ھەلەت "موسا" زانىارى
پىگای "كوش" ى لەكاهىنى مەزن "ئامون تپ" ەو ھەرگرتبوو، بەلام ئىستا ھەموو
شتىك بەلایەوہ نوئى دەردەكەوئىت نىگاكانى وردبىن و كونجكاوانەبوو.

"گەمى" گەمى موسا لەشۋىننىڭدا لەنگەرى گرت كە چىتر دەبوو لەگەمىگەيان دابەزىنايە.

نون وتى: با لىرە پىادە بىن.

ھەردوکیان پىيان نايە وشكانیەو، دواى ماوہیەك پىكردن زەوہیەكى لمینی بەیار لەژىر پىياندا ھەست پىدەكەن، چونكە چىتر ھىچ جۆگەلە ئاویك لەو ناوچەيەدا بەدى ناكىرت. لەولاتى "كوش"دا كشتوكال بەھۆى كەمى ئاوەو زۆر لاواز بوو و خەلكى "كوش" زىاتر دەپۆشتن بۆ پايتەخت و ناوچەكانى تر بۆئەوہى بەخۆپاىى كار بۆ فیرعەون بكەن.

موسا و "نون" چاویان بەدوو بزىن كەوت كە پرایان دەكرد و نون لىنى پرسى: بزىشىيان ھەيە، بەلام بۆچى ئازەلدارى ناكەن.

موسا وتى: لەبەرئەوہى لەلایەن پیاوہەكانى فیرعەونەوہ دەستى بەسەردا دەگىرىت و تالانى دەكەن.

لەمكاتەدا دوو مندال كاتىك چاویان بە "موسا و نون" دەكەوئت ھاوار دەكەن و ھەلھاتن.

نون وتى: مەگەر ئەم مندالانە تانىستا مرقۇيان نەبىنیوہ.

موسا وتى: لەولاتى مىسر بىنىنى مسرى نىشانەى شومىە و دەلین نەگبەتى لەگەل خویاندا دەھینن! ئەو دوانە تىر و كەوان و گۆچانىکیان پى بوو. تىر و كەوان بەدەستى "نون" ەوہ بوو و گۆچانەكەش بەدەستى موساوە بوو. دواى ماوہیەك پىكردن ئاواىى خەلكى كوش دەرکەوت و ژنىك بەلاسەرى بىرەئاویكەوہ لەحالى ھەلكىشانى ئاودا بوو، بەلام كاتىك چاوى بەو دوانە كەوت لەترساندا سەتلەكەى بەردایەوہ ناو بىرەئاوہكە و ھەلھات.

"نون" بەدەنگىكى بەرز ھاوارى كرد: سارەاسارە لەچى دەترسى من مىسرى نىم، من باش تۆ دەناسم لەبەرئەوہ رامەكە. من كۆرى "ئفلايم" م و تۆ كچى "چىد" ى دایكت چۆنە؟

ژن وتى: كۆرى ئفالا ناوى "نون" ە و بەكۆیلايەتى بردىان بۆ مىسر و بىستم كە كوشتویانە.

"نون" وتی: "تۆ کوپەکی" ئافالا "دەناسی پاوەستە بۆئەوێ پیت بلیم و هیمایهکت پی نیشان بدهم تا بزانی درۆت لهگەڵدا ناکەم.

ژن وتی: کوپی "ئافالا" جلی میسری لەبەرناکات لەبەرئەوێ زۆر پقی لەمیسریهکانە.

دوای ئەوێ ژن لیی پرسی: ئەو ئەو پیاوێ کێیە کە گۆچانیکی درێژی بەدەستەوێه؟

نون وتی: ئەو پیاوێ خاوەنەکەمە و منی هیناوە بۆ ئێرە تا چاوم بەکەس و کارەکەم بکەوێت.

ژن وتی: ئێوێ میسری باش دەزانن کە ئێمە هیچ شتیکیان نیە پێشکەشی ئێوێ بکەین، بگرە نانیشتان بۆ خواردن نیە، ئەگەر بۆ زێڕ و زیویش هاتون بگەرێنەو بۆ ئەو شوێنە لیی هاتون. لەم نیوەندەدا ژنان و مندالەکان لەمالەکانیان هاتنە دەرەو و لەو دەورووبەرەدا تەماشای ئەو دوانەیان دەکرد. پیاویکی بەتەمەنیش بەپەلە لەمال هاتە دەرەو و خۆی گەیانده لای "نون" و موسا. ئەو پیاوێ پێشکی درێژی هەبوو، موسا سەری لەو پێشە درێژە سورما و لەوێش سەیرتر بینی ئەو پیاوێ تەندروستە، چونکە لەولای "کوش" دا تەنها پیاوانی نەخۆش و لەکارکەوتوو بەزیندویی دەمیئن. بەواتا دوای بەدیگەردن و کۆیلایهتی، ئەگەر تەندروست بن ناگەرێنەو، بەلام دوای لەدەستدانی ئەندامیکی جەستە یان بەهۆی نەخۆشیەو دەگەرێنەو بۆ "کوش"، بەلام ئەم پیاوێ نە کەمەندام بوو و نە نەخۆش، کاتیکیش لە "نون" نزیک بووێه. بەلام بینایی ئەو پیاوێ زۆر لاواز بوو، بۆیە زۆر نزیک بووێه و تەماشای "نون" ی کرد و هاواری کرد: ئەو "نون"ە! کوپی "ئافالا" خۆیەتی، دایکی "زیلاف" کچی "پاشور" بوو کە دەوت لەنەوێ "یعقوبە"، بەلام من دەمدەزانی لەنەوێ "یعقوب" نیە بەلکو لەنەوێ "میدیان" ٣٤٥ بەلام لەبەرئەوێ لەنەوێ "کتورە" و ئیبراهیم"ە کەواتە لەخزمانی ئێمە یە و بەبەشیک لەنەوێ ئیسرائیل لەقەڵەم دەدرێت. ئەو پیرەمێردە ئەوێندە باسی باباپیرانی کرد تا هەموو خەلکی چواردەوری بیزارکرد، سەرئەنجام

ژنىك لەنيو خەلكەكەدا ھاواری كرد: پىرەمىردى گەمژە ئەوئەندە چەنە مەدە بۆچى دەتەوئەت باسى باوبايرى ئەم پیاو بەكەيت؟

دواى ئەوئەى پوى كردە "نون" و وتى: بۆچى گەپايتەو بۆئىرە و چیت دەوئەت؟
پىش ئەوئەى "نون" وەلامى بداتەو، پىرەمىرد ھاواری كرد: تۆ مندالەكەى خۆت
فەرامۆش كردو، لەسەردەمى مندالیدا تۆم لەباوئەش گرتو، ئىستاش كە پىرەم
بۆچى پىم دەلەيت گەمژە و چەنەباز؟

كاتىكىش ئەو ژنە وىستى شتىك بەو پىرەمىردە بلىت ژنىكى تر دەنگى لى بەرز
بویەو و وتى: "مىريان" وازى لى بەینە و كارت پىيەو نەبىت. بەتەمەنى و پىرەتى
لەبەرچا و مەگرە. بۆماوئەك ئەم دەمەقەرە دىژەى كىشا تا ئەوكاتەى موسا پەى
بەو برد ئەم دەمەقەرە جۆرىك سەرگەرمى و گالتە و گەپى ئەو ناوچەى. خەلكى
ئەو ناوچەى بەم جۆرە بابەتەنەو كاتەكانى خۆيان بەخۆشى تىدەپەپىنن. خالىكى
تر كە بەلاى موسا و زۆر سەرنج پاكىش بوو ئەو پىرەمىردە دواى ھاواری
لەخودايان كردبو، بۆئەوئەى نەفرەت لەو ژنە بكات، ئەو ژنەش بەهېچ شىوئەك لەو
نزاىەى نەترسا. لەكاتىكا ئەگەر ھەرەشەىەكى ئاويان لەمىسرىەك بگرداىە
دەترسان. ھۆكارەكەشى دەگەپىتەو بۆ دىژخاىەنى ماوئەى كۆيلاىەتيان، چونكە
باوئەريان نەبوو بەخوداكان. "نون" یش بەھەمان شىوئە بوو. كاتىكىش موسا ئەوئەى
لەبازاپى كۆيلاىەتیدا كەپى باوئەپى بەخودايانى سەرزەوئەى نەبوو.

لەو كاتەدا پىاويك بەشەلە شەل ھاتە پىشەو و وتى: من براى "ئفالا"م، ئەو
كوپە "نون"ى برازەمە، بەلى خۆىەتى! دواى ئەو پىا و ھاتە پىشەو و "نون"ى
لەئامىز گرت وتى: چىتر تۆ ھەتيويت، چونكە دايك و باوكت كۆچى دواييان
كردو. كاتىك "ئفالا" بەسەر داربەستەو بەكۆل خەرىكى گواستەوئەى بەردبوو بۆ
كاربەدەستانى فیرەوئەن كەوتە خواریو و مرد. ئەندامانى خىزانەكەشت دواى ئەو
یەك لەدواى یەك كۆچى دواييان كرد. بەچاوى خۆت دەبىنى كە ئىمە جگە لە پەنج
و مەینەتى ھېچ شتىكى تر نەبووئەتە بەشمان. ژنەكان دەستیان كرد بەگرىان،
بەلام "نون" نەیدەتوانى بگريت. ژنەكان ھاتنە پىشەو و دالەواىى "نون"یان دایەو
و لەگەل خۆياندا برديانە مائەو و لەم نىوئەندەدا بەتەواى "موسا"یان فەرامۆش

كرد، بەلەم كاتىك مىندالەكان ئەويان بەتەنھايى بىنى بەچار دەۋرىدا كۆبۈنە. موسا دىۋى ماۋەيەك بەيەككە لەو كچانە - كە سى چار سالىك تەمەنى بوو - وت: ئەم مىليوانكەيە بىكە ملت؟ دىۋى ئەۋە مىليوانكەيەكى كىرە مىلى كچەكە... كچەش لەباۋەشى "موسا" دا دانيشت و بەزمانى مىندالەكە كاتىك يارى بەمىليوانكەكى مىلى دەكرى لىي پرسى: ناوت چىيە؟

ئەۋىش وتى: ناوم "موسا" يە.

مىندالەكەش پىكەنى وتى: ئەۋە ناۋىكى مىسرىيە.

موسا وتى: راست دەكەيت ئەۋە ناۋىكى مىسرىيە.

كوپىكى چار سالانەش وتى: ئەۋە ناۋىكى نىۋەيە! نىۋەكە تىرى لەكۈيە؟

كوپىكى تر پرسى: تۆ چكارەي؟

"موسا" ش وتى: مىن شازادەم، ھەمو مىندالەكان پىكەۋە دەستيان كىرە بەپىكەن.

لەمكەتەدا "نون" گەپرايەۋە بۆ لاي و دىۋى ئەۋە گەپرايەۋە بۆ لاي "گەمى" كەيان و

بەدەم پىكرىدەۋە لە "نون" ي پرسى: بەچ شىۋەيەك باسى مىنت بۆكرىد؟

"نون" وتى: پىم وتى تۆ فەرماندەي گالىسكە سەربازيەكانىت و باسى ئازايەتى

جەنگى خۇم بۆكرىد و تۆش ەك پاداشتىك بۆ ئەم ئازايەتتەم مىنت ھىناۋە بۆ ئىرە بۆئەۋەي چارم بەكەس و كارەكەم بىكەۋىت.

دىۋى ئەۋە "نون" لىي پرسى: پىت وتى ناوت چىيە؟

موسا وتى: مەگەر تۆ ناۋى مىنت پى نەۋتى؟

نون وتى: نەخىر، بەلكو پىم وتى تۆ ناوت "ئامون تىپ" ە. مەگەر تۆ ناۋى

راستەقىنەي خۇتت بە مىندالەكە وت؟

موسا وتى: بۆچى دەۋو ناۋىكى ترم پى بوتنايە.

نون وتى: تۆ شىت بويت!

"موسا" ش بەپرايەك بەپىستىنى ئەم گوتەيە دىگران بوو كە بۆيەكمىنچار ھاۋارى

بەسەردا كىرە وتى: دەپىت بزانى كە تۆ كۆيلەكىت و مىنىش كەسىكى دەستەلاتدار

و خاۋەنى تۆم، بۆيە پىت دەلىم سىنورى خۇت بەزانىد، چىتر دىۋى ئەۋە ھىچ

قسه یه کی له گه "نون" دا نه کرد تانه وکاته ی گه شته وه لای "گه می" که یان و گه رانه وه بۆ میسر.

"نون" یش کاتیک بینی موسا توپه و دلگرانه هه ولیدا بیده نگ بیټ، به لام له ناکاو وتی: تۆ له خۆڤا لیم توپه بویټ. من شهوم له بهر شه وه ندی تۆدا ده بینی که ناوی راسته قینه ی تۆ به وان نه لیم له بهر شه وه ی چاکی تۆم ده ویت و نامه ویت هیچ گرفتیکت بۆ دروست بیټ.

"موسا" ش وتی: به چ شیوه یه که له بهر شه وه ندی مندا کارت کردوه، له کاتیکدا ناوی راسته قینه ی منت گۆڤیوه.

نون وتی: له بهر شه وه ی شه وی شوین زیدی تویه، له هه مان کاتدا پالت به دیواری مالتیکه وه دابوو که تیییدا له دایک بویټ. تۆ شه مرۆ چاوت به خوشکه که ی خۆت که وت، هه ر له بهر شه وه ش نه متوانی ناوی راسته قینه ی تۆ یان پی بلیم؟ موسا پرسى: خوشکه که م له کویدا بوو؟

نون وتی: هه مان شه و ژنه ی به گالته وه شه پری له گه ل پیره میردا کرد و ژنیکی تریش شه وی به "میریام" بانگ کرد.

موسا لایه نگری گوته کانی "نون" ی کرد، چیتر له وباره وه هیچی نه وت. تا شه وکاته ی سه ردانی "نف" ی ته لارسازی کرد.

"نف" ی ته لارسازیش ده یزانی "موسا" سه ردانی خیله که ی خویی کردوه بۆیه لیی پرسى: هه ست به چی ده که یټ؟

موسا وتی: کاتیک هه لومه رجی ژیا نی شه وانم بینی، هه ستم به وه کرد جیهان له کوټایی خوی نزیك بووه ته وه.

"نف" ی ته لارساز وتی: هه ر له بهر شه وه ش کاتی شه وه هاتوو هه نگاو ی که له پیناو خیله که تدا به ره وپیش بنیټ.

موسا وتی: ده توانم چ کاریک بۆ خیله که م نه نجام بدهم؟

"نف" ی ته لارساز وتی: تۆ نابیت پری بدهیت فیرعه ون بیگاری به هاونه ژاده کانت بکات. نابیت به نیلیت قامچیان لی بدهن. هه موو سالتیک پیر شه ی جوتیاران که م ده بیته وه و له بهر امبه ردا پیر شه ی کو یله کان پوژ له دوا ی پوژ زیاتر ده بیټ و پیر شه ی

ئەم كۆيلانەش بەرادەيەك زۆر بوون، بوو تە ھۆى ئەوھى كەمترىن كاردانەوھ
لەبەرەمبەر مەرگياندا نىشان بىدەن و لەباتى مەرگى كەسىڭدا، دوو كەسى تر
دەخەنە جىگەكەى. لەكاتىڭدا باوبايرانت پىش ئەوھى بىت بۆ "كوش" و گرفتار
بىن، لەبىبابانى "كەنعان" دا ژيانىكى ئازادى خوازەنيان ھەبوو. سەرەپراى ئەوھى
ژيانىكى سەختيان ھەبوو بەلام كۆيلە نەبون... لەكاتىڭدا ئەمپۇ ھەر كوپىك
لە "كوش" تەمەنى دەبىتە دوانزە سال دەيكەن بەكۆيلەى خۇيان، ئىستە پىريارت
داوھ ھاوكارى ھاوئەژادەكانت بىكەيت؟

موسا وتى: سەرەتا دەبىت بىرۇم بۆ "كوش"، دواى ئەوھ وەلامى پرسىيارەكەت
دەدەمەوھ.

"نف" ى تەلارساز لىى پرسى: بۆچى دەتەوئىت بىرۇيت بۆ كوش؟

موسا وتى: دەمەوئىت چاوم بەخوشكەكەم بىكەوئىت.

"نف" ى تەلارساز لىى پرسى: مەگەر لەم سەردانەى دوايىتەدا چاوت پىى
نەكەوت؟

موسا وتى: لەوكاتەدا نەمدەزانى كە لە "كوش" دا خوشكەم ھەيە. لەكاتى
گەرەنەوھەمدا "نون" پىى وتەم: خوشكىكەم لە "كوش" ھەيە.

"نف" ى تەلارساز وتى: كەواتە دواى دىدارى خوشكەكەت دوا بىرپارى خۇتم پى
پاگەيەنە.

موسا و "نون" دوبارە سوارى "گەمى" كەيان بونەوھ و پىنگاى "كوش" يان گرتەوھ
بەر، كاتىك گەشتە "كوش" نون بەكەسىكى وت: بەكچەكەى "عمران" كەناوى
"مىريام" ە بلىى من كارم پىيەتى. "مىريام" ىش دواى ماوھەك ھات بۆ لاي "نون"
"مىريام" لەپوى بەژن و بالاوھ زۆر لەموسا دەچوو، ئەو تەنھا دوو سال
لە "موسا" گەرەتر بوو، بەلام بەرۇكەش لەژنىكى چل سالان دەچوو، لەبەرئەوھى
سەختى ژيان تىكى شكاندبوو.

"مىريام" بەترسەوھ لىى پرسى: چ كارىكت پىمە؟ دواى ئەوھ دەستى كچە

دوانزە سالەكەى بەتوندى گرت و لىى پرسىن: دەتانەوئىت كچەكەم بىنە؟

نون وتى: ئەم پىاوھ شازادەيە و ھاتوھ بۆئەوھى ھاوكارىت بىكات،

كاتيک "ميريام" زانی "موسا" شانزادهيه، له چاران زياتر ترسا و دهستی به پارانه وه کرد و وتی: لهه موو شه جيهانه قهنا شه کچه شک ده بهم... دواي شه به دهه گريان و پارانه وه پيی وتی: شه کچه لي زهوت مه کن.

"نون" شهوي له زهوي بهر زکرده وه "موسا" شه لهه ههلسانهيدا هاوکاري کرد و وتی: بوچی ده ترسی، من کورې "عمران" و برای تویم لیم مه ترسه! ناوي دايکيشم "جوشيد" يه، منيش ليژه له دايک بوم، به لام دايکم مني خسته ناو سه به ته يه که وه و دامی به دهه ناوي روبراري نيله وه، دواي شه شانزاده يه کی میسری مني له روبراري نیلدا دوزيه وه و بر دمی بو کوشکه که ی خوی.

"ميريام" با وه پي به قهسه کانی موسا نه ده کرد، به لام کاتيک ويستی نه نگوستيله يه کی ئالتونی پييدات ژنه ليی وهر نه گرت و دهستيشی بو وهر نه گرتنی رانه وه شانده.

موسا ليی پرسى: بوچی شه زيرهم لي وهر ناگريت؟
"ميريام" وتی: له بهر شهوي ده ته ویت به پييدانی شه زيره کچه کهم لي زهوت بکه يیت.

موسا زيره که ی فریدا و پويکرده "نون" و وتی: با بگه پرينه وه.
دواي شه به پهله به "گه می" که يان گه رانه وه. موسا له ناو "گه می" کهيدا دانیشته و دهستی کرد به گريان.

نون ليی پرسى: گه ورهم بوچی ده گريت؟
موسا وتی: له بهر چهنه هوکاريک ده گريم، يه کهم له بهر به ده بختی و نه هامه تی خيله کهم، دووه له بهر شهوي هيچ يار و هناو دهه و هاوکاريکیان نيه پشتی پی بهستن، سييه ده بينم که چ جياوازيه کی مه زن له نيوان ژيانی من و نه واندا هه يه.
شه دوانه گه رانه وه بو پایته خت، موسا راسته خو پوشت بو لای "نف" ی ته لارسان، به لام شه بو جيهه جيکړدنی شه گيک که پنيان پاسپارد بوو پوشت بوو بو دهره وي پایته خت. "موسا و نون" سواری "گه می" که يان بون و ريگای باشوريان گرت بهر تا نه وکاته ی "نف" ی ته لارسازيان دوزيه وه و بينيان سه رقالي کاره که ی خويه تی، "نف" ته لارسان له باره ی سروسټکړدنی ته لاريکی تازه که بريار بوو بو

فیرعونی دروست بکات له گهل ته لارسازه کانی تردا له حالئ پاوژ و وتووژ دابوو. "نف" ی ته لارساز "موسا" شی لهه کوردها به شداری پیکرد، بۆنه وهی ئه ویش ناگاداری ئهه گفتوگو یه بیئت. دوا ی ئه وه به "موسا" ی وت: ده مانه ویت بهردی کی مهزن بگوازینه وه بۆ پایتهخت. بۆنه وهی له ته نیشت کۆشکی فه رمان په واییدا کاری له سه ر بکه ی ن.

دوا ی ئه وه ئه وه بهرده مهز نه ی پیشانی موسا دا که سی "زرع" به رزایی بوو. موسا وتی: به چ شیوه یه ک بهردی کی ئاوا مهزن ده گوازیته وه بۆ پایتهخت؟ "نف" ی ته لارسازیش زه رده خه نه یه کی ژه هراوی کرد و وتی: کی شی ئهه بهرده مهز نه له چاو پایه که ی ژیره وهی هیچ نیه، ده بیئت ئهه بهرد و پایه یه بقاشرین، دوا ی ئه وه باریان ده که ی ن. کی شی ئه وه بهرد و پایه یه به نه ندازه ی کی شی بیست و یه ک که ر ده بیئت!

موسا وتی: به چ شیوه یه ک ئهه کی وه مهز نه ده گوازنه وه بۆ پایتهخت. ئایا با شتر نیه هه ر لی ره دا ئه وه ده تانه ویت لئی دروست بکه ن و به جیی به یلن؟ "نف" ی ته لارساز پیی وت: ئه مه فه رمانی فی رعونه، داوا ی بهردی کی ئاوا ی لی کردوین، چونکه ئه وه ئهه بهرده مهز نه ی بۆ پاراستنی خوی ده ویت. موسا لئی پرس ی: تی چونی گواستنه وه و کاتی گواستنه وه و دروست کردنی چه نی ک ده خایه نیئت؟

"نف" ی ته لارساز وتی: به کورتیه که ی تی چونی ئهه بهرده مهز نه له گهل پایه که و گواستنه وه ی بۆ پایتهخت، له "قوچه کیه کان" زیاتری تی ده چیئت. ته نها ئاماژه به و خاله ده ده م که ده بیئت ریژه ی سه د هه زار کرێکار بۆ ماوه ی پانزه سال له هه لکۆینی ئهه بهرده دا کار بکه ن.

موسا نه ی ده توانی له بهرده م ته لارساز ه کانی تردا قسه له "نف" دا بکات، بۆیه پیی وت: له هه لیکدا ده مه ویت قسه ت له گهل دا بکه م.

"نف" ی ته لارساز وتی: دوانیوه رۆی ئه م رۆ ده تبینه وه. ئه و ئیواره یه "نف و موسا" له گۆشه یه کی خه لوه ت و دور له ته لارساز ه کانی تر ده ستیان کرد به گفتوگو کردن.

موسا وتى: ئەم دواين گەشتەم زۆر كارى لىكردىم، ھاتوم ۋەلامى پرسىيارەكەت
بدەمەرە، ھاتوم بۇئەۋەى خزمەتلىك بەھاونەژادەكانم بگەيەنم... دواى ئەۋە وتى:
كاتىك لەو كۈبونەيەى ئىۋە دەرچوم ئەۋەم ھات بەخەيالدا بېۋم بۇ لاي فېرەون و
باسى زيان و بىسۋدى گواستەۋەى ئەم بەردە شاخىنەى بۇ بگەم.
"نف"نەيتوانى ھىچ پا و بۇچونىكى خۋىى پى بلىت، بەلام موسا بۇ ئەۋ
مەبەست پىگاي كۆشكى فەرمانرەۋايى گرتە بەر.

کاتیک موسا روبه‌روی فیرعون دەبیتهوه

موسا به‌هه‌رحال پۆشت بۆ لای فیرعون و فیرعەونیش پیتی ڕاگه‌یاند لیتی نزیک ببیته‌وه و لیتی پرسى: چی پویداوه که ئاوا سەراسیمه و سەرشیتانه بیش ئه‌وه‌ی کاتی چاوپیکه‌وتن دیاری بکه‌یت هاتویت بۆ سەردانم؟ موسا وتی: دەمه‌وێت بابەتیکی زۆر گرنگت پی ڕاگه‌یه‌نم، به‌لام هیوادارم لیم توپه‌ نه‌بییت.

فیرعون پرسى: ئه‌و بابەته‌ چیه‌؟

موسا وتی: دەمه‌وێت ده‌رباره‌ی گواستنه‌وه‌ی ئه‌و به‌رده‌ مه‌زنه‌ بۆ پایته‌خت که‌ بپه‌یاره‌ له‌ پال کۆشکدا دایبینییت قسه‌ت له‌ گه‌لدا بکه‌م.

فیرعون به‌ سەرسوڤمانه‌وه‌ وتی: تۆ بۆ ئه‌وه‌ هاتویت بۆ لام؟

موسا وتی: به‌لێ، چونکه‌ ئه‌م کاره‌ پێویستی به‌ پانزه‌ سال‌ ده‌بییت. به‌واتا تا ئه‌وکاته‌ی ئه‌م به‌رده‌ ده‌گوازیته‌وه‌ بۆ پایته‌خت پانزه‌ سال‌ ده‌خایه‌نییت، به‌دریژایی ئه‌م ماوه‌یه‌ش خه‌ڵکانیکی زۆر ده‌مرن، سەره‌نجام کاتیکیش ئه‌م به‌رده‌ گواسترایه‌وه‌ بۆ پایته‌خت هه‌یج سودیک به‌خه‌لکی ناگه‌یه‌نییت.

فیرعون وتی: به‌لام سودیکی زۆر به‌من که‌ فیرعەونم ده‌گه‌یه‌نییت، چونکه‌ به‌گواستنه‌وه‌ی ئه‌م به‌رده‌ و دانانی له‌ پال کۆشکه‌که‌ی مندا هه‌زار سال‌ ده‌ژیم.

موسا لیتی پرسى: که‌واته‌ هۆکاری گواستنه‌وه‌ی کینوکی ئاوا بۆ پایته‌خت ئه‌وه‌یه‌ که‌ وات لیده‌کات ته‌مه‌نیکی هه‌زار ساله‌ به‌ده‌ست به‌ینییت؟

فیرعون وتی: نه‌خه‌یر! والیکى ناده‌مه‌وه‌، به‌لکو دانیام به‌گواستنه‌وه‌ی ئه‌م کیه‌ به‌ردینه‌یه‌ و کاتیک سیبهری ئه‌م کیه‌ به‌ر کۆشکه‌که‌م ده‌که‌وێت هه‌زار سال‌ ده‌ژیم، هه‌یج گومانیکیشم له‌م کاره‌دا نه‌یه‌!

موسا پرسى: چ كه سيك پيى وتيت كه به نه نجامداني كاريكي ئاوا هزار سال ده ژيت؟

فيرعون وتى: ئەم نهينيه "ئوزيريس" ي خوداي مهرگ له خه ومدا پيى وتم. ئەو پيى وتم ده بيت ئەو شاخ و پايه يه پيكه وه بگوازي نه وه بۆ ئيره.

موسا وتى: ئايا باوه پ بهو شتانه ده كه يت كه له خه وتدا ده ييني و ده يانبستي؟
فيرعون وتى: له وان هيه نه گهر كه سيكي تريش بي له "ئوزيريس" له خه ومدا
ئهمه ي پي بوتمايه باوه پيم پي نه ده كرد، به لام "ئوزيريس" خوداي مهرگ و
گوپستانه.

موسا وتى: ئايا "ئوزيريس" كه په يكه ره كه ي به ده ستي به رد تاشه كان كه
به فرماني تو هه لي ده كوئن و تو ئەو ده هينيه بون و به سهر خو تدا زالي ده كه يت،
به راستي ئەو توانايه ي هيه؟ نه گهر تو ئەو په يكه ره ي نه تاشيت جگه له به رد يك هيج
شتيكي تر نه بوو، تو وهك خودايهك باوه پت به به رد يكه؟

تاهو ساته موسا هيج شتيكي له باره ي بون و تواناي "ئوزيريس" نه وتبوو،
فيرعون هيج هه ستياري و دلگرايه كي له خويدا پيشان نه دا، به نه رمي و
هيمنيه كه وه گوئي له قسه كان ده گرت، به لام كاتيک خودايه تي "ئوزيريس" ي خسته
ژير پرسياره وه، فيرعون په ريشتان بوو وتى: تو بي باوه پي، به چ شي وه يهك نكوئي
له بوني خوداي مهرگ و گوپستان ده كه يت؟ چون ده ويريت سو كايه تي به خودا كان
بكه يت؟

موسا وتى: خوداي راسته قينه ي مهرگ له به رد ناتاشن، چونكه نه گهر نه يتاشن
ئەوا به هيج شي وه يهك بوني نابيت.

فيرعوني ش بۆ نه وه ي كار به ده ستاني فيرعون كه لهو ده ورو به ردا بون گويايان لي
بيت هاواري كرد: كه واته تو باوه پت به خوداي ميسري نيه، تو باوه پت به خوداي
مهرگ و گوپستان نيه؟

موسا وه لام ي دايه وه: خوداي مهرگ كاتيک به ده ستي به رد تاشه كان دروست
بكرت، هه ره لهو سه ره تايه وه به رد بووه و ده بيت نهك خودا، به لام له سه ره خو ئەم
وه لامه ي دايه وه بۆ نه وه ي كه ساني تر گويايان لي نه بيت، چونكه نه گهر گويايان لي

بىۋايە كە موسا نىكولى لەبۇنى خۇداى مەرگ دەكەت سىزى لەسىدارەدانىيان بۇ دەردەكرد. دىۋى ئەۋە بەدەنگىكى بەرز بۇئەۋەى ئەۋانى ترگوئىيان لىبىت ۋتى: ھەلبەت مەن باۋەپم بەتۋىيە كە فەرعەۋنىت، تا ئەۋەى باۋەپ بەخۇدايەك بەكەم كە بەدەستى بەردەتاشەكان دەرسەت دەكرىت.

فەرعەۋن كەمىك ھىۋر بۈيەۋە ۋ لىي پەرسى: ئاىيا بەپەستى تۆزىاتر باۋەپت بەمەنە تا "ئوزىرىس"؟

موسا ۋەلامى دايەۋە: بەلى.

فەرعەۋن بەم باۋەپەى، تۈپەيىيەكەى ھىۋر بۈيەۋە، بەلام بەدەنگىكى بەرز كە ئامادەبۋانى ئەۋ كۆشكە گوئىيان لىي بىت دۈبارەى كەردەۋە: ئاىيا لە "ئوزىرىس" پىشەنگەر ۋ مەزنتەم؟

موسا دۈپاتى كەردەۋە ۋ بەدەنگىكى بەرز بۇئەۋەى ئامادەبۋان گوئىيان لىي بىت دۈبارەى كەردەۋە: تۆزۈر لە "ئوزىرىس" مەزنتەم ۋ پىشەنگەرى.

ئەم گۈتەيە بو بەمايەى خۇشخالى فەرعەۋن ۋ ئامادەبۋانى زانىيان كە موسا بەم گۈتەيەى خۇى لەھەرەشەى مەرگ پزگار كەرد. فەرعەۋن ۋاى دەزانى خۇى لەنەۋەى خۇدايانە ۋ گۆشت ۋ خۇيىنى لەخۇداكانەۋە سەرچاۋە دەكرىت. سەرەپەى پىشەنگەربۈنى فەرعەۋن لەخۇداى مەرگ دۈبارە گەپرايەۋە بۇ سەرەتەى گۈتەكانى ۋ لىي پەرسى: ئىستە پىم بلىي مەبەستەت لەنەگۈاستنەۋەى ئەم بەردە مەزەن ۋ پاىيە بۇ پايتەخت چىيە؟

موسا لەسەرخۇ بۇى پۈنكەردەۋە: چۈنكە سەد ھەزار كەس بەنۆرە ۋ پۇژانە بۇ گۈاستنەۋەى ئەم بەردە كەردەكەن. ئەگەر ئەم سەد ھەزار كەسە كارى تەريان پىي بىكرىت، ئەۋا بەرەمەكەيان سۈدىكى زۆر بەمىسەر دەگەيەنىت، لەكاتىكەدا گۈاستنەۋەى ئەۋ بەردە ھىچ سۈدىك نەبىت.

فەرعەۋن لىي پەرسى: بەبۇچۈنى تۆچ كارىك بەسەد ھەزار كەسە بسىپىرم؟
موسا ۋتى: يەككە لەئارەزۈۋەكانى فەرعەۋن پەيۋەست كەردى "دەرياي پۇم" ۳۵۵ بەدەرياي دەرۋىسكەى بۈۋە، دەتۈانىت بەسۈد ۋەرگرتەن لەم خەلكە ئارەزۈۋەكەى

³⁵ دەرياي پۇم: دەرياي مەدەترەنە، بەراتا دەرياي ئارەپاست.

فیرەون کردارى بکەين. بەم کارە دەتوانى گەشە بە ئابورى و چالاكى بازىرگانىەکان بىەخشیت.

فیرەون وتى: مەبەستت ئەوێە دەست لەم کارە خودایىە ەلگىرین و خۆمان بە کارىكى سەرەتا و ئاسایى سەرقال بکەين.

موسا وتى: تۆ لەسەر تاپای تەمەنتدا چالاکیەكى زۆرت بۆ خودایان ئەنجام داوە و بەهیچ ئەنجامىكىش نەگەشتویت، تەنھا بۆجاریك لەپینا و خەلكیدا ەنگاویك بەرەوپیش بنى و تەماشای دەرئەنجامەكەى بکە.

فیرەون وتى: بەچ بەلگەیکە بانگەشەى ئەو دەکەیت کە من کارم بۆ خوداکان ئەنجام داوە و بەهیچ ئەنجامىك نەگەشتوم؟ خەزینەى پەر لەزىر و زیو، تەمەنىكى درىژ کە بریارە ەزار سال بژیم، ەموو ئەمانە خوداکان پىیان بەخشیوم، بەبۆچونى تۆ تەمەنىكى ەزار سالە شایستەى ئەو نىە سەد ەزار کەس کارى بۆ بکات؟

موسا وتى: تۆ تائىستا بەختىكى باشت ەبوو کە ئىسقانىان کون نەکردویت، ئەگىنا لەمىژە پەوانەى ولاتى خۆرئاوا کرابویت، لەداستانە ئەفسانەییەکانیشدا نەبىستراوە کەسىك ەزار سال ژیاىت.

فیرەون پىکەنى و وتى: بەلى وایە بەلام ئىستا خودایان دەیانەوێت من ەزار سال بژیم. ەورەها ئەگەر وازانى ناتوانم خەلكى مىسر خوشبەخت بکەم ئەوا بەهەلەدا چویت، خەلكى دەبىت لەپەنج و تەنگانە و سەختیدا بژین بۆئەوێ ەمیشە گوێراپەلى فەرمانەکان بن و بتوانىت فەرمانپەرەیاىیان بکات، چونکە مەحالە بتوانىت فەرمانپەرەواى کەسانىك بکەیت کە لەخوشگوزەرانیدا بژین و پىوستیان بەهیچ کەسىك نەبىت، لەبەرئەوێ ئەوانە لەتەنگانەدا ناژین بۆئەوێ پىوستیان بەکەسىك بىت کە فەرمانپەرەیاىیان بکات.

گفتوگۆى فیرەون و موسا درىژەى کیشا و فیرەون و فیرەون بەمشىوێە بەردەوامیان دا بەگفتوگۆکانیان و وتى: ئایا ئىستا گەشتیتە ئەو باوەرپەى گواستەوێ ئەو کێو بەردینە بۆ پایتەخت کارىكى زۆر پىوستە بۆئەوێ بتوانم ەزار سال بژیم، بەواتا بەئەندازەى چل ئەوێ خەلكى مىسر.

موسا بىدەنگ بوو و فىرعىمىش پىيى پاگەياند كۆتايى بەگفتوگۆكەيان ھاتوۋە دەيىت بەجىي بەيلىت. موسا پۇشتەۋە بۆلەي "نف"ى تەلارساز بۆلەۋەي گوزارشتى دەرئەنجامى گفتوگۆكەي پىيى پاگەيەيىت.

"نف"ى تەلارساز لىيى پرسى: ئىستە بەپىيى ئەو بارودۇخەي ھاتوۋە تە پىشەۋە دەتەۋىت چى بگەيت؟

موسا وتى: چىتر ھىوام بەفىرعىمىن نەماۋە، چونكە زانىم بەئەنقەسە خەلكى مىسرى لەو نەھامەتتەدا ھىلاۋەتەرە، تەنھا پىگايەك كە بەھزىمدا بىت ئەۋەيە كە ھاونەژادىەكانم لەمىسرەۋە بگەپىنمەۋە بۆۋلەي "كوش".

"نف"ى تەلارساز لىيى پرسى: ئايا ئەمە لەئاستى خواستى دايكتدایە؟
موسا وتى: دايكم تەنھا بەرژەۋەندى خۇي لەبەرچاۋ دىگرت نەك بەرژەۋەندى نەۋەي ئىسرائىل.

"نف"ى تەلارساز لىيى پرسى: بەبۆچونى تۆكام لەمانە گىرنگىرە؟
موسا وتى: بەرژەۋەندى خىلى ئىسرائىل كە ھاونەژادى مەن.

"نف"ى تەلارساز لىيى پرسى: ئايا ئەۋەت فەرامۇش كىردوۋە كە تۆ مىسرىت، لەبەرئەۋەي تۆ تەنھا لە "كوش" دا لەدايك بویت و لەكۆشكى فەرمانپەرەۋايىدا ۋەك شازادەيەك دەئاسرىيىت. ئەۋ كەسانەي لەمىسردا باۋەپىيان بە "ئاتون" ە پىۋىستىيان بەكەسىكە پارىزگارىيان لى بگات، لەبەرئەۋە بەپۇشتىت ھەموۋىيان ئاۋمىد دەكەيت. موسا وتى: تۆ زۆرباش ئاگادارى نەيىيەكانى ژيانى مەيت و زۆرباش دەزانىت نە كوپى فىرعىمىن و نە كوپى "ئىخاس ئامون"، ھەرلەبەرئەۋەش دەمەۋىت ھەموۋ ھاونەژادىەكانم لەم بەدبەختىە پىزگار بگەم.

"نف"ى تەلارساز لىيى پرسى: تۆ بەچ شىۋەيەك دەتوانى ھاونەژادىەكانت پىزگار بگەيت؟

موسا وتى: تەنھا دان بەخۆتدا بگىرە و تەماشە كە بزانە بەچ شىۋەيەك ئەم كارە ئەنجام دەدەم.

نف وتی: ناییت له کاتیڤدا فیرعون هیشتا له ژیاندا یه نهم کاره بکهیت. چونکه خوینږی و کوش و کوشتاریکی زور دهییت و خوینی خه لکانیکی زوری وهک تو لهم جهنگه دا دهرژیت.

موسا لیی پرسی: به چ شیوه یهک دهییت نهم کاره نه نجام بدهم؟
 "نف" ی ته لارساز وتی: کاتیڤک نهو دهرژیت ناژاوه یهک له ولاتدا بهرپا دهییت، تو ش نهو ناژاوه یه بقوزهره وه و نامانجی خوت بی هیچ هره شه یهک نه نجام بده. باوبا پیرانی پابردوت خاوه نی هیز و دهسته لات بون و تو ده توانی له میسر دا دوباره زیندویان بکهیت هوه. هاونه ژاده کانت به دریزایی پینج سه د سال میسریان خستوره ته ژیر سمی چوارپیکانیان و پیمالیان کردوه.

موسا وتی: نیمه بابه تیکی ناوامان له وانه ی میژودا نه خویندوه و نه مانینیه وه.
 "نف" ی ته لارساز وتی: وایه، نهم جوړه وانه یه له ناو کوشکدا به شانزاده کان ناوتریت هوه، چونکه به هو ی نهم وانه وه بویان دهره که ویت که خودا کانی میسر توانای نهو هیان نیه پاریزگاری له میسر بکن، ههر له بهر نه وه ش ماموستا کانت ناچار په پرهویان له بهرنامه یهک ده کرد که نهوان پییان پاده سپاردن بوئه وه ی ته نها لهو چوارچیه وه ی بویان داناون وانه یان پی بلینه وه، نه یاننده هیلا بگره یهک شازاده ی میسر ناگاداری نهم میژوه بیت که نه وه کانی ئیسرائیل زال بون به سهر فرمانږه وایانی میسر دا و دهسته لات ی نهو ولات هیان له ژیر ده ستدا بووه.

موسا لیی پرسی: ئایا "یه عقوب" که نازناوه که ی ئیسرائیل هیشتا له دایک نه بوو بوو تا هاونه ژادیه کانم به نه وه ی ئیسرائیل بانگ بکن؟ له وانه یه چهنه ناویکی تریان هه بوییت.

"نف" ی ته لارساز وتی: به لی، "هیگ سوس" به واتا بی له شوان-ا!
 موسا لیی پرسی: بوچی باوبا پیرانی منیان به "بی" له شوان "بانگ کردوه؟
 "نف" ی ته لارساز وتی: له بهر نه وه ی له پابردودا باوبا پیرانت له بیابانی "که نعان" دا شوانیان کردوه، به لام کاتیڤک هیرشیان ده کرده سهر میسر، نازناویکی تریان پی به خشین که "هیگ سوس" بوو. هیگ سوس دور واتا له خو ده گریت، واتای پوکاری دهره وه ی "بی" له شوان "ه به لام واتا سهره کیه که ی "چه ته" بووه.

موسا وتی: کهواته میسریهکان باوایپیرانی منیان به "چهته" بانگ دهکرد؟
 "نف"ی تهلارساز وتی: نهوان بۆماوهی پینج سده میسریان داگیر و تالان دهکرد.

موسا لئی پرسى: لهراپردودا بیابان نشینهکان میزشیان دهرکرده ولاته دراوسیکانیان، نه مهیان کاریکی ناسایی نهبوو. ئهم کاره زیاتر لهکاتی وشکه سالیهکاندا پرویدهدها..... لهم کاتهدا موسا وتی: دهمهویت برۆمهوه بۆ لای هاونهژادهکانم و خویان بۆ دهرچون له میسر ئاماده بکن.

"نون"یش گوئی لهم قسانه بوو، بۆیه لئی پرسى: گهرهم من له خزمهتی تۆدام، بهلام دهتوانم بیرسم بۆچی دهتهویت برۆیت بۆ لای خیلئى ئیسرائیل؟

موسا وتی: ئهه نون تۆ یار و هاوپی و نهینی پاریزی منی و نابیت هیچ نهینیهکت لی بشارمهوه. بهدلتیاییهوه دهمهویت هاونهژادهکانم لهکۆتی بهندیایهتی پزگار بکه، بهلام فیرعهون پیم پینادات، بۆیه دهبیئت لهگهلیدا بجهنگیم. من ههمو خیلئى ئیسرائیل لهوه ئاگادار دهکهمهوه خویان بۆ پۆشتن و دهرچون له میسر ئاماده بکن.

نون وتی: ههرچی تۆ بلئییت بهگوئی پۆحم وهریدهگرم و جییهجی دهکهم.
 "موسا و نون" بهپییداگریهکهوه پۆشتن بۆنهوهی چاویان بههاونهژادهکانیان بکهویت. لهنزیک گوندیکدا "گهمی" کهیان لهکهناری پوباردا راگرت و بهستیانهوه و گهشتنه نهو گوندهی که پیشتر سهردانیان کردبوو. خهلکی لهچواردهوریان کۆبونهوه و بهسوژ و خوشهویستییهکهوه مامهلهیان لهگه"نون"دا دهکرد و "موسا"یان پشتگوئی خستبوو، چونکه "نون"یان بهکهسیکی خویان دهرانی و "موسا"ش بهکهسیکی بیگانه لهقهلهم دهدا.

دواى ماوهیهک موسا به "نون"ی وت: مه بهستی سهردانهکیان پپراگهیهنه.
 "نون"یش وتی: خهلکینه، من لهگه"خاوهنهکهمدا کهناوی"موسا"یه که ئهویش لهنهژادی ئیمیه هاتوین بۆئیره بۆنهوهی هاوکاریتان بکهین، بۆنهوهی بتوانن ژیانیکی باشترتان هبیئت. ئهم خاوهنهم که دوبارهی دهکهمهوه هاونهژادی ئیمیه، بهواتا وهک ئیوه لهنهوهی ئیسرائیله و دهیهویت ئیوه لهدیل و بهندیایهتی پزگار

بىكات. بۇئەھى ۋەك پابىردو ئازادىن ۋە نەبەھە بەكۆيلە. ئىۋە دەبىت تاكەى بەخۇپايى بىگارى بۇ فىرەون بەكەن، ئىمە بىرپارمان داۋە نەژادى ئىسرائىل لەمىسر دەربەكەين ۋە بىانگەپىننىۋە بۇ ۋلاتى "كەنعان" كە زىدى باۋىپىرانيانە، لەۋى دەست دەكەنەۋە بەكشتوكال ۋە ئازەلەدارى ۋە چىتر بىگارى بۇ ھىچ كەسىك ناكەن. ئىستاش خواستى گەرەم ئەۋەيە كە ھەرچىقان ھەيە كۆى بەكەنەۋە ۋە خۇتان بۇ پۇشتى ئامادە بەكەن، بەپىاۋەكانىشتان بلىن دەست لەكارىردەن ھەلگەن ۋە بېرۇن، بەپىكەون بۇئەھى بېۋىنەۋە بۇ "كەنعان"!

يەكەك لەو نىۋەندەدا پرسى: بۇچى كۆچ بەكەين؟

نون پىيى ۋە: بۇئەھى ئازادى بەدەست بەيىن ۋە لەبەندايەتى پىزگارمان بىت ۋە بى كرى كارنەكەين ۋە قامچىكارىمان نەكەن.

خەلكى ۋەتيان: ئىمە لىرە تەكان ناخۇين! پىاۋە تەندروستەكانمان لەكارگاكاندا سەرقالى كارىردەن، بى پىاۋەكانمان ناتوانىن ھەنگاۋىك بىننىن. تەۋاۋى پىاۋە تەندروستەكانمان لەكارگاكانى مىسردا سەرقالى كارىردەن، بى پىاۋەكان ناتوانىن ھەنگاۋىك بەرەۋ پىش بىننىن، ھەموۋىان لەحالى تەلار دروستىردەن ۋە بەرد تاشىندەن. ئەم پىاۋانە بەپاسەۋان دەۋرە دراۋن بۇئەھى نەۋەك ھەلېين، بۇيە دەرجونى ئەۋ پىاۋانە لەكارگاي بىگارىدا تا رادەيەك بەمەحال دەيتە بەرچاۋ.

موسا بە "نون" ۋە: راست دەكەن. پىاۋە بەھىز ۋە تەندروستەكانىان ناچارىان كىردەن كارىان بۇ بەكەن سەرەپاي ئەۋەش بەبونى ئەم جۆرە پاسەۋانەۋە ناتوانىن ھەلېين. بىگەر لەپۇژدا بەسەختى كرىكارەكانىان دەخستە ژىر چاۋدىرى خۇيانەۋە بۇئەھى نەۋەك لەگەل يەكترىشدا گىفتوگۇ بەكەن ۋە ھەۋلى داپشتىنى پىلانىك بەدەن، ھەرۋەھا پاسەۋانەكان دەستەلاتى ئەۋەيان پى بەخشىرابوۋ كە بەئارەزۋى خۇيان سىزايان بەدەن ۋە بىگەر دەستەلاتى ئەۋەشيان پى بەخشىرابوۋ ئەگەر ھەر پىلان ۋە پەقتارىكى نامۇيان ئاشكرا بەكەن بىيانكۆژن ۋە ۋەلامى ھىچ كەسىكىش نەدەنەۋە. تەنھا بابەتەك دەبۋە ھۇى ئەۋەى پاسەۋانەكان خۇيان لەكوشتنى كۆيلەكان بىپارىزن ئەۋەش ئەۋە بوۋ ترسى دۋاكەۋەتنى ئەنجامدانى كارى كارگاگەبۋو كە بۇ سەرەپەرشتى كارگاگە بەسزايەكى مەزن لەقەلەم دەدرا. موسا بىرى لەم بابەتانە

کردەوه و لەبەرئەوهی بە بنبەست گەشت، رۆشت بۆ لای "نف"ی تەلارساز بۆئەوهی پاونیژی لەگەڵدا بکات و پێگا چارەیهکی بۆ بدۆزێتەوه، بەلام موسا نەیتوانی "نف" لەپایتهختدا بدۆزێتەوه و هەندی کەس پێیان وت کە ئەو ئیستا بۆ دروست کردنی تەلاریک بۆ خودای مەرگ "ئوزیریس" لەپەرستگادا سەرقالی کارکردنە. موسا دەیزانی دەبێت پێگای باشوری "ئیسرائیل" بگرێتە بەر بۆئەوهی بگاتە ئەو پەرستگایەیی کە دەزانیت دەکەوێتە چ شوینیکیەوه. کاتیکی گەشتە لای پەرستگای ناوبرا و بینی هەموو کۆیلەکان ئیسرائیلین و بەردیک بەکۆلیانەوهیە و پاسەوانەکانیش بەقامچیک بەلاسەریانەوه راوەستان. بەردەکانیان دەخستە ناو سەبەتەیهکی گەرەوه و هەلیانداکێشایە سەرەوه. ئەم کارە بەسی قوناخ ئەنجام دەدرا: یەکەم ئەو شوینەیی کە بەردەکە دەخرایە ناو سەبەتەیهکەوه، دووەم هەلکێشرانی سەبەتەکە و سییەمیش بەکارهێنانی خودی ئەو بەردە لەکارەکیاندا. سییەمین قوناخی لەهەموو قوناخەکانی تریان سەختتر بوو، سەرەرای ئەوهی قوناخی یەکەم و دوو میشیان وەکوو سییەم تاقەتێر بوو، لەبەرئەوهی کۆیلەکان بەردەکانیان دەخستە ناو سەبەتەیهکەوه، دواي ئەوه بەردەکیان بەگوریس بەداریکەوه دەبەستەوه، دواي ئەوه هەردوو دارەکیان هەلداکێشایە سەرەوه و دەیانخستە سەر شانیان. ئەوتیرە دارانە ئەوەندە درێژبون کە تا ئەو شوینەیی بەردەکانیان تێدا بەکاردهێنا دەیاننوانی بەسەر تیرەدارەکاندا تا بەردەم ئەو شوینەیی بەکاریان دەهێنان بیاخڵێننەوه. بەکارهێنانی خودی بەردەکەش لەکارگاکی بەقوناخیکی سەخت و ورددا تێدەپەڕی. ژمارەیی ئەو کۆیلانەیی کە بەردەکیان دەخستە سەر تیرەدارەکانەوه دەگەشتە دوو سەد کەس! چاودێرەکان دەیانویست بەردیک بەو مەزنیە بەرێک و پێکی بخریتە سەر بەردەکانی تر، بەلام مەحالبوو بۆتوانی بێ وردبۆنەوهیەکی تاییبەت و زالبون بەسەر ئەو بەردەدا دەقاودەق بخریتە سەر بەردەکانی ترەوه.

کاتیکی موسا سەردانی شوینی کارکردنی کۆیلەکانی کرد و بارودۆخی نەگەتباری ئەوانی بینی تەماشایەکی "نون"ی کرد.

"نون" یش وتی: ئەگەر من لەجینی ئەو کۆیلانە بومایە خۆم دەکوشت و کۆتاییم بەم ژیانە ئازار بەخشە دەھینا. لەمکاتەدا بەفەرمانی چاودیزەکان فەرمانی ھەلگرتنی بەردەکان دەرکرا و نۆکەرەکانیش ناچار بۆ جیبەجیکردنی بەردەکان ھەموو توانایەکی خۆیان خستەگەر. لەئێو ئەم کۆیلانەدا پیاویکی تارادەیک بەتەمەن و کەساس بەدی دەرکرا.

نون یەكسەر ئەو پیاوھێ ناسیەووە و وتی: پێشتر ئەم پیاوھم بینێو و پوختساری بەلامووە نامۆ نیە.

ئەو پیاوھێ کە "نون" وتی لەخێلی "لاوی"ە، بەرپادەیک باریک و لاواز بوو کە پەراسووەکانی بەتەواوی بەرجەستە و دەرپەریبون و بەتەواوی پەنگ بەپوختساریووە نەماو. موسا لەو ساتە بەدواوە بەردەوام ئاگای لەلای کابرای خێلی "لاوی" نەژاد بوو و ئاگاداری ئەو بوو کاتیك ویستی بچوڵتەووە لەماندووەتیاندا چاوەکانی نوقاند.

پاسەوانەكەش قامچیەکی بەھیزی دا لەپشتی و ھاواری کرد: لەکاتی شەو و لەجینگە خەودا مڕۆڤ دەخەوێت.

بەلام ئەو پیاوھێ لەبەرئەوھێ بەرگەئێ ئەو قامچیە نەگرت کەوتە سەر زەوی. کۆیلەکانی تر ھەولیاندا بەدەنگیکی بەرز ھاواری بەسەردا بکەن بۆئەوھێ ھانی ئەوھێ بدەن ھەستتەووە سەر پێ، بەلام ئەو پیرەمێردە چیتەر ھەلنەستایەووە، پاسەوانیش دەستی بەلێدانی قامچی کرد بەلام بیسود بوو!

"موسا"ش کاتیك بینی کابرای پاسەوان دەستە لەلێدانی ھەلناگریت پوشتە پێشەووە و پێی وت: لێی مەدە خۆم ھەلیدەستتەووە، بەلام کاتیك لێی نزیک بویەووە بینی کابرای پیرەمێرد کۆچی دوایی کردووە.

لەوکاتەدا توپەیی موسا وروژا و بێ ئەوھێ ئاگای لەخۆی بێت قامچیەکەئێ لەدەستی کابرای پاسەوانی گرت و فریادی دا و بەیەك موشت کابرای پاسەوانی تەختی زەوی کرد. بەو مشتەئێ ئیسقانی پوختساری ئەو کابرایەئێ شکاندبوو و ئەوکاتەش کە تەختی زەوی بوو سەری بەر بەردیك دەکەوێت و کۆچی دوایی دەکات. پاسەوانانی ئامادە بەبینینی دیمەنی کوشتنی ھاوکارەکیان دەستیان

لەكارەكەيان ھەلگرت و واق و وپماو لەجىنى خۇياندا وشك بون. "نون" یش كە بەئاگايىيەكەو تەماشای ئەم دیمەنەى دەکرد بینى چەند چاودىرىك ھاتن بۆئەوہى لىكۆلىنەوہ لەو پوداوە بکەن و ئەویان بەمردوویى بینى و پویانکردە موسا و لییان پرسى: تۆ ئەو پاسەوانەت كوشت؟
موسا وەلامى نەدانەوہ.

كابرای چاودىر پرسى: چى بوو بەھۆى ئەوہى كارىكى وا بكەيت؟
موسا بەدەستى ئاماژەى بۆ كابرای پىرى مردوو کرد.
وہك بلێى كابرای چاودىر سەيرترین وەلامى تا ئەو كاتە بەرگوى كەوتبیت، بۆیە وتى: پاسەوانىكت لەپیناوى ئەم كۆیلە ھیچ و پوچەدا كوشت؟
لەمكاتەدا "نف" ى تەلارساز كاتىك ئاگادارى ئەم پوداوە بوو ھاتە شوینى پوداوەكە و پرسى كى ئەو پاسەوانەى كوشتووە؟ ھەمويان بەدەستیان "موسا" یان پینیشان دا. "نف" تەلارساز بەچاوا لایەنگرى کرد و موسا بەسەرى.
"نف" ى تەلارساز لىی پرسى: بۆچى؟

"موسا" ش پوداوەكەى بۆ گىرايەوہ و دواى ئەوہ وتى: دەمويست لەبارەى شتىكەوہ گفتوگۆت لەگەندا بكەم.

"نف" ى تەلارساز وتى: دەزانم دەتەویت لەبارەى چيەوہ گفتوگۆم لەگەندا بكەيت، لەئىستادا تۆ بېرۆ بۆ پايتەخت تا ئەوكاتەى دەگەریمەوہ و چاوم پیت دەكەویت. موسا و نون گەرانبەوہ بۆ شوینى خۇيان دواى ماوہیەك دایان لەدەرگا و "نون" دەرگاگەى كردەوہ و بەرپرسى میراتى فەرمانپەرەى لەگەل ژمارەيەك چەكداردا بینى كە چوارەورى مائەكەيان دابوو.

بەرپرسى میراتى فەرمانپەرەى وتى: فیرعەون دەیەویت چاوى بە "موسا" بكەویت و ھەرنیستاش دەبیت بھوات بۆلاى. "ستى موسا" ى بەرپرسى میراتى فەرمانپەرەى خۆى کرد بەمائەكەياندا و داواى لەموسا کرد خۆى ئامادەبكات. "موسا" ش ناچار لەگەلئاندا پىگای كۆشكى گرتەبەر و لەبەردەم فیرعەوندا راوہستا.

فیرعون هاواری کرد: هه مووتان بپۆنه دهرهوه. بئ له من و موسا هیچ كهسيك له من ژوره دا نه بينم.

دواي ئهوه وتی: تۆ يهكيكت له كهسهكاني ئيمه كوشتووه.

موسا وتی: ئهويش يهكيكي كوشتووه.

فیرعون وتی: به لām ئهوهی ئهو كوشتی كۆيله بوو، به لām ئهه پياوه ميسريه و له خزمه تكارانی پهريستگا بووه.

موسا وتی: پهريستگايهك كه هيشتا دروست نه كراوه پيويستی به خزمه تكار نيه. فیرعون وتی: مه گهر ئهه له پهريستگای "ئوزيريس" كاری نه ده كرد، ههركه سيك لهويدا كار بكات، له هه مان ئهه ساتهوه به خزمه تكاری ئهه پهريستگايه لهقه لهه ده دريت. ئيتر ئهه پهريستگايه تهواو كرابيت يان نيوه چل بيت، سه ره پای ئهوهش كوشتنی خزمه تكاريك له گه ل كوشتنی كاھينيكدا هیچ جياوازيه كي نيه و سزاكەشی مه رگه ئيتر بكوژه كهش تۆ بيت كه شازادهيت.

فیرعون ئه ونده هه ره شهی له "موسا" كرد تا ئه و كاتهی كاسهی دانبه خۆداگری موسا ليی پژا و وتی: من ئهه پاسه وانهم كوشت له بهر ئه وهی ئهويش يهكيك له هاو نه ژادهكاني مني كوشتووه!

فیرعون پرسى: به واتا ئهه كۆيله يهی كه كوژار له هاو نه ژادهكاني تۆ بوو؟ چۆن؟ موسا وتی: ئه گهر نازانی ئيستا بزانه، من له نه ژادی ئيسرائيلم، ئهه كۆيله يهش له نه ژادی ئيسرائيل و له خيی "لاوی" له هه مان خيیله كهی منه... دواي ئهوه موسا پيی وت: ئهی فیرعون من شي ت نيم و كوپی "ئخاس ئامون" يش نيم، ئهه مني له پوباری نیل له ناو سه به ته يه كدا گرتووه تهوه و كردمی به كوپی خۆی! باوكم ناوی "عمران" ه و ئهويش يهكيك بوو له كۆيلهكاني تۆ و...

فیرعون به بيستی سهرگوزه شتهی موسا كه هه موو شتيكي ئهه گوتانه به لايه وه تازه بوو "مات" و سه رسورما و بيدهنگ ته نها ته ماشای موسا ده كرد.

كاتيك كۆتايی به قسه كانی موسا هات، فیرعون وتی: مه به سست له م درۆ كردنه چيه؟ ئه گهر ده ته وي ت سزايه كي سوكترت به سه ردا به سه پيتم شيوازی گفتوگوكانت بگوهر، چونكه ئهه داستانهی بۆت باسكردم جيی باوهر نيه؟

موساس وتى: من درۆت لەگەلدا ناكەم.

فیرعەون وتى: بۆچى تا ئەوکاتەى دوچارى تاوانىكى ئاوا نەبويت باسى ئەم نەینىەت بۆ نەکردم؟

موسا وتى: چونكە تا ئىستا ھىچ كەسىك يەككە لەھاونەژاندەكانى نەكوشتوۋە بۆئەۋى منىش تۆلەى لى بکەمەۋە، ھۆكارى كوشتنى ئەو پاسەوانەش ئەۋەبوو كە ھاۋنەژادىەكى منى بەربەرچاۋى خۆمەۋە كۈشت.

فیرعەون وتى: لەۋانەيە بقتەۋىت بەم قسانەت خۆكۆزى بکەيت؟
موسا وتى: نەخىر لەراستىدا دەمەۋىت بەم ناسنامە راستەقىنەمەۋە زىندوو بىمىم.

فیرعەون پرسى: ئايا تائىستا باسى نەژادى راستەقىنەت بۆ ھىچ كەسىكى تر كىردوۋە؟

لەم كاتەدا موسا پراۋەشا و وتى: ھىچ كەسىكىم لى ئاگادار نەكىردوۋەتەۋە.
فیرعەون وتى: تۆ نەينى لەدايك بونى خۆتت بۆ "نف" ى تەلارساز نەگىپراۋەتەۋە.
موسا كەمىك پراۋەستا و وتى: بۆ ئەۋىشم نەگىپراۋەتەۋە.
فیرعەون وتى: تۆ بەئاشكراكىردى ئەم نەينىە فەرمانى مەرگى خۆتت دەركىردوۋە،
ھەرۋەھا دەيىت لەو "نف" ى تەلارسازىش بېرسىم..... دۋاى ئەۋە فەرمانى
دەستگىركىردن و چاۋدىرى كىردى "موسا" ى دەركىرد.

نون لە موساى پرسى: بۆچى چۈۋاردەۋرى ئەم مالاھىان داۋە؟
موسا وتى: لەبەرئەۋەى سبەى بەيانى دەيانەۋىت بىمكۆژن، تەنھا ئەمشەۋ پىيان
پىداۋم بەزىندوۋىى بىمىنمەۋە، لەبەرئەۋە لەۋانەيە گيانى تۆش لەژىر ھەرۋەشەى
مەرگدا بىت، بۆيە باشتىر وايە خىشل و زىر و ئەۋەى پىۋىستت پىيەتى لەگەل
خۆتتدا بىبە و پاشماۋەى ژيانت بەخۆشى و شادى تىپەرپىنىت.
نون وتى: مەھالە.

موسا وتى: من نەينى لەدايك بونم بۆ فیرعەون باسكىرد بەدلىيايىەۋە
ھەرلەبەرئەۋەش دەمكۆزىت.

له وکاته دا همدوکيان پېدهنگ بون. له مکاته دا پاسه وانه کان دهرگای ماله کهيان به په له کرده وه و جهسته يه کی خوینينيان فرېدايه ناو ماله که وه. نون و موسا پوشتنه پېشه وه و يه کسر جهسته ي "نف" ی ته لارسازيان ناسيه وه. له نيوه شه ودا موسا به "نون" ی وت: نامه ویت له بهرامبر مهرگدا خوّم بدهم به دهسته وه، به لام کاتيک فيرعون فرمان دهریکات دهبيت نه فرمانه جيبه جي بکريت.

نون وتی: لهم ساته دا مهرگ و ژيانت به دهستی خودی خو ته وه يه، موسا وتی: به چ شيوه يه؟

نون وتی: نه گهر له ماله دا بمينيته وه سبه ی ده تکورښ. نه گهر هه لبيت خو ت له مهرگ پرگار ده که يت.

موسا وتی: تو مه به ستت نه وه يه ليړه هه لبيت.

نون وتی: به لی، ته نها پرگای پرگار بون هه له اتنه.

موسا وتی: مه به ستت نه وه يه پاسه وانه کان بکوژين.

نون وتی: ئيمه نامانه ویت هيچ که سيک بکوژين، به لام نه گهر هيرشيان بو بردين، نه و ناچار دهبيت بهرگری له خو مان بکهين... دواي نه وه وتی: ئيمه دلنيانين له وه ی سبه ی به کوشت دهرين، له بهر نه وه بو پرگار بونمان لهم قهيرانه جگه له هه له شه یی و بویری هيچ پرنگه چاره يه کی ترمان له بهر ده ستدا نيه.

له وکاته دا "موسا" شمشيره که ی گرت به دهسته وه و به "نون" ی وت: نه وه ی به پيوستې دهمانی له گهل خو تدا هه ليگره، که ميک خواردنیش بينه، چونکه نه گهر لهم هه له اتنه ماندا سهر بکه وين، دهبيت بو ماوه يه ک خو مان بشارينه وه!

دواي نه وه وتی: به جو له يه کی کتوپر و خيرا بي نه وه ی پاسه وانه کانی ناگايان لی بيت له مال دهرپينه دهر وه، پاسه وانه کانی چوارده وری مالی موسا له چوار که س زياتر نه بون، دوانيان له پيش ماله که وه و يه کيکيان له سهربان و نه ویتريان له پشتمی ماله که وه پاسه وه نی ده کرد. "موسا و نون" به پيی نه و پرياره ی دابويان به جو له يه کی برق ئاسا له مال هه له اتن. موسا و نون به بهر ده وامي پشتيان به يه کتريه وه چه سپانديو و بهر و دواوه هه نگاويان دنا له وکاته دا دو پاسه وانه که ی

بهردهمی ماله‌که‌یان بریندار کرد، به‌لام هاواری ئەو دوانه دو پاسه‌وانه‌که‌ی تری ناگادار کرده‌وه و دواي موسا و نون که‌وتن. جه‌نگی دو به‌دوو تا که‌ناری پوباری نیل بهره‌وام بوو. تا سه‌رئه‌نجام یه‌کێک له‌پاسه‌وانه‌کان کوژرا و ئەو‌یتریان گه‌رايه‌وه بۆ‌ئه‌وه‌ی هیتزکی زیاتر به‌ینیت. "نون و موسا" که‌شتنه‌ که‌نار پوباری نیل و به‌دهم سه‌ول لیدانه‌وه به‌خیرایی خویان له‌که‌نار دور خسته‌وه، بۆ‌ئه‌وه‌ی پیش هه‌له‌هاتنی خۆر له‌شوینیکدا خویان هه‌شار بدهن. بۆیه "که‌می" که‌یان بۆ شوینیک برد که زهل و گیایه‌کی زۆری تیدا پوابوو. ئەو دوانه به‌هۆی بونی خواردن و ئاوی "نیل" وه له‌خورد و خۆراکه‌وه هیچ کیشه‌یه‌کیان نه‌بوو. ته‌نها می‌روله گه‌زنده‌کان نه‌بی که‌مێک ئازاریان دهدان. ئەو دوانه له‌نیوه‌ندی شه‌خه‌لی ئەو گیایه‌دا له‌ناو "که‌می" که‌یاندا تا کاتی خۆرئاوابون خه‌وتن، بۆ‌ئه‌وه‌ی له‌تاریکی شه‌ودا پتگای باکور بگره‌به‌ر. موسا و نون به‌په‌ژدا خویان ده‌شارده‌وه و به‌شه‌ویش پریان ده‌کرد. له‌په‌ژێ چواره‌مدا خۆراکیان ته‌واوو، به‌لام پوباری "نیل" سه‌رچاوه‌ی جۆره‌ها خواردن بوو، له‌ماسیه‌وه بگره‌ تا مراوی و بالنده‌یه‌کی زۆری بۆ پراوکردن تیدابوو. ئەو دوانه به‌وشیوه‌یه خویان گه‌یانده‌ ولاتی "کوش".

موسا وتی: ده‌بیئت ولاتی کوش به‌جی به‌یئین و خۆمان بگه‌یه‌نینه‌ بیابانی "سینا"، به‌لام کاتی که‌ به‌لای "کوش" دا تیده‌په‌رین ده‌بیئت ناگامان له‌خۆمان بیئت. له‌به‌رئه‌وه‌ی پیاوه‌کانی فرعون به‌هه‌موو شوینیکدا بلاو بونه‌ته‌وه و کاتی که‌ چاویان پیمان بکه‌وێت یه‌کسه‌ر ده‌ستگیرمان ده‌که‌ن. ئێمه‌ ده‌بیئت به‌نیو "کوش" دا تیپه‌په‌رین تا ئەو‌کاته‌ی خۆمان ده‌گه‌یه‌نینه‌ بیابانی "سینا"، به‌نیو بیابانی "سینا" شدا تیپه‌په‌رین تا ئەو‌کاته‌ی خۆمان ده‌گه‌یه‌نینه‌ ولاتی "که‌نعان". جلوه‌برگی موسا و نون هه‌مان ئەو جلوه‌برگانه‌ بوو که‌ له‌کاتی هه‌له‌هاتندا له‌به‌ریاندا بوو و به‌جلێکی ئاواشه‌وه نه‌یانده‌توانی به‌رگه‌ی سه‌رمای بیابانی "سینا" بگرن. ئەوانه به‌هه‌ر شیوه‌یه‌ک بووه‌ خویان گه‌یانده‌ سه‌رتای بیابانی "سینا" و پیاویکیان به‌سوار و لا‌خیکه‌وه بینی که‌ ته‌نها چاویکی هه‌بوو.

نون سلادی لیکرد و لێی پرسی: لێره چی ده‌که‌یت؟

پياوۋى يەك چاويش پيش ئوۋى وەلامى بداتوۋە وتى: تۆ پىم بلى لهگەل ئو پياوۋى كە لەشتىك ھەلدیت بۆئوۋى بەشتىكى ترىگات كىيە؟
"موسا و نون" تەماشايەكى يەكتريان كرد و موسا لىي پرسى: بەھەر حال تۆ كىيى؟

ئو پياوۋە وتى: من جادوگەرم. ئەگەر بتەوئیت دەتوانم پيشبىنى ئايندەت بۆ بگەم، بگرە دەشتوانم مروۋەكان بگەم بەئارۋەل.

موسا پرسى: بەچ شىۋەيەكى مروۋە دەكەيت بەئارۋەل؟

كابراى يەك چاۋ بەسەر و لاخەكەيۋە وتى: ئەم و لاخەكى كە سواری بوم پوژاننىك مروۋە بوۋە! بەو شىۋەيە ھەلیدا كەرەستەى سىحر بە موسا و نون بفرۇشیت بۆئوۋى خوشبەخت بىن.

موسا وتى: باشتر وایە ئو كەرەستەيە بۆ خۆت بەكار بەئىنى بۆئوۋى لەم بيابانەدا سەرگەردان نەبیت!

موسا و نون دواى چەند پوژنىك پىكردنسى بەردەوام گەشتنە ئاۋايىەك كە لەدورەۋە چەند دارخورما و خانوۋەكيان بىنى، زانىان كە لەئاۋى شىرىن نىزىك بونەتەۋە. كاتىك موسا و نون خۇيان كرد بەو ئاۋايىەدا، خۆر لەحالى ئاۋابوندا بو، ئو دوانە خۇيان گەياندە لای بىرە ئاۋىك، نەرىتى ئو ئاۋايىە و ابوۋ ھەر بىيانىەك بېراتە سەر ئو بىرە ئاۋە دەبىت بانگىشتى مائەكەى خۇيان بگەن، كۆچەر بەسەر بىرە ئاۋەكەۋە پادەۋەستا بۆئوۋى كەسىك دەربكەوئیت و ئو لەتىنۋىەتى و برسەيتى پزگار بگات و شەۋىش لەو مائەدا بخەوئیت. كاتىكىش خەلكەكە دەيانۋىست كابراى نامۆ بېنە مائەكەى خۇيانەۋە، سەرەتا بارودۇخى كابراىان ھەلدەسەنگاند بۆئوۋى بزائن سبەى ئو شەۋە كاتىك ئو پياوۋە مائەكەيان بەجى دەھىلئىت چەننىك زىپريان پىدەدات! ھەندىكىشيان بىئەۋى چاۋيان بېرىبىتە زىپر و زىو گەشتیارەكانيان دەبردەۋە بۆمالى خۇيان.

موسا و نون لەسەر يەكەمىن بىر كەپىي گەشتن دانىشتن و بىنيان پانە مەرىكى بچوك لەگەل كچىكى لاۋدا بەرەۋپويان دىت. كاتىك مەرەكان گەشتنە سەر قەمى ئاۋ خواردنەۋەكەيان كچ پۇشتە سەر بىرە ئاۋەكە و ئاۋى ھەلكىشايە سەرەۋە، كچە

بەوشیوێه بەخێرای و بەردەوامی ئاوی هەڵدەکێشا و دەپرشتە ناو قەمە ئاو خواردنی مەرەکانەوه. مەرەکانیش بۆ خواردنەوهی ئاو فشاریان دەخستە سەر یەکتەری. لەوکاتەدا موسا هەولیدا لەهەڵکێشانی ئاودا هاوکاری ئەو کچە بکات. هەر بۆ ئەو مەبەستە هەستا و لەو کچە نزیک بویەوه و وتی: دەتەوێت هاوکاریت بکەم؟

کچەش بەدەم ئاوکێشانهوه لیی پرسی: بۆچی دەتەوێت هاوکاریم بکەیت؟
گوتە ی زبیری کچە وای لەموسا کرد پاشەکشە بکات، کچەش زەردەخەنەیهکی کرد و لیی پرسی: ترسایت؟
موسا وتی: لەچی بترسم؟
کچە وتی: لەمن.
موسا وتی: نەخێر لەتۆ نەترسام.
کچە وتی: کەواتی لەبیرەکه ترسایت کە بووه هۆی ئەوهی بەوشیوێه پاشەکشە بکەیت؟

موسا وتی: نەخێر لەبیرەکش نەترسام.
کچەش وتی: کەواتە بۆچی بەترس و تۆقاییەکهوه پاشەکشەت کرد.
نون خۆی خستە ناو گفتوگۆکەوه و وتی: کاتیگ گەرەم زانی تۆ پێویستت بەهاوکاری نیه و تۆش بەو لێهاتوییەوه ئاو دەکێشیت، حەزی نەکرد ببێتە مایە ی دەردیسەریت.

کچە وتی: هەڵکێشانی ئاو ئەوەندەش پشت بەزۆری بال و بازوو نابەستیت، بەلکو ئەزمون و بەردەوامی هەولدان لە زۆر و هێز باشتەر. ئێستاش ئەگەر دەتانهوێت تاقی بکەنەوه، فەرموو ئەمە سەتل و ئەوه بیرەئاو.
نون بەهۆی ئەوهی ئەویش وەك ئەو پێشتر بەژانیکی ئاوادا تێپەریوه توانای لەکچە ی شوان کەمتر نەبوو، بۆیه لەوکاتەدا ویستی بپوات و ئاو بکێشیت.
بەلام موسا وتی: سەرەتا من تاقی دەکەمەوه.

سەرەپای ئەوهی موسا پشتی بەلایەتی و هیزی بازوی بەستبوو بەلام نەیتوانی لە دە سەتل زیاتر هەڵکێشیت، ئەوکات بۆی دەرکەوت کچە ی شوان پاست دەکات،

چۈنكى زۆر مەندۇر بولۇپ، لەكەتلىكدا ئەو لەو زىياتر ئاۋى ھەلگىشە سەرەپراي ئەۋەش
تواناي ئەۋەى تىدا بولۇپ ئەۋەندەى تر سەتەلە ئاۋ ھەلگىشىنىت و ھىشقا ەك ئەو
مەندۇر نەبۇبۇ.

كەتلىك موساى بەو ھالەۋە بىنى وتى: نۇرەى مە ئاۋ ھەلگىشىم.

بەۋپەپرى سەرسۇپمانى موسا و كچى شوان بەتوانايەكى تايىبەت بەخۇى
بەخىرايىيەكى زۆر ئاۋى ھەلگەشە بولۇپ مەيەى سەرسۇپمان و سەرنج پاكىشەنى
موسا و كچەى شوان. لەكۇتايىدا بىئەۋەى بۇمالەكەى خۇى مەۋاندەريان بىكات يان
ھىچ نەبى سۇپاسيان بىكات پۇشت و لىيان دور كەۋتەۋە.

موسا سەرى سۇپما و نون وتى: لىرەدا بۇ كەتلىك كە بۇ كەسەنى تر ئەنجەمى
دەدەيت سۇپاست لى ناكەتلىك، چۈنكى ەك ئەركىك لەقەلەم دەدەيت. ئەو دوانە
دەۋى مەۋەك كۇمەللىك لەخەللى ئەو ئاۋايىيەيان بىنى كە لەبىبابانەۋە بەرەو مال
دەپۇشتەۋە، بەلام ھىچ يەك لەۋانە بانگىشتى مالى خۇيانيان نەكەرن.

بۇيە موسا بەسەرسۇپمانەۋە بەنۇنى وت: دەبىت ئەمشەۋىش لەبىباباندا بىخەۋىن،
بۇچى ھىچ كەسەك مەۋاندەرى مەلەكەى خۇيمان ناكەت؟

نون وتى: ھۇكەرەكەى دەكەپتەۋە بۇ جەۋبەرگە بەنرخەكانى تۇ، چۈنكى خەللى
ئەم ئاۋايىيە ۋا لىكى دەدەنەۋە كە نۇكەرەكانت خەمەتت دەكەن و ئەۋانىش كەتلىك
مەۋاندەرى تۇ بىكەن ناچار دەبن جىنى نۇكەرەكانىشت لەمەلەكەياندا بىكەنەۋە و
ئەمەش لەتواناي ئەۋاندا نىە. بۇيە ئەمشەۋ دەبىت لەناۋ باخە خورماكەدا بىخەۋىن.
ھىچ نەبىت ئاۋىكى زۆرى شىرىن لەبەردەستەماندايە.

كەتلىك ئەم دوانە ۋىستىيان بىرەكە بەجى بەپىلن و پىگە باخە خورماكە بىگرنەبەر
بۇئەۋەى لەزىر داخۇرماكاندا بىخەۋن، بىنىيان ھەمان ئەو كچە جۋانە لەگەل كۇمەللىك
كچى ترى ئاۋايىدا بەرەو پەۋىان دىن.

كچىك لەموسا نەزىك بۇيەۋە وتى: "چۇر"ى باۋكەم بەمن و خوشكەكانى وت بىنى
بۇ ئىرە و ئىۋە بۇ نانخۇاردنى ئىۋارە بانگىشتى مالى خۇمان بىكەين.

موسا وتى: "چۇر"ى باۋكە جوتيارە يان شوان؟

كچى لاۋىش ۋەلامى دايەۋە: ھىچ كاميان.

موسا وتی: ئەگەر باوکت شوان و جوتیار نەبێت، ئەو کەواتە چ کارەیه؟

کچە وتی: باوکم کاهینە.

موسا دوبارە لێی پرسى: ئەمانە خوشکی تۆن؟

کچە وتی: بەلێ.

موسا لێی پرسى: ناوت چیه؟

کچە وتی: ناوم "سفورە"یە. ئیستاش با برۆین چونکە باوکم چاوهرێمان دەکات.

موسا وتی: بەمەرجێک دیمە مالتان، ئەو مەرجەش بەهای ئەو خواردنەى

لەمالتان دەبخوین پیتان بەدەین، ھەرۆھا کرێی شوینی خەویشمان لێ وەرگیرن.

"سفورە"وتی: نازانم و لەو بڕوایدا نیم باوکم دلى بەم پیشنیارەى تۆ خوش

بیت.

کاتیك بەدەم پێو ھەردەوامیان بەگفتوگۆکەیان دەدا "سفورە"وتی: من بەباوکم

وت ئێو دوو کەسن، نۆکەرێک و خاوەندارێک.

موسا وتی: دەبینى کە ئیمە دوو کەسین، بۆیە بەروای نازانم خیزانەکەتان

بەرگەى ئەركى ھەردووگمان بەخۆپایى لەئەستۆ بگرت، بۆیە باوکت چ حەز بکات و

چ حەز نەکات من کرێی ئەم میواندارىەتان پى دەدەم.

کاتیك ھەموویان گەشتنە مالى کاهین هیشتا ھەوا بەتەواوى تاریك نەبوو

و "چژو" لەبەردەم مائەكەیدا چاوپێى دەکردن. پیرەمێرد بەرپیش و ئەبرۆیەكى پان و

سپیەو ھەخیرھاتنى "موسا"ى كرد و داواى لێكرد بپواتە ژورەو.

"سفورە" چرایەكى بۆ پوناكى داگیرساند. موسا دانیششت بەلام نون نەپۆشتە ژور و

لەدەرەو ھەو، چونکە نەیدەویست لەگەل "موسا"ى خاوەنیدا لەیەك پیزدا

دانیشیت.

موسا بانگی کرد: نون وەرە ژورەو.

ئەوکات پۆشتە ژورەو.

موسا وتی: نون براى منە.

نون وتى: خاۋەنەكەم لەمىھەربانى خۇيى من بەبراي خۇيى بانگ دەكات. لەكاتىكىدا من نۆكەرى ئەوم. لەو پۇژەۋەي بومەتە كۆيلە و خزمەتكارى، خۇم بەكەسىكى خوشبەخت و ئازاد دەزانم.

"چىژو" بە "موسا" ى وت: "سەفۇرە" ى كچم پىيى وتم تۇ بۇئاۋدانى مەپەكان لەھەلكىشانى ئاۋدا ھاۋكارىت كىردۈۋە، منىش لەبەرئەۋە بانگم كىردى بۇ مائەكەي خۇم بۇئەۋەي لەپىيى ئەم مىۋاندارىيەمەۋە سوپاسگوزارىت بكەم.

موسا وتى: ويستم ھاۋكارى كچەكەت بكەم بەلام تەنھا خۇي دەيتۋانى ئاۋى مەپەكانى بدات و نەيھىلا ھاۋكارى بكەم.

"چىژو" وتى: لىرەدا نەرىت نىيە پىياۋ ھاۋكارى ژن بكات. ژنان بۇ خۇيان ئاۋ ھەلدەكىشەن و پىياۋانىش بۇ خۇيان، تۇ خەلكى كويىت كە پىت لەم شوپىنە وىلە كەۋتوۋە، زۇر بەلامانەۋە سەيرە كە تۇ لەم ئاۋچەيەدا دەبىنن، چونكە ئىرە ئەۋەندە دور و پىچە كە كەم كەسانىكى ۋەك تۇ لىرەۋە تىدەپەپەن. بەسەرۋچاۋتدا ديارە كە ۋەجاخزادە بىت.

موسا وتى: بۆچى من بەۋەجاخزادە بانگ دەكەيت؟

"چىژو" وتى: تەۋاۋى ھىماكانى ۋەجاخزادەيى چ لەپۇى جلوبەرگەۋە و پوخسارەۋە يان لەپۇى شىكۆمەندىتەۋە پىۋە ديارە، ھەركەسىك ئەۋ پىاۋەي تۇ دەلىيت نۆكەرى منە بىيىنىت ۋا ھەست دەكات تۇ لەخۇشگوزەرانىدا دەژىت، لەۋەش گىرنگىر تۋاناي تۇ بۇ ئاۋ ھەلكىشان و ھاۋكارى كىردى "سەفۇرە" ى كچم.

ھەروەھا چىژو وتى: ئەگەر بەھەلدە نەچۋىيتم لەمىسرەۋە ھاتۋىت، بەلام لەۋباۋەرەدا نىم مىسرى بىت.

موسا وتى: ۋايە ئىمە مىسرى نىن.

چىژو لىي پىرسى: ئەي كەۋاتە خەلكى كويىن؟

موسا وتى: خەلكى ۋلاتىكىن كە لەۋانەيە تۇ نەزانىت دەكەۋىتە كويىۋە و ھەركىز ناۋىت نەبىستىت. ئىمە خەلكى ۋلاتى "كوش" ىن.

چىژو وتى: "كوش" ھەمان ئەۋ ۋلاتە نىيە كە دەكەۋىتە پۇژەۋەلاتى پوبارى نىلەۋە و خىلى "ئىبراھىم" ى تىدا نىشتەجىيە؟

موسا لىيى پرسى: مەگەر تۆ ئىبراھىم دەناسىت؟

كاھىن وتى: ھەموو خەلكى ئەم ناۋچەيە ئىبراھىم دەناسىن. پىياۋىكى چاك كە سەرەتا لەگەل خىلەكەيدا دواى ئەۋە لەبىابان كۆچىيان كىرد و پۇشتى بۇ ولاتى "كوش" و ئىشتا لەۋى ماۋنەتەۋە. ھەموو خەلكى ئاگادارى سەركۈزەشتەي "يوت" و برازاكەي "لوت"ن.

لەۋكاتەدا كاھىن تەماشايەكى سەرتاپاي "موسا"ى كىرد و وتى: ديارە لەۋلاتى "كوش"دا خوشگۈزەرانىيە.

موسا وتى: بارودۇخى خەلكى "كوش"زۆر خراپە، چۈنكى خەلكى مىسر بۇ بىگارى دەيانبەن بۇ ولاتى خۇيان.

چۆر لىيى پرسى: كەۋاتە تۆ ژيانىكى خوشت ھەيە و ۋەك ئەۋان كۆيلە نىت؟
موسا وتى: بارودۇخى ئىمە لەگەل خەلكى "كوش"دا زۆر جىاۋازە،
خىلى "ئىبراھىم"يەكىنكە لەنەگبەتبارتىن خىلى ئەم سەرزەۋىيە.
كاھىن وتى: بۇچى؟

موسا وتى: چۈنكى ھەمويان كۆيلەن. دەبىت بەخۇپايى بۇ فەرەۋن كار بكن.
چۆر لىيى پرسى: بۇچى تۆ نەبۈيت بەكۆيلە؟
موسا وتى: خۇم لەكۈشكى فەرمانپەرۋايىدا پەرۋەردە كىراوم و
پۇژىكىشيان "نون"م ۋەك نۇكەرىك كېرى، دواى ئەۋە باسى ھەموو شتىكى بۇ كىرد.
كاھىن وتى: كەۋاتە بەپىي ئەم قسانەت چىتر ناتۋانىت بگەرئىتەۋە بۇ مىسر،
چۈنكى بەدلىنبايەۋە دەتكۈژن؟

موسا وتى: واىيە، ئىمە لەبەرئەۋە لەمىسر ھەلھاتۈين.
چۆر لىيى پرسى: ئىستا دەتانەۋىت بېرۇن بۇ كۆي؟
موسا وتى: دەمەۋىت بېرۋەۋە بۇ "كەنعان"ولاتى باۋباپىرانم.

كاھىن لىيى پرسى: "كەنعان"لەۋۋو ناۋچە پىك دىت، ناۋچەيەكىيان ئاۋايىيەكە
لەزىرەستى "فەلەستىنىيەكان"دايە كە ھىچ بىگانەيەك ناتۋانىت پى بىتتە ئەۋ

ناوچەيەو. ناوچەيەكى تريان شوينىكى وشك و يىئاو و گيايە كە بگرە گيانەوهرىشى تىدا ناژىت، بگرە مشتىك گەنم و قومىك ئاوى تىدا پەيدا نايىت. بۇيە تۆ دەبىت چاپۇشى لەچونت بۇ "كەنعان" بكەيت، چونكە ئەگەر برۇيت بۇ ناوچەيە فەلەستىنيەكان دەتكوزن. لەبىابانىشدا تىنويەتى و برسەيتى لەناوت دەبات. ئەگەر حەز بكەيت دەتوانىت لىرە بمىنىتەو، چونكە ھەم ئاوى تىدا دەست دەكەويت و ھەم دەستى سىخوپرەكانى فیرەونى پىناگات. من پىشەواي ئەم خىلەم و حەوت كچ و كوپىك ھەيە، كوپرەكەم ئاوى "ھباب"ە، پياويكە كە شارەزايىەكى تەواوى لەبوارى گياناسىدا ھەيە، بەلام لەبەرئەوھى جەستەيەكى لاوازی ھەيە بەكەلكى سەرکردايەتى و پىشەوايى نايەت، كوپىكى ترم نىە تا بىكەم بەجىنشىنى خۆم. ھەرۋەھا سەرەراي ئەوھى خىزانىكى قورسەم لەئەستۇدایە، بەلام ژيانم دابىن كراو، لەم ناوچەيەدا كاھىنى كردن كارىكى زۆر ئاسانە.

موسا وتى: من ناتوانم بەپىچەوانەي بىروبواوېرم بژىم و بىمە كاھىن. كاھىن وتى: ئىستا كەناتەويت بىيتە كاھىن، كەواتە بەج شىوہيەك دەتەويت بژىوى ژيانم دابىن بكەيت؟

موسا وتى: من زىېرم ھەيە و دەتوانم مەپرى پى بىكېرم و شوانى بكەم. چژو وتى: سەرەراي ئەوھى ناتەويت بىيتە كاھىن، من پى لەمانەوھت ناگرم، بەلام چى لەژن و مندالەكانت دەكەيت؟ موسا وتى: من ژن و مندالەم نىە.

چژو لىي پىرسى: ئايا ژن و مندالەكانت مردون؟ موسا وتى: ھىشتا ژيانى ھاوسەريەتيم پىك نەھىناو! كاھىن بەسەرسوپمانەوھ لىي پىرسى: بگرە ھەژارتىن كەسى ئەم ئاوايىە ژن و مندالىان ھەيە، تۆ بەج شىوہيەك لەكۆشكى فەرمانەرەوايىدا ژياويت و ژيانى ھاوسەريت پىك نەھىناو، بىستومە ھەر لەسەردەمى مندالىدا ھاوسەرىكتان بۇ دەستنىشان دەكەن.

موسا وتى: بەلەم خۇم نەمويست ژيانى ھاسەرى پىك بەينىم.
لەم كاتەدا نون وتى: لەو پۇژەۋەي بۇم بەكۆيلە لەم خاۋەنەم لەھىچ ژنىك نزيك
نەبۈۋەتەۋە!

كاھىن تەماشايەكى موسا كرد و وتى: ئەگەر كەموكورتىەكم لەتۇدا ببينىايە
دەموت نەخۇشى، بەلەم پرسىيارىك ئايا ئارەزوى ژن لەتۇدا بەدى دەكرىت؟
موسا وتى: بەلى، بەتايىبەت لەو كاتەۋەي ھاتقە لەم ئاۋايىيەۋە دەمەۋىت لەگەل
ژنىكدا تىكەل بىم.

چژو وتى: لەگەل كام ژن؟
موسا وتى: لەگەل "سفۈرە" ى كچت!
چژو وتى: پىرۇژت بىت، ئەگەر تۇ ھەزت لە "سفۈرە" ى كچم كردۈۋە ئەۋا من ھىچ
قسەيەكم نىە بىكەم، ھەركاتىك خۇت بتەۋىت دەتۋانى ژيانى ھاسەرى لەگەلدا پىك
بەينىت، بەلەم ھىۋادارم لەم ئاۋايىيەماندا بىمىنىتەۋە.

موسا وتى: دۇنيا بە لەۋەي لىرە دەمىنمەۋە.
كاھىن وتى: پانە مەرى كچەكەشم پى دەبەخشم.
موسا وتى: پىۋىستىم بەرپانە مەركەكى تۇ نىە، بەرپانەي پىۋىستى زىپم ھەيە كە
چەند ئەۋەندەي مەركەكانى تۇي پى بىكپم.

كاھىن لىي پرسى: ئاۋت چىيە؟
موسا وتى: ئاۋم "موسا" يە.
كاھىنىش لەدەۋايەۋە چەند جارىك ئاۋەكەي لەبەرخۇيەۋە دۈبارە كردەۋە و لىي
پرسى: ئاۋىكى تىرت نىە؟

موسا وتى: تەنھا يەك ئاۋم ھەيە ئەۋىش "موسا" يە.
لەھەمان ئەو كاتەدا كچەكانى كاھىن ماست و شىر و نانپان ھىنا و ھەمويان
لەسەر سفۈرەي نان خواردن دانىشتن و "ھباب" ى كوپى كاھىن لەوكاتەدا گەپرايەۋە بۇ
مال.

كاھىن بەكۆرەكەي وت: "ھىاب" لەم ساتە بەدواوہ كۆپىكى تازەم بۇ پەيدا بوو و ناوى "موسا" يە. دەيەوئىت بېيتە ھاوسەرى "سفورە"، سبەي بۇ ئەم مەراسىمە چەند مەپىك سەر بېرە.

موسا وتى: ئەو كارە مەكە، خۆم مەپ بۇ ميوانداری و ئاھەنگى دەستگىران دارى دەكېم، تەنھا ئەركى سەرېرىنى ئەو مەپانە لەئەستۆ بگرن، ھەروەھا مەپەكانىش لەخودى "چىژو" دەكېم! كاھىنىش بەم پىشنىارە پازى بوو و سبە ئەو پۆژە موسا مەپەكانى كېرى و "ھىاب" سەرى بېرىن بۇئەوہى خەلكى ئاوايى بەشدارى لەم ئاھەنگەدا بگەن.

موسا و ژيانىكى نوئ

موسا زۆر لەمالى "چژو" دا نەمايەو، چونكە دواى پىكەينانى ژيانى ھاوسەريەتى لەگەل "سڧورە" دا پىريارى دا مالىك بۇ خۇى دروست بكات. لەو ناوچەيدا كە لەدواييدا موسا زانى ناوى "مىريان"ە مالىكى زۆرى تىدا بوو، بەلام ژيان لەمالىكى ئاوا بچوك كە "موسا" ھىشتا پىيى پانەھاتبوو و بەوشىوھەش بەلايەو ھاسان نەبوو. بۆيە موسا دەستى بەدروستكردى خانووەكەى كرد و "نون"ى نۆكەريشى راسپارد نەويش مالىك بۇ خۇيى دروست بكات.

نون لىي پىرسى: بۆچى مالىك بۇ خۆم دروست بكەم؟

موسا وتى: تۆش وەك من دەيىت ژيانى ھاوسەرى پىك بەيىت، دواى ژن ھىنانىش پىويستت بەمال دەيىت، لەبەرئەو پىشوھخت مالىكەت نامادە بكە. دواى ئەو پىيى وت: ھەز دەكەيت ژيانى ھاوسەرى لەگەل كچە گەرەكەى "چژو" دا پىك بەيىت؟ ئەو لە "سڧورە" بچوكتەرە و لەخوشكەكانى تريشى گەرەتر.

نون وتى: ناوئىرم پىشنىارىكى ئاوا بكەم.

موسا وتى: بۆچى؟

نون وتى: لەبەرئەوھى كچە گەرەى "چژو" ھاوسەرى تۆيە و تۆ زاواى "چژو" يت، بۆيە من لەئاستىكىدا نيم كە لەگەل تۆدا بيمە "ئاوھل زاوا".

موسا وتى: چەندجاريك ئەوھم بۇ دوپاتكرديتەو كە من و تۆ براين. چيتەر لەم ساتە بەدەواوھ داستانى خاوەندار و نۆكەرەكەى ھەرامۆش بكە. خۆم پىشنىارى ئەوھم لىكردى، لەبەرئەوھ سەرەتا دەيىت مالىكەت دروست بكەيت دواى ئەوھ بىر

له ژنهنېنا نېشت بکهره وه. خه لکي "میريان" نه وېړي دلسوزيان بؤ "موسا" نه درده بېړي، به لام که ميک دوره پهرتيزيان لي ده کرد، چونکه نه يانده تواني خويان له گه ل نه ودا به يه کسان ته ماشا بکهن بويه هستيان به که مایه تي خويان ده کرد، له بهر نه وه ي نه وان "موسا" يان له خويان به داناتر و تواناتر ده زاني. "نون" يش باسي "موسا" ي بؤ خه لکي "میريان" کرد بوو. موسا به يه کيک له شازاده ناياساييه کاني باره گاي فيرعمون له قه لهم ده درا. "هاب" ي ژن براي "موسا" زياتر له گه ل موسادا ده روست بؤ ناو بيابان و پيکه وه گفتوگو يان له باره ي سه وزايي و گياکان ده کرد، "موسا" ش بوبه شوان و مهر ي ده چراند ۳۶. پوژيکيان هستي به وه کرد که گوئي له دهنگيک بووه.

بويه به "هاب" ي ژن براي وت: ثايا تؤ گويت له و دهنکه بوو؟
 "هاب" گوئي گرت و وتي: نه خير هيچ دهنگيکم بهرگوي نه که وتووه، مه گهر تؤ هيچ دهنگيک بهرگوي که وتووه؟

موسا وتي: نه م دره خته ده ليت من "يهود" م و دروستکهر ي تؤم!
 "هاب" وتي: له وانه يه باري ته دروستيت باش نه بيت و توشي خه يالپلاوي بوييتيت. روژيکي هه مان پرسياي له "سفوره" ي هاوسهري کرد. "سفوره" ش که له "هاب" ي براي بيستبوو موسا له بياباندا گوئي له دهنگيک بووه، به بيستني نه و پرسياي پوچووه ناو هزي خويه وه و بيري ليکرده وه، به لام زور سهري له م پرسياي سوړ نه ما، چونکه له و سرده مه دا خه لکي باومړيکي له راده به دهر يان به جادو و جادوگهري هه بوو و زما ني درخت و کيو و ته پوژکه کانيان به لاوه سهير نه بوو. دانيسشتواني "میريان" به بيستني نه وه ي کيو و دره خته کان له گه ل "موسا" دا ده دوين به هيچ شيويه که به لايانه وه سهير نه بوو. پوژيکيان دواي تيپه راندني سي شه و پوژ له بياباندا موسا گه رايه وه بؤ مال.

³⁶ چرا: وشه يکي پاراوي کورديه که بهواتاي له مهراندن ديت، کاتيک بز و مهر دهبيت بؤ له مهراندن هه نديکات به م کاره دهوتريت "چراندن" بهواتا له مهراندن يان کاتيک کاره بزنيکي تازه فيري گيا خواردن دهبيت دملين-نه م کاره چرا بووه-بهواتا فيري گياخواردن و له مهراندبووه، سه رمراي نه وه ي ليغه بؤ نه م حالته زاراوه ي له مهراندمان هيه ، به لام "چرا يان چراندن يان ده چرينن" زمانيکي په چته و پاراوي کورديه و دهبيت له فوتان بيپاريزين و وه مراديفي هر زمانيکي تري نه م جيهانه به کاري به زين... و مرگير

سۇفۇر پىنى وت: بەدئىيايىيەۋە زۆر بىرسى و ماندوئىت، خواردنت بۇ بەيىنم.
موسا وتى: نەبىرسىمە و نەماندوم. ئەمۇ بىيىستەم لەبىياباندا درەختەكان دەيانوت:
تۆ خوشك و براكانى خۆت كە لەمىسردا مردون فەرامۇش كىردوۋە. دەبىيىت كارىك
بىكەم.

سۇفۇرە وتى: مەنىش پىشتوانىت دەكەم.
موسا وتى: لەئىستادا نازام كەى بىريارى ئەۋە بەدەم بېرۇم بۇ مىسر.
دواى چەند پۇژىك "سۇفۇرە" كوپكى بۇ موسا دەبىيىت و بەپىنى ئەۋ دەنگەى
بىيىستوبى ناۋى "يەھود"ى لىئا، كوپى دوۋەمىشى ناۋى "گىرشوم"ى لىئا، -
گىرشوم-واتاى كەسىك دەگەيەنىت كە دەبىيىت لەۋلاتى بىگانە بگەپىتەۋە بۇ
نىشتەمانى خۇى.

پۇژىكىان موسا لەبىيابان گەپايەۋە و پىرىكى كوپى لەمالەكەى خۇيدا بىنى.
سۇفۇرە وتى: ئەم پىرەمىردە بىيىستوبەتى كە يەكىك لە نەژادەكانى ئىسرائىل لەم
ئاۋايىيەدا نىشتەجىيە، سەردانى كىردوئىت بۇئەۋەى ھاۋكارى بىكەيت.
موسا لىتى پىرسى: ئەى پىياۋ، تۆ لەكۆيلەكانى ۋلاتى "كوش"ىت؟
پىرەمىرد وتى: ئايا تۆ "موسا"نىت؟
موسا وتى: بەلى من موسام.

پىرەمىرد وتى: من كوپىم و بىيىستەم كە تۆ لە "مىريان" نىشتەجىيىت، ھاتوم بۇ ۋلات
بۇئەۋەى ھاۋكارىم بىكەيت بۇئەۋەى خۇم بگەيەنمە شارى "ئالاس".
موسا وتى: تۆ كە كۆيلە بوئىت بەچ شىۋەيەك ئازاد كراۋىت.
پىرەمىرد وتى: ئەۋان كۆيلەيەكى كوپىريان ناۋىت، "فەرەۋن"ىش ئەگەر نازانىت
فەرەۋن نىيە.

موسا وتى: بەچ شىۋەيەك فەرەۋن نىيە؟
پىرەمىرد وتى: توشى نەخۇشى تىراۋى "جىدام" ³⁷ بوۋە، ئەمە جۇرىك نەخۇشىيە
كە گۆشتى جەستەى مۇۋە دەگەنىت و خۇى دەخواتەۋە و چارەسەرىشى نىيە.

³⁷جىدام: خۇرە يان "دەۋ الاسد"ى پى نەۋىت. بەكتىراى نەخۇشى-خۇرە يان تىراۋى- زۆر لەبەكتىراى
نەخۇشى "سىل" دەچىت و لەسالى ۱۸۷۰ لەلايىن "ھاسن" نۇزۇمەتەرە و لەئاسىيا و ئەفرىقا و ھەندىك شۇنى

موسا وتى: بەۋ شىۋەي تۇ باسى دەكەيت لەۋانەيە پزىشكەكانى مىسر پىيان راگەياندىيىت ئەم نەخۇشەيت ھىچ چارەسەرىكى نىيە.

پىرەمىرد وتى: بەلىۋايان پىۋ وتوۋ، تەنھا پىگەچارەي ئەم نەخۇشەيت خويىنى مندالە تازە لەدايك بوۋەكانە كە ھەموو پۇژىك دوو مندالى بۇ دەكەن بەقوربانى نەخۇشەيتكەي و خويىنى ئەم مندالانە بەسەر جەستەي فىرەندا دەمالن. ترس ھەموو دايك و باۋكىكى گرتوۋتەۋە چۈنكە كاربەدەستانى فىرەون لەھەموو شوينىك بەدۋاي مندالدا دەگەپىن. تاكە پىگايەك كە پىۋ لەم كارە بگىرت بەرتىل دانە بەكاربەدەستانى فىرەون تا ئەۋكاتەي تەمەنى مندالەكانيان دەگاتە دوو سالى دۋاي ئەۋەي ھەرەشەي مەرگيان لەكۆل دەيىتەۋە. سەير لەۋەدايە ئەم مندالانە بەئەنقەسەت لەۋلاتى "كوش" لەدايك و باۋكيان زەۋت دەكەن، ھەر لەبەرئەۋەش بەم تازەييانە ھىچ كەسىك لە "كوش" دا ژيانى ھاۋسەرى پىك ناھىيىت بۇئەۋەي منداليان نەيىت و لەلايەن كاربەدەستانى فىرەونەۋە بفرىنرىن و بىكەنە قوربانى خودى فىرەون. ۋەچەي ئىسرائىل ۋەدە ۋەدە خەرىكە بەتەۋايى بنەپ دەيىت.

پىۋايى نابىنا وتى: تۇ كە "موسا" يىت و بەھەموو توانايەكت بەرگىرى لەۋانەژادىەكانت دەكەيت، دەيىت كارىك بەكەيت.

موسا وتى: تۇ لەكۆيۋە دەزانىت كە من نامادەكارى و قوربانىەكى ئاۋام تىدا بەدى دەكرىت.

پىرەمىردى كۆيۋ وتى: ئەۋ پۇژەي لەكارگاگەي "نف" تەلارسازدا ئەۋ پاسەۋانەي پىۋايىكى ئىسرائىلى كۈشت و تۇش بەمشتىك لەناۋت برد لەۋى بوم، ئەۋ سەردەمانە ھىشتا كۆيۋ نەبۋبوم، دۋاي ئەۋەش پىۋايىكى جادۋگەر ھات بۇ پايتەخت و وتى، تۋى لە فلان بىاباندا بىنيۋە، بەلام ھىچ كەسىك باۋەپى پىۋ نەكرد، ھەر بەۋشىۋەيە بەبەردەۋامى بەدۋاي تۇدا دەگەپىن.

ئەۋروپا و ئەمىرىكا بۇرۇۋە دەكرىت بەدۋ بەشەۋ: يەككىيان ھىماكانى برىتيە لە ھەلئاسان و دومەلىك بەرەنگى "مس" لەسەر پىستى مۇۋلە دەردەكەيىت كە ۋەدە ۋەدە ھەمان ئەۋ دومەلە دەيىتە كىم و برىن. بەشى دوۋەمى ئەم نەخۇشەيت برىتيە لە پەلەي سېي و بېھەستى ھەندىك لەئەندامەكانى جەستە بۇ نەۋنە لوت و دەست و پىۋ كە جۋانىكەيان تىك دەدات و دۋاجارىش لەناۋى دەبات. سۈپى شارۋەي زۇر درىژخايەنە لەۋانەيە دە يان يانزە سالن بىخايەنىت... سەرچاۋە "فەرەنگى غەمىد"... ۋەرگىز.

موسا وتى: تۆزۈپ تۇرۇڭ، سەن كەتتىڭ، مەن "نۇن" ئەلچىسىگە خەت يازغۇچىمەن.
 پىلانىمى كۆرۈپ وتى: "نۇن" ئىشقا چىقىپ كەتتى، مەن ئۇنىڭ ئورنىغا كەلگەنمەن.
 ئەمەلىيەتتە بىزگە كەلگەن، ئۇ "نۇن" ئەلچىسى ئىكەن.

موسا وتى: بىراق.

پىرەمىدە وتى: ئۇنىڭ "نۇن" ئەلچىسىمۇ؟

موسا وتى: ئەمەلىيەتتە دەلىل.

پىرەمىدە وتى: ئۇنىڭ ئورنىغا كەلگەنمەن، مەن ئۇنىڭ ئورنىغا كەلگەنمەن.
 پىرەمىدە ئەمەلىيەتتە كەلگەنمەن، مەن ئۇنىڭ ئورنىغا كەلگەنمەن.
 ئەمەلىيەتتە كەلگەنمەن، مەن ئۇنىڭ ئورنىغا كەلگەنمەن.

موسا وتى: تۆزۈپ تۇرۇڭ، سەن كەتتىڭ، مەن "نۇن" ئەلچىسىگە خەت يازغۇچىمەن.
 پىلانىمى كۆرۈپ وتى: "نۇن" ئىشقا چىقىپ كەتتى، مەن ئۇنىڭ ئورنىغا كەلگەنمەن.
 ئەمەلىيەتتە بىزگە كەلگەن، ئۇ "نۇن" ئەلچىسى ئىكەن.

موسا دىيىپ: ئەمەلىيەتتە كەلگەنمەن، مەن ئۇنىڭ ئورنىغا كەلگەنمەن.
 چىقىپ كەتتىڭ، مەن ئۇنىڭ ئورنىغا كەلگەنمەن.
 ئەمەلىيەتتە كەلگەنمەن، مەن ئۇنىڭ ئورنىغا كەلگەنمەن.

موسا ھەستى بەلگىسىنىڭ كەلگەنمەن، مەن ئۇنىڭ ئورنىغا كەلگەنمەن.
 تۆم. مەن ئۇنىڭ ئورنىغا كەلگەنمەن، مەن ئۇنىڭ ئورنىغا كەلگەنمەن.

موسا سەرى بەلگەنىڭ كەلگەنمەن، مەن ئۇنىڭ ئورنىغا كەلگەنمەن.
 وت: ئۇنىڭ ئورنىغا كەلگەنمەن، مەن ئۇنىڭ ئورنىغا كەلگەنمەن.
 تۆزۈپ تۇرۇڭ، سەن كەتتىڭ، مەن "نۇن" ئەلچىسىگە خەت يازغۇچىمەن.

دوبارە ھەمەن ئەلچىسىگە كەلگەنمەن، مەن ئۇنىڭ ئورنىغا كەلگەنمەن.

موسا وتى: بىزگە كەلگەنمەن، مەن ئۇنىڭ ئورنىغا كەلگەنمەن.
 بىيىت، بۇ ئەلچىسىگە كەلگەنمەن، مەن ئۇنىڭ ئورنىغا كەلگەنمەن.
 ھەمەن ئەلچىسىگە كەلگەنمەن، مەن ئۇنىڭ ئورنىغا كەلگەنمەن.

موسا وتى: گۆچاننىڭ.

ھەمان ئەو دەنگە پىنى وت: گۆچانەكە فېرى بىدەرە سەر زەوى!
 "موسا"ش گۆچانەكە فېرىدايە سەر زەوى، يەكسەر دواى فېرىدان گۆچانەكە
 گۆپا بە ماريكى زۆر مەن، كە خودى "موسا"ش لەترساندا لىنى ھەلھات،
 ھەمان دەنگ فەرمانى پىدا: كلكى مارەكە بگرە و بەرزى بگرەو، "موسا"ش
 ھەمان كارى ئەنجام دا، و مارەكە دويارە بويەو بە گۆچان.

ھەمان ئەو دەنگە نامۇيە وتى: بەخەلكى ئيسرائىل بلى ھاتويىت بۆئەوى ئەوان
 لەم نەھامەتيە پزگار بگەيت. ئەگەر باوەريان پى نەكردى، لەبەرچاوياندا دوربارە
 گۆچانەكە دەستت بگۆرە بەمار بۆئەوى بزانن كە گالتەيان لەگەلدا ناكەيت.

كاتىك موسا گەرايەو بۆ "مىريان" شەو لەنيوۋەش تىپەرپىبوو، بەلام خەوى لى
 نەدەكەوت تا ئەو كاتەى "نون" سەرلەبەيانىكەى خوى كرد بەژورەكەيدا.
 نون پىنى وت: گەرەم...

موسا قسەى پى بېرى وتى: ئەو چەندجاريكە پىت دەلىم پىم مەلى گەرەم،
 بەلكو پىم بلى براكەم!

نون وتى: براكەم بۆچى وا رەنگ لەپوتدا نەماو؟ بەدلىنبايەو شتىكت بەسەردا
 ھاتوو.

موسا وتى: دەبىت بېرۇم بۆ مىسر.

نون وتى: بۆچى دەپۇيت بۆ مىسر؟

موسا وتى: چونكە خوداى "ئىبراھىم و يەعقوب" فەرمانى پىداوم ھەر ئىستا
 پىنگاى مىسر بگرەمەبەر.

لەمكاتەدا "سفورە"ى ھاوسەرى موسا خوى كرد بەژوردا و پىرسىارى لىكرد چى
 پويداو.

"موسا"ش وتى: ئەمرو دەپۇم بۆ مىسر.

سفورە وتى: بۆچى دەپۇيت بۆ مىسر؟

موسا وتی: چونکه خودا فرمانی پیداووم بپۆم بۆ ئەوی، هەر لەبەر ئەوەش
دەپۆم.

سفوره وتی: کەواتە منیش لەگەڵ تۆ دیم.

موسا لێی پرسى: کى سەرپەرشتى منداڵەکان بکات؟

سفوره وتی: منداڵەکانیش لەگەڵ خۆمدا دەهێنم.

نون وتی: منیش دیم و ژن و منداڵەکانیشم لەگەڵ خۆمدا دەهێنم.

فیرعون له تروپکی خوئخواړیدا

موسا و نون دواى به جیهیشتنى ئاوايى "میریان" گه شتنه "کوش" و دواى ئه وه یه کسهر ده ستیان به گهران به دواى پیاوه کانی فیرعوندا کرد بؤئوه وى بزانن ئایا له وین یان نه. بویان دهرکه وت که پیاوه کانی فیرعون له "کوش" دا نین. موسا و نون خو یان گه یانده لای خیلې "لاوی" و داوايان لیکردن به بیر و لاویانه وه کؤبینه وه.

دواى ئه وه وى کؤ بونه وه نون وتى: ئیمه له "میریان" بوین و موسا له و ئاوايیه دا ژيانیکى ئاسوده وى هه بوو، به لام له پیناو پزگارکردنى ئیوه دا ژيانى خو ى خستوه ته هه رده وه.

دواى ئه و موسا وتى: کاتیک له کئوى "سینا" بوم گویم له دهنگیک بوو که پئى ده وتم ده بیئت بيم بؤ ئیره و خیلې ئیسرائیل له به ندایه تی پزگار بکم.

یه کیک له ریش سپیه کان وتى: دواى بیستنى دهنگی خودا، چ وه لامیکت دایه وه؟ موسا وتى: به خودام وت، پادشای میسر به هیزه و من لاواز و بى هیزی سهر بازیم. ئه و ئه م بانگه شه یه وى منى په سهند نه کرد و وتى: بگره هیچ که سیکی تریش ئه مه په سهند ناکات، به لام ده بیئت به شیوه یه که له شیوه کان بویان به سلمینى که له لایه ن خودا وه هاتویت. ئیستاش ئه گهر باوهرم پیناکه ن کاریک ده کم باوهرم پى بکه ن!

دواى ئه وه گؤچانه که وى ده ستى فرې دایه سهر زه وى و گؤړا به ماریکی مه زن که بووه هوى ئه وه وى هه مویان وشک ببن و له ترساندا به لرزن، دواى ئه وه کلکى ماره که وى گرت و به رزی کرده وه و دوباره بویه وه به گؤچانه که وى ده ستى.

ریش سپیەکان وتیان: زۆرباشە ئیشتا بەتەواوی باوەرمان پێھێناییت، ئیستا تۆ دەتەوێت چ کاریکت بۆ ئەنجام بدەین.

موسا وتی: دەست لەخودا ساختەکانی ھەلگرن.

لەنیو پیاوھ پیرەکاندا پیاویک کە ناوی "کوراه" بوو سەرپنجی ئەو فەرمانە ی کرد و وتی: ئەگەر موسا بانگەشە ی ئەو دھکات بەھەلدانی گۆچانیک و گۆرینی بۆ ماریک لەلایەن خوداوھ ھاتوو، کەواتە جادوگەرائی بارەگای فیرعەونیش کە شارەزای سەدان جادوی ئالەم شیوہیەن، بگرە مردووہ مۆمیا کراوھکانیش دەھیننە قسە، یان مس دەگۆن بۆ ئالتون یان لەنیو ئاودا ئاگر دەردەھینن، ئە ی دەبیئت چی بەوان بلیین. کاری موسا لەچار کاری ئەم جۆرە جادوگەرانەدا کەترین بەھای ھەییە، ئەوان مارەکە ی ئەو لەکلکەوھ قوت دەدەن. تۆ ئە ی موسا بەم کارەتەوھ ناتوانی خێلی ئیمە لەشەری فیرعەون پزگار بکەیت. بارودۆخ زۆر لەوھ خراپترە کە بیرت لیکردووھتەوھ.

موسا وتی: من سورم لەئەندامدای کارەکەم و دەپۆم بۆ بارەگای فیرعەون.

کوراه وتی: دەتەوێت چی بەفیرعەون بلیت؟

موسا وەلامی دایەوھ: بیریاری خودای "یەعقوب و ئیبراھیم" پی پاندەگەینم.

کوراه وتی: تۆ بەم بیریاری بیریاری مەرگی ھەموومان نەردەکەیت.

موسا وتی: خودای یەعقوب لەگەل ئیمەدایە، بۆیە ئەو ناتوانی بەھیج شیوہیەک لەناومان ببات.

کوراه وتی: ئەگەر تۆ ئەوھندە دلییاییت کە خودای "یەعقوب" پشت و پەنای

تۆیە، بۆچی دەتەوێت ئیمە ببەیت بۆ میسر و لەوی بەکوشتمان بدەیت؟

ئەوانی لایەنگری بۆچونی "کوراه" یان کرد و وتیان: ئیوھ ھەردوکتان بپۆن،

ئەگەر فیرعەون فەرمان کوشتن دەرېکات، تەنھا دوو کەس بەکوشت دەدرین، ئەک تەواوی خێلی "لاوی".

موسا وتی: زۆرباشە من و نون دەپۆین، دوا ی ئەوھ ی ھەردوکیان خویان کرد

بەنیو پایتەختی میسردا و راستەوخۆ پزگای کۆشکی فەرمانرەواییان گرتە بەر.

فیرعه و نیان ئاگادار کرده و ده که دوو کهس به نوینه رایه تی خیلئ ئیسرائیل داوای چاوپیکه و تنی لی ده کهن.

فیرعه ون وتی: کۆیله ن.

دوای پرسیاره کهی بستی وتیان: وا دهرده که ویت له کۆیله کا بن.

دوای نه وه موسا و "نون" یان برده لای فیرعه ون. موسا و نون که به ژن و بالایه کی نامۆیان له خو گرتبوو بۆیه نه یناسینه وه، پوشتنه بهرده می و سه ری ریزیان بۆ دانه واند.

فیرعه ون ئامارّه به "موسا" دا و وتی: چیتا ده ویت؟

موسا وتی: ئیمه وه ک نوینه ری خیلئ ئیسرائیل هاتوین بۆ لات بۆنه وه ی له وه ئاگادارت بکه ینه وه که بی بنه ما و بی هیچ به لگه یه ک به پیی یاسا ئیمه تان کردو وه ته کۆیله ئه م و لاتّه.

فیرعه ون وتی: ئیوه به هه له دا چون، خیلئ "کوش" به دیلی گیراون و به پیی یاسای دیلی جهنگ وه ک کۆیله یه ک مامه له یان له گه له دا ده کریت.

نون وتی: ئه ی فیرعه ون، ئیمه له خیلئ کین که یه کیك له بابا و پیرانمان به ناوی "یوسف" نه ته وه ی میسری له برسیه تی پرگار کرد. ئه گه ر ئه و نه بوایه که گه نمی بۆ کو کردنه وه، ئیستا میسر له برساندا مردبوون. ئیمه له جهنگدا به دیلی نه گیراوین، به لکو ئه وه ئیوه بون له نا کاو هی رشتان کرده سه ر و لاتئ "کوش". یاسا کا نی میسر هیچ که سیك به کۆیله له قه له م نادات، جگه له و که سه ی که له جهنگدا به دیلی ده گیریت، یان ده ست له ئاینی "ئامون" هه لگریت. ئه وه میسریه کا نن که "ئامون" په رستن، به لام ئیمه "ئامون" په رست نین.

فیرعه ون به بیستنی گوته کا نی "نون" هه لچو و وتی: ئه گه ر خیلئ "کوش" ئامون نا په رستن، که واتی چی ده په رستن؟

ده ستی بۆ موسا دریز کرد و "موسا" ش وتی: خودای یه هودا قسه ی له گه له دا کردم.

فیرعه ون وتی: له کوی؟ له چ کاتیگدا، به چ زمانیک، هیچ که سیك گه واهیت بۆ ده دات؟

موسا وتى: ئەم پىيى وتم بىم بۇ لات و پىت بلىم كۆيلەكان ئازاد بىكەيت.

فىرەمەن وتى: تۆ لەلەين مەنەو بېرۆ و بەخوداى يەھود بلى فىرەمەن كۆيلەكانى ئىسرائىل ئازاد ناكات. دواى ئەو يەكسەر فەرمانى دا لەو پۆرە بەدواوە كارى كۆيلە ئىسرائىلىيەكان زىاتر و قورستر بىكات. ھەرۋەھا ئاگادارىن نەھىلن بەھۆى كارى تاقەتپىرەنەو ھەولئى ھەلھاتن بەدەن. دواى ئەو فەرمانى ئەوھشى دەرکرد، ئەم بېرە پىاۋەى كە لەكارگاي بەردتاشىندا كاردەكەن "ھىرەق" يان لى بىبەستن و زەويان پى بىكىلن، بۆئەۋەى بەتەۋاۋى شەكەت بىن. بىگرە فەرمانى ئەوھشى دەرکرد ژن و مندالەكانى "كوش" كە تا ئەو پۆرە ھىچ كارىكيان پى نەدەكرەن بىنگارى بەۋانىش بىكەن. بارودۇخى كۆيلەكان لەجاران خراپتر بوو، كۆيلەكان بەجەستەى نىوہ پوتيانەوہ لەبەيانىەوہ تا ئىۋارە سەختىرەن كاريان ئەنجام دەدا، ھەندىك لەو كۆيلەكانەشيان بە "ھىرەق" ەوہ دەبەستەوہ بۆئەۋەى زەويان پى بىكىلن، كاتىكىش لەپراكىشانى "ھىرەق" دا خاۋ دەبون دەستيان دەرکرد بەلىدانىان بۆئەۋەى و ايان لىبىكەن خىراتر "ھىرەق" كە بەدواى خوياندا پراكىشن تا ئەو كاتەى گيانىان لەدەست دەدا. كاتىكىش ئەو كەسە گيانى لەدەست دەدا يەكىكى تريان دەخستە جىگەكەى و مندال و ژنەكانى خىلى "كوش" يشيان لەكىلگەكاندا دەخستە ژىر فشارى كاركرەنەوہ. بارودۇخى مندال و ژنەكان لەجاران خراپتر بوو، چونكە چاۋدىرەكان لەكاتى خۇرئاۋابوندا بەھۆى ئەوہى كەسە پىر و مندال و ژنەكان كارىكى كەمىان ئەنجام داۋە، دەيانخستەنە ژىر بارى ئەشكەنجەوہ.

دواى ئەو سى لەكەسە بەتەمەنەكان بىرياريان دا بۆگوزارش و سكالاكردن بېرۆن بۆ كۆشكى فەرمانپەرۋاىى فىرەمەن، "راتامش و گورە و ئابى رام" پىنگاي گۆشكىيان گرتەبەر و سكالاي خويان گەياندە لاي فىرەمەن و پىيان وت: ژن و مندالەكانمان لەو پۆرەۋەى بۆ كۆكرەنەۋەى "كا" دەرپۆنە كىلگەكانەۋە، چىتر فرىاي كاروبارى ژيانى تايىبەتى خويان و مندالەكانيان ناكەون. ھەموو پۆرەك لەسپىنەى بەرەبەيانەۋە دەرپۆن و كاتىك ئاسمان تارىك دادىت دەگەرپىنەۋە بۆ مال، ھەرئەۋەى ھاتنەۋە بۆ مال لەماندوئەيتياندا خويان لى دەكەۋىت.

فیرعون وتی: من به ئەنقەست ئەو فەرمانەم دەرکردوو، بۆئەو هی خێلە کە تان ماوەیان نەبێت لە چوار دەوری یەکتە کۆ ببنەو، هەروەها پێم وتن هەر بیانویە ک بەیننەو ئێو بە قامچی لێیان بدەن، خۆم بە پاسەوانەکانم وتوو بەزەییان پێتاندا نەیتەو.

هەرسێ بەتەمەنە کە بە ئائۆمیدی لە بارەگای فیرعون پۆشتنە دەرەو، لەوکاتەدا چاویان کەوت بە "موسا و نون" و گەییان لە موسا کرد کە تۆ پۆشتی بۆ لای فیرعون بۆئەو هی پەيامی "یەعقوب" ی پێی پراگەیتە بۆئەو هی ئەم خێلە لە کۆیلا یەتی پزگار بکەیت، بەلام دەبینی کە پزگاریان نەبوو، بگرە بەو هۆیەو ئیستا بێگاری بە مندال و ژنەکانیشمان دەکەن. "هێرەق" یش دەبەستەن لە هەندیک لە کۆپە لاوەکانمان و زەویان پێی دەکێلن، بارودۆخ زۆر لە جاران خراپتر بوو. "نون" بەرگە ی بیستنی سەر زەنشتی ئەو کەسە بەتەمەنە ی نەگرت، بۆیە ویستی دەمەقەرەیان لە گەلدا بکات.

بەلام موسا وتی: بێدەنگ بە، دوا ی ئەو بە "نون" ی وت، ئەوان راست دەکەن. پۆژی دوا ی موسا و نون بۆ جاری دوو م چاویان بەو سێ پیاو بەتەمەنە ئیسرا ئیلیە کەوتەو و...

موسا لێی پرسین: ئایا باوەر بەو ناکەن کە خودا منی بۆ تۆقاندنی فیرعون ناردوو.

ئەو سێ بەتەمەنە زۆر بەتوندی بە موسایان وت: ئێمە باوەرمان بەشتی وانیە. موسا وتی: ئەگەر خودا نە یویستایە بێم بۆ میسر ئەو توانایە ی پێی نەدەبەخشیم.

ئەوان وتیان: ئادە ی چ توانایە کت هە یە پێیان نیشان بدە، دەتەوێت بارەگا بەم مارەت بترسینی؟ بەیە کەمین هەنگاوت ئێمە ی چارەپەرشتەر کرد، ئەگەر جاریکی تر سەردانی فیرعون بکەیت، ئەمجارەیان فیرعون فەرمانی کوشتنمان بۆ دەردەکات. بەلام فیرعون ئامادە نەبوو بۆ جاری دوو م چاوی بە "موسا" بکەوێت و بە پاسەوانەکانی وت پێی پێنەدەن بێتە ژۆرەو.

بەلّام موسا وتی: دەمەویّت شتێک پیشانی فیرعەون بدهم. ئەو پەيامەیان بەگویی فیرعەوندا چپاند، ئەویش فەرمانی دا پێی بێت ژۆرهوه. دواى ئەوه بە "موسا" ی وت: چ شتێکت پێیه تا بۆ منى بسەلمێنى، تۆ لەلایەن خودای "یەهود" هوه پەيامت بۆ هیناوم، ئادهى پیم پیشانی بده. موسا لەوکاتەدا گۆچانەکەى فریدایە سەرزهوى بو بەمارێکی مەزن، بەلّام فیرعەون لەباتی ئەوهی بترسیت دەستی کرد بەپێکەنین و وتی: ئەوه هەمان ئەو بانگەشەیهی تۆ بوو کە دەتویست بۆمنى بسەلمێنى؟ موسا وتی: بەلێ!

لەوکاتەدا فیرعەون فەرمانی دا بەجادوگرەکانى خۆی مارەکەى "موسا" قوت بەدن، جادوگرەکانیش دەیان ماریان لەهەموو گۆشە و کەناریکی ئەو کۆشکەوه نارد تا مارەکەى موسا بخۆن، بەلّام مارەکەى موسا هەمويانى خوارد. فیرعەون وتی: ئیستە بۆم دەرکەوت کە تۆ جادوگرێکی زۆر لیهاوتیت و لەهەموو جادوگرەکانى تریش شارەزاتری، ئایا ئامادەیت لەکۆشکەکەى مندا داتەزێنم و بەم تەپەستیانەت کاتى خۆشم بۆ فەراهم بکەیت؟ لەمکاتەدا سەرۆکی کاهینەکان خۆی کرد بەژۆردا و وتی: بەچ شیوەیهک ئەم پیاوه لەبەردەم فیرعەوندا باسی خودای "ئاتون" دەکات و خودای "ئامون" ییش ڕەت دەکاتەوه؟

فیرعەون وتی: ئەم پیاوه باسی خودای "ئاتون" ی نەکردوه، بەلکو باسی خودای "یەهود" ی کردوه.

کاهین وتی: ئەوهك خودای "ئاتون" ی گۆپی بێت بەناوی خودای یەهود. فیرعەون وتی: تۆ زۆر باش دەزانى کە گۆپینی ناوی خودا گۆپانکاری بەسەر ناسنامەکەشیدا دەهێنیت، لەمکاتەدا سەرۆکی کاهینەکان بێدەنگ بوو. لەمکاتەدا فیرعەون پویکردە موسا و وتی: ئیستاش بەلێنى خۆت بەئامادە بونی کاهین ببەرە سەر.

سەرەپای ئەوهی موسا بەهەمان ناوی پێشوی سەردانی بارەگای فیرعەونی کردبوو، بەلّام فیرعەون بەهۆی گۆپانکاریە بێشومارەکانیەوه نەیتوانی "موسا"

بناسیتهوه، چونکه پیشتەر جلیکی بهنرخ و پیشیکی تاشراوی هه‌بوو، به‌لام ئیستا گۆرانکاری به‌سەر پوخساریدا هاتوو و هیچ کهسیک ناتوانیت موسا بهر حاله‌وه بناسیتهوه.

فیرعه‌ون له "موسا" ی پرسى: مه‌به‌ستى راسته‌قینه‌ی هاتنت بۆ ئەم باره‌گایه چى بوو؟

موسا وتى: ئازادى خێلى ئیسرائیل و به‌جى هیشتنى میسر. له‌ناکاو یه‌کێک له‌کاربه‌ده‌ستانی باره‌گای فیرعه‌ون ته‌ماشایه‌کی "موسا" ی کرد و وتى: ئایا تۆ هه‌مان شازاده‌ی میسر نیت؟

موسا کاتیک ئاگاداری نه‌وه بوو ناسیویانه‌ته‌وه جگه له‌لایه‌نگری کردنى نه‌و پرسیاره‌ی هیچ پێگه‌چاره‌یه‌کی تری له‌به‌رده‌ستدا نه‌بوو.

فیرعه‌ون وتى: تا ئیستا وام ده‌زانى یه‌کیکیت له‌که‌سایه‌تیه مه‌زنه‌کانى خێلى ئیسرائیلی، به‌لام ئیستا زانیم که "موسا" فرمانده‌ی گالیسکه‌وانى هیزی سهربازى خۆمانه‌! بۆچى وات له‌خۆت کردوه؟

موسا وتى: له‌به‌رئه‌وه‌ی شازاده نیم، له‌دایک بونى من زۆر نه‌ینى ئامیزه، دایک و باوکم هه‌ردوکیان ئیسرائیلین. فیرعه‌ون به‌بیستنى ئەم هه‌واله به‌پاده‌یه‌ک خوشحال بوو که ویستى داواکاریه‌کانى جیبه‌جى بکات و پێى پێبدات ئیسرائیلیه‌کان ئازاد بکات و میسر به‌جى به‌یئن.

فیرعه‌ون وتى: ئەگەر له‌به‌رده‌م کاربه‌ده‌سته‌کانى کۆشکدا ئەم گوته‌یه دوباره بکه‌یته‌وه و هه‌موویان نه‌وه ببیستن به‌رچه‌له‌ک ئیسرائیلیت، داواکه‌ت جیبه‌جى ده‌که‌م.

"موسا" ش پازى بوو، فیرعه‌ونیش له‌پێى پاسه‌وانه‌کانیه‌وه هه‌موو کاربه‌ده‌سته‌کانى بانگ کرد و "موسا" ی پيشانی نه‌وانى تر دا و وتى: ئەم لاوه، هه‌مان "موسا" ی کوپى "نخاس ئامون" ه، به‌واتا وا باسیان ده‌کرد که له‌سکى نه‌و بووه، بۆماوه‌یه‌کیش بو به‌ فرمانده‌ی گالیسکه سهربازیه‌کان، ئیستاش به‌زمانى خۆى نه‌ژاد و په‌چه‌ته‌ی خۆیمان بۆ ئاشکرا ده‌کات.

دوای ئەوە فیرعەون پویکردە موسا و وتی: نەینێ لەدایک بونت بۆ ئامادە بوان
باس بکە.

"موسا"ش بەدەنگێکی بەرز وتی: من کوپی "عمران"ی خەلکی "کوش"م
لەخێلی "ئیسرائیل".

فیرعەون لێی پرسى: دایکت کێیە؟

موسا وتی: "جوشەب" ئەویش لەنەژادی "ئیسرائیل"ە و دانیشتیوی ولاتی
"کوش"ە.

فیرعەون لێی پرسى: ئایا دایک و باوکت لەژاندا ماون؟

موسا وتی: نەخێر کۆچی دواییان کردووە.

فیرعەون لێی پرسى: ئایا پوخساری دایک و باوکت دیتەووە یاد.

موسا وتی: من ھەرگیز چاوم بەدایک و باوکی خۆم نەکەوتوو، چ بگات بەوێ
پوخساریان بەبیر خۆم بەینمەو.

لەم کاتەدا فیرعەون پویکردە ئامادەبوان و وتی: ھەمووتان بیستان چی وت؟
بیستان وتی دایک و باوکی لەنەژادی ئیسرائیلە لەکاتیکیدا ئیمە وامان دەزانی
لەخانەدانەکانی فیرعەون.

دوای ئەوە فیرعەون لێی پرسى: بەچ شیوەیەک بوی بەشارانە؟

موسا وتی: لەدایک بونم ھاوکات بوو لەگەڵ ئەو سەردەمەى که کاربەدەستانی
فیرعەون منداڵە تازە لەدایک بوو، کانی لە خێلی "کوی" و "بەرن" دەفراند، کوپەکانیان
دەکوشت و کچەکانیان بۆ خزمەتکردنی مائە میسریەکان بەدیل دەگرت،
لەبەرئەوێ ھیچ منداڵێک نەمابوو که کاربەدەستەکانی دەستی بەسەردا بگرن،
ناچار بون مائە داخراوەکانیش بگەرێن، کار لەوێش تێپەری ئەمجارەیان ژنە سک
پەرەکانیش کەوتنە ژێر باری ھەرەشەو بۆئەوێ ھیچ منداڵێک لەدایک نەبێت.
لەبەرئەوێ دایک و باوکم نەیان دەویست کوپەکیان بەشیوەیەکی دلتەزێن بەکوشت
بدرێت، ھەر لەبەرئەوێش خستیانە ناو سەبەتەیکەو و دایان بەدەم ئاوی پوباری
نیلمو، لەوکاتەدا "ئینخاس ئامون" لەگەشتیکیدا منی دۆزیووە و بردیووە بۆ
کۆشکەکەى خۆی و وەک کوپی خۆی ناساندی بەوانی تر! ئینخاس ئامون نەزۆک

بوو. بۆيە بەبىيانوى سوپى سىك پېرېونى بەساختەيى ئەو ماوھىيە لەدەرەوھى
ميسردا تېپەراند، دواى ئەوھى پېتى راگەياندن كە كورېكى بوو.

فیرعەون لىي پرسی: دواى ئەوھ چى پويىدا؟

موسا وتى: تەنھا كەسەك كە ئاگادارى ئەم نەينىيە من بوو كاهىنى مەزن "ئامون
تپ" بوو و ھەر ئەویش نەينى لەدايك بونى خۆمى بۆ گىپرامەوھ.

فیرعەون لىي پرسی: ئايا دەزانى "ئامون تپ" بۆچى ئەم نەينىيە بۆ گىپرايتەوھ؟
موسا وتى: ئىنخاس ئامون كە من ھەمیشە وەك دايكى راستەقىنە خۆم خوشم
دەويست لەگەل "ئامون تپ" دا دەيانويست بېمە جىنیشنى فیرعەون و
ئايىنى "ئامون" پەرستى لەناو بېمە و لەباتى ئەو "ئاتون" پەرستى زىندوو بکەمەوھ.
ھەر ئەو كاتەى ئامادە بوان گوييان لەناوى "ئاتون" بوو وتيان: بېروخى "ئاتون"،
نەفرەت لەئاتون.

فیرعەون وتى: ئىستا بۆتان دەرکەوت كە ئەم پياوھى لەنەژادى ئيسرائيلە، باوكى
ئيسرائيلي "عمران" و دايكى ئيسرائيلي "جوشېد"ە، دەبىت تەواوى ئەم قسانە
بنوسریتەوھ و ئیوھش وەك گەواھیدەرىك لاىەنگرى بکەن. ئىستاش پېتش ئەوھى
ئەم فەرمانە دەرېكەم، ئەگەر كەسەك پرسیارىكى ھەيە بىكات.

يەكەك لەكاهینەكان پرسی: ئايا تۆ "ئاتون" دەپەرستى؟

موسا وتى: من یەھود پەرستم.

كاهین وتى: بۆچى بانگەشەى ئەوھ دەكەیت؟

موسا وتى: چونكە ئەو توانایەكى پى بەخشیوم تا بۆتانى بسەلمینم.

كاهین وتى: ئىستا بۆمان بسەلمینە.

لەھەمان ئەو كاتەدا موسا گۆچانەكەى فېردایە سەرزەوى گۆپا بەمارىكى زۆر
مەزن.

فیرعەون وتى: سەرەپای ئەو ھەموو پوداوانە، مەحالە بتوانم خێلى ئيسرائيل
ئازاد بکەم، لەبەرئەوھى خێلى ئيسرائيل كۆیلە ميسرن و خاوەنیان ھەيە و مافى
خاوەنى كۆیلەكان كە كۆیلەكانیان كېرەو پېشیل دەرکیت، كۆیلە بە بەشەك
لەسەرەوت و میراتى تايبەت لەقەلەم دەدریت، بۆيە ئەو مافەم نیه دەست لەسامان و

ميراتى كەسانى ترەۋە بىدەم. گرىمان كاربەدەستانى مىسر كۆيلەكانيان ئازاد كرد، لەمكاتەدا چ ۋەلامىكى خوداى ئامون بىدەمەۋە؟ بەخوداى "ئامون" بلىم پياۋىك خوداكەى داۋاى لىكرد خىلى ئىسرائىل ئازاد بكات، ئەوكات منىش بەفەرمانى ئەو پياۋە تۆكە خوداى "ئامون" یت لەباخ و كىلگە و چرە دارخورماكاندا دەرکرد؟ ئايا بەبۇچونى تۆ ئەمە بەكارىك دروست دەزانى؟ بەچ شىۋەيەك بەئازاد كردنى كۆيلەكان، كاروبارى كىلگە و باخە خورماكانى ئوزىرىس كە خوداى مەرگە پىشتگوى بىخەم، لەوانەيە بتوانم ۋەلامى خوداى "ئامون" بىدەمەۋە، بەلام ناتوانم ۋەلامى خوداى "ئوزىرىس" بىدەمەۋە.

موسا وتى: ئەو خودايانەى تۆ باسيان دەكەيت، خوداگەلىكى ساختە و دەستكردن، خودى تۆ ئەم خودايانەى ھىناۋەتە بون و خۆدى خۆشت ملكەچيان بویت و ئىستاش لىيان دەترسیت. پەيكەرىكت بۆ خودا تاشیۋە و قوربانى پىشكەش دەكەيت، سوزدەشى بۆ دەبەيت، بەلام نەتوت ھەموو ئەم خودايانە دروستكراۋى ھزرى مەۋلا و تۆيە.

فیرەھون وتى: بەپراستى سەیرە كەۋاتە تۆ بونەۋەرلىكى ئاسمانىت و ئىمە نەمانزانیۋە، بەچ شىۋەيەك خوداكانى ئىمە بۆ نمونە خوداى ئامون دروستكراۋى بىر و ھزرى ئىمەى مەۋلا، بەلام خوداى "یەھود" لەبەرئەۋەى خوداى نوۋى و لاۋە، لەییرى "موسا" يەكى ئىسرائىلى كە دەلىیت دروست كراۋى دەستى مەۋلا نىە و نازانم لەكىۋە سەرچاۋە دەگرت. ئەگەر دەلىیت خوداى "ئامون" ساختەيە "ئەۋا" خوداى "یەھود" یش دروستكراۋى ھزى و ھەندىشە تۆيە. تۆ ئامازەت بەۋە دا درەخت قەسەى لەگەلدا كىردویت. لەنىۋ بىرۋاۋەپى ئىمەدا ئەۋەى تۆ باست كرد جگە لەئەفسانە ھىچ شتىكى ترنە، ھىچكاتىك بانگەشەيەكى ئاۋا مەزن و دور لەپراستى لەنىۋ ئىمەدا پوینەداۋە، كە درەخت قەسەى لەگەلماندا كىردىت و بلىت: مەن خوداى "یەھود و یەعقوب" م بىرۆ بۆلاى فیرەھون و پىلى بلى كۆيلە ئىسرائىلىيەكان ئازاد بكات. ئەگەر پراست دەكەيت، بۆچى خوداى یەھود خۆى نایەت ئازادىان بكات، ئەگەر ئەۋانى خۆشەۋىت بۆچى ھەر لەسەرپاۋە پىیدا بىنە

كۆيىلە، بۇئەۋەى لەئىستادا ئىسرائىلىيەك تىكاي ئازادبونيان لەمن بىكات؟ فەرموو
وہ لأم بدمرہوہ.

موسا وتى: تۆلەۋباۋەرەدايت "ئامون" خوداى خۇر، خوداى خوداكانى ترە.
ئىۋە دەلىن فىرەون كوپى ئەۋە و لەبەرئەۋەى فىرەون كوپى خۇرە، كەۋاتە
فىرەون خودى خۇرە، دەۋاى ئەۋە دەلىن ئەم فىرەونى خۇرە زەۋى پوناك
دەكاتەۋە، لەكاتى ئاۋابونىشدا دەبىت و فىرەونىش لەسەر زەۋى شەۋانە دەبىتە
ھۆى ئەۋەى ژيان دروست بىت، دەبىتە ھۆى ئەۋەى پوبارى نىل ھەلنەچىت،
كەۋاتە ئەم خودا بەھىزە چۆن ناتوانىت پى لەمەرگى خۇى بگرىت؟ كاتىك
فىرەونىك دەمرىت بۇچى بگرە شەپۆلىكىش لەئاۋدا دروست ناكات؟ دەبىنن كە
فىرەونىش ۋەك خەلكانى تر وايە، بگرە لەھەندى كاتدا لەخەلكى ئاسايىش
لاۋازترە.

ئەم گوتارەى بوۋە ھۆى ئەۋەى ئامادەبوان پەلامارى "موسا" بىدەن، "موسا" ش
پىشېبىنى ئەۋەى كرىبوو كە ھىرشى بۇ دەبەن، بۆيە گۆچانەكەى فرىدايە سەرزەۋى
و پەلاماردەرەكانىش لەترساندا كىشانە دواۋە. دواى ئەۋە بىدەنگى بالى بەسەر ئەۋ
ناۋچەيەدا كىشا.

موسا دوبارە ھاتەۋە دەنگ و وتى: ھاتوم بۇئەۋەى داۋات لىبىكەم خىلى
ئىسرائىل ئازاد بىكەيت و بگەرئەۋە نىشتىمانى خۇيان، بەلام ھەموو جارىك
بىانۋىيەك بۇ دەھىنئەۋە و بەلئىنەكەت دەسپىرى بەسبەى.

فىرەون وتى: مەن چىتر ئامادە نىم لەمبارەيەۋە ھىچ شتىك بىيىستەم، تۆش كاتىك
لىرە پۆشتى جارىكى تر نەگەرئەۋە. مەن تا ئەمرۇ تۆم بەجادوگەرلىكى لىھاتە
دەزانى، بەلام لەم ساتە بەدواۋە بەپىياۋىكى بەدپەۋىشت دەزانم، ئەگەر جارىكى تر
بىيئەۋە بۇ ئىرە، ئەۋا بەدلىنئەۋە سەرى خۆت لى زىيادەيە.

"نون" لەدەرەۋەى كۆشكى فىرەون بە "موسا" ى وت: لەمىسر كۆچ دەكەين و
لەبىباباندا كار دەكەين، كشتوكال و ئازەلدارى كارگەلىكى پىر بەرەكەتە.

نون وتى: دەبىت بۇ ئەم مەبەستەمان بىرۆين بۇ شۆيىنىكى سەۋز و ئاۋدار.

موسا وتى: "كەنعان" باشترین شوئىنە، بەلەم سەرەتا دەيىت خىلەكەمان لەبەندايەتى پزگار بگەين، ھەرچەند فىرەمەن ھەرەشەى لىكرەين و وتى، كۆيلەكان ئازاد ناكات، بەلەم فىرمانى دا ژن و مندالەكان ئازاد بگريڭ، بۆلەمەى بەشكەم "موسا" مىسر بەجى بەيلىت و چىتر نەگەرپتەو بۆ ئىرە، چونكە بەجۆرىك لەمارەكەى موسا ترساو و توقاوە بەلەم لەپوكاردا وا خۆى نەدەنواند كە ترساو.

خەلكى كاتىك ئازادى ژن و مندالەكانيان بىست، زانايان كە شتىك پويداو و بەو ھۆيەو فىرەمەن دەستى لەسوربونەكانى ھەلگرتووە، تا ئەو ساتە خەلكى مىسر ژن و مندالە ئىسرائىلىيەكانيان لەپىزى ئازەلدا لەقەلەم دەدا، ئەو ئازەلانى كە بۆ قامچىكار و كارکردن دروست بوون، بگەرە يىريشيان لەو نەدەكرەو كە ئىسرائىلىيەكان لەبەرامبەر مندالەكانياندا ھەست بەدايكايەتى دەكەن، چونكە ئەوانيان بە گيانەوھەرىكى دزىو لەقەلەم دەدا. بەلەم دواى فىرمانى ئازادکردنى ژن و مندالەكان بۆچونيان گۆپا، تا ئەو ساتە خىلى ئىسرائىل ناومالى مىسرىيەكانيان بەچارى خۇيان نەيىنبوو. كۆيلەكان لەناو ئاش و باخ و كىلگەكاندا كاريان دەكرد، لەبەيانىيەو تا ئىوارە تەنھا كاريكيان دەكرد و شەويش لەنزيك شوئىنى كارەكەيان دەخەوتن. دواى بەدەست ھىنانى ئازادى ژن و مندالەكان، موسا ھەولیدا ئازادى پياوھەكانىش بەدەست بەيلىت.

لەشارە مەزنەكانى مىسردا كەم كەم پىيان دا بەكۆيلە ئىسرائىلىيەكان بچنە ناو مالدەكانيانەو. ئەو كۆيلەنى بۆيەكەمەين جار ئاشناى ژيانى مىسرىيەكان بوون و لەگەل ژيانە نەگەتبارەكەى خۇياندا بەراوردیان دەكرد و بوو ھۆى ئەوھى زياتار پەى بە بەشمەينەتى خۇيان ببەن. كۆيلەكان لەدواى ئەم قۇناخەو خۇيان زۆر بە بەدبەختر لەجاران دەزانى. پەوتى ئازادى كۆيلەكان ئەو مژدەيەى لەخۇيدا ھەلگرتبوو كە سەرئەنجام پۆژىك دىت ئەوانىش ئازاد دەبن، بەلەم دواى ئەوھى چاويان بەمالە مىسرىيەكان كەوت و بىنيان ژيانىكى تەواو جياوازيان ھەيە، يىريان لەو كەردەو كە بەدەستى خالى لەمىسر نەگەرپتەو، ئەوان دەيانوت بەشيك لەم سامانەنيان بەرھەمى دەستپەنجى ئەرك و ماندوبونى ئەوانە. ئىسرائىلىيە كۆيلەكان لەمىسردا زۆرباش ئاگادارى ئەوھوبون كە تواناى ئەوھيان نىە بەزۆر دەست بەسەر

سەرۋەت و سامانى مىسىرىيەكاندا بىگرن، چۈنكى يەكەم موسا زۆر لايەنگىرى ئەم جۆرە پەقتارانەى نەدەكرد، دوۋەم لەبەرئەۋەى مىسىرىيەكان بەھىزىبون و ولتەكەشيان ياسا و بېرىرى تايىبەت بەخۇى ھەبوو و مىرات و سامانىش بەھەمان شىۋە خاۋەنى ياسايەكى تايەبەت بەخۇيەتى و ھىچ كەسىك پىي نەدەدرا بەزۆر دەست بۇ سامان و مافى ھىچ كەسىكى تر درىژ بىكات. دواى ئەۋەى فىرەون بېرىرى ئازاد كەردنى ژن و مندالە ئىسرائىلىيەكانى دا، پەقتارى پاسەۋانەكانىش لەكىلگە و كارگاكاندا لەبەرامبەر كۆيلەكاندا گۇپا و لەكارگاكاندا پاسەۋانەكان نەك تەنھا پىيان دەدا بەكۆيلە ئىسرائىلىيەكان دواى خواردىنى نانى نىۋەپۇ كەمىك بھەۋىنەۋە، بەلكو بۇ خىرا ئەنجامدانى كارەكانىش زۆر فشاريان لى نەدەكردن. وردە وردە ئەم مامەلە و ئاسانكارىيە بوو بەھۇى ئەۋەى كۆيلەكان لەدوانىۋەپۇدا ھىچ كارىك ئەنجام نەدەن و كاتىكىش پەيان بەۋەبرد دەتوانن بەمانگرتن لەكاركەردن قسەى خۇيان بەسەر پاسەۋانەكاندا بەپىنن، ھەۋلىاندا لەبەرامبەرياندا بىشەرمىيەكى زياتر بنوئىنن. ئەم ھەۋالەيان بەفىرەون گەياند و فىرەونىش فەرمان دا سەرەپراى ئەۋەى كارناكەن بەلام ژەمە خۇراكى خۇيان پى بدەن. لەو ساتە بەدەۋاۋە پاسەۋان و چاۋدىرەكان دوچارى گىرفتىكى زياتربون، چۈنكى ئەو كرىكارانەى ئىسرائىلىيە نەبوون ناپەزايى خۇيان دەرەبېرى و دەيانوت كۆيلە ئىسرائىلىيەكان سەرەپراى ئەۋەى نىۋەكار دەكەن بەلام ژەمى خواردىن بى تەۋاۋى پىدەدەن. چاۋدىرەكان بۇ پىگرتن لەزۆر خۇرى ژەمە خۇراكى كويلە ئىسرائىلىيەكانىان لەدەرەۋەى كارگاكە پىدەدان بۇئەۋەى ئەۋانى تر چاۋيان پىي نەكەۋىت. لەشارە مەزەكاندا ئەو كۆيلە يەھۇدىانەى بىكاربون، ھەندىجار مىسىرىيەكان مىۋانداريان دەكردن و لەگەل خانەخۇيدا لەسەر يەك سىفرە دادەنىشتن، بەلام لەشارە بچوكەكاندا ھىچ كەسىك مىۋاندارى كۆيلە ئىسرائىلىيەكانى نەدەكرد، چۈنكى بارى ئابورىيان ۋەك خەلكى شارە مەزەكان نەبوو، لەبەرئەۋە ئەو كۆيلانەى لەشارە بچوكەكاندا نىشتەجى بون تەنھا حكومەت ژەمى خواردىنى بۇ فەراھەم دەكردن، سەرەپراى ئەۋەى ئەو ژەمە خواردەن بەتەۋاۋى تىرى نەدەكردن.

لەشارى "يلوھ" پۇژنىكىيان كۆمەلىك لەو كۆيلانەى يىكاربون ھىرشىيان كىردە چىشتخانەيەكى ئابازاپ و ھەموو ئەو خواردانەى لەو فرۇشگاىدە لىئىرابوو خوارد، دواى ئەو شەپكى سەخت لەنىوان ئەوان و خاوەنى فرۇشگا و شاگردەكەيدا پويىدا و بوبە ھۆى بىرىنداربونى شارگرد و كوشتنى خاوەن فرۇشگاىكە و بەھۆى ئەم پوداۋە سەبى ئەو بەيانىە خاوەنى ھىچ چىشتخانەى نامادە نەبوو لەشارى "يلوھ" دا فرۇشگاى بىكاتەو، دادوھرى "يلوھ" گوزارشتنى ھىرشى ئىسرائىلەكانى پەوانەى پايتەخت كىرد و ئەو تىدا پونكردبويەو كە لەترسى ھىرشى ئىسرائىلەكان ھىچ كەسىك ئاۋىرئىت فرۇشگاى بىكاتەو. فىرەونىش لىكۆلەرى تاييەتى خۆى ناردە شارى "يلوھ" بۆئەو لىكۆلىنەو ھۆكارى ئەو ھىرش بىردنە بىكات و كەسىكىشى نارد بەدواى "موسا" دا بۆئەو سەردانى كۆشكى فەرمانپەروايى فىرەون بىكات. موسا وتبويى چىتر بەھىچ شىۋەىك سەردانى كۆشكى فەرمانپەروايى ناكات، بۆيە "نون" ى نۆكەرى ناردە لای فىرەون.

فىرەون وتى: بەموسا بلى من بۆ ھاۋكارى كىردنى ئىسرائىلەكان ئىن و مىندالەكانىانم ئازاد كىرد و چىتر كارىيان پىناكەم و لەگەل كۆيلەى كارگا و كىلگەكانىشدا زۆر سەختگىر نەبن، بەلام كۆيلەكان لەشارەدا پاپەپىون و بونەتە ھۆى ئانارامى شار، دەمەۋىت فەرمان دەرىكەم بارودۇخ بگەرپتەو بارى جارانى خۆى.

نون وتى: بەپىي گوزارشتى كۆيلەكان لەشارى "يلوھ" دا ھىرشىيان كىردوۋە سەر چىشتخانەيەكى ئابازاپ و ھەموو خواردنەكانىيان خواردوۋە، ئەوانە مەبەستىيان ئازاۋە نانەو نەبوۋە، بەلكو بىرسىەتى فىشارى بۆھىناون و دەستەلاتى خۇيان لەدەستدا نەماۋە، لەبەرئەو تاۋانىكى مەزنىيان ئەنجام نەداۋە، بەلكو وىستويانە غەرىزەى بىرسىەتەيان تىر بىكەن. ئەگەر ئەمانە لەناۋچەكانى تىردا بۆ دىزىنى شتومەكى تاييەت پەلامارى فرۇشگاكانى تىريان بدايە لەمكاتەدا دەتوانىت بلىيت بەپراستى تاۋانىكىيان ئەنجام داۋە و شايستەى سزادانن.

فىرەون وتى: ئەمانە دەبىت بەيەك شىۋە و بەپىي ئەو بپەى بۇيان دىارى كراۋە نان بخۆن.

نون وتى: لەمەئالەتەدا دەيىت سەرت لەمەجۆرە پوداوانە سوپ نەمىنى، زىادکردنى
 بېرە ژەمى خۆراكى كۆيلەكان پى لەدوبارە بونەوہى ئەم جۆرە كارانە دەگىرت.
 لەمەكاتەدا فیرەون گوتەى "نون" ى بەلۇجىك زانى، بۆيە فەرمانى دا پىژەوى ژەمى
 خواردنىيان بۇ زىاد بەن.

بەلام بەيىنىنى مالى مىسرىەكان و شىوازی ژيانىيان و بە بەراوردکردنى لەگەل
 بەشەمەینەتەكانى خۆياندا ھۆكارىكى زۆر بەھىزبوو بۇ بزواندن و ھاندانى ئەوان،
 بۆيە لەيەكەك لەگەپەكە دۆلەمەندەكاندا ھىرشىيان كىردە سەر مالىك! ئەم پوداوە
 لەشارى "كوم" پويىدا. فیرەونىش دوبارە "موسا" ى بانگ كىردەوہ و "موسا" ش نونى
 ناردە لاى فیرەون.

فیرەون وتى: ئىستە كاتى ئەوہ ھاتووہ فەرمان دەريكەم ھەموو دزەكان
 لەسىدارە بدەن، بۆئەوہى چىتر ھىچ كەسىكى تر نەويىرت ھەولى ئەنجامدانى
 كارىكى ئاوا بدات، ھەروہا بېريارى ئەوہش دەدەم ھەموو كۆيلەكان بەيىن بۇ
 پايتەخت، بۆئەوہى لەژىر چاودىرى خۆماندا بن. "نون" ىش نەيتوانى نكولى لەم
 بېريارەى بكات.

لێرەدا ئەم كارەى فیرەون زيانى بەخۆى گەياندا، چونكە كۆبونەوہى ئەو ھەموو
 كۆيلەيە لەيەك شاردا، دەيىتە ھۆى يەكيتى و پەيوەستبونی كۆيلەكان بەيەكتى،
 ئەوہ لەبەرژەوہندى فیرەوندا بوو كە پىى بدایە لەمىسر بېرۆنە دەرەوہ، بەلام دوو
 پىگر بۇ ئازادکردنى كۆيلەكان لەبەردەم فیرەوندا بوو، يەكەم: ناپازى بونى
 كاھىنەكان، دووہم: جى بەجىكردنى داواكەى موسا. بۆيە فیرەون يەكسەر كاھىنى
 مەزنى بانگ كىردە لاى خۆى بۆئەوہى لەمبارەيەوہ پراوێژى لەگەلدا بكات.

فیرەون لەدوايىدا فەرمانى دا بە "مەفسد" فەرمانپەرەوى پايتەخت: دواى ئەوہى
 ئىسرائىليەكانمان لەپايتەختدا كۆكرەوہ لەيەك شوپىندا نىشتەجىيان بكە بۆئەوہى
 بەتەواوى لەژىر چاودىرى خۆماندا بن، ھەروہا بەپى پىويست ژەمە خۆراكيان
 بدەرى، چەند سەربازىكىش بۇ پاسەوانيان دەستنىشان بكە بۆئەوہى ئەوہ ھەولى
 ھەلھاتن بدەن.

"مەفسەد" وتى: لەكۆتايىدا ھەر دەبىت داۋاي ئەم جادوگەر جىيەجى بىكەين بۆئەۋەى لەمىسر دەرىچىن، بۆچى لەخۇپا خواردىيان پى بىدەين و تواناكانمان لەپىناۋياندا بخەينە گەر، بۆيە پىم باشە ئازادىيان بىكەيت بۆئەۋەى خۇشت ئازاد بىت يان فەرمانى كوشتنى ھەمويان دەرىكەن!

فىرەمەن وتى: بەبۆچونى مەن كە فىرەمەنم، بەلامەۋە زۆر ژىرانەيە كە گوپرايەلى لەگوتەكانى ئەم جادوگەرە بىكەين .

ئەۋىش قىسەكەى خۇى ھىنايە دى و وتى: مەن كە كوپى "ئامون" م و پىست و گۆشت و ئىسقانم لە "ئامون" ە، و خوينى "ئامون" لەخوينبەرەكانمدا دەخۇشەيت، لەپاستىشدا مەن خودى "ئامون" م، كەسىكم كە ۋاى لەنەيل كەرد بەۋشىۋەيە بخۇشەيت، ھەرۋەھا بالى بە بالندەكان بەخشى و گيانەۋەر و ماسىەكان لەپوبارى نىلدا مەلە بىكەن، مەن فىرەتەنم.

بۆيە ئىستا بە ۋە ھەموو توانايەۋە بەچ شىۋەيەك بەرگەى ئەۋە بىگرم كەنەزەك زادەيەكى جادوگەر و كۆمەلىك كۆيلەى بى نەرخ ۋام لى بىكەن كاريكى ئاۋا ئەنجام بەم كە پىچەۋانەى ئارەزوۋەكانم كاريك ئەنجام بەم...

لەمكاتەدا ئەم ھەۋالەيان بە فىرەمەن گەياند: موسا دەيەۋىت چاۋى پىت بىكەۋىت.

پەرسى: نون يان موسا؟

پىيان ۋت: خودى موسا.

كۆيلەكان مىسر بەجى دەھىلن

كاھىنى مەزن و فەرماندەوايانى پايتەخت كە لەچواردەورى فیرعەوندا دانیشتبوون كاتىك بیستیان موسا دەیەویت چاوپىكەوتن لەگەل فیرعەوندا بکات مۆلەتى دەرچونیان لەفیرعەون وەرگرت.

بەلام فیرعەون وتى: ئىووش لەم چاوپىكەوتنەدا ئامادەبن، بۆلەوى گویتان لەگوتهكانى فیرعەون بێت.

موسا بەتەنها هات بۆ لای فیرعەون، ئەو پۆژە "نون" ی لەگەل خۆیدا نەهینابوو. فیرعەون لى پرسی: مەگەر نەتوت چیت پى نانیتە ئەم بارەگەيەوه؟ موسا وتى: تا دوینىش نەمويست پى بنیمە ئەم بارەگەيەوه، ھەر لەبەرئەوى لەباتى خۆم "نون" م دەناردە لات، بەلام ئەمەرق خودای یەھود فەرمانى پێدام سەردانى بارەگاكت بکەم و لیت بپرسم بۆچى ھەموو ئیسرائیلیە كۆیلەكان دەگوازیتهوه بۆ پايتەخت؟

فیرعەون بەسەرسوڤمانیکەوه پرسی: تۆ بەچ شیوەیەك ئاگادارى ئەمە بویت؟ تانیستا تەنها فەرماندەواى ئەم شارە ئاگادارى ئەم فەرمانەى منە، ھەرۆھا گاهىنى مەزنىش دەزانیت.

موسا وتى: ئەم بابەتە خودای یەھود پى ڤاگەیاندم، ھەر لەبەرئەوش ھاتون پرسیارى ھۆکارەكەیت لى بکەم.

فیرعەون وتى: ئەگەر خودای تۆ ئاگادارى ئەو بێت دەمەویت كۆیلە ئیسرائیلیەكان بگوازیتهوه بۆ پايتەخت، ئەى كەواتە بۆچى ھۆکارەكەشى پى ڤانەگەیاندىت، ئەگەر بتویستایە ئەوا لەخودای خۆت دەپرسی بەدنیایییەوه ئەویش دەزانیت.

موسا به گوته یه ی فیرعهون زۆر دنگران بوو، چونکه گوته که ی فیرعهون لۆجیکی بوو و پیویستی به وه نه ده کرد بیت و هۆکاره که ی له فیرعهون بپرسیت.

موسا وتی: ته نها فرمانی خودای خۆم جیبه جی ده کهم و کارم به فلهسه فه ی کار و پرسیار کردنه وه نیه، خوداکه م وتی: فیرعهون کۆیله ئیسرا ئیلیه کانی له پایته ختدا کۆکردوه ته وه، بپۆ هۆکاره که ی لی بپرسه، ئیستاش ده مه ویت وه لامی ئه م پرسیاره م بده یته وه، بۆچی؟

فیرعهون وتی: چونکه ها ونه ژاده کانت جگه له ده ردیسهری هیچ شتیکی تریان نیه پینشکه شی منی بکه ن، سهروه ت و سامانی خه لکی تالان و په لاماری چیشته خانه کانی ناوشار ده دن، له بهر ئه وه ش له پایته ختدا کۆم کردونه ته وه بۆنه وه ی بتوانین چاودیریان لی بکه ی.

موسا لیی پرسی: خۆم پرسیار ئیکت لیده کهم.

فیرعهون وتی: بپرسه.

موسا وتی: بۆچی پیناده ییت ئه م ناژا وه گپرانه بپۆن و تۆش خۆت له نه ها مه تیه کانیان پزگار بکه ییت. پیم بلی بۆچی ئه و کاره ناکه ییت؟

فیرعهون وتی: هه ر ئه م کۆکردنه وه یه له پایته ختدا پینشه کی ده رکردنی تۆیه له میسر، دان به خۆتدا بگه ر تا نۆره ی قۆناخی دو وه میش دیت.

موسا لیی پرسی: تا که ی دان به خۆمدا بگه رم؟

فیرعهون وتی: هه ر دوانزه خیله که ی تۆ هه ریه که یان خواستیکی جیاوازیان هه یه، ده بییت ئه م خواستانه ده ستنیشان بکړن، دوا ی ئه وه میسر به جی به یلن.

موسا وتی: له وه یاندا لایه نگریت ده کهم که هه ر دوانزه خیله که ی ئیسرا ئیل خواستیکی جیاوازیان هه یه، به لام له سه روی ئه مانه وه هه مو یان ئاره زویه کیان هه یه، ئه ویش به جی هیشتنی میسر. ئه گه ر تۆ پازی بیت به وه ی میسر به جی به یلن، ئه و گه رفته کانیشیان له ناو ده چن.

فیرعهون وتی: له م باره یه وه پراوینژ له گه ل سه روک خیله کاند ده کهم، ئه گه ر هه مو یان پازی بون به به جی هیشتنی میسر، ئه و تۆ پاست ده که ییت.

بۇ بەيانىيەكەي بەفرمانى فىرعەون لەدەرەۋەي پايتەختدا شوئىنكىيان بۇ
كۆكردنەۋەي خىلى ئىسرائىل لە "كنارىش" دەستىشان كرد، بۇئەۋەي ھىچ نەبى
بۇماۋەيەكى كاتىش بىت تىيدا نىشتەجى بىن.

رېش سىپىەكانى خىلى ئىسرائىل دىلگرانى ئەۋە بون كە لەپايتەختدا
كۆكرانەتەۋە بۇيە بەدلىگرانىەۋە پەلامارى "موسا" يان دا و بەدەنگىكى بەرز پىيان
وت: بارودۇخى ئىمە يەھۋى تۆۋە لەشارە بچوكەكان خراپتر بوۋە! بۇچى بەم
داۋايەت ئىمەت دوچارى ئەم سەرنىشە و ئاۋارەيىە كردوۋە؟

موسا وتى: چى گرفتىكتان ھەيە؟

ئىسرائىلىيەكانىش وتيان: لەئىسرائىلى خۇمان ئاسودەتر بوين، ئىمە ھەموو
جىرىك خۇراك و دانەۋىلەمان ھەبوو، ئىستا دەبىت ھەموو پۇژىك يەك جۇر خواردن
بىخۇين "پاقلە و ماسى ھەرزان بايى".

موسا وتى: پىم دەلىن ئىستا چىتان بۇ بىكەم؟

ئەۋانىش وتيان: زەۋى بۇ كشتوكال.

موسا وتى: گواستەنەۋەتان بۇ پايتەختى مىسر ئەۋە ناگەيەنىت كە ئىۋە
مىسرىن، ئەمە تەنھا پىشەكەكە بۇ دەرچونى ئىۋە لەمىسر ئەك نىشتەجى بونتان.
نىشتەجى بونى ئىسرائىلىيەكان لەكەنار پوبارى نىل بەپىچەۋانەي تىروانىنەكانى
موسا زۆرى خاياند و ئەۋانىش ناچاربون دەست بەكشتوكال كردن بىكەن بۇئەۋەي
بەرەمىكى زىاتر بەدەست بەيىن، ئەۋان لەكەنار پوبارى نىل نىشتەجى بون و
بارودۇخىيان بەرەدەيەك باش بوو كە چىتر ئامادە نەبون پايتەخت بەجى بەيىلن.
كاتىكىش ھەمويان كۆ بونەۋە و پىيان وتن مەگەر ئاتانەۋىت مىسر بەجى بەيىلن؟ و
چى بوۋە ھۋى ئەۋەي لىرە نىشتەجى بىن؟

ئىسرائىلىيەكان وتيان: پىشتر ھەزەمان دەكرد بېرۇين، بەلام ئىستا بارودۇخمان
بەۋشيوەيەش خراپ نىە، بۇيە ھەز دەكەين لىرە بىيىنەۋە.

يەكەك لەكەسە بەتەمەنەكان وتى: ئەي موسا، ئىستا ھەلومەرجمان لەپراپردو
جىياۋازترە، لەپراپردودا كۆيلە بوين، بەلام ئىستا خۇمان خاۋەنى خۇمانىن و
زۇرىش بەئاسودەيى دەژىن و سەرقالى كشتوكال و ئازەلدەرىن.

موسا وتی: سهره‌رای ئه‌و هه‌موو شته‌ش ده‌بیئت میسر به‌جی بهیلتن و به‌ون بۆ ولاتی "که‌نعان"، ئه‌مه‌ فه‌رمانی "یه‌هوه" یه، چونکه‌ هه‌چ که‌سیک ناتوانیئت سهرپه‌چی له‌فه‌رمانه‌کانی بکات.

ئیسرائیلیه‌کان وتیان تۆ داوا له‌ "یه‌هوه" بکه‌ ئی‌مه‌ له‌هه‌مان ئه‌م شوینه‌دا جینگیر بیه‌ن.

موسا وتی: ئه‌وه‌ فه‌رمانی خودایه، من ناتوانم به‌خودا بلی‌م چی بکات. به‌هه‌رحال "موسا و نون" پ‌نگای ک‌یوی پ‌وناکی که‌ زۆر له‌وشوینه‌وه‌ دور بوو گرت‌ه‌بهر و له‌کو‌تاییدا به‌ر‌بار‌درا خ‌ی‌لی ئیسرائیل له‌میسر دهر‌ب‌کر‌ین، د‌و‌ای دهر‌چ‌ونیان پ‌ۆش‌تنه‌ ناوچه‌یه‌ک به‌ناوی "ئه‌ریحا" که‌ ده‌که‌ویئت ولاتی "که‌نعان" و له‌ویدا نیشت‌ه‌جی بون.

شاری به‌ناویانگی "ئه‌ریحا" که‌ له‌چاخی به‌ردیندا دروست‌کراوه، ده‌که‌ویته‌ باکو‌ری "د‌ه‌ریای مرد‌و" ه‌وه‌ و خ‌ی‌لی ئیسرائیل به‌زۆر دانیش‌توانی ئه‌و ناوچه‌یه‌یان د‌ه‌ر‌کرد و خ‌و‌یان له‌ج‌ییاندا نیشت‌ه‌جی بون. ئه‌وکاته‌ی خ‌ی‌لی ئیسرائیل شاری "ئه‌ریحا" یان له‌دانیش‌توانی سهر‌ه‌کی و خاوه‌نه‌کانی زه‌وت کرد، "موسا" چ‌یت‌ر له‌ژ‌ی‌اندا نه‌بوو، به‌ل‌کو‌ پ‌یاو‌یک به‌ناوی "یوشع" پ‌ا‌به‌رایه‌تی ئه‌و خ‌ی‌له‌ی گرت‌ه‌ ئه‌ستۆ، ئه‌م "یوشع" ه‌ بوو فه‌رمانی دا به‌ئیسرائیلیه‌کان ه‌یرش بکه‌نه‌ سهر‌ شاری "ئه‌ریحا" و داگیر‌ی بکه‌ن و ت‌ی‌یدا نیشت‌ه‌جی بیه‌ن.

ئایا "موسا و نون" د‌و‌ای ئه‌وه‌ی گه‌شت‌نه‌ ئا‌وایی "مریان" چ‌یان کرد، گه‌پ‌انه‌وه‌ بۆ لای خ‌ی‌زانه‌کانیان یان نه‌ له‌مبار‌ه‌یه‌وه‌ ه‌یچ زانیاریه‌کی ئه‌وتۆ نیه، ئه‌وه‌ی باس‌کراوه‌ ئه‌وه‌یه‌ که‌ "موسا و نون" پ‌ۆش‌تون بۆ شاخ‌یک به‌ناوی "ک‌ی‌وی موسا"، موسا "نون" ی له‌بنار ئه‌و ک‌ی‌وه‌دا به‌جی ه‌یشت و خ‌و‌ی پ‌ۆشته‌ ناو ئه‌شکه‌وت‌یکه‌وه‌ و هاواری کرد: ئه‌ی "یه‌هوه‌" وه‌لام ب‌ده‌ره‌وه‌ بۆچی وه‌لام نانه‌یت‌ه‌وه‌؟

له‌وکاته‌دا بیستی هه‌مان ئه‌و ده‌نگه‌ پ‌نی وت: هه‌رکات‌یک ویستت گو‌یت له‌ده‌نگم بیئت ده‌بیئت بیئت بۆ ئی‌ره. به‌رۆ خ‌ی‌لی ئیسرائیل له‌ژ‌یر هه‌ره‌شه‌ی له‌ناوچا‌وندایه‌ و به‌مزوانه‌ فیرعه‌ون له‌ناویان ده‌بات.

فیرعه‌ون گه‌پ‌ایه‌وه‌ بۆ لای کۆیله‌کان و په‌یامی خودای یه‌هودی پ‌ی‌راگه‌یاندن.

پېش سىپىھەكانىش سەرپىچىيان لەپۆشتن كرد و داوايانكرد ماوهيان بدات تا ئەوكاتەى بەروبوومى كىنگەكانىيان كۆدەكەنەوه؛ دواى ئەوه لەگەل بەروبوومەكانىيان ميسر بەجى دەهیلن، بۆئەوهى هیچ نەبیت شتىكىيان بۆ خواردن پى بیت.

خىلى ئيسرائيل ھەر ئەوكاتەى ويستيان ميسر بەجى بهیلن، ئاگادارى ھەرەشەى ھىرشى سەربازەكانى فىرەون بون، بەلام زۆر لیانەوه دور بوون كە نەیاندەتوانى تیرھاویژىشیان بكەن، سەرەرای ئەوێش پوبارى "نیل" یش لەخیرا پۆشتندا ھاواكارى كردن تا سەرئەنجام لەھەرەشەى لەناوچون پزگارىيان بوو و بەوشیوێى پىشتەر باسكرا ھىرشىيان كرده سەر شارى "رايحا" و داگىريان كرد و تىیدا نىشتەجى بون.

كۆتایی

ابو علي الكردي
www.iqra.forumarabia.com

ناوم "موتی" یه، هاوړی "ست" ی هاوسه ری "ست موس" ام که به فیرعه ون بانگ
 ده گړت، "ست" ه له میسر دا بهو که سانه دهوتریت که پیس و نه فردت لیکراون، بهواتا
 نهو که سهی کوړ یان نهوهی نه مریمه نه، به لام بؤچی فیرعه ونه کان که هه میسه ناوی
 خودا کانیان له خوین ناوه و هه لگری ناوی خودا کان بون ناوی "ست موس" یان لی
 ناوه؟ چونکه شیوازی هم ناو لینانه له گهل نهو روداونهی که من دهمویت لیرده دا
 باسیان بکه، هه روه ها له گهل پالنه و هوکاری نویسی نه هم یادگار یانه دا
 په یوه نډیه کی ژور به میزیان له گهل یه کتیریدا هه یه که ناچارم لیرده نااماره ی پنبدم.
 بؤ په یبردن بهرگ و ریشه ی هم روداونه پیویست بهو دهکات که می که بگریمه وه بؤ
 دواوه و نهوهی له ژر دایکه کهم "موتی" هوه بیستومه لیرده باسی بکه، سه رده تا ناماره
 بهو بدهم که ناوی من له ناوی زردایکه که موه سه رچاوه ده گړت، له راستیدا نهو
 منی "به کیپا" بانگ ده کرد، چونکه له خوشی خاوه نه که یوه هم ناوهی لی ناوم،
 هه لیه ت بؤ نهوهی به هه له دا نه چن و وا نه زانن که دایکم که نیزه ک بووه، ده بییت بلیم
 نهو - بهواتا موتی - خزمه تکار و یار و هاوړی پزیشکی کی پایه به رز بووه که چنن دین
 قوناخ و سه رده می فه رمانه وایی فیرعه ونه کانی بینیه و رولیک کی گرنگیشی له
 ژیا نیاندا گیراوه، نهو که سه ش "سینوهه" ی زرباوکی منه، نهو ناوه بهواتا "سینوهه"
 نهویش زړ دایکه که ی نهو ناوهی لیناوه: "کیپا" ناوی دایکی هه مان هم "سینوهه" یه
 بووه.....

